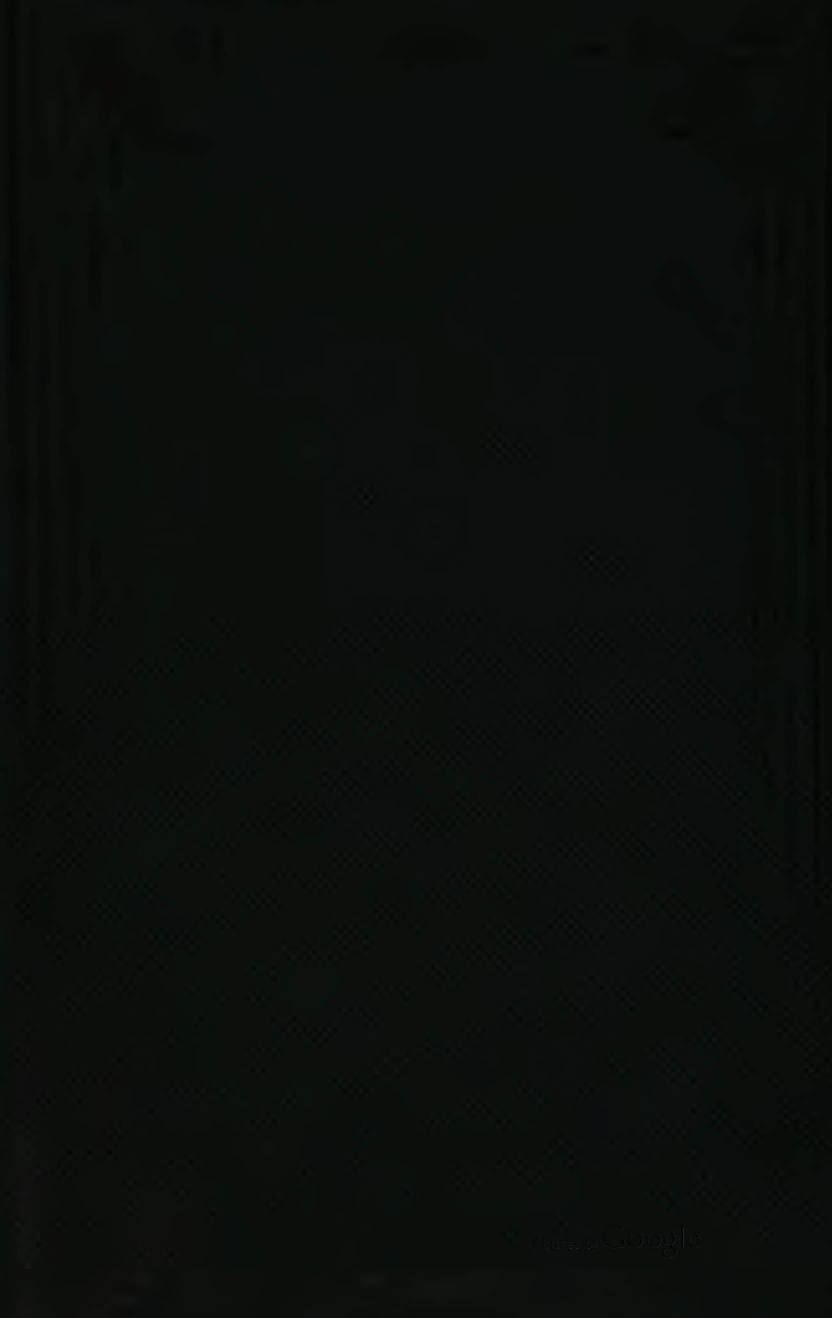

DOMI NUS ILLU
MINA TIO MEA
Taylor Institution.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-PERSAN

TOME II

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-PERSAN

PAR

J. B. NICOLAS

Ex-Consul de France en Perse

TOME DEUXIÈME

L—Z

PARIS

MAISONNEUVE & CH. LECLERC, ÉDITEURS

25, QUAI VOLTAIRE 25

1887

Imprimerie de E. J. Brill à Leide.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-PERSAN

L

La, art. fémin. En persan et en turc s'exprime par le nominatif même ; — le monde, دنیا *dounia* ; — la mer, دریا *dèria* ; — la maison, خانه *khanè*.

La, pron. relatif., آنرا *ân-ra*, اورا *ou-ra*, ش ou اش *èch*, pl. آنهارا *ân-ha-ra*, ایشانرا *ichan-ra*, شانرا *chan-ra* ; — je la vois, اورا میبینم *ou-ra mi-binèm*, ou میبینمش *mi-binèm-èch* ; — je l'aime, دوستش میدارم *doust-èch mi-darèm*, ou اورا دوست میدارم *ou-ra doust mi-darèm*, (آنرا *ânra* s'emploie plutôt pour les choses) ; — je les ai vendus, آنهارا فروختم *ân-ha-ra fouroukhtèm*.

Là, adv., اینجا *ïn-dja* ; — en parlant d'un lieu considéré comme différent de celui où l'on est, آنجا *ân-dja* ; — de là, از آنجا *èz ân-dja* ; — allez là, آنجا بروید *ân-dja be-rèvid* ; — va t'en de là, از اینجا برو *èz ïn-dja bo-rou* ; — là-bas, آن پایین آنجا *ân payïn ân-dja* ; — d'ici là, از اینجا بآنجا *èz ïn-dja bè-ân-dja*, از اینجا تا

آنجا *èz în-dja ta ân-dja*; — de ce côté là, آن طرف *â*
tèrèf, از آن طرف *èz ân tèrèf.*

Labeur, s. m., كار *kar.*

Labial, e, adj., a. شفوى *chèfèvi.*

Laboratoire, s. m., كارگاه *kar-gah.* p. t. دستگاه *dèst-gah*, pr. t. *dèst-guiah.*

Laborieusement, adv., با زحمت *ba zèhmèt.*

Laborieux, euse, adj. qui travaille beaucoup, كاركن *kar-koun*, كار پرداز *kar-pèrdaz*, a. ساعى *sa'ï*, مجدّ *moudjèdd*, pr. t. *mudjidd*; — pénible, با زحمت *ba-zèhmèt.*

Labour, s. m., شيار *chiar*, شخم *chokhm.*

Labourable, adj. des 2 g., قابل شخم كردن *qabèlé chokhm kèrdèn.*

Labourage, s. m., فنّ شيار كردن *fènné chiar kèrdèn*, شخم گرى *chokhm-guèri.*

Labourer, v. a., شخم كردن *chokhm kèrdèn*, شيار كردن *chiar kèrdèn.*

Laboureur, s. m., برزيگر *bèrzi-guèr*, شيار كننده *chiar-kou-nèndè*, شخم كننده *chokhm-kounèndè*, a. حارث *harès*, pr. t. *haris*, pl. حرّاث *hourras*, فلّاح *fèllah*, pl. فلّاحان *fèllahan.*

Labyrinthe, s. m., a. مغلطه *mèghlètè*, pr. t. *maghlata.*

Lac, s. m., درياچه *dèriatchè*, a. غدير *ghèdir*, pr. t. *ghadir.*

Lacer, v. a., كمر بستن *kèmèr bèstèn.*

Lacérer, v. a., دريدن *dèridèn*, پاره كردن *parè kèrdèn*; — lacéré, e, دريده شده *dèridè-choudè.*

Lacet, s. m., بند *bènd*, p. t. قيطان *qèitan*, pr. t. *qaïtan*.

Lâche, adj. des 2 g. qui n'est pas tendu, شل *chol*, سست *soust*; — poltron, بی غیرت *bi-ghèirèt*, جبون *djèboun*.

Lâchement, adv., بسستی *bè-sousti*; — sans courage, به بی غیرتی *bè bi-ghèirèti*.

Lâcher, v. a., شل کردن *chol kèrdèn*, سست کردن *soust kèrdèn*; — laisser aller tout à fait, سر دادن *sèr dadèn*, ول کردن *vèl kèrdèn*; — lâcher un prisonnier, اسیررا آزاد کردن *èciri-ra âzad kèrdèn*.

Lâcheté, s. f. poltronnerie, بی غیرتی *bi-ghèirèti*; — action basse, indigne, a. رذالت *rèzalèt*.

Lacis, s. m. réseau de fil de soie, شبکهٔ ابریشمی *chèbèkèyé èbrichoumi*; — terme d'anatomie, a. شبکة الشرایین *chèbèkèt-ouch-chèrayïn*.

Laconique, adj. des 2 g., کوتاه *koutah*, a. مختصر *moukhtècèr*, pr. t. *mukhtaçar*.

Laconiquement, adv., بحرف کم *bè-hèrfé kèm*, بایجاز *bè-idjaz*, a. مختصراً *moukhtècèrèn*, pr. t. *mukhtaçarèn*.

Laconisme, s. m., کم حرفی *kèm-hèrfi*, a. اختصار کلام *èkhtèçaré kèlam*, pr. t. *ikhtiçari kèlam*.

Lacrymal, e, adj., متعلّق باشك چشم *moutè'èllèq bè-èchké tchèchm*.

Lacs, s. m. cordon délié, ریسمان باریک *rismané barik*, a. حبل رقیق *hèblé rèqiq*, pr. t. *habli raqiq*; — nœud coulant, کمند *kèmènd*; — piège, دام *dam*.

Lactée, adj. f. voie lactée, کهکشان *kèh-kèchan*.

Lactescent, e, adj., مانند شیر *manèndé chir*, شیر مانند *chir-manènd*.

Lactifère, adj. des 2 g. plante lactifère, گیاه شیردار *guiahé chir-dar*; — vaisseaux lactifères, a. مجرأ اللبن *mèdjra'-oul-lèbèn*.

Lacune, s. f., a. نقصان *nouqsan*, pr. t. *noqsan*, کسر *kèsr*.

Ladre, adj. des 2 g., avare, خسیس *khècis*, pr. t. *khacis*.

Ladrerie, s. f. lèpre, v. ce mot; — fig. avarice sordide, خسیسی *khècici*, a. خسّت *khèssèt*, لآمت *lè'âmèt*.

Lagune, s. f., آبگیر *âb-guir*, برکه *bourkè*.

Laid, e, adj., بدگل *bèd-guèl*, زشت *zècht*, بدلقا *bèd-lèqa*.

Laideron, زن بدگل *zèné bèd-guèl*, دختر بدگل *doukhtèré bèd-guèl*.

Laideur, s. f., بدگلی *bèd-guèli*, زشتی *zèchti*.

Laie, s. f., گراز ماده *gourazé madè*.

Laine, s. f., پشم *pèchm*, a. صوف *souf*, pr. t. *sof*, pl. اصواف *èsvaf*.

Laineux, euse, adj., پشمدار *pèchm-dar*.

Lainier, s. m., پشم فروش *pèchm-fourouch*.

Laïque, adj. des 2 g., غیر ارکان دین *ghèiré èrkané dïn*, p. t. دنیوی *dounièvi*.

Laisse, s. f., a. مرس *mèrès*.

Laisser, v. a., گذاشتن *gouzachtèn*; — donner, دادن *dadèn*; — abandonner, وا گذاشتن *va gouzachtèn*, ترك کردن *tèrk kèrdèn*.

Lait, s. m., شیر *chir*, a. لبن *lèbèn*.

Laitage, s. m., a. محلّب *mouhèllèb*, pr. t. *muhallib*, pl. محلّبات *mouhèllèbat*, pr. t. *muhallibat*.

Laitance, ou **Laite**, s. f., a. بنات لبن *bènaté lèbèn*, pr. t. *bènati lèbèn.*

Laiterie, s. f., a. محلّ محلّبات *mèhèllé mouhèllèbat*; — lieu où l'on vend le lait, دكّان شير فروشى *doukkané chir-fourouchi.*

Laiteux, se, adj., شيردار *chir-dar.*

Laitier, ière, s., شير فروش *chir-fourouch.*

Laiton, s. m., برنج *brèndj.*

Laitue, s. f., كاهو *kahou*; — sauvage, كاهوى دشتى *kahouï dèchti,*

Lamanage, s. m., بلديّت راه كشتى *bèlèdiyèté rahé kèchti.*

Lamaneur, s. m., بلد راه كشتى در بندرات *bèlèdé rahé kèchti dèr bèndèrat.*

Lambeau, تكه *tèkè*, p. t. پارچه *partchè*, pr. t. *partcha*, a. قطعه *qèt'è*, pr. t. *qit'a.*

Lambin, e, adj., كندكار *kound-kar.*

Lambiner, v. n., كندكارى كردن *kound-kari kèrdèn*, سهلاً كارى كردن *sèhlèn kari kèrdèn.*

Lambris, s. m., زينت ديوار *zinèté divar.*

Lambrisser, v. a., ديواررا زينت كردن *divar-ra zinèt kèrdèn*, ou آراستن *ârastèn.*

Lame, s. f. table de métal fort plate, تخته *tèkhtè*, pr. t. *takhta*; — le fer d'une épée, d'un couteau etc., تيغه *tighè*, ou تيغ *tigh*; — en termes de marine, vague; v. ce mot.

Lamentable, adj. des 2 g., گريه انگيز *guèriè-ènguiz*, افسوس افزا *èfsous-èfza.*

Lamentablement, adv., بگریه *bè-guèriè*, a. حزيناً *hèzinèn*, pr. t. *hazinèn*.

Lamentation, s. f., گریه *guèriè*, نوحه گری *noouhè-guèri*, ناله *nalè*, زاری *zari*, a. نوحه *noouhè*, pr. t. *nèvha*.

Lamenter, (se), v. pron., شکایت کردن *chèkayèt kèrdèn* ناله کردن *nalè kèrdèn*, نوحه کردن *noouhè kèrdèn*.

Laminage, s. m., a. تصفیح *tèsfih*, pr. t. *tasfih*, صفح الحديد *sèfh-oul-hèdid*.

Laminer, v. a., تصفیح کردن *tèsfih kèrdèn*, صفحه صفحه کردن *sèfhè-sèfhè kèrdèn*; — laminer du plomb, سرب‌را تصفیح کردن *sourb-ra tèsfih kèrdèn*.

Lamineur, s. m., تصفیح کننده *tèsfih-kounèndè*.

Laminoir, s. m., a. آلت التصفیح *âlèt-out-tèsfih*, آلت تصفیح *âlèté tèsfih*, pr. t. *âlèti tasfih*.

Lampe, s. f., لنپا *lèmpa*.

Lampion, s. m., چراغموشی *tchèragh-mouchi*.

Lance, s. f., نیزه *nèizè*, a. مزراق *mèzraq*, pr. t. *mizraq*, رمح *roumh*, pl. رماح *rèmah*, pr. t. *rimah*.

Lancer, v. a., انداختن *èndakhtèn*; — se lancer, خودرا انداختن *khoud-ra èndakhtèn*, خودرا زدن *khoud-ra zèdèn*.

Lancette, s. f., نیشتر *nichtèr*, a. مبضع *mèbzè'*, pr. t. *mibza'*.

Lancier, s. m., نیزه‌دار *nèizè-dar*.

Lande, s. f., a. زمین غیر مزروع *zèminé ghèiré mèzrou'*.

Langage, s. m., زبان *zèban*, سخن *soukhèn*, a. لسان *lèçan*, pr. t. *liçan*.

Lange, s. m., قنداقه ou قونداقه *goundaqè.*

Langoureusement, adv. en langueur, ضعيفانه *zè'ifanè*, pr. t. *za'ifanè*; — d'une manière langoureuse, بعشوه و ناز *bè-'ouchvè-ou-naz.*

Langoureux, se, qui est en langueur, ناتوان *na-tèvan*, درمانده *dèr-mandè*, a. عليل *'èlil*, pr. t. *'alil*; — des yeux langoureux, چشم خمار آلود *tchèchmé khoumar-âloud*, چشم خمار *tchèchmé khoumar*, چشم مست *tchéchmé mèst.*

Langouste, s. f., خرچنگ دریائی *khèrtchèngué dèriayi.*

Langue, s. f., زبان *zèban*, a. لسان *lèçan*, pr. t. *liçan*, pl. السنه *èlcènè*, pr. t. *èlcinè.*

Langueur, s. f., درماندگی *dèr-mandègui*, ناتوانی *na-tèvani*, a. فتور *foutour*, pr. t. *futour*, کسالت *kèçalèt*; — peine qui vient de l'amour, درد عشق *dèrdé 'èchq.*

Languette, s. f., زبانه *zèbanè.*

Languir, v. n. être consumé peu à peu, درد کشیدن *dèrd kèchidèn*, درد بی درمان کشیدن *dèrdé bi-dèrman kèchidèn*; — en parlant des affaires, مهمل ماندن *mouh-mèl mandèn*, معطّل ماندن *mè'èttèl mandèn.*

Languissamment, adv., بسستی *bè-sousti.*

Languissant, e, adj., دردمند *dèrdmènd*, سست *soust*, درمانده *dèr-mandè*, ناتوان *na-tèvan*, a. ضعیف *zè'if*, pr. t. *za'if.*

Lanière, s. f., تسمه *tèsmè*, دوال *dèval.*

Lanifère, adj. des 2 g., پشمدار *pèchm-dar.*

Lanterne, s. f., a. فانوس *fanous*, pl. فوانیس *fèvanis*, et فانوسها *fanous-ha.*

Lanterner, v. a. amuser par de vaines parole, معطّل کردن *mè'èttèl kèrdèn*; — v. n. perdre son temps à des riens بی جا معطّل ماندن *bi dja mè'èttèl mandèn.*

Lanternerie, s. f., یاوه *yavè*, بیهودگی *bi-houdègui*, یاوه گویی *yavè-gouyi.*

Lanternier, s. m., فانوس ساز *fanous-saz*; — fig., یاوه گو *yavè-gou*, بیهوده گو *bi-houdè-gou.*

Laper, v. a., بطرز سگ آشامیدن *bè-tèrzé sèg âchamidèn.*

Lapidaire, s. m., سنگ تراش *sèng-tèrach*, جواهر تراش *djèvahèr-tèrach.*

Lapidation, s. f., سنگساری *sèng-sari.*

Lapider, v. a., سنگسار کردن *sèng-sar kèrdèn.*

Lapidifier, v. a., سنگ کردن *sèng kèrdèn*, بسنگ منقلب کردن *bè-sèng mounqèlèb kèrdèn.*

Lapin, s. m., ونك *vènèk*, (vulg.) خرگوش سفید *khèr-gouché sèfid.*

Lapis, ou lapis-lazuli, لاجورد *ladjvèrd*, سنگ لاجورد *sèngué ladjvèrd.*

Laps, laps de temps, a. مدّت *mouddèt*, pr. t. *muddèt.*

Laquais, s. m., خدمتکار *khèdmèt-kar* pr. t. *khizmèt-kiar*, نوکر *nooukèr.*

Laque, s. f., لاك *lak*, vulg. لوك *leuk*, ou *louk.*

Laquelle, pron. relat. v. lequel.

Larcin, s. m., دزدی *douzdi*, a. سرقت *sèrqèt*, pr. t. *sirqat*; — la chose dérobée, چیزی دزدیده شده *tchizi douzdidè-choudè*, چیزی دزدی *tchizi douzdi*, a. مسروق *mèsrouq*, f. et pl. مسروقه *mèsrouqè*, pr. t. *mèsrouqa.*

Lard, s. m., پیه خوك *pihé khouk*, چربی گراز *tchèrbiï gouraz.*

Larder, v. a., پیه خوك گذاشتن *pihé khouk gouzachtèn.*

Lardon, s. m. aiguillette de lard, تکهٔ نازك پیه گراز *tèkèyé nazèké pihé gouraz*; — fig. mot piquant, حرف نیشدار *hèrfé nich-dar*, a. نکته *nouktè.*

Large, adj. des 2 g., فراخ *fèrakh*, پهن *pèhn*, a. عریض *'èriz*, pr. t. *'ariz*; — terme de marine, prendre le large, از کنار دور شدن *èz kènar dour choudèn*; — en large, از پهنائی *èz pèhnayi*, a. عرضاً *'èrzèn*, pr. t. *'arzèn.*

Largement, adv., بسیار *bèciar*, انبوه *èmbouh*, خیلی *khèili.*

Largesse, s. f., فراخدستی *fèrakh-dèsti*, جوانمردی *djèvan-mèrdi*, بخشش *bèkhchèch.*

Largeur, s. f., پهنائی *pèhnayi*, a. عرض *'èrz*, pr. t. *'arz.*

Larguer, v. a., ریسمانهای بادبانرا گشادن *risman-haï bad-ban-ra gouchadèn.*

Larme, s. f., اشك *èchk*, اشك چشم *èchké tchèchm*, a. دمع *dèm'*, pl. دموع *dèmou'.*

Larmoyant, e, اشکریزان *èchk-rizan*, گریه کنان *guèriè-kou-nan*, گریان *guèrian.*

Larmoyer, v. n., اشکریختن *èchk-rikhtèn*, گریستن *guèris-tèn*, گریه کردن *guèriè kèrdèn.*

Larron, nesse, s., دزد *douzd*, a. سارق *sarèq*, pr. t. *sariq*, pl. سرّاق *sourraq.*

Larynx, s. m., نای گلو *naï guèlou*, a. حنجره *hèndjèrè*, ou *houndjourè.*

Las, se, adj., خسته *khèstè.*

Lascif, ive, adj., شهوت پرست *chèhvèt-pèrèst.*

Lascivement, adv., با شهوت *ba chèhvèt.*

Lascivité, s. f., a. شهوت *chèhvèt.*

Lassant, e, adj., خسته كننده *khèstè-kounèndè*, تعب آور *tè'èb-âvèr*, a. متعب *moutè'èb*, pr. t. *mut'ib.*

Lasser, v. a., خسته كردن *khèstè kèrdèn*; — se lasser, خسته شدن *khèstè choudèn*; — lassé, e, خسته شده *khèstè-choudè*, خسته *khèstè.*

Lassitude, s. f., خستگی *khèstègui.*

Latent, e, adj. terme de méd., نهان *nèhan.*

Latéral, e, adj., پهلوئی *pèhlouyi.*

Latéralement, adv., بسمت پهلو *bè-sèmté pèhlou.*

Latin, e, adj., لاتين *latïn*; — en latin, بزبان لاتين *bè-zèbané latïn.*

Latiniser, v. a., لاتينی كردن *latini kèrdèn.*

Latiniste, s. m., لاتين‌دان *latïn-dan*, دانندهٔ زبان لاتين *danèndèyé zèbané latïn.*

Latinité, s. f., a. لاطينيّت *latiniyèt.*

Latitude, s. f., a. عرض *'èrz*, pr. t. *'arz*; — septentrionale, عرض شمالی *'èrzé chèmali*, pr. t. *'arzi chimali*; — méridionale, عرض جنوبی *'èrzé djènoubi*, pr. t. *'arzi djènoubi*; — fig. espace, ميدان *mèidan*, a. وسعت *vous'èt*, pr. t. *vus'at.*

Latrines, s. f., pl. آبدست *âb-dèst*, a. مبرز *mèbrèz*, متوضّی *moutèvèzza*, خلا *khèla.*

Latte, s. f., پرواره *pèrvarè.*

Laudanum, s. m., a. خلاصة الافيون *khoulacèt-oul-èfioun.*

Laurier, s. m., دهمست *dèhmèst*, درخت غار *dèrèkhté*

ghar, a. ظفر *zèfèr*, pr. t. *zafèr* ; — fig. cueillir des lauriers, ظفر يافتن *zèfèr yaftèn*.

Laurier-rose, s. m., خرزهره *khèr-zèhrè*.

Lavabo, s. m., لگن *lèguèn*.

Lavage, s. m. action de laver ; v. ce mot.

Lavande, plante, s. f., اسطوخودوس *oustoukhoudous*, شاه اسپرم رومی *chah-èspèrmé roumi*, a. خیری البرّ *khèirii-oul-bèrr*.

Lavandière, s. f., رخت شوی *rèkht-choui*, vulg. رخت شور *rèkht-chour*.

Lave, s. f., مادّهٔ ریزان از کوه آتشفشان *maddèyé rizan èz kouhé âtèch-fèchan*.

Lavement, s. m., اماله *èmalè*, a. حقنه *houqnè*, pr. t. *hoqna*, احتقان *èhtèqan*.

Laver, v. a., شستن *choustèn*, شوییدن *chouyïdèn* ; — se laver, خودرا شستن *khoud-ra choustèn* ; — lavé, e, شسته *choustè*, a. مغسول *mèghsoul*, pr. t. *maghsoul*.

Laveur, euse, s., شوینده *chouyèndè*, vulg. شور *chour*.

Lavoir, s. m., شستن گاه *choustèn-gah*, جای شستن *djaï choustèn*, a. مغسل *mèghsèl*, pr. t. *maghsèl*.

Lavure, s. f., چرکاب *tchèrk-ab*.

Laxatif, ive, adj., شکمران *chèkèm-ran*, a. مسهل *moushèl*, pr. t. *mushil*.

Layette, s. f. coffre de bois, مجری *mèdjri*, صندوقچه *sèndouqtchè*, a. مخزن *mèkhzèn*, pr. t. *makhzèn* ; — linge d'un enfant nouveau né. لوازم پوشش کودك تازهزاد *lèvazèmé pouchèché koudèké tazè-zad*.

Lazzi, s. m., اشارهٔ مقلّدی *èscharèyé mouqèllèdi*.

Le, art. m. V. la, article.

Lé, s. m., تختته *tèkhtè*, لای *laï*, a. لفق *lèfèq*.

Lèchefrite, s. f., تاوه *tavè*, pr. t. *tava*.

Lécher, v. a., ليسيدن *licidèn*.

Leçon, s. f., a. درس *dèrs*.

Lecteur, trice, s., خواننده *khanèndè*, قراءت كننده *qèra'èt-kounèndè*.

Lecture, s. f., خواندن *khandèn*, a. قراءت *qèra'èt* pr. t. *qira'èt*, تلاوت *tèlavèt*; ce dernier mot se dit particulièrement en parlant de la lecture du Koran; — faire la lecture, كتاب خواندن *kètab khandèn*.

Légal, e, adj., a. شرعی *chèr'i*, en parlant de la loi du clergé, — قانونی *qanouni*, en par'ant de la loi civile.

Légalement, adv., a. شرعاً *chèr'èn*; — d'après la loi civile, بحسب قانون *bè-hècèbé qanoun*, a. موافق قانون *mouvafèqé qanoun*, pr. t. *muvafiqi qanoun*.

Légalisation, s. f., ثبت ديوانخانه *sèbté divan-khanè*, a. تصديق شرعی *tèsdiqé chèr'i* pr. t. *tasdiqi chèr'i*.

Légaliser, v. a., به ثبت ديوانخانه رسانيدن *bè-sèbté divan-khanè rèçanidèn*; — légalisé, e, ثبت شده *sèbt-choudè*.

Légalité, s. f., شرعی بودن *chèr'i boudèn*.

Légat, s. m., فرستادهٔ پاپ *fouroustadèyé pap*, گماشتهٔ پاپ *goumachtèyé pap*.

Légataire, s. m., a. وارث *varès*, pr. t. *varis*.

Légende, s. f. livre de la vie des saints, كتاب سيرت اوليا *kètabé sirèté ooulia*; — d'une médaille, خطّ پول قديم *khètté poulé qèdim*, خطّ سكّه *khètté sèkkè*.

Légation, s. f., a. سفارت *sèfarèt*; — la légation de France, a. سفارت فرانسه *sèfarèté francè.*

Léger, **ère**, adj., سبك *sèbouk*, ou *sèbuk*, a. خفيف *khèfif*, pr. t. *khafif*; — d'esprit, سبك مغز *sèbouk-mèghz*, سبکسار *sèbouk-sar*; — volage, سست پیمان *soust-peiman*, بی تمکین *bi-tèmkïn*, a. خفيف العقل *khèfif-oul-'èql*, pr. t. *khafif-ul-'aql.*

Légèrement, adv., بسبکی *bè-sèbouki*, سبك *sèbouk*, a. خفيفاً *khèfifèn*, pr. t. *khafifèn.*

Légèreté, s. f., سبکساری *sèbouk-sari*, سبکی *sèbouki*, a. خفّت *khèffèt*, pr. t. *khiffèt.*

Légion, s. f., گروه سپاه *guèrouhé sèpah.*

Légionnaire, adj. et s. qui fait partie d'une légion, سپاهی *sèpahi*; — membre de la légion d'honneur, صاحب نشان فرانسه *sahèbé nèchané francè.*

Législateur, **trice**, s., بر قرار کنندهٔ قانون *bèr qèrar kounèndèyé qanoun*, a. واضع قانون *vazè'é qanoun*, pr. t. *vazi'ï qanoun.*

Législatif, **ive**, adj., قانونی *qanouni*; — pouvoir législatif, اختیار قانون نهادن *èkhtiaré qanoun nèhadèn*, a. قوّت وضع قانون *gouvvèté vèz'é qanoun*, pr. t. *gouvvèti vaz'i qanoun.*

Législation, s. f., وضع قانون *vèz'é qanoun*, a. وضع القانون *vèz'-oul-qanoun*, pr. t. *vaz'-ul-qanoun.*

Législature, s. f., اهل شریعت *èhalé chèri'èt*, pr. t. *èhali chèri'at*, ارباب شریعت *èrbabé chèri'èt*, pr. t. *èrbabi chèri'at*, وکلا شرع *voukèla'é chèr'*, pr. t. *vukela'ï chèr'.*

Légiste, s. m., a. فقيه *fèqih*, pr. t. *faqih*, pl. فقها *fouqèha*, pr. t. *fuqaha*, اهل شرع *èhlè chèr'*, pr. t. *èhli chèr'*.

Légitimation, s. f. action de légitimer. V. ce mot.

Légitime, adj. des 2 g., a. حلال *hèlal*, pr. t. *halal*, شرعى *chèr'i*; — épouse légitime, زن عقدى *zèné 'èqdi*, زن حلال *zèné hèlal*, a. حليله *hèlilè*, pr. t. *halilè*; — juste, fondé en raison, درست *droust*, a. حقّ *hèqq*, pr. t. *haqq*.

Légitimement, adv., موافق قانون *mouvafèqé qanoun*, a. شرعاً *chèr'èn*, بالحقّ *bèl-hèqq*, pr. t. *bil-haqq*.

Légitimité, s. f., a. حقّيّت *hèqqiyèt*, مشروعيّت *mèchrou'iyèt*, شرعى بودن *chèr'i boudèn*; — en parlant des enfants, حلالزادگى *hèlal-zadègui*.

Légitimer, v. a., حلال كردن *hèlal-kèrdèn*.

Legs, s. m., a. ميراث *miras*, هبه *hèbè*; — pieux وقف *vèqf*, pr. t. *vaqf*, pl. اوقاف *oouqaf*, pr. t. *èvqaf*.

Léguer, v. a., هبه كردن *hèbè kèrdèn*, بهحسب وصيّت هبه كردن *bè-hècèbé vèciyèt hèbè kèrdèn*; — en parlant de legs pieux, وقف كردن *vèqf kèrdèn*.

Légume, s. m. légumes verts., سبزوات *sèbzèvat*, pr. t. *zèrzèvat*; — secs., a. حبوبات *houboubat*.

Légumineux, **euse**, adj., a. حبوباتى *houboubati*.

Lendemain, s. m., فرداى آن روز *fèrdaï ân rouz*.

Lénifier, v. a., ملايم كردن *moulayèm kèrdèn*.

Lénitif, **ive**, adj., ملايم كننده *moulayèm-kounèndè*, a. مليّن *moulèiyèn*, pr. t. *mulèiyïn*.

Lent, **e**, adj., كند كار *kound-kar*, كند حركت *kound-hèrèkèt*.

Lentement, adv., آهسته *âhèstè*, بآهستگی *bè-âhèstègui.*

Lenteur, s. f., آهستگی *âhèstègui*, a. بطئ *bèt'i.*

Lenticulaire, adj. des 2 g., a. عدسیّ *'èdèciï*, عدسیّ الشکل *'èdèciï-ouch-chèkl.*

Lentille, s. f., نرسک *nèrsèk* (peu usité) a. عدس *'èdès.*

Lentisque, s. m., درخت ساقز *dèrèkhté saqèz.*

Léopard, s. m., ببر *bèbr.*

Lèpre, s. f., میستی *misti*, پیستی *pisti*, پیس *pis*, خوره *khourè* (peu usités) a. جذام *djouzam*, برص *bèrès.*

Lèpreux, se, adj., پیست *pist*, گرفتار علّت خوره *guèrèftaré 'èllèté khourè*, a. مجذوم *mèdjzoum.*

Léproserie, s. f., مریض خانهٔ علّت خوره *mèriz-khanèyé 'èllèté khourè.*

Lequel, m. laquelle f. pron. relatif, au pl. lesquels, lesquelles, که *kè*, pr. t. *ki*, a. الّذی *èllèzi*; féminin, الّتی *èllèti*; — employé interrog. au nominatif, کدام *koudam*; à l'accusatif, کدامرا *koudam-ra*, pl. کدامهارا *koudam-ha-ra.*

Les, art. pl. V. la.

Léser, v. a., زیان رسانیدن *zian rèçanidèn*, ضرر رسانیدن *zèrèr rèçanidèn*; — lésé, e, زیان کرده *zian-kèrdè*, ضرر کشیده *zèrèr-kèchidè.*

Lésine, s. f., تنگدستی *tèng-dèsti*, a. خسّت *khèssèt*, بخل *boukhl*, pr. t. *bakhl.*

Lésiner, v. n., خسّت کردن *khèssèt kèrdèn.*

Lésinerie, s. f., خسیسی *khècici*, a. بخل *boukhl*, pr. t. *bakhl.*

Lésion, s. f., زيان *zian*, a. ضرر *zèrèr* pr. t. *zarar*; — blessure, زخم *zèkhm*.

Lessive, s. f., آب خاكسترى *âbé khakèstèri*, آب خاكستر *âbé khakèstèr*.

Lessiver, v. a., با آب خاكستر شستن *ba âbé khakèstèr choustèn*.

Lest, s. m., بارسنج كشتى *bar-sèndjé kèchti*.

Leste, adj. des 2 g., جلد *djèld*, چست *tchoust*, چالاك *tchalak*.

Lester, v. a., بارسنج بر كشتى گذاشتن *bar-sèndj bèr kèchti gouzachtèn*.

Léthargie, s. f., a. سرسام *sèrsam*, سرسام بارد *sèrsamé barèd*, pr. t. *sèrsami barid*; — fig. négligence, خواب غفلت *khabé ghèflèt*, a. سبات *soubat*.

Léthargique, adj. des 2 g., متعلّق بناخوشى سرسام *moutè'èllèq bè-na-khochiï sèrsam*.

Lettre, s. f. de l'alphabet, a. حرف *hèrf*, pr. t. *harf*, pl. حروف *hourouf*; — écriture, a. خطّ *khètt*, pr. t. *khatt*, pl. خطوط *khoutout*; — épître, missive كاغذ *kaghèz*, pr. t. *kiaghèd*, نامه *namè*, a. مراسله *mouracèlè*, pl. مراسلات *mouracèlat*, رساله *rèçalè*, pl. رسايل *rèçayèl*, pr. t. *rèçaïl*, رقيمه *rèqimè*, مكتوب *mèktoub*, pl. مكتوبات *mèktoubat*, تحرير *tèhrir*, pr. t. *tahrir*, pl. تحريرات *tèhrirat*; — lettre de recommandation, سفارشنامه *sèfarèch-namè*; — de change, برات *bèrat*; — amicale, كاغذ دوستانه *kaghèzé doustanè*, t. p. محبّت نامه *mèhèbbèt-nâmè*, pr. t. *mouhabbèt-nâmè*; — impériale, فرمان *fèrman*; — de créance,

اعتماد نامه *è'ètèmad-namè*, pr. t. *i'timad-namè*; — écrire une lettre, كاغذ نوشتن *kaghèz nèvèchtèn*, مراسله نوشتن *mouracèlè nèvèchtèn.*

Lettré, e, adj., با سواد *ba-sèvad*, دانشمند *danèchmènd.*

Leur, pron. pers. à eux, à elles, بآنها *bè-ân-ha*, بايشان *bè-ichan*; — je leur ai dit, بآنها گفتم *bè-ân-ha goftèm*; — leur maison, خانهٔ انها *khanèyé ân-ha*, خانهٔ ايشان *khanèyé ichan.*

Leurre, s. f., گوشت مرغ شكارى *gouchté mourghé chèkari*; — fig., فريب *fèrib.*

Leurrer, v. a. fig. tromper, گول زدن *goul zèdèn*, فريب دادن *fèrib dadèn.*

Levain, s. m., مايهٔ خمير *mayèyé khèmir*, p. t. مايه *mayè*, خمير *khèmir*, pr. t. *khamour.*

Levant, s. m., a. شرق *chèrq*, pr. t. *charq*, مشرق *mèchrèq*, pr. t. *mèchriq*; — les contrées du Levant, a. ممالك شرقيّه *mèmalèké chèrqiyè*, pr. t. *mèmaliki charqiyè.*

Levantin, e, adj., a. شرقىّ *chèrqi*, pr. t. *charqi*, اهل شرق *èhlé chèrq*, pr. t. *èhli charq.*

Levée, s. f., بر داشتن *bèr-dachtèn*, a. رفع *rèf'*; — faire la levée d'un corps, d'un cadavre, جنازه برداشتن *djènazè bèr-dachtèn*; — d'un siège, ترك محاصره كردن *tèrké mouhacèrè kèrdèn*; — des troupes, قشون جمع كردن *qouchoun djèm' kèrdèn*; — la levée des troupes, جمع آورى قشون *djèm'-âvèrii qouchoun.*

Lever, v. a., بر داشتن *bèr-dachtèn*, افراختن *èfrakhtèn*, بلند كردن *boulènd kèrdèn*; — se lever, بر خواستن *bèr-khastèn*, بلند شدن *boulènd choudèn*; — lève-toi, پاشو

pa-choou, برخیز *bèr-khiz*, بلند شو *boulènd cho*

LEVIER, s. m., اهرم *èhrèm*, a. مربعه *mèrbè'è*, pr. t. *marba*

LEVIS, (pont), s. m., تاخته پل *tèkhtè-poul*, پلی که برداشته شود *pouli ké bèr-dachtè chèvèd*.

LEVRAUT, s. m., بچهٔ خرگوش *bètchèyé khèr-gouch*.

LÈVRE, s. f., لب *lèb*.

LEVRETTE, s. f., تازی ماده *tazii madè*.

LÉVRIER, s. m., تازی *tazi*.

LEVURE, s. f., کف آبجو *kèfé âb-djoou*.

LEXICOGRAPHE, s. m., لغت نویس *loughèt-nèvis*.

LEXICOGRAPHIE, s. f., لغت نویسی *loughèt-nèvici*, علم لغت *'èlmé loughèt*, pr. t. *'ilmi loghat*.

LEXIQUE, s. m., a. لغت *loughèt*, pr. t. *loghat*.

LÉZARD, s. m., چلپاسه *tchèlpacè*, سوسمار *sous-mar*.

LÉZARDE, s. f., شکاف *chèkaf*, a. شق *chèqq*, pr. t. *chaqq*, pl. شقوق *chouqouq*.

LÉZARDÉ, E, adj., شکافته *chèkaftè*.

LIAISON, s. f., پیوند *pèivènd*, پیوستگی *pèivèstègui*, a. وصل *vèsl*, pr. t. *vasl*; — fig., a. رابطه *rabètè*, pr. t. *rabita*; — rapport, a. علاقه *'èlaqè*, pr. t. *'alaqa*, تعلق *tè'èllouq*. pr. t. *tè'alluq*.

LIANT, E, adj. souple, نرم *nèrm*, a. لیّن *lèiyin*; — affable, نرم خو *nèrm-khou*, a. ملایم الطبع *moulayèm-out-tèb'*, pr. t. *mulaïm-ut-tab'*.

LIARD, s. m., پول سیاه *poulé siah*.

LIARDER, v. n., خست کردن *khèssèt kèrdèn*.

LIASSE, s. f., بستهٔ کاغذ *bèstèyé kaghèz*.

LIBATION, s. f., شرابپاشی *chèrab-pachi*.

LIBELLE, s. f., رسالۀ مبنى بر طعنۀ كسى *rèçalèyé mèbni bèr tè'ènèyé kèci.*

LIBELLER, v. a., تحرير كردن *tèhrir kèrdèn.*

LIBELLISTE, s. m., نويسندۀ رسالۀ هجويّه *nèvicèndèyé rèçalèyé hèdjviyè.*

LIBÉRAL, E, adj., گشاده دست *gouchadè-dèst,* جوانمرد *djèvan-mèrd,* a. سخى *sèkhi,* pr. t. *sakhi,* كريم *kèrim.*

LIBÉRALEMENT, adv., بسخاوت *bè-sèkhavèt.*

LIBÉRALITÉ, s. f., جوانمردى *djèvan-mèrdi,* a. سخاوت *sèkhavèt,* كرم *kèrèm,* جود *djoud.*

LIBÉRATEUR, TRICE, s., نجات دهنده *nèdjat-dèhèndè,* خلاص كننده *khèlas-kounèndè.*

LIBÉRATION, s. f., رهايى *rèhayi,* a. خلاص *khèlas,* pr. t. *khalas.*

LIBÉRER, v. a., رها كردن *rèha kèrdèn,* رهانيدن *rèhanidèn;* — se libérer, v. pron., رهيدن *rèhidèn,* رها شدن *rèha choudèn,* خلاص شدن *khèlas choudèn;* — libéré, e, رهيده *rèhidè,* خلاص شده *khèlas-choudè,* a. مخلص *moukhlès.*

LIBERTÉ, s. f., آزادى *âzadi,* اختيار *èkhtiar,* pr. t. *ikhtiar;* — hardiesse, a. جسارت *djèçarèt;* — j'ai pris la liberté, جسارت كردم *djèçarèt kèrdèm.*

LIBERTIN, s. m., لوطى *louti,* جندهباز *djèndè-baz,* a. فاحش *fahèch,* pr. t. *fahich;* — libertine, پرده دريده *pèrdè-dèridè,* جنده *djèndè,* a. فاحشه *fahèchè,* pr. t. *fahichè.*

LIBERTINAGE, s. m., لوطيگرى *louti-guèri,* جنده بازى *djèndè-bazi.*

Libraire, s. m., کتابفروش *kètab-fourouch*, a. صحّاف *s*
haf, pr. t. *sahhaf*.

Librairie, s. f., دکّان کتابفروشی *doukkané kètab-fo*
rouchi.

Libre, adj. des 2 g., آزاد *âzad*, a. مختار *moukhtar*, مستقل *moustèqèl*, pr. t. *mustaqil*, مطلق العنان *moutlèq-ou*
'ènan, pr. t. *mutlaq-ul-'inan*.

Librement, adv. sans contrainte, باختیار *bè-èkhtiar*, بحسن ارادت *bè-heusné èradèt*, بآزادی *bè-âzadi*; — sans égard, گستاخانه *goustakhanè*, pr. t. *kustakhanè*, بی پروا *bi pèrva*.

Lice, s f., میدان کشتی گیری *mèidané kouchti guiri*.

Licence, s. f. permission, a. اذن *èzn*, pr. t. *izn*, رخصت *roukhsèt*, pr. t. *roukhsat*, اجازه *èdjazè*, اجازت *èdjazèt*, دستور *dèstour*; — liberté excessive, گستاخی *goustakhi*; — dérèglement des mœurs, هرزگی *hèrzègui*, a. فساد *fèçad*.

Licencié, s. m., اذن درس دادن‌را گرفته *èzné dèrs dadèn-ra guèrèftè*.

Licenciement, s. m., a. مرخّصی *mourèkhkhèci*, a. رخصت *roukhsèt*, pr. t. *roukhsat*, اذن *èzn*, pr. t. *izn* et *izïn*; — licenciement des troupes, مرخّصی قشون *mourèkhkhècii gouchoun*.

Licencier, v. a., مرخّص کردن *mourèkhkhès kèrdèn*, از خدمت معاف داشتن *èz khèdmèt mo'af dachtèn*.

Licencieusement, adv.. بی ادبانه *bi èdèbanè*.

Licencieux, **euse**, adj., بی ادب *bi-èdèb*, خلاف رسوم ادب *khèlafé rouçoumé èdèb*.

Licitation, s. f., فروش در هرّاج *fouroucké dèr hèrradj.*

Licite, adj. des 2 g., a. حلال *hèlal*, pr. t. *halal*, مباح *moubah*, جایز *djayèz*, pr t. *djaïz.*

Licitement, adv., a. بطور حلال *bè-tooure hèlal.*

Liciter, v. a., در هرّاج بفروش رسانیدن *dèr hèrradj bè-fourouch rèçanidèn.*

Licou ou **Licol**, s. m., افسار *èfsar.*

Licorne, s. m., کرگدن آبی *kèrguèdèné âbi.*

Lie, s. f., لای *laï*, درد *dourd*, a. ثافل *safèl*, pr. t. *safil*; — de vin, درد شراب *dourdé chèrab*; — d'un bassin, لجن *lèdjèn*, غلیژن *ghèlijèn*; — du peuple, a. ارازل الناس *èrazèl-oun-nas*, pr. t. *èrazil-un-nas*, اسافل الناس *èçafèl-oun-nas*, pr. t. *èçafil-un-nas.*

Liège, s. m., درخت پنبه *dèrèkhté pèmbè.*

Lien, s. m., بند *bènd*, ریسمان *risman*, a. قید *qèid*, pr. t. *qaïd*; — chaine, زنجیر *zèndjir*, pr. t. *zïndjir.*

Lier, v. a., بستن *bèstèn*; — lié, e, بسته *bèstè*, بسته شده *bèstè-choudè.*

Lierre, s. m., ارغك *èrghèk*, پیپچك *pitchèk*, a. عشقه *'èchèqè.*

Lieu, s. m., جای *djaï*, a. مکان *mèkan*, pr. t. *mèkian*, pl. امکنه *èmkènè*, مأوی *mè'èva*; — lieux d'aisance, آبدست *âb-dèst*, a. مبرز *mèbrèz*; — en premier lieu, نخست *nèkhoust*, a. اوّلا *èvvèlèn*; — au lieu de, بجای اینکه *bè-djaï in-ké.*

Lieue, s. f., میل *mil*, میل فرانسه *milé francè.*

Lieutenance, s. f., جا نشینی *dja-nèchini*, a. وکالت *vèkalèt*, pr. t. *vèkialèt.*

LIEUTENANT, s. m., جا نشین *dja-nèchîn*, a. وکیل *vèkil.*

LIÈVRE, s. m., خرگوش *khèr-gouch*, a. ارنب *èrnèb*, pl. ارانب *èranèb*, pr. t. *èranib.*

LIGATURE, s. f., خسته بند *khèstè-bènd*, بند *bènd.*

LIGNE, s. f., a. خط *khètt*, pr. t. *khatt*, pl. خطوط *khoutout*; — d'écriture, a. سطر *sètr*, pr. t. *satr*, pl. سطور *soutour*; — ligne de conduite, رفتار *rèftar*, راه *rah*, a. طریق *tèriq*, pr. t. *tariq*, سلوك *soulouk*; — de pêcheur, شست *chèst*; — en parlant de choses alignées, راسته *rastè.*

LIGNÉE, s. f., نژاد *nèjad*, a. اولاد *ooulad*, pr. t. *èvlad*, ذريّت *zouriyèt*, نسل *nèsl*, سلسله *sèlsèlè*, pr. t. *silsilè.*

LIGNEUX, EUSE, adj., چوبی *tchoubi.*

LIGNIFIER, (SE), v. pron., چوب شدن *tchoub choudèn*, بچوب منقلب شدن *bè-tchoub mounqèlèb choudèn.*

LIGUE, s. f., یکپیمانی *yèk-pèimani*, a. اتّحاد *èttèhad*, pr. t. *ittihad*, عهد *'èhd*, pr. t. *'ahd.*

LIGUER, v. a., یکپیمان کردن *yèk-pèiman kèrdèn*, متّحد کردن *mouttèhèd kèrdèn*; — se liguer, یکپیمان شدن *yèk-pèiman choudèn*, یکجهت شدن *yèk-djèhèt choudèn*, متّحد شدن *mouttèhèd choudèn.*

LILAS, s. m., یاس فرنگی *yacé frèngui.*

LIMACE, s. f., V. limaçon.

LIMAÇON, s. m., کاجك *kèdjèk*, a حلزون *hèlzoun.*

LIMAILLE, s. f., براده *bouradè*, سونش *sounèch.*

LIMBES, s. m. pl., a. برزخ *bèrzèkh.*

LIME, s. f., سوهان *souhan*, t. p. اكه *èyè* et *èguiè*, a. مبرد *mèbrèd*, pr. t. *mibrèd.*

Limer, v. a., سوهان زدن *souhan zèdèn*; — limé, e, سوهان زده *souhan-zèdè.*

Limier, s. m., سگ شکاری *sègué chèkari.*

Limitatif, **ive**, adj., گذارندهٔ حد *gouzarèndèyé hèdd*, تحدید کننده *tèhdid-kounèndè.*

Limitation, s. f., a. تحدید *tèhdid*, pr. t. *tahdid*, تعیین حدود *tè'èyiné houdoud*, pr. t. *ta'yini houdoud.*

Limitativement, adv., a. بطور محدود *bè-toouré mèhdoud.*

Limite, s. f., مرز *mèrz*, پایان *payan*, سرحد *sèr-hèdd*, a. حد *hèdd*, pr. t. *hadd*, pl. حدود *houdoud.*

Limiter, v. a., حد گذاشتن *hèdd gouzachtèn*, محدود کردن *mèhdoud kèrdèn.*

Limitrophe, adj. des 2 g., همسرحد *hèm-sèr-hèdd*, p. t. هم حدود *hèm-houdoud.*

Limon, s. m., لای *laï*, گل *guèl*, لجن *lèdjèn*; — fruit, لیمو *limou.*

Limonade, s. f., شربت آبلیمو *chèrbèté âb-limou.*

Limonadier, **ière**, شربتساز *chèrbèt-saz.*

Limoneux, **euse**, adj., گلی *guèli.*

Limpide, adj. des 2 g., ناب *nab*, a. صاف *saf*, زلال *zoulal.*

Limpidité, s. f., صافی *safi*, a. صفوت *sèfvèt*, pr. t. *sifvèt.*

Limure, s. f. action de limer, سوهانزنی *souhan-zèni*; — limaille., V. ce mot.

Lin, s. m., بزرك *bèzrèk*, a. کتان *kètan*, pr. t. *kètèn.*

Linaire, s. m., کتان دشتی *kètané dèchti*, نوشگیاه *nouch-guiah.*

Linceuil, s. m., a. کفن *kèfèn*, pl. اکفان *èkfan.*

Linéament, s. m., اثر چهره *ècèré tchèhrè.*

Linge, s. m., رخوت شستنى *roukhouté choustèni.*

Lingère, s. f., فروشندهٔ قماش سفيد *fourouchèndèyé goumaché sèfid*, a. بزّاز *bèzzaz.*

Lingerie, s. f., a. où l'on vend le linge, بزّازى *bèzzazi*, دكّان بزّازى *doukkané bèzzazi*; — où l'on garde le linge, صندوقخانه *sèndouq-khanè.*

Lingot, s. m., شمش *choumch*, a. سبيكه *sèbikè.*

Linguiste, s. m., بسيار زباندان *bèciar zèban-dan.*

Linotte, s. f., مرغ كتان خوار *mourghé kètan-khar*, مرغ كتان *mourghé kètan.*

Lion, **onne**, s., شير *chir*, a. اسد *ècèd*, pl. آساد *âçad*; — lionne, مادهٔ شير *madè-chir.*

Lionceau, s. m., بچّهٔ شير *bètchèyé chir.*

Lippe, s. f., لب كنده *lèbé goundè*, لب كلفت *lèbé koulouft.*

Lippée, s. f., a. لقمه *louqmè*, pr. t. *loqma*, V. bouchée.

Lippu, **e**, adj., كنده لب *goundè-lèb.*

Liquéfaction, s. f., آب شدن *âb choudèn*, گداز *goudaz*, a. اذابة *èzabèt.*

Liquéfier, v. a., آب كردن *âb kèrdèn*, گداختن *goudakhtèn*; — se liquéfier, آب شدن *âb choudèn*, گداخته شدن *goudakhtè choudèn.*

Liqueur, s. f., عنبريّه *'èmbèriyè*. a. عرق *'èrèq*, pr. t. *'araq*; — substance liquide, آب *âb.*

Liquidateur, s. m., قطع كنندهٔ حساب *qèt'-kounèndèyé hèçab.*

Liquidation, s. f., تفريق حساب *tèfriqé hèçab*, a. قطع حساب *qèt'é hèçab*, pr. t. *qat'i hiçab.*

LIQUIDE, adj. des 2 g., آبکی *âbèki*, روان *rèvan*, a. مایع *mayè'*, pr. t. *maï'*, pl. مایعات *maï'at.*

LIQUIDER, v. a., تفریق حساب کردن *tèfriqé hèçab kèrdèn*, قطع حساب کردن *qèt'é hèçab kèrdèn*; — liquidé, e, مفروق شده *mèfrouq-choudè.*

LIQUOREUX, EUSE, adj., شیرین *chirïn.*

LIQUORISTE, s. m., عرق کش *'èrèq-kèch*, عنبریّه‌ساز *'èmbèriyè-saz.*

LIRE, v. a., خواندن *khandèn*, قرائت کردن *qèra'èt kèrdèn.*

LIS, s. m., a. زنبق *zènbèq*, pr. t. *zanbaq*; — oignon de lis, پیاز زنبق *piazé zènbèq.*

LISÉRÉ, s. m., a. حاشیه *hachiè.*

LISÉRER, v. a., حاشیه گذاشتن *hachiè gouzachtèn.*

LISEUR, SE, s., خواننده *khanèndè.*

LISIBLE, adj. des 2 g., خوانا *khana.*

LISIBLEMENT, adv., خوانا *khana*, بطور واضح *bè-toouré vazèh.*

LISIÈRE, s. f., کنار *kènar*, کناره *kènarè*, دامن *damèn.*

LISSE, adj. des 2 g., لیز *liz.*

LISSER, v. a., لیسه زدن *licè zèdèn*, مهره زدن *meuhrè zèdèn*, لیز کردن *liz kèrdèn*, صیقل کردن *sèiqèl kèrdèn.*

LISSEUR, s. m., مهره زن *meuhrè-zèn.*

LISSOIR, s. m., لیسه *licè*, p. t. مهره *meuhrè*, a. مصقل *mèsqèl*, pr. t. *misqèl.*

LISTE, s. f., اواره *èvarè*, سیاهه *siahè*, a. دفتر *dèftèr*, pl. دفاتر *dèfatèr*, pr. t. *dèfatir.*

LIT, s. m., بستر *bèstèr*, رخت خواب *rèkhté khab*; — faire

le lit, رخت خواب انداختن *rèkhté khab èndakhtèn*; — garder le lit, بستری بودن *bèstèri boudèn*.

Literie, s. f., اسباب رخت خواب *èsbabé rèkhté khab.*

Litharge, s. f., مرداسنگ *mourda-sèng*, pr. t. *murdacènk*, a. مرتك *mourtèk* ou *mèrtèk.*

Lithographe, s. m., نگارندهٔ بر سنگ چاپی *nègarèndèyé bèr sèngué tchapi.*

Lithographie, s. f., چاپ سنگی *tchapé sèngui.*

Lithologie, s. f., شناسائی سنگ *chènaçayiï sèng*, a. معرفت الاحجار *mè'èrèfèt-oul-èhdjar.*

Litière, s. f., تخت روان *tèkht-rèvan* ou *tèkhté rèvan*, pr. t. *takhti rèvan.*

Litige, s. m., ستيز *sètiz*, ستيزه *sètizè*, جنگ *djèng*, a. منازعه *mounazè'è*, pr. t. *munazi'a*, دعوا *dè'èva*, pr. t. *da'va.*

Litigieux, euse, adj. des 2 g. qui est ou qui peut être contesté en justice, a. منازع فيه *mounazè'oun-fi-hi*, pr. t. *munazi'un-fi-hi*; — qui se plait dans les contestations, ستيزنده *sètizèndè*, ستيزه انگيز *sètizè-ènguiz.*

Littéraire, adj. des 2 g., a. علمى *'èlmi*, pr. t. *'ilmi*, f. et pl. علميّه *'èlmiyè*, pr. t. *'ilmiyè.*

Littéral, e, adj., كلمه بكلمه *kèlèmè-bè-kèlèmè*, a. تحت اللفظ *tèht-oul-lèfz*, pr. t. *taht-ul-lafz*, حرف بحرف *hèrf-bè-hèrf*, pr. t. *harf-bè-harf.*

Littéralement, adv., on emploie les mêmes mots que pour littéral. V. ce mot.

Littéralité, s. f., تحت اللفظى بودن *tèht-oul-lèfzi boudèn.*

Littérateur, s. m., دانشمند *danèchmènd*, a. عالم *'âlèm*, pr. t. *'âlim*, pl. علما *'oulèma*, علّام *'oullam*, فاضل *fazèl*, pr. t. *fazil*, pl. فضلا *fouzèla*.

Littérature, s. f., دانشمندی *danèchmèndi*, a. علم و معرفت *'èlm-ou-mè'èrèfèt*, pr. t. *'ilm-u-ma'rifèt*; — se dit aussi de l'ensemble des produits littéraires d'une nation, کتب علمی *koutoubé 'èlmi*, pr. t. *kiutubi 'ilmi*.

Littoral, e, adj., واقع در کنار دریا *vaqè'é dèr kènaré dèria*; — s. m. pays le long des côtes, ممالک کنار دریا *mèmalèké kènaré dèria*.

Liturgie, s. f., آیین نماز *âyiné nèmaz*, p. t. قداس شریف *qouddacé chèrif*, pr. t. *qouddaci chèrif*.

Liturgique, adj. des 2 g., a. متعلّق بآیین نماز *moutè'èllèq bè-âyiné nèmaz*.

Livide, adj. des 2 g., کبود *kèboud*.

Lividité, s. f., کبودی *kèboudi*.

Livraison, s. f., a. تسلیم *tèslim*, تحویل *tèhvil*; — faire la livraison, تحویل دادن *tèhvil dadèn*, تسلیم کردن *tèslim kèrdèn*

Livre, s. m., a. کتاب *kètab*, pr. t. *kitab*, pl. کتب *koutoub*, pr. t. *kiutub*; — livre de compte, a. دفتر *dèftèr*, pl. دفاتر *dèfatèr*, pr. t. *dèfatir*.

Livre, s. f., poids, کرونکه *kèrvènkè*; — pièce de monnaie, لیره *lirè*.

Livrée, s. f., لباس رسمی ملازمان *lèbaçé rèsmiï moulazèman*.

Livrer, v. a., تحویل دادن *tèhvil dadèn*, تسلیم کردن *tès-*

lim kèrdèn; — abandonner, واگذاشتن *va-gouzachtèn*, ترك كردن *tèrk kèrdèn*; — se livrer, تسليم شدن *tèslim choudèn*, خودرا تسليم كردن *khoud-ra tèslim kèrdèn*; — se livrer à . . ., (s'occuper) مشغول شدن *mèchghoul choudèn*.

Livret, s. m., كتابچه *kètabtchè*.

Lobe, s. m., جگر گوشه *djèguèr-gouchè*, pr. t. *djiyèr-gouchè*.

Local, s. m., جاى *djaï*, منزلگاه *mènzèl-gah*, a. مأوى *mè'èva*, مسكن *mèskèn*, مكان *mèkan*, pr. t. *mèkian*, pl. اماكن *èmakèn*, pr. t. *amakïn*.

Local, e, adj., مخصوص بجاى *mèkhsoucé bè-djaï*, منحصر بمكانى *mounhècèr bè-mèkani*.

Localement, adv., مخصوص جا *mèkhsoucé dja*, a. مخصوص مكان *mèkhsoucé mèkan*.

Localiser, v. a., جاى مقرّر كردن *djaï mouqèrrèr kèrdèn*.

Localité, s. f. (particularité locale), اقتضاى مكان *èqtèzaï mèkan*; — les lieux mêmes, جاى *djaï*, a. مكان *mèkan*, pr. t. *mèkian*, pl. اماكن *èmakèn*, pr. t. *èmakïn*, محلّ *mèhèll*, pr. t. *mahall*.

Locataire, s. des 2 g., كرايه نشين *kèrayè-nèchïn*, a. مستأجر *moustè'èdjèr*, pr. t. *mustè'èdjir*.

Locatif, ive, adj., متعلّق بكرايه نشين *moutè'èllèq bè-kèrayè-nèchïn*.

Location, s. f., a. كرايه *kèrayè*, a. اجاره *èdjarè*, pr. t. *idjarè* اجار *èdjar*, pr. t. *idjar*.

Loch, s. m., ريسمان پيمايش راه كشتى *rismané pèimayèché rahé kèchti*.

Lochies, s. f., pl. a. دم النفاس *dèm-oun-nèfas*.

Locomobile, adj. des 2 g., قابل تغییر مکان *qabèlé tègh-yiré mèkan*, pr. t. *qabili taghyiri mèkian.*

Locomobilité, s. f., a. قابلیّت تغییر مکان *qabèliyèté tègh-yiré mèkan*, pr. t. *qabiliyèti taghyiri mèkian.*

Locomotif, ive, a. محرّك *mouhèrrèk*, pr. t. *muharrik.*

Locomotion, s. f., a. قوّهٔ حرکت *qouvvèyé hèrèkèt*, pr. t. *qouvvèï harèkèt*, قوّت حرکت *qouvvèté hèrèkèt*, pr. t. *qouvvèti harèkèt.*

Locomotive, s. f., چرخ بخار محرّك کالسکهای راه آهن *tchèrkhé boukhar mouhèrrèk kaliskè-haï rahé âhèn.*

Locution, s. f., a. سخن *soukhèn*, a. اصطلاح *èstèlah*, pr. t. *istilah*, تعبیر *tè'èbir*, pr. t. *ta'bir.*

Logarithme, لغاریتمه *logharitmè.*

Loge, s. f., کریچه *kèritchè*, کلبه *koulbè*, غرفه *ghourfè.*

Logeable, adj. des 2 g., منزل کردنی *mènzèl-kèrdèni.*

Logement, s. m., منزلگاه *mènzèl-gah*, خانه *khanè*, a. مسکن *mèskèn*, pl. مساکن *mèçakèn*, pr. t. *mè-çakïn.*

Loger, v. a., منزل دادن *mènzèl dadèn*, جا دادن *dja da-dèn*; — v. n. ou se loger, v. pron., منزل کردن *mènzèl kèrdèn*, منزل گرفتن *mènzèl guèrèftèn*, نشستن *nèchès-tèn*, ساکن شدن *sakèn choudèn.*

Logeur, s. m., کرایه نشین *hèrayè-nèchïn.*

Logicien, s. m., a. منطقی *mentèqi*, pl. منطقیّون *mèntèqi-youn*, اهل منطق *èhlé mèntèq*, pr. t. *èhli mantiq.*

Logique, s. f., a. علم منطق *'èlmé mèntèq*, pr. t. *'ilmi mantiq*, منطق *mèntèq*, pr. t. *mantiq.*

Logiquement, adv., از روی علم منطق *èz rouï 'èlmé mèntèq.*

Logis, s. m., خانه *khanè*, a. منزل *mènzèl*, pr. t. *mènzil*, مسكن *mèskèn*, V. logement.

Logogriphe, s. m., a. معمّا *mou'èmma*.

Loi, s. f., a. قانون *qanoun*, pl. قوانين *qèvanïn*, pr. t. *qavanïn*; — sacrée, divine, a. شرع شريف *chèr'é chèrif*, pr. t. *chèr'i chèrif*; — règle, a. رسم *rèsm*, قاعده *qa'èdè*, pr. t. *qa'ïdè*.

Loin, adv., دور *dour*, a. بعيد *bè'id*, pr. t. *ba'ïd*; — de loin, از دور *èz dour*.

Lointain, s. m., دورى *douri*, a, بعد *bou'oud*, pr. t. *bou'd*.

Lointain, e, adj. V. loin; — les pays lointains, a. ممالك بعيده *mèmalèké bè'idè*, pr. t. *mèmaliki ba'ïdè*.

Loir, s. m., موش دشتى *mouché dèchti*, a. يربوع *yèrbou'*, زبابه *zèbabè*.

Loisible, adj. des 2 g., روا *rèva*, a. جايز *djayèz*, pr. t. *djaïz*.

Loisir, s. m., وقت بى كارى *vèqté bi kari*, وقت فراغت *vèqté fèraghèt*.

Lombes, s. m., pl. كمر *kèmèr*, a. صلب *soulb*.

Londres, nom de ville, لندن *lèndèn*.

Long, longue, adj., دراز *dèraz*, طولانى *toulani*, بلند *boulènd*, a. طويل *tèvil*; — à la longue, بمرور زمان *bè-mouroure zèman*; — en long et en large, a. طولاً و عرضا *toulèn-ou-'èrzèn*; — les nuits sont longues, شبها بلنداند *chèb-ha boulènd-ènd*; — il signifie aussi lent, كند *kound*.

Long, s. m., درازى *dèrazi*, بلندى *boulèndi*.

Longanimité, s. f., clémence de Dieu, a. امهال حقّ تعالى

èmhalé hèqqé tè'âla, pr. t. *imhali haqqi tè'âla*; — patience, a. صبر *sèbr*, pr. t. *sabr*, حلم *hèlm*, pr. t. *hilm*, تحمّل *tèhèmmoul*, pr. t. *tahammul*.

Longe, s. f., دوال *douval*, تسمه *tèsmè*, t. p. قایش *qayèch*.

Longer, v. a., طولاً از کنار رفتن *toulèn èz kènar rèftèn*.

Longévité, s. f., a. طول عمر *toulé 'eumr*.

Longitude, s. f., a. طول *toul*; — longitude et latitude, a. طول و عرض *toul-ou-'èrz*, pr. t. *toul-u-'arz*.

Longitudinal, e, adj., a. مستطیل *moustètil*.

Longitudinalement, adv., طولاً *toulèn*.

Longtemps, adv., خیلی وقت *khèili vèqt*, a. طول زمان *toulé zèman*, pr. t. *touli zèman*.

Longuement, adv., a. بطول و تفصیل *bè-toul-ou-tèfsil*, a. تطویلاً *tètvilèn*.

Longueur, s. f., درازی *dèrazi*, بلندی *boulèndi*.

Longue-vue, s. f., دوربین *dour-bîn*.

Lopin, s. m. morceau de quelque chose, تکه *tikè*, p. t. پارچه *partchè*, pr. t. *partcha*; — morceau de ce qui se mange, a. لقمه *louqmè*, pr. t. *loqma*.

Loquacité, s. f., a. کثرت الکلام *kèsrèt-oul-kèlam*.

Loque, s. f., تکه *tikè*, p. t. پارچه *partchè*, pr. t. *partcha*.

Loquet, s. m.. دستگیرهٔ در *dèst-guirèyé dèr*.

Lord, s. m., لورد *lourd*, ou *lord*.

Lorgner, v. a., regarder du coin de l'œil, بگوشهٔ چشم نگاه کردن *bè-gouchèyé tchèchm nègah kèrdèn*; — regarder avec une lorgnette, با دربین دو چشمی نگاه کردن *ba dour-biné dou-tchèchmi nègah kèrdèn*.

Lorgnette, s. f., دوربين دو چشمی *dour-biné dou-tchèchmi.*

Lorgneur, euse, s., نگاه کنندهٔ بگوشهٔ چشم *nègah-kounèndèyé bè-gouchèyé tchèchm.*

Lorgnon, s. m., دوربین کوچك یکچشمی *dour-biné koutchèké yèk-tchèchmi.*

Loriot, s. m., مرغ گردو پرست *mourgué guèrdou-pèrèst.*

Lors, adv., در وقت *dèr vèqt,* هنگام *hèngam,* a. وقت *vèqt,* pr. t. *vaqt,* حین *hïn*; — lors de son mariage, وقت عروسیش *vèqté 'èrouci-èch,* ou *vèqté 'èrouci-ch*; — dès lors, از آن وقت *èz ân vèqt.*

Lorsque, adv., وقتیکه *vèqti-ké,* هنگامیکه *hèngami-ké*; — lorsqu'il partit, وقتیکه عزیمت کرد *vèqti-ké 'èzimèt kèrd,* وقت رفتنش *vèqté rèftèn-èch,* وقت عزیمت کردنش *vèqté 'èzimèt kèrdèn-èch.*

Losange, s. f., a. شکل لوزی *chèklé louzi,* معین *mou'ïn.*

Lot, s. m., بخش *bèkhch,* a. حصّه *hèssè,* pr. t. *hissè* ou *hissa,* سهم *sèhm*; — fig., a. نصیب *nècib,* pr. t. *nacib,* قسمت *qèsmèt,* pr. t. *qismèt.*

Loterie, s. f., لوتری *lotèri,* a. قرعه *qour'è,* pr. t. *qour'a.*

Lotir, v. a., بخش کردن *bèkhch kèrdèn,* تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn.*

Lotion, s. f., شست و شوی *choust-ou-choui,* شستن *choustèn,* a. وضوء *vouzou',* pr. t. *vouzu'.*

Lotus ou Lotos, میس *mèis,* لامشگر *lamèch-guèr,* لوطوس *lotos,* a. نبق *nèbq,* سدر *sèdr,* pr. t. *sidr*; — sorte de jujube, a. عنّاب *'ounnab.*

Louable, adj. des 2 g., شایان تعریف *chayané tè'èrif*, سزاوار تحسین *sèzavaré tèhsïn*, a. ممدوح *mèmdouh*.

Louablement, adv., بطور ممدوح *bè-toouré mèmdouh*.

Louage, s. m., a. کرایه *kèrayè*, a. اجاره *èdjarè*, pr. t. *idjarè*; — prendre à louage, کرایه کردن *kèrayè kèrdèn*; — donner à louage, باجاره دادن *bè-èdjarè dadèn*.

Louange, s. f., ستایش *sètayèch*, a. مدح *mèdh*, نعت *nè'èt*, pr. t. *na't*, ثنا *sèna*; — les mots, حمد *hèmd*, pr. t. *hamd*, ثنا *sèna*; — louange à Dieu, خدارا حمد و ثنا بادا *khouda-ra hèmd-ou-sèna bada*.

Louangeur, euse, s , ستاینده *sètayèndè*, ثناگوی *sèna-gouï*, a. مدّاح *mèddah*, un louangeur à gages, ستایندهٔ اجرت گیر *sètayèndèyé eudjrèt-guir*, مدّاح اجرتی *mèddahé eudjrèti*.

Louche, adj. des 2 g., لوچ *loutch*. چشم احول *tchèchm-èhvèl*; — fig., a. مبهم *moubhèm*, مشکوك *mèchkouk*, pr. t. *mèchkiouk*.

Loucher, v. n., لوچ بودن *loutch boudèn*, چشم احول داشتن *tchèchmé èhvèl dachtèn*.

Louer, v. a. donner à louage, کرایه دادن *kèrayè dadèn*, بکرایه دادن *bè-kèrayè dadèn*, باجاره دادن *bè-èdjarè dadèn*; — prendre à louage, کرایه کردن *kèrayè kèrdèn*, اجاره کردن *èdjarè kèrdèn*; — loué, e. کرایه شده *kèrayè-choudè*, باجاره داده شده *bè-èdjarè dadè-choudè*.

Louer, v. a. donner des louanges, ستودن *sètoudèn*, تعریف کردن *tè'èrif kèrdèn*, مدح کردن *mèdh kèrdèn*; — loué, e, ستوده شده *sètoudè-choudè*, a. ممدوح *mèmaouh*.

Loueur, s. m. qui donne à louage, کرایه دهنده *kèrayè-dèhèndè*, a. موجر *moudjèr*, pr. t. *mudjir*; — qui donne des louanges., V. louangeur.

Louis, s. m. monnaie d'or, اشرفی فرانسه *èchrèfiï francè.*

Loup, s. m., گرگ *gourg.*

Loup-garou, s. m., غول بیابانی *ghoulé biabani.*

Loupe, s. f. tumeur, دامغول *damghoul*, a. سلعه *sèl'è*, pr. t. *sil'a*; — verre grossissant les objets à la vue, زرّه بین *zèrrè-bïn.*

Lourd, **e**, adj., سنگین *sènguïn*, گران *guèran*, a. ثقیل *sè-qil*, pr t. *saqil*; — lent, کند حرکت *kound-hèrèkèt*, کند پا *kound-pa.*

Lourdaud, **e**, adj., کندکار *kound-kar*, ناتراشیده *na-tèra-chidè.*

Lourdement, adv., سخت *sèkht*, سنگین *sènguïn*; — tomber lourdement, سخت بزمین خوردن *sèkht bè-zè-mïn khourdèn.*

Lourderie, s. f., بی عقلی *bi-'èqli.*

Lourdeur, s. f. pesanteur. V. ce mot.

Loutre, s. f., سگ آبی *sègué âbi*, ou *sèg-âbi.*

Louve, s. f., گرگ ماده *gourg-madè*, مادینهٔ گرگ *madinèyé gourg.*

Louveteau. s. m., گرگ بچه *gourg-bètchè*, بچهٔ گرگ *bètchèyé-gourg*, ou بچه گرگ *bètchè-gourg.*

Louveter, v. n., بچه کردن گرگ *bètchè kèrdèné gourg.*

Louveterie, s. f., اسباب شکار گرگ *èsbabé chèkaré gourg.*

Louvetier, s. m., رئیس شکار گرگ *rè'icé chèkaré gourg.*

Loyal, **e**, adj. requis par la loi, a. موافق قانون *mouva-*

fèqé qanoun, موافق قاعده *mouvafèqé qa'èdè*; — plein d'honneur, درست *droust*, راست گو *rast-gou*, a. صادق *sadèq*, pr. t. *sadiq*, اهل عرض *èhlé 'èrz*, pr. t. *èhli 'irz*.

Loyalement, adv., از روی صدق *èz rouï sèdq*, بدرستی *bè-drousti*.

Loyauté, s. f., درستی *drousti*, راستی *rasti*, a. صداقت *sèdaqèt*, pr. t. *sadaqat*, صدق *sèdq*, pr. t. *sidq*.

Loyer, s. m., a. وجه اجاره *vèdjhé èdjarè*, a. اجاره *èdjarè*; — d'une maison, وجه اجارهٔ خانه *vèdjhé èdjarèyé khanè*.

Lubie, s. f., دیوانگی *divanègui*, خیال دیوانه *khialé divanè*.

Lubricité, s. f., a. شهوت *chèhvèt*.

Lubrique, adj. des 2 g., شهوت پرست *chèhvèt-pèrèst*.

Lubriquement, adv., با شهوت *ba chèhvèt*.

Lucarne, s. f., دریچهٔ پشت بام *dèritchèyé pouchté bam*.

Lucide, adj. des 2 g. en parlant des personnes, با شعور *ba-chou'our*, با هوش *ba-houch*; — fig. signifie clair, net, lumineux, روشن *roouchèn*, هویدا *houvèida*, آشکار *âchkar*, pr. t. *âchikiar*, a. واضح *vazèh*, pr. t. *vazih*.

Lucidité, s. f., روشنی *roouchèni*, a. وضوح *vouzouh*.

Lucifer, s. m. Satan, a. شیطان *chèitan*, pl. شیاطین *chèyatïn*, ابلیس *èblis*, pr. t. *iblis*.

Luciole, s. f., شبتاب *chèb-tab*.

Lucratif, ive, adj., با فائده *ba-faïdè*, سود آور *soud-âvèr*, با منفعت *ba-mènfè'èt*.

Lucre, s. m., سود *soud*, a. منفعت *mènfè'èt*, pr. t. *manfa'at*, نفع *nèf'*.

LUETTE, s. f., ملاژه *mèlajè*, ملازه *mèlazè*, a. لهات *lèhat*, pl. لهوات *lèhvat*.

LUEUR, s. f., روشنائی *roouchènayi*, a. لمعه *lèm'è*, pr. t. *lèm'a*.

LUGUBRE, adj. des 2 g., حزن افزا *heuzn'-èfza*, اندوه انگیز *èndouh-ènguiz*, a. حزین *hèzïn*, pr. t. *hazïn*, فاجع *fadjè'*, pr. t. *fadji'*, فجیع *fèdji'*; — voix lugubre, a. صدای حزین *sèdaï hèzïn*.

LUGUBREMENT, adv., بحزن *bè-heuzn*, a. حزیناً *hèzinèn*, pr. t. *hazinèn*.

LUI, f. elle; pron. de la 3me pers., او *ou*, وی *vèi*; — lui-même ou elle-même, خودش *khoud-èch*; — c'est lui, اواست *oust*, خودش است *khoud-èch èst*; — c'est à lui, ou à elle, از اواست *èz oust*, ou مال اواست *malé oust*; — dîtes-lui, باو بگویید *bè-ou be-gouyid*, بگوییدش *be-gouyid-èch*.

LUIRE, v. n., درخشیدن *dèrèkhchidèn*, روشنائی دادن *roouchènayi dadèn*.

LUISANT, E, adj., درخشنده *dèrèkhchèndè*, درخشان *dèrèkhchan*, a. لامع *lamè'*, pr. t. *lami'* براق *bèrraq*.

LUISANT, s. m., درخشندگی *dèrèkhchèndègui*, a. جلا *djèla*.

LUMIÈRE, s. f., روشنائی *roouchènayi*, تابش *tabèch*, a. نور *nour*, ضیا *zia*; — la lumière du soleil, روشنائی آفتاب *roouchènayiï âftab*, نور آفتاب *nouré âftab*; — connaissance, دانش *danèch*, a. معرفت *mè'èrèfèt*, pr. t. *ma'rifèt*; — chandelle, bougie, چراغ *tchèragh*, a. شمع *chèm'*; — on nous a laissé sans lumière, مارا بی

گذاشتند چراغ ma-ra bi tchèragh gouzachtènd.

Lumignon, s. m., سر چراغ sèré tchèragh.

Luminaire, s. m., a. نيّر nèiyir; — les deux luminaires, نيّرين nèiyirèin; — on appelle aussi le soleil نيّر اعظم nèiyiré è'èzèm, pr. t. nèiyiri a'zam, et la lune نيّر اصغر nèiyiré èsghèr, pr. t. nèiyiri asghar.

Lumineux, euse, adj., درخشان dèrèkhchan, پرتو انداز pèr-tou-èndaz; — corps lumineux, a. اجرام نيّره èdjramé nèiyirè, pr. t. idjrami nèiyirè; — esprit lumineux, روشن ضمير roouchèn-zèmir, pr. t. rouchèn-zamir.

Lunaire, adj. des 2 g., a. قمرى qèmèri, pr. t. qamari.

Lunaison, s. f., ماه mah, گردش ماه guèrdèché mah.

Lunatique, adj. des 2 g., سودائى sooudayi, وسواس vèsvas.

Lundi, s. m., دو شنبه dou-chèmbè.

Lune, s. f., ماه mah, a. قمر qèmèr; pr. t. qamar; — nouvelle lune, ماه نو mahé noou, a. هلال hèlal, pr. t. hilal; — pleine lune, ماه چهارده mahé tchèhar-dè, a. بدر bèdr; — clair de lune, ماهتاب mah-tab.

Lunettier, ière, s. qui fait des lunettes, عينكساز 'èinèk-saz, qui en vend, عينك فروش 'èinèk-fourouch.

Lunette, s. f., عينك 'èinèk; — d'approche, دوربين dour-bîn.

Lustrage, s. m., جلاگرى djèla-guèri, a. جلا djèla, pr. t. djila.

Lustration, s. f., a. رسم تطهير rèsmé tèthir, pr. t. rèsmi tathir.

Lustre, s. m. éclat que l'on donne à une chose, a. جلا djèla,

pr. t. *djila*; — au fig. éclat que donnent la parure et la beauté, a. رونق *roounèq*, pr. t. *rèvnaq*, حسن *heusn*; — chandelier à plusieurs branches, آويز *âviz*, آويزه *âvizè*.

Lustrer, v. a., پرداخت كردن *pèrdakht kèrdèn*, جلا دادن *djèla dadèn*, a. مجلّا *moudjèlla*.

Lustrine, s. f., پرند *pèrènd*, پرنيان *pèrnian*, a. حرير *hèrir*, استبرق *èstèbrèq*, pr. t. *istibraq*.

Luth, s. m., a. عود *'oud*, pl. اعواد *è'èvad*.

Luthéranisme, s. m., مذهب لوتر *mèzhèbé loutèr*, آيين لوتر *âyiné loutèr*.

Luthérien, ne, adj., امّت لوتر *oummèté loutèr*.

Lutin, s. m., غول بيابانى *ghoulé biabani*.

Lutiner, v. a., زحمت دادن *zèhmèt dadèn*, آزار دادن *âzar dadèn*.

Lutte, s. f., كشتى *kouchti*, گير و دار *guir-ou-dar*, a. مصارعه *mouçarè'è*, pr. t. *muçara'a*; — combat, رزم *rèzm*, مبارزه *moubarèzè*, p. t. جنگ *djèng*, pr. t. *djènk*, a. محاربه *mouharèbè*.

Lutter, v. n., كشتى گرفتن *kouchti guèrèftèn*, مصارعه كردن *mouçarè'è kèrdèn*; — résister, مقاومت كردن *mouqavèmèt kèrdèn*; — au fig. faire des efforts, دست و پا زدن *dèst-ou-pa zèdèn*, تقلّا كردن *tèqèlla kèrdèn*.

Lutteur, s. m., كشتى گير *kouchti-guir*, p. t. پهلوان *pèhlèvan*, pr. t. *pèhluvan*, a. مصارع *mouçarè'*, pr. t. *muçari'*.

Luxation, s. f., در آمدن استخوان از بندگاه *dèr âmèdèné èstoukhan èz bènd-gah*.

Luxe, s. m., خرج گزاف *khèrdjé guèzaf*, a. اسراف *èsraf*,

pr. t. *israf*; — objets de luxe, a. تجملات *tèdjèm-moulat.*

Luxer, v. a., استخوانیرا از بندگاه در آوردن *èstoukhani-ra èz bènd-gah dèr âvourdèn.*

Luxure, s. f., a. نفس *nèfs*, شهوت *chèhvèt.*

Luxurieux, euse, adj. V. lascif.

Luzerne, s. f., فسفسه *fèsfècè* (peu usité) اسپست *èspèst*, vulg. اسپرس *èsprès*, a. فصفصه *fèsfècè.*

Luzernière, s. f., اسپستزار *èspèst-zar.*

Lycée, s. m., دبستان *dèbèstan*, a. دار لعلوم *dar-oul-'ouloum*, دار الفنون *dar-oul-founoun*, مدرسه *mèdrècè.*

Lymphatique, adj. des 2 g., دارندهٔ خلط آبکی *darèndèyé khèlté âbèki*; — vaisseaux lymphatiques, مجرای خلط آبکی *mèdjraï khèlté âbèki*, a. مجراء خلط المائی *mèdjra'é khèlt-oul-may'i*; — fig., سست *soust.*

Lymphe, s. f., خلط آبکی *khèlté âbèki.*

Lynx, s. m., a. وشق *vèchèq.*

Lyre, s. f., بربط *bèrbèt*, pr. t. *bèrbout*, a. مزهر *mèzhèr*, pr. t. *mizhèr*, pl. مزاهر *mèzahèr*, pr. t. *mèzahir.*

Lyrique, adj. des 2 g., a. غنوی *ghènèvi*, pr. t. *ghanèvi.*

M.

Ma, pron. poss. f. V. mon.

Macaron, s. m., شیرنی بادام *chirini-badam.*

Macaroni, s. m., رشتهٔ فرنگی *rèchtèyé frèngui.*

Macédoine, nom de pays., مکدونیه *mèkèdouniè*, pr. t. *ma-kèdonia.*

Macération, s. f. mortification, a. ریاضت *riazèt*; — opé-

ration chimique, خیسیدگی *khicidègui*, a. نقوع *nè-qou'*, pr. t. *nouqou'* نقعه *nèq'è*, pr. t. *naq'a.*

Macérer, v. a. mortifier son corps, ریاضت کشیدن *riazèt kèchidèn*; — faire tremper un corps dans un liquide, خیساندن *khiçandèn*, خیسانیدن *khiçanidèn.*

Mâchefer, s. m., ریم آهن *rimé âhèn*, توبال *toubal*, سایده *sayèd.*

Mâchelière, adj. f. dent, دندان آسیا *dèndané âcia*, a. ناجذ *nadjèz*, pr. t. *nadjiz*, pl. نواجذ *nèvadjèz*, pr. t. *nèvadjiz.*

Mâcher, v. a., جاویدن *djavidèn*, خاییدن *khayidèn*, a. مضغ *mèzgh*, pr. t. *mazgh*; — mâché, e, خاییده *khayidè*, جاویده شده *djavidè-choudè.*

Mâcheur, s. m., خاینده *khayèndè.*

Machiavélisme, s. f., حیله کاری *hilè-kari*, a. حیله *hilè*, مکر *mèkr.*

Machinal, e, adj., حرکت بی اختیار *hèrèkèté bi-èkhtiar*, a. حرکت قسری *hèrèkèté qèsri*, pr. t. *harèkèti qisri.*

Machinalement, adv., بی اختیار *bi èkhtiar*, بحرکت قسریّه *bè-hèrèkèté qèsriyè.*

Machination, s. f., دسیسه *dècicè*, a. فساد *fèçad*, افساد *èfsad*, pr. t. *ifsad.*

Machine, s. f., a. اسباب *èsbab*, a. منجنیق *mèndjèniq*, آلت *âlèt*, pl. آلات *âlat*, ادوات *èdèvat.*

Machiner, v. a., اسباب فساد چیدن *èsbabé fèçad tchidèn.*

Machiniste, s. m., آلت ساز *âlèt-saz*, t. p. آلتکر *âlèt-guèr.*

Mâchoire, s. f., زفر *zèfèr*, فك *fèk*, (vulg.) چانه *tchanè* et

آلــوارە *âlvarè*, a. فقم *fèqm*, pr. t. *faqm*, au duel, فقمين *fèqmèin*, pr. t. *faqmèin*.

Maçon, s. m., a. بنّا *bènna*.

Maçonnage, s. m., كار بنّا *karé bènna*.

Maçonnerie, s. f., a. بنّائى *bènnayi*.

Maçonner, v. a., بنّايى كردن *bènnayi kèrdèn*.

Macreuse, s. f., اردك آبى, *eurdèk-âbi*, چنگر *tchènguèr*.

Maculer, v. a., چرك كردن *tchèrk kèrdèn*, لكّه دار كردن *lèkkè-dar kèrdèn*.

Madame, s. f., خانم *khanoum*, بانو *banou*.

Mademoiselle, دختر خانم *doukhtèr-khanoum*.

Madone, s. f., a. صورت حضرت مريم *sourèté hèzrèté mèrièm*.

Madré, e, adj., خال خال *khal-khal*.

Madrier, s. m., تاختهٔ كلفت *tèkhtèyé koulouft*.

Madrigal, s. m., a. غزل *ghèzèl*, pr. t. *ghazèl*, pl. غــزلــيات *ghèzèliat*, pr. t. *ghazèliat*.

Magasin, انبار *èmbar*, a. مخزن *mèkhzèn*, pr. t. *makhzèn*.

Magasinier, s. m., انباردار *èmbar-dar*.

Mage, s. m., ماجوس *mèdjous*, موبد *moubèd*, a. مغ *mough*, pl. مغان *moughan*.

Magicien, ne, s., جادوگر *djadou-guèr*, سحرباز *sèhr-baz*, pr. t. *sihir-baz*, a. ساحر *sahèr*, pr. t. *sahir*.

Magie, s. f., جادوگرى *djadou-guèri*, a. سحر *sèhr*, pr. t. *sihir*.

Magique, adj. des 2 g., جادوئى *djadouyi*, سحرى *sèhri*; — extraordinaire, a. عــجــيــب *'èdjib*, pr. t. *'adjib*, غــريــب *ghèrib*, pr. t. *gharib*, غــريــبه *ghèribè*, pr. t. *gharibè*.

Magisme, s. m., a. ماجوسيّت *mèdjouciyèt.*

Magistral, **e**, adj., حاكم وار *hakèm-var.*

Magistralement, adv., حاكمانه *hakèmanè*, pr. t. *hakimanè.*

Magistrat, s. m., a. حاكم *hakèm*, pr. t. *hakim*, pl. حكّام *houkkam*, pr. t. *hukkiam*; — en parlant des autorités municipales d'une ville, a. اعيان شهر *è'èyané chèhr*, pr. t. *a'yani chèhr.*

Magistrature, s. f., a. حكومت *houkoumèt*, pr. t. *hukioumèt.*

Magnanime, adj. des 2 g., صاحب ابهت *sahèbé oubhèt*, بلند همّت *boulènd-hèmmèt.*

Magnanimement, adv., به بلندى همّت *bè-boulèndiï hèmmèt*, با ابهت *ba oubhèt.*

Magnanimité, s. f., بلندى همّت *boulèndiï hèmmèt*, a. علوّ همّت *'oulouvvé hèmmèt*, pr. t. *'uluvvi himmèt.*

Magnats, s. m., pl. بزرگان *bouzourgan*, a. اشراف *èchraf.*

Magnésie, s. f., مغنزى *mèghnèzi.*

Magnétique, adj. des 2 g., a. متعلّق بقوّة مقناطيس *moutè'èllèq bè-qouvvèyé mèqnatis.*

Magnétisme, s. m., a. قوّة مقناطيس *qouvèyé mèqnatis*, ou مغناطيس *mèghnatis.*

Magnificence, p. t. دبدبه *dèbdèbè*, طنطنه *tèntènè*, شكوه *chèkouh*, a. جلال *djèlal*, جلالت *djèlalèt*, احتشام *èhtècham*, pr. t. *ihticham.* حشمت *hèchmèt*, pr. t. *hachmèt*; — en turc on emploie plus souvent le mot, سلطنت *sèltènèt.*

Magnifique, adj. des 2 g., با شكوه *ba-chèkouh*, با فرّ و شكوه

ba-fèrr-ou-chèkouh, a. عالی *âli*, محتشم *mouhtèchèm*.

Magnifiquement, adv., با شکوه *ba chèkouh*, با فرّ و شکوه *ba fèrr-ou-chèkouh*, باحتشام *bè-èhtècham*, با جلال *ba djèlal*, با حشمت *ba hèchmèt*.

Magot, s. m. gros singe, بوزینهٔ قوی هیکل *bouzinèyé qèvi-hèikèl*.

Mahomet, n. pr. a. محمّد *mouhèmmèd*.

Mahométisme, s. m., دین اسلام *diné èslam*, pr. t. *dini islam*, دین محمّدی *diné mouhèmmèdi*, pr. t. *dini muhèmmèdi*.

Mahométan, e, adj., a. محمّدی *mouhèmmèdi*, مسلمان *mouslèman*; — la nation mahométane, امّت محمّدی *oummèté mouhèmmèdi*, pr. t. *ummèti muhèmmèdi*.

Mai, s. m., ماه پنجم سال فرنگیان *mahé pèndjoumé salé frènguian*, ایار *èyar*. pr. t. *ayar*.

Maigre, adj. des 2 g., لاغر *laghèr*; — jour maigre, روز پرهیز *rouzé pèrhiz*.

Maigre, s. m., گوشت بی چربی *gouchté bi-tchèrbi*.

Maigreur, s. f., لاغری *laghèri*, a. نحافت *nouhafèt*.

Maigrelet, te, adj., اندکی لاغر *èndèki laghèr*.

Maigrement, adv. fig. petitement, کم *kèm*, بقلّت *bè-qèllèt*.

Maigrir, v. n., لاغر شدن *laghèr choudèn*.

Mail, s. m., چوگان *tchoougan*, pr. t. *tchèvguian*, a. صولجان *savlèdjan*.

Maille, s. f., چشمه *tchèchmè*, سوراخ *sourakh*.

Maillet, s. m., t. p. توقماق *toqmaq*.

Maillot, s. m., قنداقه *goundaqè*, a. قماط *qèmat*, pr. t. *qimat*.

Main, s. f., دست *dèst*, a. يد *yèd*, pl. ايادى *èyadi*; — une main de papier, يك دسته كاغذ *yèk dèstè-kaghèz*; — main-forte, ياورى *yavèri*; — prêter main-forte, ياورى كردن *yavèri kèrdèn*, كمك كردن *keumèk kèrdèn*, امداد كردن *èmdad kèrdèn*.

Main-d'œuvre, كار *kar*, كار دست *karé dèst*, a. عمل يد *'èmèlé yèd*, pr. t. *'amèli yèd*.

Main-levée, s. f., a. كفّ يد *kèffé yèd*, pr. t. *kèffi yèd*, قصر يد *qèsré yèd*, pr. t. *qasri yèd*

Maint, e, adj., چندين *tchèndīn*, بسيار *bèçiar*, a. متعدّد *moutè'èddèd*, pr. t. *mutè'addid*.

Maintenant, adv., اكنون *èknoun*, a. حالا *hala*, الآن *èlân*, ou *èlân*.

Maintenir, v. a. tenir au même état, نگاه داشتن *nègah dachtèn*, حفظ كردن *hèfz kèrdèn*; — soutenir qu'une chose est vraie, تأكيد كردن *tè'èkid hèrdèn*, تأييد كردن *tè'èyid kèrdèn*.

Maintien, s. m. conservation, پاس *pas*, نگاهدارى *nègah-dari*, o. وقايه *vèqayè*, pr. t. *viqayè*, حفظ *hèfz*, pr. t. *hifz*; — manière de se tenir, نمايش *nèmayèch*, a. وضع *vèz'* pr. t. *vaz'*, هيئت *hèi'èt*.

Maire, s. m., داروغه *daroughè*.

Mairie, s. f., داروغه گرى *daroughè-guèri*; — maison du maire, خانهٔ داروغه *khanèyé daroughè*.

Mais, conj. adversative, ولى *vèli*, وليك *vèlik*, ليك *lik*, وليكن *vèlikèn*, a. امّا *èmma*, لكن *lèkèn* ou لاكن *lakèn*, pr. t. *lakïn*.

Maïs, s. m., زرّت *zourrèt*.

Maison, s. f., خانه *khanè*, a. بيت *bèit*, pl. بيوت *bouyout*; — maison d'arrêt, زندان *zèndan*, حبس خانه *hèbs-khanè*, a. حبس *hèbs*, pr. t. *habs*, محبس *mèhbès*, pr. t. *mahbès*.

Maisonnée, s. f., اهل خانه *èhlé khanè*.

Maisonnette, s. f., خانهٔ كوچك *khanèyé koutchèk*.

Maître, s. m. chef, آقا *âga*, بزرگ *bouzourg*; — professeur, a. معلّم *mou'èllèm*, pr. t. *mu'allim*; — qui enseigne un métier, اوستاد *oustad*, vulg. اوستا *ousta*; — propriétaire, a. صاحب *sahèb*, pr. t. *sahib*; — maître de maison, صاحب خانه *sahèb-khanè*; — maître des cérémonies, تشريفاتچى *tèchrifattchi*.

Maîtresse, s. f. V. maître; — signifie aussi fille ou femme aimée de quelqu'un, جانانه *djananè*, a. معشوقه *mè'èchouqè*, pr. t. *ma'chouqa*, محبوبه *mèhboubè*.

Maîtrise, s. f., استادى *oustadi*.

Maîtriser, v. a. gouverner en maître, فرمانفرمايى كردن *fèrman-fèrmayi kèrdèn*; — fig., رام كردن *ram kèrdèn*, ضبط كردن *zèbt kèrdèn*, مطيع كردن *mouti' kèrdèn*; — maîtrisé, e, a. مطيع *mouti'*, محكوم *mèhkoum*, فرمان بردار *fèrman-bèr-dar*.

Majesté, s. f. grandeur suprême, a. عظمت *'èzèmèt*, pr. t. *'azamèt*, مهابت *mouhabèt*, شوكت *choouk èt*, pr. t. *chèvkèt*, جلال *djèlal*; — titre donné aux souverains, اعليحضرت *è'èla-hèzrèt*, pr. t. *a'la-hazrèt*; — Sa Majesté le Roi, اعليحضرت پادشاه *è'èla hèzrèté padèchah*, pr. t. *a'la-hazrèti padichah*.

Majestueusement, با شكوه *ba chèkouh*, با جلال *ba djèlal*.

Majestueux, euse, adj., با مهابت *ba-mouhabèt*, با شکوه *ba-chèkouh.*

Majeur, e, adj., بحدّ بلوغ رسیده *bè-hèddé boulough rècidè*, a. بالغ *balègh*, pr. t. *baligh*, بالغه *balèghè*, pr. t. *baligha*; — la majeure partie, a. اکثر *èksèr*; — affaire majeure, کار مهمّ *karé mouhèmm*, a. امر مهمّ *èmré mouhèmm*, pr. t. *èmri muhimm*; — par force majeure, a. اضطراراً *èztèrarèn*, pr. t. *iztirarèn*, لابدّاً *la-bouddèn.*

Majeure, s. f., a. کبرا *koubra*; — la majeure et la mineure, کبرا و صغرا *koubra-ou-sèghra*, pr. t. *kubra-u-sighra.*

Major, s. m., یاور *yavèr*; — état-major, سرکردگان لشکر *sèr-kèrdègané lèchkèr.*

Majordome, s. m., a. ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir.*

Majorité, s. f., a. حدّ بلوغ *hèddé boulough*, a. بلوغیّت *bouloughiyèt*; — la plus grande partie, a. اکثریّت *èksèriyèt.*

Majuscule, adj., a. خطّ جلی *khètté djèli*, حرف جلی *kèrfé djèli.*

Mal, s. m., بدی *bèdi*, a. شرّ *chèrr*; — le Bien et le Mal, a. خیر و شرّ *khèir-ou-chèrr*, pr. t. *khaïr-u-chèrr*; — douleur, درد *dèrd*, a. وجع *vèdjè'*, pr. t. *vèdja'*; — mal de tête, درد سر *dèrdé sèr*; — perte, dommage, زیان *zian*, a. ضرر *zèrèr*, pr. t. *zarar*; — faire du mal, بدی کردن *bèdi kèrdèn*; — se trouver mal, ضعف کردن *zè'èf kèrdèn*; — quel mal y a-t'il? چه عیب دارد *tchè 'èib darèd*, چه ضرر دارد *tchè zèrèr darèd*; — il n'y a pas de mal, ضرر ندارد *zèrèr nè-darèd*; — signifie aussi peine, travail, a. زحمت *zèhmèt*, pr. t. *zahmèt.*

Mal, adv., بد *bèd.*

Malade, adj. des 2 g., بيمار *bi-mar*, ناخوش *na-khoch*, a. مريض *mèriz*, pr. t. *mariz.*

Maladie, s. f., بی‌ماری *bi-mari*, ناخوشی *na-khochi*, a. مرض *mèrèz*, pr. t. *maraz*, pl. امراض *èmraz*, علّت *'èllèt*, pr. t. *'illèt*, pl. علل *'èlèl*, pr. t. *'ilèl.*

Maladif, ive, adj., دردمند *dèrdmènd*, بيمارغنج *bi-mar-ghèndj*, a. عليل *'èlil*, pr. t. *'alil.*

Maladresse, s. f., خيره دستی *khirè-dèsti*, خامی *khami.*

Maladroit, e, adj., خيره دست *khirè-dèst*, ناقابل *na-qabèl*, خام *kham.*

Maladroitement, adv., بخيره دستی *bè-khirè-dèsti*, بطور خام *bè-toouré kham*, بخامی *bè khami.*

Malaise, s. m., بی حالی *bi-hali*, a. قساوت *qèçavèt*, pr. t. *qaçavèt.*

Malaisé, e, adj., دشوار *douchvar*, a. مشكل *mouchkèl*, pr. t. *muchkil.*

Malaisément, adv., بدشواری *bè-douchvari.*

Mal-appris, e, adj., بی تربيّت *bi-tèrbiyèt*, بی ادب *bi-èdèb.*

Mal a propos, adv., بی موقع *bi-moouqè'.*

Malavisé, e, adj., بی انديشه *bi-èndichè*, a. غافل *ghafèl*, pr. t. *ghafil.*

Malaxer, v. a., نرم كردن *nèrm kèrdèn*, ماليده نرم كردن *malidè-nèrm kèrdèn.*

Mal-bâti, e, بد تركيب *bèd-tèrkib.*

Mal-caduc, s. m., a. صرع *sèrè'*, pr. t. *sara'.*

Malcontent, e, adj., ناراضی *na-razi*, ناخشنود *na-khouch-noud.*

Mâle, s. et adj., نر *nèr*, a. ذکر *zèkèr*, pl. ذکور *zoukour*, pr. t. *zukiour*; — le mâle et la femelle, نر و ماده *nèr-ou-madè*; — fig. vigoureux, مردانه *mèrdanè*, a. قوی *qèvi.*

Malédiction, s. f., a. لعن *lè'èn*, pr. t. *la'n*, لعنت *lè'ènèt*, pr. t. *la'nèt.*

Maléfice, s. m., جادوئی *djadouyi*, افسونگری *èfsounguèri.*

Malencontre, s. f., امر بد فرجام *èmré bèd-fèrdjam.*

Malencontreux, euse, adj., بد یمن *bèd-youmn.*

Malencontreusement, adv., بد بختانه *bèd-bèkhtanè.*

Malentendu, s. m., a. سهو *sèho*, اشتباه *èchtèbah*, pr. t. *ich-tibah.*

Mal-être, s. m., بی حالی *bi-hali*, بد حالی *bèd-hali.*

Malfaçon, s. f., بد ترکیبی *bèd-tèrkibi*, بد قوارهئی *bèd-qèvarèyi*, بد برشی *bèd-bourèchi*, برش بد *bourè-ché bèd.*

Malfaire, v. n., بدی کردن *bèdi kèrdèn.*

Malfaisance, s. f., بدی *bèdi*, بدکاری *bèd-kari.*

Mal-fait, e, adj. en parlant des personnes, بد ترکیب *bèd-tèrkib*, بد قواره *bèd-qèvarè*; — en parlant des choses, بد ساخته *bèd-sakhtè.*

Malfaisant, e, adj., زیانکار *zian-kar*, pr. t. *zian-kiar*, a. مضرّ *mouzèrr*, pr. t. *muzirr.*

Malfaiteur, trice, s., بدکردار *bèd-kèrdar*, a. اهل فساد *èhle fèçad*, pr. t. *ahli fèçad*, مفسد *moufsèd*, pr. t. *mufsid.*

Malfamé, e, adj., بد نام *bèd-nam.*

Malgracieux, euse, adj., بد اطوار *bèd-ètvar*, p. t. خوریاد *khouriad*, pr. t. *khoriad.*

Malgré, prép., بر خلاف رأی *bèr khèlafé rè'i*, a. علی رغم *'èla règhm* ; — malgré lui, علی رغم او *'èla règhmé ou* ; nonobstant, با وجود *ba voudjoud*, با وصف *ba vèsf* ; — malgré la pluie, با وجود باران *ba voudjoudé baran* ; — malgré cela, با وصف این *ba vèsfé ïn.*

Malhabile, adj. des 2 g., نا قابل *na-qabèl*, بی وقوف *bi-vouqouf.*

Malhabilement, adv., به بی وقوفی *bè bi-vouqoufi.*

Malhabileté, s. f., بی وقوفی *bi-vouqoufi.*

Malheur, s. m. mauvaise fortune, بخت نا سازگار *bèkhté na-sazègar*, بخت واژگون *bèkhté vajgoun*, بد بختی *bèd-bèkhti* ; — désastre, a. آفت *âfèt*, pl. آفات *âfat.* بلا *bèla.*

Malheureusement, adv. d'une manière malheureuse, بد بختانه *bèd-bèkhtanè*, در حالت بد *dèr halèté bèd* ; — par malheur, حیف که *hèif ké*, افسوس که *èfsous ké.*

Malheureux, euse, adj., بد بخت *bèd-bèkht*, فلکزده *fèlèk-zèdè* ; — pauvre, بی برگ و نوا *bi-bèrg-ou-nèva*, بی نوا *bi-nèva*, a. فقیر *fèqir*, pr. t. *faqir*, pl. فقرا *fouqèra*, pr. t. *fouqara*, مسکین *mèskïn*, pl. مساکین *mèçakïn* ; — funeste, آفت انگیز *âfèt-ènguiz* ; — qui porte malheur, شوم *choum*, بد قدم *bèd-qèdèm*, بد یمن *bèd-youmn*, بد میمنت *bèd-mèimènèt*, a. منحوس *mènhous* ; — vil, insolent, بی حیا *bi-hèya*, نا مرد *na-mèrd*, a. وقح *vèqèh.* pr. t. *vaqih.*

Malhonnête, adj. des 2 g., grossier, بی ادب *bi-èdèb* ; — sans probité, نا درست *na-droust*, بی عرض و ناموس *bi-'èrz-ou-na-mous.*

Malhonnêtement, adv. contre la bienséance, بیی ادبانه *bi èdèbanè.*

Malhonnêteté, s. f., بی ادبی *bi-èdèbi.*

Malice, s. f., بد ذاتی *bèd-zati*, شیطنت *chèitènèt*, a. خباثت *khèbacèt*, pr. t. *khabacèt* ; — ruse, سالوسی *salouci*, a. مکر *mèkr*, pr. t. *makr*, حیله *hilè.*

Malicieusement, adv., بسالوسی *bè-salouci*, از روی بد ذاتی *èz rouï bèd-zati*, از روی خباثت *èz rouï khèbacèt.*

Malicieux, euse, adj. méchant, بدکیش *bèd-kich*, بد ذات *bèd-zat*, شیطان *chèitan*, کم *kèm*, a. خبیث *khèbis*, pr. t. *khabis* ; — rusé, زیرك *zirèk*, vulg. *zèrèng*, pr. t. *zèirèk*, a. قلّاش *qèllach*, pr. t. *qallach.*

Malignement, adv., از روی بد سگالی *èz rouï bèd-sègali.*

Malignité, s. f., بد سگالی *bèd-sègali*, بد اندیشی *bèd-èndichi*, بد ذاتی *bèd-zati.*

Malin, igne, adj., بد سگال *bèd-sègal*, بد اندیش *bèd-èndich*, a. خبیث *khèbis*, pr. t. *khabis* ; — fin, rusé, زیرك *zirèk*, vulg. *zèrèng*, حیله باز *hilè-baz*, دسیس *dècis*, a. مکّار *mèkkar*, pr. t. *makkiar.*

Malingre, adj. des 2 g., زبون *zèboun*, a. ضعیف *zè'if*, pr. t. *za'ïf.*

Malintentionné, e, adj., بد خواه *bèd-khah.*

Mal-jugé, e, adj., a. عدم صحّت حکم شرع *'èdèmé sèhhèté heukmé chèr'.*

Malle, s. f., جامه دان *djamè-dan*, a. صندوق *sèndouq*, pr. t. *sandiq* ou *sandouq*, pl. صنادق *sènadèq*, pr. t. *sènadiq*.

Malle-poste, s. f., چاپار *tchapar*, پوشته *pouchtè*, پست *post*.

Malléabilité, s. f., a. ليانة *lianèt*.

Malléable, adj. des 2 g., نرم *nèrm*, a. ليّن *lèiyïn*, مارن *marèn*, pr. t. *marïn*.

Malletier, s. m., صندوقساز *sèndouq-saz*.

Malmener, v. a., بد رفتارى كردن *bèd-rèftari kèrdèn*, رنجاندن *rèndjandèn*.

Mal-mis, e, adj., بد رخت پوشيده *bèd-rèkht-pouchidè*.

Malplaisant, e, adj., بد آيند *bèd-âyènd*, a. غير مطبوع *ghèiré mètbou'*, pr. t. *ghaïri mètbou'*.

Malpropre, adj. des 2 g., پليد *pèlid*, چپل *tchèpèl*, چركن *tchèrkèn*, vulg. چرك *tchèrk*, a. كثيف *kècif*.

Malproprement, adv., بكثافت *bè-kèçafèt*.

Malpropreté, s. f., پليدى *pèlidi*, a. كثافت *kèçafèt*.

Malsain, e, adj. qui est sujet à être malade, نا خوش مزاج *na-khoch-mèzadj*; — qui est contraire à la santé, بد *bèd*, a. غير سالم *ghèiré salèm*, pr. t. *ghaïri salim*, وخيم *vèkhim*, pr. t. *vakhim*; — air malsain, هواى بد *hèvaï bèd*, بد هوا *bèd-hèva*, a. هواى غير سالم *hèvaï ghèiré salèm*, pr. t. *havaï ghaïri salim*, هواى وخيم *hèvaï vèkhim*, pr. t. *havaï vakhim*.

Malséant, e, adj., نا شايسته *na-chayèstè*, نا لايق *na-layèq*.

Malsonnant, e, adj., نا مقبول *na-mèqboul*.

Maltraiter, v. a., رنجاندن *rèndjandèn*, بد رفتارى كردن *bèd-rèftari kèrdèn*.

Malveillance, s. f., بد خواهی *bèd-khahi.*

Malveillant, e, adj., بد خواه *bèd-khah.*

Malversation, s. f., a. عمل خلاف *'èmèlé khèlaf*, pr. t. *'amèli khilaf.*

Malverser, v. n., عمل خلاف کردن *'èmèlé khèlafé kèrdèn.*

Maman, s. f., مامك *mamèk*, مادرك *madèrèk.*

Mamelle. s. f., پستان *pèstan.*

Mamelon, s. m., bout du sein, لولهٔ پستان *loulèyé pèstan*, سر پستان *sèré pèstan*; — petite montagne, سر کوه *sèré kouh*, کلهٔ کوه *kèllèyé kouh*; — تپه *tèpéh.*

Mammifère, adj. des 2 g., پستاندار *pèstan-dar.*

Mammiforme, adj. des 2 g., بترکیب پستان *bè-tèrkibé pèstan.*

Manant, s. m., روستا *rousta*, نا تراشیده *na-tèrachidè.*

Manche, s. f., آستین *âstïn*; — s. m., دسته *dèstè*, a. قبضه *qèbzè*, pr. t. *qabzè.*

Manche, (la), nom géogr. بوغاز انگلستان *boghazé ènglèstan.*

Manchette, s. f., سر آستین *sèré âstïn.*

Manchon, s. m., دست پوش *dèst-pouch.*

Manchot, e, adj., یکدست شکسته *yèk-dèst-chèkèstè.*

Mandant, s. m., وکیل کننده *vèkil-kounèndè.*

Mandat, s. m., وکالت نامه *vèkalèt-namè*; — ordre de payer, برات *bèrat*, حواله *hèvalè*, a. امر *èmr*, حکم *heukm*, pr. t. *hukm.*

Mandataire, s. m., a. وکیل *vèkil*, مأمور *mè'èmour*, pr. t. *ma'mour.*

Mandement, s. m., فرمان *fèrman*, امر نامه *èmr-namè*, a. تنبیه *tènbih.*

Mander, v. a. faire savoir, پیغام دادن *pèigham dadèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn*, اگاه ساختن *âgah sakhtèn* ou *kèrdèn*; — faire venir, احضار کردن *èhzar kèrdèn*.

Mandibule, s. f., زفر زیرین *zèfèré zirïn*, vulg. چانۀ زیرین *tchanèyé zirïn*.

Mandoline, s. f., ستار *sètar*, طنبور کوچک *tèmbouré koutchèk*.

Mandragore, s.f. plante, مردم گیاه *mèrdoum-guiah*, استرنگ *èstèrèng*, سترنگ *sètrèng* a. یبروح الصنم *yèbrouh-ous-sènèm*, بیروح *birouh*.

Manège, s. m. lieu d'exercice de chevaux, میدان تعلیم اسب *mèidané tè'èlimé èsp*, جولانگاه *djèvèlan-gah*; — l'exercice même, تعلیم اسب *tè'èlimé èsp*; — ruse, شیوه *chivè*, a. فنّ *fènn*.

Mânes, s. m., pl. روح مردگان *rouhé mourdègan*, a. ارواح الاموات *èrvah-oul-èmvat*.

Manganèse, s. f., سنگ مغنی *sèngué mèghni*.

Mangeable, adj. des 2 g., خوردنی *khourdèni*, a. مأکول *mè'èkoul*, pr. t. *mè'èkioul*, pl. مأکولات *mè'èkoulat*, pr. t. *mè'èkioulat*.

Mangeaille, s. f., خوراک *khourak*, خوردنی *khourdèni*, a. طعام *to'am*, pr. t. *ta'am*.

Mangeant, e, adj., خوران *khouran*, خورنده *khourèndè*.

Mangeoire, s. f., آخور *âkhour*, آگند *âguènd*.

Manger, v. a., خوردن *khourdèn*, a. اکل *èkl*, pr. t. *akl*.

Manger, s. m., خوراک *khourak*, a. طعام *tè'am*, pr. t. *ta'am*, pl. اطعمه *èt'èmè*, pr. t. *it'imè*.

Mange-tout, s. m., a. مبذّر *moubèzzèr*, pr. t. *moubèzzir*.

Mangeur, euse, s., بسیار خوار *bèciar-khar.*

Manglier, s. m., a. تـیـن هـنـدی *tiné hèndi*, pr. t. *tini hïndi.*

Maniable, adj. des 2 g., نـرم *nèrm*, a. لـيّـن *lèiyïn*, مـلایـم *moulayèm*, pr. t. *mulaïm.*

Maniaque, adj. des 2 g., دیـوانـه *divanè*, a. مـجـنـون *mèdjnoun.*

Manie, s. f., دیوانگی *divanègui*, a. جنون *djènoun.*

Maniement, s. m. action de manier, پرواس *pèrvas*, دستمالی *dèst-mali*, a. مـلامـسه *moulamècè*; — mouvement du bras, de la jambe, جنبش *djoumbèch*, a. حرکت *hèrè-kèt*, pr. t. *harèkèt*; — maniement des armes, a. استعمال اسلحه *èstè'èmalé èslèhè*; — fig. en parlant des affaires, تمشيّت كـار *tèmchiyèté kar*, a. اداره *èdarè*, pr. t. *idarè.*

Manier, v. a., toucher, دسـت مـالـیـدن *dèst malidèn*, پرواسیدن *pèrvacidèn*; — diriger, دست در کار داشتن *dèst dèr kar dachtèn*, کـاررا راه انـداخـتـن *kar-ra rah èndakhtèn*; — avoir à sa disposition, در دست داشتن *dèr dèst dachtèn*, دست گرفتن *dèst guèrèftèn*, بدسـت گـرفـتـن *bè-dèst guèrèftèn*; — se servir adroitement d'une chose, استعمال کردن *èstè'èmal kèrdèn.*

Manière, s. f., سان *san*, a. طور *toour*, pr. t. *tavr*, pl. اطوار *ètvar*, وجه *vèdjh*, طرز *tèrz*, pr. t. *tarz*, قسم *qèsm*, pr. t. *qism*, pl. اقسام *èqsam*, اسـلـوب *ousloub*, pr. t. *usloub*, مـنـوال *mènval*, pr. t. *mïnval*; — de cette manière, ایـن قـسـم *in qèsm*, ایـن سـان *in san*, ایـن طـور *in toour.*

Maniéré, e, adj., با تكلّف *ba-tèkèllouf*, با چشم‌خم *ba-tchèmkhèm*, a. متصنّع *moutècènnè'*.

Manifestation, s. f., a. ابراز *èbraz*, بروز *bèrouz*, اظهار *èzhar*, pr. t. *izhar*, اعلام *è'èlam*, اعلان *è'èlan*, pr. t. *i'lan*.

Manifestement, adv., آشكارا *âchkara*.

Manifeste, adj. des 2 g., آشكار *âchkar*, هويدا *houvèida*, a. ظاهر *zahèr*, pr. t. *zahir*, واضح *vazèh*, pr. t. *vazih*, عيان *'èyan*.

Manifeste, s. m., اعلامنامه *è'èlam-namè*, اعلان نامه *i'lan-namè*, بيان نامه *bèyan-namè*.

Manifester, v. a., هويدا كردن *houvèida kèrdèn*, عيان كردن *'èyan kèrden*, آشكارا كردن *âchkara kèrdèn*; — se manifester, خودرا ظاهر كردن *khoud-ra zahèr kèrdèn*, ظاهر شدن *zahèr choudèn*, آشكار شدن *âchkar choudèn*, ظهور كردن *zouhour kèrdèn*; — manifesté, e, هويدا شده *houvèida-choudè*, ظاهر شده *zahèr-choudè*, a. مبيّن *moubèiyèn*.

Manigance, s. f., فند *fènd*, رنگ *rèng*, pr. t. *rènk*, a. تمهيد مقدّمه *tèmhidé mouqèddèmè*, pr. t. *tamhidi muqaddimè*.

Manipulation, s. f. action de manipuler, V. ce mot.

Manipuler, v. a., با دست درست كردن *ba dèst droust kerdèn*.

Manivelle, s. f., دسته *dèstè*.

Manne, s. f. espèce de suc qui se recueille sur certains végétaux, شيرخشك *chir-khochk*, شيرخشت *chir-khècht*; — la nourriture que Dieu fit tomber du ciel pour les enfants d'Israël, a. منّ *mènn*; — la manne et

les cailles, منّ و سلوی *mènn-ou-sèlva*, pr. t. *mènn-u-salva*; — panier, سبد *sèbèd*.

Mannequin, s. m. espèce de panier, سبد *sèbèd*; — figure, a. صورت مجسّم *sourèté moudjèssèm*, pr. t. *sourèti mudjèssèm*.

Manœuvre, s. m., مزد بر *mouzd-bèr*, مزدور *mouzdour*, a. عمله *'èmèlè*, فعله *fè'èlè*.

Manœuvre, s. f., ter. de mar., tous les cordages d'un navire, ریسمانهای کشتی *risman-haï kèchti*, ریسمانهای بادبان *risman-haï bad-ban*; — art de gouverner un vaisseau, فنّ حرکت دادن کشتی *fènné hèrèkèt dadèné kèchti*, a. صنعت بحریّه *sèn'èté bèhriyè*, pr. t. *sana'ati bahriyè*; — mouvement des troupes, مشق سرباز *mèchqé sèr-baz*, حرکت قشون *hèrèkèté qouchoun*.

Manœuvrer, v. n. ter. de mar. بادبانهای کشتی را حرکت دادن *badban-haï kèchti-ra kèrèkèt dadèn*; – En parlant des troupes, مشق سربازی کردن *mèchqé sèr-bazi kèrdèn*.

Manœuvrier, s. m., a. در فنّ بحریّه ماهر *dèr fènné bèhriè mahèr*.

Manoir, s. m., خانه *khanè*.

Manouvrier, s. m., a. عمله *'èmèlè*, a. اجیر *èdjir*.

Manque, s. m., بی *bi*, a. عدم *'èdèm*, pr. t. *'adèm*; — manque d'argent, بی پولی *bi-pouli*; — de vivre, a. قحطی *qèhti*; — de force, بی قوّتی *bi-qouvvèti*; — de soin, a. غفلت *ghèflèt*, pr. t. *ghaflèt*, اهمال *èhmal*, pr. t. *ihmal*, عدم دقّت *'èdèmé dèqqèt*, pr. t. *'adèmi diqqat*.

Manquer, v. a. et n. faire une faute, خبط کردن *khèpt*

kèrdèn, خطا کردن *khèta kèrdèn,* غلط کردن *ghèlèt kèrdèn;* — n'avoir pas, نداشتن *nè-dachtèn;* — manquer d'argent, پول نداشتن *poul nè-dachtèn;* — être sur le point de.... j'ai manqué de, کم مانده بود که *kèm mandè-boud ké;* — ne pas réussir, نشدن *nè-choudèn;* — manquer de parole, سر حرف خود نیستادن *sèré hèrfé khoud nè-istadèn,* خلف وعده کردن *khoulfé vè'èdè kèrdèn;* — à son devoir, لازمهٔ خدمت خودرا بجا نیاوردن *lazèmèyé khèdmèté khoud-ra bè-dja nè-yâvourdèn;* — le pied lui a manqué, پایش لغزید *pay-èch lèghzid;* — son fusil a manqué, تفنگش در نرفت *toufèng-èch dèr nè-rèft;* — il a manqué de respect, بی حرمتی کرد *bi-heurmèti kèrd.*

Mansarde, s. f., منزل زیر بام خانه *mènzèlé ziré bamé khanè.*

Mansuétude, s. f., دل آرامی *dèl-ârami,* آسودگی جان *âçoudèguiï djan.*

Mante, s. f., بالاپوش سیاه *bala-pouché siah,* a. احرام *èhram,* pr. t. *ihram.*

Manteau, s. m., بالاپوش *bala-pouch;* — figur, بهانه *bèhanè,* a. لباس *lèbas,* pr. t. *libas;* — de cheminée, بالای بخاری *balaï boukhari.*

Mantelet, s. m., بالاپوش کوچك *bala-pouché koutchèk.*

Mantille, s. f., بالاپوش زنانه *bala-pouché zènanè.*

Manuel, le, adj., کار دست *karé dèst,* a. معمول بالید *mè'èmoul bèl-yèd,* pr. t. *ma'mouli bil-yèd.*

Manuel, s. m., کتابچهٔ دعا *kètabtchèyé do'â,* کتابچه *kètabtchè,* a. مجموعه *mèdjmou'è,* pr. t. *madjmou'a.*

Manuellement, adv., با دست *ba dèst.*

Manufacture, s. f., a. متاع *mèta'*, pl. امتعه *èmtè'è*, pr. t. *èmti'a*; — lieu où se fabriquent les objets manufacturés, کارخانه *kar-khanè*, pr. t. *kiar-khanè.*

Manufacturer, v. a., در کارخانه ساختن *dèr kar-khanè sakhtèn*; — manufacturé, e, در کارخانه ساخته شده *dèr kar-khanè sakhtè-choudè.*

Manufacturier, s. m., صاحب کارخانه *sahèbé kar-khanè*, p. t. کارخانه‌جی *kar-khanèdji*, pr. t. *kiar-khanèdji.*

Manumission, s. f., آزاد کردن *âzad kèrdèn.*

Manuscrit, s. m., دست خط *dèst-khètt*, pr. t. *dèst-khatt.*

Manuscrit, e, adj., خطّی *khètti.*

Manutention, s. f. conservation, پاسداری *pas-dari*, نگاهداری *nègah-dari*, a. محافظت *mouhafèzèt*, ou محافظه *mouhafèsè*, pr. t. *muhafaza*, صیانت *sianèt*; — administration, مباشرت *moubachèrèt*, a. اداره *èdarè*, pr. t. *idarè.*

Mappemonde, s. f., نقشهٔ کرهٔ ارض *nèqchèyé kourèyé èrz.*

Maquereau, s. m., a. کریرج *kèrirèdj*; — celui qui fait le métier de procurer des femmes, t. p. میانجی *miandji.*

Maquerellage, s. m., جاکشی *djakèchi.*

Maquignon, s. m., اسب فروش *èsp-fourouch*, جانباز *djan-baz*, فروشندهٔ اسب *fourouchèndèyé èsp.*

Maquignonnage, s. m., جانبازی *djan-bazi.*

Maquignonner, adv., جانبازی کردن *djan-bazi kèrdèn.*

Marabout, s. m. prêtre musulman, a. مرابط *mourabèt*, pr. t. *morabit.*

Marais, s. m., چپچله *tchèptchèlè*, بتلاق *bètlaq.*

Marasme, s. m., a. قحول *qouhoul*, سل *sèl*, pr. t. *sil*, سلّ *sèll*, pr. t. *sill*, ضعف *zè'èf*, pr. t. *za'f*.

Marâtre, s. f., نا مادری *na-madèri*, مادر اندر *madèr-èndèr*, ماریره *marirè*.

Maraud, s. m., چاچول *tchatchoul*, نا پاك *na-pak*.

Maraude, s. f., دزدی در اطراف اردو *douzdi dèr ètrafé ourdou*.

Marauder, v. n., دزدی کردن *douzdi kèrdèn*, یغما کردن *yèghma kèrdèn*.

Maraudeur, s. m., سرباز دزد *sèr-bazé douzd*.

Marbre, s. m., مرمر *mèrmèr*, سنگ مرمر *sèngué mèrmèr*.

Marbrer, v. a., مرمر نما کردن *mèrmèr-nèma kèrdèn*; — marbré, e, مرمر نما *mèrmèr-nèma*.

Marbrier, s. m., مرمر تراش *mèrmèr-tèrach*.

Marbrière, s. f., معدن مرمر *mè'èdèné mèrmèr*.

Marcassin, s. m., بچهٔ خوك جنگلی *bètchèyé khouké djènguèli*.

Marchand, e, s., سوداگر *sooudaguèr*, p. t. بازرگان *bazargan*, pr. t. بازرگان *bazirguian*, a. تاجر *tadjèr*, pr. t. *tadjir*, pl. تجّار *toudjdjar*; — place marchande, تجارتگاه *tèdjarèt-gah*, pr. t. *tidjarèt-guiah*.

Marchander, v. a., چانه زدن *tchanè zèdèn*; — au fig. hésiter, تردید کردن *tèrdid kèrdèn*, تردید داشتن *tèrdid dachtèn*.

Marchandise, s. f., a. مال تجارت *malé tèdjarèt*, a. مال *mal*, pl. اموال *èmval*, متاع *mèta'*, pl. امتعه *èmtè'è*, pr. t. *èmti'a*.

Marche, s. f., روش *rèvèch*, رهروی *rèh-rèvi*; — d'un ouvrage,

a. سیاق *siaq*; — conduite, رفتار *rèftar*, a. سلوك *sè-louk*, pr. t. *soulouk*; — en parlant des troupes, a. حركت *hèrèkèt*, pr. t. *harèkèt*; — signifie aussi le chemin que l'on fait d'un lieu à un autre, راه *rah*; — un jour de marche, در راه بودن *dèr rah boudèn*; — marche d'escalier, پایه *payè*, پلّه *pèllè*, a. قدمه *qèdèmè*.

Marché, s. m., بازار *bazar*, a. سوق *souq*, pl. اسواق *èsvaq*; — faire le marché, قیمت‌را طی کردن *qèimèt-ra tèi kèrdèn*; — bon marché, ارزان *èrzan*; — le bon marché, ارزانی *èrzani*.

Marchepied, s. m., تکیه‌گاه پا *tèkiè-gahé pa*, a. قدمه *qèdèmè*.

Marcher, v. n., راه رفتن *rah rèftèn*; — faire marcher, راه انداختن *rah èndakhtèn*.

Marcher, s. m., روش *rèvèch*.

Marcheur, euse, s., راه پیما *rah-pèima*, راه رو *rah-roou*, راه نورد *rah-nèvèrd*.

Marcotte, s. f., شاخ درختی بزمین خواباندە *chakhé dè-rèkhti bè-zèmïn khabandè*.

Mardi, s. m., سه شنبه *sè-chèmbè*, روز سه شنبه *rouzé sè-chèmbè*.

Mare, s. f., آبگیر *âb-guir*, چاله *tchalè*, تالاب *talab*.

Marécage, s. m., زمین پر گل و لای *zèminé pour guèl-ou-laï*, چپچله *tchèptchèlè*, vulg. بتلاق *bètlaq*.

Marécageux, euse, adj., گلی *guèli*, پر گل و لای *pour guèl-ou-laï*.

Maréchal, s. m. (ferrant), نعل بند *nè'èl-bènd*, pr. t. *na'l-band*, a. بیطار *bèitar*; — d'armée, سردار *sèr-dar*, سردار

كل *sèr-daré koull*; — des logis, مباشر منازل لشكر *moubachèré mènazèlé lèchkèr.*

Maréchalerie, s. f., نعل بندی *nè'èl-bèndi.*

Marée, s. f., a. جزر و مد *djèzr-ou-mèdd*, pr. t. *djèzr-u-mèdd*; — toutes sortes de poissons frais, ماهی دریا *mahiï dèria.*

Marge, s. f., کنار *kènar*, a. حاشیه *hachiè*, هامش *hamèch*, pr. t. *hamich*; — écrire en marge, در حاشیه نوشتن *dèr hachiè nèvèchtèn.*

Marger, v. a., حاشیه درست کردن *hachiè droust kèrdèn*, حاشیه گذاشتن *hachiè gouzachtèn.*

Marginal, e, adj., در حاشیه نوشته *dèr hachiè nèvèchtè*, حاشیه *hachiè.*

Marguerite, s. f., fleur, گل مینا *goulé mina*, p. t. هزار دانه *hèzar-danè.*

Marguillier, s. m., مباشر کلیسا *moubachèré kliça.*

Mari, s. m., شوی *choui*, شوهر *choouhèr*, a. زوج *zooudj*, pr. t. *zèvdj.*

Mariable, adj. des 2 g., a. قابل ازدواج *qabèlé èzdèvadj.*

Mariage, s. m., عروسی *'èrouci*, a. نکاح *nèkah*, pr. t. *nikiah*, تأهل *tè'èhhoul*, pr. t. *tè'èhhull*, تزوج *tèzèvvoudj*, ازدواج *èzdèvadj*, pr. t. *izdivadj.*

Marie, n. prop., مریم *mèrièm*; — la Sainte Vierge, حضرت مریم *hèzrèté mèriėm*, pr. t. *hazrèti mèriėm.*

Marié, e, adj., عروسی کرده *'èrouci-kèrdè*; — en parlant d'une femme, شوهردار *choouhèr-dar*, شوهررفته *choouhèr-rèftè*; — en parlant d'un homme, عیالدار *'èyal-dar*; — le marié, داماد *damad*; — la mariée, عروس *'èrous.*

Marier, v. a., عقد نکاح بستن *'èqdé nèkah bèstèn*, عقد کردن *èqd kèrdèn*; — on dit aussi en parlant d'une fille, شوهر دادن *choouhèr dadèn*; — se marier, عروسی کردن *'èrouci kèrdèn*; — on dit aussi en parlant d'un homme, زن گرفتن *zèn guèrèftèn*, زن کردن *zèn kèrdèn*; — en parlant d'une femme: شوهر کردن *choouhèr kèrdèn*, شوهر رفتن *choouhèr rèftèn*.

Marin, s. m., اهل کشتی *èhlé kèchti*, اهل دریا *èhlé dèria*, a. ملّاح *mèllah*.

Marin, e, adj., دریائی *dèriayi*, a. بحری *bèhri*; — carte marine, نقشهٔ دریا *nèqchèyé dèria*.

Marinade, s. f., گوشت توی سرکه کرده *gouchté toui sèrkè kèrdè*.

Marine, s. f. qui concerne la navigation, امور دریا *oumouré dèria*, a. امور بحریّه *oumouré bèhriyè*, pr. t. *umouri bahriyè*; — puissance navale, جهازات جنگی *djèhazaté djèngui*; — le ministre de la marine, وزیر امور بحریّه *vèziré oumouré bèhriyè*.

Mariner, v. a., توی سرکه خوابانیدن *toui sèrkè khabandèn*, توی آب نمک کردن *toui âbé nèmèk kèrdèn*.

Marinier, s. m., کشتیبان *kèchti-ban*.

Marionnette, s. f., عروسک جنبان *'èrouçèké djoumban*.

Maritalement, adv., شوهرانه *choouhèranè*, مثل شوهر *mèslé choouhèr*.

Marital, e, adj., شوهری *choouhèri*.

Maritime, adj. des 2 g. qui est relatif à la mer, دریائی *dèriayi*, a. بحری *bèhrii*, pr. t. *bahrii*, بحریّه *bèhriyè*, pr. t. *bahriyè*; — qui est près de la mer, در کنار دریا

واقع *dèr kènaré dèria vaqè'*, a. ساحليّة *sahèliyè*, pr. t. *sahiliyè*; — les pays maritimes, a. ممالك ساحليّة *mèmalèké sahèliyè*, pr. t. *mèmaliki sahiliyè*, ممالك بحريّة *mèmalèké bèhriyè*, pr. t. *mèmaliki bahriyè*.

Marjolaine, s. f., فودنج *foudèndj*.

Marmaille, s. f., كودكان *koudèkan*.

Marmelade, s. f., a. مربّا *mourèbba*.

Marmite, s. f., ديك *dik*, پاتيله *patilè*.

Marmiton, s. m., آشپز شاگرد *âchpèz-chaguèrd*.

Marmot, s. m. petit garçon, كودك *koudèk*, طفل كوچكى *tèflé koutchèki*.

Marmotte, s. f., موش كوهى *mouché kouhi*.

Marmotter, v. n., دندیدن *dèndidèn*, دندنه كردن *dèndènè kèrdèn*, زير لب حرف زدن *ziré lèb hèrf zèdèn*.

Marmotteur, euse, s., دندنه كننده *dèndènè-kounèndè*.

Maroc, nom de pays, a. مملكت فاس *mèmlèkèté fas*.

Maroquin, s. m., ساختيان *sèkhtian*, pr. t. *sakhtian*.

Maroquiner, v. a., ساختيان گونه ساختن *sèkhtian-gounè sakhtèn*,

Maroquinerie, s. f., ساختيانسازى *sèkhtian-sazi*,

Maroquinier, s. m., ساختيانساز *sèkhtian-saz*.

Marotte, s. f., ديوانگى *divanègui*.

Maroufle, s. m., نابكار *na-bèkar*.

Marquant, e, adj., a. معلوم *mè'èloum*, pr. t. *ma'loum*, مشهور *mèchhour*, معتبر *mou'outèbèr*, pr. t. *mu'tèbèr*.

Marque, s. f., نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a, علامت

'èlamèt, pr. t. *'alamèt*, pl. عـــلامـــات *'èlamat*, pr. t. *'alamat.*

Marquer, v. a., نشان گذاشتن *nèchan gouzachtèn*, نشان كردن *nèchan kèrdèn.*

Marqueter, v. a., خال خال كردن *khal-khal kèrdèn*; — marqueté, e, خال خال *khal-khal.*

Marquéterie, s. f., خاتم *khatèm.*

Marqueur, s. m., نشان كننده *nèchan-kounèndè*, نشان گذارنده *nèchan-gouzarèndè.*

Marquis, ise, s., مركى *mèrki*, pr. t. *marki.*

Marquisat, s. m., مركيزى *mèrkizi.*

Marraine, s. f., مادر تعميدى *madèré tè'èmidi.*

Marri, ie, adj., پشيمان *pèchiman*, a. نادم *nadèm*, pr. t. *nadim.*

Marron, s. f., شاه بلوط *chah-bèlout*, ou شابلوط *chabèlout.*

Marronnier, s. m., درخت شاه بلوط *dèrèkhté chah-bèlout*; — sauvage, درخت بلوط *dèrèkhté bèlout.*

Mars, s. m. planète, بهرام *bèhram*, a. مرّيخ *mèrrikh*; — troisième mois de l'année, p. t. مارت *mart*, فروردين *fèrvèrdīn*, a. اذار *èzar.*

Marseille, nom de ville, مارسيليا *marsilia.*

Marsouin, s. m., ماهى يونس ريزه *mahiï younècé rizè.*

Marteau, s. m., چاكوچ *tchakoutch*, ou چكوچ *tchèkoutch.*

Martelage, s. m., چكوچزنى *tchèkoutch-zèni.*

Martelé, e, adj., چكوچ خورده *tchèkoutch-khourdè*, ضرب چكوچ خورده *zèrbé tchèkoutch khourdè*, a. مدقوق *mèdqouq.*

Marteler, v. a., چكوچ زدن *tchèkoutch zèdèn.*

Martelet, s. m., چکوچ کوچك *tchèkoutché koutchèk.*

Martial, e, adj., جنگی *djèngui*, a. حربی *hèrbi*, pr. t. *harbi.*

Martinet, s. m., پرستوی کوهی *pèrèstouï kouhi.*

Martingale, s. f., تعلیمی *tè'èlimi.*

Martre, s. f., سمورك *sèmourèk*; — martre-zibeline, سمور *sèmour*, pr. t. *samour*, a. سمّور *sèmmour.*

Martyr, e, s., a. شهید *chèhid*, pl. شهدا *chouhèda.*

Martyre, s. m., شهیدی *chèhidi*, a. شهادت *chèhadèt.*

Martyriser, v. a., شهید کردن *chèhid kèrdèn*; — tourmenter cruellement, عذاب کردن *'èzab kèrdèn*, اذیّت کردن *èziyèt kèrdèn*, رنجانیدن *rèndjanidèn*; — martyrisé, e, اذیّت کشیده *èziyèt-kèchidè.*

Martyrologe, s. m., دفتر اسامی شهدا *dèftèré èçamiï chouhèda.*

Mascarade, s. f., اشخاص تبدیل لباس کرده *èchkhacé tèbdilé lèbas kèrdè*, مسخرگی *mèskhèrègui.*

Masculin, e, adj., نر *nèr*, a. ذکر *zèkèr*, pl. ذکور *zèkour*, pr. t. *zoukiour*; — terme de grammaire, a. مذکّر *mouzèkkèr*; — masculin et féminin, a. مذکّر و مؤنّث *mouzèkkèr-ou-mou'ènnès*, pr. t. *muzèkkèr-u-muènnès.*

Masculinité, s. f., a. ذکوریّت *zèkouriyèt*, pr. t. *zèkiouriyèt.*

Masque, s. m., صورت مقوّائی *sourèté mouqavvayi*; — personne masquée, شخص تبدیل لباس کرده *chèkhsé tèbdilé lèbas kèrdè.*

Masquer, v. a., کسی را تبدیل لباس کردن *kèci-ra tèbdilé lèbas kèrdèn*; — cacher, پوشیدن *pouchidèn*, نهان

كـردن *nèhan kèrdèn*, كتمان كـردن *kètman kèrdèn*; — se masquer, تـبـديـل لـبـاس شـدن *tèbdilé lèbas choudèn.*

Massacre, s. m., a. قتل عام *qètlé 'âm*, pr. t. *qatli 'âm.*

Massacrer, v. a., كـشـتـن *kouchtèn*, قـتـل كـردن *qètl kèrdèn.*

Massacreur, s. m., كشنده *kouchèndè*, a. قاتل *qatèl*, pr. t. *qatil.*

Massage, s. m , مشتمال *mouchtè-mal.*

Masse, s. f. amas de plusieurs parties de même ou de différente nature formant un corps, توده *toudè*, كود *koud*, a. كـومه *koumè*, pr. t. *kiumè*; — en masse, en grande quantité, بـسيار *bèciar*, انـبـوه *èmbouh*, فراوان *fèravan*, خرمن خرمن *khèrmèn-khèrmèn*; — en masse, formant un corps, un tout, يـك پارچه *yèk-partchè*, تـوده *toudè*; — masse d'arme, گرز *gourz.*

Massepain, s. m., لوزينه *louzinè.*

Masser, v. a. frictionner, مشتمال كردن *mouchtè-mal kèrdèn*; — réduire en masse, يكجا جـمـع كردن *yèk-dja djèm' kèrdèn*, خرمن كردن *khèrmèn kèrdèn.*

Massier, s. m., گرز دار *gourz-dar.*

Massif, ive, adj., كـلـفـت *koulouft*, قرص *gours*; — d'une seule pièce, يكپارچه *yèk-partchè*, p. t. يكپاره *yèk-parè*, a. مـصـمـت *mousmèt*, pr. t. *musmit*; — fig. grossier, درشت *droucht*, كـنـد *kound*, a. غـلـيـظ *ghèliz*, pr. t. *ghaliz.*

Massue, s. f., گرز *gourz*, a. عمود *'èmoud*, pr. t. *'amoud.*

Mastic, s. m., كندرك *koundourèk*, عـلـك خاييدني *'èlèké*

khayidèni; — composition pour coller, سرش *sèrèch*, يلم *yèlèm*.

Mastication, s. f., خايیدکی *khayidègui*, خايش *khayèch*.

Mastiquer, v. a., چسپاندن *tchèspandèn*, چسپانیدن *tchèspanidèn*.

Masure, s. f., خرابهٔ *khèrabèyi*, ویرانهٔ *viranèyi*.

Mât, s. m., دیرك *dirèk*; — de navire, ستون کشتی *sètouné kèchti*.

Mat, e, adj., بی جلا *bi-djèla*, a. غیر مجلّا *ghèiré moudjèlla*.

Mat, s. m. terme du jeu d'échec, مات *mat*.

Matamore, s. m., شجاعت فروش *choudja'èt-fèrouch*.

Matelas, s. m., توشك *touchèk*, شادکونه *chadgounè*, نهال *nèhal*.

Matelassier, s. m., لحافدوز *lèhaf-douz*.

Matelot, s. m., کشتیبان *kèchti-ban*, ناخدا *na-khouda*, a. ملّاح *mèllah*.

Mâter, v. a., un vaisseau, ستون کشتی نصب کردن *sètouné kèchti nèsb kèrdèn*.

Mater, v. a., مات کردن *mat kèrdèn*.

Matérialisme, s. m., a. الاعتقاد علی وجود المادّة فقط *èl-è'tèqad 'èla voudjoud-èl-maddè fèqèt*, pr. t. *èl-i'tiqad 'ala vudjoud-èl-maddè faqat*.

Matérialiste, s. m., a. المعتقد علی وجود المادّة فقط *èl-mou'outèqèd 'èla voudjoud-èl-maddè fèqèt*, pr. t. *èl-mou'taqid 'ala vudjoud-èl-maddè faqat*.

Matérialité, s. f., a. مادّیت *maddiyèt*.

Matériaux, s. m. pl., مصالح بنّائی *mèçalèhé bènnayi*, مصالح *mèçalèh*.

Matériel, le, adj., a. مادّی *maddi*, جسمانی *djèsmani*, pr. t. *djismani*; — au fig. grossier, درشت *droucht*, a. غليظ *ghèliz*, pr. t. *ghaliz*.

Matériellement, adv., a. جسماً *djèsmèn*, pr. t. *djismèn*.

Maternel, le, adj., مادری *madèri*, a. امّی *oummi*; — amour maternel, محبّت مادری *mèhèbbèté madèri*.

Maternellement, مادرانه *madèranè*.

Maternité, s. f., مادری *madèri*, a. والديّت *valèdiyèt*, pr. t. *validiyèt*, امّيّت *oummiyèt*.

Mathématicien, a. اهل علم رياضی *èhlé 'èlmé riazi*, ارباب علم رياضی *èrbaöé 'èlmé riazi*, pr. t. *èrbabi 'ilmi riazi*, a. رياضی *riazi*, pl. رياضيون *riaziyoun*.

Mathématique, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم رياضی *moutè'èllèq bè-'èlmé riazi*, a. رياضّی *riazi*.

Mathématiquement, adv., بحسب قاعدۀ علم رياضی *bèhècèbé qa'èdèyé 'èlmé riazi*.

Mathématiques, s. f. pl., a. علم رياضی *'èlmé riazi*, pr. t. *'ilmi riazi*, pl. علوم رياضيّه *'ouloumé riaziyè*, pr. t. *'ulumi riaziyè*.

Matière, s. f., a. مادّه *maddè*, pl. موادّ *mèvadd*; — en matière de ... در باب *dèr bab*, در خصوص *dèr khouçous*, در بارۀ *dèr barèyé*.

Mâtin, s. m., سگ گله *sègué guèlè*, سگ گله بان *sègué guèlè-ban*.

Matin, s. m., صبح گاه *soubh-gah*, صبح دم *soubh-dèm*, a. صباح *sèbah*, pr. t. *sabah*, سحر *sèhèr*.

Matinal, e, adj., سحرخیز *sèhèr-khiz.*

Matinée, s. f., سحرگاه *sèhèr-gah*, وقت سحر *vèqté sèhèr*, a. صبح *soubh.*

Matines, s. f. pl., a. صلاة السحر *sèlat-ous-sèhèr*, pr. t. *salat-us-sahar.*

Matois, e, adj., حیله باز *hilè-baz*, a. قلّاش *qèllach*, pr. t. *qallach.*

Matou, s. m., نرینهٔ گربه *nèrinèyé gourbè*, گربهٔ نر *gourbèyé nèr.*

Matrice, s. f., بچه دان *bètchè-dan*, زهدان *zèh-dan*, a. رحم *rèhèm*, pr. t. *rahim* et *rahm*; — moule, a. قالب *qalèb*, pr. t. *qalib*, vulg. *qaloub.*

Matricule, s. f., a. دفتر *dèftèr*, pl. دفاتر *dèfatèr*, pr. t. *dèfatir.*

Matrimonial, e, adj., نکاحیّ *nèkahi*, pr. t. *nikiahi.*

Matrone, s. f. sage-femme, V. sage-femme.

Maturatif, ive, a. دوای منضج *dèvaï mounèzzèdj*, pr. t. *dèvaï munèzzidj.*

Maturation, s. f., پزش *pèzèch*, a. انتضاج *èntèzadj*, pr. t. *ïntizadj.*

Mâture, s. f., دیرکهای کشتی *dirèk-haï kèchti.*

Maturité, s. f., پختگی *poukhtègui*, رسیدگی *rècidègui*, a. نضج *nèsdj*, pr. t. *nasdj.*

Maudire, v. a., لعن کردن *lè'èn kèrdèn*, لعنت کردن *lè'ènèt kèrdèn.*

Maudit, e, adj., لعنت کرده شده *lè'ènèt kèrdè-choudè*, a. ملعون *mèl'oun.*

Maugréer, v. n., داد و فریاد کردن *dad-ou-fèriad kèrdèn*, کفر گفتن *koufr goftèn.*

Maure, fémin. **Mauresque**, a. مغربیّ *mèghrèbi*, pr. t. *maghribi.*

Mausolée, s. m., دخمه *dèkhmè*, a. تربه *tourbè*, مرقد *mèrqèd*, pr. t. *marqad.*

Maussade, adj. des 2 g., ترشروی *tourch-rouï*, بد اخم *bèd-èkhm*, بی مزه *bi-mèzè.*

Maussaderie, s. f., بی مزگی *bi-mèzègui*, بد اخمی *bèd-èkhmi.*

Mauvais, e, adj., بد *bèd*; — nuisible, a. مضرّ *mouzèrr*, pr. t. *muzirr.*

Mauve, s. f., پنیرك *pènirèk*, گل خطمی *goulé khètmi*, a. خبّازی *khèbbazi.*

Maux, pl. de **mal**, بلاها *bèla-ha*, مصیبتها *moucibèt-ha*, a. مصایب *mèçayèb*, pr. t. *mèçaïb.*

Maxillaire, adj. des 2 g., چانه‌ئی *tchanèyi*, زفری *zèfèri.*

Maxime, s. f., a. اصول *ouçoul*, قاعده *qa'èdè*, pr. t. *qa'ïdè*, pl. قواعد *qèva'èd*, pr. t. *qava'ïd.*

Maximum, s. m., منتهای مراتب *mountèhaï mèratèb.*

Mazette, s. f. mauvais petit cheval, یابو *yabou*; — joueur inhabile, بازی نادان *bazi-na-dan.*

Me, pron. pers., مرا *mèra*, خود مرا *khoudé mèra*, بمن *bè-mèn*, از من *èz mèn*; — il me voit, مرا می‌بیند *mèra mi-binèd*, il me parle, بمن حرف میزند *bè-mèn hèrf mi-zènèd*, il me l'a pris, از من گرفت *èz mèn guèrèft.*

Mécanicien, s. m., a. ارباب علم جرّ اثقال *èrbabé 'èlmé djèrré èsqal*, pr. t. *èrbabi 'ilmi djarri èsqal.*

Mécanique (la), s. f., a. علم جرّ اثقال *'èlmé djèrré èsqal*, pr. t. *'ilmi djarri èsqal.*

Mécanique, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم جرّ اثقال *moutè'èl-lèq bè-'èlmé djèrré èsqal.*

Mécaniquement, adv., a. باسباب *bè-èsbab.*

Mécanisme, s. m., ترکیب اجزا *tèrkibé èdjza*, pr. t. *tèrkibi èdjza*, a. ترکیب *tèrkib*, ترکیب الاجزا *tèrkib-oul-èdjza.*

Méchamment, adv., به بد منشی *bè bèd-mènèchi*, به بد ذاتی *bè bèd-zati.*

Méchanceté, s. f., بد منشی *bèd-mènèchi*, a. شقاوت *chèqavèt.*

Méchant, e, adj. mauvais, بد *bèd*, ادبار *èdbar* ; — méchant pays, مملکت بد *mèmlèkèté bèd* ; — qui est enclin au mal, بد منش *bèd-mènèch*, بد نهاد *bèd-nèhad*, بد ذات *bèdzat*, a. شقّی *chèqi*, شریر *chèrir* ; — qui manque de probité, نا مرد *na-mèrd.* نا پاك *na-pak*, نا درست *na-droust*, a. فاسد *facèd*, pr. t. *facid*, مفسد *moufsèd*, pr. t. *mufsid* ; — méchante intention, a. نیّت فاسده *niyèté facèdè*, pr. t. *niyèti facidè.*

Mèche, s. f., a. فتیله *fètilè*, pr. t. *fitilè*, فتیل *fètil*, pr. t. *fitil*,

Mécompte, s. m., سهو در حساب *sèhv dèr hèçab*, a. سهو الحساب *sèhv-oul-hèçab*, pr. t. *sèhv-ul-hiçab.*

Mécompter, (se) v. pron., در حساب سهو کردن *dèr hèçab sèhv kèrdèn.*

Méconnaissable, adj. des 2 g., نا شناختنی *na-chènakhtèni.*

Méconnaissance, s. f., a. کفر نعمت *koufré nè'èmèt.*

Méconnaître, v. a., نشناختن *nè-chènakhtèn*; — méconnaître le bien qu'on vous a fait, كفر نعمت كردن *koufré nè'èmèt kèrdèn.*

Mécontent, e, adj., نا راضى *na-razi*, نا خشنود *na-khochnoud*; — fâché, دلگير *dèl-guir*, رنجيده *rèndjidè.*

Mécontentement, s. m., دلگيرى *dèl-guiri*, ناخشنودى *na-khochnoudi.*

Mécontenter, v. a., نا راضى كردن *na-razi kèrdèn*, دل شكستن *dèl chèkèstèn.*

Mecque, (la) nom de ville, a. مكّه *mèkkè.*

Mécréant, s. m., a. كافر *kafèr*, pr. t. *kiafir*, pl. كفّار *kouffar.*

Médaille, s. f., نشان سكّهيى *nèchané sèkkèyi*, مدال *mèdal*; — ancienne monnaie, پول قديم *poulé qèdim*, سكّهٔ قديم *sèkkèyé qèdim.*

Médaillon, s. m., سكّهٔ بزرگ *sèkkèyé bouzourg.*

Médecin, s. m., a. طبيب *tèbib*, pr. t. *tabib*, pl. اطبّا *ètèbba*, حكيم *hèkim*, pr. t. *hakim*, pl. حكما *houkèma.*

Médecine, s. f. art., طبيبى *tèbibi*, a. طبابت *tèbabèt.*

Médecine, s. f., potion, دوا *dèva*, a. علاج *'èladj*, pr. t. *'iladj*; — purge, a. مسهل *moushèl*, pr. t. *mushil.*

Médiaire, adj. des 2 g., ميانى *miani.*

Médial, e, adj., a. وسط كلمه *vècèté kèlèmè*, pr. t. *vècèti kèlèmè.*

Médiat, e, adj., a. بواسطه *bè-vacètè.*

Médiatement, adv., a. بواسطه *bè-vacètè*, a. بالواسطه *bèl-vacètè*, pr. t. *bil-vacitè.*

Médiateur, trice, s., ميانجى *miandji*, a. واسطه *vacètè,*

pr. t. *vacita,* مصلح *mouslèh,* pr. t. *muslih,* pl. مصلحين *mouslèhïn,* pr. t. *muslèhïn.*

Médiation, s. f., a. توسّط *tèvèssout,* وساطت *vèçatèt.*

Médical, e, adj., متعلّق بعلم طبّ *moutè'èllèq bè-'èlmé tèbb,* a. طبّى *tèbbi,* طبّيه *tèbbiyè.*

Médicament, s. m., دوا *dèva,* درمان *dèrman,* a. علاج *'èladj,* pr. t. *'iladj.*

Médine, ville, a. مدينه *mèdinè,* مدينهٔ منوّره *mèdinèyé mounèvvèrè,* pr. t. *mèdineï munèvvèrè.*

Médiocre, adj. des 2 g., a. وسط *vècèt,* متوسّط *moutèvèssèt,* pr. t. *mutèvèssit.*

Médiocrement, adv.. كم *kèm,* ميانه *mianè,* a. متوسّطاً *moutèvèssètèn.*

Médiocrité, s. f., a. وسط *vècèt,* حالت وسط *halèté vècèt,* اوسط *ooucèt,* pr. t. *èvsat.*

Médire, v. n., بد گوئى كردن *bèd-gouyi kèrdèn,* غيبت كردن *ghèibèt kèrdèn.*

Médisance, s. f., بدگوئى *bèd-gouyi,* a. غيبت *ghèibèt,* pr. t. *ghaïbèt,* فصل *fèsl,* pr. t. *fasl.*

Médisant, e, adj., بدگوى *bèd-gouï,* بدگو *bèd-gou,* زشت ياد كن *zècht-yad-koun.*

Méditatif, ive, adj., انديشه ناك *èndichè-nak,* انديشه كننده *èndichè-kounèndè,* a. متفكر *moutèfèkkèr,* pr. t. *mutèfèkkir.*

Méditation, s. f., انديشه *èndichè,* a. تفكّر *tèfèkkour,* تأمّل *tè'èmmoul,* pr. t. *tè'èmmul.*

Méditer, v. n., انديشه كردن *èndichè kèrdèn,* تفكّر كردن *tèfèkkour kèrdèn.*

Méditerranée, s. f., دریای سفید *dèriaï sèfid.*

Médium, s. m., a. وسیله *vècilè.*

Médullaire, adj. des 2 g., مغزی *mèghzi.*

Méfaire, v. n., مرتکب عمل بد شدن *mourtèkèbé 'èmèlé bèd choudèn.*

Méfait, s. m., عمل بد *'èmèlé bèd*, عمل قبیح *'èmèlé qèbih*, a. سؤالعمل *sou'-oul-'èmèl.*

Méfiance, s. f., بد گمانی *bèd-goumani*, a. عدم اعتماد *'èdèmé è'ètèmad*, a. سؤالظنّ *sou'-ouz-zènn.*

Méfiant, e, adj., بد گمان *bèd-gouman*, a. سؤ ظنّ *sou'é zènn.*

Méfier (se), v. pron., بد گمانی کردن *bèd-goumani kèrdèn*, بد گمان بودن *bèd-gouman bouden*, امنیّت نداشتن *èmniyèt nè-dachtèn.*

Mégarde, s. f., a. عدم دقّت *'èdèmé dèqqèt*, a. غفلت *ghèflèt*, pr. t. *ghaflèt.*

Mégère, s. f., زن بد منش *zèné bèd-mènèch.*

Mégisserie, s. f., پیراهش پوست *pirahèché-poust*, دبّاغی *dèbbaghi*, a. دبّاغت ou دبّاغة *dèbbaghèt.*

Mégissier, s. m., پوست پیرا *poust-pira*, a. دبّاغ *dèbbagh*, pr. t. *dabbagh.*

Meilleur, e, adj., بهتر *bèhtèr*, a. اولی *ooula*, pr. t. *èvla*; — le meilleur, از همه بهتر *èz hèmè bèhtèr*, بهترین *bèhtèrïn.*

Mélancolie, s. f., مالیخ *malikh*, مالیخولیا *malikhoulia*, سودا *soouda*, صفرای سیاه *sèfraï-siah*; — tristesse, اندوه *èndouh*, a. قساوت *qèçavèt*, pr. t. *qaçavèt.*

Mélancolique, adj. des 2 g., مالیخولیائی *malikhouliayi*,

سودا زده *soouda-zèdè*, a. سوداوى *soouadavi*, pr. t. *sèvdavi*; — triste, اندوهكين *èndouhkïn*, غمناك *ghèmnak*, a. مغموم *mèghmoum*, pr. t. *maghmoum*.

Mélancoliquement, adv. tristement, باندوه و غم *bè-èn-douh-ou-ghèm*.

Mélange, s. m., آميزش *âmizèch*, a. اختلاط *èkhtèlat*, pr t. *ikhtilat*.

Mélanger, v. a., قاتى كردن *qati kèrdèn*, آميختن *âmikhtèn*, بهم آميختن *bè-hèm âmikktèn*, بهم زدن *bè-hèm zèdèn*, مخلوط كردن *mèkhlout kèrdèn*, a. مخلوط *mèkhlout*, pr. t. *makhlout*.

Mélasse, s f., درد شكر *dourdé chèkèr*.

Mêlée, s. f., كشاكش *kècha-kèch*, ستيزه *sètizè*, a. قتال *qètal*, pr. t. *qital*; — fig. contestation vive, a. مباحثه *moubahècè*, pr. t. *mubahacè*, مجادله *moudjadèlè*, pr. t. *mudjadilè*.

Mêler, v. a., بهم زدن *bè-hèm zèdèn*, مخلوط كردن *mèkhlout kèrdèn*, قاتى كردن *qati kèrdèn*; — se mêler, مخلوط شدن *mèkhlout choudèn*; — fig., دخيل شدن *dèkhil choudèn*, مداخله كردن *moudakhèlè kèrdèn*; — mêlé, e, توى اندر توى *touï-èndèr-touï*, مخلوط شده *mèkhlout-choudè*.

Mélèze, s. m. arbrisseau, شربين *chèrbïn*.

Mellifère, adj. des 2 g., عسلدار *'ècèl-dar*.

Mellification, s. f., تركيب يافتن عسل *tèrkib yaftèné 'ècèl*, عسل شدن *'ècèl choudèn*.

Mélisse, s. f., بادرنكبويه *badrèngbouyè*, a. بقلة اترجيه *bèqlèyé ètrèdjiè*

Mélodie, s. f., آهنگ *âhèng*, خوش آهنگی *khoch-âhèngui*, a. لحن *lèhn*, الحان *èlhan*, هزج *hèzdj*.

Mélodieux, euse, adj., خوش آهنگ *khoch-âhèng*, خوش اواز *khoch-âvaz*.

Mélodieusement, adv., بخوش آوازی *bè-khoch-âvazi*.

Melon, s. m., خربزه *khèrbouzè*, a. بطّیخ *bèttikh*; — melon d'eau, هندوانه *hèndèvanè*.

Melonnière, s. f., بوستان ou بستان *boustan*.

Melopée, s. f., a. قاعدهٔ لحن *qa'èdèyé lèhn*, pr. t. *qa'ïdèï lahn*.

Membrane, s. f., پرده *pèrdè*, a. غشا *ghècha*, pr. t. *ghicha*, pl. اغشیه *èghchiè*.

Membraneux, euse, adj., a. غشائی *ghèchayi*.

Membre, s. m., a. عضو *'ouzv*, pr. t. *'izv* ou *'uzv*, pl. اعضا *è'èza*, pr. t. *a'za*.

Membru, e, adj., کنده اعضا *koundè-è'èza*.

Même, adj. des 2 g., همان *hèman*, همین *hèmïn*, یکی *yèki*; — c'est le même, همان است *hèman èst*, همین است *hèmïn èst*; — c'est la même chose, یکی است *yèkist*; — lui-même, elle-même, خودش *khoud-èch*; — moi-même, خودم *khoud-èm*; — toi-même, خودت *khoud-èt*; — nous-mêmes, خودمان *khoud-man*; — vous-mêmes, خودتان *khoud-tan*, خود شما *khoudè-chouma*; — eux-mêmes حودشان *khoud-chan*.

Même, adv., هم *hèm*, a. حتّی *hètta*; — quand même il me l'aurait dit, اگر هم بمن گفته باشد *èguèr hèm bè-mèn goftè-bachèd*; — être à même, قادر بودن *qadèr boudèn*, مستعد بودن *moustè'èdd boudèn*; — de même,

tout de même, همچنین *hèm-tchènīn*; — de même que, چنانکه *tchènan-ké*.

Memento, s. m., یاد داشت *yad-dacht*.

Mémoire, s. f., a. حافظه *hafèzè*, pr. t. *hafiza*, قوّهٔ حافظه *qouvvèyé hafèzè*, قوّت حافظه *qouvvèté hafèzè*, pr. t. *qouvvèti hafiza*.

Mémoire, s. m. liste d'objets, état sommaire, یاد داشت *yad-dacht*, a. تذکره *tèzkèrè*; — écrit exposant une affaire, نوشتهٔ *nèvèchtèyi*, a. شرح *chèrh*, تقریر *tèqrir*; — facture, سیاههٔ حساب *siahèyé hèçab*, a. حساب *hèçab*, pr. t. *hiçab*.

Mémorable, adj. des 2 g., ذکر کردنی *zèkr-kèrdèni*, a. واجب الذکر *vadjèb-ouz-zèkr*, pr. t. *vadjib-uz-zikr*.

Mémorial, s. m. V. **mémoire**, s. m.

Menaçant, **e**, adj., تهدید آمیز *tèhdid-âmiz*, ترساننده *tèr-sanèndè*, a. مهدّد *mouhèddèd*, pr. t. *muhèddid*.

Menace, s. f., a. تهدید *tèhdid*, pl. تهدیدات *tèhdidat*.

Menacer, v. a., تهدید کردن *tèhdid kèrdèn*.

Ménage, s. m. gouvernement domestique, ادارهٔ امر خانه *èdarèyé èmré khanè*, خانه داری *khanè-dari*; — famille, اهل خانه *èhlé khanè*, a. عیال *'èyal*; — faire bon ménage, خوب گذران کردن *khoub-gouzèran kèrdèn*.

Ménagement, s. m. égards, ملاحظهٔ حال *moulahèzèyé hal*, نگاهداری خاطر *nègah-darīī khatèr*, a. مراعات *moura'at*, — précaution, a. احتیاط *èhtiat*, pr. t. *ihtiat*, احتراز *èhtèraz*, pr. t. *ihtiraz*.

Ménager, v. a. user d'économie, خانه داری کردن *khanè-dari kèrdèn*, باندازه خرج کردن *bè-èndazè khèrdj kèr-*

dèn ; — avoir des égards, مراعات خاطر كردن *moura'até khatèr kèrdèn*, رعايت كردن *rè'ayèt kèrdèn* ; — se ménager, مراقب حال خود بودن *mouraqèbé halé khoud boudèn.*

Ménager, ère, adj., خانه دار *khanè-dar.*

Ménagerie, s. f., باغ وحش *baghé vèhch*, a. بيت السباع *bèit-ous-sèba'.*

Mendiant, e, s., گدا *guèda*, a. سايل *sayèl*, pr. t. *saïl.*

Mendicité, s. f., گدائى *guèdayi*, دريوزه *dèriyouzè.*

Mendier, v. n., دريوزه كردن *dèriyouzè kèrdèn*, گدائى كردن *guèdayi kèrdèn.*

Menée, s. f., دسيسه كارى *dècicè-kari*, a. دسيسه *dècicè*, pl. دسايس *dèçayès*, pr. t. *dèçaïs*, تلبيس *tèlbis*, pl. تلبيسات *tèlbiçat.*

Mener, v. a., بردن *bourdèn*, راهنمائى كردن *rah-noumaï kèrdèn* ; — au fig. bien conduire ses affaires, راه بردن *rah bourdèn*, از پيش بردن *èz pich bourdèn.*

Ménétrier, s. m., سازنده *sazèndè*, سازندهٔ دهاتى *sazèndèyé dèhati.*

Meneur, s. m. qui mène, برنده *bèrèndè* ; — fig. chef de parti, ريشسفيد *riché-sèfid*, بزرگ *bouzourg*, a. رئيس *rè'ïs.*

Meninge, s. f., a. امّ الدماغ *oumm-oud-dèmagh.*

Menotte, s. f. petite main, دست كوچك *dèsté koutchèk* ; — pl. fers, زنجير دست *zèndjiré dèst.*

Mensonge, s. m., دروغ *dourough*, a. كذب *kèzb*, pr. t. *kizb.*

Mensonger, ère, adj., دروغ *dourough*, a. كاذب *kazèb*, pr. t. *kiazib.*

Menstruel, le, adj., متعلّق بحيض زنان *moutè'èllèq bè-hèizé zènan*, a. حيضى *hèizi* pr. t. *haïzi*.

Menstrues, s. f. pl , a. حيض *hèiz*, pr. t. *haïz*, طمث *tèms*, pr. t. *tams* ou *tims*.

Mensuel, le, adj., بهر ماه *bè-hèr mah*, p. t. ماهيانه *ma-hianè*, ماهى *mahi*, a. شهرىّ *chèhri*.

Mental, e, adj., a. ذهنىّ *zèhni*, خيالىّ *khiali*, pr. t. *kha-yali*, فكرىّ *fèkri*, pr. t. *fikri*; — en termes de religion, a. وجدانىّ *vèdjdani*, وجدانيّه *vèdjdaniyè*; — restriction mentale a. تقيّه *tèqiyè*.

Mentalement, adv., از روى خيال *èz roui khial*; — en termes de religion, a. وجداناً *vèdjdanèn*, مراقباً *mouraqèbèn*.

Menterie, s. f., حرفهاى دروغ *hèrf-haï dourough*.

Menteur, euse, s., دروغگو *dourough-gou*, a. كاذب *kazèb*, pr. t. *kiazib*; — très menteur, خيلى دروغگو *khèili dourough-gou*, a. كذّاب *kèzzab*.

Menthe, s. f., پودنه *poudnè*, a. نعناع *nè'na'* ou نعنه *nè'ènè*, pr. t. *na'nè*.

Mention, s. f., a. ذكر *zèkr*, pr. t. *zikr*.

Mentionner, v. a., ذكر كردن *zèkr kèrdèn*, مذكور داشتن *mèzkour dachtèn*; — mentionné e, ذكر كرده شده *zèkr kèrdè-choudè*, مذكور شده *mèzkour-choudè*, a. مذكور *mèzkour*, مذكوره *mèzkourè*.

Mentir, v. n., دروغ گفتن *dourough goftèn*.

Menton, s. m., چانه *tchanè*, غبغب *ghèbghèb*, زنخ *zènèkh*, زنخدان *zènèkh-dan*, a. ذقن *zèqèn*, pr. t. *zaqan*.

Mentor, s. m., راهنما *rah-nouma*, a. مرشد *mourchèd*, pr. t. *murchid*.

Menu, e, adj., ریزه *rizè*, باریك *barik*, a. رقیق *rèqiq*, pr. t. *raqiq*.

Menuiserie, s. f., نجّاری *nèddjari*, درود گری *dèroud-guèri*, a. نجارت *nèdjarèt*.

Menuiser, v. a., نجّاری کردن *nèddjari kèrdèn*.

Menuisier, s. m., درودگر *dèroud-guèr*, a. نجّار *nèddjar*.

Méphitique, adj. des 2 g., a. وخیم *vèkhim*, pr. t. *vakhim*, متعفّن *moutè'èffèn*, pr. t. *muta'affin*.

Méphitisme, s. m., a. وخامت *vèkhamèt*, تعفّن *tè'èffoun*.

Méprendre, (se) v. pron., سهو کردن *sèhv kèrdèn*, اشتباه کردن *èchtèbah kèrdèn*, خبط کردن *khèbt kèrdèn*.

Mépris, s. m., خواری *khari*, a. اهانت *èhanèt*, pr. t. *ihanèt*, حقارت *hèqarèt*, pr. t. *hiqarèt*; — au mépris de, بی ملاحظه *bi moulahèzè*, اعتنا نکرده *è'ètèna nè-kèrdè*.

Méprisable, adj. des 2 g., خوار *khar*, a. ذلیل *zèlil*, مهین *mèhïn*.

Méprisant, e, adj., استحقار کننده *èstèhqar-kounèndè*.

Méprise, s. f., خبط *khèbt* et *khèpt*, a. سهو *sèhv*, اشتباه *èchtèbah*, pr. t. *ichtibah*, خطا *khèta*, pr. t. *khata*, غلط *ghèlèt*, pr. t. *ghalat*.

Mépriser, v. a., اهانت کردن *èhanèt kèrdèn*, خوار شمردن *khar choumourdèn*, بحقارت نگاه کردن *bè-hèqarèt nègah kèrdèn*, داخل آدم ندانستن *dakhèlé âdèm nè-danèstèn*; — méprisé, e, خوار *khar*, a. ذلیل *zèlil*, مهین *mèhïn*.

Mer, s. f., دریا *dèria*, a. بحر *bèhr*, pr. t. *bahr*, pl. بحار *bèhar*; — le bord de la mer, لب دریا *lèbé dèria*, کنار دریا *kènaré dèria*; — les côtes de la mer, کنار دریا *kènaré dèria*, ساحل *sahèl*, pl. سواحل *sèvahèl*.

Mercantile, adj. des 2 g., مخصوص داد و ستد *mèkhsoucé dad-ou-sètèd*, تجارتی *tèdjarèti.*

Mercenaire, s. m., مزدور *mouzdour*, a. اجیر *èdjir*, pr. t. *adjir.*

Mercenairement, adv., با اجرت *ba eudjrèt*, بمزد *bè-mouzd.*

Mercerie, s. f., سمساری *sèmsari.*

Merci, s. f. miséricorde, ce mot ne s'emploie que dans ces phrases : crier merci, demander merci, زنهار خواستن *zènhar khastèn*, امان خواستن *èman kastèn.*

Merci, s. m., شکر گذاری *choukr-gouzari*, a. تشکّر *tèchèkkour*, pr. t. *tèchèkkur* ; — merci, je vous remercie, تشکّر میکنم *tèchèkkour mi-kounèn*, التفات شما زیاد *èl-tèfaté chouma ziad* ; — Dieu merci, شکر خدارا *choukr khouda-ra*, a. الحمد للّه *èl-hèmdou-lillah.*

Mercier, ière, s., سمسار *sèmsar.*

Mercredi, s. m., چهارشنبه *tchèhar-chèmbè*, ou *tchar-chèmbè*, pr. t. *tchar-chènbè.*

Mercure, s. m. la planète la plus proche du soleil, تیر *tir*, a. عطارد *'outarèd*, pr. t. *'outarid* ; — vif argent, سیماب *sim-ab*, a. جیوه *djivè*, pr. t. *djiva*, زیبق *zibèq*, pr. t. *zibaq.*

Mercuriale, s. f., سرزنش *sèr-zènèch*, نکوهش *nèkouhèch*, a. تعزیر *tè'èzir*, pr. t. *ta'zir.*

Mercuriel, le, adj., جیوه دار *djivè-dar.*

Merde, s. f., گه *goh*, a. فضله *fèzlè*, pr. t. *fazlè*, نجاست *nèdjacèt.*

Mère, s. f., مادر *madèr*, a. والده *valèdè*, pr. t. *validè.*

Méridien, s. m., a. دایرهٔ نصف النهار *daïrèyé nèsf-oun-nèhar.*

Méridienne, s. f., a. خطّ الطّول *khètt-out-toul*, pr. t. *khatt-ut-toul*; — repos, خواب روز *khabé rouz.*

Méridional, e, adj., a. جنوبيّ *djènoubi.*

Mérinos, s. m. étoffe, مرينوس *mèrinos.*

Mérisier, s. m., درخت آلوبالو *dèrèkhté âlou-balou.*

Méritant, e, adj., سزاوار *sèzavar*, a. لايق *layèq*, pr. t. *laïq*, مستحقّ *moustèhèqq*, pr. t. *mustahaqq*, *mustahiqq.*

Mérite, s. m., هنر *hounèr*, a. قابليّت *qabèliyèt*, pr. t. *qabiliyèt*, لياقت *liaqèt*, pr. t. *liaqat.*

Mériter, v. a., سزاوار بودن *sèzavar boudèn*, شايستگى داشتن *chayèstègui dachtèn*, مستحقّ بودن *moustèhèqq boudèn*; — on dit : cette nouvelle mérite confirmation, صحّت اين خبر محتاج بتصديق است *sèhhèté ïn khèbèr mouhtadj bè-tèsdiq èst* ou اين خبر اعتبار ندارد *ïn khèbèr è'ètèbar nè-darèd*; — mérité, e, شايان *chayan* سزاوار *sèzavar*, a. مستحقّ *moustèhèqq*, pr. t. *mustahaqq.*

Méritoire, adj. des 2 g., با ثواب *ba-sèvab*, a. ثواب *sèvab.*

Méritoirement, adv., از روى ثواب *èz rouï sèvab*, بطور لايق *bè-tooure layèq.*

Merle, s. m., توكا *touka*, سار سياه *saré siah.*

Merveille, s. f., a. معركه *mè'èrèkè*, a. عجيبه *'èdjibè*, pr. t. *'adjibè*, pl. عجايب *'èdjayèb*, pr. t. *'adjaïb*; — à merveille, بسيار خوب *bèciar khoub*, a. اعلا *è'èla*, pr. t. *a'la.*

Merveilleusement, adv., بطور عجيب *bè-tooure 'èdjib.*

Merveilleux, euse, adj., a. عجيب *'èdjib*, pr. t. *'adjib*;

— f., عاجيبه *'èdjibè*, pr. t. *'adjibè*, — m., غريب *ghèrib*, pr. t. *gharib*; — f., غريبه *ghèribè*, pr. t. *gharibè*.

Mes, pron. poss. pl., من *mèn*, بنده *bèndè*; — mes amis, دوستهاى من *dousthaï mèn*; — mes plumes, قلمهاى من *qèlèmhaï mèn* ou قلمهاى بنده *qèlèmhaï bèndè*.

Mésalliance, s. f., نكاح بى مناسبت *nèkahé bi mounacèbèt*.

Mésallier, v. a., عقد نا مناسب كردن *'èqdé na-mounacèb kèrdèn*; — se mésallier, با كسى غير مناسب ازدواج كردن *ba kèci ghèiré mounacèb èzdèvadj kèrdèn*.

Mésaventure, s. f., حادثهٔ بد *hadècèyé bèd*, a. حادثهٔ منكوسه *hadècèyé mènhoucè*, pr. t. *hadicèï mènhoucè*.

Mésestimer, v. a. n'avoir pas d'estime pour quelqu'un, بحساب نياوردن *bè-hèçab nè-yavourdèn*, معتبر نداشتن *mou'outèbèr nè-dachtèn*; — apprécier une chose au dessous de sa valeur, از اصل قيمت كمتر قيمت كردن *èz èslé qèimèt kèmtèr-qèimèt kèrdèn*.

Mésintelligence, s. f., عدم سازش *'èdèmé sazèch*, بى اتّفاقى *bi-èttèfaqi*, a. عدم الاتّفاق *'èdèm-oul-èttèfaq*, pr. t. *'adèm-ul-ittifaq*, نفاق *nèfaq*, pr. t. *nifaq*.

Mésoffrir, v. n., از قيمتش كمتر دادن *èz qèimèt-èch kèmtèr dadèn*.

Mesquin, e, adj., سيه دست *sièh-dèst*, سيه كاسه *sièh-kacè*, a. خسيس *khècis*, pr. t. *khacis*.

Mesquinement, adv., بسياه‌دستى *bè-siah-dèsti*, بخسّت *bè-khèssèt*.

Mesquinerie, s. f., a. خسّت *khèssèt*.

Message, s. m., پيغام *pèigham*, پيام *pèyam*, a. خبر *khèbèr*, pr. t. *khabèr*.

Messager, ère, s. m., پیغام بر *pèigham-bèr*, پیغام رسان *pèigham-rèçan*, پیک *pèik*, گماشته *goumachtè*, pl. گماشتگان *goumachtègan*; — celui qui porte les lettres d'une ville à l'autre, à pied, پیاده *piadè*, a. ساعی *sa'y*, قاصد *qacèd*, pr. t. *qacid*; — à cheval, چاپار *tchapar*.

Messagerie, s. f., امر گماشته *èmré goumachtè*; — lieu d'où partent des voitures à jour fixe, محلّ کالسکهٔ کرایهئی *mèhèllé kalèskèyé kèrayèyi*.

Messaline, s. f., au fig. زن بی حیا *zèné bi hèya*, زن پرده دریده *zèné pèrdè-dèridè*.

Messe, s. f., a. قدّاس *qouddas*.

Messéant, e, adj., نا شایسته *na-chayèstè*, نا زیبنده *na-zibèndè*.

Messeoir, v. n., شایسته نبودن *chayèstè nè-boudèn*, نا زیبنده بودن *na-zibèndè boudèn*.

Messie, s. m., a. مسیحا *mèciha*, المسیح *èl-mècih*.

Mesurable, adj. des 2 g., قابل پیمایش *qabèlé pèimayèch*, a. ممکن القیاس *moumkèn-oul-qias*, pr. t. *mumkïn-ul-qias*.

Mesure, s. f., پیمانه *pèimanè*, اندازه *èndazè*; — en termes de musique, a. اصول *ouçoul*; — en termes de poésie, a. وزن *vèzn*.

Mesurage, s. m., گرفتن اندازه *guèrèftèné èndazè*, پیمایش *pèimayèch*.

Mesurer, v. a., پیمانه کردن *pèimanè kèrdèn*, پیمودن *pèimoudèn*, اندازه گرفتن *èndazè guèrèftèn*; — ses paroles, سنجیدن *sèndjidèn*.

Mesureur, s. m., پیمایندہ *pèimayèndè*, a. وزّان *vèzzan*.

Mésuser, v. n., بی جا استعمال کردن *bi-dja èstè'èmal kèrdèn*, عبث استعمال کردن *'èbès èstè'èmal kèrdèn*.

Métacarpe, s. m., a. مشت الید *moucht-oul-yèd*, pr. t. *mucht-ul-yèd*.

Métairie, s. f., a. ملك *mèlk*.

Métal, s. m., a. معدن *mè'èdèn*, pr. t. *ma'dèn*, pl. معادن *mè'âdèn*, pr. t. *ma'âdïn* فلزّ *fèlèzz*, pr. t. *filizz*, pl. فلزّات *fèlèzzat*, pr. t. *filizzat*.

Métallique, adj. des 2 g., a. معدنی *mè'èdèni*, pr. t. *ma'dèni*, f. et pl. معدنیّه *mè'èdèniyè*.

Métallisation, s. f., a. تکوین معادن *tèkviné mè'âdèn*, pr. t. *tèkvini ma'âdïn*.

Métalliser, v. a., معدنی کردن *mè'èdèni kèrdèn*, بمعدن منقلب کردن *bè-mè'èdèn mounqèlèb kèrdèn*.

Métallurgie, s. f., a. علم المعادن *'èlm-oul-mè'âdèn*, pr. t. *'ilm-oul-ma'âdïn*.

Métallurgique, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم معادن *moutè'èllèq bè-'èlmé mè'âdèn*.

Métallurgiste, s. m., معدنجی *mè'èdèndji*, pr. t. *ma'dèndji*.

Métamorphose, s. f., a. استحاله *èstèhalè*, pr. t. *istihalè*, تبدیل الشکل *tèbdil-ouch-chèkl*.

Métamorphoser, v. a., بشکل دیگر در آوردن *bè-chèklé diguèr dèr âvourdèn*, تبدیل شکل کردن *tèbdilé chèkl kèrdèn*, مسخ کردن *mèskh kèrdèn*, a. تمسیخ *tèmsikh*; — se métamorphoser, مسخ شدن *mèskh choudèn*, بصورت دیگر برگشتن *bè-sourèté diguèr bèr-guèchtèn*;

— métamorphosé, e, از صورت اصلی برگشته *èz sourèté èsli bèr-guèchtè*, بشکل دیگر ور آمده *bè-chèklé diguèr vèr-âmèdè*, مسخ شده *mèskh-choudè.*

Métaphore, s. f., a. مجاز *mèdjaz*, استعاره *èstè'ârè*, pr. t. *isti'ârè.*

Métaphorique, adj. des 2 g., a. مجازی *mèdjazi*, استعاری *èstè'âri*, pr. t. *isti'âri.*

Métaphoriquement, adv., از روی مجاز *èz rouï mèdjaz*, a. استعارا *èstè'ârèn*, pr. t. *isti'ârèn*, مجازا *mèdjazèn.*

Métaphrase, s. f., ترجمهٔ تحت اللفظی *tèrdjouméyé tèht-oul-lèfzi.*

Métaphysicien, s. m., a. اهل علم معقولات *èhlé 'èlmé mè'èqoulat*, pr. t. *èhli 'ilmi ma'qoulat.*

Métaphysique, s. f., a. علم معقولات *'èlmé mè'èqoulat*, pr. t. *'ilmi ma'qoulat.*

Métaphysiquement, adv., از روی علم معقولات *èz rouï 'èlmé mè'èqoulat*, بحسب علم معقولات *bè-hècèbé 'èlmé mè'èqoulat.*

Métaplasme, s. m., a. تحریف *tèhrif*, pr. t. *tahrif.*

Métastase, s. f., a. عکس المادّه *'èks-oul-maddè*, pr. t. *'aks-ul-maddè.*

Métayer, ère, s., اجاره دار ملك *èdjarè-dar mèlk.*

Métempsycose, s. f., a. التناسخ *èl-tènaçoukh*, تناسخ *tènaçoukh.*

Météore, s. m., a. علامت سماويّه *'èlamèté sèmaviyè*, pr. t. *'alamèti sèmaviyè*, pl. علایم سماويّه *'èlayèmé sèmaviyè*, pr. t. *'alayimi sèmaviyè*; — météores ignés, a. شهاب *chouhab*, pl. شهب *chouhoub*, ou شهبان *chouhban.*

Météorologie, s. f., a. علم علايم سماويّة *'èlmé 'èlayémé sèmaviyè*, pr. t. *'ilmi 'alayimi sèmaviyè.*

Météorologique, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم علايم سماويّة *moutè'èllèq bè-'èlmé 'èlayèmé sèmaviyè.*

Méthode, s. f., a. قاعده *qa'èdè*, pr. t. *qa'ïdè*, اصول *ouçoul*, نظام *nèzam*, pr. t. *nizam.*

Méthodique, adj. des 2 g., قاعده دار *qa'èdè-dar*, با اصول *ba ouçoul*, از روى قاعده *èz rouï qa'èdè.*

Méthodiquement, adv., بقاعده *bè-qa'èdè*, از روى اصول *èz rouï ouçoul.*

Méticuleux, euse, adj., ترسا *tèrsa*, vulg. ترسو *tèrsou*, a. خايف *khayèf*, pr. t. *khaïf.*

Métier, s. m., پيشه *pichè*, a. صنعت *sèn'èt*, pr. t. *sana'at*, vulg. *zana'at*, pl. صنايع *sènayè'*, pr. t. *sanaï'*; — machine, دستگاه *dèst-gah*, pr. t. vulg. *tèzguiah*, كارگاه *kar-gah*, pr. t. *kiar-guiah.*

Métis, se, adj., دو رگ *dou-règ*, دو رگى *dou-règui.*

Mètre, s. m., مترو *mètro*; — en poésie, وزن شعر *vèzné chè'èr*, pr. t. *vèzni chi'r.*

Métrique, adj. des 2 g., en poésie, a. موزون *moouzoun* pr. t. *mèvzoun.*

Métromane, s. m., ديوانهٔ شعر *divanèyé chè'èr.*

Métromanie, s. f., a. جنون الشعر *djènoun-ouch-chè'èr*, pr. t. *djunoun-uch-chi'r.*

Métropole, s. f., a. شهر عمده *chèhré 'eumdè*; — ville où il y a un siège archiépiscopal, شهر خليفه نشين *chèhré khèlifè-nèchïn.*

Métropolitain, e, adj., متعلّق بخليفه *moutè'èl-*

lèq bè-khèlifè ; — S. archevêque, خليفه *khèlifè.*

Mets, s. m., خوردنى *khourdèni*, خورش *khourèch*, خوراك *khourak*, a. طعام *tè'âm*, pr. t. *ta'âm*, pl. اطعمه *èt'èmè*, pr. t. *èt'imè.*

Mettable, adj. des 2 g., پوشيدنى *pouchidèni.*

Mettre, v. a., گذاشتن *gouzachtèn*, گذاردن *gouzardèn*, نهادن *nèhadèn*, وضع كردن *vèz' kèrdèn* ; — mettre en prison, حبس كردن *hèbs kèrdèn* ; — mettre le couvert, سفرهرا انداختن *soufrè-ra èndakhtèn* ; — mettre le pied à l'étrier, پا بركاب گذاشتن *pa bè-rèkab gouzachtèn* ; — mettre l'adresse, عنوان نوشتن *'ounvan nèvèchtèn* ; — mettre sens dessus dessous, زير و زبر كردن *zir-ou-zè-bèr kèrdèn* ; — mettre à part, كنار گذاشتن *kènar gouzachtèn*, عليحدّه گذاشتن *'èlè-hèddè gouzachtèn* ; — se mettre v. pron. se placer, جا گرفتن *dja guèrèf-tèn*, نشستن *nèchèstèn* ; — mettre ses vêtements, رخت پوشيدن *rèkht pouchidèn* ; — se mettre en quatre, تقلّا كردن *tèqèlla kèrdèn*, احتمام كردن *èhtèmam kèrdèn.*

Meuble, s. m., اسباب خانه *èsbabé khanè.*

Meubler, v. a., تدارك اسباب خانه ديدن *tèdarèké ès-babé khanè didèn*, خانهرا فرش كردن *khanè-ra fèrch kèrdèn.*

Meule, s. f., سنگ آسيا *sèngué âcia*, vulg. *sèngué âciab.*

Meulier, s. m., سنگ آسيا ساز *sèngué âcia-saz.*

Meunier, ière, s., آسيا بان *âcia-ban*, a. طحّان *tèhhan.*

Meurtre, s. m., a. خون *khoun*, قتل نفس *qètlé nèfs.*

Meurtrier, ère, s. et adj., کشنده *kouchèndè*, خونی *khouni*, a. قاتل *qatèl*, pr. t. *qatil*.

Meurtrière, s. f., کلوخ انداز *kèloukh-èndaz*.

Meurtrir, v. a., آسیب رسانیدن *âcib rèçanidèn*, صدمه زدن *sèdmè zèdèn*; — se meurtrir, صدمه خوردن *sèdmè khourdèn*; — meurtri, e, صدمه خورده *sèdmè-khourdè*.

Meurtrissure, s. f., آسیب *âcib*, a. صدمه *sèdmè*, pr. t. *sadmè*.

Meute, s. f., گلهٔ سگ *guèlèyé sèg*.

Mezzo-termine, s. m., a. حد وسط *hèddé vècèt*, pr. t. *haddi vaçat*.

Mi, particule qui signifie demi, نیم *nim*, a. نصف *nèsf*, pr. t. *nisf*.

Miasmes, s. m. pl., a. ابخرهٔ متعفنه *èbkhèrèyé moutè'èffènè*, pr. t. *èbkharèï mutè'affinè*.

Miaulant, e, adj., موا کنان *mèva-kounan*.

Miaulement, s. m., موا *mèva*.

Miauler, v. n., موا کردن *mèva kèrdèn*.

Microcosme, s. m., دنیای کوچك *douniaï koutchèk*.

Microscope, s. m., ذره بین *zèrrè-bïn*.

Midi, s. m., a. ظهر *zohr*, pr. t. *zouhr*; — le midi, a. جنوب *djènoub*, pr. t. *djunoub*; — vent du midi, باد جنوب *badé djènoub*.

Mie, s. f., نرمهٔ نان *nèrmèyé nan*, مغز نان *mèghzé nan*.

Miel, s. m., انگبین *ènguèbïn*, a. عسل *'ècèl*, pr. t. *'acèl*.

Mielleux, euse, adj., انگبین مانند *ènguèbïn-manènd*, مثل عسل *mèslé 'ècèl*.

Mien, ne, adj. poss. le mien, la mienne, مال من *malé mèn*,

مـال خـودم *malé khoudèm*; — les miens, les miennes, مال خودم *malé khoudèm.*

Miette, s. f. les miettes de pain, ريزه هاى نان *rizèhaï nan.*

Mieux, adv., بـه *bèh*, بهتر *bèhtèr*, a. احـسـن *èhsèn*, pr. t. *ahsan.*

Mignard, e, adj., با عشوه و ناز *ba-'ouchvè-ou-naz*, با شـيـوه *ba-chivè*, a. ظريف *zèrif*, pr. t. *zarif.*

Mignardement, adv., بـعـشـوه و ناز *bè 'ouchvè-ou-naz*, بناز فروشى *bè-naz-fourouchi.*

Mignarder, v. a., ناز كردن *naz kèrdèn.*

Mignardise, s. f., ناز *naz*, شيوه *chivè*, عشوه *'ouchvè.*

Mignon, ne, adj., نـازنين *nazènīn*, a. ظـريـف *zèrif*, pr. t. *zarif*, p. t. نازك *nazèk*, pr. t. *nazik.*

Mignonnement, adv., نازكانه *nazèkanè*, ظـريفانه *zèrifanè*, pr. t. *zarifanè.*

Mignoter, v. a., نوازش كردن *nèvazèch kèrdèn.*

Mignotise, s. f., نوازش *nèvazèch.*

Migraine, s. f., درد سر *dèrdé sèr.*

Migration, s. f., كـوچ *koutch*, ترك ديـار *tèrké diar*, pr. t. *tarki diar*, تـرك وطن *tèrké vètèn*, pr. t. *tarki vatan*, a. هجرت *hèdjrèt*, pr. t. *hidjrèt.*

Mijaurée, s. f., زن با عشوه و ناز *zèné ba 'ouchvè-ou-naz.*

Mijoter, v. a., آهسته پختن *âhèstè poukhtèn.*

Mil, adj. num. qui ne s'emploie qu'en parlant de l'année, هزار *hèzar.*

Mil, s. m. millet V. ce mot.

Milan, oiseau, جول *djoul*, غليواج *ghèlivadj.*

Milice, s. f. art de la guerre chez les anciens, فـنّ جنگ

fènné djèng ; — troupe de gens de guerre, سپاه *sèpah* جنگیان *djènguian*, لشکر *lèchkèr*, قشون *qouchoun*, a. عسکر *'èskèr*, pl. عساکر *'èçakèr*, pr. t. *'açakir*.

Milicien, s. m., جنگی *djèngui*, مبارز *moubarèz*, اهل قشون *èhlé qouchoun*.

Milieu, s. m., میان *mian*, a. وسط *vècèt*, pr. t. *vaçat*, بین *bèin*.

Militaire, s. m., سپاهی *sèpahi*, اهل نظام *èhlé nèzam*, اهل سیف *èhlé sèif*, pr. t. *ahli sèif*.

Militaire, adj. des 2 g., a. متعلّق بامر نظام *moutè'èllèq bè-èmré nèzam*, متعلّق بنظام *moutè'èllèq bè-nèzam*.

Militairement, adv., موافق رسوم نظام *mouvafèqé rouçoumé nèzam*.

Mille, adj. num., هزار *hèzar*.

Mille-feuille s. f., قیسون *qèiçoun*.

Mille-graines, s. f. piment. V. ce mot.

Millénaire, adj. des 2 g., عدد هزار *'èdèdé hèzar* ; — S. signifie mille ans, هزار سال *hèzar sal*.

Mille-pertuis. s. m., هوفاریقون *houfariqoun*, a. رمّان النهار *rèmman-oun-nèhar*.

Mille-pieds, s. m., چهل پا *tchèhèl-pa*, ou هزار پا *hèzar-pa*.

Millésime, s. m., a. تاریخ سکّه *tarikhé sèkkè*, pr. t. *tarikhi sikkè*.

Millet, s. m., ارزن *èrzèn*.

Milliard, s. m., دو هزار کرور *dou hèzar kourour*.

Millième, adj. des 2 g., a. هزارم *hèzaroum* ; — S. هزار یک *hèzar-yèk*.

Millier, s. m., هزار *hèzar*.

Million, s. m., دو كرور *dou kourour*, ميليون *milion*.

Millionnaire, s. et adj. des 2 g., صاحب ميليون *sahèbé milion*.

Mime, s. m., تقليد كننده *tèqlid-kounèndè*, a. مقلّد *mouqèllèd*, pr. t. *muqallid*.

Mimologie, s. f., a. تقليد *tèqlid*, pr. t. *taqlid*.

Minaret, s. m., a. مناره *mènarè*, pr. t. *minarè*.

Minauder, v. n., چم خم كردن *tchèm-khèm kèrdèn*, ناز كردن *naz kèrdèn*, عشوه و ناز كردن *'ouchvè-ou-naz kèrdèn*.

Minauderie, s. f., چمخم *tchèm-khèm*, عشوه و ناز *'ouchvè-ou-naz*, pr. t. *'ichvè-u-naz*, شيوه *chivè*, شيوه و ناز *chivè-ou-naz*, pr. t. *chivè-u-naz*.

Minaudier, ère, adj., نازنده *nazèndè*, ناز كننده *naz-kounèndè*.

Mince, adj. des 2 g., باريك *barik*, نازك *nazèk*, a. رقيق *rèqiq*, pr. t. *raqiq*; — au fig. peu considérable, كم *kèm*, اندك *èndèk*, a. جزئى *djouz'i*.

Mine, s. f. air du visage, سيما *sima*, p. t. چهره *tchèhrè*, a. صورت *sourèt*, وجه *vèdjh*; — faire la mine, قهر كردن *qèhr kèrdèn*.

Mine, s. f. lieu d'où l'on tire les métaux, كان *kan*, a. معدن *mè'èdèn*, pr. t. *ma'dèn*, pl. معادن *mè'âdèn*, pr. t. *ma'âdïn*; — cavité, آهون *âhoun*, a. نقب *nèqb*, pr. t. *naqb*.

Miner, v. a., نقب زدن *nèqb zèdèn*; — creuser, كاويدن *kavidèn*, كندن *kèndèn*, حفر كردن *hèfr kèrdèn*.

Minéral, e, adj., a. معدنى *mè'èdèni*, pr. t. *ma'dèni*.

Minéral, pl. minéraux, s. m., a. فلزّ *fèlèzz*, pr. t. *foulouzz*, معدن *mè'èdèn*, pr. t. *ma'dèn*.

Minéralisation, s. f., فلزّ شدن *fèlèzz choudèn*.

Minéraliser, v. a., استحاله بفلزّ كردن *èstèhalè bè-fèlèzz kèrdèn*.

Minéralogie, s. f., a. علم فلزّات *'èlmé fèlèzzat*, pr. t. *'ilmi foulouzzat*, علم معادن *'èlmé mè'âdèn*, pr. t. *'ilmi ma'âdïn*.

Minéralogique, adj. des 2 g., متعلّق بعلم فلزّات *moutè'èl-lèq bè-'èlmé fèlèzzat*.

Minéralogiste, s. m., دانندهٔ علم معادن *danèndèyé 'èlmé mè'âdèn*.

Minerai, s. m. V. minéral, s. m.

Mineur, s. m., معدنچى *mè'èdèntchi*; — art militaire نقب زن *nèqb-zèn*.

Mineur, e, adj., نا بالغ *na-balègh*, pr. t. *na-baligh*, a. صغير *sèghir*, pr. t. *saghir*, pl. صغار *soughar*.

Mineure, s. f. terme de logique, a. صغرى *soughra*, majeure كبرى *koubra*.

Minière, s. f., جاى معدن *djaï mè'èdèn*.

Miniature, s. f., ميناكارى *mina-kari*, ميناثى *minayi*.

Minime, adj. des 2 g., اندك *èndèk*, كم *kèm*.

Minimum, s. m., از اين كمتر نباشد *èz ïn kèmtèr nè-bachèd*, a. اقلّ *èqèll*, pr. t. *aqall*.

Ministère, s. m. emploi qu'on exerce, a. مأموريّت *mè'è-mouriyèt*, pr. t. *ma'mouriyèt*; — entremise, a. واسطه *vacètè*, pr. t. *vacitè*, وساطت *vèçatèt*; — ministère des affaires étrangères, وزارت دولخارجه *vèzarèté douvèlé-*

kharèdjè, ou امور خارجه *oumouré kharèdjè*; — de l'intérieur, وزارت امور داخله *vèzarèté oumouré dakhèlè*; — les ministères en général, وكلاى دولت *voukèlaï doouléèt*, pr. t. *vukèlaï dèvlèt*, امناى دولت *oumènaï doouléèt*, pr. t. *umènaï dèvlèt*; — ministère de la guerre, وزارت امور جنك *vèzarèté oumouré djèng*; — de l'instruction publique, وزارت علوم *vèzarèté 'ouloum*,

Ministériel, le, adj., دولتى *doouléti*; — lettre ministérielle, كاغذ دولتى *kaghèzé doouléti*, كاغذ وزارت *kaghèzé vèzarèt.*

Ministre, s. m., دستور *dèstour*, a. وزير *vèzir*, ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir*, وكيل *vèkil*, pl. وكلا *voukèla*; — les ministres, a. وكلاى دولت *voukèlaï doouléèt*, pr. t. *vukèlaï dèvlèt*, اركان دولت *èrkané doouléèt*, pr. t. *arkiani dèvlèt*, امناى دولت *oumènaï doouléèt*, pr. t. *umènaï dèvlèt*, رجال دولت *rèdjalé doouléèt*, pr. t. *ridjali dèvlèt*; — premier ministre, a. صدر اعظم *sèdr-è'èzèm*, pr. t. *sadri a'zam*; — ministre des affaires étrangères, وزير امور خارجه *vèziré oumouré kharèdjè*, وزير مهام خارجه *vèzirè mouhamé kharèdjè*; — de la guerre, وزير امور جنك *vèziré oumouré djèng*; — des finances, وزير ماليه *vèziré maliyé*; — de l'instruction publique, a. وزير علوم *vèziré 'ouloum*; — de la religion, a. اركان دين *èrkané dïn*, مشايخ دين *mèchayèché dïn*; — plénipotentiaire, وزير مختار *vèzir-moukhtar*, a. سفير *sèfir*, pl. سفرا *soufèra.*

Minium, s. m., سرنج *sourèndj*, a. زنجفر *zèndjèfr*, ou زنجفره *zèndjèfrè.*

Minois, s. m., چهرۀ زیبا *tchèhrèyé ziba*, صورت قشنگ *sourèté qèchèng*.

Minorité, s. f., کهتری *kèhtèri*; — le plus petit nombre, a. قلّت العدد *qèllèt-oul-'èdèd*, pr. t. *qillèt-ul-'adèd*.

Minuit, s. m., نصف شب *nèsfé chèb*, a. نصف اللیل *nèsf-oul-lèil*, pr. t. *nisf-ul-lèil*.

Minuscule, s. et adj. lettre minuscule, حرف کوچك *hèrfé koutchèk*.

Minute, s. f., a. دقیقه *dèqiqè*, pr. t. *daqiqa*.

Minutie s. f., چیزی جزئی *tchizi djouz'i*, pl. a. جزئات *djouz'iat*.

Minutieux, euse, adj., a. مدقّق *moudèqqèq*, pr t. *mudaqqiq*.

Minutieusement, adv., مدقّقانه *moudèqqèqanè*, بدقّت *bèdèqqèt*.

Mi-parti, e, adj., نیم *nim*; — mi-partie blanche et noire, نیم سفید و نیم سیاه *nim-sèfid-ou-nim-siah*.

Mirabelle, s. f., آلوی سفید *âlouï sèfid*.

Miracle, s. m., a. معاجزه *mou'oudjèzè*, pr. t. *mu'djizè*, pl. معاجزات *mou'oudjèzat*, pr. t. *mu'djizat*.

Miraculeusement, adv., a. بمعاجزه *bè-mou'oudjèzè*.

Miraculeux, euse, adj., معاجزه مانند *mou'oudjèzè-manènd*.

Mire, s. f. petit bouton placé au bout d'une arme à feu, دید تفنگ *didé toufèng*; — point de mire, a. مراد *mourad*, مرام *mèram*, مقصد *mèqsèd*, pr. t. *maqsad*, مقصود *mèqsoud*, pr. t. *maqsoud*.

Mirer, v. a. viser, نشانه گرفتن *nèchanè guèrèftèn*, بقراول

رفتن *bè-qèravoul rèftèn*; — se mirer, بآینه نگاه کردن *bè-âïnè nègah kèrdèn.*

Mirmidon ou **Mirmydon**, s. m., مردکی *mèrdèki*, مردکهٔ *mèrdèkèyi.*

Miroir, s. m., آینه *âïnè*, pr. t. *âïna.*

Miroiterie, s. f., آینه فروشی *aïnè-fourouchi.*

Miroitier, s. m. qui vent des miroirs, آینه فروش *âïnè-fourouch*; — qui fait des miroirs, اینه ساز *âïnè-saz.*

Misaine, s. f. mat de misaine, ستون سر کشتی *soutouné sèré kèchti*, ستون بزرگ کشتی *soutouné bouzourgué kèchti.*

Misanthrope, adj. et s. des 2 g., گریزان از آمیزش مردم *gourizan èz âmizèché mèrdoum.*

Misanthropie, s. f., رمیدگی از مردم *rèmidègui èz mèrdoum*, کناره جوئی از آمیزش مردم *kènarè-djouyi èz âmizèché mèrdoum.*

Miscellanées, s. f., a. مجموعهٔ علوم متفرّقه *mèdjmou'èyé 'ouloumé moutèfèrrèqè*, pr. t. *mèdjmou'èï 'ouloumi mutèfèrriqè.*

Miscibilité, s. f., a. قابلیت الامتزاج *qabèliyèt-oul-èmtèzadj*, pr. t. *qabiliyèt-ul-imtizadj.*

Miscible, adj. des 2 g., a. قابل الامتزاج *qabèl-oul-èmtèzadj*, pr. t. *qabil-ul-imtizadj.*

Mise, s. f., سرمایهٔ قمار *sèr-mayèyé qoumar*, پول قمار *poulé qoumar*; — portion d'argent mise dans une affaire, سرمایه *sèr-mayè*; — mise en vente, وضع شی جهت فروش *vèz'é chèi djèhèté fourouch*; — manière de se vêtir, وضع رخت پوشیدن *vèz'é rèkht pouchidèn*, پوشش *pouchèch.*

Misérable, adj. des 2 g. indigent, بینوا *bi-nèva*, گدا *guèda*, مستمند *moustèmènd*, تنگ عیش *tèng-'èich*, a. مسکین *mèskïn*, pl. مساکین *mèçakïn*, فقیر *fèqir*. pr. t. *faqir*, pl. فقرا *fouqèra*, pr. t. *fouqara*; — mauvais, نا درست *na-droust*, نا بکار *na-bè-kar*.

Misérablement, adv., به بیچیزی *bè bi-tchizi*, گداوار *guèda-var*, p t. مستمندانه *moustèmèndanè*.

Misère, s. f., indigence, تنگدستی *tèng-dèsti*, بی چیزی *bi-tchizi*, بی نوائی *bi-nèvayi*, تهی دستی *touhi-dèsti* a. فقر *fèqr*, pr. t. *faqr*; — peine, a. زحمت *zèhmèt*, pr. t. *zahmèt*, عذاب *'èzab*, pr. t. *'azab*, محنت *mèhnèt*; — bagatelle; c'est une misère, چیزی نیست *tchizi nist*, قابل نیست *qabèl nist*.

Miséréré, s. m., coliques de miséréré, t. p. ایلاوس *èıla-vous*.

Miséricorde, s. f., a. شفقت *chèfèqèt*, pr. t. *chèfqat*, مرحمت *mèrhèmèt*, pr. t. *mèrhamèt*; — pardon, پوزش *pouzèch*, a. عفو *'èfv*, pr. t. *'af'*; — miséricorde! interj., a. امان *èman*, pr. t. *aman*.

Miséricordieusement, adv., از روی مرحمت *èz rouï mèrhèmèt*.

Miséricordieux, euse, adj., با مرحمت *ba-mèrhèmèt*, a. رحیم *rèhim*, pr. t. *rahim*, حنّان *hènnan*, pr. t. *hannan*.

Missel, s. m., a. کتاب القدّاس *kètab-oul-qouddas*, pr. t. *kitab-ul-qouddas*.

Mission, s. f, a. مأموریّت *mè'èmouriyèt*; — envoyer en mission, گماشتن *goumachtèn*, مأمور کردن *mè'èmour kèrdèn*.

Missionnaire, s. m., كشيش مأمور بتلقين ايمان *kèchiché mè'èmouré bè-tèlqiné iman.*

Missive, s. f., كاغذ *kaghèz*, pr. t. *kiaghat*, نامه *namè*, a. مكتوب *mèktoub*, pr. t. *mèktioub*, pl. مكتوبات *mèktoubat*, مراسله *mouracèlè*, pl. مراسلات *mouracèlat*, رساله *rèçalè*, pl. رسايل *rèçayèl*, pr. t. *rèçaïl.*

Mitaine, s. f., دستكش مشبّك *dèst-kèché mouchèbbèk*, نيم دستكش *nim-dèst-kèch.*

Mite, s. f., بيد *bid.*

Mitigation, s. f., a. تخفيف *tèkhfif*, pr. t. *takhfif*, تعديل *tè'èdil*, pr. t. *ta'dil.*

Mitiger, v. a., تعديل كردن *tè'èdil kèrdèn*, تخفيف دادن *tèkhfif dadèn.*

Mitonner, v. n., préparer une affaire doucement آهسته پختن *âhèstè poukhtèn.*

Mitoyen, ne, adj., a. مشترك *mouchtèrèk*; — mur mitoyen ديوار مشترك *divaré mouchtèrèk.*

Mitraille, s. f., چارپاره *tcharparè.*

Mitrailler, v. a., چارپاره انداختن *tcharparè èndakhtèn*, با چارپاره زدن *ba tcharparè zèdèn.*

Mitre, s. f., تاج خليفه *tadjé khèlifè*, تاج متره پوليت *tadjé mètrapolit.*

Mitré, e, adj., تاجدار *tadj-dar.*

Mitron, s. m., شاگرد نانوا *chaguèrdé nanva.*

Mixte, adj. des 2 g., آميخته *âmikhtè*, a. مخلوط *mèkhlout*, ممزوج *mèmzoudj*, مركّب *mourèkkèb.*

Mixtion, s. f., آميختگى *âmikhtègui*, a. اختلاط *èkhtèlat*, pr. t. *ikhtilat.*

Mixtionner, v. a., آمیختن *âmikhtèn.*

Mobile, adj. des 2 g., جنبان *djoumban*, a. متحرّك *moutèhèrrèk* ; — fig. caractère mobile, نا پایدار *na-paï-dar*, a. متلوّن المزاج *moutèlèvvèn-oul-mèzadj*, pr. t. *mutèlèvvïn-ul-mizadj.*

Mobile, s. m. corps qui est mû, a. متحرّك *moutèhèrrèk*, pr. t. *mutèharrik* ; — qui donne le premier mouvement, a. محرّك *mouhèrrèk*, pr. t. *muharrik* ; — l'eau est le mobile de cette machine, محرّك ايين چرخ آب است *mouhèrrèké ïn tchèrkh âb est* ; — en parlant des affaires on emploie les mots : a. باعث *ba'ès*, pr. t. *ba'ïs*, سبب *sèbèb.*

Mobilier, s. m., اسباب خانه *èsbabé khanè.*

Mobilité, s. f., a. سهولت حركت *sèhoulèté hèrèkèt* ; — fig. mobilité de caractère, نا پایداری *na-paï-dari*, تلوّن مزاج *tèlèvvouné mèzadj.*

Mode, s. m. terme de gram., a. امثله *èmsèlè*, pr. t. *èmsilè.*

Mode, s. f. usage passager qui dépend du goût ou du caprice, سان *san*, a. طرز *tèrz*, pr. t. *tarz*, دأب *dè'èb*, رسم *rèsm* ; — nouvelle mode, رسم تازه *résmé tazè*, باب *bab.*

Modèle, s. m., نمونه *nèmounè* ; — exemple à suivre, سر مشق *sèré mèchq*, a. عبرت *'èbrèt*, pr. t. *'ibrèt.*

Modeler, v. a., نمونه گرفتن *nèmounè guèrèftèn*, طرح بر داشتن *tèrh bèr-dachtèn* ; — se modeler sur quelqu'un, عبرت گرفتن *'èbrèt guèrèftèn.*

Modérateur, trice, s., a. مدبّر *moudèbbèr*, pr. t. *mudèbbir.*

Modération, s. f., a. حدّ اعتدال *hèddé è'tèdal*, a. اعتدال

è'ètèdal, pr. t. *i'tidal*, تأنّی *tè'ènni*, حد الاعتدال *hèdd-oul-è'ètèdal*, pr. t. *hadd-ul-i'tidal*.

Modérer, v. a., کم کردن *kèm kèrdèn*, pr. t. *kièm kièrdèn*, بحدّ اعتدال آوردن *bè-hèddé è'ètèdal âvourdèn*, تعدیل کردن *tè'èdil kèrdèn*; — se modérer, خود داری کردن *khoud-dari kèrdèn*, خودرا ضبط کردن *khoud-ra zèbt kèrdèn*; — modéré, e, بحدّ اعتدال رسیده *bè-hèddé è'ètèdal rècidè*, آرام گرفته *âram-guèrèftè*, a. معتدل *mou'outèdèl*, pr. t. *mu'tèdil*.

Modéré, e, adj. V. modéré part. du verb. modérer.

Modérément, adv., بتأنّی *bè-tè'ènni*, باعتدال *bè-è'ètèdal*.

Moderne, adj. des 2 g., تازه *tazè*, a. جدید *djèdid*, f. et pl. جدیده *djèdidè*.

Modeste, adj. des 2 g., حسن پوش *heusn-pouch*, شکسته نفس *chèkèstè-nèfs*, pr. t. *chikièstè-nèfs*, a. خاضع النفس *khazè'-oun-nèfs*, pr. t. *khazi'-un-nèfs*, محجوب *mèh-djoub*, pr. t. *mahdjoub*.

Modestement. adv., بشکسته نفسی *bè-chèkèstè-nèfsi*, محجوبانه *mèhdjoubanè*, بآزرم *bè-âzèrm*, بمعقولیّت *bè-mè'èqouliyèt*,

Modestie, s. f., آزرم *âzèrm*, شکسته نفسی *chèkèstè-nèfsi*, pr. t. *chikièstè-nèfsi*, حسن پوشی *heusn-pouchi*, a. حجاب *hèdjab*, pr. t. *hidjab*, خضوع النفس *khouzou'-oun-nèfs*.

Modicité, s. f., کمی *kèmi*, pr. t. *kièmi*, a. قلّت *qèllèt*, pr. t. *qillèt*.

Modificatif, ive, adj., تعدیل کننده *tè'èdil-kounèndè*, a. معدّل *mou'èddèl*, pr. t. *mu'èddil*; — qui change la

manière d'être, تغيير دهنده *tèghyir-dèhèndè.*

Modification, s. f. action de modifier, de modérer, a. تعديل *tè'èdil*, pr. t. *ta'dil*, تخفيف *tèkhfif*, pr. t. *takhfif*; — changement, a. تغيير *tèghyir*, pr. t. *taghyir*, تغيّر *tèghèiyour*, pr. t. *tèghaïyur.*

Modifier, v. a. modérer, adoucir, تخفيف دادن *tèkhfif dadèn*, تعديل كردن *tè'èdil kèrdèn*, بحدّ اعتدال در آوردن *bè-hèddé è'ètèdal dèr âvourdèn*; — corriger, changer, تغيير دادن *tèghyir dadèn*; — modifié, e, تعديل شده *tè'èdil-choudè*, تغيير داده شده *tèghyir-dadè-choudè.*

Modique, adj. des 2 g., كم *kèm*, pr. t. *kièm*, a. جزئى *djouz'i*, نزير *nèzir*, قليل *qèlil*, pr. t. *qalil.*

Modiquement, adv., كم *kèm*, pr. t. *kièm*, a. جزئيًا *djouz'ièn*, قليلًا *qèlilèn*, pr. t. *qalilèn.*

Modiste, s. f., كلاه زنانه دوز *koulah-zènanè-douz.*

Modulation, s. f., ترانه *tèranè*, a. نغمه *nèghmè*, pr. t. *naghmè*, pl. نغمات *nèghèmat*, pr. t. *naghamat*, ترنّم *tèrènnoum*, مقام *mèqam*, pr. t. *maqam.*

Moduler, v. a., نغمه پرداختن *nèghmè pèrdakhtèn*, بمقام مختلف آوازه خواندن *bè-mèqamé moukhtèlèf âvazè khandèn* ou ساز زدن *saz zèdèn.*

Moelle, s. f., مغز *mèghz*, a. مخّ *moukhkh*; — moelle allongée ou moelle épinière, مغز پشت مازه *mèghzé pouchté-mazè*, پشت مازه *pouchté-mazè*, vulg. *pouchté-mazou*, a. نخاع *noukha'* pl. نخوع *noukhou'.*

Moelleusement, adv., نرم *nèrm*, بنرمى *bè-nèrmi*, a. بملايمت *bè-moulayèmèt.*

Moelleux, euse, adj. rempli de moelle, مغزدار *mèghz-dar*; — fig. tendre, نرم *nèrm*, a. ملايم *moulayèm*, pr. t. *mulayim*, ليّن *lèiyïn*.

Moellon, s. m., سنگ ديوار *sèngué divar*.

Moeurs, s. f. pl., خوى *khouï*, a. خلق *khoulq*, pl. اخلاق *èkhlaq*, pr. t. *akhlaq*.

Mogol, s. et adj., مغول *moghol*, جغتاى *djèghètaï*, pr. t. *djaghataï*.

Moi, pron. de la 1ère pers., من *mèn*, بنده *bèndè*; — moi-même, خودم *khoud-èm*; — à moi, بمن *bè-mèn*, مرا *mèra*, به بنده *bè-bèndè*; — dis moi, بمن بگوى *bè-mèn bou-gouï*, dites moi, dites le moi, بمن بگوييد *bè-mèn bou-gouyid*, بمن بگو *bè-mèn bou-gou*; — c'est à moi, ceci est à moi, اين از من است *ïn èz mèn èst*, ou اين مال من است *ïn malé mèn èst*; — quant à moi, من كه *mèn ké*, من باشم *mèn bachèm*; — c'est moi, منم *mèn-èm*; — moi aussi, من هم *mèn hèm*, بنده هم *bèndè hèm*.

Moindre, adj. comp., كمتر *kèmtèr* pr. t. *kièmtèr*, كوچكتر *koutchèktèr* pr. t. *kutchuktèr*; — le moindre, از همه كوچكتر *èz hèmè koutchèktèr*, a. ادنا *èdna*; — je n'ai pas le moindre doute, هيچ شبهه ندارم *hitch choubhè nè-darèm*.

Moine, s. m., كشيش *kèchich*, a. راهب *rahèb*, pr. t. *rahib*, pl. رهبان *rouhban*; — moine mahométan, a. زاهد *zahèd*, pr. t. *zahid*, pl. زهدا *zouhèda*, pr. t. *zuhèda*.

Moineau, s. m., گنجشك *goundjèchk*.

Moinerie, s. f., كشيشها *kèchichha*.

Moins, adv., كمتر *kèmtèr*, pr. t. *kièmtèr*; — au moins, هيچ نباشد *hitch nè-bachèd*, a. اقلّ *èqèll*, pr. t. *aqall*; — à moins, كمتر *kèmtèr*, pr. t. *kièmtèr*, ارزانتر *èrzantèr*; — à moins que, مگر *mèguèr*, مگر اينكه *mèguèr īn-ké*, a. الّا *èlla*, pr. t. *illa*; — de moins, كم *kèm*, pr. t. *kièm*; — il y a un toman de moins, يك تومان كم است *yèk touman kèm èst*.

Moire, s. f., خارا *khara*, خاره *kharè*.

Moiré, e, adj., موجدار *mooudj-dar*.

Moirer, v. a., موجدار كردن *mooudj-dar kèrdèn*.

Mois, s. m., ماه *mah*, a. شهر *chèhr*, pl. شهور *chouhour*; — le premier du mois, اوّل ماه *èvvèlé mah*, غرّهٔ ماه *ghourrèyé mah*.

Moïse, n. pr., a. موسی *mouça*, حضرت موسی *hèzrèté mouça*, pr. t. *hazrèti mouça*.

Moisir, v. a. vulg., پوسانيدن *pouçanidèn*; — v. n., پوسيدن *poucidèn*, بوز بستن *bouz bèstèn*; — moisi, e, بوز بسته *bouz-bèstè*, پوسيده *pouçidè*, a. متكرّج *moutèkèrrèdj*, pr. t. *mutèkèrridj*.

Moisissure, s. f., بوز *bouz*, كره *kèrè*, plus usité: پوسيدگی *poucidègui*, a. كرّج *kèrdj*.

Moisson, s. f., a. غلّه *ghèllè*, حاصل *hacèl*, pr. t. *hacil*, محصول *mèhsoul*, pr. t. *mahsoul*; — le temps de la moisson, وقت درو *vèqté dèroou*; — faire la moisson, درو كردن *dèroou kèrdèn*, درويدن *dèrèvidèn*; — au fig., مداخل كردن *mèdakhèl kèrdèn*, جمع كردن *djèm'kèrdèn*.

Moissonner, v. a., درو كردن *dèroou kèrdèn*, درويدن *dèrèvidèn*; — au fig. V. **Moisson** au fig.

Moissonneur, euse, s., دروکننده dèroou-kounèndè, a. حاصد hacèd, pr. t. hacid, حصاد houssad, pr. t. hussad.

Moite, adj. des 2 g., نمناك nèmnak.

Moiteur, s. f., نم nèm, a. رطوبت routoubèt.

Moitié, s. f., نیم nim, a. نصف nèsf, pr. t. nisf.

Moka, nom de pays, یمن yèmèn; — café moka, قهوهٔ یمنی qèhvèyé yèmèni; — nom de ville dans le yèmèn, مخا mokha.

Molaire, adj. dent molaire, دندان آسیا dèndané âcia.

Moldavie, nom de pays, بغدان boughdan, مملکت بغدان mèmlèkèté boughdan; — la Valachie et la Moldavie, افلاق بغدان èflaq-boughdan, pr. t. iflaq-boghdan.

Môle, s. m., سدّی از سنگ در دریا sèddi èz sèng dèr dèria, بندِ لنگرگاه bèndé lènguèr-gah.

Molécule, s. f., a. جزء دقیق djouz'é dèqiq, pr. t. djuz'i daqiq, pl. اجزاء دقیقه èdjza'é dèqiqè, pr. t. èdjza'i daqiqè, ذرّه zèrrè, pl. ذرّات zèrrat.

Molester, v. a., آزردن âzourdèn, آزار کردن âzar kèrdèn, اذیّت کردن èziyèt kèrdèn, تعدّی کردن tè'èddi kèrdèn, pr. t. tè'addi kèrdèn.

Mollasse, adj. des 2 g., شل chol, سست soust, نرم nèrm, a. ملایم moulayèm, pr. t. mulayim, لیّن lèiyïn.

Mollement, adv. d'une manière molle, نرم nèrm, a. ملایم moulayèm, pr. t. mulayim; — faiblement, lâchement, بسستی bè-sousti.

Mollesse, s. f., نرمی nèrmi, a. ملاینت moulayènèt, pr. t.

mulayinèt, ملايمت *moulayèmèt*, pr. t. *mulayimèt*, رخوت *rèkhvèt*, pr. t. *rakhvèt*, ou *roukhvèt*; — manque de vigueur, سستی *sousti*.

Mollet, s. m., le gras de la jambe, نرمهٔ ساق *nèrmèyé saq*, ماهیچهٔ پا *mahitchèyé pâ*.

Mollet, te, adj., نرم *nèrm*, a. لیّن *lèiyïn*.

Mollification, s. f., نرم کردن *nèrm kèrdèn*.

Mollifier, v. a., نرم کردن *nèrm kèrdèn*; — se mollifier, نرم شدن *nèrm choudèn*.

Mollir, v. n., نرم شدن *nèrm choudèn*, ملایم شدن *moulayèm choudèn*, pr. t. *mulayim choudèn*; — fléchir, سست شدن *soust choudèn*.

Moment, s. m., دم *dèm*, a. آن *ân*, لحظه *lèhzè*, pr. t. *lahza*, دقیقه *dèqiqè*, pr. t. *daqiqa*; — à tout moment, هر دم *hèr dèm*, هر آن *hèr ân*; — par moment, گاه گاه *gahgah*, pr. t. *guiah-guiah*.

Momentané, e, یك دمی *yèk-dèmi*, یك آنی *yèk-âni*.

Momentanément, adv., اندك مدّت *èndèk mouddèt*, یکدم *yèk-dèm*.

Momie, s. f., t. p. مومیا *moumia*.

Mon, pron. poss. f. ma, pl. mes, من *mèn*; — est toujours précédé d'un substantif dans les formes suivantes: م *èm*, pr. t. *im*, *oum*, *am*; — mon livre, کتاب من *kètabé mèn*, ou کتابم *kètab-èm*, pr. t. *kitaboum*.

Monacalement, adv., کشیشانه *kèchichanè*.

Monacal, e, adj., کشیشی *kèchichi*, a. رهبانی *rouhbani*, زاهدی *zahèdi*.

Monachisme, s. m., a. رهبانیّة *rouhbaniyé*.

Monarchie, s. f., پادشاهی *padèchahi*, pr. t. *padichahi*, a. سلطنت *sèltènèt*, pr. t. *saltanèt*; — monarchie absolue, سلطنت سرخودی *sèltènèté sèr-khoudi*, a. سلطنت مطلقه *sèltènèté moutlèqè*, pr. t. *saltanèti moutlaqa*.

Monarchique, adj. des 2 g., پادشاهی *padèchahi*, pr. t. *padichahi*, a. سلطانی *soultani*.

Monarchiquement, adv., از روی رسوم دولت سلطانی *èz rouï rouçoumé doouLèté soultani*, ملوکانه *moulou-kanè*, pr. t. *mulukianè*.

Monarque, s. m., پادشاه *padèchah*, pr. t. *padichah*, a. سلطان *soultan*, pl. سلاطین *sèlatïn*.

Monastère, s. m., خانگاه *khanè-gah*, دیر *dèir*; — monastère musulman, a. تکیه *tèkiè*, صومعه *sooumè'è*, pr. t. *sèvmè'è*, pl. صوامع *sèvamè'*, pr. t. *savami'*.

Monastique, adj. des 2 g., a. رهبانی *rouhbani*, زاهدی *zahèdi*, pr. t. *zahidi*.

Monceau, s. m., توده *toudè*, خرمن *khèrmèn*, خروار *khèr-var*, a. کومه *koumè*.

Mondain, **e**, adj. en parlant des personnes, بعلایق دنیا دل بسته *bè-'èlayèqé dounia dèl-bèstè*, دنیا پرست *dou-nia-pèrèst*; — en parlant des choses, a. دنیوی *dou-nièvi*.

Mondainement, adv., بدنیا پرستی *bè-dounia-pèrèsti*.

Monde, s. m., جهان *djèhan*, a. دنیا *dounia*, pr. t. *dunia*, عالم *âlèm*; — ce monde-ci این دنیا; — l'autre monde, آن دنیا *ân dounia*, a. آخرت *âkhèrèt*, pr. t. *âkhirèt*; — le nouveau monde, t. p. یکی دنیا *yèni-dounia*, vulg. *yèngui diunia*; — tout le monde, هر کس *hèr*

kès, همه کس *hèmè kès*; — beaucoup de monde, خیلی آدم *khèili âdèm*; — venir au monde, زاییدن *zayidèn*.

Monder, v. a., پاك كردن *pak kèrdèn*, پاکیزه کردن *pakizè kèrdèn*; — mondé, e, پاك كرده *pak-kèrdè*, پاك شده *pak-choudè*.

Mondifier, v. a. پاك كردن *pak kèrdèn*.

Monétaire, adj. des 2 g., متعلّق بسکه *moutè'èllèq bèsèkkè*.

Moniteur, s. m., خبر دهنده *khèbèr-dèhèndè*, اطّلاع دهنده *èttèla'-dèhèndè*, pr. t. *ittila'-dèhèndè*, a. مخبر *moukhbèr*, pr. t. *mukhbir*.

Monition, s. f., a. خبر *khèbèr*, pr. t. *khabèr*.

Monnaie, s. f., پول *poul*, petite monnaie, پول خرده *poulé khourdè*; — monnaie courante, پول رایج *poulé rayèdj*; — hôtel des monnaies, a. ضرّابخانه *zèrrab-khanè*; — fausse monnaie, پول قلب *poulé qèlb*.

Monnayage, s. m., سکّه زنی *sèkkè-zèni*.

Monnayer, v. a., سکّه زدن *sèkkè zèdèn*.

Monnayeur, s. m., سکّه زن *sèkkè-zèn*; — faux monnayeur, قلبزن *qèlb-zèn*.

Monocle, s. m., V. **Lorgnon**.

Monocorde, s. m., ساز یکتار *sazé yèk-tar*.

Monogramme, s. m., طغرا *toughra*.

Monolithe, s. m., از سنگ یکپارچه مصنوع *èz sèngué yèk-partchè mèsnou'*.

Monologue, s. m., حرف یکنفری *hèrfé yèk-nèfèri*.

Monopole, s. m., حصر خرید و فروش در دست شخص واحد

hèsré khèrid-ou-fourouch dèr dèsté chèkhsé vahèd, a. احتكار *èhtèkar*, pr. t. *ihtikiar*.

Monopoliser, v. a., احتكار كردن *èhtèkar kèrdèn*, pr. t. *ihtikiar kièrdèn*.

Monosyllabe, s. m., كلمهٔ يك هجائى *kèlèmèyé yèk-hèdjayi*, ou يك صوتى *yèk-soouti*.

Monotone, adj. des 2 g., qui est sur le même ton يك صوتى *yèk-soouti*, بى زيرو بم *bi zirou-bèm*; — qui provoque l'ennui, ملالت انگيز *mèlalèt-ènguiz*.

Monotonie, s. f., monotonie de sons آوازهٔ بى زيرو بم *âvazèyé bi zirou-bèm*, يك سياقى *yèk-sèyaqi*, a. وحدة السياق *vèhdèt-ous-siaq*; — au fig. ennui, ملالت انگيزى *mèlalèt-ènguizi*, a. ملالت *mèlalèt*, ملال *mèlal*.

Monseigneur, s. m., آقاى من *âgaï mèn*, a. سيّدى *sèiyidi*.

Monsieur, s. m., صاحب *sahèb*, آقا *âga*.

Monstre, s. m., a. حيوان عجيب الخلقة *hèivané 'èdjib-oul-khèlqèt*, pr. t. *haïvani 'adjaïb-ul-khilqat*.

Monstrueusement, adv. prodigieusement, خروار خروار *khèrvar-khèrvar*, خيلى زياد *khèili ziad*, a. فوق الحد *foouq-oul-hèdd*, pr. t. *fèvq-ul-hadd*.

Monstrueux, euse, adj., a. عجيب الخلقه *'èdjib-oul-khèlqè*, pr. t. *'adjaïb-ul-khilqa*, عجوبة الخلقة *'èdjoubèt-oul-khèlqèt*, pr. t. *'adjoubèt-ul-khilqat*.

Monstruosité, s. f., laideur, غايت بدگلى *ghayèté bèd-guèli*; — chose surprenante, a. عجيب *'èdjib*, pr. t. *'adjaïb*.

Mont, s. m., كوه *kouh*, a. جبل *djèbèl*, pl. جبال *djèbal*,

pr. t. *djibal*; — le mont Sinaï, طور سینا *touré sina*, pr. t. *touri sina*.

Montagnard, **e.** s., مرد کوهی *mèrdé kouhi*, کوه نشین *kouh-nèchïn*, a. جبلی *djèbèli*.

Montagne, s. f., کوه *kouh*. a. جبل *djèbèl*, pl. جبال *djèbal*, pr. t. *djibal*.

Montagneux, **euse**, adj., کوهستان *kouhèstan*, کوهسار *kouh-sar*, a. کثیر الجبال *kècir-oul-djèbal*, pr. t. *kècir-ul-djibal*.

Montant, total d'un compte s. m., a. جمع *djèm'*, pr. t. *djam'*, a. مبلغ *mèblègh*, pr. t. *mèblagh*.

Montant, **e**, adj., سرا بالا *sèra-bala*; — un chemin montant, راه سرا بالا *rahé sèra-bala*.

Mont-de-piété, s. m., a. بیت الرهن *bèit-our-rèhn*, pr. t. *bèit-ur-rèhïn*.

Montée, s. f., سرا بالا *sèra-bala*, پلّه *pèllè*, فراز *fèraz*.

Monter, v. n., بالا رفتن *bala rèftèn*; — établir, جا بجا کردن *dja-bè-dja kèrdèn*, کوك کردن *kouk kèrdèn*; — monter une montre, ساعت کوك کردن *sa'èt kouk kèrdèn*, pr. t. *sa'at kiuk kièrdèn*; — monter à cheval, سوار شدن *sèvar choudèn*, اسب سوار شدن *èsp sèvar choudèn*; — monter sur le trône, بر تخت شاهی نشستن *bèr tèkhté chahi nèchèstèn*, ou جلوس کردن *djèlous kèrdèn*; — hausser le prix, بالا رفتن قیمت *bala-rèftèné qèimèt*, ترقّی کردن قیمت *tèrèqqi kèrdèné qèimèt*; — porter une chose en haut, بالا بردن *bala bourdèn*; — garnir, آراستن *ârastèn*, تدارك دیدن *tèdarèk didèn*.

Monticule, s. m., پشته *pouchtè*; تپه *tépé*.

Montre, s. f., échantillon, نمونه *nèmounè*; — au fig. faire étalage, نمایش *nèmayèch*, a. اظهار *èzhar*, pr. t. *izhar*; faire montre d'érudition, اظهار کمال کردن *èzharé kèmal kèrdèn*, pr. t. *izhari kièmal kièrdèn*.

Montre, s. f. petite horloge portative, a. ساعت *sa'èt*, pr. t. *sa'at*.

Montrer, v. a., نشان دادن *nèchan dadèn*, نمودن *nèmoudèn*; — manifester, اظهار کردن *èzhar kèrdèn*, pr. t. *izhar kièrdèn*, ابراز کردن *èbraz kèrdèn*, pr. t. *ibraz kièrdèn*; — montrer du courage اظهار غیرت کردن *èzharé ghèirèt kèrdèn*, pr. t. *izhari ghaïrèt kièrdèn*, اظهار رشادت کردن *èzharé rèchadèt kèrdèn*; — enseigner, یاد دادن *yad dadèn*, آموختن *âmoukhtèn*, تعلیم دادن *tè'èlim dadèn*; — se montrer, خودرا ظاهر ساختن *khoud-ra zahèr sakhtèn*, خودرا نمودن *khoud-ra nèmoudèn*.

Montueux, euse, adj., نا هموار *na-hèm-var*, بالا و پایین *bala-ou payïn*, شیب و فراز *chib-ou-fèraz*.

Monture, s. f., مال سواری *malé sèvari*, a. مرکب *mèrkèb*, pr. t. *mèrkièb*.

Monument, s. m., édifice, a. بنا *bèna*, pr. t. *bina*; — ouvrage célèbre, a. اثر *ècèr*, pl. آثار *âçar*; — souvenir, یادگار *yadè-gar*, pr. t. *yadi-guiar*; — tombeau, a. قبر *qèbr*, pr. t. *qabr*, pl. قبور *qoubour*, تربه *tourbè*, pr. t. *turbè*.

Monumental, e, adj., نامی *nami*, از عجایب روزگار *èz 'èdjayèbé rouz-gar*.

Moquer (se), v. pron., ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn*, استهزا کردن *èstèhza kèrdèn*, تمسخر کردن *tèmèskhour kèrdèn.*

Moquerie, s. f., ریشخندی *rich-khèndi*, مسخرگی *mèskhèrègui*, a. استهزا *èstèhza*, pr. t. *istihza.*

Moqueur, euse, adj., ریشخند کننده *rich-khènd-kounèndè*, a. مستهزی *moustèhzi.*

Moral, s. m., a. عقل *'èql*, pr. t. *'aqil*, حالت عقليّه *halèté 'èqliyè*, pr. t. *halèti 'aqliyè.*

Moral, le, adj. conforme a la morale, a. موافق رسوم حسن اخلاق *mouvafèqé rouçoumé heusné èkhlaq*, موافق علم ادب *mouvafèqé 'èlmé èdèb*; — qui concerne la morale, a. متعلّق بحسن اخلاق *moutè'èllèq bè-heusné èkhlaq*; — vertus morales, a. فضايل عقليّه *fèzayèlé 'èqliyè*, pr. t. *fazaïli 'aqliyè*; — force morale, a. قوّه عقليّه *qouvvèyé 'èqliyè*, pr. t. *qouvvèï 'aqliyè*, قوّت عقليّه *qouvvèté 'èqliyè*, pr. t. *qouvvèti 'aqliyè.*

Morale, s. f., a. علم حسن اخلاق *'èlmé heusné èkhlaq*, pr. t. *'ilmi husni akhlaq*, علم ادب *'èlmé èdèb*, pr. t. *'ilmi èdèb*; — réprimande, نکوهش *nèkouhèch*, سرزنش *sèr-zènèch*, a. تعزير *tè'èzir*, pr. t. *ta'zir*; — conseil, پند *pènd*, a. نصيحت *nècihèt*, pr. t. *nacihat.*

Moralement, adv. conforme à la morale, از روی حسن اخلاق *èz rouï heusné èkhlaq*, از روی علم ادب *èz rouï 'èlmé èdèb*, موافق علم حسن اخلاق *mouvafèqé 'èlmé heusné èkhlaq*; — moralement parlant, vraisemblablement, a. بحسب استدلال عقل *bè-hècèbé èstèdlalé 'èql.*

Moraliser, v. a., پند دادن *pènd dadèn*, نصيحت كردن

nècihèt kèrdèn, pr t. *nacihat kièrdèn*; — v. n., در باب علــم حسن اخلاق اندیشیدن *dèr babé 'èlmé heusné èkhlaq èndichidèn.*

Moraliste, s. m., a. مـؤلّـف علم حسن اخلاق *mou'èllèfé 'èlmé heusné èkhlaq.*

Moralité, s. f., réflexion morale, اندیشه در عــلــم حسن اخلاق *èndichè dèr 'èlmé heusné èkhlaq*, اندیشه در علم ادب *èndichè dèr 'èlmé èdèb*, a. مطالعهٔ ادبیّه *moutalè'èyé èdèbiyè*, pr. t. *moutala'aï èdèbiyè*; — principe, a. حسن الاخلاق *heusn-oul-èkhlaq*, pr, t. *husn-ul-akhlaq*, اوصول ادبــيّـه *oucoulé èdèbiyè*, pr. t. *ouçouli èdèbiyè*; — c'est un homme plein de moralité, صــاحــب حسن اخــلاق است *sahèbé heusné èkhlaq èst.*

Morbleu! interjection, وای *vaï*, په *pèh.*

Morceau, تــکــه *tèkè*, pr. t. *tikè*, پارچه *partchè*, pr. t. *par-tcha*, پاره *parè*; — à manger, a. لــقــمــه *louqmé*, pr. t. *loqma*; — en parlant d'un morceau de terre, a. قطـعه *qèt'è*, pr. t. *qit'a*; — passage d'un livre, a. فقره *fèqèrè*, pr. t. *fiqrè.*

Morceler, v. a., تــکــه تــکــه کردن *tèkè-tèkè kèrdèn*, pr. t. *tikè-tikè kièrdèn*, پــارچــه پارچه کردن *partchè-partchè kèrdèn*, pr. t. *partcha-partcha kièrden.*

Morcellement, s. m., تکه تکه شدن *tèkè-tèkè choudèn.*

Mordacité, s. f., خــورنــدگــی *khourèndègui*; — fig. médisance aigre et piquante, نیش زنی *nich-zèni.*

Mordant, s. m. en parlant de l'esprit, تیزی عقل *tizii 'èql*; — qualité corrosive, گــزنــدگــی *guèzèndègui*, a. آکــل *âkèl*, pr. t. *âkil.*

Mordant, e, adj., گزنده *guèzèndè.*

Mordicant, e, adj., سوزنده *souzèndè*, تند *tound*, a. حذق *hèzi*, pr. t. *hazi.*

Mordiller, v. a., آهسته بدندان گرفتن *âhèstè bè-dèndan guèrèftèn.*

Mordoré, e, adj., سرخ سیر *sourkhé sir*, سرخ تند *sourkhé tound.*

Mordre, v. a., گزیدن *guèzidèn*, دندان گرفتن *dèndan guèrèftèn*, گاز گرفتن *kaz guèrèftèn.*

Moresque ou **Mauresque**, adj., a. مغربی *mèghrèbi*, pr. t. *maghrèbi.*

Morfondre, v. a., سرد کردن *sèrd kèrdèn*, تبرید کردن *tèbrid kèrdèn*; — se morfondre, سرما خوردن *sèrma khourdèn*; — fig. perdre du temps à attendre, معطل ماندن *mè'èttèl mandèn.*

Morgue, s. f., فیس *fis.* مغروری *mèghrouri*, a. غرور *ghourour.*

Morguer, v. a. braver, بغرور و تهدید نگاهکردن *bè-ghourour-ou-tèhdid nègah-kèrdèn.*

Moribond, e, adj., در حالت نزع *dèr halèté nèz'*, در حالت مردن *dèr halèté mourdèn.*

Moricaud, e, adj., سیاه چهره *siah-tchèhrè.*

Morigéner, v. a., ادب آموختن *èdèb âmoukhtèn*, تأدیب کردن *tè'èdib kèrdèn.*

Morne, adj., دلتنگ *dèl-tèng*, a. ملول *mèloul*, محزون *mèhzoun.*

Morose, adj. des 2 g. difficile, d'humeur chagrine, بد خوی *bèd-khouï*; — triste, دلتنگ *dèl-tèng.*

Morosité, s. f., mauvais caractère, بد خلقی *bèd-khoulqi*, بد خوئی *bèd-khouyi*; — disposition à la tristesse, دلتنگی *dèl-tèngui*.

Morpion, s. m., a. شپش ذهار *choupouché zèhar*.

Mors, s. m., دهانه *dèhanè* ou دهنه *dèhènè*.

Morsure, s. f., گزیدگی *guèzidègui*, آثار دندان *âçaré dèndan*.

Mort, s. f., مرگ *mèrg*, a. موت *moout*, pr. t. *mèvt*, ممات *mèmat*, اجل *èdjèl*, فوت *foout*, pr. t. *fèvt*, وفات *vèfat*; — mettre à mort, کشتن *kouchtèn*.

Mort, e, s., آدم مرده *âdèmé mourdè*, a. میّت *mèiyit*.

Mort, e, adj., مرده *mourdè*, وفات کرده *vèfat-kèrdè*, a. متوفّی *moutèvèffa*.

Mortaise, s. f., کفتگی *kèftègui*, شکاف *chèkaf*.

Mortalité, s. f., مرگ *mèrg*, فانی شدن *fani choudèn*, a. فنا *fèna*.

Mortel, le, adj. qui cause la mort, کشنده *kouchèndè*, a. قاتل *qatèl*, pr. t. *qatil*, مهلك *mouhlèk*, pr. t. *muhlik*, هالك *halèk*, pr. t. *halik*; — sujet à la mort, مردنی *mourdèni*, a. فانی *fani*, ذایقة الموت *zaïqèt-oul-moout*, pr. t. *zaïqat-ul-mèvt*; — péché mortel, گناه کبیر *gounahé kèbir*; — ennemi mortel, دشمن خونی *douchmèné khouni*, دشمن جان *douchmèné djan*.

Mortellement, adv. grièvement, تا بمرتبهٔ مرگ *ta bè-mèrtèbèyé mèrg*, a. مهلکا *mouhlèkèn*, pr. t. *muhlikèn*; — excessivement, بسیار *bèciar*, بشدّت *bè-chèddèt*, pr. t. *bè-chiddèt*, بغایت *bè-ghayèt*.

Morte-saison, s. f., کسادی *kèçadi*, وقت کسادی *vèqté kèçadi*.

Mortier, s. m. vase pour piler, هاون *havèn*, vulg. *havèng*, pr. t. *havan*; — en terme d'artillerie, خنپاره *khoumparè*; — mélange de terre, de chaux, de paille etc., گل *guèl*, pr. t. *guil*, کاه گل *kah-guèl*, pr. t. *kiah-guil*

Mortifiant, e, adj., جانگداز *djan-goudaz*, جانسوز *djan-souz*, باعث غصّه *ba'èçé ghoussè*.

Mortification, s. f. action de mortifier son corps et ses sens, شکستگی نفس *chèkèstèguiï nèfs*, a. کسر نفس *kèsré-nèfs*, pr. t. *kèsri nèfs*, ریاضت *riazèt*; — chagrin, دلسوزی *dèl-souzi*, pr. t. *dil-souzi*, a. تکدیر *tèkdir*, غصّه *ghoussè*, الم *èlèm*; — humiliation, خواری *khari*, a. تحقیر *tèhqir*, pr. t. *tahqir*, ذلّت *zèllèt*, pr. t. *zillèt*.

Mortifier, v. a. faire que la viande devienne plus tendre, بیات کردن *bèyat kèrdèn*; — causer du chagrin, دل آزردن *dèl âzourdèn*, pr. t. *dil âzourdèn*, دل سوزانیدن *dèl souzanidèn*, pr. t. *dil souzanıdèn*, باعث غصّهٔ کسی شدن *ba'èçé ghoussèyé kèci choudèn*; — humilier, خوار کردن *khar kèrdèn*, ذلیل کردن *zèlil kèrdèn*, خجالت دادن *khèdjalèt dadèn*; — se mortifier; devenir plus tendre (en parlant de la viande) بیات شدن *bèyat choudèn*; — affliger son corps, ریاضت کشیدن *riazèt kèchidèn*, کسر نفس خود کردن *kèsré nèfsé khoud kèrdèn*, pr. t. *kèsri nèfsi khod kièrdèn*.

Mortuaire, adj. des 2 g., a. متعلّق بمیّت *moutè'èllèq*

bè-mèiyit; — drap mortuaire, a. كفن *kèfèn*.

Morue, s. f., a. ماهى بقله *mahi-bèqlè*.

Morve, s. f. humeur des narines, a. خلط بينى *khèlté bini*, خلم *khèlm*; — maladie des chevaux, كتو *kètoou*, a. رعام *rè'âm*.

Morveux, euse, adj., خلمده *khèlm-dèh*, خلمناك *khèlmnak*.

Mosaïque, adj. des 2 g., a. موسوى *moucèvi*.

Mosaïque, s. f., خاتم *khatèm*.

Moscovite, adj. des 2 g., اهل موسقو *èhlé mosqoou*, pr. t. *èhli mosqov*.

Mosquée, s. f., a. مسجد *mèsdjèd*, pr. t. *mèsdjid*, pl. مساجد *mèçadjèd*, pr. t. *mèçadjid*, جامع *djamè'*, pr. t. *djami'*, pl. جوامع *djèvamè'*, pr. t. *djèvami'*.

Mot, s. m., سخن *soukhèn*, a. لغت *loughèt*, pr. t. *loghat*, كلمه *kèlèmè*, pr. t. *kèlimè*, حرف *hèrf*, pr. t. *harf*, لفظ *lèfz*, pr. t. *lafz*, pl. الفاظ *èlfaz*; — en un mot, يك كلمه *yèk-kèlèmè*, a. خلاصهٔ كلام *khoulacèyé kèlam*, pr. t. *khoulacèï kèlam*, a. الحاصل *èl-hacèl*, pr. t. *èl-hacil*; — jeu de mots, a. جناس *djènas*, تجنيس *tèdjnis*.

Moteur, trice, adj., حركت دهنده *hèrèkèt-dèhèndè*, a. محرّك *mouhèrrèk*, pr. t. *muharrik*.

Moteur, s. m., V. **Moteur** adj.

Motif, s. m., a. سبب *sèbèb*, علّت *'èllèt*, جهت *djèhèt*, pr. t. *djihèt*, دليل *dèlil*; — puissant motif, a. سبب قوى *sèbèbé qèvi*, pr. t. *sèbèbi qavi*.

Motion, s. f. action de mouvoir, a. حركت *hèrèkèt*, V. **Mouvoir**; — ouverture d'une opinion, a. اظهار رأى

èzharé rè'i, اظهار عقیده *èzharé 'èqidè*, عرض رأی *'èrzé rè'i*, pr. t. *'arzi ra'ï.*

Motiver, v. a., سببرا بیان کردن *sèbèb-ra bèyan kèrdèn.*

Motte, s. f., کلوخ *kèloukh.*

Motus! interj., سکوت کن *soukout koun*, ساکت باش *sa-kèt bach.*

Mou, Mol, Molle, adj., نرم *nèrm*, a. لیّن *lèiyïn*, ملایم *moulayèm*, pr. t. *mulayim*; — sans vigueur, سست *soust* pr. t. *sust.*

Mouchard, s. m., a. جاسوس *djaçous*, pl. جواسیس *djè-vacis.*

Moucharder, v. n. espionner, جاسوسی کردن *djaçouci kèrdèn.*

Mouche, s. f., مگس *mèguès*; — à miel, a. زنبور *zèmbour.*

Moucher, v. a. moucher les chandelles, گل چراغ گرفتن *goulé tchèragh guèrèftèn*, سر چراغ گرفتن *sèré tchè-ragh guèrèftèn*; — moucher quelqu'un, se moucher, دماغ پاك کردن *dèmagh pak kèrdèn*, بینی پاك کردن *bini pak kèrdèn.*

Moucheron, s. m., پشه *pèchè*; — bout de la mèche d'une chandelle, گل چراغ *goulé tchèragh.*

Moucheté, e, adj., خال خال *khal-khal.*

Moucheter, v. a., خال خال کردن *khal-khal kèrdèn.*

Mouchette, s. f., گلگیر *goul-guir.*

Mouchoir, s. m., دستمال *dèst-mal.*

Mouchure, s. f., گل چراغ گرفته شده *goulé tchèraghé guè-rèftè-choudè.*

Moudre, v. a., آسیا کردن *âcia kèrdèn*, آرد کردن *ârd kèr-*

dèn, نرم کردن *nèrm kèrden*; — moulu, e, آرد کرده *ârd-kèrdè*, آرد شده *ârd-choudè*.

Moue, s. f., ترش روئی *tourch-rouyi*, اخم *èkhm*, گره بر ابرو زده *guèrèh bèr èbrou zèdè*.

Mouette, s. f., مرغ آبی *mourgh-âbi*.

Mouharrem, premier mois de l'année musulmane, a. محرّم *mouharrèm*.

Mouillage, s. m., لنگرگاه *lènguèr-gah*, a. مرسی *mèrsa*.

Mouille-bouche, s. f. poire très-juteuse, گلابی آبدار *goulabïi âb-dar*.

Mouiller, v. a., تر کردن *tèr kèrdèn*, نم کردن *nèm kèrdèn*; — v. n. jeter l'ancre, لنگر انداختن *lènguèr èndakhtèn*; — se mouiller, تر شدن *tèr choudèn*, خیس آب شدن *khicé âb choudèn*; — mouillé, e, تر *tèr*, نمناك *nèmnak*; — qui a jeté l'ancre, لنگر انداخته *lènguèr-èndakhtè*.

Mouillure, s. f., تر بودن *tèr boudèn*, نمناك بودن *nèmnak boudèn*.

Moulage, s. m. action de mouler, V. **Mouler**.

Moule, s. m., a. قالب *qalèb*, pr. t. *qalib*.

Moule, s. f., مدیه *mèdia*.

Mouler, v. a. mettre dans le moule, توی قالب ریختن *touï qalèb rikhtèn*, با قالب ساختن *ba qalèb sakhtèn*; — prendre le moule, قالب گرفتن *qalèb guèrèftèn*, pr. t. *qalib guiriftèn*; — moulé, e, با قالب ساخته *ba qalèb sakhtè*.

Mouleur, s. m., قالب ریز *qalèb-riz*, قالب ساز *qalèb-saz*, ریختگر *rikhtè-guèr*.

Moulin, s. m., آسیا *âcia*, vulg. *âciab*, a. طاحون *tahoun.*

Moulinage, s. m., action de mouliner, V. **Mouliner.**

Mouliner, v. a., ابریشمرا چرخ کردن *èbrichoum-ra tchèrkh kèrdèn.*

Moulinet, s. m. machine pour fabriquer la monnaie, چرخ سکّه زنی *tchèrkhé sèkkè-zèni.*

Mourant, e, adj., مردنی *mourdèni*, جان به لب آمده *djan bè-lèb âmèdè*, a. مشرف الموت *mouchrèf-oul-moout*, pr. t. *muchrif-ul-mèvt.*

Mourir, v. n., مردن *mourdèn*, فوت شدن *foout choudèn*, وفات کردن *vèfat kèrdèn*, جان دادن *djan dadèn*; — faire mourir, کشتن *kouchtèn*; — mort, e, مرده *mourdè*, وفات کرده *vèfat-kèrdè*; — mourir de mort subite, فجاء کردن *foudja' kèrdèn.*

Mousquetaire, s. m., تفنگدار *toufèng-dar*, p. t. تفنگچی *toufèngtchi*, pr. t. *tufènkdji.*

Mousqueton, s. m., تفنگ سواری *toufèngué sèvari*, pr. t. *tufèngui sivari.*

Mousse, s. m. jeune matelot, شاگرد کشتیبان *chaguèrdé kèchti-ban.*

Mousse, s. f. plante, جل وزغ *djoul-vèzègh*, جل بگ *djoulé bèg*, ایدمامیر *idèmamir*, a. طحلب *touhlèb*; — écume, کف *kèf*, pr. t. *kièf.*

Mousseline, s. f., سمنغور *sèmènghour.*

Mousser, v. n., کف کردن *kèf kèrdèn*, کف زدن *kèf zèdèn.*

Mousseux, euse, adj., کفدار *kèf-dar.*

Mousson, s. f., فصل باد *fèslé bad*, موسم باد *moouċèmé bad.*

Moussu, e, adj., جل بگدار *djoulé bèg-dar.*

Moustache, s. f., سبيل *sèbil*, a. سبلة *sèblèt*, pl. سبال *sèbal*, pr. t. *sibal.*

Moustiquaire, s. f., پشه دان *pèchè-dan.*

Moustique, s. m., پشه *pèchè.*

Moût, s. m., شيرۀ انگور *chirèyé èngour*, p. t. شيره *chirè*, pr. t. *chira.*

Moutarde, s. f., خردل *khèrdèl*, pr. t. *khardal.*

Moutardier, s. m., vase à moutarde, خردلدان *khèrdèl-dan*; — qui fait ou qui vend la moutarde, خردلساز *khèrdèl-saz.*

Mouton, s. m., گوسفند *gousfènd*, a. غنم *ghènèm*, pr. t. *ghanèm*, pl. اغنام *èghnam*, pr. t. *aghnam*; — viande de mouton, گوشت گوسفند *gouchté gousfènd*; — grosse pièce de bois pour enfoncer les pieux, t. p. طوقماق *toqmaq.*

Moutonner, v. n., تموّج كردن *tèmèvvoudj kèrdèn.*

Mouture, s. f. action de moudre, V. **Moudre**; — salaire du meunier, اجرت آسيابان *èudjrèté âcia-ban.*

Mouvant, e, adj., جنبان *djoumban.*

Mouvement, s. m., جنبش *djoumbèch*, a. حركت *hèrèkèt*, pr. t. *harèkèt*, pl. حركات *hèrèkat.* pr. t. *harèkiat*; — le mouvement des corps célestes, a. حركت اجرام سما *hèrèkèté èdjramé sèma*, pr. t. *harèkèti èdjrami sèma*; — mettre en mouvement, بحركت آوردن *bè-hèrèkèt âvourdèn.*

Mouvoir, v. a., جنبانيدن *djoumbanidèn*, حركت دادن

hèrèkèt dadèn; — se mouvoir, جنبیدن *djoumbidèn*, حرکت کردن *hèrèkèt kèrdèn.*

Moyen, s. m., چاره *tcharè*, a. وسیله *vècilè*, واسطه *vacètè*, pr. t. *vacita*, تدبیر *tèdbir*, pr. t. *tadbir*; — pouvoir, puissance, a. استعداد *èstè'èdad*, pr. t. *isti'dad.* قدرت *qoudrèt*, اقتدار *èqtèdar*, pr. t. *iqtidar.*

Moyen, ne, adj., میانه *mianè*, a. وسط *vècèt*, متوسّط *moutèvèssèt*, pr. t. *mutèvèssit.*

Moyennant, prép., با *ba*, بوسیله *bè-vècilè*; — moyennant deux tomans, با دو تومان *ba dou touman.*

Moyeu, s. m. centre de la roue, غلتك ou غلطك *ghèltèk*, غلتنك *ghèltèng*; — jaune d'oeuf, زردهٔ تخم مرغ *zèrdèyé tokhmé mourgh.*

Mu, e, adj., جنبان *djoumban*, a. متحرّك *moutèhèrrèk*, pr. t. *mutèharrik.*

Muable, adj. des 2 g., بی ثبات *bi-soubat*, بی قرار *bi-qèrar*, a. متحوّل *moutèhèvvèl*, pr. t. *mutèhèvvil.*

Mucilage, s. m., شیرهٔ نباتات *chirèyé nèbatat*, a. لعاب *lou'âb.*

Mucilagineux, euse, adj., لعابدار *lou'âb-dar.*

Mucosité, s. f., a. لعابیّت *lou'âbiyèt.*

Mue, s. f., تولك *toulèk*, موی ریزی *moui-rizi.*

Muer, v. n., تولك کردن *toulèk kèrdèn.*

Muet, e, adj., بی زبان *bi-zèban*, لال *lal*, a. ابکم *èbkèm*; — terme de gram., حرف ساکت *hèrfé sakèt*, pr. t. *harfi sakit.*

Mufle, s. m., پوزه *pouzè.*

Mufti, s. m., مفتی *moufti.*

Mugir, v. n., غرویدن *ghèrèvidèn*, صدا کردن *sèda kèrdèn*, نعره زدن *nè'èrè zèdèn*, نعره کشیدن *nè'èrè kèchidèn*; — (en parlant de la mer) خروش کردن *khourouch kèrdèn.*

Mugissant, **e**, adj., نعره زنان *nè'èrè-zènan*, pr. t. *na'arè-zènan.* غریوان *ghèrivan*; — (en parlant de la mer) خروشان *khourouchan.*

Mugissement, s. m., غریو *ghèriv*, a. نعره *nè'èrè*, pr. t. *na'arè*; — de la mer, خروش *khourouch*; — le mugissement de la mer, خروش امواج دریا *khourouché èmvadjé dèria.*

Muguet, s. m. plante, برفك *bèrfèk*; — fig. زن دوست *zèn-doust*, زنباز *zèn-baz.*

Mulâtre, **esse**, adj. et s.. دو رگی *dou-règui*, حبشی *hèbèchi*, a. ملس *mèlès.*

Mule, s. f., ماچه قاطر *matchè-qatèr.*

Mulet, s. m., قاطر *qatèr*, pr. t. *qatir.*

Muletier, s. m., چاروا دار *tcharva-dar*, ou چارپا دار *tcharpa-dar*, قاطرچی *qatèrtchi*, pr. t. *qatirdji.*

Mulot, s. m., موش دشتی *mouché dèchti.*

Multiple, adj. des 2 g. terme d'arithm., a. عدد مضروب *'èdèdé mèzroub*, pr. t. *'èdèdi mazroub*; — par opposition à simple, a. کثیر الشقوق *kècir-ouch-chouqouq.*

Multipliable, adj. des 2 g., a. قابل ضرب کردن *qabèlé zèrb kèrdèn*, a. ممکن الضرب *moumkïn ouz-zèrb*, pr. t. *mumkïn-uz-zarb.*

Multiplicande, s. m., terme d'arithm. nombre à multiplier par un autre, a. مضروب علیه *mèzrouboun 'èlèi-hi*, pr. t. *mazroubun 'alèi-hi.*

Multiplicateur, s. m., terme d'arithm. nombre qui en multiplie un autre, a. مضروب به *mèzrouboun bi-hi*, pr. t. *mazroubun bi-hi*.

Multiplication, s. f. terme d'arithm. augmentation en nombre, افزایش *èfzayèch*, a. تکثیر *tèksir*; — terme d'arithm., a. ضرب *zèrb*, pr. t. *zarb*, الضرب *èz-zèrb*, pr. t. *az-zarb*.

Multiplicité, s. f., فزونی *fèzouni*, فراوانی *fèravani*, انبوهی *èmbouhi*, وفوری *vèfouri*, بسیاری *bèciari*, a. کثرت *kèsrèt*, وفرة *vèfrèt*.

Multiplier, v. a., زیاد کردن *ziad kèrdèn*, وفور کردن *vèfour kèrdèn*, افزودن *èfzoudèn*; — terme d'arithm., ضرب کردن *zèrb kèrdèn*; — v. n. augmenter, زیاد شدن *ziad choudèn*, افزون شدن *èfzoun choudèn*.

Multitude, s. f., بسیاری *bèciari*, a. کثرت *kèsrèt*, وفرت *vèfrèt*; — foule, ازدحام خلق *èzdèhamé khèlq*, کثرت مردم *kèsrèté mèrdoum*, a. جمعیّت *djèm'iyèt*, جماعت *djèma'èt*, pr. t. *djèma'at*, ازدحام *èzdèham*, pr. t. *izdiham*.

Municipal, e, adj., a. ولایتی *vèlayèti*, pr. t. *vilayèti*, مخصوص ولایت *mèkhsoucé vèlayèt*, pr. t. *makhsouci vilayèt*.

Municipalité, circonscription de territoire; ville, a. ولایت *vèlayèt*, pr. t. *vilayèt*; — corps municipal, a. ضابطان ولایت *zabètané vèlayèt*, pr. t. *zabitani vilayèt*, مشاورین ولایت *mouchavèriné vèlayèt*.

Munificence, s. f., جوانمردی *djèvan-mèrdi*, a. سخاوت *sèkhavèt*, pr. t. *sakhavèt*, کرم *kèrèm*.

Munir, v. a., تدارك دیدن *tèdarèk didèn*, تهیه کردن *tèhiyè kèrdèn*, تجهیز کردن *tèdjhiz kèrdèn*; — se munir, همراه خود برداشتن *hèm-rahé khoud bèr-dachtèn*.

Munition, s. f., مهمّات قشون *mouhèmmaté qouchoun*, لوازم سپاه *lèvazèmé sèpah*, pr. t. *lèvazimi sipah*, تدارك قشون *tèdarèké qouchoun*, a. مهمّات حربیّه *mouhèmmaté hèrbiyè*, pr. t. *muhimmati harbiyè*; — de bouche, توشه *touchè*, زاد *zad*, a. ذخیره *zèkhirè*, pr. t. *zakhirè*, pl. ذخایر *zèkhayèr*, pr. t. *zakhayir*; — pain de munition, نان سربازی *nané sèr-bazi*.

Munitionnaire, s. m., ذخیره دار *zèkhirè-dar*, t. p. ذخیره‌جی *zèkhirèdji*, pr. t. *zakhirèdji*.

Muqueux, euse, adj., خلم آلود *khèlm-âloud*, لعابدار *lou'âb-dar*, چسپان *tchèspan*.

Mur, s. m., دیوار *divar*, pr. t. *douvar*, a. حصار *hèçar*, pr. t. *hiçar*; — mur mitoyen V. **Mitoyen**.

Mûr, e, adj., پخته *poukhtè*, رسیده *rècidè*; — homme mûr, مرد پخته *mèrdé poukhtè*, پشکین آدم *pichkïn-âdèm*.

Muraille, s. f., V. **Mur**.

Mûre, s. f., توت *tout*, mûre noire, شاه توت *chah-tout*.

Mûrement, adv., سنجیده *sèndjidè*, از روی تأمّل *èz rouï tè'èmmoul*, به پختگی *bè-poukhtègui*, a. باصابة الرأی *bè-èçabèt-our-rè'i*, pr. t. *bè-içabèt-ur-rè'i*.

Murène, s. f., مار ماهی *mar-mahi*, a. ابو مرینه *èbou-mèrinè*.

Murer, v. a., تیغه کردن *tighè kèrdèn*, دیوار کشیدن *divar kèchidèn*; — muré, e, تیغه کرده *tighè-kèrdè*.

Mûrier, s. m., a. درخت توت *dèrèkhté tout*.

Mûrir, v. a., پختن *poukhtèn*, پخته کردن *poukhtè kèrdèn*, رسانیدن *rèçanidèn*; — v. n., پخته شدن *poukhtè choudèn*, رسیدن *rècidèn*; — mûri, e, رسیده *rècidè*, پخته *poukhtè*.

Murmure, s. m., دندنه *dèndènè*, a. مهامسه *mouhamècè*; — bruit léger des eaux qui coulent, زمزمهٔ آب *zèmzèmèyé âb*.

Murmurer, v. n., دندیدن *dèndidèn*, مهامسه کردن *mouhamècè kèrdèn*; — (en parlant des eaux qui coulent) زمزمه کردن *zèmzèmè kèrdèn*.

Musaraigne, s. f., موش کوچك *mouché koutchèk*.

Musard, e, adj., ولگرد *vèl-guèrd*, هرزه گرد *hèrzè-guèrd*, آواره *âvarè*.

Musarderie, s. f., آوارگی *âvarègui*.

Musarder, v. n., آواره گشتن *âvarè guèchtèn*.

Musc, s. m., مشك *mèchk*, pr. t. *michk*, a. مسك *mèsk*, pr. t. *misk*.

Muscadelle, s. f., گلابی مشکی *goulabiï mèchki*.

Muscade, s. f., جوز هندی *djoouzé hèndi*.

Muscadier, s. m., درخت جوز هندی *dèrèkhté djoouzé hèndi*, pr. t. *dirakhti djoouzi hïndi*.

Muscat, s. et adj. m., مشکی *mèchki*, مشکین *mèchkïn*, مشکبوی *mèchk-bouï*.

Muscle, s. m., رگ *règ*, ماهیچه *mahitchè*, a. عضله *'èzèlè*, pr. t. *'azalè*, pl. عضلات *'èzèlat*, pr. t. *'azalat*.

Musclé, e, adj., رگهایش پیدا *règhaï-èch-pèida*.

Musculeux, euse, adj., رگ رگ *règ-règ*, a. كثیرالعضل *kècir-oul-'èzèl*, pr. t. *kècir-ul-'azal*.

Musculaire, adj. des 2 g., a. متعلّق بعضله *moutè'èllèq bè-'èzèlè.*

Muse, s. f., a. ربّ النوع صنایع *rèbb-oun-noou'é sènayè'*, pr. t. *rabb-un-nèv'i sanayi'*; — fig. génie du poëte, قوّة شعر گوئی *gouvvèyé chè'èr-gouyi.*

Museau, s. m., پرامون دهان *pouramouné dèhan*, پوزه *pouzè.*

Musée, s. m., دبستان علوم *dèbèstané 'ouloum*, موزه *musè.*

Museler, v. a., کعام بستن *kè'âm bèstèn.*

Muselière, s. f., بند دهان *bèndé dèhan*, a. کعام *kè'âm.*

Muser, v. n. V. **Musarder.**

Musette, s. f., نای انبان *naï èmban.*

Musical, e, adj., موسیقی *mouciqi*, pr. t. *muciqi*; — art musical, علم موسیقی *'èlmé mouciqi*, pr. t. *'ilmi muciqi.*

Musicalement, adv., از روی علم موسیقی *èz rouï 'èlmé mouciqi.*

Musicien, ne, s. qui exerce l'art de la musique, سازنده *sazèndè*, رامشگر *ramèch-guèr*, خنیاگر *khènia-guèr* (en parlant d'une musique militaire) موزکانچی *mouzikan-tchi*; — qui sait l'art de la musique, ارباب علم موسیقی *èrbabé 'èlmé mouciqi*, pr. t. *èrbabi 'ilmi muciqi.*

Musique, s. f., art., علم موسیقی *'èlmé mouciqi*, pr. t. *'ilmi muciqi*; — compagnie de musiciens, رامشگران *ra-mèch-guèran*, سازندگان *sazèndègan*; — musique militaire, موزیقانچیها *mouziqantchi-ha*; — sons harmonieux سازندگی *sazèndègui*; — maître de musique, معلّم علم موسیقی *mou'èllémé 'èlmé mouciqi*, pr. t. *mu'al-limi 'ilmi muciqi.*

Musquer, v. a., بمشک معطّر کردن *bè-mèchk mou'èttèr kèrdèn*; — musqué, e, مشکبو *mèchk-bou.*

Musulman, e, adj., مسلمان *mouçoulman*, a. مسلم *mous-lèm*, pr. t. *muslim*, pl. مسلمین *mouslèmïn*, pr. t. *mus-limïn*; — religion musulmane, دین اسلام *diné èslam*, pr. t. *dini islam.*

Mutabilité, s. f., نا پایداری *na-paï-dari*, a. عدم ثبات *'èdèmé soubat*, pr. t. *'adèmi sèbat.*

Mutation, s. f., a. تغیّر *tèghèiyour*, pr. t. *tèghaïyur*, pl. تغیّرات *tèghèiyourat*, pr. t. *tèghaïyurat*, تبدّل *tèbèd-doul*, pl. تبدّلات *tèbèddoulat.*

Mutilation, s. f., عضو بریدن *'ouzv bouridèn.*

Mutiler, v. a., کلتة کردن *kèltè kèrdèn*, بریدن عضو *bou-ridèné 'ouzv*, سقط کردن *sèqèt kèrdèn.*

Mutin, e, adj., نا فرمان *na-fèrman*, تمرد کننده *tèmèr-roud-kounèndè*, a. متمرّد *moutèmèrrèd*, pr. t. *mutè-mèrrid.*

Mutiner (se), v. pron., نا فرمانی کردن *na-fèrmani kèrdèn*, تمرّد کردن *tèmèrroud kèrdèn*, عاصی شدن *'âci chou-dèn*; — mutiné, e, عاصی شده *'âci-choudè.*

Mutinerie, s. f., نا فرمانی *na-fèrmani*, a. تمرّد *tèmèrroud*, pr. t. *tèmèrrud.*

Mutisme, s. m. silence, a. سکوت *sèkout*, pr. t. *sukiout*; — état du muet, بی زبانی *bi-zèbani*, a. بکم *boukm.*

Mutuel, le, adj., از طرفین *èz tèrèfèin*; — amour mutuel, a. محبت طرفین *mèhèbbèté tèrèfèin*, pr. t. *muhabbèti tarafèin.*

Mutuellement, adv., a. بالطرفین *bèt-tèrèfèin*, pr. t. *bit-*

tarafèin, بالمعاوضه *bèl-mou'avèzè*, pr. t. *bil-mu'avèzè*, مفاوضة *moufavèzètèn.*

Myope, adj. des 2 g., كوته بين *koutèh-bïn*, نزديكبين *nèz-dik-bïn*, a. قاصر البصر *qacèr-oul-bècèr*, pr. t. *qacir-ul-baçar.*

Myopie, s. f., كوته بينى *koutèh-bini*, كوتاه بينى *koutah-bini.*

Myosotis, s. m. plante, مرزنگوش *mèrzèn-gouch*, مرزنجوش *mèrzèndjouch*, a. اذن الفار *èzèn-oul-far.*

Myriade, s. f., ده هزار *dèh hèzar*; — nombre indéfini, بى شمار *bi choumar.*

Myriamètre, s. m., ده هزار مترو *dèh hèzar mètro.*

Myrrhe, s. f., مرّ مكى *mourré mèki*, a. مرّ صافى *mourré safi*, pr. t. *murri safi.*

Myrte, s. m. arbrisseau, درخت مورد *dèrèkhté mourd*, pr. t. *dirakhti mourd.*

Myrtille, terme de botanique, مرس *mèrs.*

Mystère, s. m., راز *raz*, a. سرّ *sèrr*, pr. t. *sirr*, pl. اسرار *ès-rar*, حكمت *hèkmèt*, pr. t. *hikmèt.*

Mystérieusement, adv., زير پرده *ziré pèrdè*, نهانى *nèhani*, a. خفياً *khèfiyèn*, pr. t. *khafiyèn*, مستوراً *mèstourèn*, ماخفياً *mèkhfiyèn*, pr. t. *makhfiyèn.*

Mystérieux, **euse**, adj. qui contient un sens caché, رمز آميز *rèmz-âmiz*, a. مرموز *mèrmouz*; — (pris en mauvaise part) سر پوشيده *sèr-pouchidè*, نهان *nèhan*, pr. t. *nihan*, زير پرده *ziré pèrdè*, a. مستتر *moustètèr*, مكتوم *mèktoum.*

Mysticité, s. f., a. عرفانيّت *'èrfaniyèt*, pr. t. *'irfaniyèt*,

عرفان *'èrfan*, pr. t. *'irfan*, تحرّى بالاسرار الاهى *tèhèrri bèl-èsraré èlahi*, pr. t. *tèharri bil-èsrari ilahi.*

Mysticisme, s. m., a. ذوق اولو الالباب *zoouqé ouloul-èlbab*, pr. t. *zèvqi ulul-albab.*

Mystificateur, s. m., ريشخند كننده *rich-khènd-kounèndè*, a. مستهزى *moustèhzi.*

Mystifier, v. a., ريشخند كردن *rich-khènd kèrdèn*, تمسخر كردن *tèmèskhour kèrdèn.*

Mystique, s. m., a. اولو الالباب *ouloul-èlbab*, اهل ذوق *èhlé zoouq*, pr. t. *èhli zèvq*, عارف *'ârèf*, pr. t. *'ârif*, pl. عرفا *'ourèfa.*

Mystique, adj. des 2 g. qui raffine sur les matières de religion, جوينده نكات ايمان *djouyèndèyé noukaté iman*, a. متشرّع *moutèchèrrè'*, pr. t. *mutèchèrri'*; — théologien mystique, a. اولــو الالــبــاب *ouloul-èlbab*; — fig. allégorique, رمز آميز *rèmz-âmiz*, a. مرموز *mèrmouz.*

Mystiquement, adv., a. رمزاً *rèmzèn.*

Mythe, s. m., افسانه *èfsanè*; — être imaginaire, a. معلوم الاسـم معـدوم الجسم *mè'èloum-oul-èsm mè'èdoum-oul djèsm*, pr. t. *ma'lum-ul-ism ma'dum-ul-djism.*

Mythologie, s. f., افسانه *èfsanè*, اساطير ربّ النوع *èçatiré rèbb-oun-noou'*, pr. t. *açatiri rèbb un-nèv'.*

Mythologique, adj. des 2 g., a. متعلّق بـاساطير ربّ النوع *moutè'èllèq bè-èçatiré rèbb oun-noou'.*

N.

Nabab. s. m. prince indien, a. نوّاب *nèvvab*, pl. de, نـايـب *nayèb*, pr. t. *naïb.*

Nacelle, s. f., ناو *naou*, pr. t. *nav*, زورق *zoourèq*.

Nacre, s. f., a. صدف *sèdèf*, pl. أصداف *èsdaf*.

Nacré, **e**, adj., a. صدفى *sèdèfi*.

Nadir, s. m., opposé du zénith, a. النظير *èn-nèzir*, سمت الرأس *sèmt our-ras*.

Nage, s. f., شنا *chèna*, pr. t. *china*, شناب *chènab*, شناورى *chènavèri*; — être en nage, خيس عرق بودن *khicé 'èrèq boudèn*.

Nageoire, s. f., جناح ماهى *djènahé mahi*.

Nager, v. n., شنا كردن *chèna kèrdèn*, vulg. *chénoou kèrdèn*.

Nageur, **se**, s., شنا كننده *chèna-kounèndè*, شناور *chèchavèr*.

Naguère, adv., اندكى پيش از اين *èndèki pich èz ïn*.

Naïade, s. f., a. ربّ النوع ميا *rèbb-oun-noou'é mia*, pr. t. *rèbb-un-nèv'i mia*.

Naïf, **ive**, adj., ساده دل *sadè-dèl*, pr. t. *sadè-dil*, ساده لوح *sadè-loouh*, pr. t. *sadè-lèvh*, صافى درون *safi-dèroun*.

Nain, **e**, s., a. حنتا *hènta*.

Naissance, s. f., زايش *zayèch*, pr. t. *zaïch*, زاد *zad*, a. ولادت *vèladèt*, pr. t. *viladèt*, تولّد *tèvèlloud*; — extraction, noblesse, نژاد *nèjad*, pr. t. *nijad*, a. نسب *nècèb*; — commencement d'une chose, سر *sèr*, a. مبدأ *mèbda'*, ابتدأ *èbtèda*, pr. t. *ibtida*.

Naissant, **e**, adj. en parlant des plantes, نو رسته *noou-rèstè*, pr. t. *nèv-rèstè*, نو دميده *noou-dèmidè*, pr. t. *nèv-dèmidè*; — en parlant des êtres animés, نو زاده *noou-zadè*, pr. t. *nèv-zadè*, تازه زاييده *tazè-zayidè*.

Naître, v. n., زاییده شدن *zayidè chouden*, متولّد شدن *moutèvèllèd chouden*, بدنیا آمدن *bè-dounia âmèdèn*; — se dit aussi des végétaux qui commencent à pousser. دمیدن *dèmidèn*, رستن *rèstèn*, رویبدن *rouyidèn*, در آمدن *dèr âmèdèn*; — au fig. être produit, پیدا شدن *pèida choudèn*, ظهور کردن *zouhour kèrdèn*, ناشی شدن *nachi choudèn*.

Naïvement, adv., از روی ساده لوحی *èz rouï sadè-loouhi*, بی ساختگی *bi-sakhtègui*.

Naïveté, s. f., ساده لوحی *sadè-loouhi*, بی ساختگی *bi-sakhtègui*, a. صفوت القلب *sèfvèt-oul-qèlb*, pr. t. *sifvèt-ul-qalb*

Nantissement, s. m., گرو *guèroou*, a. رهن *rèhn*, pr. t. *rèhïn*, امانت *èmanèt*.

Nantir, v. a., گرو دادن *guèroou dadèn*, رهن گذاشتن *rèhn gouzachtèn*; — se nantir, برسم گرو ضبط کردن *bè-rèsmé guèroou zèpt kèrdèn*.

Naphte, s. m., نفت *nèft*, a. نفط *nèft*.

Nappe, s. f., a. سفره *soufrè*, pr. t. *sofra*.

Narcisse, s. m., نرگس *nèrguès*, pr. t. *nèrguis*.

Narcotique, adj. des 2 g., خواب آور *khab-âvèr*.

Narcotisme, s. m., تخدیر *tèkhdir*, pr. t. *takhdir*, فتور *fètour*, خدر *khèdr*, pr. t. *khadr*.

Nard, s. m., plante aromatique, نردین *nèrdïn*.

Nargue, s. f., اهانت *èhanèt*, pr. t. *ihanèt*, خواری *khari*, a. استحقار *èstèhqar*, pr. t. *istihqar*; — interj., په *pèh*.

Narguer, v. a., اهانت کردن *èhanèt kèrdèn*, pr. t. *ihanèt kièrdèn*, باحقارت نظر کردن *bè-hèqarèt nèzèr kèrdèn*.

حقیر شمردن *hèqir choumourdèn,* بحساب نیاوردن *bè-hèçab nè-yavourdèn.*

NARINE, s. f., سوراخ بینی *sourakhé bini.*

NARQUOIS, E, s. et adj., هیله باز *hilè-baz,* فریبنده *fèribèndè.*

NARRATEUR, s. m., داستانسرا *dastan-sèra,* حکایت کننده *hèkayèt-kounèndè,* a. راوی *ravi,* ناقل *naqèl,* pr. t. *naqil.*

NARRATIF, IVE, adj., حکایتی *hèkayèti,* pr. t. *hikiayèti,* داستانی *dastani.*

NARRATION, s. f., داستان *dastan,* a. روایت *rèvayèt,* pr. t. *rivayèt,* pl. روایات *rèvayat,* pr. t. *rivayat,* حکایت *hèkayèt,* pr. t. *hikiayèt,* pl. حکایات *hèkayat,* pr. t. *hikiayat,* نقل *nèql,* pr. t. *naql.*

NARRÉ, s. m., a. حکایت مختصر *hèkayèté moukhtècèr,* pr. t. *hikiayèti mukhtaçar.*

NARRER, v. a., نقل کردن *nèql kèrdèn,* روایت کردن *rèvayèt kèrdèn,* حکایت کردن *hèkayèt kèrdèn.*

NASAL, E, adj. qui appartient au nez, متعلّق به بینی *moutè'èllèq bè-bini.*

NASALEMENT, adv., از بینی *èz bini,* خمخمه گونه *khèm-khèmè-gounè.*

NASARDE, s. f., تلنگ *tèlèng.*

NASARDER, v. a., به بینی تلنگ زدن *bè-bini tèlèng zèdèn.*

NASEAU, s. m., سوراخ بینی حیوان *sourakhé binii hèivan.*

NASILLARD, E, adj., از بینی حرف زن *èz bini hèrf-zèn,* خمخمه کننده *khèmkhèmè-kounèndè.*

NASILLER, v. n., از بینی حرف زدن *èz bini hèrf zèdèn,* خمخمه کردن *khèmkhèmè kèrdèn.*

Nasse, s. f., سبده ماهیگیری *sèbèdé mahi-guiri.*

Natal, e, adj., زاد بوم *zad-boum*, a. مولد *moouléd*, pr. t. *mèvlid*, مسقط الراس *mèsqèt-our-ras.*

Natation, s. f., شناو *chènav*, pr. t. *chinav*, شناوری *chènavèri*, pr. t. *chinavèri.*

Natif, ve, adj., زاییده *zayidè*, متولّد شده *moutèvèllèd-choudè*, a. مولود *moouloud*, pr. t. *mèvloud*, اصلی *èsli*, pr. t. *asli.*

Nation, s. f., a. ملّت *mèllèt*, pr. t. *millèt*, pl. ملل *mèlèl*, pr. t. *milèl*, طایفه *taïfè*, pl. طوایف *tèvayèf*, pr. t. *tèvaïf*, قوم *qooum*, pr. t. *qavm*, pl. اقوام *èqvam.*

National, e, adj., a. ملّتی *mèllèti*, pr. t. *millèti*, a. ملّی *mèllii*, ملّتیّه *mèllètiyè*; — garde nationale, قشون ردیف *qouchouné rèdif.*

Nationalité, s. f., a. ملّتیّت *mèllètiyèt*, pr. t. *millètiyèt.*

Nativité, s. f., زایش *zayèch*, a. ولادت *vèladèt*, pr. t. *viladèt*, میلاد *milad*, مولود *moouloud*, pr. t. *mèvloud.*

Natte, s. f., حصیر *hècir*, pr. t. *hacir*; — en parlant de cheveux, زلف تابیده *zoulfé tabidè.*

Natter, v. a. couvrir de nattes, حصیر انداختن *hècir èndakhtèn*; — tresser en nattes, مانند حصیر بافتن *manèndé hècir baftèn.*

Nattier, ière, s., حصیر باف *hècir-baf.*

Naturalisation, s. f., a. تبعیّت *tèbè'iyèt*, تملّل *tèmèlloul.*

Naturaliser, v. a., به تبعیّت خود قبول کردن *bè-tèbè'iyèté khoud qèboul kèrdèn*, در سلك ملّت خود منسلك کردن *dèr sèlké mèllèté khoud mounsèlèk kèrdèn*, pr. t. *dèr silki millèti khod munsèlèk kièrdèn*; — se naturaliser,

شدن تبعه *tèbè'è choudèn*; — se dit aussi des choses, بومی شدن *boumi choudèn*.

Naturaliste, s. m., دانندهٔ طبیعت اشیا *danèndèyé tèbi'èté èchia*, a. عالم طبیعت موجودات *'âlèmé tèbi'èté mooudjoudat*, pr. t. *'âlimi tèbi'èti mèvdjoudat*, اهل علم طبایع *èhlé 'èlmé tèbayè'*, pr. t. *ahli 'ilmi tabaï'*.

Naturalité, s. f., a. بلدیّت *bèlèdiyèt*, ابن بلدیّت *èbné bèlèdiyèt*, pr. t. *ibni bèlèdiyèt*.

Nature, s. f. l'univers, toutes les choses créées, a. عالم *'âlèm*, موجودات *mooudjoudat*, pr. t. *mèvdjoudat*, کائنات *kaïnat*, pr. t. *kiaïnat*; — caractère, complexion, سرشت *sèrècht*, pr. t. *siricht*, p. t. خوی *khouï*, a. طبع *tèb'*, pr. t. *tab'*, طبیعت *tèbi'èt*, pr. t. *tabi'at*, ذات *zat*; — les naturels du pays, a. اهالی مملکت *èhalïi mèmlèkèt*, pr. t. *ahalïi mèmlèkèt*.

Naturel, s. m., خو *khou*, خوی *khouï*, a. طبع *tèb'*, pr. t. *tab'*, طبیعت *tèbi'èt*, pr. t. *tabi'at*.

Naturel, le, adj., سرشتی *sèrèchti*, a. طبیعی *tèbi'i*, pr. t. *tabi'i*, ذاتی *zati*, جبلّی *djèbèlli*, pr. t. *djibilli*, فطری *fètri*; — enfant naturel, حرامزاده *hèram-zadè*, a. ولد زنا *vèlèdé zèna*, pr. t. *vèlèdi zina*; — les parties naturelles, a. آلات التناسل *âlat-out-tènaçoul*.

Naturellement, adv. par un principe naturel, a. بالطبع *bèt-tèb'*, pr. t. *bit-tab'*, طبعاً *tèb'èn*, pr. t. *tab'èn*; — par la seule force de la nature, خود بخود *khoud bè-khoud*, pr. t. *khod-bè-khod*, بسهولت *bè-sèhoulèt*, a. البتّه *èlbèttè*.

Naufrage, s. m., غرق کشتی *ghèrqé kèchti*, pr. t. *gharqi*

kèchti; — faire naufrage, غرق شدن کشتی *ghèrq choudèné kèchti.*

Naufragé, e, adj., غرق شده *ghèrq-choudè*, a. غریق *ghèriq*, pr. t. *ghariq*.

Naufrager, v. n. V. **Naufrage.**

Nauséabond, e, adj., هراش آور *hèrach-âvèr*, هراش انگیز *hèrach-ènguiz*, قی آور *qèi-âvèr.*

Nausée, s. f., هراش *hèrach*, بهم خوردن دل *bè-hèm khourdèné dèl*, a. غثیان نفس *ghèciané nèfs*, pr. t. *ghiciani nèfs.*

Nautique, adj. des 2 g., دریائی *dèriayi*, متعلّق بکشتی *moutè'èllèq bè-kèchti*, a. بحریّ *bèhrii*, pr. t. *bahrii.*

Nautonier, s. m., کشتیبان *kèchti-ban*, ناخدا *na-khouda*, a. ملاّح *mèllah.*

Naval, e, adj., دریائی *dèriayi*, a. بحریّ *bèhrii*, pr. t. *bahrii*; — combat naval, جنگ بحری *djèngué bèhri*, a. محاربهٔ بحریّه *mouharèbèyé bèhriyè*, pr. t. *muharèbèi bahriyè.*

Navet, s. m., شلغم *chèlghèm*, pr. t. *chalghum.*

Navette, s. f., مکو *mèkou*, pr. t. *mèkiou*, مکوك *mèkouk*, pr. t. *mèkiouk.*

Navigable, adj. des 2 g., ممکن رفتن کشتی *moumkèné rèftèné kèchti*, قابل مرور کشتی *qabèlé mouroure kèchti.*

Navigateur, s. m., مسافر دریا *mouçafèré dèria*, pr. t. *muçafiri dèria.*

Navigation, s. f., سفر دریا *sèfèré dèria.*

Naviguer, v. n., سفر دریا کردن *sèfèré dèria kèrdèn*, از راه آب رفتن *èz rahé âb rèftèn.*

Navire, s. m., كشتى *kèchti*, جهاز *djèhaz*, pr. t. *djihaz*, a. سفينه *sèfinè*, pl. سفاين *sèfayèn*, pr. t. *sèfaïn*, سفن *soufoun*, pr. t. *sufun*.

Navrant, e, adj., جانگداز *djan-goudaz*, دلخراش *dèl-khèrach*.

Navrer, v. a., زخم كردن *zèkhm kèrdèn*; — fig., غمناك كردن *ghèmnak kèrdèn*, دل سوزانيدن *dèl souzanidèn*, pr. t. *dil suzanidèn*; — j'ai le cœur navré, دلم سوخت *dèl-èm soukht*.

Nazaréens, s. et adj. pl., a. نصارا *nèçara*, pr. t. *naçara*.

Nazareth, nom de ville, ناصرت *nacèrèt*, pr. t. *nacirèt*.

Ne, particule négative, se rend par ن *nè*, م *mè*; — ne prenez pas. نگيريد *nè-guirid*; — il n'aime pas, دوست ندارد *doust nè-darèd*.

Né, e, adj., زاييده *zayidè*, زاده *zadè*, a. مولود *moouloud*, pr. t. *mèvloud*; — nouveau-né, نو زاده *noou-zadè*, pr. t. *nèv-zadè*.

Néanmoins, adv., با وصف اين *ba vèsfé ïn*, با اين همه *ba ïn hèmè*, با وجود اين *ba voudjoudé ïn*, a. مع هذا *ma'-haza*.

Néant, s. m., نيستى *nisti*, a. عدم *'èdèm*, pr. t. *'adèm*.

Nébuleux, euse, adj., ابر *èbr*, ميغناك *mighnak*, a. مغيّم *moughèiyèm*, pr. t. *mughaïyim*; — temps nébuleux, ciel nébuleux, هواى ابر *hèvaï èbr*.

Nécessaire, s. m. le nécessaire, انچه لازم است *ân-tché lazèm èst*, a. ما يحتاج *ma-yèhtadj*; — sorte de boîte, جعبه *djè'èbè*, مجرى *mèdjri*.

Nécessaire, adj. des 2 g., a. لازم *lazèm*, pr. t. *lazim*, اقتضا

èqtèza, pr. t. *iqtiza*, مقتضی *mouqtèzi*, pr. t. *muqtazi*, ضرور *zèrour*, pr. t. *zarur*, واجب *vadjèb*, pr. t. *vadjib*; — il est nécessaire, لازم است *lazèm èst*, pr. t. *lazim èst*, اقتضا میکند *èqtèza mi-kounèd*, pr. t. *iqtiza mi-kounèd*; — devenir nécessaire, لازم شدن *lazèm choudèn*.

Nécessairement, adv. infailliblement, لا جرم *la-djèrèm*, a. لا بدّاً *la-bouddèn*; — par une absolue nécessité, به حسب ضرورت *bè-hècèbé zèrourèt*, نا گزیر *na-gouzir*, ناچار *natchar*, a. حسب الاقتضا *hèsb-oul-èqtèza*, pr. t. *hasb-ul-iqtiza*, البتّه *èlbèttè*.

Nécessitante, adj., مجبور کننده *mèdjbour-kounèndè*.

Nécessité, s. f., نا گزیری *na-gouziri*, a. احتیاج *èhtiadj*, pr. t. *ihtiadj*, لزوم *louzoum*, حاجت *hadjèt*, ضرورت *zèrourèt*, pr. t. *zarurèt*, اقتضا *èqtèza*, pr. t. *iqtiza*; — quelle nécessité? چه حاجت *tchè hadjèt*, چه لازم *tchè lazèm*, چه ضرور *tchè zèrour*.

Nécessiter, v. a., ناچار کردن *natchar kèrdèn*, مضطر کردن *mouztèr kèrdèn*, pr. t. *muztèr kèrdèn*, مجبور کردن *mèdjbour kèrdèn*.

Nécessiteux, euse, adj., بی چیز *bi-tchiz*, بی نوا *bi-nèva*, a. محتاج *mouhtadj*.

Nec plus ultra, s. m., منتهای مراتب *mountèhaï mèratèb*.

Nécrologie, s. f., دفتر مردگان *dèftèré mourdègan*, a. دفتر الاموات *dèftèr-oul-èmouat*, pr. t. *dèftèr-ul-èmvat*.

Nécromancie, s. f., جادوگری *djadou-guèri*.

Nécromancien, ne, s., جادوگر *djadou-guèr*, p. t. ساحرباز

sèhr-baz, pr. t. *sihir-baz*, a. ساحر *sahèr*, pr. t. *sahir*.

Nectar, s. m., نوشابه *nouch-abè*, آب بهشتی *âbé bèhèchti*, a. تسنیم *tèsnim*, p. t. آب حیات *âbé hèyat*, pr. t. *âbi hayat*, آب کوثر *âbé koouçèr*, pr. t. *âbi kèvsèr*.

Nef, s. f., پیشگاه کلیسا *pich-gahé kèliça*.

Néfaste, adj. des 2 g., نا میمون *na-mèimoun*, p. t. نا مبارك *na-moubarèk*, a. شوم *choum*.

Nèfle, s. f., a. ازگیل *èzguil*.

Néflier, s. m., درخت ازگیل *dèrèkhté èzguil*.

Négatif, ive, adj., نفی کننده *nèfi-kounèndè*, a. نفی *nèfi*, نافی *nafi*; — particule négative, a. حرف نفی *hèrfé nèfi*, pr. t. *harfi nèfi*; — preuves négatives, a. دلایل نافیه *dèlayèlé nafiè*, pr. t. *dèlayili nafiè*.

Négation, s. f., a. نفی *nèfi*, ردّ *rèdd*, انکار *ènkar*, pr. t. *ïnkiar*.

Négativement, adv., بنفی *bè-nèfi*, a. بالنفی *bèn-nèfi*, انکاراً *ènkarèn*, pr. t. *ïnkiarèn*.

Négligemment, adv., a. باهمال *bè-èhmal*, به بیقیدی *bè-bi-qèidi*, بطور اهمال *bè-tooúré èhmal*, a. اهمالاً *èhmalèn*, pr. t. *ihmalèn*, مهملاً *mouhmèlèn*.

Négligé, s. m. en négligé, رخت توی خانه پوشیده *rèkhté toui khanè pouchidè*.

Négligé, e, adj., فروگذار کرده شده *fourou-gouzar kèrdè-choudè*, مهمل گذاشته شده *mouhmèl gouzachtè-choudè*.

Négligence, s. f., پرویش *pèrvich*, (vieux) بی اهتمامی *bi-èhtèmami*, فروگذاری *fourou-gouzari*, a. اهمال *èhmal*, pr. t. *ihmal*, مسامحه *mouçamèhè*, pr. t. *muçamaha*, تکاسل *tèkaçoul*, pr. t. *tèkiaçul*.

NÉGLIGENT, E, adj., بی اهتمام *bi-èhtèmam*, نا مقیّد *na-mouqèiyèd*, a. مهمل *mouhmèl*, pr. t. *muhmil*, متکاسل *moutèkacèl*, pr. t. *mutèkiacil*, مسامح *mouçamèh*, pr. t. *muçamih*.

NÉGLIGER, v. a., فروگذار کردن *fourou-gouzar kèrdèn*, اهمال کردن *èhmal kèrdèn*, بمسامحه گذراندن *bè-mouçamèhè gouzèrandèn*, pr. t. *bè-muçamaha guzèrandèn*, مسامحه کردن *mouçamèhè kèrdèn*; — négliger l'occasion, فرصت را از دست دادن *foursèt-ra èz dèst dadèn*, فرصت را غنیمت نشمردن *foursèt-ra ghènimèt nè-choumourdèn*, pr. t. *foursat-ra ghanimèt nè-chumurdèn*; — se négliger, در قید خود نبودن *dèr qèidé khoud nè-boudèn*, خودرا نا پاییدن *khoud-ra na-payidèn*.

NÉGOCE, s. m., خرید و فروش *khèrid-ou-fourouch*, داد و ستد *dad-ou-sètèd*, سوداگری *souda-guèri*, بازرگانی *bazèrgani*, a. تجارت *tèdjarèt*, pr. t. *tidjarèt*, بیع و شرا *bèi'-ou-chèra*, pr. t. *bèi'-u-chira*, اخذ و اعطا *èkhz-ou-è'ta*, pr. t. *akhz-u-a'ta*.

NÉGOCIABLE, adj. des 2 g., قابل خرید و فروش *qabèlé khèrid-ou-fourouch*.

NÉGOCIANT, s. m., سوداگر *soouda-guèr*, pr. t. *sèvda-guèr*, بازرگان *bazèrgan*, pr. t. *bazirguian*, a. تاجر *tadjèr*, pr. t. *tadjir*, pl. تجّار *touddjar*.

NÉGOCIATEUR, TRICE, s. qui traite bien les affaires, کار پرداز *kar-pèrdaz*, pr. t. *kiar-pèrdaz*, a. اهل مذاکره *èhlé mouzakèrè*, pr. t. *èhli muzakièrè*; — qui est chargé de traiter une affaire spéciale, p. t. میانجی *miandji*, a. واسطه *vacètè*, pr. t. *vacita*.

Négociation, s. f., art de négocier les grandes affaires, كار پردازی *kar-pèrdazi*, pr. t. *kiar-pèrdazi*, a. فنّ مكالمه *fènné moukalèmè*, pr. t. *fènni mukialèmè*, فنّ مذاكره *fènné mouzakèrè* pr. t. *fènni muzakièrè*; — se dit aussi en parlant des affaires particulières, a. مذاكره *mouzakèrè*, pr. t. *muzakièrè*, مكالمات *moukalèmat*, pr. t. *mukialèmat*; — l'affaire qu'on traite, a. مأموريت *mè'èmouriyèt*, pr. t. *ma'mouriyèt*.

Négocier, v. n. faire le négoce, داد و ستد كردن *dad-ou-sètèd kèrdèn*, خريد و فروش كردن *khèrid-ou-fourouch kèrdèn*, تجارت كردن *tèdjarèt kèrdèn*; — v. a. traiter une affaire, مذاكره داشتن *mouzakèrè dachtèn*, مذاكره كردن *mouzakèrè kèrdèn*, گفتگو كردن *goftè-gou kèrdèn*, گفت و شنود كردن *goft-ou-chènoud kèrdèn*; — négocier la paix, در باب مصالحه مذاكره كردن *dèr bahé mouçalèhè mouzakèrè kèrdèn*, pr. t. *dèr babi muçalaha muzakèrè kièrdèn*.

Nègre, s. m., غلام سياه *ghoulamé siah*, زنگی *zèngui*.

Négrerie, s. f., زندان غلامان سياه *zèndané ghoulamané siah*.

Négrier, s. m., كشتی حامل غلامان سياه *kèchtiï hamèlé ghoulamané siah*.

Négresse, s. f., كنيز سياه *kènizé siah*.

Négrillon, s. m., غلام بچهٔ سياه *ghoulam-bètchèyé siah*.

Neige, s. f., برف *bèrf*, a. ثلج *sèldj*, pl. ثلوج *souloudj*.

Neiger, v. imp., برف آمدن *bèrf âmèdèn*, برف باريدن *bèrf baridèn*; — il neige, برف ميايد *bèrf mi-ayèd*.

Neigeux, **euse**, adj. saison neigeuse, موسم برف *mooucèmé*

bèrf; — qui annonce la neige, بـرفـنـاك *bèrfnak*, a. مثلوج *mèsloudj*.

NENNI, particule négative, نه *nè*, نه خـيـر *nè-khèir*, a. لا *la*, خير *khèir*, pr. t. *khaïr*.

NÉNUFAR, s. m., نـيـلـوفر *niloufèr*, نينوفر *ninoufèr*, ورتـاج *vèrtadj*.

NÉOGRAPHIE, s. f., املاً تازه *èmla'é tazè*, a. املاً جـديـد *èmla'é djèdid*.

NÉOLOGIE, a. احداث الفاظ جديده *èhdacé èlfazé djèdidè*, pr. t. *ihdaci èlfazi djèdidè*, احداث الفاظ *èhdacé èlfaz*, pr. t. *ihdaci èlfaz*.

NÉOLOGIQUE, adj. des 2 g., بالفاظ جـديده *bè-èlfazé djèdidè*; — style néologique, انشاً بـالفاظ جـديـده *èncha'é bè-èlfazé djèdidè*.

NÉOLOGUE, s. m., استعمال كننده الفاظ جديده *èstè'èmal-kounèndèyé èlfazé djèdidè*.

NÉOMÉNIE, s. f., nouvelle lune, مـاه نـو *mahé noou*, pr. t. *mahi nèv*, a. هـلال *hèlal*, pr. t. *hilal*.

NÉOPHYTE, s. des 2 g., تازه بـدينى هدايت شده *tazè bèdini hèdayèt-choudè*, a. مهتدى *mouhtèdi*.

NÉPHRALGIE, s. f., درد كمر *dèrdé kèmèr*, a. وجع كلا *vèdjè'é kèla*.

NÉPHRÉTIQUE, adj. des 2 g. colique néphrétique, qui a son siège dans les reins, درد كمر *dèrdé kèmèr*; — remède néphrétique, دواى درد كمر *dèvaï dèrdé kèmèr*.

NEPTUNE, s. m., nom de divinité, a. ربّ النّوع دريـا *rèbb-oun-noou'é dèria*, pr. t. *rèbb-un-nèv'i dèria*.

NÉRÉIDES, s. f., nymphes de la mer, دختران دريا *doukhté-*

rané dèria, pr. t. *dokhtèrani dèria*, a. بنات البحر *bè-nat-oul-bèhr*, pr. t. *binat-ul-bahr*.

NERF, s. m., پی *pèi*, a. عصبه *'ècèbè*, ou عصبة *'ècèbèt*, pr. t. *'açabèt*, pl. اعاصب *è'acèb*, pr. t. *a'cib*, اعصاب *è'èçab*, pr. t. *a'çab*.

NERVEUX, EUSE, adj. plein de nerfs, پی‌دار *pèi-dar*, a. كثير الاعصاب *kècir-oul-è'èçab*, pr. t. *kècir-ul-a'çab*; — au fig. fort, پرزور *pour-zour*, a. قوی *qèvi*, pr. t. *qavi*.

NERVURE, s. f., شیرازهٔ كتاب *chirazèyé kètab*, pr. t. *chirazèï kitab*.

NET, TE, adj. propre, پاك *pak*, تميز *tèmiz*; — clair, transparent, a. صاف *saf*, شفاف *chèfaf*.

NETTEMENT, adv., پاكيزه *pakizè*, بپاكيزگی *bè-pakizègui*.

NETTETÉ, s. f., پاكيزگی *pakizègui*, پاكی *paki*. a. نظافت *nèzafèt*, طهارت *tèharèt*.

NETTOIEMENT, NETTOYAGE, s. m. action de nettoyer, پاك كردن *pak kèrdèn*, a. تطهير *tèthir*, pr. t. *tathir*, تنظيف *tènzif*, pr. t. *tanzif*.

NETTOYER, v. a., پاك كردن *pak kèrdèn*.

NEUF, adj. numéral, نه *noh*, pr. t. *nouh*, a. تسعة *tècè'èt*, f. تسع *tècè'*.

NEUF, NEUVE, adj., نو *noou*, تازه *tazè*, a. جديد *djèdid*, f. et pl. جديده *djèdidè*.

NEUTRALEMENT, adv. terme de grammaire, a. لازماً *lazè-mèn*, pr. t. *lazimèn*.

NEUTRALISATION, s. f., a. ازاله *èzalè*, pr. t. *izalè*, ابطال *èb-tal*, pr. t. *ibtal*.

NEUTRALISER, v. a., نابود كردن *na-boud kèrdèn*, بی تأثير

گـردانـيـدن *bi-tè'ècir guèrdanidèn*, ازالـه كـردن *èzalè kèrdèn.*

Neutralité, s. f., بى طرفى *bi-tèrèfi.*

Neutre, adj. des 2 g., بـى طـرف *bi-tèrèf*, pr. t. *bi-taraf*; — être neutre, بـى طرف بودن *bi-tèrèf boudèn*, pr. t. *bi-taraf boudèn*; — verbe neutre, a. فـعـل لازم *fè'èlé lazèm*, pr. t. *fi'li lazim*, pl. افعال لازمه *èf'alé lazèmè*, pr. t. *èf'ali lazimè.*

Neuvième, adj. des 2 g., نـهـم *nohoum*, pr. t. *nouhoum*, نهمين *nohoumīn*, pr. t. *nouhoumīn*; — un neuvième, نه يك *noh-yèk.*

Neuvièmement, adv., نهم *nohoum*, نهماً *nohoumèn*, a. تاسعاً *tacè'èn*, pr. t. *taci'èn.*

Neveu, s. m. fils du frère, بـرادر زاده *bradèr-zadè*; — fils de la sœur, خـوهـر زاده *khahèr-zadè*, p. t. همشيره زاده *hèm-chirè-zadè*; — nos neveux, nos descendants, a. اخلاف *èkhlaf*, pr. t. *akhlaf.*

Névralgie, s. f., درد پى *dèrdé pèi*, a. وجع عصبى *vèdjè'é 'ècèbi*, pr. t. *vèdja'é 'açabi*, صداع *souda'.*

Névralgique, adj. des 2 g., متعلّق بدرد پى *moutè'èllèq bè-dèrdé pèi.*

Nez, s. m., بينى *bini*, vulg. دماغ *dèmagh.*

Ni, part. conjonctive et négative, نـه *nè*; — ni grand ni petit, نه بزرگ و نه كوچك *nè-bouzourg-ou-nè koutchèk*, pr. t. *nè-buzurg-u-nè-kutchuk*; — ni de ce côté ni de l'autre, نه از ايـن طرف و نـه از آن طـرف *nè èz īn tèrèf-ou-nè èz ân tèrèf*, pr. t. *nè èz īn taraf-vè-nè èz ân taraf.*

Niable, adj. des 2 g., انكار پذير *ènkar-pèzir*, انكار كردنى *ènkar-kèrdèni.*

Niais, e, adj., تهى مغز *touhi-mèghz*, pr. t. *tuhi-mèghz*, كم عقل *kèm-'èql*, pr. t. *kièm-'èql*, a. ابله *èblèh.*

Niaisement, adv., به بى عقلى *bè bi-'èqli*, با سفاهت *ba sèfahèt.*

Niaiserie, s. f., بيهوده كارى *bi-houdè-kari*, pr. t. *bi-houdè-kiari*, لغو *lèghv*, pr. t. *laghv*, pl. لغويات *lèghviat*, pr. t. *laghviat*; — caractère d'un niais, بيهودگى *bi-houdè-gui*, بى مغزى *bi-mèghzi.*

Niche, s. f. enfoncement dans un mur, طاقچه *taqtchè*; — petit réduit pour mettre un lit, خوابگاه كوچك *khab-gahé koutchèk*, pr. t. *khab-gahi kutchuk*; — tour de malice, فند *fènd*, رنگ *rèng*, a. مخاتله *moukhatèlè*, pr. t. *mukhatèlè.*

Nichée, s. f., مرغبچه هاى يك آشيانه *mourgh-bètchè-haï yèk âchianè.*

Nicher, v. n., آشيانه كردن *âchianè kèrdèn*; — v. a. mettre, placer, گذاشتن *gouzachtèn*, نهادن *nèhadèn*; — se nicher, جا بجا شدن *dja-bè-dja choudèn*, قرار گرفتن *qèrar guèrèftèn*, pr. t. *qarar guiriftèn*, نشستن *nèchèstèn*, pr. t. *nichèstèn.*

Nichoir, s. m., جاى آشيانه كردن *djaï âchianè kèrdèn.*

Nicotiane, s. f. plante de tabac, V. **Tabac.**

Nicotine, s. f., زهر توتون *zèhré toutoun*, pr. t. *zèhri tutun.*

Nid, s. m., آشيانه *âchianè*, لانه *lanè*, a. وكر *vèkr*, pl. اوكار *oukar*, pr. t. *èvkiar*, وكور *vèkour*, pr. t. *vukiour.*

Nièce, s. f., fille du frère, دخر برادر *doukhtèré bradèr*; — de la sœur, دختر همشیره *doukhtèré hèm-chirè.*

Nielle, s. f., plante, سیسارون *siçaroun*, سیاهدانه *siah-danè*; — se dit aussi d'une plante qui croît dans les blés, دیو گندم *div-guèndoum*, a. شهنیز *chèhniz*; — maladie des grains, زنگ غله *zèngué ghèllè*, a. ارقان *èrqan*, pr. t. *arqan.*

Nieller, v. a. émailler en noir, سیاه قلم زدن *siah-qèlèm zèdèn*, سیاه سواد کردن *siah-sèvad kèrdèn*; — gâter par la nielle, زنگ زدن *zèng zèdèn.*

Nier, v. a., انکار کردن *ènkar kèrdèn*, pr. t. *ïnkiar kièrdèn.*

Nigaud, e, adj., تهی مغز *touhi-mèghz*, گودن *gooudèn*, نادان *na-dan*, a. احمق *èhmèq*, pr. t. *ahmaq.*

Nigauderie, s. f., گودنی *gooudèni*, بی عقلی *bi-'èqli*, a. حماقت *hèmaqèt*, pr. t. *hamaqat.*

Nil, s. m., fleuve, رود نیل *roudé nil*, a. نیل *nil.*

Nilomètre, s. m., مقیاس آب نیل *mèqiacé âbé nil*, pr. t. *mèqiaci âbi nil.*

Nippes, s. f. pl., habits, meubles, رخت و پخت *rèkht-ou-pèkht.*

Nipper, v. a., fournir de nippes, رخت و پخت دادن *rèkht-ou-pèkht dadèn.*

Nique, s. f. moquerie, ریشخندی *rich-khèndi*, a. استهزا *èstèhza*, pr. t. *istihza.*

Nitre, s. m., شوره *chourè.*

Nitreux, euse, adj., شوره دار *chourè-dar*, شوره آلود *chourè-âloud.*

Nitrière, s. f., معدن شوره *mè'èdèné chourè*, شوره زار *chou-rè-zar*.

Niveau, s. m., a. آلت تسویه *âlèté tèsviyè*, pr. t. *âlèti tèsviyè*, a. مقياس الاستوا *mèqias-oul-èstèva*, pr. t. *miqias-ul-istiva*; — état d'un plan horizontal, هموارى *hèm-vari*, برابرى *bèra-bèri*, a. تسویه *tèsviyè*.

Niveler, v. a. rendre uni, هموار کردن *hèm-var kèrdèn*, صاف کردن *saf kèrdèn*; — mesurer avec le niveau, بـا مقياس استوا اندازه گرفتن *ba mèqiacé èstèva èndazè guèrèftèn*.

Nivellement, s. m. action de niveler V. **Niveler**.

Noble, adj. des 2 g. noble de naissance, عالی نژاد *'âli-nèjad*, pr. t. *'âli-nijad*, a. نجيب *nèdjib*, pl. نجبا *noudjèba*, pr. t. *nudjèba*; — distingué, e, ارجمند *èr-djoumènd*, pr. t. *èrdjumènd*, a. شريف *chèrif*.

Noblement, adv., بنجابت *bè-nèdjabèt*, نجيبانه *nèdji-banè*, بشرافت *bè-chèrafèt*.

Noblesse, s. f. qualité, علوّ نژاد *'oulouvvé nèjad*, pr. t. *'uluvvi nijad*, اصلزادگی *èsl-zadègui*, a. علوّ النسب *'oulouvv-oun-nècèb*, pr. t. *'uluvv-un-nècèb*, نجابت *nè-djabèt*, pr. t. *nidjabèt*; — élévation, والا تبارى *vala-tèbari*, بزرگوارى *bouzourgvari*, pr. t. *buzurgvari*, a. شرافت *chèrafèt*, علوّ *'oulouvv*, pr. t. *'uluvv*; — noblesse de caractère, a. علوّ اخلاق *'oulouvvé èkhlaq*, pr. t. *'uluvvi akhlaq*, شرافت اخلاق *chèrafèté èkhlaq*, pr. t. *chèrafèti akhlaq*.

Noce, s. f., سور *sour*, عروسی *'èrouci*, a. تزوّج *tèzèvvoudj*, pr. t. *tèzavvudj*, نكاح *nèkah*, pr. t. *nikiah*; repas des

noces, مهمانی عروسی *mèhmanii 'èrouci*; — la nuit des noces, شب زفاف *chèbé zèfaf.*

Noctambule, s. des 2 g., راه روندهٔ در خواب *rah-rèvèndèyé dèr khab.*

Noctambulisme, s. m., در خـواب راه رفـتـن *dèr khab rah rèftèn.*

Nocturne, adj. des 2 g., شبانه *chèbanè*, وقت شب *vèqté chèb.*

Noël, s. f., a. مولود حضرت عیسی *moouloudé hèzrèté 'iça*, pr. t. *mèvloudi hazrèti 'iça.*

Nœud, s. m., گره *guèrèh*, a. عقده *'euqdè*, pr. t. *'ouqdè*, pl. عقود *'ouqoud*; — faire un nœud, گره بستن *guèrèh bèstèn*; — lien, a. رابطه *rabètè*, pr. t. *rabita*, pl. روابط *rèvabèt*, pr. t. *rèvabit.*

Noir, e, adj., سیاه *siah*, سیه *sièh*; — qui a les yeux noirs, چشم سیاه *tchèchmé siah.*

Noir, s. m., رنگ سیاه *rèngué siah.*

Noirâtre, adj. des 2 g., مایل بسیاهی *mayèl bè-siahi.*

Noirceur, s. f., سیاهی *siahi*; — au fig. énormité d'un crime, زشتی *zèchti*, a. قبح *qoubh.*

Noircir, v. a., سیاه کردن *siah kèrdèn*; — se noircir, سیاه شدن *siah choudèn*; — fig. se diffamer, رسوا شدن *rousva choudèn.*

Noircissure, s. f., لکهٔ سیاه *lèkèyé siah.*

Noise, s. f., ستیزه *sètizè*, t. p. غوغا *ghoougha*, pr. t. *ghavgha*, a. منازعه *mounazè'è*, pr. t. *munaza'a.*

Noisetier, s. m., درخت فندق *dèrèkhté fèndouq*, pr. t. *dirakhti fèndèk.*

NOISETTE, s. f., فندق *fèndouq*, pr. t. *fèndèq*.

NOIX, s. f., گردو *guèrdou*, a. جوز *djoouz*, pr. t. *djèviz*, pl. جوزات *djoouzat*, pr. t. *djèvzat*.

NOLIS, s. m., كرايۀ كشتى *kèrayèyé kèchti*.

NOLISER, v. a., prendre à louage, كشتى كرايه كردن *kèchti kèrayè kèrdèn* ; — donner à louage, كشتى بكرايه دادن *kèchti bè-kèrayè dadèn*.

NOM, s. m., نام *nam*, a. اسم *èsm*, pr. t. *ism*, pl. اسامى *èçami* ; — quel est ton nom? اسمت چه چيز است *èsmèt tchè tchiz èst* ; — nom substantif, a. اسم موصوف *èsmé mouçouf*, pr. t. *ismi mèvsouf*.

NOMADE, adj. des 2 g., چادر نشين *tchadèr-nèchïn*, pr. t. *tchadir-nichïn*, صحرا نشين *sèhra nèchïn*, pr. t. *sahra-nichïn*, باديه نشين *badiè-nèchïn*, a. بدوى *bèdèvii*, pl. بداوى *bèdavi*.

NOMBRE, s. m., شمار *choumar*, شماره *choumarè*, a. عدد *'èdèd*, pr. t. *'adèd*, pl. اعداد *è'èdad*, pr. t. *a'dad* ; — nombre pair, جفت *djouft* ; — impair, تك *tèk* ; — un grand nombre, adj., بسيار *bèciar*, a. متعدد *moutè'èd-dèd*, pr. t. *mutè'addid*.

NOMBREUSEMENT, adv., بسيار *bèciar*.

NOMBREUX, SE, adj., بسيار *bèciar*, pr. t. *biciar*, انبوه *èm-bouh*, خيلى *khèili*, فراوان *fèravan*, pr. t. *firavan*, a. كثير *kècir*, وافر *vafèr*, pr. t. *vafir*, متعدد *moutè'èddèd*, pr. t. *mutè'addid*.

NOMBRIL, s. m., ناف *naf*, a. سرّه *sourrè*, pr. t. *surrè*, pl. سرر *sourèr*, pr. t. *surèr*.

NOMENCLATURE, s. f., a. تعيين اسامى اشيا *tè'èyiné èçamiï*

èchia, pr. t. *ta'yini açamiï èchia*, تعین اسامی اجناس *tè'èyiné èçamiï èdjnas*, pr. t. *ta'yini açamiï èdjnas*.

Nominal, e, adj. dénommé, باسم *bè-èsm*, باسمش *bè-èsm-èch*, a. باسمه *bè-èsmi-hi*, pr. t. *bi-ismi-hi*.

Nominataire, s. m., a. منصوب *mènsoub*.

Nominateur, s. m., نسب کننده *nèsb-kounèndè*.

Nominatif, s. m. terme de grammaire, a. مرفوع *mèrfou'*, رفع *rèf'*, مبتدا *moubtèda*, pr. t. *mubtèda*.

Nominatif, ive, adj., a. اسم باسم *èsm-bè-èsm*, pr. t. *ism bè-ism*.

Nomination, s. f., a. مأموریت *mè'èmouriyèt*, نصب *nèsb*, pr. t. *nasb*.

Nommément, adv., اسمش ذکر کرده *èsm-èch zèkr-kèrdè*, pr. t. *ism-èch zikr-kièrdè*; — particulièrement, بویژه *bè-vijè* (peu usité) با خصوص *ba khouçous*, a. خصوصاً *khouçoucèn*, علی الخصوص *'èlal-khouçous*, pr. t. *'alèl-khouçous*.

Nommer, v. a., نامیدن *namidèn*, اسم گذاشتن *èsm gou-zachtèn*, تسمیه کردن *tesmiè kèrdèn*; — faire mention مذکور کردن *mèzkour kèrdèn*, pr. t. *mèzkiour kièrdèn*, ذکر کردن *zèkr kèrdèn*, pr. t. *zikr kièrdèn*; — désigner pour quelque emploi, مأمور کردن *mè'èmour kèrdèn*, نصب کردن *nèsb kèrdèn*; — se nommer, اسم خودرا گفتن *èsmé khoud-ra gouftèn*; — avoir un nom, اسمی داشتن *èsmi dachtèn*; — comment vous nommez-vous? اسم شما چه چیز است *èsmé chouma tchè tchiz èst*; — nommé, e, نامیده شده *namidè-choudè*, موسوم شده *moouçoum-choudè*; — à un emploi, مأمور

شده *mè'èmour-choudè*, منصوب شده *mènsoub-choudè*.

Non, particule négative, نه *nè*, خير *khèir*, نه خير *nè-khèir*; — non seulement, نه تنها *nè-tènha*, a. قطع النظر *qèt'-oun-nèzèr*.

Nonagénaire, adj. des 2 g., نود ساله *nèvèd-salè*.

Nonante, adj. numéral, نود *nèvèd*.

Nonantième, adj. ordinal, نودمين *nèvèdoumïn*, a. تسعون *tès'oun*.

Non-avenu, e, adj., a. باطل *batèl*, pr. t. *batil*, كان لم يكن *kan-lèm-yèkoun*.

Nonce, s. m., ايلچى حضرت پاپ *iltchiï hèzrèté pap*.

Nonchalamment, adv., بسستى *bè-sousti*, pr. t. *bè-susti*, بكسالت *bè-kèçalèt*, باهمال *bè-èhmal*, a. بالمسامحه *bèl-mouçamèhè*, pr. t. *bil-muçamaha*.

Nonchalance, s. f., سستى *sousti*, pr. t. *susti*, a. كسالت *kèçalèt*, مسامحه *mouçamèhè*, pr. t. *muçamaha*, اهمال *èhmal*, pr. t. *ihmal*.

Nonchalant, e, adj. V. Négligent.

Nonciature, s. f., سفارت ايلچى پاپ *sèfarèté iltchiï pap*.

Non-conformiste, s. et adj., a. مختلف المذهب *moukh-tèlèf-oul-mèzhèb*, pr. t. *mukhtèlif-ul-mèzhèb*.

Non-conformité, s. f., a. عدم موافقت *'èdèmé mouvafèqèt*, pr. t. *'adèmi muvafaqat*.

Non-existence, s. f., a. عدم *'èdèm*.

Non-être, s. m., نيستى *nisti*, a. عدم *'èdèm*.

Non-jouissance, s. f., a. عدم تمتّع *'èdèmé tèmèttou'* pr. t. *'adèmi tamattu'*.

Nonobstant, prép., با اين همه *ba ïn hèmè*, با وصف اين

ba vèsfé ïn, با وجود این *ba voudjoudé ïn,* a. مع هذا *ma' haza.*

Non-ouvré, e, ساخته نشده *sakhtè-nè-choudè.*

Non-sens, s. m., بی معنی *bi-mè'èni,* چیزی بی معنی *tchizi bi mè'èni,* حرف بی معنی *hèrfé bi mè'èni,* a. كلام عديم المعنا *kèlamé 'èdim-oul-mè'èna,* pr. t. *kièlamé 'èdim-ul-ma'ana.*

Non-succès, s. m., نشدن *nè-choudèn,* نبودن نتیاجه *nèboudèné nètidjè.*

Non-usage, s. m., عدم استعمال *'èdèmé èstè'èmal,* pr. t. *'adèmi isti'mal.*

Non-valeur, s. f., بی حاصل *bi-haçèl,* بی حاصلی *bi-hacèli.*

Nord, s. m., a. شمال *chèmal,* pr. t. *chimal;* — nord-est, ما بین شمال و مشرق *ma-bèiné chèmal-ou-mèchrèq;* — nord-ouest, ما بین شمال و مغرب *ma-bèiné chèmal-ou-mèghrèb.*

Normal, e, adj. qui sert de règle, سر مشق *sèré mèchq;* — état ordinaire d'un être, حالت اصلی *halèté èsli.*

Nos, pron. poss. pl. ما *ma;* — nos écoles, مکتبهای ما *mèktèbhaï ma.*

Notable, adj. des 2 g., بزرگ *bouzourg;* — en parlant d'une somme, کلّی *koulli.*

Notablement, adv., بسیار *bèciar,* خیلی *khèili.*

Notaire, s. m., محرّر شرع *mouhèrrèré chèr',* pr. t. *muharriri chèr'.*

Notamment, adv., بویژه *bè-vijè* (peu usité) a. بخصوص *bèkhouçous,* a. خصوصا *khouçoucèn,* pr. t. *khouçouça* et *khouçoucèn.*

Notarié, e, adj., در دفتر محکمه قید شده *dèr dèftèré mèhkèmè qèid-choudè.*

Notariat, s. m., a. کتابت احکام شرع *kètabèté èhkamé chèr'.*

Note, s. f. marque, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a. علامت *'èlamèt*, pr. t. *'alamèt*; — liste, سیاهه *siahè*; — compte, a. حساب *hèçab*, pr. t. *hiçab*; — explication en marge d'un livre, a. حاشیه *hachiè*, pl. حواشی *hèvachi*, شرح *chèrh.*

Noter, v. a., یاد داشت کردن *yad-dacht kèrdèn*, نشان گذاشتن *nèchan gouzachtèn*; — remarquer, دقت کردن *dèqqèt kèrdèn.*

Notice, s. f., a. رساله *rèçalè*, شرح *chèrh.*

Notification, s. f., آگاهی *âgahi*, a. خبر *khèbèr*, pr. t. *khabèr*. pl. اخبار *èkhbar*, pr. t. *akhbar*, اعلام *è'èlam*, pr. t. *i'lam*, اعلان *è'èlan*, pr. t. *i'lan.*

Notifier, v. a., آگاهی دادن *âgahi dadèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn*, pr. t. *khabèr dadèn*, اخبار کردن *èkhbar kèrdèn*, اطلاع دادن *èttèla' dadèn*, pr. t. *ittila' dadèn*, اعلام کردن *è'èlam kèrdèn.*

Notion, s. f., آگاهی *âgahi*, a. وقوف *vouqouf*, خبر *khèbèr*, pr. t. *khabèr*, علم *'èlm*, pr. t. *'ilm*, معلومات *mè'èloumat*, pr. t. *ma'lumat.*

Notoire, adj. des 2 g., هویدا *houvèida*, p. t. آشکار *âchkar*, pr. t. *âchikiar*, a. واضح *vazèh*, pr. t. *vazih*, ظاهر *zahèr*, pr. t. *zahir*, عیان *'èyan*, pr. t. *'ayan.*

Notoirement, adv., آشکارا *âchkara*, a. واضحا *vazèhèn*, pr. t. *vazihèn.*

Notre, pronom possessif, ما *ma*; — notre maison, خانۀ ما *khanèyé ma*; — le nôtre مال ما *malé ma.*

Noue, s. f., تنبوشه *tèmbouchè.*

Nouer, v. a., بستن *bèstèn*, گره بستن *guèrèh bèstèn*; — nouer amitié, دوست شدن *doust choudèn*, عقد دوستی بستن *èqdé dousti bèstèn*; — noué, e, بسته *bèstè*, بسته شده *bèstè-choudè.*

Noueux, euse, adj., گره دار *guèrèh-dar.*

Nougat, s. m., حلوای بادام *hèlvaï badam.*

Nourrice, s. f., دایه *dayè.*

Nourricier, s. m., شوهر دایه *choouhèré dayè.*

Nourrir, v. a., پروردن *pèrvèrdèn*, خوراك دادن *khourak dadèn*, طعام دادن *to'am dadèn*; — allaiter, شیر دادن *chir dadèn*; — se nourrir, پرورش یافتن *pèrvèrèch yaftèn*, طعام خوردن *tè'am khourdèn*, پرورده شدن *pèrvèrdè choudèn*, a. تغذّی *tèghèzza.*

Nourrissage, s. m., پرورش *pèrvèrèch.*

Nourrissant, e, adj., پرورنده *pèrvèrèndè*, a. مغذّی *moughèzzi.*

Nourrisson, s. f., شیر خواره *chir-kharè*, طفل شیر خوار *tèflé chir-khar*, pr. t. *tifli chir-khar*, a. راضع *razè'*, pr. t. *razi'.*

Nourriture, s. f., خوردنی *khourdèni*, خوراك *khourak*, a. غذا *ghèza*, pr. t. *ghaza*, pl. اغذیه *èghziè*, قوت *qout*, pl. اقوات *èqvat*, طعام *tè'am*, pr t. *ta'am.*

Nous, pron. pers., ما *ma*, خودمان *khoudèman*; — nous l'avons pris, ما اورا گرفتیم *ma ou-ra guèrèftim*; — entre nous, میان خودمان *miané khoudèman*; — nous

irons, ما میرویم *ma mi-rèvim*, ou ما خواهیم رفت *ma khahim rèft*.

Nouveau, s. m., تازگی *tazègui*.

Nouveau, nouvel, le, adj., تازه *tazè*, نو *noou*, pr. t. *nèv*, a. جدید *djèdid*; — de nouveau, adv., از نو *èz noou*, a. مجدداً *moudjèddèdèn*.

Nouveauté, s. f. V. Nouveau, s. m.

Nouvelle, s. f., a. خبر *khèbèr*, pr. t. *khabèr*, pl. اخبار *èkhbar*, pr. t. *akhbar*, حادثه *hadècè*, pr. t. *hadicè*, pl. حوادث *hèvadès*, pr. t. *havadis*; — une bonne nouvelle, مژده *moujdè*, pr. t. *mujdè*, خبر خیر *khèbèré khèir*, pr. t. *khabèri khèir*; — quelle nouvelle? چه خبر تازه دارید *tchèh khèbèré tazè darid*, pr. t. *tchi khabèri tazè darid*; — demander des nouvelle de quelqu'un, احوالپرسی کردن *èhval-poursi kèrdèn*; — il demande de vos nouvelles, احوال شمارا میپرسد *èhvalé chouma-ra mi-poursèd*, پرسان احوال شما است *poursané èhvalé choumast*; — nouvelle, histoire, داستان *dastan*, pr. t. *dacitan*, a. حکایت *hèkayèt*, pr. t. *hikiayèt*.

Nouvellement, adv., تازه *tazè*, اندکی قبل از این *èndèki qèbl-èz-ïn*, a. جدید *djèdid*, جدیده *djèdidè*, مؤخراً *mou'èkhkhèrèn*.

Nouvelliste, s. m. qui est en quête de nouvelles, جویای اخبار *djouyaï èkhbar*, متجسس اخبار *moutèdjèssécé èkhbar*.

Novateur, trice, s., ایجاد کننده *idjad-kounèndè*, ارباب بدعة *èrbabé bèd'èt*, a. مبدع *moubdè'*, pr. t. *mubdi'*.

Novation, s. f., a. تبدیل سند *tèbdilé sènèd*, pr. t. *tèbdili*

sènèd, سند تجديد *tèdjdidé sènèd*, pr. t. *tèdjdidi sènèd.*

Novembre, s. m., آذر ماه *âzèr-mah*, a. تشرين ثانى *tèchriné sani*, pr. t. *tèchrini sani.*

Novice, adj. des 2 g. apprenti, شاگرد *chaguèrd*, pr. t. *chaguird*, a. مبتدى *moubtèdi*, pr. t. *mubtèdi*, تلميذ *tèlmiz*; — qui a pris nouvellement l'habit religieux, a. مريد *mourid*, pr. t. *murid*; — peu exercé, تازه كار *tazè-kar*, نو آموز *noou-âmouz.*

Noviciat, s. m., نو آموزى *noou-âmouzi*, شاگردى *chaguèrdi.*

Noyade, s. f., action de noyer plusieurs personnes à la fois, V. Noyer v. a.

Noyale, s. f. toile à voiles, كرباس بادبان *kèrbacé bad-ban.*

Noyau, s. m., خسته *khèstè*, هسته *hèstè*, حصّه *hèssè*; — au figuré, principe, origine, a. اصل *èsl*, pr. t. *asl.*

Noyer, s. m., درخت گردو *dèrèkhté guèrdou.*

Noyer, v. a., غرق كردن *ghèrq kèrdèn*; — se noyer, غرق شدن *ghèrq choudèn*; — noyé, e, غرق شده *ghèrq-choudè*, a. غريق *ghèriq*, pr. t. *ghariq*, مستغرق *moustèghrèq*, pr. t. *mustaghraq.*

Nu, e, adj., برهنه *bèrèhnè*, لخت *loukht*, a. عريان *'ourian*; — nu-tête, سرش بى كلاه *sèr-èch bi koulah*, سر برهنه *sèr-bèrèhnè*; — nu-pieds, پا برهنه *pa-bèrèhnè.*

Nuage, s. m., ابر *èbr*, ميغ *migh*, a. سحاب *sèhab*, pr. t. *sahab*, pl. سحب *souhoub.*

Nuageux, se, adj., ابر *èbr*, ابرناك *èbrnak.*

Nuance, s. f. degrés différents des couleurs, اختلاف

رنگها *èkhtèlafé rèng-ha*; — mélange de plusieurs couleurs, رنگ آمیزی *rèng-âmizi*; — différence presque insensible, فرق جزئی *fèrqé djouz'i.*

Nuancer, v. a., رنگ آمیزی کردن *rèng-âmizi kèrdèn*, رنگارنگ کردن *rènga-rèng kèrdèn.*

Nubile, adj. des 2 g., بحدّ بلوغ رسیده *bè-hèddé boulough rècidé*, بحدّ تکلیف رسیده *bè-hèddé tèklif rècidè*, a. بالغ *balègh* pr. t. *baligh*, بالغه *balèghè*, pr. t. *baligha.*

Nubilité, s. f., a. حدّ بلوغ *hèddé boulough*, حدّ تکلیف *hèddé tèkhlif*, a. بلوغ *boulough*, بلوغیّت *boulou-ghiyèt.*

Nudité, s. f., برهنگی *bèrèhnègui*, a. عریّت *'ouriyèt*; — parties naturelles, a. عورة *'oourèt*, pr. t. *'avrèt*, pl. عورات *'oourat*, pr. t. *'avrat.*

Nue, s. f. V. Nuage.

Nuée, s. f. V. Nuage; — au fig. multitude, رمه *rèmé*, گله *guèlè* ou گلّه *guèllè*, گروه *guèrouh*, a. کثرت *kèsrèt*, فوج *fooudj*, pr. t. *fèvdj*, pl. افواج *èfvadj.*

Nuire, v. n., ضرر زدن *zèrèr zèdèn*, pr. t. *zarar zèdèn* زیان رسانیدن *zian rèçanidèn*, ضرر رسانیدن *zèrèr rèçanidèn*, متضرّر کردن *moutèzèrrèr kèrdèn*; — se nuire à soi-même, بخود ضرر زدن *bè-khoud zèrèr zèdèn*, pr. t. *bè-khod zarar zèdèn*; — mutuellement, بهمدیگر ضرر زدن *bè-hèm-diguèr zèrèr zèdèn.*

Nuisible, adj. des 2 g., زیان آور *zian-avèr*, a. مضرّ *mouzèrr*, pr. t. *muzirr.*

Nuit, s. f., شب *chèb*, a. لیل *lèil*, pl. لیال *lial*; — nuit

et jour, شب و روز *chèb-ou-rouz*; — de nuit, شبانه *chèbanè*, وقت شب *vèqté chèb*.

Nuitamment, adv. de nuit, V. Nuit.

Nul, le, adj. aucun, pas un homme, هیچ کس *hitch kès*, احدی *èhèdi*; — d'aucune valeur, بی مصرف *bi-mèsrèf*, a. باطل *batèl*, pr. t. *batil*; — nulle part, هیچ جا *hitch dja*.

Nullement, adv., a. بهیچ وجه *bè-hitch vèdjh*.

Nullité, s. f., a. عدم اعتبار *'èdèmé è'ètèbar*, a. بطلان *boutlan*, پوچ *poutch*.

Nument, adv., آشکارا *âchkara*, pr. t. *âchikiara*, بی مکر و ریا *bi mèkr-ou-ria*, بی ساختکی *bi sakhtègui*.

Numéraire, s. m., پول نقد *poulé nèqd*, پول *poul*; — adj., قیمت اعتباری *qèimèté è'ètèbari*, pr. t. *qimèti i'tibari*.

Numéral, e, adj., a. حروف عددی *hourouſé 'èdèdi*, عددی *'èdèdi*.

Numérateur, s. m., شمارنده *choumarèndè*, a. عادد *'âdèd*, pr. t. *'âdid*.

Numération, s. f., شمار *choumar*, a. حساب *hèçab*, pr. t. *hiçab*, عدد *'èdèd*, pl. اعداد *è'èdad*, pr. t. *a'dad*.

Numérique, adj. des 2 g., a. متعلق بعدد *moutè'èllèq bè-'èdèd*.

Numériquement, adv., بحسب عدد *bè-hècèbé 'èdèd*, a. عدداً *'èdèdèn*, pr. t. *'adèdèn*.

Numéro, s. m., نمره *noumrè*, a. رقم *rèqèm*, pr. t. *raqam*, عدد *'èdèd*, pr. t. *'adèd*.

Numéroter, v. a., عدد گذاشتن *'èdèd gouzachtèn*.

NUMISMATE ou NUMISMATISTE, s. m., سکّهٔ قدیم شناس *sèk-kèyé qèdim chènas.*

NUMISMATIQUE, adj. des 2 g., متعلّق بسکّهٔ قدیم *moutè'èl-lèq bè-sèkkèyé qèdim.*

NUNCUPATIF, se dit d'un testament fait de vive voix, a. وصیّت شفاهی *vèciyèté chèfahi.*

NUPTIAL, E, adj., متعلّق بعروسی *moutè'èllèq bè-'èrouci*, a. نکاحی *nèkahi*, pr. t. *nikiahi.*

NUQUE, s. f., پشت گردن *pouchté guèrdèn*, a. قفا *qèfa*, pr. t. *qafa.*

NUTRITIF, IVE, adj., پرورنده *pèrvèrèndè*, a. مغذّی *mou-ghèzzi.*

NUTRITION, s. f., پرورش *pèrvèrèch*, خوراك *khourak.*

NYCTALOPE, s. des 2 g., qui voit mieux la nuit que le jour. بیننده در تاریکی *binèndè dèr tariki*, a. اخفش *èkhfèch.*

NYCTALOPIE, s. f., در تاریکی دیدن *dèr tariki didèn*, ou بینا بودن *bina boudèn.*

NYMPHE, s. f., پری *pèri*, a. ربّ النوع *rèbb-oun-noou'*; — belle femme, زن حوری وار *zèné houri-var*, حوری سرشت *houri-sèrècht.*

O

O! interj., ای *èi*, یا *ya*, ô mon Dieu! ای خدا *èi khouda*, خدایا *khouda-ya.*

OASIS, s. f., سبزه زار *sèbzè-zar.*

OBÉDIENCE, s. f., soumission, فرمانبری *fèrman-bèri*, فرمانبرداری *fèrman-bèr-dari*, a. اطاعت *èta'èt*, pr. t.

ita'at, طاعت *ta'èt*; — congé par écrit, رخصت نامه *roukhsèt-namè.*

Obéir, v. n., فرمانبری کردن *fèrman-bèri kèrdèn*, اطاعت کردن *èta'èt kèrdèn.*

Obéissance, s. f., فرمان برداری *fèrman-bèr-dari*, a. اطاعت *èta'èt*, pr. t. *ita'at.*

Obéissant, e, adj., فرمانبردار *fèrman-bèr-dar*, a. مطیع *mouti'*, pr. t. *muti'.*

Obélisque, s. f., ستون سنگی *sètouné sèngui*, میل سنگی *milé sèngui.*

Obéré, e, adj., قرضدار *qèrz-dar*, a. مقروض *mèqrouz*, مدیون *mèdioun.*

Obérer, v. a., قرضدار کردن *qèrz-dar kèrdèn*, بقرض انداختن *bè-qèrz èndakhtèn.*

Obésité, s. f., فربهی *fèrbèhi*, pr. t. *fèrbihi*, غایت فربهی *ghayèté fèrbèhi.*

Objecter, v. a., ایراد گرفتن *irad guèrèftèn*, اعتراض کردن *è'tèraz kèrdèn.*

Objectif, s. m., verre de lunette tourné du côté de l'objet qu'on veut voir, شیشهٔ ته دوربین *chichèyé tèhé dour-bīn*, شیشهٔ مظهر دوربین *chichèyé mèzhèré dour-bīn*; — en philosophie, ce qui a rapport à l'objet, a. اصل مقصود *èslé mèqsoud*, pr. t. *asli maqsoud*; — qui est réel, حقیقت مادّه *hèqiqèté maddè.*

Objection, s. f., a. اعتراض *è'tèraz*, pr. t. *i'tiraz*, ایراد *irad.*

Objet, s. m. ce qui s'offre à la vue, چیز *tchiz*, a. شی *chèi*, pl. اشیا *èchia*, نسنه *nèsnè*; — cause d'une pas-

sion, d'une action, a. مظهر *mèzhèr*, pr. t. *mazhèr*; — être l'objet de la calomnie, مظهر افترا شدن *mèzhèré èftèra choudèn*; — but, fin qu'on se propose, a. مقصود *mèqsoud*, pr. t. *maqsoud*, مرام *mèram*, غرض *ghèrèz*, pr. t. *gharaz*.

Objurgation, s. f., سرزنش شديد *sèr-zènèché chèdid*, a. توبيخ *tooubikh*, pr. t. *tèvbikh*, تعزير *tè'èzir*, pr. t. *ta'zir*.

Obtation, s. f., a. هديه *hèdiyè*, pr. t. *hadiyè*, pl. هدايا *hèdaya*.

Obligation, s. f. engagement qui impose quelque devoir, a. قرض *qèrz*, pr. t. *qarz*, واجبه *vadjèbé*, pr. t. *vadjibè*, واجبهٔ ذمّت *vadjèbèyé zèmmèt*, pr. t. *vadjibèï zimmèt*, فرض *fèrz*, pr, t. *farz*, فريضه *fèrizè*, pr. t. *fariza*; — de servir. a, منّت *mènnèt*, pr. t. *minnèt*, ممنونيّت *mèmnouniyèt*; — contrainte, a. مجبوريّت *mèdjbouriyèt*; — billet à terme, a. تمسّك *temèssouk*, pr. t. *tèmèssuk*, pl. تمسّكات *tèmèssoukat*, pr. t. *tèmèssukiat*, سند *sènèd*, pl. سندات *sènèdat*.

Obligatoire, adj. des 2 g., a. واجب *vadjèb*, pr t. *vadjib*.

Obligé, e, adj. V. Obliger.

Obligeamment, adv., بنوازش *bè-nèvazèch*, بمهربانى *bè-mèhrèbani*, دلنوازانه *dèl-nèvazanè*.

Obligeance, s. f., دلنوازى *dèl-nèvazi*, pr. t. *dil-nivazi*, مهربانى *mèhrèbani*, pr. t. *mihrubani*, a. مروّت *mourouvvèt*, pr. t. *muruvvèt*.

Obligeant, e, adj., دلنواز *dèl-nèvaz*, خاطرپرور *khatèr-pèrvèr*, مهربان *mèhrèban*.

Obliger, v. a. imposer l'obligation de, الزام کردن *èlzam kèrdèn*; — forcer, ناچار کردن *natchar kèrdèn*, مجبور کردن *mèdjbour kèrdèn*, مضطر کردن *mouztèr kèrdèn*; — rendre service, ممنون کردن *mèmnoun kèrdèn*; — obligé, ée, ناچار *natchar*, a. مجبور *mèdjbour*; — redevable d'un service, a. ممنون *mèmnoun*, p. t. منّتدار *mènnèt-dar*, pr. t. *minnèt-dar*; — je vous suis bien obligé, از شما خیلی ممنونم *èz chouma khèili mèmnoun-èm*, منّت دارم *mènnèt darèm*, بر گردنم منّت دارید *bèr guèrdèn-èm mènnèt darid*.

Oblique, adj. des 2 g., کج *kèdj*, خمیده *khèmidè*, a. منحنی *mounhèni*, pr. t. *munhani*.

Obliquement, adv., کج *kèdj*, بطور کج *bè-touré kèdj*, a. منحنیاً *mounhènièn*, pr. t. *munhanièn*.

Obliquité, s. f., کجی *kèdji*, خمیدگی *khèmidègui*, a. ممایلت *mèmayèlèt*, انحنا *ènhèna*, pr. t. *inhina*.

Oblitérer, v. a., محو کردن *mèhv kèrdèn*.

Oblong, gue, adj., بلند *boulènd*, a. مستطیل *moustètil*, pr. t. *mustètil*.

Obole, s. f., پشیز *pèchiz*.

Obreptice, adj. des 2 g., بکتم حقیقت تحصیل شده *bè-kètmé hèqiqèt tèhsil-choudè*.

Obrepticement, adv., a. بکتم حقیقت *bè-kètmé hèqiqèt*, pr. t. *bè-katmi haqiqat*.

Obscène, adj. des 2 g., هرزه *hèrzè*, بی پرده *bi-pèrdè*, بی حیا *bi-hèya*, a. فاحش *fahèch*, pr. t. *fahich*, رافث *rafès*, pr. t. *rafis*.

Obscénité, s. f., بی شرمی *bi-chèrmi*, هرزگی *hèrzègui*,

بی حیائی *bi-hèyayi*, a. فحش *fouhch*, pr. t. *fahch*.

Obscur, e, adj., تاریك *tarik*; — peu connu, a. مجهول *mèdjhoul*; — se dit aussi des couleurs, تیره *tirè*, تیره رنگ *tirè-rèng*, تار *tar*; — inintelligible, a. مبهم *moubhèm*, مغلق *moughlèq*. pr. t. *mughlaq*.

Obscurcir, v. a., تاریك كردن *tarik kèrdèn*; — s'obscurcir, تاریک شدن *tarik choudèn*.

Obscurcissement, s. m., تاریکی *tariki*, تیرگی *tirègui*.

Obscurément, adv., در تاریکی *dèr tariki*, تاریک *tarik*, تار *tar*; — au fig. inintelligible, a. مبهم *moubhèm*, مغلق *moughlèq*, pr. t. *mughlaq*.

Obscurité, s. f., تاریکی *tariki*, a. ظلمت *zoulmèt*.

Obséder, v. a., être assidument auprès de quelqu'un, جزو لا ينفك شدن *djouzvé la-younfèk choudèn*; — tourmenter, بستوه آوردن *bè-sètouh âvourdèn*.

Obsèques, s. f., pl. تشریفات جنازه *tèchrifaté djènazè*.

Obséquieux, euse, adj., بغایت توقیر كننده *bè-ghayèt toouqir-kounèndè*, زیاده از حد احترام كننده *ziadè èz hèdd èhtèram-kounèndè*, a. موقر *mouvèqqèr*, pr. t. *muvaqqir*.

Obséquieusement, adv., بغایت توقیر *bè-ghayèté toouqir*, pr. t. *bè-ghayèti tèvqir*.

Obséquiosité, s. f., a. كثرت توقیر *kèsrèté toouqir*, pr. t. *kèsrèti tèvqir*.

Observable, adj. des 2 g., qui peut être aperçu, دیدنی *didèni*.

Observance, s. f., a. رعایت *rè'âyèt*, pr. t. *ri'âyèt*.

Observateur, trice, s. spectateur attentif, نگاه كننده

بدقت *nègah-kounèndèyé bè-dèqqèt*, pr. t. *nigah-kounèndèï bè-diqqat*, a. ناظر بالدقت *nazèré bèd-dèqqèt*, pr. t. *naziri bid-diqqat*; — qui obéit aux lois, رعايت كننده *rè'âyèt-kounèndè*, pr. t. *ri'âyèt-kunèndè*, نكاهدارنده *nègah-darèndè*; — qui observe les phénomènes de la nature, a. رصّاد *rèssad*, pr. t. *rassad*. pl. رصّادين *rèssadïn*, pr. t. *rassadïn*; — esprit observateur, a. دقيق النظر *dèqiq-oun-nèzèr*, pr. t. *daqiq-un-nazar*.

Observation, s. f. action d'observer une règle, une loi, نكاهدارى *nègah-dari*, پاسدارى *pas-dari*, a. حفظ *hèfz*, pr. t. *hifz*, رعايت *rè'âyèt*, pr. t. *ri'âyèt*; — remarque, a. ملاحظه *moulahèzè*, pr. t. *mulahaza*.

Observatoire, s. m., رصدگاه *rècèd-gah*, pr. t. *raçad-guiah*, a. مرصد *mèrsèd*, pr. t. *marsad*, pl. مراصد *mèracèd*, pr. t. *mèracid*.

Observer, v. a. accomplir, گرفتن *guèrèftèn*, بجا آوردن *bè-dja âvourdèn*, مجرى داشتن *moudjra dachtèn*; — remarquer, ديده دقت دوختن *didèyé dèqqèt doukhtèn*, ملاحظه كردن *moulahèzè kèrdèn*.

Obsession, s. f., action d'obséder, V. **Obséder**.

Obstacle, s. m., خرسنگ *khèrsèng*, (vieux), a. مانع *manè'*, pr. t. *mani'*, pl. موانع *mèvanè'*, pr. t. *mèvani'*, عايق *'âyèq*, pr. t. *'âyiq*, pl. عوايق *'èvayèq*, pr. t. *'avayiq*.

Obstination, s. f., خودرائى *khoud-rè'ï*, حرف نشنوى *hèrf-nè-chènèvi*, ستيهندگى *sètihèndègui* (vieux) a. اصرار *èsrar*, pr. t. *israr*, عناد *'ènad*, pr. t. *'inad*, لجاجت *lèdjadjèt*.

Obstiné, e, adj., خودرأی *khoud-rè'i*, حرف نشنو *hèrf-nèchènoou*, ستیهنده *sètihèndè* (vieux) a. مصرّ *moucèrr*, pr. t. *mucirr*, لجوج *lèdjoudj*, عنود *'ènoud*.

Obstinément, adv., بخودرائی *bè-khoud-rè'i*, بلجاجت *bè-lèdjadjèt*, باصرار *bè-èsrar*, a. بالاصرار *bèl-èsrar*, pr. t. *bil-israr*, بالعناد *bèl-'ènad*, pr. t. *bil-'inad*.

Obstiner, (s'), v. pron., لجاجت کردن *lèdjadjèt kèrdèn*, اصرار داشتن *èsrar dachtèn*, عناد کردن *'ènad kèrdèn*, ستیهیدن *sètihidèn*, (vieux).

Obstructif, ive, adj., مسدود کننده *mèsdoud-kounèndè*, a. مسدّد *moucèddèd*, pr. t. *muçaddid*.

Obstruction, s. f., بند *bènd*, گرفتگی *guèrèftègui*, بستگی *bèstègui*, a. سدّه *sèddè*, سدّ *sèdd*, انسداد *ènsèdad*, pr. t. *ïnsidad*.

Obstruer, v. a., گرفتن *guèrèftèn*, بستن *bèstèn*, سدّ کردن *sèdd kèrdèn*; — s'obstruer, بسته شدن *bèstè choudèn*, مسدود شدن *mèsdoud choudèn*, گرفته شدن *guèrèftè choudèn*; — obstrué, e, بسته شده *bèstè-choudè*, a. مسدود *mèsdoud*.

Obtempérer, v. n., اطاعت کردن *èta'èt kèrdèn*, pr. t. *ita'at kièrdèn*, امتثال کردن *èmtèçal kèrdèn*, pr. t. *imtiçal kièrdèn*.

Obtenir, v. a., گرفتن *guèrèftèn*, تحصیل کردن *tèhsil kèrdèn*.

Obtus, e, adj., a. منفرج *mounfèrèdj*, pr. t. *munfèridj*; — angles obtus ou obtusangle, a. منفرجة الزوايا *mounfèrèdjèt-ouz-zèvaya*.

Obus, s. m., گلولهٔ خمپاره *goulouléyé khoumparè*.

Obusier, s. m., خمپاره *khoumparè.*

Obvier, v. n., چاره پیدا کردن *tcharè pèida kèrdèn*, چاره کردن *tcharè kèrdèn.*

Occasion, s. f., a. فرصت *foursèt*, pr. t. *fursat*, وسیله *vècilè*, pl. وسایل *vèçayèl*, pr. t. *vèçaïl*; — d'occasion, باد آور *bad-âvèr*, اتّفاقی *èttèfaqi*, pr. t. *ittifaqi*; — perdre l'occasion, فرصت‌را از دست دادن *foursèt-ra èz dèst dadèn* ou فوت کردن *foout kèrdèn*; — profiter de l'occasion, فرصت‌را غنیمت شمردن *foursèt-ra ghènimèt choumourdèn.*

Occasionnel, le, adj., a. باعث *ba'ès*, pr. t. *ba'ïs*, موجب *mooudjèb*, pr. t. *moudjib*, سبب *sèbèb.*

Occasionnellement, adv., a. اتّفاقاً *èttèfaqèn*, pr. t. *ittifaqa.*

Occasionner, v. a., باعث شدن *ba'ès choudèn*, سبب شدن *sèbèb choudèn.*

Occident, s. m., باختر *bakhtèr.* خاور *khavèr*, ces deux mêmes mots signifient aussi Orient, d'après le Bourhané Qatè' a. مغرب *mèghrèb*, pr. t. *maghrib*, غرب *ghèrb*, pr. t. *gharb.*

Occidental, e, adj., خاوری *khavèri*, V. **Occident**, — a. غربیّ *ghèrbi*, pr. t. *gharbi*. مغربی *mèghrèbi*, pr. t. *maghribi*; — les occidentaux, فرنگیها *frèngui-ha.*

Occipital, e, adj., a. متعلّق بقفا *moutè'èllèq bè-qèfa.*

Occiput, s. m., پشت گردن *pouchté guèrdèn.*

Occultation, s. f., پنهان شدن پشت ماه *pounhan choudèné pouchté mah.*

Occulte, adj. des 2 g., پوشیده *pouchidè*, نهانی *nèhani*,

a. خفیّ *khèfiï*, pr. t. *khafiï*, مخفی *mèkhfi*, pr. t. *makhfi.*

Occupant, e, adj., a. متصرّف *moutècèrrèf*, pr. t. *mutèçarrif.*

Occupation, s. f., کار *kar*; — dans l'art militaire, action de s'emparer, بدست آوردن *bè-dèst âvourdèn*, a. تصرّف *tècèrrouf*, pr. t. *tèçarruf*; — en jurisprudence, habitation, a. اقامت *èqamèt*, pr. t. *iqamèt*; — avoir de l'occupation, avoir du travail, مشغول بودن *mèchghoul boudèn.*

Occuper, v. a. donner du travail, مشغول داشتن *mèchghoul dachtèn*, مشغول کردن *mèchghoul kèrdèn*; — habiter, اقامت کردن *èqamèt kèrdèn*, ساکن بودن *sakèn boudèn* pr. t. *sakïn boudèn*; — terme de guerre, s'emparer, تصرّف کردن *tècèrrouf kèrdèn*, pr. t. *tèçarruf kièrdèn*, ضبط کردن *zèbt kèrdèn*, بدست تصرّف در آوردن *bè-dèsté tècèrrouf dèr âvourdèn*, تسخیر کردن *tèskhir kèrdèn*; — s'occuper, مشغول شدن *mèchghoul choudèn*, مشغول بودن *mèchghoul boudèn*; — occupé, e, a. مشغول *mèchghoul*; — il est occupé, کار دارد *kar darèd*, مشغول است *mèchghoul èst.*

Occurrence, s. f., a. اتّفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq*, وقوع *vouqou'*, ظهورات *zouhourat.*

Occurent, e, adj., a. اتّفاقی *èttèfaqiï*, pr. t. *ittifaqiï.*

Océan, s. m., دریای محیط *dèriaï mouhit*, a. بحر محیط *bèhré mouhit*, pr. t. *bahri mohit*, قاموس *qamous.*

Océanien, e, adj., a. متعلّق به بحر محیط *moutè'èllèq bè-bèhré mouhit.*

Ocque, s. f., اوقّه *oqqè*, pr. t. *oqqa*.

Octaèdre, adj. des 2 g., هشت رویه *hècht-rouyè*.

Octavo (in) s. m., هشت ورقه *hècht-vèrèqè*, هشت ورقی *hècht-vèrèqi*.

Octave, s. f., huitaine de jours هشت روزه *hècht-rouzè*.

Octobre, s. m., آبان *âban*, a. تشرین اوّل *tèchriné èvvèl*, pr. t. *tèchrini èvvèl*.

Octogénaire, s. et adj. des 2 g., هشتاد ساله *hèchtad-salè*.

Octogone, adj. des 2 g., هشت گوشه‌ئی *hècht-gouchèyi*, a. مثمّن *moucèmmèn*, مثمّن الزوایا *moucèmmèn-ouz-zèvaya*.

Octroi, s. m. concession, بخشایش *bèkhchayèch*, a. مساعده *mouça'èdè*, pr. t. *muça'adè*, انعام *èn'am*, pr. t. *ïn'am*; — droit perçu, راهداری *rah-dari*, a. عواید *'èvayèd*, pr. t. *'avayid*.

Octroyer, v. a., ارزانی داشتن *èrzani dachtèn*, التفات کردن *èltèfat kèrdèn*, pr. t. *iltifat kièrdèn*, بخشیدن *bèkhchidèn*, احسان فرمودن *èhsan fèrmoudèn*, pr. t. *ihsan fèrmoudèn*.

Oculaire, adj. des 2 g. témoin oculaire, a. شاهد برأی العین *chahèdé-bè-rè'ï-oul-'èin*; — s. m., verre de lunette placé du côté de l'œil, شیشهٔ سر دوربین *chichèyé sèré dour-bïn*.

Oculairement, adv., a. برأی العین *bè rè'i-oul-'èin*, بالمعاینه *bèl-mou'ayènè*, pr. t. *bil-mu'ayinè*.

Oculiste, s. m., حکیم چشم *hèkimé tchèchm*, a. کحّال *kèhhal*.

Odalisque, s. f., سیقه *siqè*, خاصکی سلطان عثمانی *khacèguiï soultané 'osmani*.

Ode, s. f., a. قصيده *qècidè*, pr. t. *qacidè*.

Odeur, s. f., بوى *bouï*, بو *bou*, a. رايحه *raïhè*, pr. t. *raïha*, pl. روايح *rèvayèh*, pr. t. *rèvaïh*.

Odieusement, adv., بطور قبيح *bè-toouré qèbih*, بوجه شنيع *bè-vèdjhé chèni'*, a. كريها *kèrihèn*.

Odieux, se, adj., a. مكروه *mèkrouh*, قبيح *qèbih*, pr. t. *qabih*, شنيع *chèni'*, pr. t. *chèni'*.

Odontalgie, s. f., درد دندان *dèrdé dèndan*.

Odontalgique, adj. des 2 g., نافع درد دندان *nafè'é dèrdé dèndan*.

Odorant, e, adj., خوش بوى *khoch-bouï*, خوش رايحه *khoch-raïhè*, a. معطر *mou'èttèr*, pr. t. *mu'attar*.

Odorat, s. m., a. قوة شامه *qouvvèté chammè*, pr. t. *qouvvèti chammè*, قوۀ شامه *qouvvèyé chammè*, pr. t. *qouvvèï chammè*.

Odoriférant, e, adj., خوش بوى *khoch-bouï*, خوش رايحه *khoch-raïhè*, a. معطر *mou'èttèr*, pr. t. *mu'attar*.

Œcuménique, adj., a. عمومى *'oumoumi*.

Œcuméniquement, adv., a. عموما *'oumoumèn*.

Œil, s. m., pl. Yeux, چشم *tchèchm*, ديده *didè*, a. عين *'èin*, pr. t. *'aïn*, pl. عيون *'ouyoun*; — coup d'œil, نگاهى *nègahi*, a. نظر *nèzèr*, pr. t. *nazar*; — sous les yeux, زير چشم *ziré tchèchm*.

Œdémateux, euse, adj., a. ذو ورم الرخو *zou-vèrèm-our rèkhv*, pr. t. *zou-vèrèm-ur-rakhv*.

Œdème, s. m., a. ورم الرخو *vèrèm-our-rèkhv*.

Œil-de-bœuf, s. m., a. عين البقر *'èin-oul-bèqèr*, pr. t. *'aïn-ul-baqar*.

Œil-de-cheval, s. m., a. زنجبيل شامی *zèndjèbilé chami*, pr. t. *zèndjèbili chami.*

Œil-de-chat, s. m., p. t. باباقوری *baba-qouri.*

Œil-de-perdrix, s. m., a. عین سمکی *'èiné sèmèki*, pr. t. *'aïni sèmèki.*

Œillade, s. f., نگاهی *nègahi*, pr. t. *nigahi*, a. نظر *nèzèr*, pr. t. *nazar*; — œillade amoureuse, غمزه *ghèmzè*, pr. t. *ghamzè.*

Œillet, s. m. fleur, میخک *mikhèk*, p. t. قرنفل *qèrènfoul*, pr. t. *qaranfil.*

Œsophage, s. m., a. بلعم *boul'oum.*

Œuf, s. m., تخم مرغ *tokhmé-mourgh*, خایه *khayè*, a. بیضه *bèizè*; — blanc d'œuf, سفیدهٔ تخم مرغ *sèfidèyé tokhmé mourgh*, pr. t. *sèfidèï tokhmi mourgh*; — jaune d'œuf, زردهٔ تخم مرغ *zèrdèyé tokhmé mourgh*, pr. t. *zèrdèï tokhmi mourgh*; — œufs sur le plat, p. t. نیم رو *nim-rou*; — œuf à la coque, تخم مرغ آبپز *tokhmé mourghé âb-pèz.*

Œuvre, s. f., کار *kar*, pr. t. *kiar* a. عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl*, pl. اعمال *è'èmal*, pr. t. *a'mal*; — mettre en œuvre, بعمل آوردن *bè-'èmèl âvourdèn*, بکار بردن *bè-kar bourdèn*, pr. t. *bè-kiar bourdèn*, راه انداختن *rah èndakhtèn*; — production d'esprit, a. تألیف *tè'èlif*, pl. تألیفات *tè'èlifat*; — œuvres poétiques, a. تألیفات منظومه *tè'èlifaté mènzoumè*, pr. t. *tè'èlifati manzoumè*, تألیفات شعریّه *tè'èlifaté chè'riyè*, pr. t. *tè'èlifati chi'riyè*; — bonne œuvre, a. عمل خیر *'èmèlé khèir*, pr. t. *'amèli khaïr*, کار با ثواب *karé ba sèvab*, pr.

t. *kiari ba sèvab*; — hors — d'œuvre, مزه *mèzè*.

Offensant, e, adj., رنجاننده *rèndjanèndè*, باعث رنجش *ba'ècé rèndjèch*, رنجه آميز *rèndjè-âmiz*, p. t. شتم آميز *chètm-âmiz*.

Offense, s. f., رنجش *rèndjèch*, هتك حرمت *hètké heurmèt*, a. تكدير *tèkdir*, شتم *chètm*; — en terme de dévotion, péché, گناه *gounah*, بزه *bèzè*, a. خطا *khèta*, pr. t. *khata*.

Offenser, v. a., رنجانيدن *rèndjanidèn*, بى حرمتى كردن *bi-heurmèti kèrdèn*, هتك حرمت كردن *hètké heurmèt kèrdèn*; — offenser Dieu, pécher, گناه كردن *gounah* pr. t. *gunah kièrdèn*, خطا كردن *khèta kèrdèn*; — s'offenser, رنجيدن *rèndjidèn*, آزرده خاطر شدن *âzourdè-khatèr choudèn*.

Offenseur, s. m., رنجاننده *rèndjanèndè*, تعرّض كننده *tè'èrrouz-kounèndè*, pr. t. *tè'arruz-kunèndè*, a. متعرّض *moutè'èrrèz*, pr. t. *mutè'arriz*.

Offensif, ve, adj., a. تعرّضى *tè'èrrouzi*, pr. t. *tè'arruzi*, جارحه *djarèhé* pr. t. *djarihè*; — armes offensives, a. آلات جارحه *âlaté djarèhè*, pr. t. *âlati djarihè*; — armes défensives, آلات تدافعى *âlaté tèdafè'ï*, pr. t. *âlati tèdafè'ï*.

Offensive, s. f. attaque, a. تعرّض *tè'èrrouz*, pr. t. *tè'arruz*; — prendre l'offensive, تعرّض كردن *tè'èrrouz kèrdèn*, بمقام تعرّض بر آمدن *bè-mèqamé tè'èrrouz bèr âmèdèn*.

Offensivement, adv., a. بتعرّض *bè-tè'èrrouz*, از روى تعرّض *èz rouï tè'èrrouz*, بر وجه تعرّض *bèr vèdjhé tè'èrrouz*,

a. علی طریق التعرّض *'èla tèriq-out-tè'èrrouz*, pr. t. *'ala tariq-ut-tè'arruz.*

Office, s. m., charge, emploi, a. مأموریت *mè'èmouriyèt*, شغل *choughl*, منصب *mènsèb*, pr. t. *mansib*, vulg. *mansoub*; — devoir, a. قرض *qèrz*, pr. t. *qarz*, وظیفه *vèzifè*, pr. t. *vazifè*, لازمه *lazèmè*, pr. t. *lazimè*; — prières publiques, a. نماز عامّ *nèmazé 'âmm*, pr. t. *namazi 'âmm*; — assistance, یاوری *yavèri*, a. اعانت *è'ânèt*, pr. t. *i'ânèt*; — bons offices, حسن همّت *heusné hèmmèt*, pr. t. *husni himmèt*; — garde-manger, چاشتدان *tchacht-dan*, طعامدان *tè'am-dan*; — en terme diplom., مراسلهٔ رسمی *mouracèlèyé rèsmi.*

Official, s. m., a. قاضی رهبان *qazii rouhban.*

Officialité, s. f., a. قضا *qèza*, pr. t. *qaza.*

Officiant, adj., m. کشیش نماز کنان *kèchiché nèmaz-kounan.*

Officiel, le, adj., a. رسمی *rèsmi*; — lettre officielle, کاغذ رسمی *kaguèzé rèsmi.*

Officiellement, adv., a. رسماً *rèsmèn.*

Officier, s. m., صاحب منصب *sahèb-mènsèb* pr. t. *sahib-mansab*; — officier de bouche, شربتدار *chèrbèt-dar*; — les officiers militaires, صاحب منصبان نظام *sahèb-mènsèbané nèzam.*

Officier, v. n., ادأ نماز کردن *èda'é nèmaz kèrdèn* نماز کردن *nèmaz kèrdèn.*

Officieusement, adv., دوستانه *doustané*, pr. t. *dostanè*, محبّانه *mouhèbbanè*, pr. t. *muhibbanè.*

Officieux, se, adj., مهربان *mèhrèban*, pr. t. *mihru-*

ban, خاطر پرور *khatèr-pèrvèr*, pr. t. *khatir-pèrvèr*.

Offrande, s. f. don qu'on fait à Dieu, a. زكات *zèkat*, pr. t. *zikiat*; — présent, don, ارمغان *èrmèghan*, پيشكش *pich-kèch*, a. هديه *hèdiyè*, pl. هدايا *hèdaya*, pr. t. *hidaya*; — sacrifice, a. قربان *qourban*.

Offre, s. f. action d'offrir, a. تكليف *tèklif*, pr. t. *taklif*, عرض *'èrz*, pr. t. *'arz*.

Offrir, v. a., تكليف كردن *tèklif kèrdèn*; — présenter, تقديم كردن *tèqdim kèrdèn*; — offrir en sacrifice, قربان كردن *qourban kèrdèn*.

Offusquer, v. a., پوشيدن *pouchidèn*, ستر كردن *sètr kèrdèn*, حايل شدن *hayèl choudèn*.

Ogre, s. m., ديو *div*, دد *dèd*.

Oh, interj., اه *ah*, واى *vai*, هاى *haï*.

Oie, s. f., قاز *qaz*.

Oignon, s. m., پياز *piaz*.

Oindre, v. a., روغن ماليدن *roougèn malidèn*; — oint, e, روغن ماليده *roougèn-malidè*, بروغن ماليده شده *bè-roougèn malidè-choudè*.

Oiseau, s. m., پرنده *pèrèndè*, مرغ *mourgh*, a. طير *tèir*, pl. طيور *touyour*.

Oiseler, v. a. terme de fauconnerie, dresser un oiseau pour la chasse, قوشرا تعليم شكار دادن *qouch-ra tè'èlimé chèkar dadèn*, pr. t. *qouch-ra ta'limi chikiar dadèn*, a. تعليم الطير بالصيد *tè'èlim-out-tèir bès-sèid*, pr. t. *ta'lim-ut-taïr-bis-saïd*.

Oiseleur, s. m., قوشباز *qouch-baz*.

Oiselet, s. m., مرغكى *mourghèki*.

Oiselier, s. m. qui élève des oiseaux, قوشچی *qouchtchi*, pr. t. *gouchdji*.

Oisellerie, s. f. action d'oiseler, V. **Oiseler**.

Oiseux, **se**, adj, qui ne fait rien, بیهوده کار *bi-houdè-kar*, pr. t. *bi-houdè-kiar*; — se dit des choses inutiles, بی معنی *bi-mè'èni*, بیهوده *bi-houdè*, پوچ *poutch*.

Oisif, **ive**, adj., بی کار *bi-kar*, p. t. آواره *âvarè*.

Oisillon, s. m. V. **Oiselet**.

Oisivement, adv., به بی کاری *bè-bi-kari*, pr. t. *bè-bi-kiari*, آواره *âvarè*.

Oisiveté, s. f., بی کاری *bi-kari*, pr. t. *bi-kiari*, آوارگی *âvarègui*.

Oison, s. m., قاز بچه *qaz-bètchè*.

Oléagineux, **se**, adj., روغن دار *roouguèn-dar*.

Oléandre, s. m. sorte de laurier-rose. خرزهره *khèr-zèhrè*.

Olfactif, **ive**, adj., a. متعلّق برایحه *moutè'èllèq bè-raïhè*.

Oligarchie, s. f. فرمانروائی بزرگان *fèrman-rèvayiï bou-zourgan*, حکومت متشخصین *houkoumèté moutèchèkhkhècïn*, pr. t. *hukiumèti mutèchakhkhicïn* a. حکومت الخواصّ *houkoumèt-oul-khèvass*, pr. t. *huki-umèt-ul-khavass*.

Oligarchique, adj. des 2 g., متعلّق بحکومت بزرگان *moutè'èllèq bè-houkoumèté bouzourgan*, pr. t. *mutè'al-liq bè-hukioumèti bouzourgan*.

Olivaison, s. f., موسم چیدن زیتون *moouc̀èmé tchidèné zèitoun*.

OLIVÂTRE, adj. des 2 g., رنك زيتون *rèngué zèitoun*, p. t. زيتونى *zèitouni.*

OLIVE, s. f., a. زيتون *zèitoun*, pr. t. *zèitïn*; — huile d'olive, روغن زيتون *roougènè zèitoun*, روغن زيت *roougènè zèit.*

OLIVIER, s. m., درخت زيتون *dèrèkhté zèitoun*, pr. t. *dirakhti zèitïn.*

OLYMPE, s. m., terme poétique, le Ciel, عرش برين *'èrché bèrïn*, آسمان *âsman*, pr. t. *âçuman*; — montagne, كوه ليمپوس *kouhé limpous.*

OLYMPIADE, s. f., مرور چهار سال *mouroure tchèhar sal.*

OMBILIC, s. m., ناف *naf.*

OMBILICAL, E, adj., متعلّق بناف *moutè'èllèq bè-naf.*

OMBRAGE, s. m., سايه *sayè*, a. ظلّ *zèll*, pr. t. *zill.*

OMBRAGER, v. a., سايه انداختن *sayè èndakhtèn*, سايه افكندن *sayè èfkèndèn*; — ombragé, e, سايه دار *sa-yè-dar.*

OMBRAGEUX, SE, adj., رم كننده *rèm-kounèndè*, ترسان *tèrsan.*

OMBRE, s. f., سايه *sayè*, a. ظلّ *zèll*, pr. t. *zill.*

OMBRELLE, s. f., چتر زنانه *tchètré zènanè.*

OMBREUX, SE, adj., سايه دار *sayè-dar.*

OMBRER, v. a., سايه انداختن *sayè èndakhtèn*, اظلال كردن *èzlal kèrdèn.*

OMELETTE, s. f., خاگينه *khaguinè*, omelette aux fines herbes كوكو *koukou.*

OMETTRE, v. a. oublier, فراموش كردن *fèramouch kèrdèn*, نسيان كردن *nècian kèrdèn*; — mettre de côté, گذاشتن *gouzachtèn*, وا گذاشتن *va gouzachtèn.*

Omission, s. f., manquement, كاست *kast*, a. ذهول *zouhoul*, قصور *quoçour*, فوت *foout*, pr. t. *fèvt*, سهو *sèhv*.

Omnibus, s. m., گردونۀ عامّ *guèrdounèyé 'âmm*.

Omnipotence, s. f., a. قوّت مطلقه *qouvvèté moutlèqè*, pr. t. *qouvvèti moutlaqa*, قدرت مطلقه *qoudrèté moutlèqè*, pr. t. *qoudrèti moutlaqa*.

Omniscience, s. f., a. علم كلّ *'èlmé koull*, pr. t. *'ilmi kiull*.

Omnivore, adj. des 2 g., همه چيزخوار *hèmè-tchiz-khar*.

Omoplate, s. f., استخوان شانه *èstoukhané chanè*, a. كتف *kètf*, pl. اكتاف *èktaf*.

Onagre, s. m., گور خر *gouré khèr*.

On, pron. pers. indéfini, اند *ènd*; — on dit, ميگويند *mi-gouyènd*; — on mange, ميخورند *mi-khourènd*; — on a mangé, خورده اند *khourdè ènd*.

Once, s. f., شش مثقال و هجده نخود *chèch mèsqal-ou-hèdjdè noukhoud*, هشت درهم *hècht dèrhèm*, pr. t. *hècht dirhèm*.

Oncle, s. m., frère du père, برادر پدر *bradèré pèdèr*, pr. t. *beradèri pèdèr*, a. عمّ *'èmm*, pr. t. *'amm*, عمو *'èmou*, pr. t. *'amou*; — frère de la mère, برادر مادر *bradèré madèr*, pr. t. *beradèri madèr*, a. دايى *dayi*.

Onction, s. f., روغن مالى *roougheǹ-mali*, a. تدهين *tèdhïn*.

Onctuosité, s. f., a. دهنيت *dèhniyèt* ou *douhniyèt*, pr. t. *duhniyèt*.

Onctueux, se, adj., چرب *tchèrb*, روغنى *roougheni*.

Onde, s. f., کوهه *kouhè*, pr. t. *kiuhè*, موجهٔ آب *moou-djèyé âb*, pr. t. *mèvdjèyé âb*, a. موج *mooudj*, pr. t. *mèvdj*, pl. امواج *èmvadj*.

Ondé, e, adj., موجدار *mooudj-dar*.

Ondée, s. f., باران تند بی دوام *barané toundé bi dèvam*, pr. t. *barani tundi bi dèvam*.

Ondoyant, e, adj., موج زن *mooudj-zèn*, a. متموّج *moutèmèv-vèdj*, pr. t. *mutèmèvvidj*.

Ondoyer, v. n. flotter, موج زدن *mooudj zèdèn*, تموّج کردن *tèmèvvoudj kèrdèn*.

Ondulation, s. f., موجزنی *mooudj-zèni*, a. تموّج *tèmèvvoudj*.

Ondulatoire, adj. des 2 g., موج وار *mooudj-var*, موج مانند *mooudj-manènd*.

Ondulé, e, adj., موجدار *mooudj-dar*.

Onduler, v. a., موجدار کردن *mooudj-dar kèrdèn*, موج موج کردن *mooudj-mooudj kèrdèn*, چین و خم دادن زلف *tchïn-ou-khèm dadèné zoulf*.

Onduleux, se, adj. V. Ondulé.

Onéraire, adj. des 2 g., a. وکیل *vèkil*, pl. وکلا *voukèla*, متکفّل *moutèkèffèl*, pr. t. *mutèkiaffil*.

Onéreux, euse, adj., گرانبار *guèran-bar*, سنگین *sènguïn*, a. ثقیل *sèqil*, شاقّ *chaqq*.

Ongle, s. m., ناخن *nakhoun*; — griffe des animaux, پنجه *pèndjè*.

Onglé, e, adj., ناخندار *nakhoun-dar*.

Onglée, s. f., سرما خوردگی سر انکشتان *sèrma-khourdè-guiï sèré èngouchtan*.

Onguent, s. m., a. مرهم *mèrhèm*.

Onirocritie, s. f., explication des songes, تعبیر خواب *tè'è-biré khab*, pr. t. *ta'biri khab*, a. تعبیر رویا *tè'èbiré rouya*, pr. t. *ta'biri rouya.*

Ontologie, s. f., a. علم تجرید الوجود *'èlmé tèdjrid-oul-voudjoud*, pr. t. *'ilmi tèdjrid-ul-vudjoud.*

Onyx, s. m., سلیمانی *solèimani.*

Onze, adj. numéral, یازده *yazdè.*

Onzième, adj. des 2 g., یازدهم *yazdèhoum*; — s. le onzième, یازده یك *yazdè-yèk.*

Opaque, adj. des 2 g., a. غیر شفاف *ghèiré chèffaf*, pr. t. *ghaïri chèffaf*, کثیف *kècif*, حاجب ما وری *hadjèbé ma-vèra*, pr. t. *hadjibi ma-vèra.*

Opéra, s. m., اوپره *opèra.*

Opérateur, s. m., a. جرّاح *djèrrah.*

Opération, s. f., کار *kar*, a. عمل *'èmèl*; — chirurgicale, کار جرّاح *karé djèrrah*, pr. t. *kiari djèrrah*, عمل جرّاح *'èmèlé djèrrah*, عمل یدی جرّاح *'èmèlé yèdi-djèrrah.*

Opérer, v. a., کردن *kèrdèn*, عمل کردن *'èmèl kèrdèn*; — couper, بریدن *bouridèn*, عمل یدی کردن بر ناخوشی *'èmèlé yèdi kèrdèn bèr na-khochi*; — produire un effet, تأثیر کردن *tè'ècir kèrdèn.*

Ophite, s. m., marbre, مرمر مصری *mèrmèré mèsri*, مرمر سبز *mèrmèré sèbz.*

Ophthalmie, s. f., درد چشم *dèrdé tchèchm*, a. رمد *rèmèd.*

Ophthalmique, adj. des 2 g., a. متعلّق بچشم *moutè'èllèq bè-tchèchm.*

Opiat, s. m., a. معاجون *mè'èdjoun*, pr. t. *ma'djoun.*

Opilation, s. f., V. Obstruction.

Opiler, v. a., V. Obstruer.

Opinant, adj. m., اظهار رأى خود كننده *èzharé rè'ïi khoud kounèndè.*

Opiner, v. n., رأى زدن *rè'ï zèdèn,* رأى خودرا گفتن *rè'ïi khoud-ra goftèn,* عقيدهٔ خودرا گفتن *'èqidèyé khoud-ra goftèn.*

Opiniâtre, adj. des 2 g., خود رأى *khoud-rè'ï,* لجاجت كننده *lèdjadjèt-kounèndè,* a. عنود *'ènoud,* لجوج *lèdjoudj.*

Opiniâtrer, v. a., بعناد انداختن *bè-'ènad èndakhtèn,* بلجاجت وا داشتن *bè-lèdjadjèt va dachtèn*; — s'opiniâtrer, v. pron. عناد كردن *'ènad kèrdèn.*

Opiniâtreté, s. f., ستيهش *sètihèch,* a. لجّ *lèddj,* لجاجت *lèdjadjèt,* عناد *'ènad,* pr. t. *'inad,* اصرار *èsrar,* pr. t. *israr.*

Opinion, s. f. sentiment, avis, a. رأى *rè'ï*; — jugement que l'on porte, a. اعتقاد *è'tèqad,* pr. t. *i'tiqad,* ظنّ *zènn.* عقيده *'èqidè,* pr. t. *'aqidè,* pl. عقايد *'èqayèd,* pr. t. *'aqaïd.*

Opium, s. m., a. ترياق *tèriaq,* ترياك *tèriak,* آفيون *âfioun,* pr. t. *âfiun.*

Opportun, e, adj., با موقع *ba-moouqè',* a. مناسب *mounacèb,* pr. t. *munacib.*

Opportunité, s. f., a. مناسبت *mounacèbèt,* pr. t. *munacibèt,* موقع *moouqè',* pr. t. *mèvqè'.*

Opposant, e, adj., a. مانع *manè',* pr. t. *mani',* معارض *mou'arèz,* pr. t. *mu'ariz.*

Opposé, e, adj. contraire, a. نقيض *nèqiz,* pr. t. *naqiz,* ضدّ *zèdd,* pr. t. *zidd,* مخالف *moukhalèf,*

pr. t. *mukhalif*; — vis-a-vis, رو بـرو *rou-bè-rou.*

OPPOSER, v. a., رو برو گذاشتن *rou-bè-rou gouzachtèn*, در مقابل گذاشتن *dèr mouqabèl gouzachtèn*; — objecter, در مقابل آوردن *dèr mouqabèl âvourdèn*, تعرّض کردن *tè'èrrouz kèrdèn*, pr. t. *tè'arruz kièrdèn*, اعتراض کردن *è'tèraz kèrdèn*, pr. t. *i'tiraz kièrdèn*; — s'opposer, مانع شدن *manè' choudèn*, pr. t. *mani' choudèn*, مخالفت کردن *moukhalèfèt kèrdèn.*

OPPOSITE, s. m., بر عکس *bèr 'èks*, a. نقیض *nèqiz*, ضدّ *zèdd*, pr. t. *zidd*, مخالف *moukhalèf*, pr. t. *mukhalif.*

OPPOSITION, s. f., a. ممانعت *moumanè'èt*, pr. t. *mumana'at*, تعرّض *tè'èrrouz*, pr. t. *tè'arruz.*

OPPRESSER, v. a., بـه تنگ آوردن *bè-tèng âvourdèn*, ثقلت آوردن *sèqlèt âvourdèn*; — accabler, اذیّت کردن *èziyèt kèrdèn*, ظلم کردن *zoulm kèrdèn*, آزردن *âzourdèn*; — oppressé, pour opprimé, a. مظلوم *mèzloum*; — respiration oppressée, تنگ نفس *tèng-nèfès*, a. ضیق النفس *ziq-oun-nèfès*, pr. t. *ziq-un-nèfès.*

OPPRESSEUR, s. m., جفا بیشه *djèfa-bichè*, ستم کار *sètèm-kar*, pr. t. *sitèm-kiar*, a. ظالم *zalèm*, pr. t. *zalim*, جبّار *djèbbar.*

OPPRESSIF, IVE, adj., جـفـا بیشه‌ئی *djèfa-bichèyi*, p. t. ظلمکار *zoulm-kar*, pr. t. *zulm-kiar.*

OPPRESSION, s. f. état de ce lui qui est oppressé, تنگنفسی *tèng-nèfèci*, a. ثقلت *sèqlèt*; — action d'opprimer, جفاکاری *djèfa-kari*, pr. t. *djèfa-kiari*, a. ستم *sètèm*, pr. t. *sitèm*, ظلم *zoulm*, تعدّی *tè'èddi*, pr. t. *tè'addi*, جور *djoour*, pr. t. *djèvr.*

Oppressivement, adv., a. بظلم *bè-zoulm.*

Opprimer, v. a., ستم كردن *sètèm kèrdèn*, pr. t. *sitèm kièrdèn*, جور و جفا كردن *djoour-ou-djèfa kèrdèn*, pr. t. *djèvr-ou-djèfa kièrdèn*, ظلم كردن *zoulm kèrdèn*, تعدّى كردن *tè'èddi kèrdèn.*

Opprobre, s. m., رسوائى *rosvayi*, pr. t. *rusvayi*, بدنامى *bèd-nami*, a. افتضاح *èftèzah*, pr. t. *iftizah*, رزالت *rè-zalèt.*

Opter, v. n., بر گزيدن *bèr gouzidèn*, اختيار كردن *èkhtiar kèrdèn*, pr. t. *ikhtiar kièrdèn*, انتخاب كردن *èntèkhab kèrdèn*, pr. t. *intikhab kièrdèn.*

Opticien, s. m. qui fait des lunettes, دوربين ساز *dour-bīn-saz*; — versé dans l'optique, دانندۀ علم بصر *danèn-dèyé 'èlmé bècèr.*

Optimisme, s. m., همه اشيارا نيكو دانستن *hèmè èchia-ra nikou danèstèn.*

Optimiste, s. et adj. des 2 g., همه چيزرا نيكو داننده *hèmè tchiz-ra nikou-danèndè*, هر گونه حادثهرا بر نيكى حمل كننده *hèr gounè hadècè-ra bèr niki hèml-kounèndè.*

Option, s. f., a. اختيار *èkhtiar*, pr. t. *ikhtiar.*

Optique, adj., متعلّق بديده *moutè'èllèq bè-didè*, a. نظرى *nèzèrii*, pr. t. *nazarii*, بصرى *bècèrii*, pr. t. *baçarii.*

Optique, s. f., a. علم البصر *'èlm-oul-bècèr*, pr. t. *'ilm-ul-baçar.*

Opulemment, adv., توانگرانه *tèvanguèranè*, با جلال *ba djèlal.*

Opulence, s. f., توانگرى *tèvanguèri*, فراخدستى *fèrakh-dèsti*, a. غنا *ghèna*, pr. t. *ghana.*

Opulent, e, adj., توانگر *tèvanguèr*, دولتمند *dooulètmènd*,

pr. t. *dèvlètmènd*, a. غنى *ghèni*, pr. t. *ghani*, pl. اغنيا *èghnia*, pr. t. *aghnia*.

Opuscule, s. m., كتابچه *kètabtchè*, a. رساله *rèçalè*.

Or, conj., ولى *vèli*, a. لكن *lèkèn*, pr. t. *lakïn*.

Or, s. m., زر *zèr*, طلا *tèla*, pr. t. *tila*; — d'or, از زر *èz zèr*, از طلا *èz tèla*; — mine d'or, معدنِ طلا *mè'èdèné tèla*, pr. t. *ma'dèni tila*.

Oracle, s. m., a. وحى *vèhi*, pr. t. *vahi*; — réponse d'une divinité, جواب هاتف غيب *djèvabé hatèfé ghèib*, pr. t. *djèvabi hatifi ghaïb*.

Orage, s. m. pluie violente, باران شديد *barané chèdid*; — en mer, a. طوفان *toufan*, هلّاب *hèllab*; — fig. trouble, a. اختلال *èkhtèlal*, pr. t. *ikhtilal*.

Orageux, euse, adj., بارانى *barani*; — saison orageuse, موسم باران *moouçèmé baran*; — en parlant de la mer, a. طوفانى *toufani*; — au fig. sujet aux troubles, اختلال آميز *èkhtèlal-âmiz*, آشوب آميز *âchoub-âmiz*.

Oraison, s. f. terme de grammaire, discours, سخن *soukhèn*, a. كلام *kèlam*, pr. t. *kièlam*, مقاله *mèqalè*, pr. t. *maqalè*; — prière, a. دعا *do'â*, pr. t. *dou'â*, صلاة *sèlat*, pr. t. *salat*.

Oral, e, adj., زبانى *zèbani*, a. شفاهىّ *chèfahi*, pr. t. *chifahi*.

Orange, s. f., پورتقال *portouqal*; — orange amère, نارنج *narèndj*, pr. t. *narïndj*.

Oranger, s. m., درخت پورتقال *dèrèkhté portouqal*.

Orangerie, s. f., نارنجستان *narèndjèstan*.

Orangeade, s. f., شربت پورتقال *chèrbèté portouqal*.

Orang-outang, نسناس *nèsnas.*

Orateur, s. m., a. خطيب *khètib*, pr. t. *khatib*, pl. خطبا *khoutèba*, اهل كلام *èhlé kèlam*, pr. t. *èhli kièlam.*

Oratoire, s. m., جاى نماز *djaï nèmaz*, عبادتگاه *'èba-dèt-gah.*

Oratoire, adj. des 2 g., a. متعلّق بخطيب *moutè'èllèq bè-khètib*, a. خطيبى *khètibi*; — art oratoire, فنّ خطابت *fènné khètabèt*, pr. t. *fènni khitabèt.*

Oratoirement, adv., خطيبانه *khètibanè.*

Orbe, s. m., a. دور *doour*, pr. t. *dèvr*, دوره *doourè*, pr. t. *dèvrè.*

Orbiculaire, adj. des 2 g., گرد *guèrd*, گرده *guèrdè*, a. مدوّر *moudèvvèr*, pr. t. *mudèvvir*, مستدير *moustèdir.*

Orbiculairement, adv., a. مستديراً *moustèdirèn.*

Orbite, s. m., a. مدار *mèdar*; — l'orbite de Jupiter, مدار مشترى *mèdaré mouchtèri*, pr. t. *mèdari muchtèri.*

Orchestre, s. m. lieu où se tiennent des musiciens, مقام سازندگان *mèqamé sazèndègan*; — reunion des musiciens, سازندگان *sazèndègan.*

Ordinaire, adj. des 2 g., رسم شده *rèsm-choudè*, a. عادى *'âdi*, معتاد *mou'tad*, pr. t. *mu'tad*, عادت *'âdèt*, مألوف *mè'èlouf*; — à l'ordinaire, d'ordinaire, بحسب عادت *bè-hècèbé 'âdèt*, از روى عادت *èz rouï 'âdèt*, a. عادتاً *'âdètèn*, pr. t. *'âdèta*; — commun, vulgaire, فرو مايه *fourou-mayè*, پست رتبه *pèst-routbè*, a. عوام *'èvam*, pr. t. *'avam.*

Ordinaire, s. m. repas qu'on sert de coutume, خوراك هر

روزه *khouraké hèr-rouzè*, طعام يوميّه *tè'amé yooumiyè*, pr. t. *ta'ami yèvmiyè*.

Ordinairement, adv., a. اكثر اوقات *èksèré oouqat*, pr. t. *èksèri èvqat*, a. عادتاً *'âdètèn*, pr. t. vulg. *'âdèta*, غالب الاوقات *ghalèb-oul-oouqat*, pr. t. *ghalib-ul-èvqat*.

Ordinal, e, adj., a. مراتب الاعداد *mèratèb-oul-è'èdad*, pr. t. *mèratib-ul-a'dad*.

Ordinand, s. m., celui qui va recevoir les ordres sacrés, داخل شونده در سلك كشيشان *dakhèl-chèvèndè dèr sèlké kèchichan*.

Ordinant, s. m., celui qui donne les ordres sacrés, خليفهٔ مختار باحسان مناصب *khèlifèyé moukhtar bè-èhsané mènacèb*.

Ordination, s. f., رسم منصوب كردن كشيشان *rèsmé mèn-soub-kèrdèné kèchichan*, a. توجيه مراتب رهبانيّه *tooudjihé mèratèbé rouhbaniyè*, pr. t. *tèvdjihi mèratibi rouhbaniyè*.

Ordonnance, s. f. arrangement, آراستگى *ârastègui*, a. ترتيب *tèrtib*, نظم *nèzm*, pr. t. *nazm*, انتظام *èntèzam*, pr. t. *ïntizam*; — acte émané de l'autorité, فرمان *fèrman*, pr. t. *firman*, a. امر *èmr*, حكم *heukm*, pr. t. *hukm*, اراده *èradè*, pr. t. *iradè*; — par ordonnance impériale, بحسب فرمان همايون *bè-hècèbé fèrmané houmayoun*; — loi, constitution, a. قاعده *qa'èdè*, pr. t. *qa'ïdè*, pl. قواعد *qèva'èd*, pr. t. *qava'ïd*, قانون *qanoun*, pl. قوانين *qè-vanïn*, pr. t. *qavanïn*; — prescription du médecin, تجويز طبيب *tèdjvizé tèbib*.

Ordonnateur, trice, s., آرایندە *ârayèndè*, a. مرتّب *mou-rèttèb*, pr. t. *murèttib*.

Ordonner, v. a. mettre en ordre, جابجا کردن *dja-bè-dja kèrdèn*, آراستن *ârastèn*, ترتیب دادن *tèrtib dadèn*; — commander, فرمودن *fèrmoudèn*, حکم کردن *heukm kèrdèn*, فرمایش کردن *fèrmayèch kèrdèn*; — en termes de finances, حوالە کردن *hèvalè kèrdèn*.

Ordre, s. m. arrangement, آراستگی *ârastègui*, a. ترتیب *tèrtib*, انتظام *èntèzam*, pr. t. *ïntizam*; — mettre en ordre, جابجا کردن *dja-bè-dja kèrdèn*, آراستن *ârastèn*, ترتیب دادن *tèrtib dadèn*; — commandement, فرمان *fèrman*, pr. t. *firman*, a. امر *èmr*, حکم *heukm*, pr. t. *hukm*; — corps qui compose un état, a. زمرە *zoumrè*, pr. t. *zumrè*, طایفە *taïfè*; — règle, loi, a. قاعدە *qa'èdè*, pr. t. *qaï'dè*, pl. قواعد *qèva'èd*, pr. t. *qava'ïd*, قانون *qanoun*, pl. قوانین *qèvanïn*, pr. t. *qavanïn*; — sans ordre, بی نظم *bi nèzm*.

Ordure, s. f. excrément, گە *goh*, a. فضلە *fèzlè*; — immondices, زبیل *zèbil*, خس و خاشاك *khès-ou-khachak*; — balayures, خاکروبە *khak-roubè*.

Ordurier, e, adj., هرزە گو *hèrzè-gou*, هرزە *hèrzè*, a. فحّاش *fèhhach*, pr. t. *fahhach*.

Oreille, s. f., گوش *gouch*, a. سمع *sèm'*, pl. مسامع *mè-çamè'*, pr. t. *mèçami'*; — prêter l'oreille, اصغا کردن *èsgha kèrdèn*, گوش دادن *gouch dadèn*, گوش کردن *gouch kèrdèn*.

Oreiller, s. m., روی متکا *rouï-moutèka*.

Orfèvre, s. m., زرگر *zèr-guèr*, a. صیّاغ *sèiyagh*.

Orfévrerie, s. f., زرگری *zèr-guèri*, a. صياغت ou صياغة *sèyaghèt*, pr. t. *syaghat.*

Orfraie, s. f., عقاب دريا *'ouqabé dèria.*

Organe, s. m. instrument, a. آلت *âlèt*, pl. آلات *alat*; — l'organe de la vue, آلت بصر *âlèté bècèr*, pr. t. *âlèti baçar*; — de la voix, آلت صوت *âlèté soout*, pr. t. *âlèti sèvt*; — moyen, entremise, a. وسيله *vècilè*, واسطه *vacètè*, pr. t. *vacita*; — particulièrement la voix, آواز *âvaz*, a. صوت *soout*, pr. t. *sèvt.*

Organique, adj. des 2 g., a. عامل بالآلت *'âmèlé bèl-âlat*, pr. t. *'âmili bil-âlat.*

Organisation, s. f., a. ترتيب *tèrtib*, تركيب *tèrkib*, تشكيل *tèchkil*, نظم *nèzm.*

Organiser, v. a., ترتيب دادن *tèrtib dadèn*, مرتّب ساختن *mourèttèb sakhtèn*, برشتهٔ نظم در آوردن *bè-rèchtèyé nèzm dèr âvourdèn*; — organisé, e, ترتيب يافته *tèrtib-yaftè*, مرتّب شده *mourèttèb-choudè.*

Organiste, s. m. qui joue de l'orgue, ارغنون زن *èrghènoun-zèn*; — facteur, ارغنونساز *èrghènoun-saz.*

Orgasme, s. m., mouvement des humeurs, a. هيجان الاخلاط *hèyèdjan-oul-èkhlat.*

Orge, s. f., جو *djoou*, a. شعير *chè'ir*, pr. t. *cha'ïr.*

Orgeat, s. m., شربت بادام *chèrbèté badam.*

Orgie, s. f., a. عيش و عشرت *'èich-ou-'èchrèt*, pr. t. *'aïch-u-'ichrèt.*

Orgue, s. m. et au pl. s. f., a. ارغنون *èrghènoun*, pr. t. *arghanoun.*

Orgueil, s. m., باد غرور *badé ghourour*, مغروری *mèghrouri*,

pr. t. *maghrouri*, a. نـخـوت *nèkhvèt*, pr. t. *nakhvèt*, غـرور *ghourour*, تـكـبّـر *tèkèbbour*, pr. t. *tèkèbbur*; — noble orgueil, a. فـخـر *fèkhr*, pr. t. *fakhr*, افتخـار *èftèkhar*, pr. t. *iftikhar*.

Orgueilleusement, adv., مغرورانه *mèghrourané*, متكبّرانه *moutèkèbbèrané*, با غرور *ba ghourour*, با كبر و نخوت *ba kèbr-ou-nèkhvèt*.

Orgueilleux, se, adj., a. متكبّر *moutèkèbbèr*, pr. t. *mutèkèbbir*, مغرور *mèghrour*, pr. t. *maghrour*.

Orient, s. m., بـاخـتـر *bakhtèr*, خـاور *khavèr* (d'après le Bourhané Qatè' ces deux mots signifient aussi occident), a. مشرق *mèchrèq*, pr. t. *mèchriq*, شرق *chèrq*, pr. t. *charq*; — les affaires d'Orient, امور شرقيّه *oumouré chèrqiyè*, pr. t. *oumouri charqiyè*.

Oriental, e, adj., a. شرقىّ *chèrqiï*, pr. t. *charqi*, مشـرقىّ *mèchrèqi*, pr. t. *mèchriqi*; — les pays orientaux, a. ممالك شرقيّه *mèmalèké chèrqiyè*, pr. t. *mèmaliki charqiyè*; — les langues orientales, a. السنهٔ شـرقيّـه *èlsènèyé chèrqiyè*.

Orientaliste, s. m., دانـنـده السنهٔ شرقيّه *danèndèyé èlsènèyé chèrqiyè*.

Orifice, s. m., دهنه *dèhènè*, دهان *dèhan*.

Oriflamme, s. f., a. عـلـم اعـظـم *'èlèmé è'èzèm*, pr. t. *'èlèmi a'zam*.

Origan, s. m. plante, خلندر *khèlèndèr*, a. سعـتـر *sè'tèr*, pr. t. *sa'tèr*.

Originaire, adj. des 2 g., a. اصـل *èsl*, pr. t. *asl* ou *acil*, اصلى *èsli*, pr. t. *asli*; — il est originaire de France,

اصلش فرانسه است *èsl-èch fransè-èst*, ou simplement, فرانسه است *fransè èst*.

Originairement, adv., در اصل *dèr èsl*, از اصل *èz èsl*, a. فی الاصل *fil-èsl*, pr. t. *fil-asl*.

Original, e, adj. qui n'a point de modèle, a. اصل *èsl*, pr. t. *asl*, اصلیّ *èslii*, pr. t. *aslii*; — bizarre, a. عجیب *'èdjib*, pr. t. *'adjib*, عجایب *'èdjayèb*, pr. t. *adjaïb*, غریب *ghèrib*, pr. t. *gharib*, غریبه *ghèribè*, pr. t. *gharibè*.

Original, s. m., نسخهٔ اصلیّه *nouskhèyé èsliyè*, pr. t. *nouskhèï asliyè*, نسخهٔ اصلیّ *nouskhèyé èslii*, pr. t. *nouskhèï aslii*.

Originalement, adv., بطوریکه تازگی دارد *bè-toouri-ké tazègui darèd*, بطور غریب *bè-tooure ghèrib*.

Originalité, s. f., تازگی *tazègui*, a. غرابت *ghèrabèt*, pr. t. *gharabèt*.

Origine, s. f., آغاز *âghaz*, a. اصل *èsl*, مبدأ *mèbdè'*, منشأ *mènchè'*; — extraction, نژاد *nèjad*, a. نسل *nèsl*, اصل *èsl*, pr. t. *asl*.

Originel, le, adj. qui remonte à l'origine, نخستین *nèkhoustïn*, پیشین *pichïn*, a. اوّلی *èvvèli*, اصلیّ *èslii*, pr. t. *aslii*.

Originellement, adv., از پیش *èz pich*, از اوّل *èz èvvèl*, از اصل *èz èsl*, a. فی الاصل *fil-èsl*, pr. t. *fil-asl*.

Orion, s. m. constellation de l'hémisphère méridional, a. الجبّار *èl-djèbbar*, جبّار *djèbbar*, النسق *èn-nècèq*, pr. t. *èn-naçaq*.

Oripeau, s. m., گلابتون بدل *goulabètouné bèdèl*.

Ormaie ou **Ormoie**, نارونستان *narvènèstan.*

Orme, s. m., نـــارون *narvèn*, نـــارونـــد *narvènd*, نـــاروان *narvan.*

Ormeau, s. m., نارون كوچك *narvèné koutchèk.*

Ormin, s. m. plante, a. خبّة *khèbbèt.*

Orne, s. m., sorte de frêne, درخت زبان گنجشك *dèrèkhté zèban-goundjèchk.*

Ornement, s. m., زيب *zib*, آرايش *ârayèch*, a. زينت *zinèt.*

Orner, v. a., زينت دادن *zinèt dadèn*, زينت كردن *zinèt kèrdèn*, آراستن *ârastèn*, آرايش كردن *ârayèch kèrdèn* ; — orné, e, بزيور آراسته *bè-zivèr-ârastè*, زينت شده *zinèt-choudè*, a. مزيّن *mouzèiyèn.*

Ornière, s. f., رد گردونه *rèdé guèrdounè*, رد كالسكه *rèdé kalèskè.*

Ornithogale, s. f. plante, a. بلبوس *bèlbous.*

Ornithologie, s. f., علم طبيعت پرندگان *'èlmé tèbi'èté pèrèndègan*, a. علم طبايع طيور *'èlmé tèbayè'é tèyour*, pr. t. *'ilmi tabaï'i touyour.*

Ornithologiste, s. m., دانندۀ علم طبايع طيور *danèndèyé 'èlmé tèbayè' tèyour*, a. ارباب علم طبايع طيور *èrbabé 'èlmé tèbayè'é tèyour*, اهل علم طبايع طيور *èhlé 'èlmé tèbayè'é tèyour*, pr. t. *èhli 'ilmi tabayi'i touyour.*

Ornithopode, s. m., plante, a. رجل العصفور *rèdjl-oul-'èsfour*, pr. t. *ridjl-ul-'asfour.*

Orographie, s. f., وصف كيفيت كوه *vèsfé kèifiyèté kouh*, a. وصف احوال الجبال *vèsfé èhval-oul-djèbal*, pr. t. *vasfi ahval-ul-djibal.*

Orphelin, e, s., بی پدر و مادر *bi-pèdèr-ou-madèr*, a. یتیم *yètim*, pl. أيتام *itam.*

Orteil, s. m., انگشت بزرگ پا *èngouchté bouzourgué pâ*, pr. t. *ènguèchti buzurgui pa.*

Orthodoxe, adj. des 2 g., اهل ایمان *èhlé iman*, pr. t. *èhli iman*, a. مؤمن *mou'oumèn*, pr. t. *mu'umīn*, pl. مؤمنین *mou'oumènīn*, pr. t. *mu'minīn.*

Orthodoxie, s. f., a. دین اصلیّ *diné èsliī*, pr. t. *dini asliī*, دین حقّ *diné hèqq*, pr. t. *dini haqq.*

Orthographe, s. f., a. املا *èmla*, pr. t. *imla.*

Orthographie, s. f., نقشهٔ بنا *nèqchèyé bèna.*

Orthographique, adj. des 2 g., a. مخصوص املا *mèkh-soucé èmla.*

Orthographier, v. a., باملا نوشتن *bè-èmla nèvèchtèn*, pr. t. *bè-imla nivichtèn.*

Ortie, s. f., گزنه *guèzènè*, انجره *èndjèrè.*

Ortolan, s. m., یلوه *yèlvè.*

Orvale, s. f., plante, اشترغان *ouchtourghan.*

Os, s. m., استخوان *èstoukhan*, a. عظم *'èzm*, pr. t. *'azm*, pl. عظام *'èzam*, pr. t. *'izam.*

Oscillation, s. f., حرکت رقّاص ساعت *hèrèkèté rèqqacé sa'èt*, a. نوسان *noouçan*, pr. t. *nèvsan.*

Osciller, v. n., حرکت رقّاص ساعت کردن *hèrèkèté rèqqacé sa'èt kèrdèn*, آمد و رفت کردن *âmèd-ou-rèft kèrdèn.*

Oseille, s. f., ترشك *tourchèk*, a. حمّاز *hoummaz.*

Oser, v. n., جسارت کردن *djèçarèt kèrdèn*, جرأت کردن *djour'èt kèrdèn.*

Osé, e, adj., بی پروا *bı-pèrva*, p. t. گستاخ *goustakh*, pr. t. *kiustakh*, a. جسور *djèçour*.

Osier, s. m., قندرق *qèndèrèq*, pr. t. *qïndiriq*, قندره *qèndèrè*, pr. t. *qïndira*.

Osselet, s. m., استخوان کوچك *èstoukhané koutchèk*; — jeu d'osselets, غاببازی *ghab-bazi*.

Ossements, s. m., pl. استخوانهای میت *èstoukhan-haï mèiyit*.

Osseux, euse, adj., استخواندار *èstoukhan-dar*.

Ossification, s. f., استخوان شدن *èstoukhan choudèn*.

Ossifier, v. a., باستخوان منقلب کردن *bè-èstoukhan mounqèlèb kèrdèn*; — s'ossifier, استخوان شدن *èstoukhan choudèn*; — ossifié, e, استخوان شده *èstoukhan-choudè*.

Ossu, e, adj., دارندهٔ استخوان کنده *darèndèyé èstoukhané goundè*.

Ostensible, adj. des 2 g., qu'on peut montrer, نشان دادنی *nèchan-dadèni*, که توان نشان داد *ké tèvan nèchan dad*; — qui tombe sous les sens, پیدا *pèida*, نمایان *nèmayan*, p. t. آشکار *âchkar*, pr. t. *âchikiar*, a. ظاهر *zahèr*, pr. t. *zahir*.

Ostensiblement, adv., آشکارا *âchkara*, pr. t. *âchikiara*, a. ظاهراً *zahèrèn*, pr. t. *zahirèn*.

Ostensoir, s. m., ظرف قربانی *zèrfé qourbani*.

Ostentation, s. f., خود نمایی *khoud-nèmayi*, a. تفخّر *tèfèkhkhour*, pr. t. *tèfakhkhur*.

Ostéologie, s. f., وصف کیفیت استخوان *vèsfé kèifiyèté èstoukhan*.

Ostracé, e, adj., صدفدار *sèdèf-dar.*

Otage, s. m., گرو *guèroou*, a. رهن *rèhn*, pr. t. *rèhĭn*, pl. ارهان *èrhan*, pr. t. *irhan.*

Otalgie, s. f., douleur d'oreille, درد گوش *dèrdé gouch*, a. وجع الاذن *vèdj'-oul-ouzèn.*

Otalgique, adj. des 2 g., نافع درد گوش *nafè'é dèrdé gouch.*

Ôter, v. a., بر داشتن *bèr dachtèn*; — faire cesser, faire passer, بر طرف کردن *bèr tèrèf kèrdèn*, دفع کردن *dèf' kèrdèn*; — s'ôter, برخواستن *bèr khastèn*, خودرا کنار کشیدن *khoud-ra kènar kèchidèn*; — ôté, e, بر داشته شده *bèr dachtè-choudè.*

Ottoman, e, adj., عثمانلو *'osmanlou*, pr. t. *'osmanlu*, عثمانی *'osmani*; — l'Empire Ottoman, ممالك عثمانیّه *mèmalèké 'osmaniyè*, pr. t. *mèmaliki 'osmaniyè.*

Ottoman, e, adj., عثمانلو *'osmanlou*, pr. t. *'osmanlu*, عثمانی *'osmani.*

Ottomane, s. f., نیم تخت *nim-tèkht*, a. صفّة *soffèt*, دیوان *divan.*

Ou, conj., یا *ya.*

Où, adverbe de lieu, en quel lieu? کجا *koudja*, در کجا *dèr koudja*; — où est-il? کجاست *koudjast*, در کجاست *dèr koudjast*; — où allez vous? کجا میروید *koudja mi-rèvid*; — d'où venez-vous? از کجا میآیید *èz koudja mi-âyid.*

Ouaille, s. f., گوسفند *gousfènd*, a. غنم *ghènèm*, pr. t. *ghanèm*, pl. اغنام *èghnam.*

Ouais! interj., وای *vaï*

Ouate, s. f., ساویس *savis* (vieux) پنبه *pèmbè*

Ouater, v. a., پنبه گذاشتن *pèmbé gouzachtèn*, با پنبه دوختن *ba pèmbè doukhtèn*; — ouaté, e, با پنبه دوخته *ba pèmbè doukhtè*, استر کرده *èstèr-kèrdè*.

Oubli, s. m., فراموشی *fèramouchi*, a. نسیان *nècian*, pr. t. *nician*.

Oublier, v. a., فراموش کردن *fèramouch kèrdèn*; — s'oublier, sortir de la mémoire, فراموش شدن *fèramouch choudèn*; — s'oublier soi-même, خودرا فراموش کردن *khoud-ra fèramouch kèrdèn*; — oublié, e, فراموش شده *fèramouch-choudè*.

Oublieux, se, adj., فراموشکار *fèramouch-kar*, کم حافظه *kèm-hafèzè*.

Ouest, s. m., a. غرب *ghèrb*, pr. t. *gharb*, مغرب *mèghrèb*, pr. t. *maghrib*; — vent d'ouest, باد مغرب *badé mèghrèb*, pr. t. *badi maghrib*; — du sud-ouest, باد مابین جنوب و مغرب *badé ma-bèiné djènoub-ou-mèghrèb*; — du nord-ouest, باد مابین شمال و مغرب *badé ma-bèiné chèmal-ou-mèghrèb*.

Ouf ! interj., اوف *ouf*, وای *vaï*.

Oui, particule d'affirmation, آری *âri*, a. بلی *bèli*.

Ouï-dire, s. m., a. خبر افواهی *khèbèré èfvahi*.

Ouïe, s. f., a. قوّت سامعه *qouvvèté samè'è*, pr. t. *qouvvèti sami'a*, قوّهٔ سامعه *qouvvèyé samè'è*, pr. t. *qouvvèï sami'a*.

Ouïr, v. a., شنیدن *chènidèn*, pr. t. *chinidèn*, استماع کردن *èstèma' kèrdèn* pr. t. *istima' kièrdèn*; — écouter, گوش دادن *gouch dadèn*, اصغا کردن *èsgha kèrdèn*; — ouï, e, شنیده شده *chènidè-choudè*, a. مسموع *mèsmou'*.

Ouragan, s. m., كولاك *koulak*, a. طوفان *toufan*.

Ourdir, v. a., بافتن *baftèn*, نسج كردن *nèsdj kèrdèn*; — au fig., تمهيد مقدمه چيدن *tèmhidé mouqèddémè tchidèn*; — ourdi, e, بافته *baftè*, a. منسوج *mènsoudj*.

Ourler, v. a., نورد كردن *nèvèrd kèrdèn*, لب بر گردان دوختن *lèb bèr guèrdan doukhtèn*.

Ourlet, s. m., نورد *nèvèrd*, لب بر گردان *lèb bèr guèrdan*.

Ours, s. m., خرس *khèrs*.

Ourse, s. f., خرس ماده *khèrsé madè*, ماده خرس *madè-khèrs*.

Oursin, s. m., خارپشت آبى *khar-pouchté âbi*.

Ourson, s. m., بچهٔ خرس *bètchèyé khèrs*, خرس بچه *khèrs-bètchè*.

Outarde, s. f., شاست *chast*.

Outil, s. m., افزار *èfzar*, a. آلت *âlèt*, pl. آلات *âlat*, اسباب *èsbab*.

Outiller, v. a., تدارك افزار ديدن *tèdarèké èfzar didèn*, اسباب دادن *èsbab dadèn*, اسباب فراهم آوردن *èsbab fèra-hèm âvourdèn*.

Outrage, s. m., دشنام *douchnam*, pr. t. *duchnam*, بى حرمتى *bi-heurmèti*, a. شتم *chètm*, رذالت *rèzalèt*, pr. t. *rizalèt*, فحش *feuhch*, pr. t. *fouhch*.

Outrageant, te, adj., شتم آميز *chètm-âmiz*, رذالت آميز *rèzalèt-âmiz*.

Outrager, v. a. — de paroles, دشنام دادن *douchnam dadèn*, فحش دادن *feuhch dadèn*; — de fait, رذيل كردن *rèzil kèrdèn*; — outragé, e, رذالت كشيده *rèzalèt-kèchidè*.

Outrageusement, adv., بدشنام *bè-douchnam*, برذالت *bè rèzalèt.*

Outrageux, euse, adj., دشنام آميز *douchnam-âmiz*, رذالت آميز *rèzalèt-âmiz.*

Outrance (à) adv., بى غايت *bi ghayèt*, بشدّت *bè-chèddèt*, pr. t. *bè-chiddèt*, a. فوق الغايه *foouq-oul-ghayè*, pr t. *fèvq-ul-ghayè.*

Outre, s. f., خيك *khik*, مشك *mèchk.*

Outre, prép. au-delà, آن طرف *ân tèrèf*; — outre-mer, از دريا آن طرف *èz dèria ân tèrèf*, آن طرف دريا *ân tèrèfé dèria*; — en outre, outre cela, علاوه بر اين *'èlavè bèr ïn*; — outre-mesure, از اندازه بيرون *èz èndazè biroun*, زياده از حدّ *ziadè èz hèdd.*

Outré, e, adj., از حدّ بيرون *èz hèdd biroun*, از حدّ گذشته *èz hèdd gouzèchtè*, a. فوق الحدّ *foouq-oul-hèdd*, pr. t. *fèvq-ul-hadd*; — irrité, زياد غضبناك *ziad ghèzèbnak.*

Outrecuidance, s. f., گستاخى *goustakhi*, a. جسارت *djèçarèt.*

Outrecuidant, e, adj., گستاخ *goustakh*, pr. t. *kiustakh*, a. جسور *djèçour.*

Outrément, adv., زياد از حدّ *ziad èz hèdd*, a. فوق الحدّ *foouq-oul-hèdd*, pr. t. *fèvq-ul-hadd.*

Outremer, s. m., رنگ لاجورد *rèngué ladjvèrd.*

Outrepasser, v. a., از حدّ تجاوز كردن *èz hèdd tèdjavouz kèrdèn.*

Outre-mesure, adv., از اندازه بيرون *èz èndazè biroun* از حدّ بيرون *èz hèdd biroun.*

Outrer, v. a. accabler, از پا انداختن *èz pa èndakhtèn*;

— offenser avec excès, بشدّت رنجاندن *bè-chèddèt rèndjandèn*, pr. t. *bè-chiddèt rèndjandèn*, بستوح آوردن *bè-sètouh âvourdèn*; — outré, e, exagéré, excessif, از پا افتاده *èz pa ouftadè*, pr. t. *èz pa uftadè*; — outré de colère, بشدّت غضبناك *bè-chèddèt ghèzèbnak*, pr. t. *bè-chiddèt ghèzèbnak*, بغايت كجخلق *bè-ghayèt kèdj-khoulk*.

Ouvert, e, adj. en parlant d'un pays, باز *baz*, واز *vaz*; — intelligent, franc, روشن دل *roouchèn-dèl*.

Ouvertement. adv., آشكارا *âchkara*, a. عياناً *'èyanèn*, pr. t. *'ayanèn*.

Ouverture, s. f. fente, شكاف *chèkaf*, pr. t. *chikiaf*, رخنه *rèkhnè*, a. فرجه *fourdjè*, pl. فرج *fouroudj*, commencement d'une chôse, آغاز *âghaz*, a. فاتحه *fatèhè*, pr. t. *fatiha*, افتتاح *èftètah*, pr. t. *iftitah*; — action d'ouvrir, گشايش *gouchayèch*, a. فتح *fèth*.

Ouvrable, adj. des 2 g. jour ouvrable, روز كار كردن *rouzé kar kèrdèn*, روز كار *rouzé kar*.

Ouvrage, s. m. travail, كار *kar*, a. عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl*; — de fortification, a. استحكامات *èstèhkamat*, pr. t. *istihkiamat*; — ouvrage d'esprit, a. كتاب *kètab*, pr. t. *kitab*, تأليف *tè'èlif*.

Ouvrager, v. a., زينت دادن *zinèt dadèn*.

Ouvragé, e, adj., پر كار *pour-kar*.

Ouvrant, e, adj., à porte ouvrante, هنگام باز شدن در *hèngamé baz choudèné dèr*.

Ouvreur, se, s., باز كننده *baz-kounèndè*, دربان *dèr-ban*, a. فتّاح *fèttah*, فاتح *fatèh*.

Ouvrer, v. a., كار كردن *kar kèrdèn*; — ouvré, e, كار كرده *kar-kèrdè*, a. معمول *mè'èmoul*, pr. t. *ma'moul*.

Ouvrier, ière, s., كارگر *kar-guèr*, a. عامل *'âmèl*, pr. t. *'âmil*, pl. عمله *'èmèlè*.

Ouvrir, v. a., گشادن *gouchadèn*, باز كردن *baz kèrdèn*, وا كردن *va kèrdèn*, a. فتح *fèth*; — commencer, inaugurer, شروع كردن *chourou' kèrdèn*, افتتاح كردن *èftètah kèrdèn*; — ouvert, e, گشاده *gouchadè*, باز *baz*, a. مفتوح *mèftouh*; — s'ouvrir, گشاده شدن *gouchadè choudèn*, وا شدن *va choudèn*.

Ouvroir, s. m., كارگاه *kar-gah*, pr. t. *kiar-guiah*, دستگاه *dèst-gah*, pr. t. *dèst-guiah*, vulg. دزگاه *dèzguiah*.

Ovaire, s. m., تخمدان *tokhm-dan*, a. خصية النساء *khociėt-oun-nèça'*.

Ovale, adj. des 2 g., به تركيب تخم مرغ *bè-tèrkibé tokhmé mourgh*, a. بيضاوى *bèizavi*.

Ovipare, adj. des 2 g., از تاخم حاصل ميشود *èz tokhm hacèl mi-chèvèd*.

Oxus, fleuve d'Asie, جيهون *djèihoun*, pr. t. *djihoun*.

Ovation, s. f., آيين بندى *âyïn-bèndi*.

Oxycrat, s. m., sorte de boisson, آب و سركه *âb-ou-sèrkè*.

Oxygène, s. m., اوكسيژن *oksijèn*.

Oxygone, adj. des 2 g., qui a les angles aigus, a. حادّ الزوايا *hadd-ouz-zèvaya*.

Oxymel, s. m., liqueur faite de miel et de vinaigre, سركه انگبين *sèrkè-ènguèbïn*, pr. t. *sirkiè-ènguèbïn*, vulg. سكنجبين *sèkèndjèbïn*.

Oxysaccharum, s. m., mélange de sucre et de vinaigre, سرکه با قند *sèrkè ba qènd.*

P.

Pacage, s. m. pâturage, چراگاه *tchèra-gah.*

Pacager, v. n. faire paître, چرانیدن *tchèranidèn*, چراندن *tchèrandèn.*

Pacha, s. m., پاشا *pacha.*

Pacificateur, trice, s., آشتی دهنده *âchti-dèhèndè*, نشانندۀ فتنه *nèchanèndèyé fètnè*, a. مصلح *mouslèh*, pr. t. *muslih.*

Pacification, s. f., آشتی *âchti*, دفع اختلال *dèf'é èkhtèlal*, pr. t. *dèf'i ikhtilal*, خوابیدن فتنه *khabidèné fètnè*, pr. t. *khabidèni fitnè.*

Pacifier, v. a., آشتی دادن *âchti dadèn*, دفع آشوب کردن *dèf'é âchoub kèrdèn*; — se pacifier, آرام گرفتن *âram guèrèftèn*, فتنه نشستن *fètnè nèchèstèn*, آشتی کردن *âchti kèrdèn*; — pacifié, e, فتنه نشسته *fètnè-nèchèstè.*

Pacifique, adj. des 2 g., qui aime la paix, صلح دوست *soulh-doust*; — tranquille, آرام *âram*, a. راحت *rahèt*, pr. t. *rahat.*

Pacifiquement, adv., از روی صلح و آشتی *èz rouï soulh-ou-âchti*, a. صلحاً *soulhèn.*

Pacotille, s. f., خرده مرده *kourdè-mourdè.*

Pacte, s. m., پیمان *pèiman*, a. قول *qooul*, pr. t. *qavl*, میثاق *miçaq*, شرط *chèrt*, pr. t. *chart*, عهد *'èhd*, pr. t. *'ahd*, مقاوله *mouqavèlè.*

PACTISER, v. n., عهد بستن *'èhd bèstèn.*

PAGANISME, s. m., بت پرستی *bout-pèrèsti.*

PAGE, s. m., غلام بچه *ghoulam-bètchè.*

PAGE, s. f., a. صفحه *sèfhè*, pr. t. *safha*, صحیفه *sèhifè*, pr. t. *sahifè.*

PAGINER, v. a., اعداد صحیفه ها نوشتن *è'èdadé sèhifè-ha nèvèchtèn.*

PAGNE, s. m., فوطه *foutè*, pr. t. *fouta.*

PAGODE, s. f., بتکده *bout-kèdè.*

PAÏEN, NE, s., بت پرست *bout-pèrèst.*

PAILLARD, adj. m., شهوت پرست *chèhvèt-pèrèst.*

PAILLARDISE, s. f., شهوت پرستی *chèhvèt-pèrèsti.*

PAILLASSE, s. f., دوشك بكاه آكنده *douchègué bè-kah âkèndè*; — bouffon, مسخره *mèskhèrè.*

PAILLASSON, s. m., كفش پاك كن *kèfch-pak-koun*, حصیر كفشكن *hèciré kèfch-kèn.*

PAILLE, s. f., كاه *kah.*

PAILLETTE, s. f., ریزهٔ زر *rizèyé zèr.*

PAILLEUR, s. m., كاهفروش *kah-fourouh*, a. علّاف *'èllaf.*

PAILLEUX, EUSE, adj., سوزندار *souzèn-dar.*

PAIN, s. m., نان *nan*, a. خبز *khoubouz*; — pain de sucre, كلهٔ قند *kèlèyé qènd.*

PAIR, adj. m., همشأن *hèm-chè'n*, همسر *hèm-sèr*, همرتبه *hèm-routbè*, همتا *hèm-ta*, a. مثل *mèsl*, pr. t. *misl*, pl. امثال *èmsal*, قرین *qèrîn*, pr. t. *qarîn*, pl. اقران *èqran*, pr. t. *aqran*, نظیر *nèzir*, pr. t. *nazir*; — signifie aussi deux par deux, pair ou impair; جفت یا تك *djouft ya tèk*; — en terme de commerce, a. مساوی *mouçavi.*

Pair, s. m. en parlant des pairs de France, a. وکیل ملّت *vèkilé mèllèt*, pr. t. *vèkili millèt*, pl. وکلای ملّت *voukèlaï mèllèt* ; — dans le sens d'égal on emploie les mêmes adjectifs que ci-dessus.

Paire, s. f., جفت *djouft*, a. زوج *zooudj*, pr. t. *zèvdj* ; — une paire de pistolets, یك جفت طپانچه *yèk djoufté tèpantchè*.

Paisible, adj. des 2 g., آرام *âram*, بی قیل و قال *bi-qil-ou-qal*, a. راحت *rahèt*, pr. t. *rahat*.

Paisiblement, adv., بآرامی *bè-ârami*, آرام *âram*.

Paître, v. n., چریدن *tchèridèn*, چرا کردن *tchèra kèrdèn* ; — faire paître, چرانیدن *tchèranidèn*, چراندن *tchèrandèn*.

Paix, s. f., آشتی *âchti*, a. صلح *soulh*, مصالحه *mouçalèhè*, pr. t. *muçalaha* ; — tranquillité, آسودگی *âçoudègui*, p. t. آسایش *âçayèch*, pr. t. *âçayich*, a. راحت *rahèt*, pr. t. *rahat* ; — faire la paix, آشتی کردن *âchti kèrdèn*, صلح کردن *soulh kèrdèn* ; — vivre en paix, بآسودگی گذران کردن *bè-âçoudègui gouzèran kèrdèn*.

Pal, s. m., میخ چادر *mikhé tchadèr*, a. وتد *vètèd*, pl. اوتاد *ooutad*, pr. t. *èvtad*.

Palais, s. m., a. عمارت *'èmarèt*, pr. t. *'imarèt*, pl. عمارات *'èmarat*, pr. t. *'imarat* ; — palais impérial, سرای همایون *sèraï houmayoun* ; — le palais de la bouche, کام *gam*, a. حنك *hènèk*, pl. احناك *èhnak*.

Palan, s. m. terme de marine, a. اسباب جرّ اثقال *èsbabé djèrré èsqal*, pr. t. *èsbabi djèrri èsqal*, آلت جرّ اثقال *âlèté djèrré èsqal*, pr. t. *âlèti djèrri èsqal*.

Palanque, s. f., استحکامات از میخ چوبین *èstèhkamatè èz mikhé tchoubïn.*

Palanquin, s. m., تخت روان *tèkhté rèvan*, pr. t. *takhti rèvan.*

Palastre, s. m., boîte d'une serrure, a. لوحهٔ قفل *loouhèyé qoufl.*

Palatale, adj. f. (consonne), a. حروف نطعیّه *hourouf é nèt'iyè*, pr. t. *hourouf i nèt'iyè.*

Pale, s. f. — d'une écluse, سدّ آب *sèddé âb*; — d'aviron, سر اسفل فه *sèré èsfèlé fèh.*

Pâle, adj. des 2 g. en parlant des personnes, رنک رو پریده *rèngué rou pèridè*, رنک رو سفید شده *rènguè rou sèfid-choudè*; — en parlant des astres, تار *tar*, تیره *tirè*, بی فروغ *bi-fourough*; — en parlant des choses, پژمرده رنک *pèjmourdè-rèng*, کم رنک *kèm-rèng*, pr. t. *kièm-rèng.*

Palée, s. f., rangée de pieux, سدّ از میخ چوبین *sèddé èz mikhé tchoubïn.*

Palefrenier, s. m., مهتر *mèhtèr.*

Paléographie, s. f., a. علم خطوط قدیم *'èlmé khoutouté qèdim.*

Palet, s. m., سنک نازك و مدوّر *sèngué nazèk-ou-moudèvvèr.*

Paletot, s. m., پالتو *palto.*

Palette, s. f., تختهٔ رنک نقّاشان *tèkhtè-rèngué nèqqachan*, pr. t. *takhta-rèngui nèqqachan.*

Pâleur, s. f., پریدکی رنک رو *pèridèguiï rèngué rou*, سفیدی رنک رو *sèfidiï rèngué rou*; — en parlant

des choses, کم رنگی *kèm-rèngui*, pr. t. *kièm rèngui.*

Palier, s. m., سر پلّه *sèré pèllè.*

Palingénésie, s. f., بحالت اوّلی برگردانیدن *bè-halèté èvvèli bèr guèrdandèn*, a. ارجاع الی اصله *èrdja èla èslèh.*

Palinodie, s. f., a. نکول *nèkoul*, pr. t. *nukioul.*

Pâlir, v. n., پریدن رنگ رو *pèridèné rèngué rou*, سفید شدن رنگ رو *sèfid choudèné rèngué rou*; — rendre pâle, رنگ رو پراندن *rèngué rou pèrandèn*; — pâli, e, رنگ رو پریده *rèngué rou pèridè.*

Palis, s. m. V. **Pieu.**

Palissade, s. f., چپر *tchèpèr*, سنگر *sènguèr.*

Palissader, v. a., سنگر بستن *sènguèr bèstèn.*

Palisser, v. a., شاخ درختانرا بدیوار چسپاندن *chakhé dèrèkhtan-ra bè-divar tchèspandèn.*

Palladium, s. m. a., حافظ *hafèz*, pr. t. *hafiz*, حارس *harès*, pr. t. *haris.*

Palliatif, ive, adj. remède palliatif, a. دوای مسکّن *dèvaï moucèkkèn*, pr. t. *davaï mucèkkïn.*

Palliation, s. f., a. تسکین *tèskïn*, تخفیف *tèkhfif*, pr. t. *takhfif.*

Pallier, v. a. déguiser, پوشیدن *pouchidèn*, ستر کردن *sètr kèrdèn*; — pallier le mal, دردرا تخفیف دادن *dèrd-ra tèkhfif dadèn.*

Palma-christi, s. m., V. **Ricin.**

Palme, s. f., شاخهٔ درخت خرما *chakhèyé dèrèkhté khourma*; — au fig. victoire, a. فتح *fèth*, ظفر *zèfèr*, pr. t. *zafèr*, نصرت *nousrèt.*

Palme, s. m. paume de la main, کف دست *kèfé dèst*; — mesure, وجب *vèdjèb*.

Palmier, s. m., درخت خرما *dèrèkhté khourma*, a. نخل *nèkhl*, pr. t. *nakhl*.

Palmite, s. m., moelle des palmiers, مغز درخت خرما *mèghzé dèrèkhté khourma*, pr. t. *mèghzi dirakhti khourma*, a. جمار النخل *djèmar-oun-nèkhl*.

Palpable, adj. des 2 g., محسوس بدست *mèhsous bèdèst*, پرواس پذیر *pèrvas-pèzir*, a. محسوس باللمس *mèhsous bèl-lèms*, pr. t. *mahsous bil-lèms*; — très-évident, هویدا *houvèida*, روشن *roouchèn*, آشکارا *âch-kara*, a. ظاهر *zahèr*, pr. t. *zahir*, واضح *vazèh*, pr. t. *vazih*.

Palpablement, adv., بدست محسوس *bè-dèst mèhsous*, بطور محسوس *bè-tooure mèhsous*.

Palper, v. a., بدست گرفتن *bè-dèst guèrèftèn*, پرواسیدن *pèrvacidèn*, دست سودن *dèst soudèn*, لامسه کردن *la-mècè kèrdèn*.

Palpitant, e, adj., تپش کنان *tèpèch-kounan*, a. خافق *khafèq*, pr. t. *khafiq*.

Palpitation, s. f., طپش ou تپش *tèpèch*; — palpitation de cœur, تپش قلب *tèpèché qèlb*, a. خلجان القلب *khèldjan-oul-qèlb*, pr. t. *khalèdjan-ul-qalb*.

Palpiter, v. n., طپیدن *tèpidèn*, a. اختلاج *èkhtèladj*, pr. t. *ikhtiladj*.

Palus, s. m. V. **Marais**.

Pâmer, (se), v. pron., غش کردن *ghèch kèrdèn*, a. غشیان *ghèchian*, pr. t. *ghachian*; — de rire, از خنده غش کردن *èz khèndè ghèch kèrdèn*.

PÂMOISON, s. f., بی خودی *bi-khoudi*, pr. t. *bi-khodi*, غش *ghèch*, a. غشیان *ghèchian*, pr. t. *ghachian*.

PAMPE, s. f., برگ غلّه *bèrgué ghèllè*.

PAMPHLET, s. m., هجو نامچه *hèdjv-namtchè*.

PAMPRE, s. m., شاخهٔ رز سبز *chakhèyé rèzé sèbz*.

PAN, s. m. partie d'un vêtement, دامن *damèn*, a. ذیل *zèil*; — partie de quelque chose, پارچه *partchè*, a. حصّه *hèssè*, pr. t. *hissè*.

PANACÉE, s. f., دوای عموم امراض *dèvaï 'oumoumé èmraz*.

PANACHE, s. m., پر سر کله *péré sèré koulèh*, جقّه *djèqqè*.

PANACHER, v. n. et SE PANACHER, رنگارنگ شدن *rènga-rèng choudèn*, الوان شدن *èlvan choudèn*.

PANADE, s. f., آش نان *âché nan*.

PANADER (SE), خرامان راه رفتن *khouraman rah rèftèn*.

PANAIS, s. m., زردک دشتی *zèrdèké dèchti*.

PANARIS, s. m., خوی درد *khouï-dèrd*, a. داحس *dahès*, داحوس *dahous*.

PANCARTE, s. f., اعلان نامه بر دیوار چسپانده *è'èlan-namè bèr divar tchèspandè*.

PANCRÉAS, s. m., a. لوز المعده *loouz-oul-mè'èdè*, pr. t. *lèvz-ul-mi'dè*.

PANDORE, s. f. la boîte de Pandore, منبع جمیع بلاها *mèmbè'é djèmi'é bèla-ha*.

PANÉGYRIQUE, s. m., ستایش *sètayèch*, a. مدح *mèdh*, نعت *nè'èt*, pr. t. *na't*.

PANÉGYRISTE, s. m., ستاینده *sètayèndè*, مدح کننده *mèdh-kounèndè*, a. مدّاح *mèddah*, ناعت *na'èt*, pr. t. *na'ït*, pl. نعات *nè'ât*, pr. t. *na'at*.

Paner, v. a., نـان كـوبيده پـاشيدن *nané koubidè pachidèn*; — pané, e, نان كوبيده پاشيده *nané koubidè pachidè*; — eau panée, آب نان *âbé nan.*

Panetière, s. f., توبرهٔ نان *toubrèyé nan.*

Panier, s. m., زنبير *zèmbir*, ou زنبيل *zèmbil*, سبد *sèbèd*, a. سـلّـه *sèllè*, pl. سلال *sèlal.*

Panification, s. f., نان شدن *nan choudèn.*

Panique, s. f., ترس عبث *tèrsè 'èbès*, هراس بى جا *hèracé bi dja.*

Panne, s. f. terme de marine, mettre en panne, شل كردن بادبان كشتى *chol kèrdèné bad-bané kèchti.*

Panneau, s. m. pièces de bois dans une bordure, تختهٔ وسطى *tèkhtèyé vècèti*; — piège, دام خـرگـوش *damé khèr-gouch.*

Panneauter, v. n., دام انـداخـتـن *dam èndakhtèn*, ou گذاشتن *gouzachtèn.*

Panorama, s. m., تماشاگاه دورنما *tèmacha-gahé dour-nèma*, p. t. نظرگاه دورنما *nèzèr-gahé dour-nèma*, pr. t. *nazar-guiahi dour-numa.*

Pansage, s. m., تيمار اسپ *timaré èsp.*

Panse, s. f., شكم *chèkèm.*

Pensement, s. m., action de penser V. **Penser**.

Panser, v. a., مرهم بستن *mèrhèm bèstèn*, ضماد بستن *zèmad bèstèn*; — panser un cheval, اسـپ تـيـمـار كردن *èsp timar kèrdèn.*

Pansu, e, adj., شكم گنده *chèkèm-goundè.*

Pantalon, s. m., شـلـوار *chèlvar*; — de femme persane, چاقشر *tchaqchour*, ou چاقچر *tchaqtchour.*

Pantelant, e, adj. V. **Palpitant.**

Panthère, s. f., يوز *youz*, پارس *pars.*

Pantière, s. f., دام *dam.*

Pantin, s. m., صورت مقوّا *sourèté mouqèvva.*

Pantographe, s. m., آلت صورتكشى *âlèté sourèt-kèchi.*

Pantoiement, s. m., تنكنفى مرغان *tèng-nèfiï mourghan.*

Pantomètre, s. m., a. مقياس الكافّة المقاديـر *mèqias-oul-kaffèt-oul-mèqadir*, pr. t. *miqias-ul-kiaffèt-ul-mèqadir.*

Pantomime, s. m. acteur, مـقـلّـد بـاشـاره *mouqèllèdé bè-ècharè.*

Pantomime, s. f., تقليـد بـاشـاره *tèqlidé bè-ècharè*, a. رمـز *rèmz*, pr. t. *ramz.*

Pantoufle, s. f., پا افزار *pa-èfzar.*

Paon, s. m., طاوس *tavous.*

Paonneau, s. m., طاوس بچه *tavous-bètchè.*

Papa, s. m., بابا *baba*, پدر *pèdèr.*

Papal, e, adj., متعلّق بپاپ *moutè'èllèq bè-pap.*

Papauté, s. f., پاپاكرى *papa-guèri.*

Pape, s. m., پاپ *pap.*

Papegai, s. m., espèce de perroquet, طوطى مقوّائى *toutiï mouqèvvayi.*

Papelard, s. m., سالوس *salous.*

Papelardise, s. f., سالوسى *salouci.*

Paperasse, s. f., كاغذهاى باطله *kaghèz-haï batèlè.*

Papeterie, s. f. fabrique de papier, كارخانهٔ كاغـذ سازى *kar-khanèyé kaghèz-sazi*, pr. t. *kiar-khanèï kiaghaz-sazi*; — le commerce du papier, كاغذ فروشى *kaghèz-fourouchi.*

Papetier, s. m. celui qui fait le papier, كاغذ ساز *kaghèz-saz*; — celui qui vend du papier, كاغذ فروش *kaghèz-fourouch*.

Papier, s. m., كاغذ *kaghèz*, pr. t. *kiaghaz*, a. قرطاس *qèrtas*, pr. t. *qirtas*; — papier-monnaie, پول كاغذ *poulé kaghèz*.

Papillon, s. m., پروانه *pèrvanè*.

Papillonner, v. n., هر دم بچیزی مایل شدن *hèr-dèm bè-tchizi mayèl choudèn*, از شاخی بشاخی جستن *èz chakhi bè-chakhi djèstèn*.

Papillotage, s. m., حرکت بی اختیار چشم *hèrèkèté bi èkhtiaré tchèchm*.

Papillote, s. f., كاغذی زلف بر آن پیچیده *kaghèzi zoulf bèr ân pitchidè*.

Papilloter, v. n. — des yeux, پریدن چشم *pèridèné tchèchm*, بی اختیار حرکت کردن چشم *bi èkhtiar hèrèkèt kèrdèné tchèchm*; — v. a. papilloter les cheveux, les mettre en papillotes گیسو بر كاغذ پیچاندن *guiçou bèr kaghèz pitchandèn*, زلفرا بر كاغذ تاب دادن *zoulf-ra bèr kaghèz tab dadèn*.

Papisme, s. m., طرفداری پاپ *tèrèf-darii pap*.

Papiste, s. et adj. des 2 g., مرید پاپ *mouridé pap*, کاتولیك *katoulik*.

Papyrus, s. m., a. سعد *sou'oud*, pr. t. *sou'd*, pl. سعادی *sou'âdi*.

Pâques, s. f., روز احیاء حضرت عیسی *rouzé èhyaé hèzrèté 'iça*; — œufs de Pâques, تخم مرغ رنگ کرده *tokhmé mourghé rèng-kèrdè*.

Paquebot, s. m., کشتی بخار نامه بر *kèchtiï boukharé namè-bèr.*

Paquet, s. m., بسته *bèstè*, p. t. بوغچه *boughtchè*, pr. t. *boghtcha*; — faire son paquet, کوچ کردن *koutch kèrdèn.*

Par, prép. de lieu et de temps, از *èz*, a. من *mèn*, pr. t. *mïn*; — par mer, از روی آب *èz rouï âb*; — par terre, از روی خشکی *èz rouï khochki*; — par içi, از اینجا *èz ïn-dja*; — dans le sens de avec, ب ou به *bè*; — par force, بزور *bè-zour*; — dans le sens de chaque, هر *hèr* (s'exprime plus souvent par un ی d'unité à la fin du mot); — par an, هر سال *hèr sal*, ou سالی *sali*, a. سنوی *sènèvi*, سنویّه *sènèviyè*; — par jour, روزی *rouzi*; — avec le sens de dans, در *dèr*, توی *touï*; — dans le sens de par, از طرف *èz tèrèfé*; — par hasard, a. اتّفاقاً *èttèfaqèn*, pr. t. *ittifaqèn*; — parce que, زیرا *zira*, زیرا که *zira-ké*, pr. t. *zira-ki*; — par dessus, بالا *bala*, از بالا *èz bala.*

Para, s. m., پاره *parè*, pr. t. *para.*

Parabole, s. f., a. مثل *mècèl*, pl. امثال *èmsal*, تمثیل *tèmsil*, pl. تمثیلات *tèmsilat.*

Parabolique, adj. des 2 g., a. تمثیلی *tèmsili*, تمثالی *tèmsali*, pr. t. *timsali.*

Paraboliquement, adv., از روی تمثال *èz rouï tèmsal.*

Parachèvement, s. m., a. اتمام *ètmam*, pr. t. *itmam*, تتمیم *tètmim.*

Parachever, v. a., تکمیل کردن *tèkmil kèrdèn*; — parachevé, تکمیل شده *tèkmil-choudè.*

Parachronisme, s. m., تاريخرا پیش انداختن *tarikh-ra pich èndakhtèn*, تاريخ قديمرا جديد كردن *tarikhé qèdim-ra djèdid kèrdèn.*

Paraclet, s. m., a. روح القدس *rouh-oul-qoudous.*

Parade, s. f., نمايش *nèmayèch*, pr. t. *nèmayich* a. عرض *'èrz*, pr. t. *'arz.*

Paradigme, s. m., terme de grammaire, a. مثل *mècèl*, pl. امثال *èmsal.*

Paradis, s. m., فردوس *fèrdoous*, pr. t. *firdèvs*, بهشت *bèhècht*, pr. t. *bihicht*, a. جنّت *djènnèt*, pr. t. *djinnèt*, pl. جنان *djènan*, pr. t. *djinan*, ou جنات *djènnat*, pr. t. *djinnat.*

Paradoxal, e, adj., a. خلاف رويۀ عقل *khèlafé rèvièyé 'èql.*

Paradoxe, s. m., a. مغايرت عقل عمومى *moughayèrèté 'èqlé 'oumoumi*, pr. t. *moughaïrèti 'aqli 'oumoumi.*

Parafe, et mieux **Paraphe**, s. m., a. صحّ *sèhh*, pr. t. *sahh.*

Parafer, et mieux **Parapher**, صحّ گذاشتن *sèhh gouzachtèn.*

Parage, s. m., a. حوالى دريا *hèvalïi dèria*, a. ناحيۀ البحر *nahiyèt-oul-bèhr*, pr. t. *nahiyèt-ul-bahr*; — qualité de la naissance, a. نسب *nècèb*, درجه *dèrèdjè*, رتبه *routbè*; — lieu, a. ناحيه *nahiè*, pl. نواحى *nèvahi.*

Paragogue, s. f., terme de grammaire, علاوۀ حرف در آخر كلمه *'èlavèyé hèrf dèr âkhèré kèlèmè.*

Paragogique, adj. des 2 g., terme de grammaire, در آخر كلمه حرف زيادى نوشته شده *dèr âkhèré kèlèmè hèrfé ziadi nèvèchtè-choudè.*

Paragraphe, s. m., a. فقره *fèqèrè*, فصل *fèsl*, pr. t. *fasl*, pl. فصول *fouçoul.*

Paraître, v. n., پیدا شدن *pèida choudèn*, پدیدار شدن *pèdidar choudèn*, ظاهر شدن *zahèr choudèn*, pr. t. *zahir choudèn*; — faire paraître, نمودن *nèmoudèn*, ظاهر کردن *zahèr kèrdèn*, pr. t. *zahir kièrdèn*, بعرصهٔ ظهور آوردن *bè-'èrèçèyé zouhour âvourdèn*; — avoir l'air, avoir l'apparence; il paraît que, ظاهرش اینکه *zahèr-èch ïn-ké*, چنین معلوم است که *tchènïn mè'èloum-èst ké*, چنین مینماید که *tchènïn mi-nèmayèd ké*; — il me paraît ainsi, بنظر من چنین مینماید *bè-nèzèré mèn tchènïn mi-nèmayèd* ou میاید *mi-âyèd.*

Parallèle, s. m. comparaison, a. مقایسه *mouqayècè*, pr. t. *mouqaïcè*, تشبیه *tèchbih*, تطبیق *tètbiq*, pr. t. *tatbiq*; — mettre en parallèle, تشبیه کردن *tèchbih kèrdèn*, تطبیق کردن *tètbiq kèrdèn.*

Parallèle, adj. des 2 g., a. متوازی *moutèvazi*, متساوی *moutèçavi*; — cercle parallèle, دایرهٔ متوازی خطّ استوا *daïrèyé moutèvazïi khètté èstèva.*

Parallèlement, adv. a. متوازیاً *moutèvazièn*, متساویاً *moutèçaviièn.*

Parallélipipède, s. m., a. جسد متوازی السطوح *djècèdé moutèvazi-oul-soutouh*, pr. t. *djècèdi mutèvazi-us-sutouh.*

Parallélisme, s. m., a. توازی *tèvazi*, موازات *mouvazat*, تساوی *tèçavi.*

Paralogisme, s. m., faux raisonnement, a. قیاس کاذب *qiacé kazèb*, pr. t. *qiaci kiazib*, رأی باطل *rèè'ï batèl*, pr.

t. *rè'ïi batil*, خيال باطل *khialé batèl*, pr. t. *khiali batil*.

Parallélogramme, s. m., a. شكل متوازى الاضلاع المتقابلة *chèklé moutèvazi-oul-èzla'-oul-moutèqabèlè*, pr. t. *chèkli mutèvazi-ul-azla'-ul-mutèqabilè*.

Paralyser, v. a. rendre paralytique, مفلوج كردن *mèfloudj kèrdèn*, افليج كردن *èflidj kèrdèn*; — au fig. rendre inutile, اخلال كردن *èkhlal kèrdèn*, بى ثمر گردانيدن *bi-sèmèr guèrdanidèn*, بى اثر كردن *bi ècèr kèrdèn*, باطل كردن *batèl kèrdèn*; — paralysé, e, a. مفلوج *mèfloudj*.

Paralysie, s. f., a. فلج *fèldj*, استرخا *èstèrkha*, pr. t. *istirkha*.

Paralytique, adj. des 2 g., a. مفلوج *mèfloudj*, افليج *èflidj*, pr. t. *iflidj*.

Parant, e, adj., qui orne, زينت دهنده *zinèt-dèhèndè*, a. مزيّن *mouzèiyèn*, pr. t. *muzèiyïn*.

Paranymphe, s. m. discours solennel, a. مقال *mèqal*, pr. t. *maqal*, خطبه *khoutbè*, pr. t. *khotba*; — celui qui chez les anciens conduisait la mariée chez son époux, عروس بر *'èrous-bèr*.

Parapet, s. m. d'un pont, ديوار لب پل *divaré lèbé poul*; — d'un fort, كنگرۀ قلعه *kounguèrèyé qèl'è*.

Paraphimosis, s. m., a. انتفاخ القلفة *èntèfakh-oul-qèlfèt*, pr. t. *ïntifakh-ul-qalfèt*.

Paraphrase, s. f., a. شرح *chèrh*, تفسير *tèfsir*, تعبير *tè'èbir*, pr. t. *ta'bir*.

Paraphraser, v. a., شرح كردن *chèrh kèrdèn*, تفسير كردن *tèfsir kèrdèn*.

Paraphraseur, euse, s., شرح کننده *chèrh-kounèndè*, a. شارح *charèh*, pr. t. *charih*.

Paraphraste, s. m., شرح نویس *chèrh-nèvis*, a. شارح *charèh*, pr. t. *charih*.

Parapluie, s. m., چتر *tchètr*.

Parasange, s. m., فرسنگ *fèrsèng*, vulg. فرسخ *fèrsèkh*, pr. t. *fèrsakh*.

Parasélène, s. f., reflet de la lune à travers un nuage, عکس ماه *'èksé mah*.

Parasite, s. m., کاسه لیس *kacè-lis*, کاسه کاجا برم *kacè koudja bèrèm*, a. طفیلی *toufèili*.

Parasol, s. m. V. **Parapluie**.

Paratonnerre, s. m., میل آهنی دافع رعد *milé âhènii dafè'é rè'èd*, pr. t. *mili âhènii dafi'i rè'd* میل مقناطیس *milé mèqnatis*.

Paravent, s. m., درساره *dèr-sarè*, پردهٔ چارچوبه دار *pèrdèyé tchar-tchoubè-dar*.

Parbleu! interj. در این چه حرف *dèr in tchè hèrf*.

Parc, s. m. lieu où l'on enferme les moutons, آغل *âghèl*, pr. t. *âghil*; — parc d'artillerie, توپخانه *toup-khanè*, pr. t. *top-khanè*; — jardin entouré d'une enceinte, باغ *bagh*.

Parcage, s. m., مدّت توقّف گوسفندان در چراگاه *moudдèté tèvèqqoufé gousfèndan dèr tchèra-gah*, pr. t. *muddèti tèvèqqufi gousfèndan dèr tchèra-guiah*.

Parcelle, s. f., تکهٔ کوچك *tèkèyé koutchèk*, a. ذرّه *zèrrè*, pl. ذرّات *zèrrat*.

Parce que, locution conjonctive, زیرا *zira*, زیرا که *zira-ké*,

pr. t. *zira-ki*, چونکه *tchoun-ké*, pr. t. *tchoun-ki*; — par ce que (en trois mots), از آنچه *èz ân-tchè*, pr. t. *èz ân-tchi*; — par ce que vous avez dit il est évident que.... از آنچه گفته اید معلوم میشود که *èz ân-tchè goftè-id mè'èloum mi-chèvèd ké*, pr. t. *èz ân-tchi goufte-id ma'loum mi-chèvèd ki*, ou از گفتهٔ شما معلوم میشود که *èz goftèyé chouma mè'èloum mi-chèvèd ké.*

Parchemin, s. m., پوست حیوانی *pousté hèivani*, a. رق *rèqq*, pr. t. *raqq*.

Parcheminerie, s. f., کارخانهٔ رقسازی *kar-khanèyé rèqq-sazi.*

Parcheminier, s. m., رقساز *rèqq-saz.*

Parcimonie, s. f., تنگچشمی *tèng-tchèchmi*, a. خست *khèssèt*, بخل *boukhl*, امساك *èmsak.*

Parcimonieux, se, adj., تنگ چشم *tèng-tchèchm*, a. خسیس *khècis*, pr. t. *khacis*, بخیل *bèkhil*, pr. t. *bakhil.*

Parcourir, v. a., گردش کردن *guèrdèch kèrdèn*, سیر کردن *sèir kèrdèn*, گردیدن *guèrdidèn*; — parcourir des yeux, نگاه کردن *nègah kèrdèn*, مرور کردن *mourour kèrdèn.*

Pardon, s. m., آمرزش *âmourzèch*, پوزش *pouzèch*, بخشایش *bèkhchayèch*, pr. t. *bakhchayich*, a. عفو *'èfv*, pr. t. *'afv*, مغفرت *mèghfèrèt*, pr. t. *maghfirèt*; — demander pardon, آمرزش خواستن *âmourzèch khastèn*, پوزش خواستن *pouzèch khastèn*, پوزیدن *pouzidèn*, استغفار کردن *èstèghfar kèrdèn*, pr. t. *istighfar kièrdèn*; — en style familier on dit: pardon, je vous demande pardon,

بباخشيد *bè-bèkhchid*, معذورم بداريد *mè'èzour-èm bè-darid*, عفو بفرمائيد *'èfv bè-fèrmayid.*

Pardonnable, adj. des 2 g., باخشيدني *bèkhchidèni*, عفو پذير *'èfv-pèzir.*

Pardonner, v. a., باخشيدن *bèkhchidèn*, گذشت كردن *gouzècht kèrdèn*, آمرزيدن *âmourzidèn*; — excuser, معذور داشتن *mè'èzour dachtèn*, pr. t. *ma'zour dachtèn*; — pardonné, e, آمرزيده *âmourzidè*, a. مغفور *mèghfour*, pr t. *maghfour*; — excusé, معذور شده *mè'èzour-choudè*, معاف شده *mè'af-choudè*, a. معذور *mè'èzour*, pr. t. *ma'zour.*

Parégorique, adj. des 2 g. synonyme d'anodin. V. **Anodin**.

Pareil, **le**, adj., همتا *hèm-ta*, مانند *manènd*, جفت *djouft*, a. نظير *nèzir*, pr. t. *nazir*, مثل *mèsl*, pr. t. *misl*, pl. امثال *èmsal*; — égal, pareil, s., a. قرين *qèrïn*, pr. t. *qarïn*, pl. اقران *èqran*; — sans pareil, بي همتا *bi-hèm-ta*, p. t. بي نظير *bi-nèzir*, pr. t. *bi-nazir*, بي مثل *bi-mèsl*, pr. t. *bi-misl.*

Pareillement, adv., همچنين *hèm tchènïn*, a. كذالك *kè-zalèk*, pr. t. *kè-zalik*; — moi pareillement, من همچنين *mèn hèm-tchènïn.*

Parement, s. m. action de parer, آرايش *ârayèch*, a. زينت *zinèt*, تزيين *tèzèiyoun*; — bande d'étoffe qui borde la manche, سر آستين *sèré âstïn.*

Parenchyme, s. m., a. جوهر المعي *djoouhèr-oul-mè'i*, pr. t. *djèvhèr-ul-ma'ï.*

Parent, **e**, s., خويش *khich*, خويشاوند *khichavènd*, a.

قوم *qooum*, pr. t. *qavm*, a. قريب *qèrib*, pr. t. *qarib*, pl. اقربا *èqrèba*, pr. t. *aqraba*.

PARENTÉ, s. f., خويشى *khichi*, خويشاوندى *khichavèndi*, a. قرابت *qèrabèt*, pr. t. *qarabèt*.

PARENTHÈSE, s. f., a. جملهٔ معترضه *djoumlèyé mou'outèrèzè* pr. t. *djumlèï mu'tarizè*.

PARER, v. a. orner, آراستن *àrastèn*, آرايش دادن *àrayèch dadèn*, زينت كردن *zinèt kèrdèn*; — se parer, خودرا آراستن *khoud-ra àrastèn*; — paré, e, آراسته *àrastè*, زينت يافته *zinèt-yaftè*.

PARER, v. a. éviter, رد كردن *rèd kèrdèn*, دفع كردن *dèf' kèrdèn*; — paré, e, دفع شده *dèf'-choudè*, a. مندفع *moundèfè'*, pr. t. *mundèfi'*.

PARÈRE, s. m., a. قول تاجر *qooulé tadjèr*, pr. t. *qavli tadjir*, قول تجّار *qooulé touddjar*, pr. t. *qavli tuddjar*.

PARESSE, s. f., كاهلى *kahèli*, تنبلى *tèmbèli*, a. تكاسل *tèkaçoul*, pr. t. *tèkiaçul*.

PARESSER, v. n. faire le paresseux, تنبلى كردن *tèmbèli kèrdèn*.

PARESSEUX, SE, adj., كاهل *kahèl*, pr. t. *kiahil*, p. t. تنبل *tèmbèl*, a. كسل *kècèl*, pr. t. *kècil*.

PARFAIRE, v. a., تمام كردن *tèmam kèrdèn*.

PARFAIT, E, adj. accompli, achevé, رسا *rèça*, ce mot est devenu vieux, a. تمام *tèmam*, تامّ *tamm*, كامل *kamèl*, pr. t. *kiamil*, تكميل *tèkmil*; — bien fait, bien, خيلى خوب *khèili khoub*.

PARFAITEMENT, adv. d'une manière parfaite, خيلى خوب *khèili khoub*, بسيار خوب *bèciar khoub*; — d'une ma-

nière complète, بطور كامل *bè-tooure kamèl*, a. بالكمال *bèl-kèmal*, pr. t. *bil-kièmal.*

Parfiler, v. a., séparer la soie de l'or dans une étoffe, نخ نخ كشيدن *nèkh-nèkh kèchidèn.*

Parfois, adv., گاهی *gahi*, گاه گاه *gah-gah*, a. بعض كرّه *bè'èzé kèrrè*, pr. t. *ba'zi kèrrè*, بعضن *bè'èzèn*, pr. t. *ba'zèn.*

Parfum, s. m., بوی خوش *bouï hhoch*, رایحهٔ خوب *raïhèyé khoub*, a. رایحهٔ طیّبه *raïhèyé tèiyèbè*, pr. t. *raïhaï taïyibè*, عطر *'ètr*, pr. t. *'atr*, pl. عطریات *'ètriat*, pr. t. *'atriat*

Parfumer, v. a. répandre une bonne odeur, خوش بو كردن *khoch bou kèrdèn*, خوش بو دادن *khoch bou dadèn*, معطر ساختن *mou'èttèr sakhtèn*; — chasser le mauvais air en brûlant des parfums, بخور كردن *boukhour kèrdèn*; — parfumé, e, qui a une bonne odeur, خوش بو *khoch-bou*, خوش رایحه *khoch-raïhè*, a. معطّر *mou'èttèr*, pr. t. *mou'attar*; — qui a été parfumé, بخور شده *boukhour-choudè.*

Parfumeur, **se**, s. m., a. عطّار *'èttar*, pr. t. *'attar.*

Parfumoir, s. m., بخوردان *boukhour-dan*, a. مجمر *mèdj-mèr*, pr. t. *midjmèr.*

Pari, s. m., گرو *guèroou*, a. نذر *nèzr*, شرط *chèrt*, pr. t. *chart*, بحث *bèhs*, pr. t. *bahs.*

Parier, v. a., نذر بستن *nèzr bèstèn*, شرط بستن *chèrt bèstèn.*

Pariétaire, s. f., plante, سرش *sèrèch.*

Pariétal, **e**, pl. **Pariétaux**, os pariétal, استخوان كاسهٔ

سر *èstoukhané kacèyé sèr*, a. جمجمه *djèmdjèmè*.

Parieur, se, s., نذر كننده *nèzr-kounèndè*.

Paris, nom de ville, پاريس *paris*.

Parisien, ne, adj., پاريسى *parici*.

Parité, s. f., برابرى *bèra-bèri*, a. مساوات *mouçavat*, pr. t. *muçavat*, تساوى *tèçavi*; — comparaison, a. مثل *mècèl*, pl. امثال *èmsal*, تمثال *tèmsal*, pr t. *timsal*.

Parjure, s. m. faux serment, سوگند دروغ *soougèndé dourough*, قسم دروغ *qècèmé dourough*, pr. t. *qaçami dourough*; — serment violé, سوگند شكسته *soouguèndé chèkèstè*, pr. t. *sèvguèndi chikièstè*, نقض سوگند *nèqzé soouguènd*; — qui commet un parjure, سوگند شكن *soouguènd-chèkèn*, pr. t. *sèvguènd-chikèn*.

Parjurer, (se) v. pron., دروغ سوگند ياد كردن *dourough sooughènd yad kèrdèn*, دروغ قسم خوردن *dourough qècèm khourdèn*; — violer son serment, سوگند شكستن *soouguènd chèkèstèn*, نقض عهد كردن *nèqzé 'èhd kèrdèn*.

Parlage, s. m., V. Verbiage.

Parlant, e, adj., a. ناطق *natèq*, pr. t. *natiq*.

Parlement, s. m., a. مجلس وكلاى ملّت *mèdjlècé voukèlaï mèllèt*.

Parlementaire, s. m., گماشته *goumachtè*, خبر رسان *khèbèr rèçan*.

Parlementer, v. n., گفت و شنود كردن *goft-ou-chenoud kèrdèn*, گفتگو كردن *goftè-gou kèrdèn*, مكالمات داشتن *moukalèmat dachtèn*.

Parler, v. n. et a. حرف زدن *hèrf zèdèn*, گفتن سخن

soukhèn goftèn. تکلّم کردن *tèkèlloum kèrdèn*; — discourir, صحبت کردن *souhbèt kèrdèn*, pr. t. *sohbèt kièrdèn*; — parler français, parler en français, فرانسه حرف زدن *francè hèrf zèdèn*; — parlez-vous français? فرانسه حرف میزنید *francè hèrf mi-zènid.*

Parler, s. m. langage, سخن گوئی *soukhèn-gouyi.*

Parlerie, s. f., V. **Verbiage.**

Parleur, se, s., بسیار حرفزن *bèciar hèrf-zèn*, بسیار گو *bèciar-gou.*

Parloir, s. m., اوطاق صحبت *outaqé souhbèt*, pr. t. *otaqi sohbèt.*

Parmi, prép., میان *mian*, در میان *dèr mian*, a. بین *bèin*, ما بین *ma-bèin*; — parmi nous, میان خودمان *miané khoudèman*; — parmi eux, میان خودشان *miané khoudchan.*

Parnasse, s. m. au figuré la poésie, a. شعر *chè'èr*, pr. t. *chi'r*, réunion des poètes, a. شعرا *chou'èra*, pr. t. *chou'ara.*

Parodie, s. f., a. هجو *hèdjv.*

Parodier, v. a., هجو کردن *hèdjv kèrdèn.*

Paroisse, s. f., a. محلّه *mèhèllè*, pr. t. *mahallè*, pl. محلّات *mèhèllat*, pr. t. *mahallat.*

Paroissial. e, adj., a. متعلّق بمحلّه *moutè'èllèq bè-mèhèllè.*

Paroissien, ne, s., habitant d'une paroisse a. ساکن محلّه *sakèné mèhèllè*, pr. t. *sakini mahallè*, اهل محلّه *èhlé mèhèllè*, pr. t. *èhli mahallè*; — s. m. livre de prières, کتاب دعا *kètabé do'â.*

Parole, s. f., سخن *soukhèn*, a. حرف *hèrf*, pr. t. *harf*, لفظ *lèfz*, pr. t. *lafz*, pl. الفاظ *èlfaz*, قول *qooul*, pr. t. *qavl*, pl. اقوال *èqval*, pr. t. *aqval*; — promesse, a. وعده *vè'èdè*, pr. t. *va'dè*, وعد *vè'èd*, pr. t. *va'd*; — donner sa parole, وعده كردن *vè'èdè kèrdèn*, حرف دادن *hèrf dadèn*; — tenir sa parole, بر سر حرف خود استادن *bèr sèré hèrfé khoud èstadèn*, pr. t. *bèr sèri harfi khod istadèn*; — manquer de parole, بر سر حرف خود نيستادن *bèr sèré hèrfé khoud nè-yèstadèn*, خلف وعده كردن *khoulfé vè'èdè kèrdèn*; — faculté de parler, a. قوّة ناطقه *qouvvèyé natèqè*, pr. t. *qouvvèï natiqa*, قوّت ناطقه *qouvvèté natèqè*, pr. t. *qouvvèti natiqa*, نطق *noutq*.

Paronomase, s. f., a. مقارنت الفاظ *mouqarèneté èlfaz*, pr. t. *muqarinèti èlfaz*.

Paronomasie, s. f., a. مشابهت الفاظ *mouchabèhèté èlfaz*, pr. t. *muchabèhèti èlfaz*.

Paroxisme, s. m., شدّت درد *chèddèté dèrd*, a. شدّت مرض *chèddèté mèrèz*, pr. t. *chiddèti maraz*, احتداد مرض *èhtèdadé mèrèz*, pr. t. *ihtidadi maraz*.

Parque, s. f. au figuré, la mort, مرگ *mèrg*, a. اجل *èdjèl*, pr. t. *èdjal*; — les ciseaux de la Parque, مقراض اجل *mèqrazé èdjèl*, pr. t. *maqrazi èdjal*.

Parquer, v. a., توى باغ گذاشتن *touï bagh gouzachtèn*.

Parquet, s. m., تخته فرش *tèkhtè-fèrch*; — endroit où se tiennent les avocats, نشيمنگاه وكلاى شرع *nèchimèn-gahé voukèlaï chèr'*; — les officiers même du ministère public, a. وكلاى شرع *vouqèlaï chèr'*, pr. t. *vukèlaï chèr'*.

Parquetage, s. m. action de parqueter, V. Parqueter.

Parqueter, v. a., تخته فرش کردن *tèkhtè-fèrch kèrdèn*, pr. t. *takhta-fèrch kièrdèn.*

Parrain, s. m., پدر تعمید *pèdèré tè'èmid.*

Parricide, s. m. celui qui tue son père, پدرکش *pèdèr-kouch*, قاتل پدر *qatèlé pèdèr*; — crime que commet le parricide, پدرکشی *pèdèr-kouchi*, a. قتل الاب *qètl-ul-èb*, pr. t. *qatl-ul-ab.*

Parsemer, v. a., پاشیدن *pachidèn*, افشاندن *èfchandèn*, نثار کردن *nèçar kèrdèn.*

Parsi, s. m., V. Guèbre.

Part, s. f., بهره *bèhrè*, بخش *bèkhch*, a. حصّه *hèssè*, pr. t. *hissè*, pl. حصص *hècès*, pr. t. *hiças*, سهم *sèhm*, pr. t. *sahm*, pl. اسهام *èsham*, pr. t. *asham*, قسمت *qèsmèt*, pr. t. *qismèt*; — côté, سوی *soui*, a. طرف *tèrèf*, pr. t. *taraf*, جانب *djanèb*, pr. t. *djanib*, pl. جوانب *djèvanèb*, pr. t. *djèvanib*; — de votre part, از طرف شما *èz tèrèfé chouma*, pr. t. *èz tarafi chouma*; — de toutes parts, از هر طرف *èz hèr tèrèf*, pr. t. *èz hèr taraf*; — nulle part, هیچ جا *hitch dja*; — à part, سوا *sèva*, a. علیحدّه *'èlè-hèddè*, pr. t. *'ala-haddè*, خلوت *khèlvèt*, pr. t. *khalvèt*; — faire part, آگاه کردن *agah kèrdèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn*, اطّلاع دادن *èttèla' dadèn*, pr. t. *ittila' dadèn*; — prendre part, دخیل شدن *dèkhil choudèn*, حصّه دار بودن *hèssè-dar boudèn*, pr. t. *hissè-dar boudèn*. شراکت داشتن *chèrakèt dachtèn*; — part, lieu, جای *djaï*, a. محلّ *mèhèll*, pr. t. *mahall*; — quelque part, جای *djaï*, یک جای *yèk djaï.*

Partage, s. m., بخش bèkhch, a. تقسيم tèqsim, pr. t. taqsim; — portion V. Part; — sort, a. قسمت qèsmèt, pr. t. qismèt, نصيب nècib, pr. t. nacib.

Partager, v. a., بخش كردن bèkhch kèrdèn, قسمت كردن qèsmèt kèrdèn, تقسيم كردن tèqsim kèrdèn; —partager en deux, دو نيم كردن dou nim kèrdèn.

Partance, s. f., a. عزيمت 'èzimèt, pr. t. 'azimèt, حركت hèrèkèt, pr. t. harèkèt.

Partant, adv., بنابر اين bèna-bèr ïn, لاجرم la-djèrèm.

Partenaire, s. m., در بازى شريك dèr bazi chèrik.

Parterre, s. m., parterre de fleurs, گلستان goulèstan, pr. t. gulistan, گلزار goul-zar, pr. t. gul-zar; — partie d'une salle de spectacle, صحن تماشا خانه sèhné tèmacha-khanè.

Parti, s. m. réunion de plusieurs personnes contre d'autres, گروه guèrouh, a. فرقه fèrqè, pr. t. firqa; — prendre le parti de ...., طرفدارى كردن tèrèf-dari kèrdèn; — résolution, a. عزم 'èzm, pr. t. 'azm, تصميم tèsmim, جزم djèzm; — prendre son parti. عزم را جزم كردن 'èzm-ra djèzm kèrdèn; — expédient, راه rah, a. تدبير tèdbir; — profession, genre de vie, راه rah, a. طريقت tèriqèt, pr. t. tariqat; — tirer parti, جلب فايده كردن djèlbé faïdè kèrdèn, صرفه كردن sèrfè kèrdèn.

Partial, e, adj., طرفگير tèrèf-guir, pr. t. taraf-guir, طرفدار tèrèf-dar, pr. t. taraf-dar, a. متعصّب moutè'èssèb, pr. t. mutè'assib.

Partialement, adv., بطرفگيرى bè-tèrèf-guiri, بتعصّب bè-tè'èssoub, از روى تعصّب èz rouï tè'èssoub.

Partialité, s. f., طرفگيرى *tèrèf-guiri*, جانبدارى *djanèb-dari*, a. تعصّب *tè'èssoub*, pr. t. *tè'assub*, تصاحب *tèçahoub*, pr. t. *tèçahub*.

Participant, e, adj., همباز *hèm-baz*, انباز *ènbaz*, بهره مند *bèhrè-mènd*, p. t. حصّه دار *hèssè-dar*, pr. t. *hissè-dar*, a. شريك *chèrik*, pr. t. *charik*, مشارك *moucharèk*, pr. t. *mucharik*.

Participation, s. f., همبازى *hèm-bazi*, انبازى *ènbazi*, حصّه دارى *hèssè-dari*, a. شراكت *chèrakèt*, اشتراك *èchtèrak*, pr. t. *ichtirak*.

Participe, s. m. participe actif, a. اسم فاعل *èsmé fa'èl*, pr. t. *ismi fa'il* ; — passif, اسم مفعول *èsmé mèf'oul*, pr. t. *ismi mèf'oul*.

Participer, v. n., انباز شدن *ènbaz choudèn*. بهره مند شدن *bèhrè-mènd choudèn*, شريك بودن *chèrik boudèn*.

Particulariser, v. a., به تفصيل بيان كردن *bè tèfsil bèyan kèrdèn*, مفصّلاً بيان كردن *moufèssèlèn bèyan kèrdèn*.

Particularité, s. f., كيفيّت ديگر *kèifiyèté diguèr*, كيفيّت مخصوص *kèifiyèté mèkhsous*, كيفيّت عليحدّه *kèifiyèté 'èla-hèddè* ; — en parlant des particularités d'une affaire, a. دقيقه *dèqiqè*, pr. t. *daqiqa*, pl. دقايق *dèqayèq*, pr. t. *daqaïq*.

Particule, s. f., petite partie, a. جزو *djouz*, pr. t. *djuz*, pl. اجزا *èdjza* ; — terme de grammaire, a. حرف *hèrf*, pr. t. *harf*.

Particulier, s. m., كسى *kèci*, شخصى *chèkhci* ; — en particulier, خلوت *khèlvèt*, در خلوت *dèr khèlvèt* ; — en secret, محرمانه *mèhrèmanè*, در خفيه *dèr khoufiyè*.

Particulier, **e**, adj. a. خاصّ *khass*, مخصوص *mèkhsous*, pr. t. *makhsous*.

Particulièrement, adv., a. مخصوصاً *mèkhsoucèn*, pr. t. *makhsoucèn*.

Partie, s. f., portion, پاره *parè*, لخته *lèkhtè*, تکه *tèkè*, pr. t. *tikè*, t. p. پارچه *partchè*, pr. t. *partcha*, a. جزء *djouz'*, pr. t. *djuz'*, pl. اجزا *èdjza*, قطعه *qèt'è*, pr. t. *qit'a*, حصّه *hèssè*, pr. t. *hissè*; — une partie, یک تکه *yèk tèkè*, pr. t. *yèk tikè*; — les parties du corps, اجزای بدن *èdjzaï bèdèn*, ou اعضای بدن *è'èzaï bèdèn*, pr. t. *a'zaï bèdèn*; — les parties du discours, اجزای کلام *èdjzaï kèlam*; — partie de plaisir, a. عیش *'èich*; — jeu, بازی *bazi*; — côté, سوی *soui*, a. طرف *tèrèf*, pr. t. *taraf*, سمت *sèmt*, جهت *djèhèt*, pr. t. *djihèt*, pl. جهات *djèhat*, pr. t. *djihat*; — les quatre parties du monde, چهار جهات عالم *tchèhar djèhaté 'âlèm*, a. جهات اربعهٔ عالم *djèhaté èrbè'èyé 'âlèm*, pr. t. *djihati èrbè'èyi 'âlèm*; — plaideur, a. مدّعی *mouddè'i*, خصم *khèsm*; — les deux parties, a. طرفین *tèrèfèïn*, pr. t. *tarafèïn*; — les deux parties belligérantes, دولتین محاربین *dooulètèïné mouharèbèïn*, pr. t. *dèvlètèïni muharèbèïn*; — les deux puissance contractantes. دولتین معاهدتین *dooulètèïné mou'âhèdètèïn*, pr. t. *dèvlètèïni mu'âhidètèïn*; — la plus grande partie, بیشترش *bichtèr-èch*, a. اکثر *èksèr*; — en partie, اندکی *èndèki*, قدری *qèdri*, a. بعض *bè'èzi*, pr. t. *ba'zi*.

Partiel, **le**, adj., a. جزئی *djouz'ïi*; — éclipse partielle, خسوف جزئی *khouçoufé djouz'ïi*, pr. t. *khuçoufi djuz'ïi*.

Partiellement, adv., كم كم *kèm-kèm*, جزء جزء *djouz'-djouz'*, a. جزيا *djouz'ièn*.

Partir, v. n., رفتن *rèftèn*, روانه شدن *rèvanè choudèn*, عازم شدن *'âzèm choudèn*, راه افتادن *rah ouftadèn*; — à partir d'aujourdhui, از تاریخ امروز *èz tarikhé èmrouz*.

Partisan, s. m., هوادار *hèva-dar*, هواخواه *hèva-khah*, t. p. طرفدار *tèrèf-dar*, pr. t. *taraf-dar*, طرفگیر *tèrèf-guir*, pr. t. *taraf-guir*.

Partition, s. f., تألیف موسیقی *tè'èlifé mouciqi*.

Partout, adv., همه جا *hèmè-dja*, هر جا *hèr-dja*; — aller partout, همه جا رفتن *hèmè-dja rèftèn*; — il met son nez partout بهر امری مداخله میکند *bè-hèr èmri moudakhèlè mi-kounèd*.

Parure, s. f., آرایش *ârayèch*, پیرایه *pirayè*, زیور *zivèr*, زیب *zib*, a. زینت *zinèt*, تزیین *tèzèiyoun*, pl. تزیینات *tèzèiyounat*.

Parvenir, v. n., رسیدن *rècidèn*, واصل شدن *vacèl choudèn*; — parvenu, e, رسیده *rècidè*, واصل شده *vacèl-choudè*.

Parvenu, s. m., از رتبهٔ پست بمنصب رسیده *èz routbèyé pèst bè-mènsèb rècidè*.

Parvis, s. m., جلو خان کلیسا *djèloou-khané kliça*, a. دهلیز *dèhliz*.

Pas, adv. de négation., نه ou ن *nè*, مه ou م *mè*; — n'allez pas, نروید *nè-rèvid*; — il n'est pas venu, نیامد *nè-yâmèd*, نیامده است *nè-yâmèdè-èst*; — ne viens pas, نیا *nèyâ*, میا *mèyâ*; — pas un, هیچ یک *hitch yèk*,

هیچ یکی *hitch yèki*; — il n'y en a pas un, دانه ندارد *danèyi nè-darèd*, هیچ یکدانه نیست *hitch yèk-danè nist*.

Pas, s. m. mouvement du pied en avant, گام *gam*, a. قدم *qèdèm*, pr. t. *qadèm*, vulg. *adèm*, pl. قدوم *goudoum*, خطوة *khètvèt*, pr. t. *khatvèt*, pl. خطوات *khètèvat*, pr. t. *khatèvat*; — retourner sur ses pas, بر گشتن *bèr guèchtèn*, مراجعت کردن *mouradjè'èt kèrdèn*; — faire un faux pas, لغزیدن پا *lèghzidèné pâ* لغزش پا *lèghzèché pa*; — au fig. faire une faute, خبط کردن *khèpt kèrdèn*, پا لغز کردن *pâ-lèghz kèrdèn*, سهو کردن *sèhv kèrdèn*, خطا کردن *khèta kèrdèn*; — le pas, préséance, a. تقدّم *tèqèddoum*, pr. t. *tèqaddum*; — mauvais pas, passage périlleux, جای با خطر *djaï ba-khètèr*.

Pasquin, s. m. bouffon, مسخره *mèskhèrè*, a. هزّال *hèzzal*.

Pasquinade, s. f., مسخرگی *mèskhèrègui*.

Passable, adj. des 2 g., بد نیست *bèd nist*, a. وسط *vècèt*, pr. t. *vaçat*.

Passablement, adv., بد نه *bèd-nè*; — il a passablement fait cela, این‌را بد نکرد *ïn-ra bèd nè-kèrd*.

Passade, s. f., آمد و رفت *âmèd-ou-rèft*.

Passage, s. m. action de passer, گذر *gouzèr*, pr. t. *guzèr*, a. مرور *mourour*, pr. t. *murour*, عبور *'oubour*; — lieu par on l'on passe, گذرگاه *gouzèr-gah*, pr. t. *guzèrguiah*, راه *rah*, جای عبور *djaï 'oubour*, a. معبر *mè'èbèr*, pr. t. *ma'bèr*, pl. معابر *mè'âbèr*, pr. t. *mè'âbir*; — droit qu'on paye, راهداری *rah-dari*; — passage, cita-

tion d'un auteur, a. فقره *fèqèrè*, pr. t. *fiqra*, pl. فقرات *fèqèrat*, pr. t. *fiqrat*.

Passager, ère, adj., در گذر *dèr gouzèr*, بی بقا *bi-bèqa*, a. فانی *fani*.

Passager, ère, s., a. رونده *rèvèndè*, a. مسافر *mouçafèr*, pr. t. *muçafir*, pl. مسافرین *mouçafèrïn*, pr. t. *muçafirïn*, عابر *'âbèr*, pr. t. *'âbir*, pl. عابرین *'âbèrïn*, pr. t. *'âbirïn*.

Passagèrement, adv., a. مسافرة *mouçafèrètèn*, pr. t. *muçafirètèn*.

Passant, s. m., رونده و آینده *rèvèndè-ou-âyèndè*, pl. روندگان و آیندگان *rèvèndègan-ou-âyèndègan*, a. مترَدّد *moutèrèddèd*, pr. t. *mutèrèddid*, pl. متردّدین *moutèrèddèdïn*; — en passant (part. prés.), حین گذر *hiné gouzèr*, وقت عبور *vèqté 'oubour*.

Passation, s. f., حجّت نوشتن *houddjèt nèvèchtèn*, pr. t. *huddjèt nivichtèn*.

Passavant, s. m. permis de la douane, a. جواز *djèvaz*; — passage établi entre deux vaisseaux, گذرگاه *gouzèr-gah*.

Passe, s. f. canal étroit entre des rochers, تنگنای *tèng-naï*; — supplément qu'on ajoute à une monnaie qui n'a plus sa valeur nominale, کسر پول *kèsré poul*, pr. t. *kièsri poul*; — position favorable, a. حالت *halèt*, فرصت *foursèt*, pr. t. *fursat*.

Passé, s. m., ایّام گذشته *èiyamé gouzèchtè*, زمان ماضی *zèmané mazi*, p. t. زمان سابق *zèmané sabèq*, pr. t. *zèmani sabiq*, a. الماضی *èl-mazi*; — dans les temps

passés, در زمان گذشته *dèr zèmané gouzèchtè.*

Passe-carreau, s. m., اوتوی خیّاط *outouï khèiyat.*

Passe-cheval, s. m., ناوهٔ گذر اسپ *navèyé gouzèré èsp,* pr. t. *navèï guzèri èsp.*

Passe-debout, s. m., a. جواز *djèvaz.*

Passe-droit, s. m. grâce accordée contre l'usage ordinaire, a. مساعده *mouça'èdè,* pr. t. *muça'èdè;* — injustice qu'on fait à quelqu'un en lui préférant pour un grade quelqu'un qui a moins de titres que lui, ناحقّ *na-hèqq,* pr. t. *na-haqq,* a. ظلم *zoulm.*

Passée, s. f., وقت مرور مرغان *vèqté mourouré mourghan,* pr. t. *vaqti mourouri mourghan.*

Passement, s. m., نوار *nèvar,* a. شريط *chèrit.*

Passementier, s. m., علاقه بند *'èlaqè-bènd,* a. شارط *charèt,* pr t. *charit.*

Passe-partout, s. m., كليد درهاى متعدّد *klidé dèrhaï moutè'èddèd.*

Passe-port, s. m., گذر نامه *gouzèr-namè,* تذكرهٔ راه *tèzkèrèyé rah.*

Passer, v. n.. گذشتن *gouzèchtèn,* pr. t. *guzèchtèn,* گذر كردن *gouzèr kèrdèn,* pr. t. *guzèr kièrdèn,* عبور كردن *'oubour kèrdèn,* رد شدن *rèd choudèn;* — passer pour .... avoir la réputation de, مشهور بودن *mèchhour boudèn,* شهرت داشتن *cheuhrèt dachtèn;* — passer de la tête, oublier, فراموش كردن *fèramouch kèrdèn,* از خاطر رفتن *èz khatèr rèftèn,* خاطر رفتن *khatèr rèftèn,* pr. t. *khatir rèftèn;* — v. a. passer l'eau, از آب رد شدن *èz âb rèd choudèn;* — le temps, وقترا گذراندن *vèqt-*

ra gouzèrandèn, گذراندن وقت *gouzèrandèné vèqt*, pr. t. *guzèrandèni vaqit*; — passer au fil de l'épée, طعمهٔ شمشیر کردن *teu'eumèyé chèmchir kèrdèn*; — faire couler à travers un linge ou un tamis, پالودن *paloudèn*, پالاییدن *palayidèn*, vulg. صاف کردن *saf kèrdèn*; — omettre, گذاشتن *gouzachtèn*, کنار گذاشتن *kènar gouzachtèn*; — passer (se dit des choses qui perdent leur beauté) پژمرده شدن *pèjmourdè choudèn*; — se passer, s'écouler, گذشتن *gouzèchtèn*, در گذر بودن *dèr gouzèr boudèn*; — arriver, survenir, واقع شدن *vaqè' choudèn*, pr. t. *vaqi' choudèn*, بوقوع پیوستن *bè-veqou' pèivèstèn*; — ce qui s'est passé avant nous, آنچه قبل از ما بوقوع پیوست *ân-tché qèbl èz ma bè-veqou' pèivèst*, pr. t. *ân-tchi qabl èz ma bè-vouqou' pèivèst*; — se passer de quelque chose, s'en priver, خودرا محروم کردن *khoud-ra mèhroum kèrdèn*, از خود باز گرفتن *èz khoud baz guèrèftèn*; — passer une lettre de change, حواله کردن *hèvalè kèrdèn*; — être admis, reçu, قبول شدن *qèboul choudèn*; — au fig. surpasser en mérite, گذشتن *gouzèchtèn*, برتری یافتن *bèrtèri yaftèn*, تفوّق پیدا کردن *tèfèvvouq pèida kèrdèn*; — passé, e, گذشته *gouzèchtè*.

Passereau, s. m. V. Moineau.

Passe-temps, s. m., a. مشغولیّت *mèchghouliyèt*.

Passible, adj. des 2 g., قابل تحمّل درد و رنج *qabèlé tèhèmmoulé dèrd-ou-rèndj*; — qui doit subir une peine, مستحقّ جزا *moustèhèqqé djèza*, pr. t. *mustahaqqi djèza*.

Passif, **ive**, adj. qui souffre l'action, a. مفعول *mèf'oul*; — par extension, qui n'agit pas, بی عمل *bi-'èmèl*, بی کار *bi-kar*; — en terme de grammaire, participe passé, a. اسم مفعول *èsmé mèf'oul*, pr. t. *ismi maf'oul*; — actif, اسم فاعل *èsmé fa'èl*, pr. t. *ismi fa'il*; — dette passive, وام *vam*, a. قرض *qèrz*, pr. t. *qarz*, pl. قروض *qourouz*, دین *dèin*, pl. دیون *diyoun*, pr. t. *duyoun* — dettes actives, a. طلب *tèlèb*, مطلوب *mètloub*, pr; t. *matloub*, pl. مطلوبات *mètloubat*, pr. t. *matloubat*.

Passion, s. f. souffrance de Jésus-Christ, رنج و محنت حضرت عیسی *rèndj-ou-mèhnèté hèzrèté 'iça*, pr. t. *rèndj-u-mihnèti hazrèti 'iça*; — affection violente, درد عشق *dèrdé 'èchq*; — mouvement de l'âme, a. هوای نفس *hèvaï nèfs*, pr. t. *havaï nèfs*, حرص نفسانی *hèrsé nèfsani*, pr. t. *hirsi nèfsani*, هوس *hèvès*; — aimer avec passion, از دل و جان دوست داشتن *èz dèl-ou-djan doust dachtèn*.

Passionnément, adv., بشدّت اشتیاق *bè-chèddèté èchtiaq*, بهوس تمام *bè-hèvècé tèmam*, بعشق هر چه تمامتر *bè-'èchqé hèr-tché tèmam-tèr*.

Passionner, v. a. donner un caractère animé، بدرجهٔ عشق و هوس بر آوردن *bè-dèrèdjèyé 'èchq-ou-hèvès bèr âvourdèn*; — exciter la passion de... بهوس آوردن *bè-hèvès âvourdèn*; — se passionner, مبتلا شدن *moubtèla chouaèn*, شیفته شدن *chiftè choudèn*, بشدّت عاشق شدن *bè-chèddèt 'âchèq choudèn*, pr. t. *bè-chiddèt 'âchiq choudèn*; — il est passionné pour cette femme, مبتلای عشق این زنست *moubtèlaï 'èchqé ïn zèn èst*,

شیفتۀ جمال این زن شد *chiftèyé djèmalé ïn zèn choud*, دیوانۀ این زن است *divanèyé ïn zèn èst*; — s'emporter, بغضب آمدن *bè-ghèzèb âmèdèn*; — passionné, e, مبتلای درد عشق شده *moubtèlaï dèrdé 'èchq choudè*, a. مفتون *mèftoun*.

Passivement, adv. V. **Passif**.

Passoire, s. f. sorte de tamis, ترشی پالا *tourchi-pala*, پالوانه *palvanè*, پالاوان *palavan*, vulg. چلو صافکن *tchèloou saf-koun*.

Pastel, s. m. crayon fait de couleurs pulvérisées, مداد رنگ نگارنگ *mèdadé rènga-rèng*, رنگ آمیز قورشون قلمی *rèng-âmiz qourchoun qèlèmi*.

Pastèque, s. f., هندوانه *hèndèvanè*.

Pastiche, s. m., تقلید تصویری *tèqlidé tèsviri*.

Pasteur, s. m., شبان *chèban*, گلّه بان *guèllè-ban*, p. t. چوبان *tchouban*, pr. t. *tchoban*, a. راعی *ra'i*, pl. رعات *rè'ât*, pr. t. *ri'ât*; — fig., a. رهبان *rouhban*.

Pastille, s. f., a. حبّ *hèbb*, pr. t. *habb*, حبّه *hèbbè*, قرص *qours*, pl. اقراص *èqras*; — pastilles odoriférantes, حبّهای معطّر *hèbbè-haï mou'èttèr*; — bonbon, نقل *nouql*.

Pastoral, e, adj., شبانی *chèbani*, چوبانی *tchoubani*.

Pastoralement, adv. au fig., از روی رهبانیّت *èz rouï rouhbaniyèt*.

Pat, s. m., terme du jeu d'échecs, آچمز *âtchmèz*.

Patache, s. f., کشتی بارکش *kèchtiï bar-kèch*.

Pataquès, s. m., a. مغلطۀ کلام *mèghlètèyé kèlam*, pr. t. *maghlatèï kièlam*.

Pataraffe, s. f., a. خطّ مغشوش *khètté mèghchouch*, خطّ مهوّش *khètté mouhèvvèch*, pr. t. *khatti muhèvvèch.*

Patate, s. f., سیب زمینی *sibé zèmini.*

Pataud, e, adj., گنده *goundè*, a. غلیظ الجثّه *ghèliz-oul-djèssè.*

Patauger, v. n., توی گل و لای راه رفتن *touï guèl-ou-laï rah rèftèn.*

Pâte, s f., a. خمیر *khèmir.*

Pâté, s. m., بورك *bourèk*; — pâté de perdrix, بورك كبك *bourèké kèbk.*

Patelin, e, s. et adj., روباه صفت *roubah-sèfèt.*

Patelinage, s. m., روباه بازی *roubah-bazi*, روباه صفتی *roubah-sèfèti.*

Pateliner, v. n., روباه بازی در آوردن *roubah-bazi dèr âvourdèn.*

Patelineur, se, s. V. **Patelin.**

Patent, e, adj., a. شرعی *chèr'i*, قانونی *qanouni.*

Patente, s. f., فرمان *fèrman.*

Patenter, v. a., فرمان مرحمت کردن *fèrman mèrhèmèt kèrdèn*, ou التفات کردن *èltèfat kèrdèn*; -- patenté, e, صاحب فرمان *sahèbé fèrman.*

Pater, s. m., a. prière des chrétiens, دعا *do'a*, pr. t. *dou'a*, تسبیح *tèsbih.*

Patère, s. f., گل میخ پرده *goul-mikhé pèrdè.*

Paternel, le, adj., پدری *pèdèri*, پدرانه *pèdèranè*, a. ابوی *èbèvi.*

Paternellement, adv., پدروار *pèdèr-var*, p. t. پدرانه *pèdèranè.*

Paternité, s. f., پدری *pèdèri*, a. ابوّت *oubouvvèt*, pr. t. *ubuvvèt.*

Pâteux, se, adj., خمیروار *khèmir-var*, مانند خمیر *manèndé khèmir.*

Pathétique, adj. des 2 g., دلسوز *dèl-souz*, رقّت انگیز *rèq-qèt-ènguiz.*

Pathétiquement, adv., دلسوزانه *dèl-souzanè*, برقّت انگیزی *bè-rèqqèt-ènguizi.*

Pathologie, s. f., باحث در کیفیّت امراض *bèhsé dèr kèi-fiyèté èmraz*, a. وصف امراض *vèsfé èmraz*, pr. t. *vasfi èmraz.*

Pathologique, adj. des 2 g., مخصوص وصف امراض *mèkh-soucé vèsfé èmraz.*

Pathos, s. m., V. **Galimatias.**

Patibulaire, adj. des 2 g., مخصوص بدار *mèkhsoucé bè-dar.*

Patiemment, adv., بشکیبائی *bè-chèkibayi*, بصبر *bè-sèbr*, بتحمّل *bè-tèhèmmoul*, a. تحمّلاً *tèhèmmoulèn*, pr. t. *tè-hammulèn.*

Patience, s. f., شکیبائی *chèkibayi*, شکیب *chèkib*, a. صبر *sèbr*, pr. t. *sabr*, تحمّل *tèhèmmoul*, pr. t. *tèham-mul*; — prendre patience, شکیب کردن *chèkib kèrdèn*, صبر کردن *sèbr kèrdèn*, تحمّل کردن *tèhèmmoul kèrdèn*, pr. t. *tèhammul kièrdèn.*

Patient, e, adj., شکیبا *chèkiba*, شکیبنده *chèkibèndè*, a. صابر *sabèr*, pr. t. *sabir*, صبور *sèbour*, pr. t. *sabour.*

Patient, s. qui souffre les injures ou les coups sans rien dire, a. مفعول *mèf'oul*, مضروب *mèzroub*, pr. t. *mazroub*;

— pour désigner un condamné, حکم شدهٔ بقتل *heukm-choudèyé bè-qètl*, ماحکوم بقتل *mèhkoumé bè-qètl*, a. ماجرم ماحکوم علیه *moudjrèmé mèhkoum 'èlèih*, pr. t. *mudjrimi mahkoum 'alèihi.*

Patienter, v. n., شکیبیدن *chèkibidèn*, صبر کردن *sèbr kèrdèn*, تحمّل کردن *tèhèmmoul kèrdèn.*

Patin, s. m. sorte de soulier fort que portaient les femmes, a. نعلین *nè'èlèïn*, pr. t. *na'lèïn*; — chaussure dont on se sert pour glisser, پا افزار آهنین جهت لیز خوردن *pa èfzaré âhènïn djèhèté liz khourdèn*, vulg. کفش یخ بازی *kèfché yèkh-bazi.*

Patiner, v. a., دست زدن *dèst zèdèn*, دست مالیدن *dèst malidèn.*

Patiner, v. n., روی یخ لیز خوردن *rouï yèkh liz khour-dèn*, vulg. یخ بازی کردن *yèkh-bazi kèrdèn.*

Pâtir, v. n., محنت کشیدن *mèhnèt kèchidèn*, جفا کشیدن *djèfa kèchidèn*, اذیّت کشیدن *èziyèt kèchidèn.*

Pâtis, s. m., چراگاه *tchèra-gah.*

Pâtisser, v. n., نان روغنی پختن *nané roughèni poukhtèn.*

Pâtisserie, s. f., نان روغنی *nané roughèni*, t. p. بورك *bourèk.*

Pâtissier, ière, s., نان روغنی پز *nané roughèni-pèz*, بورك پز *bourèk-pèz*; — boutique de pâtissier, دکّان بورکپز *doukkané bourèk-pèz.*

Pâtissoire, s. f., table de pâtissier, تختهٔ خمیر *tèkhtèyé khèmir.*

Patois, s. m., زبان دهاتی *zèbané dèhati*, زبان دهقانی *zè-bané dèhqani.*

PATRAQUE, s. f., machine usée, آلت از کار افتاده *âlètė èz kar ouftadè.*

PÂTRE, s. m. V. PASTEUR.

PATRIARCAL, E, adj., خلیفه‌ئی *khèlifèyi*, مخصوص خلیفه *mèkhsoucé khèlifè*; — maison patriarcale, خانهٔ خلیفه *khanèyé khèlifè.*

PATRIARCAT, s. m., خلیفه‌گری *khèlifè-guèri.*

PATRIARCHE, s. m., a. خلیفه *khèlifè*, pl. خلفا *khoulèfa.*

PATRICIEN, NE, adj. et s., بکزاده *bèk-zadè*, pr. t. *bèï-zadè.*

PATRIE, s. f., زادبوم *zadèboum*, a. وطن *vètèn*, pr. t. *vatan*; — amour de la patrie, a. حبّ وطن *houbbé vètèn*, pr. t. *hubbi vatan*, حبّ الوطن *houbb-oul-vètèn.*

PATRIMOINE, s. m., میراث پدری *miracé pèdèri*, مال موروثی پدر *malé moourouciï pèdèr.*

PATRIMONIAL, E, adj., a. موروثی *moourouci*, pr. t. *mèvrouci.*

PATRIOTE, s. et adj. des 2 g., دوستدار وطن *doust-daré vètèn*, محبّ وطن *mouhèbbé vètèn.*

PATRIOTIQUE, adj. des 2 g., a. متعلّق بحبّ وطن *moutè'èllèq bè-houbbé vètèn*, محض حبّ وطن *mèhzé houbbé vètèn.*

PATRIOTIQUEMENT, adv., از روی حبّ وطن *èz rouï houbbé vètèn.*

PATRIOTISME, s. m., a. حبّ وطن *houbbé vètèn*, pr. t. *hubbi vatan.*

PATRON, NE, s. saint dont on porte le nom, a. ولی *vèli*, pl. اولیا *ooulia*, pr. t. *èvlia*; — protecteur, پشت پناه *pouchté pènah*; — maître de la maison, صاحبخانه

sahèb-khanè; — modèle, نمونه *nèmounè*, a. صورت *sou-rèt*, قالب *qalèb*, pr. t. *qalib.*

Patronage, s. m., a. حمایت *houmayèt*, pr. t. *himayèt.*

Patronner, v. a., protéger, حمایت کردن *houmayèt kèrdèn.*

Patronymique, adj. des 2 g., nom commun à tous les descendants d'une race, نام طایفه *namé taïfè.*

Patrouille, s. f., گزمه *guèzmè*, a. عسس *'ècès*, pr. t. *'acès.*

Patrouiller, v. n., (peu usité) گزمه رفتن *guèzmè rèf-tèn*; — v. a. agiter de l'eau bourbeuse, آب چرك بهم زدن *âbé tchèrk bè-hèm zèdèn.*

Patte, s. f., دست و پای حیوانات *dèst-ou-paï hèivanat.*

Pattu, e, adj., پای پردار *paï-pèr-dar.*

Pâturage, s. m., چراگاه *tchèra-gah*, چمن *tchèmèn.*

Pâture, s. f., خوردنی *khourdèni*, خوراك *khourak*, طعمه *tèu'eumè*, pr. t. *teu'mè.*

Pâturer, v. n., چریدن *tchèridèn.*

Pâtureur, s. m., (peu usité), چراننده *tchèranèndè.*

Pâturon, s. m., مچ پا *moutché pa*, a. رسغ *rousgh*, pl. ارساغ *èrsagh.*

Paume, s. f. — de la main, کف دست *kèfé dèst*; — balle à jouer, گوی *gouï*, توپه *toupè.*

Paupière, s. f., مژه *mèjè*, pl. مژگان *mèjgan*, موی پلك چشم *mouï pèlèké tchèchm.*

Pause, s. f., لنگ *lèng*, درنگ *dèrèng*, a. مکث *mèks*, pr. t. *maks.*

Pauvre, adj. des 2 g., بی نوا *bi-nèva*, تنگدست *tèng-dèst*,

a. فقیر *fèqir*, pr. t. *faqir*, pl. فقرا *fouqèra*, pr. t. *fouqara*; — s. mendiant, گدا *guèda*.

Pauvrement, adv., به تنگدستی *bè-tèng-dèsti*, به بی نوائی *bè-bi-nèvayi*, t. p. فقیرانه *fèqiranè*, pr. t. *faqiranè*.

Pauvresse, s. f., زن بی نوا *zèné bi-nèva*, زن گدا *zèné guèda*.

Pauvret, te, s., بیچاره *bi-tcharè*.

Pauvreté, s. f., تنگدستی *tèng-dèsti*, بی نوائی *bi-nèvayi*, a. فقر *fèqr*, pr. t. *faqr*, فاقه *faqè*, pr. t. *faqa*.

Pavage, s. m., سنگ فرش *sèng-fèrch*.

Pavaner, (se) v. pron., متکبّرانه راه رفتن *moutèkèbbèranè rah rèftèn*, pr. t. *mutèkèbbiranè rah rèftèn*, طاوس‌وار راه رفتن *taous-var rah rèftèn*.

Pavé, s. m. chemin pavé, سنگ فرش *sèng-fèrch*, آژیانه *âjianè*, (vieux); — morceau de pierre, سنگ *sèng*.

Pavement, s. m. action de paver, V. **Paver**.

Paver, v. a., سنگفرش کردن *sèng-fèrch kèrdèn*.

Paveur, s. m., سنگفرش کننده *sèng-fèrch-kounèndè*, آژیانه‌گر *âjianè-guèr*.

Pavillon, s. m., بیدق *bèidèq*, pr. t. *bèidaq*, سنجق *sèndjèq*, pr. t. *sandjaq*, بیرق *bèirèq*, pr. t. *baïraq*, a. علم *'èlèm*, pr. t. *'alèm*, لوا *lèva*, pr. t. *liva*, pl. ألویه *èlviyè*; — espèce de tente, چادر *tchadèr*, pr. t. *tchadir*; — petit bâtiment, کلاه فرنگی *koulah-frèngui*.

Pavoiser, v. a., با بیدقهای رنگارنگ آراستن *ba bèidèq-haï rènga-rèng ârastèn*, کشتی آراستن *kèchti ârastèn*.

Pavot, s. m., کوکنار *kouknar*, a. خشخاش *khèchkhach*, pr. t. *khachkhach*.

Payable, adj. des 2 g., کارسازی کردنی *kar-sazi-kèrdèni*, ادا کردنی *èda-kèrdèni.*

Payant, **e**, adj., کارسازی کننده *kar-sazi-kounèndè*, پول دهنده *poul-dèhèndè.*

Paye, s. f. salaire, a. مواجب *mèvadjèb*, pr. t. *mèvadjib*, علوفه *'ouloufè*, معاش *mè'âch*, pr. t. *ma'âch.*

Payement, s. m., کارسازی *kar-sazi*, مهمّ ساری *mouhèmm-sazi*, a. ادا *èda.* تأدیه *tè'èdiè*; — faire un payement, کارسازی کردن *kar-sazi kèrdèn.*

Payer, v. a., پول دادن *poul dadèn*, کارسازی کردن *kar-sazi kèrdèn*, ادا کردن *èda kèrdèn.*

Payeur, **euse**, s., پول دهنده *poul-dèhèndè.*

Pays, s. m., دیار *diar*, کشور *hèchvèr*, pr. t. *kichvèr*, a. ولایت *vèlayèt*, pr. t. *vilayèt*, pl. ولایات *vèlayat*, pr. t. *vilayat*, مملکت *mèmlèkèt*, pl. ممالك *mèmalèk*, pr. t. *mèmalik.*

Paysage, s. m., a. بقعه *bouq'è*, pr. t. *bouq'a*, pl. بقاع *bouqa'*, pr. t. *biqa'*; — tablau, صورت بقعه *sourèté bouq'è.*

Paysagiste, s. m., a. مصوّر بقاع *mouèvvèré bouqa'*, pr. t. *muçavviri bouqa'.*

Paysan, **ne**, s., دهقان *dèhqan*, دهاتی *dèhati.*

Pays-bas, nom de pays, مملکت فلمنك *mèmlèkèté fèlèmènk.*

Péage, s. m., راهداری *rah-dari.*

Péager, s. m., راهدار *rah-dar.*

Peau, s. f., پوست *poust*, a. جلد *djèld*, pr. t. *djild.*

Peausserie, s. f. commerce des peaux, پوست فروشی *poust-fourouchi.*

Peaussier, s. m. celui qui vend les peaux, پوست فروش *poust-fourouch*; — celui qui les prépare, V. Corroyeur.

Peccable, adj. des 2 g., قابل گناه کردن *qabèlé gounah kèrdèn*.

Peccadille, s. f., گناه جزئی *gounahé djouz'i*, گناه خفیف *gounahé khèfif*.

Péché, s. m., گناه *gounah*, pr. t. *gunah*, a. معصیّت *mè'èciyèt*, pr. t. *ma'ciyèt*, pl. معاصی *mè'âci*, ذنب *zènb*, pl. ذنوب *zounoub*.

Pêche, s. f., fruit, هلو *houlou*.

Pêche, s. f. action de pêcher, صید ماهی *sèidé mahi*, ماهیگیری *mahi-guiri*.

Pécher, v. n., commettre une faute, گناه کردن *gounah kèrdèn*, معصیّت کردن *mè'èciyèt kèrdèn*.

Pêcher, v. a., prendre du poisson, ماهی گرفتن *mahi guèrèftèn*, pr. t. *mahi guiriftèn*, ماهی صید کردن *mahi sèid kèrdèn*.

Pêcher, s. m. arbre, درخت هلو *dèrèkhté houlou*.

Pêcherie, s. f., lieu où l'on pêche, محلّ ماهیگیری *mèhèllé mahi-guiri*.

Pécheur, Pécheresse, s., گناهکار *gounah-kar*, pr. t. *gunah-kiar*.

Pêcheur, euse, s., ماهیگیر *mahi-guir*, a. صیّاد السمك *sèiyad-ous-sèmèk*.

Pécore, s. f., a. bête, حیوان *hèivan*, pr. t. *haïvan*; — au fig. personne stupide, مرد بی مغز *mèrdé bi-mèghz*, a. ابله *èblèh*.

Pectoral, e, adj. bon pour la poitrine, نافع سینه *nafè'é sinè*; — qui concerne la poitrine, متعلّق بسینه *moutè'èllèq bè-sinè.*

Péculat, s. m., vol commis par un administrateur, دزدی مال دیوان *dousdiï malé divan.*

Pécule, s. m., پول پس انداژی *poulé pès èndazi*, پول اندوخته *poulé èndoukhtè.*

Pécuniaire, adj., پولی *pouli*, نقدی *nèqdi*; — amende pécuniaire, جریمه پولی *djèrimèyé pouli.*

Pécunieux, euse, adj., (peu usité), پولدار *poul-dar*, صاحب پول *sahèbé poul.*

Pédagogie, s. f., آموزش کودکان *âmouzèché koudèkan*, تعلیم اطفال *tè'èlimé ètfal.*

Pédagogique, adj. des 2 g., متعلّق بآموزش کودکان *moutè'èllèq bè-âmouzèché koudèkan.*

Pédagogue, s. m., آموزندهٔ کودکان *âmouzèndèyé koudèkan*, معلّم اطفال *mou'èllèmé ètfal.*

Pédant, e, adj., هنر فروش *hounèr-fourouch.*

Pédanter, Pédantiser, v. n. (très-peu usité), هنر فروختن *hounèr fouroukhtèn.*

Pédanterie, s. f., هنر فروشی *hounèr-fourouchi*, pr. t. *hunèr-fourouchi.*

Pédantesque, adj. des 2 g., هنر فروشی آمیز *hounèr-fourouchi-âmiz.*

Pédantesquement, adv., بهنر فروشی *bè-hounèr-fourouchi.*

Pédantisme, s. m. V. **Pédanterie.**

Pédéraste, s. m., بچه باز *bètchè-baz.*

Pédérastie, s. f., بچه بازی *bètchè-bazi.*

Pédestre, adj. des 2 g. statue pédestre, بت سر پا *bouté sèré pa*, مجسمهٔ از سر تا پا یعنی تمام *moudjèssèmèyi èz sèr ta pa iè'èni tèmam*; — exercice à pied, پیاده *piadè*.

Pédestrement, adv., پیاده *piadè*.

Pédiculaire, adj. des 2 g. maladie de la peau, a. داء القمل *da'oul-qèmèl*, قمل *gouml*; — s. f. plante, تاج خروس *tadjé khourous*, pr. t. *tadji khoros*, زلف عروس *zoulfé 'èrous*.

Pédicule, s. m. terme de botanique, بیخ ساق گل *bikhé saqé goul*.

Pédicure, s. m., حکیم درد پا *hèkimé dèrdé pa*.

Pédomètre, s. m., a. مقیاس مسافت *mèqiacé mèçafèt*, pr. t. *maqiaci mèçafèt*.

Pédon, s. m. (peu usité) courrier à pied, پیاده *piadè*, a. قاصد *qacèd*, pr. t. *qacid*, ساعی *sa'i*.

Pégase, s. m., a. براق *bouraq*.

Peigne, s. m., شانه *chanè*.

Peignée, s. f., کوتک *keutèk*.

Peigner, v. a., شانه کردن *chanè kèrdèn*; — peigné, e, شانه کرده *chanè-kèrdè*.

Peignier, s. m., qui fabrique ou qui vend des peignes, شانه ساز *chanè-saz*, شانه فروش *chanè-fourouch*.

Peignoir, s. m., a. قدیفه *qèdifè*.

Peignure, s. f., موی سر میان دندانهای شانه مانده *mouï sèr miané dèndan-haï chanè mandè*.

Peindre, v. a., کشیدن *kèchidèn*, نقش کردن *nèqch kèrdèn*; — peindre un homme, صورت آدم کشیدن *sourèté âdèm kèchidèn*; — décrire, بیان کردن *bèyan*

kèrdèn; — couvrir simplement avec des couleurs, رنگ زدن *rèng zèdèn*, رنگ کردن *rèng kèrdèn*.

Peine, s. f. fatigue, a. زحمت *zèhmèt*, pr. t. *zahmèt*, مشقّت *mèchèqqèt*, pr. t. *mèchaqqat*; — sentiment de quelque malaise dans le corps ou dans l'esprit, درد *dèrd*, رنج *rèndj*, a. کدر *kèdèr*, کدورت *kèdourèt*, غم *ghèm*, pr. t. *gham*, غصّه *ghoussè*, الم *èlèm*, pl. آلام *âlam*; — punition, a. تنبیه *tèmbih*, a. سیاست *siacèt*, تادیب *tè'èdib*, جزا *djèza*; — ne vous-donnez pas la peine, زحمت نکشید *zèhmèt nè-kèchid*; — ce n'est pas la peine, بزحمتش نمیارزد *bè-zèhmèt-èch nè-mi-èrzèd*; — à peine, همین اگر *hèmïn èguèr*; — se donner de la peine, زحمت کشیدن *zèhmèt kèchidèn*.

Peiner, v. a. ou faire de la peine, غمگین کردن *ghèm-kïn kèrdèn*, متألّم کردن *moutè'èllèm kèrdèn*; — peiné, e, غمگین *ghèm-kïn*, غمناك *ghèmnak*, اندوهگین *èn-douh-kïn*, a. مغموم *mèghmoum*, pr. t. *maghmoum*, محزون *mèhzoun*, pr. t. *mahzoun*; — être peiné, غمگین بودن *ghèm-kïn boudèn*; — cela me fait de la peine, از این حیفم میاید *èz ïn hèif-èm mi-âyèd*, ou افسوس میخورم *èfsous mi-khourèm*.

Peintre, s. m., نگارنده *nègarèndè*, a. نقّاش *nèqqach*, pr. t. *naqqach*, مصوّر *moucèvvèr*, pr. t. *mucèvvir*, pl. مصوّرین *moucèvvèrïn*.

Peint, e, adj., نقش کرده *nèqch-kèrdè*; — mis en couleur, رنگ زده *rèng-zèdè*.

Peinturage, s. m., رنگزنی *rèng-zèni*.

Peinture, s. f. l'art de peindre, نقّاشی *nèqqachi*; — se

prend pour ouvrage de peinture, نگار *nègar*, pr. t. *niguiar*, a. نقش *nèqch*, pr. t. *naqch*; — couleur, رنگ *rèng*, pr. t. *rènk*.

Peinturer, v. a., رنگ زدن *rèng zèdèn*.

Peintureur, s. m., رنگزن *rèng-zèn*.

Pelade, s. f., a. داء الثعلب *da'-ous-sè'lèb*.

Pelage, s. m., رنگ مو *rèngué mou*.

Pêle-mêle, adv., توی هم *touï hèm*, مخلوط بهم *mèkhlout bè-hèm*.

Peler, v. a. ôter la peau, پوست کندن *poust kèndèn*; — ôter le poil, موی کندن *mouï kèndèn*; — pelé, e, qui a la peau ôtée, پوست کنده *poust-kèndè*; — qui a le poil ôté, مو کنده *mou-kèndè*, مویش کنده *mouï-èch-kèndè*.

Pèlerin, e, s., a. حاجی *hadji*, pl. حجاج *houddjadj*, pr. t. *huddjadj*.

Pèlerinage, s. m., زیارت *ziarèt*, a. حج *hèddj*, pr. t. *haddj*.

Pélican, s. m., موره *mourè*, a. رخم *rèkhèm*, pr. t. *rakham*, سقا *sèqa*, pr. t. *saqa*.

Pelisse, s. f., پوستین *poustïn*.

Pelle, s. f., پارو *parou*.

Pelleterie, s. f., پوستین دوزی *poustïn-douzi*.

Pelletier, s. m., پوستین دوز *poustïn-douz*.

Pellicule, s. f., پوست نازك *pousté nazèk*, پوست باریک *pousté barik*.

Pelote, s. f., کلابه *kèlabè*, غلوله *ghouloulè*, قنوله *qènoulè*, گروهه *guèrouhè*; — pelote de neige, گروههٔ برف *guèrouhèyé bèrf*.

Peloter, v. n. jouer à la paume, (peu usité) توپبازی کردن

toup-bazi kèrdèn, pr. t. *top-bazi kèrdèn*; — maltraiter de coups, زدن *zèdèn*. كوتك زدن *koutèk zèdèn*, pr. t. *kieutèk zèdèn*; — maltraiter de parole, فحش دادن *feuhch dadèn*.

Peloteur, s. m., joueur de paume, توپبازی کننده *toup-bazi-kounèndè*.

Peloton, s. m., balle de paume, گروهه *guèrouhè*, توپه *toupè*, توپ *toup*; — petite pelote, کلابهٔ کوچك *kèlabèyé koutchèk*; — petit corps de gens de guerre, گروهٔ سرباز *guèrouhé sèr-baz*, a. فوج *fooudj*, pr. t. *fèvdj*, pl. افواج *èfvadj*.

Pelotonner, v. a., بر کلابه پیچاندن *bèr kèlabè pitchandèn*; — se pelotonner, گروه گروه جمع شدن *guèrouh guèrouh djèm' choudèn*.

Pelouse, s. f., سبزه *sèbzè*, سبزه زار *sèbzè-zar*.

Pelu, e, adj., مودار *mou-dar*, پر موی *pour-mouï*, V. **Poilu**.

Peluche, s. f., قماش شیافدار *qoumaché chiaf-dar*.

Peluché, e, adj., شیافدار *chiaf-dar*.

Pelucher, v. n., شیافدار شدن *chiaf-dar choudèn*.

Pelure, s. f., تراشه *tèrachè*, پوست *poust*, a. قشر *qèchr*, pr. t. *qichr*, قشرة *qèchrèt*, pr. t. *qichrèt*.

Pénal, e, adj., a. قصاصی *qèçaci*, pr. t. *qiçaci*.

Pénalité, s. f., a. قصاص *qèças*, pr. t. *qiças*, حدود شرعیّه *houdoudé chèr'iyè*, pr. t. *houdoudi chèr'iyè*.

Penard, s. m., vieillard libertin, پیر شهوت پرست *piré chèhvèt-pèrèst*.

Pénates, s. m. pl. pays, patrie, a. وطن *vètèn*, pr. t. *vatan*.

Penaud, e, adj., a. حیران *hèiran*, pr. t. *haïran*.

Penchant, s. m. terrain qui va en penchant, شیب *chib*, نشیب *nèchib*, سرازیر *sèra-zir*; — inclination naturelle de l'âme, a. میل *mèil*.

Penchant, e, adj., خمیده *khèmidè*, خم شده *khèm-choudè*.

Penchement, s. m., خمیدگی *khèmidègui*, a. حنایت *hènayèt*, pr. t. *hinayèt*.

Pencher, v. a., خم کردن *khèm kèrdèn*, کج کردن *kèdj kèrdèn*; — v. n. et se pencher, v. pron., خم شدن *khèm choudèn*, کج شدن *kèdj choudèn*; — être porté à quelque chose, میل کردن *mèil kèrdèn*, مایل شدن *mayèl choudèn*, pr. t. *maïl choudèn*; — penché, e, خمیده *khèmidè*, کج *kèdj*.

Pendable, adj. des 2 g., بدار کشیدنی *bè-dar kèchidèni*.

Pendaison, s. f., بدار کشیده شدن *bè-dar kèchidè choudèn*.

Pendant, s. m. le pareil, جفت *djouft*, همتا *hèm-ta*, تای *taï*, a. نظیر *nèzir*, pr. t. *nazir*.

Pendant, prép., در *dèr*, وقت *vèqt*, pr. t. *vaqt*, حین *hïn*; — pendant l'hiver, در زمستان *dèr zèmèstan*; — pendant que, زمانیکه *zèmani-ké*, وقتیکه *vèqti-ké*, در اثنا *dèr èsna*.

Pendant, e, adj., آویخته *âvikhtè*, آویزان *âvizan*, a. معلّق *mou'èllèq*, pr. t. *mou'allaq*.

Pendants, d'oreilles, s. m., گوشواره *gouch-varè*.

Pendre, v. a. suspendre, attacher une chose en haut, آویختن *âvikhtèn*, آویزان کردن *âvizan kèrdèn*; — attacher à un gibet, بدار کشیدن *bè-dar kèchidèn*; —

v. n. descendre trop bas, آويخته شدن *âvikhtè chou-dèn*, فرو هشتن *fourou hèchtèn*, pr. t. *furou hichtèn*; — v. n., آويخته شدن *âvikhtè choudèn*, آويزان بودن *âvizan boudèn*; — pendu, e, آويخته *âvikhtè*, آويزان *âvizan*, a. معلّق *mou'èllèq*, pr. t. *mou'allaq*.

Pendule, s. m., poids suspendu dont les oscillations sont régulières, رقّاص ساعت *rèqqacé sa'èt*.

Pendule, s. f., ساعت مجلسی *sa'èté mèdjlici*.

Pêne, s. m., مدنگ *mèdèng*, زبانهٔ قفل *zèbanèyé goufl*.

Pénétrabilité, s. f., a. قابليّت نفوذ *qabèliyèté noufouz*, pr. t. *qabiliyèti nufouz*, a. قابليّت النفوذ *qabèliyèt-oun-noufouz*, pr. t. *qabiliyèt-un-nufouz*.

Pénétrable, adj. des 2 g., نفوذ پذير *noufouz-pèzir*, a. ممكن النفوذ *moumkèn-oun-noufouz*, pr. t. *mumkin-un-nufouz*.

Pénétrant, e, adj., a. نافذ *nafèz*, pr. t. *nafiz*.

Pénétratif, ive, adj., a. سريع التأثير *sèri'-out-tè'ècir*, سريع النفوذ *sèri-oun-noufouz*.

Pénétration, s. f., action de pénétrer, V. Pénétrer; — au fig. sagacité, a. فراست *fèracèt*, pr. t. *firacèt*, بصيرت *bècirèt*.

Pénétrer, v. a., گذر كردن *gouzèr kèrdèn*, pr. t. *guzèr kièrdèn*, گذشتن *gouzèchtèn*, نفوذ كردن *noufouz kèrdèn*; — pénétré, e, نفوذ كرده *noufouz-kèrdè*, pr. t. *nufouz-kièrdè*; — pénétrer, v. n., توى رفتن *toui rèftèn*, داخل شدن *dakhèl choudèn*.

Pénible, adj. des 2 g., پر زحمت *pour-zèhmèt*, با زحمت *ba-zèhmèt*.

Péniblement, adv., بـا زحمـت *ba zèhmèt*, بـزحـمـت *bè-zèhmèt.*

Péninsule, s. f., نيم جزيره *nim-djèzirè.*

Pénitence, s. f. repentir, پشيمانى *pèchimani*, a. ندامـت *nèdamèt*, توبه *tooubè*, pr. t. *tèvbè*, vulg. *teubè*; — austérité qu'on s'impose, a. كفارت *kèfarèt*, ريـاضـت *riazèt*; — punition, a. جزا *djèza*, قصاص *qèças*, pr. t. *qiças.*

Pénitent, e, adj., توبه كننده *tooubè-kounèndè*, تـوبـه كـار *tooubè-kar*, pr. t. *tèvbè-kiar.*

Pennage, s. m. plumage, پر بال *pèré bal.*

Penne, s. f., شاهپر *chah-pèr.*

Pensant, e, adj., صـاحـب انـديـشه *sahèbé èndichè*, a. ذوى الافكار *zouï-oul-èfkar*, pr. t. *zèvi-ul-èfkiar*, ذى فـكـر *zi-fèkr*, pr. t. *zi-fikr.*

Pensée, s. f., انديشه *èndichè*, a. فـكـر *fèkr*, pr. t. *fikr*, pl. افكار *èfkar*, pr. t. *èfkiar*; — opinion, a. عقيده *'èqidè*, pr. t. *'aqidè*, pl. عقايد *'èqayèd*, pr. t. *'aqaïd*, اعـتـقـاد *è'ètèqad*, pr. t. *i'tiqad*; — fleur, بنفشهٔ فـرنـگـى *bènèf-chèyé frèngui.*

Penser, v. n., انديشه كردن *èndichè kèrdèn*, فـكـر كـردن *fèkr kèrdèn*, pr. t. *fikr kièrdèn*; — croire, اعتقاد داشتن *è'ètèqad dachtèn*, pr. t. *i'tiqad dachtèn*, خـيـال داشتن *khial dachtèn*, ظنّ كردن *zènn kèrdèn.*

Penseur, s. m., انديشه كننده *èndichè-kounèndè*, صاحب انديشه *sahèbé èndichè*, a. فـكّـيـر *fèkkir*, pr. t. *fikkir*, كثير الفكر *kècir-oul-fèkr*, pr. t. *kècir-oul-fikr.*

Pensif, ive, adj., انديشناك *èndichnak*, a. متفكّر *moutèfèk-kèr*, pr. t. *mutèfèkkir.*

Pension, s. f. revenu annuel, a. مستمرّی *moustèmèrri*, a. معاش *mè'âch*, pr. t. *ma'âch*, علوفه *'oulloufè*, pr. t. *'eulufè*, a. تتعین *tèt'în*, pr. t. *tat'în*; — maison d'éducation, دبستان *dèbèstan*, pr. t. *dabistan*, a. مکتب *mèktèb*; — ce qu'on donne pour être logé et nourri, اجرت خانه و خوراك *eudjrèté khanè-ou-khourak*, پول کرایه وخوراك *poulé kèrayè-ou-khourak*.

Pensionnaire, s. des 2 g. élève, شاگرد *chaguèrd*, pr. t. *chaguird*; — qui reçoit une pension, صاحب مستمرّی *sahèbé moustèmèrri*; — qui paye pension, مستأجر مسکن و طعام *moustè'èdjèré mèskèn-ou-tè'âm*.

Pensionnat, s. m., مکتبخانه *mèktèb-khanè*, a. مکتب *mèktèb*, مدرسه *mèdrècè*.

Pensionner, v. a., مستمرّی بر قرار کردن *moustèmèrri bèr qèrar kèrdèn*

Pentadactyle, adj. des 2 g., پنج انگشتی *pèndj-èngouchti*.

Pentaglotte, adj. des 2 g., در پنج زبان *dèr pèndj zèban*.

Pentacorde, s. m., lyre à cinq cordes, بربط پنج سیمی *bèrbèté pèndj-simi*.

Pentagone, adj. des 2 g., پنج گوشهئی *pèndj-gouchèyi*.

Pentaphylle, à cinq feuilles, adj. des 2 g., پنج برگه *pèndj-bèrguè*.

Pentateuque, s. m., a. تورات *toourat*, pr. t. *tèvrat*.

Pente, s. f., شیب *chib*, نشیب *nèchib*, شیو *chiv*, سرازیر *sèra-zir*.

Pentecôte, s. f., روز نزول روح القدوس *rouzé nouzoulé rouh-oul-qoudous*.

Pénultième, avant-dernier adj. des 2 g., a. قبل الآخر *qèbl-oul-âkhèr*, pr. t. *qabl-ul-âkhir*.

Pénurie, s. f., نیستی *nisti*, a. قحط *qèht*, pr. t. *qaht*.

Pépie, s. f., بند زبان مرغان *bènd-zèbané mourghan*.

Pépier, v. n., چاویدن *tchavidèn*.

Pépin, s. m., دانه *danè*, تخم *tokhm*, pr. t. *tokhoum*.

Pépinière, s. f., تخمدان *tokhm-dan*.

Pépiniériste, s. m., پرستدار تخمدان *pèrèst-daré tokhm-dan*.

Percale, s. f., چلواری *tchèlvari*.

Perçant, e, adj. qui perce, سنبان *soumban*, خلنده *khèlèndè*, سوراخکن *sourakh-koun*, a. ثاقب *saqèb*, pr. t. *saqib*; — qui se fait vivement sentir, سخت *sèkht*, a. شدید *chèdid*, مؤثر *mou'èssèr*, pr. t. *mu'èssir*; — un esprit perçant, a. فکر ثاقب *fèkré saqèb*, pr. t. *fikri saqib*.

Perce, (en), adv., سوراخش وا شده *sourakh-èch va-choudè*; — mettre en perce, پیپرا سوراخ کردن *pip-ra sourakh kèrdèn*.

Percé, e, adj., سوراخ شده *sourakh-choudè*, a. مثقوب *mèsqoub*.

Perce-bois, s. m., کرم چوب *kèrmé tchoub*.

Percée, s. f., a. منفذ *mènfèz*.

Percement, s. m., سوراخ کردن *sourakh kèrdèn*, a. ثقب *sèqb*, pr. t. *saqb*, pl. ثقوب *souqoub*.

Perce-meule, s. m., a. برطیل *bèrtil*.

Perce-oreille, s. m., گوشخارك *gouch-kharèk*.

Percepteur, s. m., تحصیلدار *tèhsil-dar*, pr. t. *tahsil-dar*, a. محصّل *mouhèssèl*, pr. t. *muhassil*.

Perceptibilité, s. f., a. امكان تحصيل *èmkané tèhsil*, pr. t. *imkiani tahsil*; — qualité de ce qui peut être aperçu, امكان ديدن *èmkané didèn*, a. قابليّت رويت *qabèliyèté rouyèt*, pr. t. *qabiliyèti rouyèt*.

Perceptible, adj. des 2 g., تحصيل كردني *tèhsil-kèrdèni*, a. ممكن التحصيل *moumkèn-out-tèhsil*, pr. t. *mumkïn-ut-tahsil*; — qui peut être aperçu, ديدنش ممكن *didèn-èch moumkèn*, a. ممكن الرويت *moumkèn-our-rouyèt*, pr. t. *mumkïn-ur-rouyèt*.

Perception, s. f., a. تحصيل *tèhsil*, pr. t. *tahsil*; — sentiment que produit l'impression d'un objet, a. احساس *èhsas*, pr. t. *ihsas*.

Percer, v. a., سفتن *souftèn*, pr. t. *suftèn*, اجده كردن *âdjèdè kèrdèn*, سنبيدن *soumbidèn*, pr. t. *sumbidèn*, vulg. سوراخ كردن *sourakh kèrdèn*; — passer à travers, گذشتن *gouzèchtèn*, نفوذ كردن *noufouz kèrdèn*, pr. t. *nufouz kièrdèn*; — percé, e, سفته *souftè*, pr. t. *suftè*, سوراخ شده *sourakh-choudè*, a. مثقوب *mèsqoub*, pr. t. *masqoub*.

Percevoir, v. a., گرفتن *guèrèftèn*, وصول كردن *vouçoul kèrdèn*.

Perche, s. f., چوب *tchoub*, تير *tir*.

Percher, v. n., بر بدواز نشستن *bèr bèd-vaz nèchèstèn*, بر شاخهٔ درخت نشستن *bèr chahhèyé dèrèkht nèchèstèn*, pr. t. *bèr chakhèï dirakht nichèstèn*.

Perchoir, s. m., بدواز *bèd-vaz*, آده *âdè*.

Perclus, e, adj., ترغده *tèrghèdè*, a. مخبول *mèkhboul*, مخبّل *moukhèbbèl*, pr. t. *mukhabbèl*.

Perçoir, s. m. sorte d'instrument qui sert à percer les tonneaux مته *mètèh*, a. بزال *bèzal*, مثقب *mèsqèb*, pr. t. *masqab*.

Percussion, s. f., خوردن بهمدیگر *khourdèné bè-hèm-di-guèr*, بهمزدگی *bè-hèm-zèdègui*, a. مصادمه *mouçadèmè*.

Perdable, adj. des 2 g. au jeu, باختنی *bakhtèni*, باختنش ممکن *bakhtèn-èch moumkèn* pr. t. *bakhtèn-èch mum-kïn*; — qui peut s'égarer, گم شدنی *goum-choudèni*, pr. t. *gum-choudèni*.

Perdant, e, adj., بازنده *bazèndè*.

Perdition, s. f. dissipation, dégat, تباهی *tèbahi*, a. اسراف *èsraf*, pr. t. *israf*, تلف *tèlèf*, اتلاف *ètlaf*, pr. t. *itlaf*; — état d'un homme hors du salut, a. ضلالت *zèlalèt*, ضلّت *zèllèt*.

Perdre, v. a., گم کردن *gom kèrdèn*, مفقود کردن *mèfqoud kèrdèn*; — la vie, مردن *mourdèn*; — l'occasion, فرصت را از دست دادن *foursèt-ra èz dèst dadèn*, فرصت را فوت کردن *foursèt-ra foout kèrdèn*, pr. t. *fursat-ra fèvt kièrdèn*; — la tête, گیج شدن *guidj choudèn*, دیوانه شدن *divanè choudèn*; — la santé, ناخوش شدن *na-khoch choudèn*; — le chemin, راه را گم کردن *rah-ra gom kèrdèn*; — ruiner, خراب کردن *khèrab kèrdèn*, pr. t. *khirab kièrdèn*. تمام کردن *tèmam kèrdèn*; — au jeu, باختن *bakhtèn*; — se perdre, گم شدن *gom chou-dèn*; — perdu, e, گم شده *gom-choudè*, مفقود شده *mèfqoud-choudè*.

Perdreau, s. m., فره *fèrè*.

Perdrix, s. f., کبك *kèbk*.

Père, s. m., پدر *pèdèr*, a. والد *valèd*, pr. t. *valid*, اب *èb*; — grand père, نیا *nia*; — père et mère, پدر و مادر *pèdèr-ou-madèr*; — père de famille, مرد عیالدار *mèrdé 'èyal-dar*.

Pérégrination, s. f., a. غربت *ghourbèt*.

Pérégrinité, s. f., بیگانگی *biganègui*, a. غربت *ghourbèt*, pr. t. *ghourbat*.

Péremtion, s. f., ابطال حقّ مرافعه بعد از مرور زمانی *èbtalé hèqqé mourafè'è bè'èd èz mourouré zèmani*.

Péremptoire, adj. des 2 g., قطع کننده *qèt'-kounèndè*, a. قاطع *qatè'*, pr. t. *qati'*, مسکت *mouskèt*, pr. t. *muskit*.

Péremtoirement, adv., بطور قطعی *bè-toouré qèt'i*, a. قطعاً *qèt'èn*.

Perfectibilité, s. f., قابلیّت رسیدن بحدّ کمال *qabèliyèté rècidèné bè-hèddé kèmal*, a. قابلیّة الکمال *qabèliyèt-oul-kèmal*.

Perfection, s. f., a. حدّ کمال *hèddé kèmal*, pr. t. *haddi kièmal*, کمال *kèmal*.

Perfectionnement, s. m., a. تکمیل *tèkmil*, pr. t. *takmil*, اکمال *èkmal*, pr. t. *ıkmal*.

Perfectionner, v. a., بحدّ کمال آوردن *bè-hèddé kèmal âvourdèn*, اکمال کردن *èkmal kèrdèn*, تکمیل کردن *tèkmil kèrdèn*; — se perfectionner, بحدّ کمال رسیدن *bè-hèddé kèmal rècidèn*, ترقّی کردن *tèrèqqi kèrdèn*, pr. t. *tèraqqi kièrdèn*.

Perfide, adj. des 2 g., خیانتکار *khianèt-kar*, a. خئین *khayïn*.

Perfidement, adv., از روی خیانت *èz rouï khianèt*, خیانت کرده *khianèt-kèrdè.*

Perfidie, s. f., a. خیانت *khianèt.*

Perforation, s. f., a. ثقب *sèqb*, pr. t. *saqb.*

Perforer, v. a., سوراخ کردن *sourakh kèrdèn*, ثقب کردن *sèqb kèrdèn.*

Péri, s. f., پری *pèri.*

Péricarde, s. m. enveloppe du cœur, پردهٔ دل *pèrdèyé dèl*, a. غشاوة القلب *ghèchavèt-oul-qèlb*, pr. t. *ghachavet-ul-qalb.*

Péricliter, v. n., در خطر بودن *dèr khètèr boudèn.*

Péricrâne, s. m., membrane qui couvre le crâne, پردهٔ کاسهٔ سر *pèrdèyé kacèyé sèr*, a. سمحاق *sèmhaq*, pr. t. *simhaq.*

Périgée, s. m., point de l'orbite d'une planète où elle est le plus rapprochée de la terre, a. حضیض *hèziz*, pr. t. *haziz.*

Périhélie, s. m., a. point de l'orbite d'une planète où elle est le plus rapprochée du soleil, سمت الشمس *sèmt-ouch-chèms.*

Péril, s. m., بیم *bim*, a. خطر *khètèr*, pr. t. *khatar*, مخاطره *moukhatèrè*, pr. t. *mukhatarè.*

Périlleusement, adv., با خطر *ba khètèr*, بمخاطره *bè-moukhatèrè.*

Périlleux, euse, adj., خطرناك *khètèr-nak*, با خطر *ba-khètèr.*

Périmer, v. a., باطل شدن بمرور زمان *batèl choudèné bé-mourouré zèman.*

PÉRIMÈTRE, s. m., دورادور doura-doour, pr. t. dèvra-dèvr, a. اطراف ètraf.

PÉRIODE, s. f., cours d'un astre, گردش guèrdèch, a. pr. t. guirdèch, دور doour, pr. t. dèvr, دوران doouran, pr. t. dèvran; — espace de temps, a. وقت vèqt, pr. t. vaqit, مدّت mouddèt, pr. t. muddèt, زمان zèman; — d'une fièvre, a. نوبه nooubè, pr. t. nèvbè, ou نوبت nooubèt, pr. t. nèvbèt.

PÉRIODIQUE, adj. des 2 g., نوبتى nooubèti, a. متناوب moutènavèb, pr. t. mutènavib.

PÉRIODIQUEMENT, adv., نوبه بنوبه nooubè bè-nooubè, بنوبت bè-nooubèt, a. بالمناوبه bèl-mounavèbè, pr. t. bil-munavèbè.

PÉRIOSTE, s. m., membrane qui couvre les os پردهٔ استخوان pèrdèyé èstoukhan, a. قشرة العظام qèchrèt-oul-'èzam, pr. t. qichrèt-ul-'izam.

PÉRIPATÉTICIEN, NE, s. et adj., a. مشائى mècha'i, pl. مشائيّون mècha'iyoun.

PÉRIPATÉTISME, s. m., a. مذهب مشائيّون mèzhèbé mècha'iyoun, pr. t. mazhabi mècha'iyoun.

PÉRIPÉTIE, s. f., a. تغيّر حال tèghèiyouré hal, pr. t. tèghaïyuri hal, pl. تغيّر حالات tèghèiyouré halat, pr. t. tèghaïyuri halat.

PÉRIPHRASE, s. f., a. افادهٔ كلام èfadèyé kèlam, pr. t. ifadèï kièlam.

PÉRIPHRASER, v. n., افادهٔ كلام كردن èfadèyé kèlam kèrdèn, pr. t. ifadèï kièlam kièrdèn.

PÉRIPLE, s. m., گردش كشتى در سواحل guèrdèché kèchti der sèvahèl.

Péripneumonie, s. f., a. ذات الريه *zat-our-riè.*

Périr, v. n. prendre fin, تمام شدن *tèmam choudèn*, فانى شدن *fani choudèn*, نابود شدن *na-boud choudèn*, تلف شدن *tèlèf choudèn*, هلاك شدن *hèlak choudèn*; — faire périr, tuer, كشتن *kouchtèn*, هلاك كردن *hèlak kèrdèn*, اعدام كردن *è'èdam kèrdèn*; — péri, e, نابود شده *na-boud-choudè*, فانى شده *fani-choudè.*

Périssable, adj. des 2 g., فنا پذير *fèna-pèzir*, p. t. ناپايدار *na-paï-dar*, a. فانى *fani.*

Péristaltique, adj. des 2 g., a. حركت دبيبية الامعاء *hèrèkèté dèbibiyèt-oul-èm'a*, pr. t. *harèkèti dèbibiyèt-ul-èm'a.*

Péristyle, s. m., رستهٔ ستونها *rèstèyé soutoun-ha*, قطار ستونها *qètaré soutoun-ha.*

Péritoine, s. m., غشاء شكمبه *ghècha'é chèkèmbè*, a. صفاق *sèfaq*, pr. t. *sifaq*, ثرب الصفاق *sèrb-ous-sèfaq*, pr. t. *sarb-us-sifaq.*

Perle, s. f., مرواريد *mourvarid*, a. درّ *dourr*, لؤلو *lou'lou*, pr. t. *lu'lu.*

Perlé, e, adj., بمرواريد آراسته *bè-mourvarid-ârastè.*

Permanence, پايدارى *paï-dari*, a. قرار *qèrar*, pr. t. *qarar*, mieux استمرار *èstèmrar*, pr. t. *istimrar*, دوام *dèvam*, بقا *bèqa*, pr. t. *baqa.*

Permanent, e, adj., پايدار *paï-dar*, بر قرار *bèr qèrar*, pr. t. *bèr qarar*, a. باقى *baqi*, pr. t. *baqi*, مستمرّ *moustèmèrr*, pr. t. *mustèmirr*, مستديم *mustèdim.*

Perméabilité, s. f., a. قابليّت النفوذ *qabèliyèt-oun-noufouz*, pr. t. *qabiliyet-un-nufouz.*

Perméable, adj. des 2 g., نشف پذیر *nèchf-pèzir*, نفوذ پذیر *noufouz-pèzir*.

Permettre, v. a., دستور دادن *dèstour dadèn*, اذن دادن *èzn dadèn*, pr. t. *izïn dadèn*, مرخّص کردن *mourèkhkhès kèrdèn*, رخصت دادن *roukhsèt dadèn*, pr. t. *roukhsat dadèn*; — se permettre, جسارت کردن *djèçarèt kèrdèn*; — permis, e, جایز *djayèz*, pr. t. *djaïz*.

Permis, s. m., رخصت نامه *roukhsèt-namè*, a. جواز *djèvaz*.

Permission, s. f., دستور *dèstour*, a. اذن *èzn*, pr. t. *izïn*, رخصت *roukhsèt*, pr. t. *roukhsat*, اجازت *èdjazèt*, pr. t. *idjazèt*.

Permutation, s. f., t. p. دکش *dèyich*, a. مبادله *moubadèlè*, معاوضه *mou'avèzè*.

Permuter, v. a., عوض کردن *'èvèz kèrdèn*, t. p. دکش کردن *dèyich kèrdèn*, معاوضه کردن *mou'avèzè kèrdèn*.

Pernicieusement, adv., بگزندگی *bè-guèzèndègui*, با ضرر *ba zèrèr*.

Pernicieux, euse, adj., گزند رسان *guèzènd-rèçan*, a. مضرّ *mouzèrr*, pr. t. *muzirr*.

Pérobitum, adv., a. من جهة الوفات *mèn djèhèt-oul-vèfat*, pr. t. *mïn djihèt-ul-vèfat*.

Péroné, s. m., os de la jambe, a. ظنبوب *zènboub*, pl. ظنابيب *zènabib*.

Péroraison, s. f., a. خاتمهٔ کلام *khatèmèyé kèlam*, pr. t. *khatèmèï kièlam*.

Pérorer, v. n, با طمطراق حرف زدن *ba tèmtèraq hèrf-zèdèn*.

Perpendiculaire, adj. des 2 g., سربیالا *sèr bè-bala*, راست *rast*, a. عمودی *'èmoudi*, pr. t. *'amoudi*.

Perpendicularité, a. عمودیّت *'èmoudiyèt*, pr. t. *'amoudiyèt*.

Perpendiculairement, adv., a. عموداً *'èmoudèn*, pr. t. *'amoudèn*; V. **Perpendiculaire**.

Perpétration, s. f., a. ارتکاب *èrtèkab*, pr. t. *irtikiab*.

Perpétrer, v. a., مرتکب شدن *mourtèkèb choudèn*, pr. t. *murtèkib choudèn*.

Perpétuation, s. f., a. بقا *bèqa*, ادامة *èdamèt*, pr. t. *idamèt*.

Perpétuel, le, adj., جاودان *djavèdan*, pr. t. *djavidan*, جاودانی *djavèdani*, pr. t. *djavidani*, جاوید *djavid*, vulgairement همیشهٔئی *hèmichèyi*, a. ابدیّ *èbèdii*, دائمی *da'ïmi*, سرمدیّ *sèrmèdii*, مخلّد *moukhèllèd*, pr. t. *mukhèllid*.

Perpétuellement, adv., همیشه *hèmichè*, a. دائماً *da'imèn*, pr. t. *da'ïma*, علی الدوام *'èlèd-dèvam*, بالاستمرار *bèl-èstèmrar*, pr. t. *bil-istimrar*.

Perpétuer, v. a., جاودان کردن *djavèdan kèrdèn*, دائمی کردن *da'ïmi kèrdèn*, ابدی کردن *èbèdi kèrdèn*; — se perpétuer, جاودانی شدن *djavèdani choudèn*, ابدی شدن *èbèdi choudèn*.

Perpétuité, s. f., جاودانی *djavèdani*, pr. t. *djavidani*; — à perpétuité, برای همیشه *bèraï hèmichè*, جاوید *djavid*, a. دائماً *da'ïmèn*, pr. t. *da'ïma*, علی الابد *'èlal-èbèd*, pr. t. *'alal-èbèd*.

Perplexe, adj. des 2 g., سرگردان *sèr-guèrdan*, معطّل

و سرگردان *mè'èttèl-ou-sèr-guèrdan*, a. مترّدد *moutèrèd-dèd*, pr. t. *mutèrèddid.*

Perplexité, s. f., سرگردانی *sèr-guèrdani*, a. تردید *tèrdid*, تردّد *tèrèddoud.*

Perquisition, s. f., جستجو *djoustè-djou*, a. تفتیش *tèf-tich*, تجسّس *tèdjèssous*, تفحّص *tèfèhhous*, pr. t. *tè-fahhus.*

Perron, s. m., پلّهٔ خارجی *pèllèyé kharèdji.*

Perroquet, s. m., طوطی *touti*

Perruche, s. f., طوطی ماده *toutiï madè.*

Perruque, s. f., موی عاریّتی *mouï 'âriyèti*, موی سر مصنوعی *mouï sèr mèsnou'i.*

Perruquier, s. m., سازندهٔ موی عاریّتی *sazèndèyé mouï 'âriyèti*; — barbier, دلّاك *dèllak.*

Persan, e, s. et adj., اهل پارس *èhlé pars*, اهل فارس *èhlé fars*, ایرانی *irani*; — la langue persane, زبان فارسی *zèbané farsi.*

Perse, nom de pays, فارسستان *farsèstan*, ایران *iran*; — toile peinte, قلمکار *qèlèm-kar*, pr. t. *qalèm-kiar*; — on appelle aussi perse l'indienne, چیت *tchit.*

Persécutant, e, adj., اذیّت کننده *èziyèt-kounèndè.*

Persécuter, v. a., اذیّت کردن *èziyèt kèrdèn*, آزار کردن *âzar kèrdèn*, ظلم کردن *zoulm kèrdèn*, تعدّی کردن *tè'èddi kèrdèn*; — persécuté, e, اذیّت کشیده *èziyèt-kèchidè*, a. مظلوم *mèzloum.*

Persécuteur, trice, s., بیدادگر *bi-dad-guèr*, اذیت کننده *èziyèt-kounèndè*, ستم کننده *sètèm-kounèndè*, pr. t.

sitèm-kounèndè, ستم كننده *zoulm-kounèndè*, a. ظالم *zalèm*, pr. t. *zalim*.

Persécution, s. f., بيدادگرى *bi-dadguèri*, آذار *âzar*, a. اذيّت *èziyèt*, pr. t. *aziyèt*, جور *djoour*, pr. t. *djèvr*, ظلم *zoulm*, pr. t. *zulm*, جفا *djèfa*, تعدّى *tè'èddi*, pr. t. *tè'addi*.

Persée, s. m. constellation boréale, a. الفارس *èl-farès*, pr. t. *èl-faris*.

Persévéramment, adv., بپايدارى *bè-paï-dari*, باستادگى *bè-èstadègui*, pr. t. *bè-istadègui*, بمداومت *bè-moudavèmèt*, pr. t. *bè-mudavèmèt*, a. بالمداومة *bèl-moudavèmèt*, pr. t. *bil-mudavèmèt*.

Persévérance, s. f., پايدارى *paï-dari*, استادگى *èstadègui*, pr. t. *istadègui*, a. مداومت *moudavèmèt*, pr. t. *mudavèmèt*, مواظبت *mouvazèbèt*.

Persévérant, e, adj., استادگى كننده *èstadègui-kounèndè*, پايدار *paï-dar*, ثابت قدم *sabèt-qèdèm*, pr. t. *sabit-qadèm*, a. مداوم *moudavèm*, pr. t. *mudavim*, مواظب *mouvazèb*, pr. t. *muvazib*.

Persévérer, v. n., پايدارى كردن *paï-dari kèrdèn*, استادگى كردن *èstadègui kèrdèn*, pr. t. *istadègui kèrdèn*, ثابت قدم بودن *sabèt-qèdèm boudèn*, pr. t. *sabit-qadèm boudèn*, مداومت كردن *moudavèmèt kèrdèn*.

Persicot, s. m., boisson spiritueuse, عرق هستهٔ هلو *'èrèqé hèstèyé houlou*.

Persienne, s. f., غلبكن *ghèlbè-kèn*, پنجره مشبّك *pèndjèré mouchèbbèk*.

Persiflage, s. m., خنده خريشى *khèndè-khèrichi*, pr. t.

khèndè-khirichi, خنده ریشی *khèndè-richi,* a. استهزا *èstèhza,* pr. t. *iztihza.*

Persifleur, euse, s., خنده خریش *khèndè-khèrich,* pr. t. *khèndè-khirich,* ریشخند کننده *rich-khènd-kounèndè,* استهزا کننده *èstèhza-kounèndè,* pr. t. *istihza-kunèndè,* a. مستهزی *moustèhzi,* pr. t. *mustèhzi.*

Persifler, v. a., ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn;* — persiflé, e, ریشخند شده *rich-khènd-choudè.*

Persil, s. m., جعفری *djè'èfèri.*

Persistance, s. f., a. اصرار *èsrar,* pr. t. *israr.*

Persister, v. n., اصرار کردن *èsrar kèrdèn,* pr. t. *israr kièrdèn,* اصرار داشتن *èsrar dachtèn,* استادگی کردن *èstadègui kèrdèn,* pr. t. *istadègui kièrdèn.*

Personnage, s. m. homme remarquable, شخص بزرگوار *chèkhsé bouzourg-var;* — une personne, کس *kès,* مرد *mèrd,* a. شخص *chèkhs,* pr. t. *chakhs,* pl. اشخاص *èchkhas.*

Personnaliser, v. a. dire des personnalités, اسم شخص بردن *èsmé chèkhs bourdèn,* pr. t. *ismi chakhs bourdèn.*

Personnalité, s. f., a. ce qui appartient essentiellement à la personne, شخصیّت *chèkhsiyèt,* pr. t. *chakhsiyèt;* — égoïsme, a. انانیّت *ènaniyèt.*

Personne, s. f., کس *kès,* مرد *mèrd,* a. شخص *chèkhs,* pr. t. *chakhs,* pl. اشخاص *èchkhas;* — en personne, خودش *khoud-èch,* pr. t. *khod-èch* a. شخصا *chèkhsèn,* pr. t. *chakhsèn,* بالنفس *bèn-nèfs,* pr. t. *bïn-nèfs,* بنفسه *bè-nèfsèh,* pr. t. *bi-nèfsi-hi;* — pron. indéf. m. aucun, nul., هیچ کس *hitch kès,* کسی *kèci;* — personne n'est

venu, کسی نیامد *kèci nè-yâmèd*; — il n'y a personne, کسی نیست *kèci nist*. هیچ کس نیست *hitch kès nist*; — terme de grammaire, 1ère personne, a. متکلّم *moutèkèllèm*, pr. t. *mutèkèllim*, 2me personne, مخاطب *moukhatèb*, pr. t. *moukhatab*, 3 e personne, غایب *ghayèb*, pr. t. *ghaïb*.

PERSONNEL, s. m., a. اتباع *ètba'*, pr. t. *itba'*, le personnel de la légation, اتباع سفارت *ètba'é sèfarèt*, pr. t. *itba'i sèfarèt*.

PERSONNEL, LE, adj., خود *khoud*, pr. t. *khod*, a. شخصی *chèkhsi*, pr. t. *chakhsi*; — très-occupé de lui-même, خودبین *khoud-bïn*, pr. t. *khod-bïn*, خود پسند *khoud-pècènd*, pr. t. *khod-pècènd*.

PERSONNELLEMENT, adv., خود *khoud*, خودش *khoud-èch*, a. شخصاً *chèkhsèn*, pr. t. *chakhsèn*, شخصیاً *chèkhsièn*, pr. t. *chakhsièn*.

PERSONNIFICATION, s. f. action de personnifier, V. PERSONNIFIER.

PERSONNIFIER, v. a., مجسّم کردن *moudjèssèm kèrdèn*, بصورت شخص در آوردن *bè-sourèté chèkhs dèr âvourdèn*.

PERSPECTIF, IVE, adj., دور نما *dour-nèma*, نمایش *nèmayèch*.

PERSPECTIVE, s. f., art de la perspective, a. علم مرأیه *'èlmé mouraïyè*, pr. t. *'ilmi muraïya*.

PERSPICACE, adj. des 2 g., دیده‌ور *didè-vèr*, بینا *bina*, a. ذکی *zèki*, pr. t. *zaki*, بصیر *bècir*, pr. t. *bacir*.

PERSPICACITÉ, s. f., دیده‌وری *didè-vèri*, بینائی *binayi*, a.

ذکا *zèka*, pr. t. *zikia*, ذکاوت *zèkavèt*, pr. t. *zikiavèt*, فراست *fèracèt*, pr. t. *firacèt*.

Perspicuïté, s. f., clarté, netteté d'un discours, (peu usité), اشکار بودن *èchkar boudèn*, pr. t. *achikiar boudèn*, a. وضوح *vouzouh*, pr. t. *vuzouh*.

Perspiration, s. f., a. عرق غیر محسوس *'èrèqé ghèiré mèhsous*, pr. t. *'araqi ghaïri mahsous*.

Persuadant, e, adj. V. **Persuasif**.

Persuader, v. a. porter à croire, معتقد کردن *meu'eutèqèd kèrdèn*, pr. t. *mou'tèqid kièrdèn*, الزام کردن *èlzam kèrdèn*; — décider quelqu'un à faire quelque chose, راضی کردن *razi kèrdèn*; — se persuader, پنداشتن *pèndachtèn*, pr. t. *pïndachtèn*, اعتقاد داشتن *è'ètèqad dachtèn*, pr. t. *i'tiqad dachtèn*; — persuadé, e, a. معتقد *meu'eutèqèd*, pr. t. *mou'taqid*, ملزم *moulzèm*.

Persuasible, adj. des 2 g., الزامش ممکن *èlzam-èch moumkèn*.

Persuasif, ive, adj., الزام کننده *èlzam-kounèndè*, معتقد کننده *meu'eutèqèd-kounèndè*, a. ملزم *moulzèm*, pr. t. *mulzim*.

Persuasion, s. f. action de persuader V. **Persuader**, — ferme croyance, a. اعتقاد *è'ètèqad*, pr. t. *i'tiqad*.

Perte, s. f., زیان *zian*, a. ضرر *zèrèr*, pr. t. *zarar*, خسارت *khèçarèt*, pr. t. *khaçarèt*, مضرت *mèzèrrèt*, pr. t. *mazarrat*; — au jeu, باخت *bakht*; — à perte, ضرر کرده *zèrèr-kèrdè*, pr. t. *zarar-kièrdè*; — la perte de la vie, تلف شدن عمر *tèlèf choudèné 'eumr*, a. فوت عمر *foouté 'eumr*, pr. t. *fèvti 'umr*; — la perte des biens,

از دست رفتن امـلاك *èz dèst rèftèné èmlak*; — la perte du temps, a. فوت فرصت *fooutè foursèt*, pr. t. *fèvti fursat*; — en pure perte, سرا سر ضرر *sèra-sèr zèrèr*, pr. t. *sèra-sèr zarar*, بى فائده *bi-faïdè*; — à perte de vue, ناپديد *na-pèdid.*

PERTINEMMENT, adv., چنانكه شايد و بايد *tchènan-ké chayèd-ou-bayèd*, pr. t. *tchunan-ki chayèd-u-bayèd*, a. كما ينبغى *kèma yènbèghi.*

PERTINENT, E, adj., شايسته *chayèstè*, سزا *sèza*, a. مناسب *mounacèb*, pr. t. *munacib.*

PERTUIS, s. m. passage étroit entre deux îles, تنگناى دريا *tèng-naï dèria*, رهگذر تنگى *rèh-gouzèré tèngui*; — trou d'un bassin, زيرآب حوض *zir-âbe hoouz.*

PERTUISANE, s. f. V. HALLEBARDE.

PERTURBATEUR, TRICE, s., آشوب انگيز *âchoub-ènguiz*, a. مفسد *moufsèd*, pr. t. *mufsid.*

PERTURBATION, s. f., آشفتگى *âchouftègui*, آشوب *âchoub*, هرج و مرج *hèrdj-ou-mèrdj*, a. اغتشاش *èghtèchach*, pr. t. *ightichach*, اختلال *èkhtèlal*, pr. t. *ikhtilal*, فساد *fèçad*, ولوله *vèlvèlè.*

PERVERS, E, adj. méchant, تباهكار *tèbah-kar*, بد كردار *bèd-kèrdar*, a. فاسد *facèd*, pr. t. *facid*, مفسد *moufsèd*, pr. t. *mufsid.*

PERVERSION, s. f., بد كارى *bèd-kari*, pr. t. *bèd-kiari*, تباهكارى *tèbah-kari*, pr. t. *tèbah-kiari*. a. فساد *fèçad*, افساد *èfsad*, pr. t. *ifsad.*

PERVERSITÉ, s. f., بد كردارى *bèd-kèrdari*, a. فساد *fèçad*, فسق *fèsq*, pr. t. *fisq.*

Pervertir, v. a., گمراه کردن *gom-rah kèrdèn*, فاسد گردانیدن *facèd guèrdanidèn*, افساد کردن *èfsad kèrdèn.*

Pesamment, adv., بسنگینی *bè-sènguini*, بگرانی *bè-guèrani.*

Pesant, e, adj., سنگین *sènguïn*, a. ثقیل *sèqil*, pr. t. *saqil.*

Pesanteur, s. f., سنگینی *sènguini*, گرانی *guèrani*, pr. t. *guirani*, a. ثقلت *sèqlèt*, pr. t. *saqlèt*, ثقالت *sèqalèt*, pr. t. *saqalèt.*

Pesée, s. f., کشش *kèchèch*, سنج *sèndj*, a. وزن *vèzn.*

Pèse-liqueur, s. m., میزان مایعات *mizané maï'ât*, pr. t. *mizani maï'ât.*

Peser, v. a., کشیدن *kèchidèn*, سنجیدن *sèndjidèn*; — examiner, رسیدن *rècidèn*, غور رسی کردن *ghoour-rèci kèrdèn*, سنجیدن *sèndjidèn*; — v. n. avoir du poids, سنگین بودن *sènguïn boudèn*; — cela pèse beaucoup, این خیلی سنگین است *ïn khèili sènguïn-èst*; — pesé, e, کشیده شده *kèchidè-choudè*, سنجیده *sèndjidè.*

Peseur, s. m., ترازو دار *tèrazou-dar*, قپاندار *qèpan-dar*, pr. t. *qapan-dar.*

Peson, s. m., قپان *qèpan.*

Pessimisme, s. m., همه چیزرا بد دانستن *hèmè tchiz-ra bèd danèstèn.*

Pessimiste, s., همه چیزرا بد دانند *hèmè tchiz-ra bèd-danèndè*, همه چیزرا به بدی حمل کنند *hèmè tchiz-ra bè-bèdi hèml-kounèndè.*

Peste, s. f., a. طاعون *ta'oun.*

Pester, v. n., دشنام دادن *douchnam dadèn*, فحش دادن *feuhch dadèn.*

Pestifère, adj. des 2 g., qui communique la peste, طاعون آور *ta'oun-âvèr.*

Pestiféré, e, adj., مبتلا بناخوشی طاعون *moubtèla bè-na-khochiï ta'oun.*

Pestilence, s. f., a. عفونت هوا *'oufounèté hèva*, pr. t. *'ufou-nèti hava.*

Pestilent, e, adj., طاعونی *ta'ouni*, طاعون آلود *ta'oun-âloud.*

Pestilentiel, le, adj. V. **Pestilent.**

Pet, s. m., گوز *gouz*, تیز *tiz*, a. ضرط *zèrt*, pr. t. *zart*, ضرطه *zèrtè*, pr. t. *zarta.*

Pétale, s. f., برگ گل *bèrgué goul.*

Pétarade, s. f., گوزیدن اسب *gouzidèné èsp*, گوز پیدرپی *gouzé pèi-dèr-pèi.*

Pétard, s. m., طرقّه *tèrèqqè.*

Pétardier, s. m., طرقّه ساز *tèrèqqè-saz.*

Pétaudière, s. f., جای هرج و مرج *djaï hèrdj-ou-mèrdj.*

Pétéchies, s. f., taches pourprées causées par la fièvre, لکههای سرخ بر جلد بدن *lèkè-haï sourkh bèr djèldé bèdèn*, a. حصبات *hèsbat.*

Péter, v. n., گوزیدن *gouzidèn*, تیز دادن *tiz dadèn.*

Péteur, euse, s., گوزنده *gouzèndè*, تیز دهنده *tiz-dè-hèndè.*

Pétillant, e, adj., جرقّه کننده *djèrèqqè-kounèndè*; — qui brille, درخشان *dèrèkhchan*, pr. t. *dirakhchan*, a. برّاق *bèrraq.*

PÉTILLEMENT, s. m., جرقّه *djèrèqqè.*

PÉTILLER, v. n. en parlant du feu, جرقّه کردن *djèrèqqè kèrdèn*; — en parlant des liquides, جوش زدن *djouch zèdèn*; — briller, درخشیدن *dèrèkhchidèn*, برق زدن *bèrq zèdèn.*

PETIT, s. m. se dit des animaux nouvellement nés, بچه *bètchè*, برّه *bèrrè*; — faire des petits, بچه کردن *bètchè kèrdèn.*

PETIT, E, adj., کوچک *koutchèk*, pr. t. *kutchuk*, a. صغیر *sèghir*, pr t. *saghir*; — court, کوتاه قدّ *koutah-qèdd*, کوتاه *koutah*, قصّه *qèssè*; — petit à petit, جسته جسته *djèstè-djèstè*, رفته رفته *rèftè-rèftè*, کم کم *kèm-kèm*, pr. t. *kièm-kièm.*

PETITESSE, s. f., کوچکی *koutchèki*; — bassesse, فرومایگی *fourou-mayègui.*

PETITEMENT, adv. en petite quantité, کم *kèm*, pr. t. *kièm*; — étroitement, به تنگی *bè-tèngui.*

PETIT-FILS, s. m., پسر زاده *pècèr-zadè*, فرزند زاده *fèrzènd-zadè*, نوه *nèvè.*

PETIT-GRIS, s. m., سنجاب *sèndjab.*

PETIT-LAIT, s. m., آب دوغ *âb-dough*, a. شیروتقه *chèroutqè*, V. LAIT.

PETITE-VÉROLE, s. f., آبله *âbèlè*, a. جدری *djèdri.*

PÉTITION, s. f., عرضه‌داشت *'èrzè-dacht*, pr. t. *'arzou-dacht*, عرضه‌حال *'èrzè-hal*, pr. t. *'arzou-hal*, عریضه *'èrizè*, pr. t. *'ariza.*

PÉTITIONNAIRE, s. m., صاحب عریضه *sahèbé 'èrizè*, a. عارض *'ârèz*, pr. t. *'âriz.*

Pétrée, Arabie pétrée, nom de pays., a. حجاز *hèdjaz*, pr. t. *hidjaz.*

Pétrifiant, **e**, adj., a. محجّر *mouhèddjèr*, pr. t. *muhaddjir.*

Pétrification, s. f., سنگ شدن *sèng choudèn*, a. تحجّر *tèhèddjour*, pr. t. *tèhaddjur.*

Pétrifier, v. a., بصورت سنگ در آوردن *bè-sourèté sèng dèr âvourdèn*, متحجّر گردانیدن *moutèhèddjèr guèrdanidèn*, pr. t. *mutèhaddjir guèrdanidèn*; — se pétrifier, سنگ شدن *sèng-choudèn*; — pétrifié, a. سنگ شده *sèng-choudè*, a. متحجّر *moutèhèddjèr*, pr. t. *mutèhaddjir.*

Pétrin, s. m., coffre où on pétrit le pain, لاوك *lavèk*, تغار نانوائی *tègharé nanvayi.*

Pétrir, v. a., خمیر کردن *khèmir kèrdèn*; — pétri, e, خمیر شده *khèmir-choudè.*

Pétrissage, s. m. action de pétrir, V. **Pétrir**.

Pétrole, s. m., a. نفط *nèft*, pr. t. *naft.*

Petto (in) adv., en secret, در دل *dèr dèl*, a. فی الضمیر *fiz-zèmir.*

Pétulamment, adv., a. بحدّت المزاج *bè-hèddèt-oul-mèzadj*, pr. t. *bè-hiddèt-ul-mizadj.*

Pétulance, s. f., تیزی *tizi*, تندی *toundi*, pr. t. *tundi*, تندی مزاج *toundiï mèzadj*, pr. t. *tundiï mizadj*, a. حدّت *hèddèt*, pr. t. *hiddèt*, حدّت الطبع *hèddèt-out-tèb'*, pr. t. *hiddèt-ut-tab'.*

Pétulant, **e**, adj., تند خو *tound-khou*, آتش مزاج *âtèch-mèzadj.*

Peu, adverbe de quantité, اندك *èndèk*, كم *kèm*, pr. t. *kièm*, a. قليل *qèlil*, pr. t. *qalil*; — c'est peu, كم است *kèm-èst*, pr. t. *kièm-èst*, اين كم است *ïn kèm-èst*, pr. t. *ïn kièm-èst*; — tant soit peu, un peu, اندكى *èndèki*, كم *kèm*, pr. t. *kièm*, قدرى *qèdri*, pr. t. *qadri*; — en peu de mots, a. مختصر كلام *moukhtècèr kèlam*, a. مختصراً *moukhtècèrèn*, pr. t. *mukhtaçarèn*; — peu après, اندك بعد از اين *èndèk bè'èd èz ïn*, pr. t. *èndèk ba'd èz ïn*; — attendez un peu, قدرى صبر كنيد *qèdri sèbr kounid*, pr. t. *qadri sabr kounid*; — à peu près, a. تقريباً *tèqribèn*, pr. t. *taqriban*, تخميناً *tèkhminèn*, pr. t. *takhminan*; — peu s'en est fallu que, كم مانده كه *kèm mandè ké*, pr. t. *kièm mandè ki*; — peu à peu, جسته جسته *djèstè-djèstè*, كم كم *kèm-kèm*, pr. t. *kièm-kièm*.

Peuplade, s. f., a. قبيله *qèbilè*, pr. t. *qabilè*, pl. قبايل *qèbayèl*, pr. t. *qabaïl*, طايفه *taïfè*, pl. طوايف *tèvayèf*, pr. t. *tavaïf*.

Peuple, s. m., a. ملّت *mèllèt*, pr. t. *millèt*, pl. ملل *mèlèl*, pr. t. *mèlal*, قوم *qooum*, pr. t. *qèvm*, اهل *èhl*, pl. اهالى *èhali*, خلق *khèlq*, pr. t. *khalq*.

Peupler, v. a., آباد كردن *âbad kèrdèn*, آبادان كردن *âbadan kèrdèn*, معمور كردن *mè'èmour kèrdèn*, pr. t. *ma'mour kièrdèn*; — se peupler, آباد شدن *âbad choudèn*; — peuplé, e, آباد *âbad*, آبادان *âbadan*, a. معمور *mè'èmour*, pr. t. *ma'mour*.

Peuplier, s. m., صنوبر *sènooubèr*, تبريزى *tèbrizi*, a. خوّر *khèvvèr*.

Peur, s. f., ترس *tèrs*, بيم *bim*, هراس *hèras*, a. خوف

khoouf, pr. t. *khavf*, رعب *rou'b*; — avoir peur, ترس داشتن *tèrs dachtèn*, ترسیدن *tèrsidèn*; — faire peur, ترسانیدن *tèrsanidèn*; — de peur que, از ترس اینکه *èz tèrsé ïn-ké*, مباداکه *mèbada ké*.

Peureux, euse, adj. craintif, timide, V. Timide.

Peut-être, adv., شاید *chayèd*, احتمال دارد که *èhtèmal darèd ké*, pr. t. *ihtimal darèd ki*, p. t. بلکه *bèlké*, pr. t. *bèlki*.

Phagédénique, adj. des 2 g., a. ulcère rongeur, اکّال *èk-kal*, pr. t. *èkkial*.

Phalange, s. f. corps de troupe, فوج سلاح پوش *fooudjé sèlah-pouch*, pr. t. *fèvdji silah-pouch*; — os des doigts, استخوان انگشتها *èstoukhané èngoucht-ha*; — sorte d'araignée, p. t. رتیل *routèil*.

Phalène, s. f., پروانهٔ شب *pèrvanèyé chèb*.

Pharaon, n. pr. roi d'Egypte, فرعون *fèr'oun*, pr. t. *fir'oun* et *fira'oun*.

Phare, s. m., فانوس بندر *fanoucé bèndèr*; — tour de phare, برج فانوس بندر *bourdjé fanoucé bèndèr*.

Pharisien, s. m., a. فریسی *fèrici*, pl. فریسیون *fèriciyoun*; — au fig. hypocrite, V. Hyprocrite.

Pharmaceutique, adj. des 2 g., مخصوص دوا سازی *mèkh-soucé dèva-sazi*.

Pharmacie, s. f. art de préparer les remèdes, دوا سازی *dèva-sazi*; — lieu où les remèdes se préparent, دوا خانه *dèva-khanè*.

Pharmacien, s. m., دواساز *dèva-saz*.

Pharmacopée, s. f., کتاب دواسازی *kètabé dèva-sazi*.

Pharynx, s. m., سر گلو *sèré guèlou*, a. حنجره

hèndjèrè, pl. حناجر *hènadjèr*, pr. t. *hanadjir*.

Phase, s. f., a. صفحه *sèfhè*, pr. t. *safhè*, صفح *sèfh*, pr. t. *safh*, pl. صفحات *sèfèhat*, pr. t. *safhat*.

Phébus, s. m., nom d'Apollon, au fig. le soleil, آفتاب *âftab*, آفتاب عالمتاب *âftabé 'âlèm-tab*, a. نيّر اعظم *nèiyiré è'èzèm*, pr. t. *nèiyiri a'zam*.

Phénix, s. m. oiseau fabuleux, t. p. قوقنوس قوقنس *qouqnous-qouqnous*, a. عنقا *'onqa*, pr. t. *'anqa*; — au fig. rare, unique, يگانه *yègané*, pr. t. *yèkané*, بى مانند *bi-manènd*, بى نظير *bi-nèzir*.

Phénomène, s. m. dans la nature, علامت سماويّه *'èlamèté sèmaviyè*, pr. t. *'alamèti sèmaviyè*; — au fig. chose extraordinaire, a. عجيب *'èdjib*, pr. t. *'adjaïb*, عجيبه *'èdjibè*, pr. t. *'adjibè*, pl. عجايب *'èdjayèb*, pr. t. *'adjaïb*, غريبه *ghèribè*, pr. t. *gharibè*, pl. غرايب *ghèrayèb*, pr. t. *gharaïb*.

Philantrope, s. m., مردم دوست *mèrdoum-doust*, a. محبّ الناس *mouhèbb-oun-nas*, pr. t. *mouhibb-un-nas*.

Philantropie, s. f., دوستدارى مردم *doust-darii mèrdoum*, a. محبّت الناس *mouhèbbèt-oun-nas*, pr. t. *muhabbèt-un-nas*.

Philantropique, adj. des 2 g., متعلّق بمحبّت مردم *moutè'èllèq bè-mouhèbbèté mèrdoum*.

Philologie, s. f., علم لغت و انشا *'èlmé loughèt-ou-èncha*, pr. t. *'ilmi loghat-u-ïncha*, a. مجوّدات *moudjèvvèdat*.

Philologique, adj., متعلّق بعلم لغت و انشا *moutè'èllèq bè-'èlmé loughèt-ou-èncha*, pr. t. *mutè'alliq bè-'ilmi loghat-u-ïncha*, a. مجوّدى *moudjèvvèdi*.

Philologue, s. m., صاحب علم لغت و انشا *sahèbé 'èlmé loughèt-ou-èncha*, pr. t. *sahibi 'ilmi loghat-u-ïncha*, اهل علم لغت و انشا *èhlé-'èlmé loughèt-ou-èncha*, pr. t. *èhli 'ilmi loghat-u-ïncha.*

Philomèle, s. f. en poésie rossignol, V. **Rossignol.**

Philosophale, (pierre), a. كيميا *kimia.*

Philosophe, s. m., دانشمند *danèchmènd*, pr. t. *danichmènd*, a. حكيم *hèkim*, فيلسوف *filèçouf*, pr. t. *fèilèçouf*, اهل حكمت *èhlé hèkmèt*, pr. t. *èhli hikmèt.*

Philosopher, v. n., بحث حكمتى كردن *bèhsé hèkmèti kèrdèn.*

Philosophie, s. f., a. حكمت *hèkmèt*, pr. t. *hikmèt.*

Philosophique, adj. des 2 g., متعلّق بحكمت *moutè'èllèq bè-hèkmèt*, a. حكمتى *hèkmèti*, pr. t. *hikmèti*, فيلسوفى *filèçoufi*, pr. t. *fèilèçoufi.*

Philosophiquement, adv., از روى حكمت *èz rouï hèkmèt*, pr. t. *èz rouï hikmèt*, p. t. حكيمانه *hèkimanè*, فيلسوفانه *filèçoufanè.*

Philosophisme, s. m., a. حكمت كاذبه *hèkmèté kazèbè*, pr. t. *hikmèti kiazibè.*

Philotechnie, s. f., a. حبّ فنون و صنايع *houbbé founoun-ou-sènayè'*, pr. t. *hubbi funoun-u-sènaï'.*

Philtre, s. m. breuvage propre à exciter la passion, دواى عشق انگيز *dèvaï 'èchq-ènguiz*, دواى شهوت انگيز *dèvaï chèhvèt-ènguiz*, a. معاجين *mè'èdjoun*, pr. t. *ma'djoun.*

Phimosis, s. m., a. ضيق الغلفة *ziq-oul-ghèlfèt*, pr. t. *ziq-ul-ghalfèt.*

PHLÉBOTOMIE, s. f., saignée, a. فصد *fèsd*, pr. t. *fasd*.

PHLÉBOTOMISER, v. a., خون گرفتن *khoun guèrèftèn*, فصد کردن *fèsd kèrdèn*.

PHLOGISTIQUE, adj. des 2 g., a. ممكن الالتهاب *moumkèn-ul-èltèhab*, pr. t. *mumkïn-ul-iltihab*.

PHLOGOSE, s. f. terme de médecine, سوزش *souzèch*, a. التهاب *èltèhab*, pr. t. *iltihab*.

PHOSPHORE, s. m., فسفور *fosfor*, خودسوز *khoud-souz*, بی آتش روشن میشود *bi âtèch roouchèn mi-chèvèd*.

PHRASE, s. f., a. عبارت *'èbarèt*, pr. t. *'ibarèt*, pl. عبارات *'èbarat*, pr. t. *'ibarat*, جمله *djoumlè*.

PHTHISIE, s. f., a. سلّ *sèll*, pr. t. *sill*, سل *sèl*, pr. t. *sil*, داء السلّ *da'-ous-sèll*.

PHTHISIQUE, adj., a. مسلول *mèsloul*.

PHYLACTÈRE, s. m., a. amulette, حرز *hèrz*, pr. t. *hirz*, تعويذ *tè'èviz*, pr. t. *ta'viz*, pl. تعاويذ *tè'âviz*.

PHYLANTE, s. f. plante, آمله *âmèlè*, a. املج *èmlèdj*, امج *èmèdj*.

PHYLITIS, s. f. plante, a. لسان الايل *lèçan-oul-il*, pr. t. *liçan-ul-il*.

PHYLLON, s. m. plante, a. حشيشة اللين *hèchihèt-oul-lïn*, pr. t. *hachichèt-ul-lïn*.

PHYSICIEN, s. m., a. اهل علم طبيعيّات *èhlé 'èlmé tèbi'iyat*, pr. t. *èhli 'ilmi tabi'iyat*, pl. طبيعيون *tèbi'iyoun*.

PHYSICO-MATHÉMATIQUE, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم طبيعيّه و رياضيه *moutè'èllèq bè-'èlmé tèbi'iyè-ou-riaziyè*.

PHYSIOGNOMONIE, s. f., a. علم قيافت *'èlmé qiyafèt*, pr. t. *'ilmi qiyafèt*.

Physiologie, s. f., علم ترکیب اجزای حیوانی *'èlmé tèrkibé èdjzaï hèivani*, pr. t. *'ilmi tarkibi adjzaï haïvani*, علم بنیّت حیوانی *'èlmé bouniyèté hèivani*, pr. t. *'ilmi buniyèti haïvani*, علم بنوّت *'èlmé bounouvvèt*, pr. t. *'ilmi bunuvvèt*.

Physiologique, adj. des 2 g., متعلّق بعلم ترکیب اجزای حیوانی *moutè'èllèq bè-'èlmé tèrkibé èdjzaï hèivani.*

Physiologiste, s. m., اهل علم بنیّت حیوانی *èhlé 'èlmé bouniyèté hèivani*, pr. t. *èhli 'ilmi buniyèti haïvani.*

Physionomie, s. f., رو *rou*, t. p. سیما *sima*, چهره *tchèhrè*, a. لقا *lèqa*, pr. t. *liqa*, وجه *vèdjh*; — art de juger par l'inspection des traits, synonyme de physiognomonie V. Physiognomonie.

Physionomiste, s. m., سیما شناس *sima-chènas*, pr. t. *sima-chinas*, اهل علم قیافت *èhlé 'èlmé qiyafèt*, pr. t. *èhli 'ilmi qiyafèt.*

Physique, s. f., علم طبیعی *'èlmé tèbi'i*, pr. t. *'ilmi tabi'i*, علم طبیعیّات *'èlmé tèbi'iyat*, pr. t. *'ilmi tabi'iyat.*

Physique, s. m. extérieur d'une personne, a. هیئت *hèi'èt*, pr. t. *hi'èt*; — constitution naturelle, a. بنیّت *bouniyèt.*

Physique, adj. des 2 g., a. طبیعیّ *tèbi'yi*, pr. t. *tabi'yi*, طبیعیّه *tèbi'iyè*, pr. t. *tabi'iyè*; — cause physique, a. علّت طبیعیّه *'èllèté tèbi'iyè*, pr. t. *'illèti tabi'iyè.*

Physiquement, adv., بحسب علم طبیعیّ *bè-hècèbé 'èlmé tèbi'yi*, a. حسب الطبیعت *hèsb-oul-tèbi'èt*, pr. t. *hasb-ul-tabi'at*, طبعاً *tèb'èn*, pr. t. *tab'èn.*

Piaculaire, adj. des 2 g., qui a rapport à l'expiation (peu usité) a. متعلّق بكفارت *moutè'èllèq bè-kèfarèt*, pr. t. *mutè'alliq bè-kèfarèt*,

Piaffer, v. n., بازی کردن اسب در یك دایره *bazi kèrdènè èsp dèr yèk daïrè*, چالاکی کردن اسب *tchalaki kèrdèné èsp*.

Piaffeur, s. m. (se dit d'un cheval), اسب بازیکن *èspé bazi-koun*.

Piailler, v. n., چاو چاو کردن *tchav-tchav kèrdèn*.

Piaillerie, s. f., چاو چاو *tchav-tchav*, فغان *fèghan*. pr. t. *fighan*.

Piailleur, se, s., فغان کننده *fèghan-kounèndè*, pr. t. *fighan-kunèndè*.

Pianiste, s. m., پیانو زن *piano-zèn*.

Piano s. m., پیانو *piano*.

Piastre, s. f., غروش *ghrouch*.

Pic, s. m. instrument de fer, کولنك ou کلنك *koulèng*, pr. t. *kulung*; — mesure turque, a. ذراع *zèra'*, pr. p. *zèr'*, pr. t. *zira'*; — montagne très-haute, کوه بلند *kouhé boulènd*, pr. t. *kuhi bulènd*, a. طود *tooud*, pr. t. *tavd*, pl. اطواد *ètvad*; — partie d'une montagne qui s'élève en pointe, سر کوه *sèré kouh*, تیغ کوه *tighé kouh*, کلّهٔ کوه *koullèyé kouh*, قلّه *qoullè*; — espèce d'oiseau qui se cramponne au tronc des arbres, درخت سنبه *dèrèkht-soumbè*, pr. t. *dirakht-sumbè*, داربر *dar-bour*; — à pic, locution adverbiale, سرابالا *sèra-bala*, a. عموداً *'èmoudèn*, pr. t. *'amoudèn*.

Pica, s. m., a. وحام *vèham*, pr. t. *vaham*.

Picholine, s. f., espèce d'olive confite, زیتون ریزه *zèitouné rizè*, t. p. خرده زیتون *khèrdè-zèitoun* ou *khourdè-zèitoun.*

Picorée, s. f., t. p. یغما *yèghma.*

Picot, s. m., ریزه چوب بکنده چسپیده *rizè-tchoubé bèkoundè tchèspidè*, چوبپاره *tchoub-parè.*

Picotement, s. m., گزگزه *guèzguèzè.*

Picoter, v. a., گزگزه کردن *guèzguèzè kèrdèn*; — en parlant des oiseaux, نوك زدن *noouk zèdèn*, pr. t. *nèvk zèdèn*, منقار زدن *mènqar zèdèn*, pr. t. *mïnqar zèdèn*; — picoté, e, نوك زده شده *noouk-zèdè-choudè*, pr. t. *nèvk zèdè-choudè*, ضرب منقار مرغان خورده *zèrbé mènqaré mourghan khourdè*, pr. t. *zarbi mïnqari mourghan khourdè*; — picoté de petite vérole, آبله دار *âbèlè-dar.*

Picoterie, s. f. taquinerie, حرفهای دلخراش *hèrfhaï dèlkhèrach.*

Picotin, s. m., پیمانهٔ جو *pèimanèyé djoou.*

Pie, s. f., کشکرك *kèchkèrèk*, عکّه *'èkkè.*

Pie, (œuvre), adj. fém., کار با ثواب *karé ba sèvab*, pr. t. *kiari ba sèvab*, a. ثواب *sèvab.*

Pièce, s. f., morceau, portion, تکه *tèkè*, pr. t. *tikè*, t. p. پاره *parè*, پارچه *partchè*, pr. t. *partcha*, a. قطعه *qèt'è*, pr. t. *qit'a*; — chambre d'un appartement, اوطاق *outaq*, pr. t. *otaq*; — une pièce de canon, طوپ *toup*, ou توپ *toup*, pr. t. *top*; — pièce de monnaie, پول *poul*; — tonneau, پیپ *pip*; — acte, pièce de théâtre, a. سند *sènèd*, pl. سندات *sènèdat*; — une pièce de drap, یك توپ ماهوت *yèk toupé mahout*; — pièce d'eau,

a. حوض *hoouz*, pr. t. *havouz*; — en parlant de têtes de bétail, a. رأس *rè'ès*, pr. t. *ras*; — une pièce d'or, پول طلا *poulé tèla*, pr. t. *pouli tila*.

PIED, s. m., پا *pa*; — mesure, a. قدم *qèdèm*, pr. t. *qadèm*; — pied d'une montagne, دامنهٔ کوه *daménèyé kouh*; — pieds d'animaux qu'on fait cuire, پاچه *patchè*; donner des coups de pied, لگد زدن *lèguèd zèdèn*, pr. t. *lèkèd zèdèn*; — un coup de pied, لگد *lèguèd*, pr. t. *lèkèd*, پاسار *paçar*, پاسپار *paspar*; — aller à pied, پیاده رفتن *piadè rèftèn*, pr. t. *pèyadè rèftèn*; — lâcher pied, گریختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*, pr. t. *firar kièrdèn*; — mettre une armée sur pied, قشون بر پا کردن *gouchoun bèr pa kèrdèn*; — de pied ferme, بپایداری *bè-paï-dari*, ثابت قدم *sabèt-qèdèm*, pr. t. *sabit-qadèm*; — gens de pied, پیادگان *piadègan*, pr. t. *pèyadègan*; — fouler aux pieds, پایمال کردن *paï-mal kèrdèn*, ou پا مال کردن *pa-mal kèrdèn*.

PIED-D'ALOUETTE, ou delphinium, زبان در قفا *zèban dèr qèfa*.

PIED-DE-CHAT, s. m. plante, پنجهٔ گربه *pèndjèyé gourbè*.

PIED-DE-LIÈVRE, s. m., a. رجل الارنب *rèdjl-oul-èrnèb*, pr. t. *ridjl-ul-èrnèb*.

PIED-DE-LION, s. m. plante, a. رجل الاسد *rèdjl-oul-ècèd*, pr. t. *ridjl-ul-ècèd*

PIÉDESTAL, pl. piédestaux, s. m., پایه *payè*.

PIÉDOUCHE, s. m. petit piédestal V. PIÉDESTAL.

PIÈGE, s. m., تله *tèlè*, دام *dam*; — au fig., p. t. کمین *kèmïn*, کمین گاه *kèmïn-gah*, pr. t. *kèmïn-guiah*.

PIERRAILLE, s. f., سنگهای ریزه *sènghaï rizè.*

PIERRE, s. f., سنگ *sèng*; — pierre à fusil, t. p. سنگ چاقمق *sèngué tchaqmaq*; — pierre de touche, سنگ ماحك *sèngué mèhèk*; — pierre-ponce, سنگ جلا *sèngué djèla*, سنگ خاز *sèngué khaz*, vulg. سنگ پا *sèngué pa*; — pierres précieuses, گوهر *goouhèr*, pr. t. *gouhèr*, a. جواهر *djèvahèr*, pr. t. *djèvahir*, مجوهرات *moudjoouhèrat*, pr. t. *mudjèvhèrat.*

PIERRÉE, s. f., كاريز *kariz*, راه آب *rahé âb*, a. قنات *qènat*, pr. t. *qanat*, pl. قنوات *qènèvat*, pr. t. *qanavat.*

PIERRERIES, s. f. pl. V. PIERRES PRÉCIEUSES.

PIERRETTE, s. f., سنگ كوچك *sèngué koutchèk*, pr. t. *sèngui kutchuk.*

PIERREUX, EUSE, adj., سنگلاخ *sèng-lakh.*

PIERRIER, s. m., توپ كوچك *toupé koutchèk.*

PIERROT, s. m. moineau, گنجشك *goundjèchk*; — bateleur, a. مقلد *mouqèllèd*, pr. t. *muqallid.*

PIÉTÉ, s. f., پارسائی *parsayi*, دینداری *dïn-dari*, a. تعبد *tè'èbboud*, pr. t. *tè'abbud*, دیانت *dianèt*, تقوی *tèqva*, pr. t. *taqva.*

PIÉTINER, v. n. remuer les pieds, پای جنبانذن *pai djoumbandèn*; — fouler aux pieds, پایمال كردن *paï-mal kèrdèn.*

PIÉTON, s. m., پیاده *piadè*, pr. t. *pèyadè*, پیاده رو *piadèroou*, pr. t. *pèyadè-rèv*, پیاده رونده *piadè-rèvèndè*, a. قاصد *qacèd*, pr. t. *qacid*, ساعی *sa'i.*

PIÈTRE, adj. des 2 g. mesquin, بد *bèd*, بی مصرف *bimèsrèf.*

Pieu, s. m., میخ چادر *mikhé tchadèr.*

Pieusement, adv., به تدیّن *bè-tèdèiyoun,* بدیانت *bè-dianèt,* متعبّدانه *moutè'èbbèdanè.*

Pieux, euse, adj., دیندار *dïn-dar,* عبادتکار *'èbadèt-kar,* pr. t. *'ibadèt-kiar,* پارسا *parsa,* a. متدیّن *moutèdèiyèn,* pr. t. *mutèdèiyïn;* — fondation pieuse, a. وقف *vèqf,* pr. t. *vaqf,* pl. اوقاف *oouqaf,* pr. t. *èvqaf.*

Pigeon, s. m., کبوتر *kèboutèr,* a. حمامه *hèmamè,* pr. t. *hamamè,* pl. حمامات *hèmamat,* pr. t. *hamamat.*

Pigeonneau, s. m., بچهٔ کبوتر *bètchèyé kèboutèr,* کبوتر بچه *kèboutèr-bètchè.*

Pigeonnier, s. m., کبوتر خانه *kèboutèr-khanè,* خانهٔ کبوتر *khanèyé kèboutèr.*

Pignocher, v. n., (familier), بی اشتها خوردن *bi èchtèha khourdèn.*

Pignon, s. m., هستهٔ کاج *hèstèyé kadj,* چلغوزه *tchèlghouzè.*

Pilastre, s. m., ستون چهار گوشه *soutouné tchèhar-gouchè.*

Pilau, s. m., پلاو *pèlav,* pr. t. *pilav.*

Pile, s. f. amas, توده *toudè,* خرمن *khèrmèn.* a. کومه *koumè;* — mettre en pile, روی هم گذاشتن *rouï hèm gouzachtèn.*

Piler, v. a., کوفتن *kouftèn,* کوبیدن *koubidèn;* — pilé, e, کوبیده شده *koubiaè-choudè,* کوبیده *koubidè.*

Pilier, s. m., پازیر *pazir,* پشتیبان *pouchti-ban,* a. ضامن *zamèn,* pr. t. *zamïn.*

Pillage, s. m., تاخت *takht,* تاراج *taradj,* t. p. یغما *yèghma,* a. نهب *nèhb,* غارت *gharèt.*

Pillard, e, adj., غارتگر *gharèt-guèr*, تاراج كننده *taradj-kounèndè*, a. نهّاب *nèhhab*.

Piller, v. a., تاخت و تاراج كردن *takht-ou-taradj kèrdèn*, تاخت و تاز كردن *takht-ou-taz kèrdèn*, يغما كردن *yèghma kèrdèn*, pr. t. *yaghma kièrdèn*; — pillé, e, يغما شده *yèghma-choudè*, غارت شده *gharèt-choudè*, a. منهوب *mènhoub*.

Pillerie, s. f. V. **Pillage**.

Pilleur, s. m. V. **Pillard**.

Pilon, s. m., دستهٔ هاون *dèstèyé havèn*.

Pilori, s. m., t. p. قاپوق *qapouq*.

Pilorier, v. a. mettre au pilori, پای قاپوق گذاشتن *paï qapouq gouzachtèn*; — au fig. diffamer, رسوا كردن *rèsva kèrdèn*.

Pilotage, s. m. ouvrage de pilotis, V. **Pilotis**; — art de conduire un navire, راه نمائی کشتی *rah-nemaïyi kèchti*.

Pilote, s. m., راه نمای كشتی *rah-nemaï kèchti*, بلد *bèlèd*.

Piloter, v. a. enfoncer des pilotis, ميخ چوبين بزمين كوفتن *mikhé tchoubïn bè-zèmïn kouftèn*; — terme de marine, راه نمائی كردن *rah-nemayi kèrdèn*.

Pilotis, s. m., ميخ چوبين بر زمين كوفته *mikhé tchoubïn bèr zèmïn kouftè*, a. نصب الاوتاد *nèsb-oul-ooutad*, pr. t. *nèsb-ul-èvtad*.

Pilule, s. f., a. حبّ *hèbb*, pr. t. *habb*, pl. حبوب *houboub*.

Pimbêche, s. f., (familier), ناز فروش *naz-fourouch*.

Piment, s. m., فلفل فرنگی *fèlfèlé frèngui*, بيبر *bibèr*.

Pin, s. m., درخت كاج *dèrèkhté kadj*; — graine de pin, V. **Pignon**.

PINACLE, s. m., sommet d'un édifice, بالای عمارت *balai 'èmarèt*; — au fig. mettre au pinacle, بعیوق رسانیدن *bè-'ouyyouq rèçanidèn*, زیاد از حد مدح کردن *ziad èz hèdd mèdh kèrdèn.*

PINCE, s. f. bout du pied de certains animaux, سر ناخن حیوانات *sèré nakhouné hèivanat*; — les dents de devant du cheval, شیره *chirè*; — tenaille, انبر *èmbour.*

PINCÉ, E, adj. maniéré, a. متصنّع *moutèçènnè'*, pr. t. *mutaçanni'.*

PINCÉE, s. f., بقدر سر انگشت *bè-qèdré sèré èngoucht.*

PINCEAU, s. m., قلم نقّاشی *qèlèmé nèqqachi.*

PINCER, v. a., نشکنج گرفتن *nèchkoundj guèrèftèn*; — arrêter, گرفتن *guèrèftèn.*

PINCETTE, s. f., ماشه *machè*, انبر *èmbour.*

PINÇON, s. m., marque qui reste quand on a été pincé, اثر نشکنج *ècèré nèchkoundj.*

PINDARISER, v. n., faire montre d'éloquence (peu usité), بلاغت فروشی کردن *bèlaghèt-fèrouchi kèrdèn*, اظهار بلاغت کردن *èzharé bèlaghèt kèrdèn*, a. تفصّح *tèfèssouh*, pr. t. *tèfassuh.*

PINDARISEUR, s. m., qui fait montre d'éloquence, (peu usité), بلاغت فروش *bèlaghèt-fèrouch*, a. متفصّح *moutèfèssèh*, pr. t. *mutèfassih.*

PINEAU, s. m., انگور سیاه *èngouré siah.*

PINQUE, s. f., کشتئ بارکش *kèchtii bar-kèch.*

PINSON, s. m., oiseau, گی *gui*, کیبو *kibou*, گیبو *guibou.*

PINGRE, s. m., avare, مرد خسیس *mèrdé khècis.*

PINTADE, s. f., مرغ مصری *mourghé mèsri.*

PINTE, s. f., پیمانهٔ می *pèimanèyé mèi.*

PIOCHE, s. f., کلنگ *koulèng.*

PIOCHER, v. a., زمین کندن *zèmïn kèndèn,* کاویدن *kavidèn.*

PIOCHEUR, EUSE, s. qui travaille beaucoup, کارکن *kar-koun,* pr. t. *kar-kun.*

PIONNIER, s. m., زمین کن *zèmïn-kèn,* حفر کننده *hèfr-kounèndè.*

PION, s. m. pièce du jeu d'échecs, پیاده *piadè.*

PIPE, s. f., چبوق *tchèbouq,* pr. t. *tchoubouq;* — fumer la pipe, چبوق کشیدن *tchèbouq kèchidèn.*

PIPEAU, s. m. flûte champêtre, نی شبان *nèyé chèban.*

PIPEAUX, s. m. pl., شاخههای دبق آلود *chakhèhaï dèbèq-âloud.*

PIPÉE, s. f., شکار با دبق کردن *chèkar ba dèbèq kèrdèn,* pr. t. *chikiar ba dèbèq kièrdèn,* با دبق پرنده گرفتن *ba dèbèq pèrèndè guèrèftèn,* با دبق پرنده صید کردن *ba dèbèq pèrèndè sèid kèrdèn.*

PIPER, v. a., با دبق مرغ صید کردن *ba dèbèq mourgh sèid kèrdèn;* — au fig. tromper, گول زدن *goul zèdèn.*

PIPERIE, s. f., دغلی *dèghèli.*

PIPEUR, s. m., دغل *dèghèl,* t. p. حیله کار *hilè-kar,* pr. t. *hilè-kiar.*

PIQUANT, E, adj., خلنده *khèlèndè;* — piquant au goût, تند *tound,* pr. t. *tund;* — offensant, mot piquant, حرف نیشدار *hèrfé nich-dar.*

PIQUANT, s. m., خار *khar.*

PIQUE, s. f., نیزه *nèizè,* a. مزراق *mèzraq,* سنان *sènan,* pr. t.

sinan, pl. اسنان *èsnan*; — brouillerie, دلگیری *dèl-guiri.*

Piquer, v. a., خلانیدن *khèlanidèn*, خلیدن *khèlidèn*, آژیدن *âgidèn*, vulg. سوراخ کردن *sourakh kèrdèn*; — mordre, en parlant de certains animaux, گزیدن *guèzidèn*, vulg. دندان گرفتن *dèndan guèrèftèn*; — au fig. offenser, رنجاندن *rèndjandèn*, رنجانیدن *rèndjanidèn*; — se piquer, se sentir offensé, رنجیدن *rèndjidèn*; — se piquer de, se glorifier de quelque chose, ادّعا کردن *èddè'a kèrdèn*; — piqué, e, خلیده *khèlidè*, آژیده *âgidè*; — offensé, رنجیده *rèndjidè*, دل آزرده *dèl-âzourdè.*

Piquet, s. m., میخ چادر *mikhé tchadèr*; — en parlant des troupes, گروه *guèrouh*, جوقه *djouqè.*

Piquette, s. f., شراب بد *chèrabé bèd.*

Piqueur, s. m. qui dirige une meute de chiens, تازیبان *tazi-ban*; — homme qui surveille, qui dirige, (peu usité) a. مباشر *moubachèr*, pr. t. *mubachir*, ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir.*

Piquier, s. m., نیزه دار *nèizè-dar.*

Piqûre, s. f. خلیدگی *khèlidègui.*

Pirate, s. m., دزد دریا *douzdé dèria*, راهزن دریا *rah-zèné dèria.*

Pirater, v. n., در دریا دزدی کردن *dèr dèria douzdi kèrdèn.*

Piraterie, s. f., دزدی در دریا *douzdi dèr dèria.*

Pire, adj. comp. des 2 g., بدتر *bèd-tèr.*

Piriforme, adj. des 2 g., به ترکیب گلابی *bè-tèrkibé goulabi.*

Pirogue, s. f., ناوه *navè*.

Pirouette, s. f. jouet, فرفرك *fèrfèrèk*, فرفره *fèrfèrè*; — tour entier du corps qu'on fait en se tenant sur la pointe d'un seul pied, چرخ خوردن بر سر یکپا استاده *tchèrkh khourdèné bèr sèré yèk pa èstadè*.

Pirouetter, v. n., بر سر یکپا استاده چرخ خوردن *bèr sèré yèk pa èstadè tchèrkh khourdèn*.

Pis, s. m., پستان حیوانات *pèstane hèivanat*.

Pis, adv. comp., بدتر *bèd-tèr*; — de pis en pis, de mal en pis, بدتر اندر بدتر *bèdtèr èndèr bèdtèr*; — au pis aller, هیچ نباشد *hitch nè-bachèd*; — il n'y a rien de pis que cela, هیچ چیز از این بدتر نیست *hitch tchiz èz ïn bèdtèr nist*.

Piscine, s. f. bassin, a. حوض *hoouz*, pr. t. *havouz*; — vivier, حوض ماهی *hoouzé mahi*.

Pissat, s. m., پیشاب *pichab*, شاش *chach*, a. بول *booul*, pr. t. *bèvl*.

Pissement, s. m., شاش بی اختیار *chaché bi èkhtiar*.

Pisser, v. n., شاش کردن *chach kèrdèn*, ادرار کردن *èdrar kèrdèn*; — en parlant des chevaux, آب انداختن *âb èndakhtèn*.

Pisseur, euse, بسیار شاش کننده *bèciar chach kounèndè*.

Pissoir, s. m., جای شاش کردن *djaï chach kèrdèn*, a. مبال *mèbal*.

Pissoter, v. n., جسته جسته شاشیدن *djèstè-djèstè chachidèn*.

Pistache, s. f., پسته *pèstè*, a. فستق *fèstèq*.

Pistachier, s. m., درخت پسته *dèrèkhté pèstè*, pr. t. *dirakhti pèstè.*

Piste, s. f., رد پا *rèdé pa*, اثر پا *ècèré pa.*

Pistil, s. m., ناف گل *nafé goul*, ناف شکوفه *nafé choukoufè.*

Pistolet, s. m., طپانچه *tèpantchè*, t. p. پشتو *pèchtoou*, pr. t. *pichtèv.*

Piston, s. m., میل *mil*, دسته *dèstè*; — le piston d'une pompe, میل طولمبه *milé touloumbè.*

Pitance, s. f., خوراك *khourak*, a. طعام *tè'am*, pr. t. *ta'am.*

Piteusement, adv., بطوریکه دل آدم میسوزد *bè-toouri-ké dèlé âdèm mi-souzèd*, ترحم انگیزانه *tèrèhhoum-ènguizanè.*

Piteux, euse, adj., سزای ترحم *sèzaï tèrèhhoum*, شایسته رحم *chayèstèyé rèhm.*

Pitié, s. f., a. رحم *rèhm*, pr. t. *rahm*, ترحم *tèrèhhoum*, pr. t. *tèrahhum*, شفقت *chèfèqèt*, pr. t. *chèfqat*, رقت *rèqqèt*, pr. t. *riqqat*; — avoir pitié, رحم کردن *rèhm kèrdèn*; — sans pitié, بی رحم *bi rèhm.*

Piton, s. m., میخ حلقه دار *mikhé hèlqè-dar.*

Pitoyable, adj. des 2 g., qui fait pitié, رقت انگیز *rèqqèt ènguiz*, pr. t. *riqqat-ènguiz*, مرحمت انگیز *mèrhèmèt ènguiz*; — mauvais, méprisable, بسیار بد *bèciar bèd*, نا مربوط *na-mèrbout*, a. ردی *rèdi*; — il se dit aussi pour enclin à la pitié, مهربان *mèhrèban*, pr. t. *mihruban*, صاحب رحم *sahèbé rèhm.*

Pitoyablement, adv., رقت انگیزانه *rèqqèt-ènguizanè*; —

d'une manière qui excite le mépris, بسيار بد *bè-ciar bèd.*

PITTORESQUE, adj. des 2 g., شايان نقش كردن *chayané nèqch kèrdèn,* شايان نقش و نگار *chayané nèqch-ou-nègar.*

PITTORESQUEMENT, adv., بطوريكه شايان نقش و نگار است *bè-toouri-ké chayané nèqch-ou-nègar èst,* pr. t. *bè-tèvri-ki chayani naqch u-niguiar est.*

PITUITE, s. f., humeur lymphatique, a. بلغم *bèlghèm,* pr. t. *balgham,* نخاعة *noukha'èt,* pr. t. *noukha'at,* نخامة *noukhamèt.*

PITUITAIRE, adj. des 2 g., a. بلغمى *bèlghèmi,* pr. t. *bal-ghami.*

PITUITEUX, EUSE, adj., نخاعة دار *noukha'èt-dar,* بلغمدار *bèlghèm-dar.*

PIVERT, s. m., سبزك *sèbzèk,* كاسكينه *kaskinè,*

PIVETTE ou PIVOINE, s. f. fleur, گل صد تومانى *goulé sèd-toumani.*

PIVOT, s. m., ميل *mil,* a. قطب *qoutb,* pl. اقطاب *èqtab,* pr. t. *aqtab.*

PIVOTER, v. n. tourner sur un pivot, دور ميل گرديدن *doouré mil guèrdidèn* ou چرخ خوردن *tchèrkh khourdèn.*

PLACAGE, s. m., چسپاندن صفحه *tchèspandèné sèfhè.*

PLACARD, écrit qu'on affiche, اعلام نامچهٔ بر ديوار چسپانده *è'lam-namtchèyé bèr divar tchèspandè,* ورقه بديوار چسپانده *vèrèqè bè-divar tchèspandè.*

PLACARDER, v. a., ورقه بديوار چسپاندن *vèrèqè bè-divar tchèspandèn.*

PLACE, s. f., جا *dja* ou جای *djaï*, a. محلّ *mèhèll*, pr. t. *mahall*, مکان *mèkan*, pr. t. *mèkian*, pl. اماکن *èmakèn*, pr. t. *amakïn*, مقام *mèqam*, pr. t. *maqam*; — mettre chaque chose à sa place, هر چیزیرا بجایش گذاشتن *hèr tchizi-ra bè-djaï-èch gouzachtèn*; — faire place, جا دادن *dja dadèn*; — service, emploi, جاه *djah*, a. مأموريّت *mè'èmouriyèt*, خدمت *khèdmèt*, pr. t. *khidmèt* ou *khizmèt*, منصب *mènsèb*, pr. t. *mansab*; — forteresse, a. قلعه *qèl'è*, pr. t. *qal'è*; — marché. بازار *bazar*; — place publique, میدان *mèidan*.

PLACEMENT, s. m., دادن پول بمنفعت *dadèné poul bè-mènfè'èt*; — occasion de vendre, مجال فروش *mèdjalé fourouch*.

PLACER, v. a., بجای گذاشتن *bè-djaï gouzachtèn*, جابجا کردن *dja bè-dja kèrdèn*, نهادن *nèhadèn*, pr. t. *nihadèn*; — placer de l'argent, پول بمنفعت دادن *poul bè-mènfè'èt dadèn*; — placer une personne, lui trouver un emploi, برای کسی مأموريّت پیدا کردن *bèraï kèci mè'èmouriyèt pèida kèrdèn*; — se placer, جا گرفتن *dja guèrèftèn*, نشستن *nèchèstèn*, pr. t. *nichèstèn*.

PLACET, s. m., a. عریضه *'èrizè*, عرضحال *'èrzè-hal*, pr. t. *'arzou-hal*.

PLAFOND, s. m., a. سقف *sèqf*.

PLAFONNER, v. a., سقف ساختن *sèqf sakhtèn*.

PLAGE, s. f., لب دریا *lèbé dèria*, کنار دریا *kènaré dèria*, a. ساحل *sahèl*, pr. t. *sahil*, pl. سواحل *sèvahèl*, pr. t. *sèvahil*.

PLAGIAIRE, s. m., دزد تألیفات مردم *douzdé tè'èlifaté*

mèrdoum, a. منتحل *mountèhèl*, pr t. *muntèhil.*

Plagiat, s. m., دزدی تألیفات مردم *douzdiï tè'èlifaté mèrdoum*, a. انتحال *èntèhal*, pr. t. *ïntihal.*

Plaidant, e, adj., qui plaide un procès, مرافعه کننده *mourafè'è-kounèndè*, pr. t. *murafa'a-kunèndè*, a. مخاصم *moukhacèm*, pr. t. *moukhacim*, pl. مخاصمین *moukhacèmïn*, pr. t. *moukacimïn.*

Plaider, v. n., مرافعه کردن *mourafè'è kèrdèn*, مرافعه داشتن *mourafè'è dachtèn.*

Plaideur, euse, s., مرافعه کننده *mourafè'è-kounèndè*, pr. t. *murafa'a-kunèndè*; — qui aime à plaider, مرافعه دوست *mourafè'è-doust.*

Plaidoirie, s. f. action de plaider, a. مرافعه *mourafè'è*, pr. t. *murafa'a*; — art de plaider, فنّ مرافعه *fènné mourafè'è*, pr. t. *fènni murafa'a.*

Plaidoyer, s. m., a. تقریر مرافعه *tèqriré mourafè'è*, pr. t. *taqriri murafa'a.*

Plaie, s. f., ریش *rich*, زخم *zèkhm*, pr. t. *zakhm*; — au fig., a. مصیبت *moucibèt*, pl. مصایب *mèçayèb*, pr. t. *mècayib*, بلا *bèla.*

Plaignant, e, adj., گلمند *guèlèmènd*, pr. t. *guilèmènd*, گله کننده *guèlè-kounèndè*, pr. t. *guilè-kunèndè*, شکایت کننده *chèkayèt-kounèndè*, a. شاکی *chaki*, عارض *'ârèz*, pr. t. *'âriz*, مدّعی *mouddè'i.*

Plain, e, adj. uni, هموار *hèmvar*; — de plain-pied de même degré ou de même étage, متساوی همدیگر *moutèçavïï hèm-diguèr*, a. متساوی *moutèçavi*, pr. t. *mutèçavi*, مستوی *moustèvi.*

Plaindre, v. a., دل سوختن *dèl soukhtèn*, pr. t. *dil soukhtèn*, غم خوردن *ghèm khourdèn*, pr. t. *gham khourdèn*; — je le plains, غم اورا میخورم *ghèmé ou-ra mi-khourèm*, بر احوالش دلم میسوزد *bèr èhval-èch dèl-èm mi-souzèd*, pr. t. *bèr ahval-èch dil-èm mi-souzèd*; — se plaindre, گلەمندی کردن *guèlèmèndi kèrdèn*, شکایت کردن *chèkayèt kèrdèn*, pr. t. *chikiayèt kièrdèn*, شکوه کردن *chèkvè kèrdèn*; — regretter, تأسف خوردن *té'èssouf khourdèn*; — se lamenter, ناله کردن *nalè kèrdèn*, مویه کردن *mouyè kèrdèn*, نوحه کردن *noouhè kèrdèn*, pr. t. *nèvhè kièrdèn*, نالیدن *nalidèn*.

Plaine, s. f., بیابان *biaban*, دشت *dècht*, a. صحرا *sèhra*, pr. t. *sahra*.

Plainte, s. f. gémissement, زاری *zari*, ناله *nalè*; — exposé d'un grief, گله *guèlè*, گلەمندی *guèlèmèndi*, a. شکایت *chèkayèt*, pr. t. *chikiayèt*, شکوه *chèkvè*.

Plaintif, ive, adj. qui se lamente, نالان *nalan*; — qui a l'accent de la plainte, a. حزین *hèzïn*, pr. t. *hazïn*.

Plaintivement, adv., بناله و زاری *bè nalè-ou-zari*.

Plaire, v. n., پسندیدن *pècèndidèn*, خوش آمدن *khoch âmèdèn*, پسند طبع شدن *pècèndé tèb' choudèn*; — cela m'a plu, اینرا پسندیدم *ïn-ra pècèndidèm*, از این خوشم آمد *èz ïn khoch-èm âmèd*; — se plaire à . . . . خوش آمدن *khoch âmèdèn*, حظ کردن *hèzz kèrdèn*; — s'il vous plait, التفات بفرمایید *èltèfat bè-fèrmayid*, pr. t. *iltifat bè-fèrmayid*; — s'il plait à dieu, اگر خدا خواهد *èguèr khouda khahèd*, a. انشاءالله *èn-cha' allah*, pr. t. *ïn-cha' allah*; — plût à Dieu, کاشکه *kach-ké*, pr.

t. *kiachki*; — plaise à Dieu, خدا بخواهد *khouda bè-khahèd*, pr. t. *khoda bè-khahèd*; — à Dieu ne plaise, خدا نكند *khouda nè-kounèd*, a. معاذ الله *ma'az allah*.

PLAISAMMENT, adv. d'une manière agréable, بخوشى *bè khochi*, بطور خوش *bè-tooure khoch*; — ridiculement, بطور هجو *bè-tooure hèdjv*, بطور مسخرگى *bè-tooure mèskhèrègui*.

PLAISANCE, s. f., lieu de plaisance, تفرّجگاه *tèfèrroudj-gah*, pr. t. *tèfarrudj-guiah*.

PLAISANT, E, adj., خوش *khoch*, خوش آيند *khoch-âyènd*, a. مقبول *mèqboul*, pr. t. *maqboul*; — risible, خنده آور *khèndè-âvèr*, a. مضحك *mouzhèk*, pr. t. *muzhik*; — ridicule, مسخره *mèskhèrè*, pr. t. *maskhara*.

PLAISANTER, v. n., شوخى كردن *choukhi kèrdèn*, خوشطبعى كردن *khoch-tèb'i kèrdèn*; — railler, ريشخند كردن *rich-khènd kèrdèn*, تمسخر كردن *tèmèskhour kèrdèn*, pr. t. *tèmèskhur kièrdèn*.

PLAISANTERIE, s. f., شوخى *choukhi*, لاغ *lagh*, a. هزل *hèzl*, ممازحه *moumazèhè*, pr. t. *mumazaha*; — raillerie, ريشخندى *rich-khèndi*, a. تمسخر *tèmèskhour*, استهزا *èstèhza*, pr. t. *istihza*.

PLAISIR, s. m., a. لذّت *lèzzèt*, pr. t. *lèzzèt*, محظوظيّت *mèhzouziyèt*, pr. t. *mahzouziyèt*, حظ *hèzz*, pr. t. *hazz*; — divertissement, خوشگذرانى *khoch-gouzèrani*, a. تفرّج *tèfèrroudj*, pr. t. *tèfarrudj*; — grâce, a. التفات *èltèfat*, pr. t. *iltifat*, كرم *kèrèm*, لطف *loutf*; — faites-moi le plaisir de .... التفات بفرماييد *èltèfat bè-fèr-mayid*, لطف بكنيد *loutf bè-kounid*; — avec plaisir,

بچشم *bè-tchèchm*, بندگی و اطاعت *bèndègui-ou-èta'èt*; — prendre plaisir, لذت بردن *lèzzèt bourdèn*, pr. t. *lizzèt bourdèn*, حظ کردن *hèzz kèrdèn*; — faire plaisir, خشنود کردن *khochnoud kèrdèn*, ممنون کردن *mèmnoun kèrdèn*; — par plaisir, برای ذوق *bè-raï zoouq*, pr. t. *bèraï zèvq*, برای کیف خود *bèraï kèifé khoud*, pr. t. *bèraï kèifi khod*, برای حظ نفس خود *bèraï hèzzé nèfsé khoud*.

Plan, s. m. dessin d'un bâtiment, نقشه *nèqchè*, a. رسم *rèsm*, طرح *tèrh*; -- surface, a. سطح *sèth*, pr. t. *sath*, pl. سطوح *soutouh*, صفحه *sèfhè*, pr. t. *safha*, pl. صفحات *sèfèhat*, pr. t. *safhat*; — plan horizontal, صفحهٔ افقی *sèfhèyé oufouqi*, pr. t. *safhaï oufouqi*; — plan vertical, صفحهٔ عمودی *sèfhèyé 'èmoudi*, pr. t. *safhaï 'amoudi*.

Plan, e, adj., هموار *hèm-var*, a. مصفح *moucèffèh*, pr. t. *muçaffah*, مسطح *moucèttèh*, pr. t. *muçattah*.

Planche, s. f., تخته *tèkhtè*, pr. t. *takhta*.

Planchéier, v. a., garnir de planches, تخته فرش کردن *tèkhtè-fèrch kèrdèn*; — planchéié, e, تخته فرش کرده *tèkhtè-fèrch-kèrdè*.

Plancher, s. m. partie basse d'une chambre, تخته فرش اوطاق *tèkhtè-fèrché outaq*. pr. t. *takhta-fèrchi otaq*; — la partie haute, a. سقف *sèqf*, pr. t. *saqf*, pl. سقوف *souqouf*.

Planchette, s. f., تختهٔ کوچک *tèkhtèyé koutchèk*, pr. t. *takhtayi kutchuk*.

Plançon, ou **Plantard**, s. m., branche à replanter, قلمه *qèlèmé*.

Plane, ou **Platane**, s. m., چنار *tchènar.*

Plane, s. f. instrument tranchant, لیسه *licè*, لیزه *lizè.*

Planer, v. n., پرواز کردن *pèrvaz kèrdèn*; — considérer de haut, بنظر بلند مشاهده کردن *bè-nèzèré boulènd mouchahèdè kèrdèn.*

Planer, v. a. polir, (peu usité), بیسه زدن *bicè zèdèn*, پرداخت کردن *pèrdakht kèrdèn*, vulg. صاف کردن *saf kèrdèn*, هموار کردن *hèm-var kèrdèn.*

Planétaire, adj. des 2 g., a. متعلّق بسیّاره *moutè'èllèq bè-sèiyarè.*

Planète, s. f., دزدمه *dèzdèmè*, هرباست *hèrbast*, (peu usités), a. سیّاره *sèiyarè.*

Planisphère, s. m., نقشهٔ مصفّح کرهٔ ارض *nèqchèyé moucèffèhé kourèyé 'èrz*, pr. t. *naqchèï muçaffahi kurèï 'arz*, کرهٔ مصفّح *kourèyé moucèffèh*, pr. t. *kurèï muçaffah.*

Planimétrie, s. f. art de mesurer les surfaces planes, a. علم مساحت سطوح *'èlmé mèçahèté soutouh*, pr. t. *'ilmi mèçahati soutouh.*

Plant, s. m., قلمه *qèlèmé*, a. غرس *ghèrs*, pr. t. *ghars*, pl. اغراس *èghras.*

Plantage, s. m. action de planter, نشاندن *nèchandèn*, pr. t. *nichandèn*, کاشتن *kachtèn*, نشا *nècha*, pr. t. *nicha*, a. غرس *ghèrs*, pr. t. *ghars.*

Plantain, s. m. nom de plante, نبات خوشه دار *nèbaté khouchè-dar.*

Plantard, s. m. V. **Plançon**.

Plantation, s. f. V. **Plantage**; — se prend aussi pour plant. V. **Plant**.

Plante, s. f., گیاه *guiah*, بوته *boutè*, a. نبات *nèbat*, pl. نباتات *nèbatat*; — plante du pied, کف پا *kèfé pa*, pr. t. *kèfi pa*.

Planter, v. a., نشاندن *nèchandèn*, pr. t. *nichandèn*, کاشتن *kachtèn*, pr. t. *kiachtèn*; — planté, e, نشانده *nèchandè*, pr. t. *nichandè*, کاشته *kachtè*, pr. t. *kiachtè*, a. مغروس *mèghrous*, pr. t. *maghrous*.

Planteur, s. m., نشانندهٔ درخت *nèchandèyé dèrèkht*, a. غارس *gharès*, pr. t. *gharis*.

Plantoir, s. m., آلت کاشتن *âlèté kachtèn*, pr. t. *âlèti kiachtèn*, آلت نشاندن درخت *âlèté nèchandèn dèrèkht*, pr. t. *âlèti nichandèn dirakht*.

Planton, s. m., a. ملازم *moulazèm*, pr. t. *mulazim*.

Planure, s. f., تراشهٔ چوب *tèrachèyé tchoub*, pr. t. *tèrachèï tchoub*.

Plaque (de fer) s. f., تختهٔ آهنی *tèkhtèyé âhèni*, a. لوح *loouh*, pr. t. *lèvh*, pl. الواح *èlvah*.

Plaquer, v. a., چسپاندن *tchèspandèn*, ورقه چسپاندن *vèrèqè tchèspandèn*; — plaquer un soufflet, سیلی زدن *sili zèdèn*; — plaqué, e, ورق چسپانده *vèrèq-tchèspandè*; — plaqué d'argent, ورق نقره چسپانده *vèrèqé nouqrè tchèspandè*.

Plasme, s. m., گرد زمرد *guèrdé zoumroud*.

Plastique adj. des 2 g., a. مصوّر *moucèvvèr*, pr. t. *muçavvir*.

Plastron, s. m., جوشن *djoouchèn*, pr. t. *djèvchèn*, a. صدریه *sèdriyè*.

Plastronner, (se), mettre un plastron, جوشن پوشیدن *djoouchèn pouchidèn*.

PLAT, s. m., دوری *doouri*, pr. t. *dèvri*, a. طباق *tèbaq*, pr. t. *tabaq*, pl. اطباق *ètbaq*, صحن *sèhn*, pr. t. *sahn*, pl. صحون *souhoun*; — plat profond, کاسه *kacè*, pr. t. *kiacè*.

PLAT, E, adj., تخت *tèkht*, پخش *pèkhch*, پخت *pèkht*, a. مصفح *moucèffèh*, pr. t. *muçaffah*; — pays plat, مملکت هموار *mèmlèkèté hèm-var*, دیار بی کوه *diaré bi-kouh*; — dénué de saveur, بی مزه *bi-mèzè*, بی نمك *bi-nèmèk*.

PLATANE, s. m., چنار *tchènar*.

PLAT-BORD, s. m., دیوار کشتی *divaré kèchti*.

PLATEAU, s. m., قهوه سینی *qèhvè-sini*, pr. t. *qahvè-sini*, مجموعه *mèdjmou'è*, vulg. *mèdjmè'*; — terrain élevé, تپه *tèpè*; — fond de balance, کفین ترازو *kèffèiné tèrazou*, pr. t. *kèffèïni tèrazou*.

PLATE-BANDE, s. f., کنار خیابان *kènaré khiaban*, کنار باغچه *kènaré baghtchè*.

PLATE-FORME, s. f. toît de maison en Orient; terrasse, بام خانه *bamé khanè*, پشت بام *pouchté bam*, a. سطح *sèth*, pl. سطوح *soutouh*; — art militaire, سکوی توپ *sèkouï toup*.

PLATE-LONGE, s. f., تسمه *tèsmè*, t. p. قایش *qaïch*.

PLATEMENT, adv., به بی مزگی *bè bi mèzègui*.

PLATINE, s. f., platine d'un fusil, چقماق *tchèqmaq*, pr. t. *tchaqmaq*.

PLATINE, s. m. sorte de métal, طلای سفید *tèlaï sèfid*, pr. t. *tilaï sèfid*.

PLATITUDE, s. f., بی مزگی *bi-mèzègui*.

Platon, nom propre, a. افلاطون *èflatoun.*

Platonicien, ne, adj. qui se rapporte à Platon, a. افلاطونی *èflatouni.*

Platonique, adj. des 2 g., a. افلاطونی *èflatouni.*

Platonisme, s. m., a. مذهب افلاطون *mèzhèbé èflatoun*, pr. t. *mèzhèbi iflatoun.*

Plâtrage, s. m., گجکاری *guèdj-kari.*

Plâtras, s. m., نخالهٔ دیوار *noukhalèyé divar.*

Plâtre, s. m., گچ *guèdj.*

Plâtrer, v. a., گچ مالیدن *guèdj malidèn*, بگچ اندودن *bè-guèdj èndoudèn*; — au figuré, cacher quelque chose sous des apparences peu solides, گل مالی کردن *guèl-mali kèrdèn.*

Plâtrerie, s. f. V. **Plâtrière.**

Plâtreux, euse, adj., گچ آلود *guèdj-âloud.*

Plâtrier, s. m., گچ پز *guèdj-pèz.*

Plâtrière, s. f., معدن گچ *mè'èdèné guèdj.*

Plausibilité, s. f., a. معقولیّت *mè'èqouliyèt*, pr. t. *ma'qouliyèt*, مناسبت *mounacèbèt.*

Plausible, adj. des 2 g., مقرون بصواب *mèqroun bè-sèvab*, موافق عقل *mouvafèqé 'èql*, a. معقول *mè'èqoul*, pr. t. *ma'qoul.*

Plausiblement, adv., a. موافق عقل *mouvafèqé 'èql*, a. معقولاً *mè'èqoulèn*, pr. t. *ma'qoulèn.*

Plébéien, ne, adj., a. عوامّ الناس *'èvamm-oun-nas*, pr. t. *'avamm-un-nas.*

Pléiades, s. f. pl. constellation, پروین *pèrvïn*, a. ثریّا *sou-rèiya.*

Plein, **e**, adj., پر *pour*, انباشته *èmbachtè*, a. مملو *mèmlou*, مشحون *mèchhoun*; — plein jusqu'au bord, لبالب *lèba-lèb*, مالامال *mala-mal*; — entier, a, تمّ *tamm*, تمام *tèmam*, pr. t. *tamam*, كامل *kamèl*, pr. t. *kiamil*; — la pleine lune, ماه چهارده *mahé tchèhar-dè*, a. بدر *bèdr*; — à pleines mains, خرمن خرمن *khèrmèn-khèrmèn*; — en plein hiver, در عين زمستان *dèr 'èiné zèmèstan*, pr. t. *dèr 'aïni zèmèstan*, در وسط زمستان *dèr vècèté zèmèstan*, pr. t. *dèr vaçati zèmèstan*; — en plein été, در وسط تابستان *dèr vècèté tabèstan.*

Pleinement, adv., بطور كامل *bè-toouré kamèl*, pr. t. *bètèvri kiamil*, a. تماما *tèmamèn*, بالتمام *bèt-tèmam*, pr. t. *bit-tèmam.*

Plénière, adj., a. assemblée plénière, عمومى *'oumoumi*, عامّ *'amm.*

Plénipotentiaire, s. m., a. مختار *moukhtar*, a. مرخّص *mourèkhkhès*, pr. t. *murakhkhas*; — ministre plénipotentiaire, وزير مختار *vèzir-moukhtar.*

Plénitude, فزونى *fezouni*, a افراط *èfrat*, pr. t. *ifrat*, طغيان *toughian*, غلبه *ghèlèbè*; — plénitude d'humeurs, a. طغيان اخلاط *toughiané èkhlat*, pr. t. *toughiani ikhlat*; — en parlant de la puissance des grands, a. كمال *kèmal.*

Pléonasme, s. m., حرف زيادى *hèrfé ziadi*, a. لفظ زايد *lèfzé zayèd*, pr. t. *lafzi zaïd.*

Pleurant, **e**, adj., گريان *guèrian*, pr. t. *guirian*, a. باكى *baki.*

Pleurs, s. m. pl. larmes, آشك چشم *âchké tchèchm*; —

plainte, gémissement, گریه *guèriè*, pr. t. *guiriè*, گریه و زاری *guèriè-ou-zari*, pr. t. *guiriè-u-zari*, نوحه *noouhè*, pr. t. *nèvhè*, مویه *mouyè*.

Pleurer, v. n., گریه کردن *guèriè kèrdèn*, گریستن *guèristèn*, pr. t. *guiristèn*.

Pleurésie, s. f. inflammation du poumon, برسام *bèrsam*, سینه پهلو *sinè-pèhlou*, درد پهلو *dèrdé pèhlou*, a. ذات الجنب *zat-oul-djèmb*.

Pleurétique, adj. des 2 g., برسامی *bèrsami*.

Pleureur, euse, s., گریه کننده *guèriè-kounèndè*, همیشه گریان *hèmichè-guèrian*.

Pleureuse, s. f., گریه کنندهٔ باجرت *guèriè-kounèndèyé bè-eudjrèt*.

Pleureux, euse, s. m., (vulgaire) گریان *guèrian*.

Pleurnicher, v. n., دروغی گریه کردن *douroughi guèriè kèrdèn*.

Pleuro-pneumonie, s. f., a. ذات الجنب مع ورم جنب ریه *zat-oul-djèmb mè'è vèrèmé djèmbé riè*, pr. t. *zat-ul-djènb ma'a vèrèmi djènbi riè*.

Pleutre, s. m. homme sans courage, مرد بی زهره *mèrdé bi-zèhrè*, مرد بی غیرت *mèrdé bi-ghèirèt*; — avare, a. خسیس *khècis*.

Pleuvoir, v. imp., باریدن *baridèn*, باران آمدن *baran âmèdèn*; — il pleut, باران میاید *baran mi-âyèd*.

Plèvre, s. f. terme d'anatomie, a. غشاء الجنب *ghècha'-oul-djèmb*.

Plexus, s. m. terme d'anatomie, a. شبکة الاعصاب *chèbèkèt-oul-è'çab*.

Pli, s. m., تا *ta*, لای *laï*, شکن *chèkèn*, pr. t. *chikèn*, شکنج *chèkèndj*; — se dit d'une lettre, پاکت *pakèt*, a. ظرف *zèrf*, pr. t. *zarf*.

Pliable, adj. des 2 g., لا کردنی *la-kèrdèni*, لا کردنش آسان *la-kèrdèn-èch âçan*.

Pliage, s. m. action de plier, V. **Plier**.

Pliant, s. m., صندلی که دو لا میشود *sèndèlii ké dou la mi-chèvèd*.

Pliant, e, adj., نرم *nèrm*, خم شدنی *khèm-choudèni*, V. **Pliable**.

Plier, v. a., تا کردن *ta kèrdèn*, لا کردن *la kèrdèn*; — courber, خم کردن *khèm kèrdèn*; — au figuré, assujettir, accoutumer, عادت دادن *'âdèt dadèn*, عادی کردن *'âdi kèrdèn*; — v. n., خم شدن *khèm choudèn*; — au figuré, reculer, céder; V. **Reculer**; — plié, e, تا شده *ta-choudè*, لا شده *la-choudè*; — incliné, خم شده *khèm-choudè*, خمیده *khèmidè*, a. منحنی *mounhèni*, pr. t. *munhani*.

Plieur, se, s., لا کننده *la-kounèndè*.

Ploir, s. m., اسباب تا کردن کاغذ *èsbabé ta kèrdèné kaghèz*.

Plisser, v. a., چین چین کردن *tchïn-tchïn kèrdèn*, شکن کردن *chèkèn kèrdèn*, pr. t. *chikièn kièrdèn*; — se plisser, چین چین شدن *tchïn-tchïn choudèn*; — plissé, e, چین چین *tchïn-tchïn*, چین چین شده *tchïn-tchïn-choudè*.

Plissure, s. f. manière de faire les plis, طرز چین چین کردن *tèrzé tchïn-tchïn kèrdèn*.

Plomb, s. m., سرب *sourb*; — de chasse, t. p. ساچمه *satchmè*; — à plomb, loc. adv., a. عموديّاً *'èmoudièn*, pr. t. *'amoudièn*.

Plombagine, s. f. mine de plomb, معدن سرب *mè'èdèné sourb*.

Plombage, s. m. action de plomber, V. **Plomber**.

Plomber, v. a., بسرب اندودن *bè-sourb èndoudèn*, بسرب گرفتن *bè-sourb guèrèftèn*, pr. t. *bè-sourb guiriftèn*; — appliquer un sceau de plomb sur des ballots de marchandises, مهر سربی زدن *mohré sourbı zèdèn*, pr. t. *meuhré surbi zèdèn*; — attacher du plomb, سرب چسپاندن *sourb tchèspandèn*; — plombé, e, بسرب اندوده *bè-sourb èndoudè*, بسرب گرفته *bè-sourb guèrèftè*, pr. t. *bè-sourb guiriftè*, a. مرصوص *mèrsous*.

Plomberie, s. f. art. de fondre le plomb, سرب گدازی *sourb-goudazi*; — lieu où l'on fond le plomb, کارخانهٔ سربریزی *kar-khanèyé sourb-rizi*.

Plombeur, s. m., مهر سربی زن *meuhré sourbi zèn*.

Plombier, s. m., سربریز *sourb-riz*, سربگداز *sourb-goudaz*, pr. t. *surb-gudaz*.

Plongeant, e, adj., a. هابط *habèt*, pr. t. *habit*, منهبط *mounhèbèt*, pr. t. *munhèbit*.

Plongée, s. f. (peu usité), شیب *chib*, t. p. شیو *chiv*, a. هبطة *hèbtèt*.

Plongeon, s. m. oiseau aquatique, ماغ *magh*, a. مائکون *mayèkoun*.

Plonger, v. a., غوطه دادن *ghoutè dadèn*, بآب فرو بردن *bè-âb fourou bourdèn*; — plonger v. n. et se plonger,

v. pron. غوته خوردن *ghoutè khourdèn*, بـآب فـرو رفـتـن *bè-âb fourou rèftèn.*

Plongeur, s. m., غـوته خور *ghoutè-khour*, a. غـوّاص *ghèvvas*, pr. t. *ghavvas.*

Ployable, adj. des 2 g. V. **Pliable.**

Ployer, v. a. V. **Plier**; — se ployer v. pron. céder, V. **Céder.**

Pluie, s. f., باران *baran*, بارندگی *barèndègui*, a. مطر *mètèr*, pl. امطار *èmtar.*

Plumage, s. m., پر *pèr.*

Plumasseau, s. m. balai de plume, V. **Plumeau**; — petit bout de plume, تـکـهٔ پـر *tèkèyé pèr*; — terme de chirurgie; tampon de charpie, سربندی از تفتیك *sèr-bèndi èz tèftik.*

Plumasserie, s. f., پرفروشی *pèr-fourouchi.*

Plumassier, ère, s., پرفروش *pèr-fourouch.*

Plume, s. f., پر *pèr*; — les plumes d'un oiseau, پـر پـرنده *pèré pèrèndè*, پـر مرغ *pèré mourgh* pr. t. *pèri murgh*; — pour écrire, a. قلم *qèlèm*, pr. t. *qalèm*; — gens de plume, a. اهل قلم *èhlé qèlèm*. pr. t. *èhlı qalèm.*

Plumeau, s. m., جاروب از پر *djaroub èz pèr.*

Plumer, v. a., پر کندن *pèr kèndèn.*

Plumet, s. m., جـغـه *djèghè*, آخـار *âkhar*; — plumes dont on fait les plumets, t. p. جگرنه *djèguèrnè.*

Plumeux, euse, مودار *mou-dar.*

Plumitif, s. m., a. مـسـوّدهٔ حـکـم شـرعـی *moucèvvèdèyé heukmé chèr'i*, pr. t. *mucèvvèdèï hukmi chèr'i.*

Plupart, s. f. la plupart, زیـادی *ziadi*, a. اکـثـر *èksèr*; —

la plupart du temps, a. اكثر اوقات *èksèré ouqat*, pr. t. *èksèri èvqat.*

Pluralité, s. f., بسیاری *bèciari*, زیادتی *ziadèti*, a. کثرت *kèsrèt.*

Pluriel, s. m., a. جمع *djèm'*, pr. t. *djèmi'.*

Plus, adv. de comparaison, بیش *bich*, بیشتر *bich-tèr*, افزونتر *èfzoun-tèr*; — lorsqu'il précéde un adjectif on ajoute simplement à la fin la particule تر *tèr*; — exemple : il est plus grand que vous, از شما بزرگتر است *èz chouma bouzoug-tèr-èst*, زیاده *ziadè*; — plus, le plus, la plus, les plus, ترین *tèrïn*; — le plus petit, کوچکترین *koutchèk-tèrïn* pr. t. *kutchuk-tèrïn* ou از همه کوچکتر *èz hèmè koutchèk-tèr*, pr. t. *èz hèmè kutchuk-tèr*; — de plus en plus, هر دم بیشتر *hèr dèm bich-tèr*; — plus que par le passé, بیش از پیش *bich èz pich*; — il y a plus, de plus, outre cela, علاوه بر این *'èlavè bèr ïn*; — tout au plus, همین اگر باشد *hèmïn èguèr bachèd*, منتهای مراتب *mountèhaï mèratèb*, pr. t. *muntèhaï mèratib*, منتها *mountèha*; — plus ou moins, کم و بیش *kèm-ou-bich*, pr. t. *kièm-u-bich*, a. تقریبا *tèqribèn*, pr. t. *taqribèn*, تخمینا *tèkhminèn*, pr. t. *takhminèn*; — ni plus ni moins, بی کم و زیاد *bi kèm-ou-ziad*, pr. t. *bi-kièm-u-ziad*, نه کم و نه زیاد *nè-kèm-ou-nè-ziad*; — plus tôt, زودتر *zoud-tèr*; — au plus tôt, هر چه زودتر ممکن شود *hèr-tchè zoud-tèr moumkèn chèvèd*; — plus tard, دیرتر *dir-tèr*, بعد از این *bè'èd èz ïn*; — avec la négative, دیگر *diguèr*; — je ne le ferai plus, دیگر نمیکنم *diguèr nè-mi-kounèm*; —

d'autant plus que, بـخـصـوص كه *bè-khouçous ké.*

Plusieurs, adj. pl. des 2 g., چندين *tchèndīn*, a. متعدّد *moutè'èddèd*, pr. t. *mutè'addid.*

Plus-que-parfait, s. m., a. ماضى اتمّ *mazīī ètèmm.*

Plus tôt, adv. V. Plus.

Plutôt, adv., marquant la préférence, بهتر *bèh-tèr*, زودتر *zoud-tèr*, بطريق اولى *bè-tèriqé oouła*, a. اولى *oouła*, pr. t. *èvla*, انسب *ènsèb.*

Pluviale, adj. f. eau pluviale, آب باران *âbé baran.*

Pluvieux, euse, adj., پر باران *pour-baran*; — saison pluvieuse, فصل پر باران *fèslé pour-baran*, فصل بارندگى *fèslé barèndègui*; — le temps est pluvieux, هوا باران است *hèva baran èst.*

Pneumatique, adj. des 2 g., a. متعلّق بهوا *moutè'èllèq bè-hèva.*

Pneumatocèle, s. f. maladie du poumon, بادگند *badè-gound*, a. دبّه *dèbbè.*

Pneumatologie, s. f. terme didactique, باحث در مواد روحانيّه *bèhsé der mèvadé rouhaniyè.*

Pneumatomphale, s. f., بادگند ناف *badègoundé naf*, a. ادرة السرّة *èdrèt-ous-sourrè.*

Pneumatose, s. f., باد معده *badé mè'èdè*, pr. t. *badi mi'dè*, آماس معده *âmacé mè'èdè*, a. انتفاخ معده *èntèfakhé mè'èdè*, pr. t. *īntifakhi mi'dè.*

Pneumonie, s. f. maladie du poumon, a. ذات الرّيه *zat-our-riè.*

Pneumonique, adj. des 2 g., دواى ذات الرّيه *dèvaï zat-our-riyè.*

Poche, s. f., a. جيب *djib.*

Pocher, v. a. pocher les yeux, چشمرا زخم کردن *tchèchm-ra zèkhm kèrdèn.*

Podagre, s. m., نقرس پا *nèqrècé pa.*

Poêle, s. m. fourneau, پیچ اروسی *pitché ourouci,* بخاری آهنی *boukharii âhèni.*

Poêle, s. f. ustensile de cuisine, poêle à frire, تابه *tabè* (vulg.) *tavè.*

Poêlée, s. f. plein une poêle, بقدر یك تابه *bè-qèdré yèk tabè,* pr. t. *bè-qadri yèk tabè.*

Poêlier, s. m. fabricant de poêles, بخاری آهنی ساز *boukharii âhèni saz.*

Poêlon, s. m., تابهٔ کوچك *tabèyé koutchèk.*

Poème, s. m., a. منظومه *mènzoumè,* pl. منظومات *mènzoumat.*

Poésie, s. f., art de faire des vers, فنّ شعر گوئی *fènné chè'èr-gouyi*; — vers, a. شعر *chè'èr,* pr. t. *chi'r,* pl. اشعار *èch'ar,* pr. t. *ach'ar.*

Poète, s. m., a. شاعر *cha'èr,* pr. t. *cha'ir,* pl. شعرا *chou'èra,* pr. t. *chu'ara.*

Poétique, adj. des 2 g., a. شعری *chè'èri,* pr. t. *chi'ri.*

Poétiquement, adv., شاعرانه *cha'èranè,* pr. t. *cha'iranè.*

Poétiser, v. a., شعری کردن *chè'èri kèrdèn*; — v. n., شعر گفتن *chè'èr goftèn.*

Poids, s. m. pesanteur, سنگینی *sènguini,* گرانی *guèrani,* pr. t. *guirani,* a. ثقالت *sèqalèt,* pr. t. *saqalèt*; — ce que pèse une chose, سنج *sèndj,* کیل *kil,* a. وزن *vèzn*; — morceau de métal qui sert à peser, سنگ ترازو *sèngué tèrazou.*

Poignant, e, adj., دلشكاف *dèl-chèkaf*, سخت *sèkht*, a. حادّ *hadd*.

Poignard, s. m., دشنه *dèchnè*, a. خنجر *khèndjèr*, pr. t. *khandjar*, pl. خناجر *khènadjèr*, pr. t. *khènadjir*.

Poignarder, v. a., با خنجر زدن *ba khèndjèr zèdèn*.

Poignée, s. f., مشت *moucht*; — d'un sabre, etc., دسته *dèstè*, a. قبضه *qèbzè*, pr. t. *qabza*.

Poignet, s. m., پیوندگاه دست *pèivènd-gahé dèst*.

Poil, s. m., موی *mouï*, مو *mou*.

Poilu, e, adj., مودار *mou-dar*.

Poinçon, s. m., سنبه *soumbè*, pr. t. *sunbè*, قلم حکّاکی *qèlèmé hèkkaki*, pr. t. *qalèmi hakkaki*, a. مثقب *mèsqèb*.

Poinçonner, v. a. marquer, مهر زدن *mohr zèdèn*, نشان گذاشتن *nèchan gouzachtèn*.

Poindre, v. a. piquer, آژیدن *âgidèn*, خلیدن *khèlidèn*; — v. n. commencer à paraître, دم زدن *dèm zèdèn*, طلوع کردن *toulou' kèrdèn*; — en parlant du jour, طلوع کردن صبح *toulou' kèrdèné soubh*.

Poing, s. m., مشت *moucht*, مشت گره کرده *moucht guèrè-kèrdè*; — donner un coup de poing, مشت زدن *moucht zèdèn*.

Point, s. m. piqûre qui se fait dans l'étoffe avec une aiguille, سوزنزنی *souzèn-zèni*; — ouvrage de tapisserie, سوزندوزی *souzèn-douzi*; — petite marque qui se fait sur le papier avec une plume, a. نقطه *nouqtè*, pr. t. *noqta*; — endroit fixe, a. مرکز *mèrkèz*, pr. t. *mèrkièz*; — le principal d'une question, a. نکته *nouktè*, pr. t. *nokta*, دقیقه *dèqiqè*, pr. t. *daqiqa*, pl. دقایق *dè-*

qayèq, pr. t. *daqaïq* ; — état, situation, a. حال *hal*, حالت *halèt* ; — il n'est pas en bon point, حالش خوب نیست *hal-èch khoub nist* ; — arriver à point, بوقت رسیدن *bè-vèqt rècidèn*, pr. t. *bè-vaqit rècidèn* ; — degré, période, a. مرتبه *mèrtèbè*, pl. مراتب *mèratèb*, pr. t. *mèratib* ; — au dernier point, در غایت مراتب *dèr ghayèté mèratèb* ; — de point en point, موی بموی *mouï bè-mouï* ; — de tout point, a. کاملاً *kamèlèn*, pr. t. *kiamilèn*, کلّیتاً *koulliètèn* ; — point du jour, سفیده دم *sèfidè-dèm*, سپیده دم *sèpidè-dèm*, بامداد *bam-dad*, دم صبح *dèmé soubh*, a. فجر *fèdjr*.

Point, adv., هیچ *hitch*, a. اصلا *èsla*, pr. t. *asla* ; — il n'y a point d'argent, هیچ پول نیست *hitch poul nist* ; — point du tout, a. اصلا و قطعا *èsla-ou-qèt'a*, pr. t. *asla-vè-qat'a*.

Pointage, s. m. action de compter les points, V. Compter, action de pointer un canon, V. Pointer.

Pointe, s. f., سر *sèr*, نوك *noouk* ; — pointe du jour, سفیده دم *sèfidè-dèm*, سپیده دم *sèpidè-dèm*, a. فجر *fèdjr*, شفق *chèfèq*, pr. t. *chèfaq*.

Pointer, v. a. diriger vers un point, نشانه گرفتن *nèchanè guèrèftèn*, pr. t. *nichanè guiriftèn*, قراول رفتن *qèravoul rèftèn*, pr. t. *qaravoul rèftèn*.

Pointeur, s. m., توپچی نشانه گیر *touptchiï nèchanè-guir*, pr. t. *toptchiï nichanè-guir*.

Pointillage, ou mieux Pointillé, s. m., نقطه کاری *nouqtè-kari*, a. تنقّط *tènèqqout*.

Pointiller, v. a. faire des points avec le crayon ou le

burin, etc., نقطه کاری کردن *nouqtè-kari kèrdèn* pr. t. *noqta-kiari kièrdèn*; — v. n. piquer quelqu'un par des mots désobligeants, نیش زدن *nich zèdèn*, مضمون گفتن *mèzmoun goftèn.*

Pointillerie, s. f., مجادلهٔ بی جا *moudjadèlèyé bi dja*, a. مجادلهٔ باطله *moudjadèlèyé batèlè*, pr. t. *mudjadèlèï batilè.*

Pointilleux, euse, adj. qui aime à pointiller, نیش زن *nich-zèn*, مضمونگو *mèzmoun-gou*; — susceptible, زود رنج *zoud-rèndj*; — exigeant dans la société, مشکل پسند *mouchkèl-pècènd.*

Pointu, e, adj., تیز *tiz*, سرش تیز *sèr-èch tiz*, تیز نوك *tiz-noouk.*

Poire, s. f. t. p, امرود *èmroud*, ou ارمود *èrmoud*, pr. t. *armoud*, گلابی *goulabi.*

Poiré, s. m., آب گلابی *âbé goulabi.*

Poireau, s. m., گندنا *guèndèna*, گندانه *guendanè.*

Poirée, bette, s. f. nom de plante, (beta vulgaris) V. **Betterave.**

Poirier, s. m., درخت گلابی *dèrèkhté goulabi*, pr. t. *dirakhti gulabi.*

Pois, s. m. petits pois, خلّر *khoullèr*, بسله *bèslè*; — pois chiches, نخود قزوینی *noukhoudé qèzvini*, pr. t. *noukhoudi qazvini.*

Poison, s. m., زهر *zèhr*, pr. t. *zèhir*, a. سمّ *sèmm*, pl. سموم *sèmoum.*

Poissarde, s. f., زن ماهی فروش *zèné mahi-fourouch*, au figuré, grossière, V. **Grossier.**

Poisser, v. a. enduire de poix, بقیر اندودن *bè-qir èndoudèn*; — salir, چرك كردن *tchèrk kèrdèn*.

Poisson, s. m., ماهی *mahi*, a. سمك *sèmèk*, pl. اسماك *èsmak*.

Poissonnerie, s. f., محلّ ماهی فروشی *mèhèllé mahi-fourouchi*.

Poissonneux, euse, adj., پر ماهی, *pour-mahi*.

Poissonnier, ière, s., ماهی فروش *mahi-fourouch*.

Poitrail, s. m., سینهٔ اسب *sinèyé èsp*.

Poitrinaire, adj. des 2 g., گرفتار درد سینه *guèrèftaré dèrdé sinè*.

Poitrine, s. f., سینه *sinè*, a. صدر *sèdr*, pr. t. *sadr*.

Poivre, s. m., فلفل *fèlfèl*.

Poivrer, v. a., فلفل ریختن *fèlfèl rikhtèn*, فلفل پاشیدن *fèlfèl pachidèn*; — poivré, e, فلفل پاشیده *fèlfèl-pachidè*, فلفل ریخته *fèlfèl-rikhtè*.

Poivrette, s. f., بیبر نبات *bibèr-nèbat*.

Poivrier, s. m. arbrisseau, درخت فلفل *dèrèkhté fèlfèl*, pr. t. *dirakhti fèlfèl*.

Poivrière, s. f., فلفلدان *fèlfèl-dan*.

Poix, s. f., قیر *qir*, a. زفت *zèft*, pr. t. *zift*.

Pôlaire, adj. des 2 g., a. قطبی *qoutbi*.

Pôle, s. m., a. قطب *qoutb*; — le pôle du Monde, a. قطب عالم *qoutbé 'âlèm*, pr. t. *qoutbi 'âlèm*; — pôle nord, قطب شمالی *qoutbé chèmali*, pr. t. *qoutbi chimali*; — pôle sud, قطب جنوبی *qoutbé djènoubi*, pr. t. *qoutbi djènoubi*.

Polémarque, s. m., سردار سپاه *sèr-daré sèpah*, t. p. سرعسکر *sèr'èskèr*, pr. t. *sèraskier*.

Polémique, s. f., art qui appartient à la dispute, فنّ بحث علميّه *fènné bèhsé 'èlmiyè*, pr. t. *fènni bahsi 'ilmiyè*; — dispute par écrit, بحث مكتوبی *bèhsé mèktoubi.*

Polémique, adj. des 2 g., متعلّق بمباحثهٔ مكتوبی *moutè'èllèq bè-moubahècèyé mèktoubi.*

Poli, e, adj. luisant, پرداخت شده *pèrdakht-choudè*, جلا شده *djèla-choudè*, صيقل زده *sèiqèl-zèdè*; — civil, با ادب *ba èdèb*, a. مؤدّب *mou'èddèb.*

Police, s. f. ordre, réglement de police, a. نظم *nèzm*, pr. t. *nazm*, نظام *nèzam*, pr. t. *nizam*, ضابطه *zabètè*, pr. t. *zabita*; — administration qui exerce la police, كلانتری *kèlantèri*, احتساب *èhtèssab.*

Policer, v. a. mettre l'ordre, نظم دادن *nèzm dadèn*; — civiliser, تربيّت كردن *tèrbiyèt kèrdèn.*

Polichinelle, s. m., a. مسخره *mèskhèrè*, pr. t. *maskhara*, مضحک *mouzhèk*, pr. t. *muzhik.*

Poliment, s. m., a. جلا *djèla*, pr. t. *djila.*

Poliment. adv., با ادب *ba èdèb*, p. t. ادبانه *èdèbanè.*

Polir, v. a., پرداخت كردن *pèrdakht kèrdèn*, جلا دادن *djèla dadèn*, صيقل زدن *sèiqèl zèdèn.*

Polisseur, euse, s., پرداخت كننده *pèrdakht-kounèndè*, جلاگر *djèla-guèr*, pr. t. *djila-guèr*, a. صقّال *sèqqal*, pr. t. *saqqal.*

Polissoir, s. m., a. صيقل *sèiqèl*, pr. t. *saïqal*, مصقله *mèsqèlè*, pr. t. *masqala.*

Polisson, ne, s. et adj. petit garçon malpropre qui joue dans les rues, هرزه گرد *hèrzè-guèrd*; — qui est trop

libre dans son langage, هـــرزه دراى *hèrzè-dèraï*, هـــرزه گوى *hèrzè-gouï*.

POLISSONNER, v. n. en parlant des enfants, ول گردیدن *vèl guèrdidèn*; — en parlant des personnes trop libres dans leur langage, هرزه گوئی کردن *hèrzè-gouyi kèrdèn*.

POLISSONNERIE, s. f., tour de polisson, parole de polisson, هرزه درائی *hèrzè-dèrayi*, هرزه گوئی *hèrzè-gouyi*.

POLISSURE, s. f., V. POLIMENT. s. m.

POLITESSE, s. f., a. ادب *èdèb*.

POLITIQUE, s. f. art de gouverner un état, رسم مملکتداری *rèsmé mèmlèkèt-dari*, a. ادارهٔ ملك *èdarèyé moulk*, pr. t. *idarèï mulk*; — système, a. تدبیر امور ملك *tèdbiré oumouré moulk*, pr. t. *tèdbiri umouri mulk*, اصول معاملات دول *ouçoulé mou'amèlaté douvèl*, pr. t. *ouçouli mu'amèlati duvèl*, پولیتقه *politiqa*; — conduite, راه و سبك امور *rah-ou-sèbké oumour*, a. تدبیر *tèdbir*, سلوك *soulouk*.

POLITIQUE, adj. des 2 g., دولتی *dooulèti*, pr. t. *dèvlèti*, متعلّق به پولتیك *moutè'èllèq bè-poulitik*; — discours politique, حرف دولتی *hèrfé dooulèti*, pr. t. *harfi dèvlèti*.

POLITIQUEMENT, adv. d'après les règles de la politique, از روی اصول معاملات دول *èz rouï ouçoulé mou'amèlaté douvèl*, pr. t. *èz rouï uçouli mu'amèlati duvèl*; — d'une manière fine et adroite, با تدبیر *ba tèdbir*, باوستادی *bè-oustadi*, pr. t. *bè-ustadi*.

POLITIQUER, v. n., حرف دولتی زدن *hèrfé dooulèti zèdèn*, pr. t. *harfi dèvlèti zèdèn*.

Pollicitation, s. f., a. تعهّد *tè'èhhoud*, pr. t. *tè'ahhud.*

Polluer, v. a., نجس كردن *nèdjès kèrdèn*; — se polluer, محتلم شدن *mouhtèlèm choudèn.*

Pollution, s. f. profanation, نجس كردن *nèdjès kèrdèn*; — pollution nocturne, a. احتلام *èhtèlam*, pr. t. *ihtilam*; — avoir des pollutions ou des pollutions nocturnes, محتلم شدن *mouhtèlèm choudèn.*

Pologne, pays., مملكت له *mèmlèkèté lèh*, لهستان *lèhèstan.*

Polonais, e, s. et adj., اهل له *èhlé lèh.*

Poltron, ne, s., بی دل *bi-dèl*, بی زهره *bi-zèhrè*, vulg. ترسو *tèrsou*, a. جبان *djèban.*

Poltronnerie, s. f., بی دلی *bi-dèli*, بی غیرتی *bi-ghèirèti.*

Polyacanthe, adj. des 2 g. arbuste épineux, بسيار خاردار *bèciar khar-dar.*

Polyanthé, e, adj., پر شكوفه *pour-chekoufè*, پر گل *pour-goul.*

Polycarpe, adj. des 2 g., پر ميوه *pour-mivè.*

Polyèdre, s. m., a. كثير الصفحات *kècir-ous-sèfhat*, pr. t. *kècir-us-safhat.*

Polygame, s. et adj., دارندهٔ زنهای متعدده *darèndèyé zèn-haï moutè'èddèdè*, a. كثير النكاح *kècir-oun-nèkah*, pr. t. *kècir-un-nikiah*; — en parlant d'une femme polyandre, دارندهٔ شوهرهای متعدده *darèndèyé choouhèr-haï moutè'èddèdè.*

Polygamie, s. f., a. كثرت نكاح *kèsrèté nèkah*, pr. t. *kèsrèti nikiah*, تعدد نكاح *tè'èddoudé nèkah*, pr. t. *tè'addudi nikiah.*

POLYGARCHIE, s. f., حکومت کثرت مردم *houkoumèté kèsrèté mèrdoum.*

POLYGLOTTE, s. des 2 g., دانندهٔ زبانهای متعدّده *danèndèyé zèban-haï moutè'èddèdè,* صاحب زبانهای مختلفه *sahèbé zèban-haï moukhtèlèfè;* — adj., بزبانهای مختلفه *bè-zèban-haï moukhtèlèfè;* — dictionnaire polyglotte, لغت زبانهای مختلفه *loughèté zèban-haï moukhtèlèfè,* pr. t. *loghati zèban-haï mukhtalifè.*

POLYGONE, adj. des 2 g., a. کثیر الزوایا *kècir-ouz-zèvaya.*

POLYGRAPHE, a. مؤلّف کثیرا لتألیف *mou'èllèfé kècir-out-tè'èlif.*

POLYGRAPHIE, a., کثرت تصنیفات *kèsrèté tèsnifat,* pr. t. *kèsrèti tèsnifat.*

POLYMATHE, s. m., a. صاحب معارف مختلفه *sahèbé mou'arèfé moukhtèlèfè.*

POLYMATHIE. s. f., a. علم معارف مختلفه *'èlmé mou'arèfé moukhtèlèfè.*

POLYNÉSIE, s. f., a. کثرة الجزایر *kèsrèt-oul-djèzayèr,* pr. t. *kèsrèt-ul-djèzaïr.*

POLYONYME, adj. des 2 g., a. ذو اسماء کثیره *zou èsmaé kècirè,* pr. t. *zoui èsmaï kècirè.*

POLYPE, s. m., هزار پای آبی *hèzar-paï âbi.*

POLYPODE, s. m. plante capillaire, بسفایج *bèsfayèdj,* pr. t. *bèsfaïdj,* a. اضراس الکلب *èzras-oul-kèlb,* pr. t. *azras-ul-kièlb.*

POLYSPERME, adj. des 2 g., پر تخم *pour-tokhm.*

POLYSYLLABE, adj. des 2 g., a. کلمهٔ کثیرة الاجزا *kèlèmèyé kècirèt-oul-èdjza,* pr. t. *kèlèmèï kècirèt-ul-èdjza.*

Polytechnique, adj. des 2 g., a. كثير العلوم *kècir-oul-'ouloum.*

Polythéisme, s. m., a. شرك *chèrk*, pr. t. *chirk.*

Polythéiste, s. des 2 g., a. مشرك *mouchrèk*, pr. t. *much-rik*, pl. مشركيون *mouchrèkiyoun*, pr. t. *muchrikiyoun.*

Pommader, v. a., گيسورا روغن ماليدن *guiçou-ra roougèn malidèn.*

Pommade, s. f., روغن گيس *roougnène guis.*

Pomme, s. f., سيب *sib*, a. تفّاح *tèffah* ; — pomme de terre, سيب زمينى *sibé zèmini* ; — pomme d'amour, V. Tomate ; — au fig. pomme de discorde, مايهٔ نفاق *ma-yèyé nèfaq*, pr. t. *mayèï nifaq*, a. سبب فساد *sèbèbé fèçad*, pr. t. *sèbèbi fèçad.*

Pommé, s. m., شيرهٔ سيب *chirèyé sib.*

Pommeau, s. m. d'une épée, دوكمهٔ دستهٔ شمشير *doukmèyé dèstèyé chèmchir* ; — d'une selle, كوههٔ زين *kouhèyé zïn*, قربوس *qèrbous.*

Pommelé, e, adj., سرخون خالدار *sourkhouné khal-dar*, pr. t. *surkhouni khal-dar.*

Pommer, v. n., پيچيدن *pitchidèn* ; — pommé, e, پيچيده *pitchidè.*

Pommeraie, s. f. lieu planté de pommiers, سيبستان *si-bèstan.*

Pommette, s. f. os de la joue, استخوان رخساره *èstoukhané roukh-sarè.*

Pommier. s. m., درخت سيب *dèrèkhté sib.*

Pompe, s. f. instrument, ناسوس *naçous*, p. t. طلومبه *tou-loumbè*, pr. t. *touloumba.*

Pompe, s. f. somptuosité, دبدبه *dèbdèbè*, کرّ و فرّ *kèrr-ou-fèr*, دارات *darat*, a. جلال *djèlal*, حشمت *hèchmèt*, pr. t. *hichmèt*, موکب *moooukèb*, pr. t. *mèvkièb*, طنطنه *tèntènè*, pr. t. *tantana*, a. سلطنت *sèltènèt*, pr. t. *saltanèt*; — pompe funèbre, a. تشریفات جنازه *tèchrifaté djènazè*, pr. t. *tachrifati djènazè*.

Pomper, v. a., با طلومبه آب کشیدن *ba toulounbè âb kèchidèn*.

Pompeusement, adv., با دبدبه *ba dèbdèbè*, با کرّ و فرّ *ba kèrr-ou-fèr*, با جلال *ba djèlal*, با حشمت *ba hèchmèt*, pr. t. *ba hichmèt*.

Pompeux, euse, adj., با جلال *ba djèlal*, با دبدبه *ba dèbdèbè*.

Pompier, s. m. qui fait les pompes, طلومبه ساز *toubounbè-saz*; — qui fait agir les pompes, طلومبه کش *toulounbè-kèch*.

Pompon, s. m., زیب و زیور زنان *zib-ou-zivèré zènan*.

Pomponner, v. a., زیور بستن *zivèr bèstèn*; — se pomponner, زیور بستن *zivèr bèstèn*.

Ponant, s. m., a. غرب *ghèrb*, le Ponant et le Levant مغرب و مشرق *mèghrèb-ou-mèchrèq*.

Ponçage, s. m., مالش باسنگ پا *malèché ba sèngué pa*.

Ponce, adj. V. **Pierre-Ponce**.

Ponceau, adj. des 2 g., قرمزی تند *qèrmèzii tound*, pr. t. *qarmizii tund*.

Poncer, v. a., با سنگ پا جلا کردن *ba sèngué pa djèla kèrdèn*.

Ponction, s. f., شکافتنی شکم *chèkaftèné chèkèm*, pr. t. *chikiaftèni chikiêm.*

Ponctualité, s. f., a. عدم تخلّف *'èdèmé tèkhèllouf*, a. دقّت *dèqqèt*, pr. t. *diqqat.*

Ponctuation, s. f., a. وضع نقاط *vèz'é nouqat*, a. تنقیط *tènqit*, pr. t. *tanqit.*

Ponctuel, le, adj., بوعده وفا کننده *bè-vè'èdè vèfa-kounèndè*, با دقّت *ba dèqqèt*, a. صادق القول *sadèq-oul-qooul*, pr. t. *sadiq-ul-qavl.*

Ponctuellement, adv., بی تخلّف *bi-tèkhèllouf*, pr. t. *bi-tèkhalluf*, a. بلا تخلّف *bè-la tèkhèllouf*, pr. t. *bi-la tèkhalluf*, p. t. مدقّقانه *moudèqqèqanè*, pr. t. *mudaqqiqanè.*

Ponctuer, v. a., نقطه گذاشتن *nouqtè gouzachtèn.*

Pondérable, adj. des 2 g., ممکن موازنه *moumkèné mèvazènè*, سنجیدنی *sèndjidèni.*

Pondération, s. f., a. موازنهٔ الاشکال *mèvazènèt-oul-èchkal*, pr. t. *mèvazènèt-ul-èchkial.*

Pondeuse, adj. f., پر تخم *pour-tokhm*, زیاد تخم کننده *ziad tokhm kounèndè.*

Pondre, v. n., تخم کردن *tokhm kèrdèn.*

Pont, s. m., پل *poul*, pr. t. *pul*, a. جسر *djèsr*, pr. t. *djisr*, pl. جسور *djèçour*; — pont de bateaux, تخته پل *tèkhtè-poul*, pr. t. *takhta-pul*; — pont-volant, کلك *kèlèk*; — pont-levis, تخته پل دستی *tèkhtè-poulé dèsti*, pr. t. *takhta-puli dèsti*; — pont de navire, روی کشتی *rouï kèchti*; — vaisseau à trois ponts, کشتی جنگی سه تبقهئی *kèchtiï djènguiï sè-tèbèqèyi.*

Ponté, e, adj., پوشدار *pouch-dar.*

Ponte, s. f., تخم كردن *tokhm kèrdèn.*

Pont-Euxin, nom de géogr. p. t. بحر سياه *bèhré siah.*

Pontife, s. m., بزرگ كشيشان *bouzourgué kèchichan,* خليفه *khèlifè;* — le Souverain Pontife, پاپ *pap.*

Pontifical, e, adj., مخصوص كشيش بزرگ *mèkhsoucé kèchiché bouzourg.*

Pontificalement, adv., برسم خليفه *bè-rèsmé khèlifè,* pr. t. *bè-rèsmi khalifè.*

Pontificat, s. m., رتبۀ پاپ *routbèyé pap,* a. خلافت *khèlafèt.*

Ponton, s. m., كلك *kèlèk.*

Pontonnage, s. m., راهدارى رودخانه *rah-darii roud-khanè.*

Pontonnier, s. m. qui reçoit le droit de pontonnage, راهدار رود خانه *rah-daré roud-khanè;* — soldat chargé du service des pontons, كلك ساز *kèlèk-saz.*

Pope, s. m., كشيش روسيه *kèchiché roucié.*

Populace, s. f., ادناى خلق *èdnaï khèlq,* a. اسافل الناس *èçafèl-oun-nas,* pr. t. *èçafil-un-nas.*

Populaire, adj. des 2 g. qui a rapport au peuple, a. متعلّق بخلق *moutè'èllèq bè-khèlq,* pr. t. *mutè'al-liq bè-khalq;* — qui se fait aimer du peuple, خلق پسند *khèlq-pècènd,* a. جاذب القلوب عوامّ الناس *djazèb-oul-qouloubé 'èvamm-oun-nas.*

Populairement, adv., a. مثل عوامّ الناس *mèslé 'èvamm-oun-nas.*

Populariser, v. a., ميان خلق نشر كردن *miané khèlq nèchr kèrdèn;* — se populariser, خودرا پسند خلق

کردن *khoud-ra pècèndé khèlq kèrdèn*, pr. t. *khod-ra pècèndi khalq kièrdèn*, جذب قلوب خلق کردن *djèzbé qouloubé khèlq kèrdèn.*

Popularité, s. f. crédit parmi le peuple, عوامّ پسندی *'èvamm-pècèndi*, a. قبول عامّه *qèboulé 'ammè*, pr. t. *gabouli 'ammè*, اعتبار بین الناس *è'ètèbaré bèin-oun-nas*, pr. t. *i'tibari bèin-un-nas*; — conduite propre à gagner la faveur du peuple, a. جلب قلوب خلق *djèlbé qouloubé khèlq*, جلب حسن ظنّ عامّه *djèlbé heusné zènné 'ammè.*

Population, s. f., مردم *mèrdoum*, pr. t. *mèrdum*, a. نفس *nèfs*, pr. t. *nafs*, pl. نفوس *nèfous*, pr. t. *noufous*, اهل *èhl*, pl. اهالی *èhali*; — quelle est la population de cette localité? نفوس این محلّ چه قدر میشود *nèfoucé in mèhèll tchè qèdr mi-chèvèd.*

Populeux, euse, adj., پر جمعیّت *pour-djèm'iyèt*, آباد *âbad*, a. معمور *mè'èmour*, pr. t. *ma'mour.*

Poracé, e, adj., گندنا رنگ *guèndèna-rèng.*

Porc, s. m., گراز *gouraz*, pr. t. *guraz*, خوك *khouk*, a. خنزیر *khènzir*, pr. t. *khïnzir*, pl. خنازیر *khènazir*, pr. t. *khinazir.*

Porc-épic, s. m., اسگر *ousgour*, pr. t. *usgur*, سیاخول *sèikhoul*, سغرنه *soughèrnè*, شکنه *chèknè.*

Porc-marin, s. m., گراز آبی *gourazé âbi.*

Porcelaine, s. f., چینی *tchini*, t. p. فغفور *fèghfour*, pr. t. *faghfour.*

Porche, s. m., a. دهلیز *dèhliz*, pl. دهالیز *dèhaliz.*

Porcher, s. m., خوکبان *khouk-ban.*

Pore, s. m., سوراخهای جلد بدن *sourakh haï djèldé bèdèn*, a. مسامّ *mèçamm*, مسامّات *mèçammat.*

Poreux, euse, adj., a. ذو منافذ *zou-mènafèz*, ذو مسامّات *zou-mèçammat.*

Porosité, s. f., a. مسامّيّة *mèçammiyèt.*

Porphyre, s. m., سنگ سماق *sèngué soumaq.*

Porreau, s. m. V. **Poireau**.

Port, s. m., بندر *bèndèr*, لنگرگاه *lènguèr-gah*, سنار *sènar*, a. مرسا *mèrsa*, pl. مراسي *mèraci.*

Portable, adj. des 2 g., توان بـرداشـت *tèvan-bèr-dacht*, برداشتنی *bèr-dachtèni*, حمل پذیر *hèml-pèzir.*

Portage, s. m., a. نقل *nèql*, pr t. *naql*, حمل *hèml*, pr. t. *haml.*

Portail, s. m., در بزرگ *dèré bouzourg.*

Portant, e, adj. bien portant, ou bien portante, تندرست *tèn-droust*, a. صحيح و سالم *sèhih-ou-salèm*, pr. t. *sahih-u-salim*; — mal portant, بی حال *bi-hal*, بی مزاج *bi-mèzadj.*

Portatif, ive, adj. V. **Portable**.

Porte, s. f. در *dèr*, a. بـاب *bab*, pl. ابـواب *èbvab*; — la Sublime Porte, ou Porte Ottomane, باب عالی *babé 'âli*, pr. t. *babi âli*, باب همایون *babé houmayoun*, pr. t. *babi humayoun.*

Porté, e, adj. enclin. à, a. مایل *mayèl*, pr. t. *maïl.*

Porte-aiguille, s. m. terme de chirurgie, دستـهٔ سـوزن *dèstèyé souzèn*; — petit portefeuille contenant des aiguilles, سوزندان *souzèn-dan.*

Porte-arquebuse, s. m., تفنگدار *toufèng-dar.*

Porte-crayon, s. m., مداد دان *mèdad-dan.*

Porte-drapeau, s. m., بيدقدار *bèidèq-dar,* علمدار *'èlèm dar.*

Portée, s. f. totalité des petits que la femelle met bas, يك شكم *yèk chèkèm,* pr. t. *yèk chikèm;* — distance à laquelle peuvent porter les armes à feu, a. ميدان *mèidan,* منزل *mènzèl,* pr. t. *mènzil;* — la portée du canon, ميدان گلّهٔ توپ *mèidané goullèyé toup,* pr. t. *mèidani gullèï top;* — en parlant de l'étendue de l'esprit, پايه *payè,* اندازه *èndazè;* — ce que peut faire une personne, a. اقتدار *èqtèdar,* pr. t. *iqtidar;* — ce n'est pas à ma portée, در اقتدار من نيست *dèr èqtèdaré mèn nist,* pr. t. *dèr iqtidari mèn nist.*

Porte-épée, s. m., كمر بند شمشير *kèmèr-bèndé chèmchir,* pr. t. *kèmèr-bèndi chimchir.*

Porte-enseigne, ou porte-étendard, علمدار *'èlèm-dar,* بيدقدار *bèidèq-dar.*

Porte-faix, s. m., a. حمّال *hèmmal,* pr. t. *hammal.*

Porte-feuille, s. m., جزو كش *djouzv-kèch,* t. p. جزودان *djouzv-dan* pr. t. *djiz-dan.*

Porte-malheur, s. m., بد قدم *bèd-qèdèm.*

Porte-manteau, s. m., جامه دان *djamè-dan.*

Porte-monnaie, s. m., كيسهٔ پول *kicèyé poul.*

Porte-mouchette, s. m., زير گلگير *ziré goulguir.*

Porte-plume, s. m., دستهٔ قلم *dèstèyé qèlèm.*

Porter, v. a., بردن *bourdèn,* برداشتن *bèr-dachtèn,* حمل كردن *hèml kèrdèn;* — se porter, روانه شدن *rèvanè choudèn,* رفتن *rèftèn,* عزيمت كردن *'èzimèt kèrdèn;* —

se porter bien, سالم بودن **salèm boudèn**, pr. t. **salim boudèn**; — se porter mal, احوال نداشتن **èhval nè-dachtèn**, pr. t. **ahval nè-dachtèn**, بد حال بودن **bèd-hal boudèn**; — avoir de l'inclination, مايل بودن **mayèl boudèn**, pr. t. **maïl boudèn**; — (en parlant des arbres) produire, بار دادن **bar dadèn**, ميوه دادن **mivè dadèn.**

Porteur, euse, s., برنده **bèrèndè** بر دارنده **bèr-darèndè**, a. حامل **hamèl**, pr. t. **hamil**; — porteur d'eau, a. سقّا **sèqqa**, pr. t. **saqqa.**

Porte-voix, s. m., انبوبهٔ مكالمه **èmboubèyé moukalèmè**, pr. t. **èmbubèï mukialèmè.**

Portier, e, s., دربان **dèr-ban.**

Portière, s. f. d'une voiture, دريچهٔ كالسكه **dèritchèyé kalèskè**; — rideau, پرده **pèrdè.**

Portion, s. f., بخش **bèkhch**, رسد **ricèd**, a. حصّه **hèssè**, pr. t. **hissa**, سهم **sèhm**, pl. اسهام **èsham**; — certaine quantité de nourriture, خوراك معيّن **khouraké mou'-èiyèn**, خوراك يك نفر **khouraké yèk nèfèr**, a. تعيين **ta'yïn**, pl. تعيينات **ta'yinat.**

Portique, s. m., چارطاق **tchar-taq**, a. رواق **rèvaq**, pl. ارواق **èrvaq.**

Portraiture, s. f., فنّ صورتكشى **fènné sourèt-kèchi.**

Portrait, s. m., a. صورت **sourèt**, تصوير **tèsvir**, pr. t. **tasvir**, تمثال **tèmsal**, pr. t. **timsal**, pl. تماثيل **tèmacil**; — portrait du Roi, تمثال همايون **tèmsalé houmayoun**, pr. t. **timsali humayoun**, تصوير همايون **tèsviré houmayoun**, pr. t. **tasviri humayoun.**

Posage, s. m. V. Pose.

Pose, s. f. terme d'archit., گذاشتن سنگ *gouzachtèné sèng*; — attitude, طرز استادن *tèrzé éstadèn*, طرز نشستن *tèrzé nèchèstèn*, a. وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'*, حالت *halèt*.

Posé, e, adj., آرام *âram*, سنگين *sènguïn*, با وقار *ba vèqar*, پخته *poukhtè*.

Posément, adv., آهسته *âhèstè*.

Poser, v. a., گذاشتن *gouzachtèn*, pr. t. *guzachtèn*, نهادن *nèhadèn*, pr. t. *nihadèn*, وضع كردن *vèz' kèrdèn*; — poser ou déposer les armes, سپر انداختن *sèpèr èndakhtèn*, سلاح انداختن *sèlah èndakhtèn*, pr. t. *silah èndakhtèn*; — v. n. demeurer un certain temps, استادن *èstadèn*, pr. t. *istadèn*, نشستن *nèchèstèn*, pr. t. *nichèstèn*; — se poser (en parlant des oiseaux) نشستن *nèchèstèn*; — posé, e, گذاشته شده *gouzachtè-choudè*; — (en parlant des oiseaux) نشسته *nèchèstè*, pr. t. *nichèstè*.

Poseur, s. m., گذارنده *gouzarèndè*.

Positif, ive, adj., راست *rast*, a. يقين *yèqïn*, pr. t. *yaqïn*, محقق *mouhèqqèq*, pr. t. *muhaqqaq*, صريح *sèrih*, pr. t. *sarih*.

Position, s. f. terrain choisi, جا *dja*, a. مكان *mèkan*, pr. t. *mèkian*, محل *mèhèll*, pr. t. *mahall*, موقع *moouqè'*, pr. t. *mèvqè'*; — au fig. situation, a. حال *hal*, حالت *halèt*.

Positivement, adv., بطور صريح *bè-tooure sèrih*, a. محققاً *mouhèqèqèn*, pr. t. *muhaqqaqèn*, صريحاً *sèrihèn*, pr.

t. *sarihèn*, علی التحقیق *'èlat-tèhqiq*, pr. t. *'alat-tahqiq*.

Possédé, e, s. et adj., جنّی *djènni*.

Posséder, v. a., در تصرّف داشتن *dèr tècèrrouf dachtèn*, pr. t. *dèr tèçarruf dachtèn*, متصرّف بودن *moutècèrrèf boudèn*, مالك بودن *malèk boudèn*, pr. t. *malik boudèn*, صاحب بودن *sahèb boudèn*; — se posséder, خودرا ضبط کردن *khoud-ra zèbt kèrdèn*.

Possesseur, s. m., دارا *dara*, دارنده *darèndè*, a. صاحب *sahèb*, pr. t. *sahib*, مالك *malèk*, pr. t. *malik*, متصرّف *moutècèrrèf*, pr. t. *mutèçarrif*, pl. متصرّفون *moutècèr-rèfoun*, pr. t. *mutèçarrifoun*.

Possessif, adj. pronom possessif, a. ضمیر منسوب *zèmiré mènsoub*, pr. t. *zamiri mènsoub*.

Possession, s. f., a. تصرّف *tècèrrouf*, pr. t. *tèçarruf*, تملّك *tèmèllouk*, ملكیّت *moulkiyèt*; — entrer, se mettre en possession, تصرّف کردن *tècèrrouf kèrdèn*, ضبط کردن *zèbt kèrdèn*.

Possibilité, s. f., a. امکان *èmkan*, pr. t. *imkian*.

Possible, adj. des 2 g., a. ممکن *moumkèn*, pr. t. *mumkïn*, قابل *qabèl*, pr. t. *qabil*; — c'est possible, ممکن است *moumkèn-èst*, pr. t. *mumkïn-èst*; — ceci n'est pas possible, این ممکن نیست *ïn moumkèn nist*, pr. t. *ïn mumkïn nist*; — je ferai mon possible, آنچه از دستم بر آید خواهم کرد *ân-tché èz dèst-èm bèr âyèd khahèm kèrd*; — autant que possible, a. حتّی المقدور *hètt-èl-mèqdour*, pr. t. *hatta-al-maqtour*, علی قدر المقدور *'èla-qèdr-èl-mèqdour*, pr. t. *'ala qadr-ul-maqtour*.

Poste, s. m. fonction, a. منصب *mènsèb*; — poste militaire, corps de garde, قراولخانه *qèravoul-khanè*.

Poste, s. f. bureau, چاپار خانه *tchapar-khanè*, پست *post*; — courrier, چاپار *tchapar*.

Poster, v. a., جا دادن *dja dadèn*, گذاشتن *gouzachtèn*, pr. t. *guzachtèn*; — se poster, جا گرفتن *dja guèrèftèn*, pr. t. *dja guiriftèn*, نشستن *nèchèstèn*, pr. t. *nichèstèn*; — posté, e, جا گرفته *dja-guèrèftè*, pr. t. *dja-guiriftè*, نشسته *nèchèstè*, pr. t. *nichèstè*.

Postérieur, e, adj., پسین *pècīn* a. لاحق *lahèq*, pr. t. *lahiq*, مؤخر *mou'èkhkhèr*.

Postérieurement, adv., پس از این *pès èz īn*, بعد از این *bè'èd èz īn*, a. بعد *bè'èd*, pr. t. *ba'd*, مؤخرا *mou'èkhkhèrèn*.

Postériorité, s. f., a. تأخر *tè'èkhour*.

Postérité, s. f., فرزندان *fèrzèndan*, a. اولاد *oulad*, pr. t. *èvlad*, ذريت *zouriyèt*, خلف *khèlèf*, pr. t. *khalèf*, pl. اخلاف *èkhlaf*.

Posthume, adj. des 2 g., بعد از فوت پدر بدنيا آمده *bè'èd èz fooutè pèdèr bè-dounia âmèdè*.

Postiche, adj. des 2 g., ساخته *sakhtè*, a. عملی *'èmèli*, مصنوعی *mèsnou'i*, عاريتی *'âriyèti*.

Postillon, s. m., چاپار شاگرد *tchapar-chaguèrd*, pr. t. *tchapar-chaguird*.

Post-scriptum, s. m., ضميمهٔ مضمون كاغذ *zèmimèyé mèzmouné kaghèz*, t. p. حاشيه *hachiè*.

Postulant, e, adj., خواهان *khahan*, a. طالب *talèb*, pr. t. *talib*.

Postuler, v. a., خواهشمند شدن *khahèchmènd choudèn*, خواهشمند بودن *khahèchmènd boudèn*, آرزو داشتن *ârzou dachtèn*.

Posture, s. f., a. وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'*, هيئت *hèï'èt*.

Pot, s. m., آوند *âvènd*, a. ظرف *zèrf*, pl. ظروف *zourouf*; — pot à fleur, كوزهٔ گل *kouzèyé goul*, كوزه *kouzè* pr. t. *kuzè*; — pot de chambre, شاشدان *chach-dan*, t. p. بولدان *booul-dan*, pr. t. *bèvil-dan*; — pot de terre, tasse pour boire, كاسه *kacè*, pr. t. *kiacè*.

Potage, s. m., شوربا *chourba*.

Potable, adj. des 2 g., خوردنى *khourdèni*.

Potager, s. m., باغ سبزى كارى *baghé sèbzi-kari*.

Potasse, s. f., شخار *chèkhar*, قليا *qèlia*, vulg. قليياب *qèliab*.

Poteau, s. m., ستون *sètoun*, p. t. ديرك *dirèk*.

Potée, s. f., بقدر يك آوند *bè-qèdré yèk âvènd*.

Potelé, e, adj., فربه *fèrbèh*, گندله *goundèlè*, پر گوشت *pour-goucht*.

Potence, s. f., دار *dar*.

Potentat, s. m., پادشاه عالى تبار *padèchahé 'âli-tèbar*.

Potentiel, le, adj., a. عامل بالقوة *'âmèlé bèl-qouvvè*, pr. t. *'âmili bil-qouvvè*.

Poterie, s. f. vaisselle, كوزه موزه *kouzè-mouzè*; — art, كوزه گرى *kouzè-guèri*.

Poterne, s. f., a. در نهانى *dèré nèhani*.

Potier, s. m., كوزه گر *kouzè-guèr*.

Potin, s. m. cuivre jaune, مس *mès*, p. t برنج *brèndj*, pr. t. *pirindj*, a. نحاس *nèhas*.

Potion, s. f., a. شربت *chèrbèt*, مشروب *mèchroub*. pl. مشروبات *mèchroubat*.

Potiron, s. m., كدو *kèdou*.

Pou, s. m., شپش *choupouch*.

Pouacre, adj. des 2 g., (peu usité) ادبار *èdbar*, a. ناجس *nèdjès*, pr. t. *nèdjis*.

Pouah! interj. په *pèh*, t. p. پوف *pouf*.

Pouce, s. m., شست *chèst*, a. ابهام *èbham*.

Poudre, s. f. poussière, گرد خاك *guèrdè-khak*, گرد *guèrd*; — poudre à canon, باروت *barout*.

Poudrer, v. a., گرد پاشیدن *guèrd pachidèn*.

Poudreux, euse, adj., گرد آلود *guèrd-âloud*, آغشته غبار *âghouchtè-ghoubar*.

Poudrier, s. m. qui fait la poudre, باروتساز *barout-saz*; — sablier, ریگدان *rig-dan*.

Poudrière, s. f. fabrique, باروتخانه *barout-khanè*, کارخانهٔ باروت *khar-khanèyé barout*, pr. t. *kiar-khanèï barout*; — boîte, جعبهٔ باروت *djè'èbèyé barout*.

Pouffer, v. n. pouffer de rire, از خنده غش کردن *èz khèndè ghèch kèrdèn*.

Pouiller, v. a., دشنام دادن *douchnam dadèn*, فحش دادن *fohch dadèn*; — se pouiller, همدیگر را فحش دادن *hèm-diguèr-ra fohch dadèn*.

Pouilles, s. f. pl., دشنام *douchnam*, a. فحش *fohch*, pr. t. *fahch* ou *fouhch*.

Pouilleux, euse, adj., شپشدار *choupouch-dar*, pr. t. *chupuch-dar*.

Poulailler, s. m., لانهٔ مرغ خانگی *lanèyé mourghé kha-*

nègui; — marchand de volaille, مرغ فروش *mourgh-fourouch.*

Poulain, s. m., کرّه *kourrè.*

Poularde, s. f., مرغ فربه *mourghé fèrbèh*, مرغ بزرگ *mourghé bouzourg.*

Poule, s. f., مرغ خانگی *mourghé khanègui.*

Poulet, s. m., جوجه *djoudjè*, خروس بچه *kherous-bètchè.*

Poulette, s. f., مرغکی *mourghèki*, جوجه *djoudjè.*

Poulevrin, s. m., باروت آتشخانه *barouté âtèch-khanè.*

Pouliche, s. f., کرّه مادیان *kourrè-madian.*

Poulie, s. f., غلتك *ghèltèk*, غرغره *ghèrghèrè.*

Pouliner, v. n., زائیدن مادیان *zayidèné madian.*

Poulinière, s. f., مادیان ایلخی *madiané ilkhi.*

Pouliot, s. m. plante, پودنه *poudnè*, پودنك *poudnèk*, پودنج *poudèndj.*

Poulpeton, s. m., کوفته *kouftè*, pr. t. *kiuftè.*

Pouls, s. m., a. نبض *nèbz*, pr. t. *nabz*, *nabiz*; — tâter le pouls, نبض گرفتن *nèbz guèrèftèn.*

Poumon, s. m., شش *chouch*, a. ریه *riè.*

Poupard, s. m., طفلکی در قونداقه *tèflèki dèr qoundaqè.*

Poupe, s. f., عقب کشتی *'èqèbé kèchti*, پس کشتی *pècé kèchti.*

Poupée, s. f., عروسك *'èroucèk.*

Poupon, ne, s., طفلکی گرده‌رو *tèflèki guèrdè-rou.*

Pour, prép., برای *bèraï*. a. جهت *djèhèt*, pr. t. *djihèt*; — pour vous, برای شما *bèraï chouma*; — pour que, برای اینکه *bèraï in-ké*, جهت انیکه *djèhèté in-ké*, pr. t.

djihèti ïn-ki; — pour cela, بـایـن جـهـت *bè-ïn djèhèt*, pr. t. *bè-ïn djihèt*; — en échange, بـاجـای *bè-djaï*, a. عوض *'èvèz.*

Pourboire, s. m., a. انعام *èn'am*, p. t. بخشش *bèkhchèch*, pr. t. *bakhchich.*

Pourceau, s. m., خـوك *khouk*, گـراز *gouraz*, pr. t. *guraz*, t. p. طوكز *donouz.*

Pourchasser, v. a., از عقب دویدن *èz 'èqèb dèvidèn.*

Pourfendre, v. a., دو نـیـم كردن *dou nim kèrdèn*, شـقّـه كردن *chèqqè kèrdèn.*

Pourparler, s. m., گـفـت و شنود *goft-ou-chenoud*, pr. t. *gouft-u-chenoud*, گفتگو *goftè-gou*, a. مكالمه *moukalèmè*, pr. t. *mukialèmè.*

Pourpier, s. m., خرفه *khourfè*, كلنگك *koulènguèk.*

Pourpoint, s. m., كولجۀ نیم تنه *koulèdjèyé nim-tènè.*

Pourpre, adj. des 2 g. de couleur rouge foncé, ارغـوانـی *èrghévani*, pr. t. *arghuvani*; — s. m. maladie de la peau, a. حـصـبـه *hèsbè*, pr. t. *hasba*; — couleur, رنگ ارغوان *rèngué èrghèvan.*

Pourpré, e, adj., ارغـوانـی *èrghèvani*, pr. t. *arghuvani*, ارغوانی رنگ *èrghèvani-rèng*, pr. t. *arghuvani-renk.*

Pourquoi, adv., چرا *tchèra*, بچه جـهـت *bè-tchè djèhèt*, pr. t. *bè-tchi djihèt*, بـچـه علّت *bè-tchè 'èllèt*; — c'est pourquoi, این است كه *ïn-èst ké.*

Pourrir, v. a., پوسانیدن *pouçanidèn*; — v. n., پوسیدن *poucidèn*; — pourri, e, پوسیده شده *poucidè-choudè.*

Pourriture, s. f., پوسیدگی *poucidègui*, a. فساد *fèçad*, pr. t. *fiçad.*

Poursuite, s. f., دنبالروی *doumbal-rèvi*, پیپروی *pèi-rèvi*, a. تعاقب *tè'âqoub*, pr. t. *tè'âqub*, تعقیب *tè'qib*, pr. t. *ta'qib*, pl. تعقیبات *tè'èqibat*, pr. t. *ta'qibat*; — en termes de palais, procédure, a. مطالبه *moutalèbè*, pr. t. *mutalibè*, pl. مطالبات *moutalèbat*, pr. t. *mutalibat*; — cesser les poursuites, ترك مطالبه کردن *tèrké moutalèbè kèrdèn*.

Poursuivant, s. m., خواهان *khahan*, a. طالب *talèb*, pr. t. *talib*; — celui qui exerce des poursuites, a. محصّل *mouhèssèl*, pr. t. *muhassil*.

Poursuivre, v. a., دنبال رفتن *doumbal rèftèn*, پی رفتن *pèï rèftèn*, تعاقب کردن *tè'âqoub kèrdèn*.

Pourtant, conj., با این همه *ba ïn hèmè*, با وجود این *ba voudjoudé ïn*, با وصف این *ba vèsfé ïn*, a. لکن *lakèn*, pr. t. *lakïn*, مع هذا *ma' haza*, مع ذلك *ma' zalèk*, pr. t. *ma' zalik*.

Pourtour, s. m., گردا گرد *guèrda-guèrd*, a. دور *doour*, pr. t. *dèvr*.

Pourvoir, v. n. tenir ordre à quelque chose, برشتهٔ نظم آوردن *bè-rèchtèyé nèzm âvourdèn*, pr. t. *bè-richtèï nazm âvourdèn*, جابجا کردن *dja-bè-dja kèrdèn*, ترتیب دادن *tèrtib dadèn*; — v. a. munir, garnir, موجود ساختن *mooudjoud sakhtèn*, pr. t. *mèvdjoud sakhtèn*, تدارك دیدن *tèdarèk didèn*, تهیّه دیدن *tèhiyè didèn*.

Pourvoirie, s. f., انبار ذخیره *èmbaré zèkhirè*.

Pourvoyeur, s. m., انباردار *èmbar-dar*, t. p. ذخیرهجی *zèkhirèdji*, pr. t. *zakhirèdji*.

Pourvu que, conj., بشرطیکه *bè-chèrti-ké*.

Pousse, s. f., جانه *djanè*, شاخهٔ نو رسته *chakhèyé noou-rèstè.*

Poussée, s. f., تنه *tènè.*

Pousser, v. a., پست کشیدن *pèst kèchidèn*, پست کردن *pèst kèrdèn*, تنه زدن *tènè zèdèn*; — faire marcher, حی کردن *hèï kèrdèn*; — exciter, تحریک کردن *tèh-rik kèrdèn*; — v. n. végéter, روئیدن *rouyidèn*, سبز شدن *sèbz choudèn*, نمو کردن *noumouvv kèrdèn*, رشد کردن *rouchd kèrdèn.*

Poussier, s. m., گرد ذغال *guèrdé zoghal.*

Poussière, s. f., گرد خاك *guèrdé khak*, pr. t. *guirdi khak*, a. غبار *ghoubar.*

Poussin, s. m., جوجه تازه از تخم در آمده *djoudjè tazè èz tokhm dèr âmèdè.*

Poussif, ive, adj., تنگ نفس *tèng-nèfès.*

Poutre, s. f., شاهتیر *chah-tir*, تیر *tir.*

Poutrelle, s. f., تیر کوچك *tiré koutchèk.*

Pouvoir, v. a. et n., توانستن *tèvanèstèn*, یارا داشتن *yara dachtèn*, قادر بودن *qadèr boudèn*, قدرت داشتن *qou-drèt dachtèn.*

Pouvoir, s. m., توانائی *tèvanayi*, یارا *yara*, a. قدرت *qou-drèt*, قوّت *qouvvèt*, pr. t. *quvvèt*, اقتدار *èqtèdar*, pr. t. *iqtidar*, تسلّط *tècèllout*, pr. t. *tècèllut*; — avoir en son pouvoir, در اختیار خود داشتن *dèr èkhtiaré khoud dachtèn*, pr. t. *dèr ikhtiari khod dachtèn*, مالك بودن *malèk boudèn*, در تصرّف داشتن *dèr tècèrrouf dachtèn*; — cela n'est pas en mon pouvoir, این از دایرهٔ قوّت من برون است *in èz daïrèyé qouvvèté mèn biroun-èst*,

این از دستم بر نمیآید *in èz dèst-èm bèr nè-mi-âyèd*; — faculté d'agir pour un autre, دستور *dèstour*, a. رخصت *roukhsèt*, pr. t. *roukhsat*, اذن *èzn*, pr. t. *izn*, et *izïn*.

Pragmatique, ou Pragmatique Sanction, قانوننامهٔ دينيّه *qanoun-namèyé diniyè*, pr. t. *qanoun-namèï diniyè*.

Prairie, s. f., چمن *tchèmèn*, علفزار *'èlèf-zar*.

Praline, s. f., نقل بادام *nouqlé badam*.

Praliner, v. a., با قند سرخ کردن *ba qènd sourkh kèrdèn*, ou قاورمه کردن *qaourmè kèrdèn*.

Praticable, adj. des 2 g. qui peut être employé, بکار آمدنی *bè-kar âmèdèni*, pr. t. *bè-kiar âmèdèni*, استعمالش ممکن *èstè'èmal-èch moumkèn*, pr. t. *isti'mal·èch-mumkïn*; — chemin praticable, راه ممکن العبور *rahé moumkèn-oul-'oubour*; — qui peut être exécuté, اجرایش ممکن *èdjraï-èch moumkèn*, a. ممکن الاجرا *moumkèn-oul-èdjra*, pr. t. *mumkïn-ul-idjra*.

Praticien, s. m., از روی تجربه عمل کننده *èz rouï tèdjroubè 'èmèl-kounèndè*.

Pratique, s. f., a. اجرا *èdjra*, pr. t. *idjra*, عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl*; — mettre en pratique, بعمل آوردن *bè-'èmèl âvourdèn*, اجرا کردن *èdjra kèrdèn*; — chaland, a. مشتری *mouchtèri*; — connaissance, expérience, a. تجربه *tèdjroubè*.

Pratique, adj. des 2 g., a. عمليّ *'èmèli* pr. t. *'amèli*.

Pratiquement, adv., از روی تجربه *èz rouï tèdjroubè*, از روی عمل *èz rouï 'èmèl*, a. عملاً *'èmèlèn*, pr. t. *'amèlèn*.

Pratiquer, v. a., کار کردن *kar kèrdèn*, عمل کردن *'èmèl*

kèrdèn; — fréquenter, ممماشات كردن *mèmachat kèrdèn*, آميزش كردن *âmizèch kèrdèn*.

Pré, s. m., V. **Prairie**.

Préalable, adj. des 2 g., نخست *nèkhoust*, اوّل كار *èvvèl kar*, مقدّم *mouqèddèm*, اقدام امور *èqdamé oumour*, pr. t. *aqdèmi oumour*.

Préalablement, adv., پيش از همه چيز *pich èz hèmè tchiz*, در اوّل امر *dèr èvvèlé èmr*, p. t. اوّل با وّل *èvvèl-bè-èvvèl*.

Préambule, s. m., ديباچه *dibatchè*, a. مقدّمه *mouqèddèmè* pr. t. *muqaddèmè*, pl. مقدّمات *mouqèddèmat*, pr. t. *muqaddèmat*.

Préau, s. m., حياط زندان *hèyaté zèndan*.

Précaire, adj. des 2 g., بى استقرار *bi-èstèqrar*, p. t. بى ثبات *bi-soubat*, pr. t. *bi-sèbat*.

Précairement. adv., به بى استقرارى *bè bi èstèqrari*, pr. t. *bè bi istiqrari*, بطور عاريت *bè-tooure 'âriyèt*, pr. t. *bè-tèvri 'âriyèt*, a بلا استقرار *bè-la èstèqrar*, pr. t. *bi-la istiqrar*.

Précaution, s. f., a. احتياط *èhtiat*, pr. t. *ihtiat*, حذر *hèzèr*, pr. t. *hazèr*.

Précautionner, v. a. (peu usité), محفوظ داشتن *mèhfouz dachtèn*; — se précautionner, در احتياط بودن *dèr èhtiat boudèn*, pr. t. *dèr ihtiat boudèn*, با احتياط بودن *ba èhtiat boudèn*, در حذر بودن *dèr hèzèr boudèn*; — précautionné, e, a. محفوظ *mèhfouz*, pr. t. *mahfouz*; — avisé, prudent, با احتياط *ba èhtiat*, a. حازم *hazèm*, pr. t. *hazim*.

Précédemment, adv., پیش از این *pich èz ïn*, a. سابقاً *sabèqèn*, pr. t. *sabiqèn*, مقدّماً *mouqèddèmèn*, pr. t. pr. t. *muqaddèma*.

Précédent, e, adj., پیشین *pichïn*, a. قبل *qèbl*, pr. t. *qabl*, سابق *sabèq*, pr. t. *sabiq*.

Précédent, s. m., a. سابقه *sabèqè*, pr. t. *sabiqa*, امثال *èmsal*.

Précéder, v. a., پیش رفتن *pich rèftèn*, پیش افتادن *pich ouftadèn*, جلو افتادن *djèloou ouftadèn*.

Préceinte, s. f., دور کشتی *doouré kèchti*.

Precepte, s. m. règle, a. قاعده *qa'èdè*, pr. t. *qa'idè*, pl. قواعد *qèva'èd*, pr. t. *qava'id*; — commandement, a. حکم *heukm*, pr. t. *hukm*, pl. احکام *èhkam*, pr. t. *èhkiam*.

Précepteur, s. m., آموزنده *âmouzèndè*, آموز *âmouz*, آموزگار *âmouzgar*, a. مدرّس *moudèrrès*, pr. t. *mudèrris*, معلّم *mou'èllèm*, pr. t. *mu'allim*, pl. معلّمین *mou'èllèmïn*, pr. t. *mu'allimïn*.

Préceptoral, le, adj., مخصوص آموزنده *mèkhsoucé âmouzèndè*, a. معلّمی *mou'èllèmi*, pr. t. *mu'allimi*.

Préceptorat, s. m., a. تدریس *tèdris*, معلّمی *mou'èllèmi*, pr. t. *mu'allimi*.

Précession, s. f. (des équinones), a. رجعة النقط الاستوا *rèdj'èt-oun-nouqout-oul-èstèva*, pr. t. *ridj'at-un-nouqout-ul-istiva*.

Prêche, s. f., a. وعظ *vè'èz*, pr. t. *va'z*, موعظه *moou'èzè*, pr. t. *mèv'iza*.

Prêcher, v. a., وعظ کردن *vè'èz kèrdèn*, موعظه کردن *moou'èzè kèrdèn*.

Prêcheur, s. m., a. واعظ *va'èz*, pr. t. *va'iz*.

Précieusement, adv., باهتمام تمام *bè-èhtèmamé tèmam*, pr. t. *bè-ihtimami tamam*.

Précieux, euse, adj., گرانبها *guèran-bèha*, pr. t. *guiran-bèha*, گرانمایه *guèran-mayè*; — fig. chéri, a. عزیز *'èziz*. pr. t. *'aziz*; — affecté, تکلف آمیز *tèkèllouf-âmiz*, ناز کننده *naz-kounèndè*.

Précipice, s. m., مغاك *mèghaq*, a. ورطه *vèrtè*, pr t. *varta*.

Précipitamment, adv., بشتاب *bè-chètab*, باستعجال *bè-èstè'èdjal*, pr. t. *bè-isti'djal*, بعجله *bè-'èdjèlè*, a. عجلتة *'èdjèlètèn*.

Précipitation, s. f., شتاب *chètab*, pr. t. *chitab*, a. عجله *'èdjèlè*, pr. t. *'adjèlè*, استعجال *èstè'èdjal*, pr. t. *isti'djal*.

Précipité, s. m., ته نشین *tèh-nèchïn*, pr. t. *tèh-nichïn*, p. t. درد *dourd*, pr. t. *durd*.

Précipité, e, adj., a. مستعجل *moustè'èdjèl*, pr. t. *musta'djil*.

Précipiter, v. a., پرت کردن *pèrt kèrdèn*, از فراز به نشیب انداختن *èz fèraz bè-nèchib èndakhtèn*; — se précipiter, خودرا انداختن *khoud-ra èndakhtèn*, پرت شدن *pèrt choudèn*; — se précipiter sur, حمله آوردن *hèmlè âvourdèn*, هجوم کردن *houdjoum kèrdèn*, خودرا انداختن *khoud-ra èndakhtèn*; — au fig. précipiter, presser les choses, شتاب کردن *chètab kèrdèn*, دستپاچه شدن *dèst-patchè choudèn*, دستپاچگی کردن *dèst-patchègui kèrdèn*, تعجیل کردن *tè'èdjil kèrdèn*; — précipité, e, پرت شده *pèrt-choudè*.

Préciput, s. m. avantage accordé à l'un des cohéritiers,

مساعده در حقّ یکی از ورثه *mouça'èdè dèr hèqqé yèki èz vèrècè*; — traitement supplémentaire, علاوه مواجب *'èlavèyé mèvadjèb.*

Précis, e, adj., a. معیّن *mou'èiyèn*, pr. t. *mu'aïyin*, مشخّص *mouchèkhkhès*, pr. t. *muchakhkhas*, مقرّر *mouqèrrèr*, pr. t. *muqarrar.*

Précis, s. m., a. مجمل *moudjmèl*, pr. t. *mudjmil*, اجمال *èdjmal*, pr. t. *idjmal*, خلاصه *kholacè*, مختصر *moukhtècèr*, pr. t. *mukhtaçar.*

Précisément, adv., بی کم و زیاد *bi kèm-ou-ziad*, همین *hèmïn*, a. تمام *tèmam*; — c'est précisément cela, همین است بی کم و زیاد *hèmïn est bi kèm-ou-ziad.*

Précision, s. f., a. تدقیق *tèdqiq*, pr. t. *tadqiq*, دقّت *dèqqèt*, pr. t. *diqqat.*

Précité, e, adj., a. مذکور *mèzkour*, pr. t. *mèzkiour*, مزبور *mèzbour.*

Précoce, adj. des 2 g., پیش رس *pich-rès*, a. باکور *bakour*; — hors de temps, بی وقت *bi-vèqt*, a. غیر موقع *ghèiré moouqè'*, pr. t. *ghaïri mèvqè'.*

Précocité, s. f., پیش از وقت رسیدن *pich èz vèqt rècidèn.*

Précompter, v. a., از حساب موضوع کردن *èz hèçab moouzou' kèrdèn*, ou کم کردن *kèm kèrdèn*, ou تنزیل کردن *tènzil kèrdèn.*

Préconçu, e, adj. conçu, accepté d'avance, a. تصدیق قبل الوقوع *tèsdiqé qèbl-èl-veqou'*, pr. t. *tastiqi qabl-ul-vouqou'*; — accepté sans examen, a. تصدیق بلا تصوّر *tèsdiqé bè-la tècèvvour*, pr. t. *tastiqi bi-la tèçavvur.*

Préconisation, s. f., a. تصدیق قابلیّت *tèsdiqé qabèliyèt*,

pr. t. *tastiqi qabiliyèt*, تصديق استعداد *tèsdiqé èstè'-èdad*, pr. t. *tastiqi isti'dad*, تصديق اهليّت *tèsdiqé èhliyèt*, pr. t. *tastiqi èhliyèt.*

Préconiser, v. a. déclarer qu'un prélat a les qualités requises, تصديق اهليّت كردن *tesdiqé èhliyèt kèrdèn*; — louer excessivement, زياده از حدّ ستودن *ziadè èz hèdd sètoudèn.*

Préconiseur, se, s., زياده از حدّ ستاينده *ziadè èz hèdd sètayèndè.*

Précurseur, s. m., مژده آور *moujdè-âvèr*, a. مبشّر القدوم *moubèchchèr-oul-qoudoum.*

Prédécédé, e, adj., قبل وفات كرده *qèbl vèfat-kèrdè.*

Prédécéder, v. n., پيش مردن *pich mourdèn*, اوّل مردن *èvvèl mourdèn.*

Prédécesseur, s. m., پيشين *pichïn*, a. سابق *sabèq*, pr. t. *sabiq*, سلف *sèlèf*, pl. اسلاف *èslaf.*

Prédestination, s. f., a. تقدير *tèqdir*, pr. t. *taqdir*, قدر *qèdèr*, pr. t. *qadèr.*

Prédestiner, v. a., مقدّر كردن *mouqèddèr kèrdèn*, a. مقدّر *mouqèddèr*, pr. t. *muqaddir.*

Prédétermination, s. f., a. الهام و هدايت ربّانى *èlham-ou-hèdayèté rèbbani*, pr. t. *ilham-u-hèdayèti rèbbani.*

Prédéterminer, v. a., بحكم ازلى بامرى وا داشتن *bè heukmé èzèli bè-èmri va dachtèn*, الهام و هدايت كردن *èlham-ou-hèdayèt kèrdèn*; — prédéterminé, e, از ازل مقدّر شده *èz èzèl mouqèddèr-choudè*, pr. t. *èz èzèl mu-qaddar-choudè.*

Predicament, s. m., a. رتبهٔ مخلوقات *routbèyé mèkhlouqat.*

Prédicateur, s. m., a. واعظ *va'èz*, pr. t. *va'iz.*

Prédication, s. f., a. وعظ *vè'èz*, pr. t. *va'z*, موعظه *moou'-èzè*, pr. t. *mèv'iza.*

Prédiction, s. f., غیب گوئی *ghèib-gouyi*, a. خبر الغیب *khèbèr-oul-ghèib*, pr. t. *khabèr-ul-ghaïb*, pl. اخبار الغیب *èkhbar-oul-ghèib*, pr. t. *akhbar-ul-ghaïb.*

Prédilection, s. f., زیادتی میل *ziadètii mèil*, a. ترجیح *tèrdjih*, رجحان *rèdjhan.*

Prédire, v. a., از غیب خبر دادن *èz ghèib khèbèr dadèn.* pr. t. *èz ghaïb khabèr dadèn.*

Prédisposition, s. f., حالت آمادگی *halèté âmadègui.*

Prédominant, e, adj., زبردست *zèbèr-dèst*, a. غالب *ghalèb*, pr. t. *ghalib.*

Prédomination, s. f., زبردستی *zèbèr-dèsti*, a. غلبه *ghèlèbè*, غالبیّت *ghalèbiyèt.*

Prédominer, v. n., زبردستی داشتن *zèbèr-dèsti dachtèn*, مسلّط بودن *moucèllèt boudèn*, pr. t. *muçallit boudèn*, غلبه کردن *ghèlèbè kèrdèn*, غالب بودن *ghalèb boudèn*, pr. t. *ghalib boudèn.*

Prééminence, s. f., برتری *bèrtèri*, a. تفوّق *tèfèvvouq*, pr. t. *tèfavvuq*, تقدّم *tèqèddoum*, pr. t. *tèqaddum*, فضل *fèzl*, pr. t. *fazl*, فضیلت *fèzilèt*, pr. t. *fazilèt.*

Prééminent, e, adj., برتر *bèrtèr*, a. فایق *fayèq*, pr. t. *faïq*, افضل *èfzèl*, pr. t. *afzal.*

Préétablir, v. a., از اوّل معیّن کردن *èz èvvèl mou'èiyèn kèrdèn*, از اوّل قرار گذاشتن *èz èvvèl qèrar gouzachtèn*, ou دادن *dadèn*; — préétabli, e, از اوّل قرار داده شده *èz èvvèl qèrar dadè-choudè.*

Préexistant, e, adj., از اوّل موجود *èz èvvèl mooudjoud*, pr. t. *èz èvvèl mèvdjoud.*

Préexistence, s. f., a. وجود متقدّم *voudjoudé moutèqèddèm*, pr. t. *vudjoudi mutèqaddèm.*

Préexister, v. n., پیش موجود بودن *pich-mooudjoud boudèn*, pr. t. *pich-mèvdjoud boudèn*, مقدّم موجود بودن *mouqèddèm mooudjoud boudèn.*

Préface, s. f., دیباچه *dibatchè*, pr. t. *dibadjè*, a. مقدّمه *mouqèddèmè*; — introduction, a. فاتحه *fatèhè*, pr. t. *fatiha.*

Préfecture, s. f., a. محلّ حکومت *mèhèllé houkoumèt*; — juridiction, a. ایالت *èyalèt.*

Préférable, adj. des 2 g., بهتر *bèhtèr*, شایان ترجیح *chayané tèrdjih*, a. ارجح *èrdjèh*, اولی *ooula*, pr. t. *èvla* et *oula.*

Préférablement, adv., از روی ترجیح *èz rouï tèrdjih.*

Préférence, s. f., a. ترجیح *tèrdjih*, رجحان *rèdjhan*, pr. t. *ridjhan.*

Préférer, v. a., ترجیح دادن *tèrdjih dadèn*, a. مرجّح *mourèdjdjèh.*

Préfet, s. m., a. حاکم *hakèm*, pr. t. *hakim*, والی *vali.*

Préfinir, v. a terme de jurisp. وقترا معیّن کردن *vèqt-ar mou'èiyèn kèrdèn.*

Préfixe, adj. des 2 g., a. معیّن شده *mou'èiyèn-choudè*, a. معیّن *mou'èiyèn*, مقرّر *mouqèrrèr.*

Préfixion, s. f., a. تعیین وقت *tè'èyiné vèqt*, pr. t. *ta'yini vaqt.*

Préjudice, s. m., گزند *guèzènd*, p. t. زیان *zian*, a. ضرر

zèrèr, pr. t. *zarar*, خسارت *khèçarèt*, pr. t. *khaçarèt*, غدر *ghèdr*, pr. t. *ghadr*.

PRÉJUDICIABLE, adj. des 2 g., سبب زيان *sèbèbè zian*, زيان رسان *zian-rèçan*, a. مضرّ *mouzèrr*, pr. t. *muzirr*.

PRÉJUDICIER, v. n., زيان رسانيدن *zian rèçanidèn*, ضرر رسانيدن *zèrèr rèçanidèn*.

PRÉJUGÉ, s. m. croyance sans examen, اعتقاد باطل *è'ètèqadé batèl*, pr. t. *i'tiqadi batil*, pl. اعتقادات باطله *è'ètèqadaté batèlè*, pr. t. *i'tiqadati batilè*, خيال واهى *khialé vahi*, pr. t. *khiali vahi*; — ce qui a été jugé auparavant dans un cas semblable, حكمى كه سابقه دارد *heukmi ké sabèqè darèd*, pr. t. *hukmi ki sabiqè darèd*; — signe de ce qui arrivera, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a. علامت *'èlamèt*, pr. t. *'alamèt*, عنوان *'ènvan*, pr. t. *'ïnvan*.

PRÉJUGER, v. a., از روى قياس حكم كردن *èz rouï qias heukm kèrdèn*, غور رسى نكرده حكم كردن *ghoour-rèci nè-kèrdè heukm kèrdèn*; — prévoir par conjecture, انگاشتن *èngachtèn*, حدس كردن *hèds kèrdèn*, قياس كردن *qias kèrdèn*.

PRÉLASSER, (SE), v. pron., اظهار وقار و تمكين كردن *èzharé vèqar-ou-tèmkïn kèrdèn*.

PRÉLAT, s. m., كشيش بزرگ *kèchiché bouzourg*, خليفه *khèlifè*.

PRÉLATION, s. f., حقّ منصب پدر *hèqqé mènsèbé pèdèr*.

PRÉLATURE, s. f., a. رتبهٔ خلافت *routbèyé khèlafèt*, pr. t. *rutbèï khilafèt*.

Prêle, s. f. vulg. queue de cheval, plante, a. ذنب الخيل *zènèb-oul-khèil.*

Prélever, v. a., از رويش بر داشتن *èz roui-èch bèr dachtèn,* مفروز داشتن *mèfrouz dachtèn,* موضوع كردن *moouzou' kèrdèn.*

Prélèvement, s. m., a. افراز *èfraz,* pr. t. *ifraz.*

Préliminaire, s. m., a. مقدمه *mouqèddèmè,* pr. t. *muqadèmè,* pl. مقدمات *mouqèddèmat,* pr. t. *muqaddèmat;* — adj. des 2 g., a. مقدم *mouqèddèm,* pr. t. *muqaddèm.*

Préliminairement, adv., a. اول *èvvèl,* اولاً *èvvèlèn,* pr. t. *èvvèla.*

Prélude, s. m. terme de musique, سر آهنگ *sèr-âhèng,* a. مقدمة اللحن *mouqèddèmèt-oul-lèhn,* pr. t. *muqaddèmèt-ul-lahn;* — au fig. ce qui sert d'entrée, a. ابتدا *èbtèda,* pr. t. *ibtida,* مقدمه *mouqèddèmè,* pr. t. *muqaddèmè.*

Préluder, v. n., شروع كردن *chourou' kèrdèn.*

Prématuré, e, adj., پيش رس *pich-rès,* پيش از موسم رسيده *pich èz moouçèm rècidè,* a. باكوره *bakourè;* — se dit aussi des affaires, نا بهنگام *na-bè-hèngam,* pr. t. *na-bè-hènguiam,* بى موقع *bi moouqè'.*

Prématurément, adv., پيش از وقت *pich èz vèqt,* pr. t. *pich èz vaqit.*

Prématurité, s. f., پيش رسى *pich-rèci,* V. Précocité,

Préméditation, s. f., پيش انديشى *pich-èndichi.*

Préméditer, v. a., پيش انديشى كردن *pich-èndichi kèrdèn.*

Prémices, s. f. pl., نوبر *noou-bèr*, a. باکوره *bakourè.*

Premier, e, adj., نخستین *nèkhoustîn*, pr. t. *noukhoustîn*, a. اوّل *èvvèl.*

Premièrement, adv., نخست *nèkhoust*, a. اوّلاً *èvvèlèn*, pr. t. *èvvèla*, ou *èvvèlèn.*

Prémisses, s. f. pl., a. مقدّمات البرهان *mouqadèmat-oul-bourhan.*

Prémotion, s. f., a. القاء الاهی *èlqa'é èlahi*, pr. t. *ilqaï ilahi.*

Prémunir, v. a., تدارك اسباب تحفّظ دیدن *tèdarèké ès-babé tèhèffouz-didèn*, محفوظ داشتن *mèhfouz dach-tèn* ; — se prémunir, خودرا محفوظ داشتن *khoud-ra mèhfouz dachtèn*, تهیّهٔ اسباب حفظ خود دیدن *tèhiyèyé èsbabé hèfzé khoud didèn.*

Prenable, adj. des 2 g., گرفتنی *guèrèftèni*, تسخیر کردنی *tèskhir-kèrdèni.*

Prenant, e, adj., گیرنده *guirèndè*, a. قابض *qabèz* pr. t. *qabiz*, آخذ *âkhèz*, pr. t. *âkhiz.*

Prendre, v. a., گرفتن *guèrèftèn*, pr. t. *guiriftèn*, اخذ کردن *èkhz kèrdèn* ; — prendre un bâton, یك چوب گرفتن *yèk tchoub guèrèftèn*, pr. t. *yèk tchoub guirif-tèn* ; — prendre le thé, چای خوردن *tchaï khourdèn* ; — prendre médecine, دوا خوردن *dèva khourdèn* ; — prendre les armes, سلاح پوشیدن *sèlah pouchidèn*, pr. t. *silah pouchidèn*, مسلّح شدن *moucèllèh choudèn*, pr. t. *muçallah choudèn* ; — prendre garde, حذر کردن *hèzèr kèrdèn*, pr. t. *hazèr kièrdèn*, بر حذر بودن *bèr hèzèr boudèn*, pr. t. *bèr hazèr boudèn*, احتیاط کردن

èhtiat kèrdèn; — prendre feu, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*; — prendre la fuite, گریختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*, pr. t. *firar kièrdèn*, هزيمت كردن *hèzimèt kèrdèn*; — prendre en considération, معتبر دانستن *meu'eutèbèr danèstèn*, pr. t. *mou'tèbèr danistèn*, منظور داشتن *mènzour dachtèn*; — prendre sur soi, بر عهده گرفتن *bèr 'euhdè guèrèftèn*, گردن گرفتن *guèrdèn guèrèftèn*, pr. t. *guirdèn guiriftèn*; — prendre plaisir, لذت بردن *lèzzèt bourdèn*, حظ کردن *hèzz kèrdèn*; — prendre son chemin, راه خودرا پیش گرفتن *rahé khoud-ra pich guèrèftèn*; — prendre le parti de quelqu'un, طرف کسیرا گرفتن *tèrèfé kèci-ra guèrèftèn*, pr. t. *tarafi kèci-ra guiriftèn*; — prendre sous sa protection, زیر حمایت خود گرفتن *ziré hèmayèté khoud guèrèftèn*; — s'en prendre à quelqu'un, بگردن کسی حمل کردن *bè-guèrdèné kèci hèml kèrdèn*; — prendre, dérober, دزدیدن *douzdidèn*, pr. t. *duzdidèn*; — prendre possession, تصرّف کردن *tècèrrouf kèrdèn*, pr. t. *tèçarruf kièrdèn*; — prendre patience, شکیبایی کردن *chèkibayi kèrdèn*, صبر کردن *sèbr kèrdèn*; — v. n. prendre racine, ریشه گرفتن *richè guèrèftèn*, ou simplement, گرفتن *guèrèftèn*; — (en parlant des liquides), انبسته شدن *èmbèstè choudèn*, یخ بستن *yèkh bèstèn*, ou یخ کردن *yèkh kèrdèn*; — se prendre, s'attacher, چسپیدن *tchèspidèn*; — pris, e, گرفته شده *guèrèftè-choudè*, pr. t. *guiriftè-choudè*.

Preneur, euse, s., گیرنده *guirèndè*, اخذ کننده *èkhz-kounèndè*, a. آخذ *âkhèz*, pr. t. *âkhiz*.

PRÉNOM, s. m., a. لـقـب *lèqèb*, pr. t. *laqab*, pl. القاب *èlqab.*

PRÉNOTION, s. f. connaissance superficielle, a. اطّلاع جزئى *èttèla'é djouz'i*, pr. t. *ittila'i djuz'i*, علم اجمالى *'èlmé èdjmali*, pr. t. *'ilmi idjmali.*

PRÉOCCUPATION, s. f. état d'un esprit très-occupé d'un objet, a استغراق ذهن *èstèghraqé zèhn*, pr. t. *istighraqi zihn*; — prévention de l'esprit, پريشانى ذهن *pèrichanïï zèhn.*

PRÉOCCUPER, v. a., بفكر انداختن *bè-fèkr èndakhtèn*, متفكّر كردن *moutèfèkkèr kèrdèn.* pr t. *mutèfakkir kièrdèn*; — prévenir l'esprit de quelqu'un, ذهن پريشان كردن *zèhn pèrichan kèrdèn*, اغلاق الذهن كردن *èghlaq-ouz-zèhn kèrdèn*, pr. t. *ighlaq-uz-zèhn kièrdèn*; — se préoccuper, بفكر افتادن *bè-fèkr ouftadèn* ou رفتن *rèftèn*, انديشناك شدن *èndichnak choudèn*, مستغرق بحر فكرت شدن *moustèghrègué bèhré fèkrèt choudèn*, pr. t. *mustèghraki bahri fikrèt choudèn*, متفكّر شدن *moutèfèkkèr choudèn.*

PRÉOCCUPÉ, E, adj., انديشناك *èndichnak*, a. متفكّر *moutèfèkkèr*, pr. t. *mutèfakkir.*

PRÉOPINANT, s. m., در اظهار رأى خود سبقت كننده *dèr èzharé rè'ï khoud sèbqèt-kounèndè*, pr. t. *dèr izhari rè'ï khod sabqat-kunèndè.*

PRÉOPINER, v. n., در اظهار رأى خود سبقت كردن *dèr èzharé rè'ï khoud sèbqèt kèrdèn.*

PRÉPARATIF, s. m., a. تدارك *tèdarèk*, pr. t. *tèdarik*, تهيه *tèhiyè*; — faire des préparatifs, تدارك ديدن *tèdarèk*

didèn, pr. t. *tèdarik didèn*, اسباب آمادە كردن *èsbab âmadè kèrdèn.*

Préparation, s. f. action de préparer, de se préparer, حاضر كردن *hazèr kèrdèn*, آمادە كردن *âmadè kèrdèn*, آمادە شدن *âmadè choudèn*; — en parlant d'aliments, پخت و پز *poukht-ou-pèz*; — de médicaments, a. تركيب ادويە *tèrkibé èdviè.*

Préparatoire, adj. des 2 g., آمادە كنندە *âmadè-kounèndè*, a. مهيّى *mouhèiyi*; — qui précéde, a. مقدّم *mouqèddèm*, pr. t. *muqaddim.*

Préparer, v. a., آمادە كردن *âmadè kèrdèn*, مهيّا كردن *mouhèiya kèrdèn*, pr. t. *muhèiya kièrdèn*, حاضر كردن *hazèr kèrdèn*; — préparé, e, آمادە *âmadè*, a. حاضر *hazèr*. pr. t. *hazir*; — se préparer, آمادە شدن *âmadè choudèn*, خودرا حاضر كردن *khoud-ra hazèr kèrdèn*, pr. t. *khod-ra hazir kièrdèn.*

Prépondérance, s. f., زبردستى *zèbèr-dèsti*, pr. t. *zibèr-dèsti*, a. تفوّق *tèfèvvouq*, pr. t. *tèfavvuq*, استيلا *èstila*, pr. t. *istila.*

Prépondérant, e, adj., زبردست *zèbèr-dèst*, pr. t. *zibèr-dèst*, a. فايق *fayèq*, pr. t. *fayiq*, متفوّق *moutèfèvvèq*, pr. t. *mutèfèvviq.*

Préposer, v. a., گماشتن *goumachtèn*, مأمور كردن *mè'èmour kèrdèn*, نصب كردن *nèsb kèrdèn*; — préposé, e, گماشتە *goumachtè*, گماشتە شدە *goumachtè-choudè*, a. مأمور *mè'èmour*, pr. t. *mè'mour.*

Préposition, s. f., a. حرف جرّ *hèrfé djèrr*, pr. t. *harfi djèrr.*

Prépuce, s. m., خروسك *khèroucèk*, خروسه *khèroucè*, a. غلفة *ghoulfèt*.

Prérogative, s. f., a. امتياز *èmtiaz*, pr. t. *imtiaz*, pl. امتيازات *èmtiazat*, pr. t. *imtiazat*.

Près, prép., نزديك *nèzdik*, نزد *nèzd*, پهلو *pèhlou*, a. قريب *qèrib*, pr. t. *qarib*; — à peu près, a. تقريبا *tèqribèn*, pr. t. *taqriban*, تخمينا *tèkhminèn*, pr. t. *takhminan*.

Présage, s. m., a. فال *fal*, تفاءل *tèfa'oul*, pr. t. *tèfa'ul*, علامت *'èlamèt*, pr. t. *'alamèt*.

Présager, v. a., فال گرفتن *fal guèrèftèn*, pr. t. *fal guiriftèn*, تفاءل كردن *tèfa'oul kèrdèn*, a. تفاءل *tèfa'oul*, pr. t. *tèfa'ul*.

Presbyte, s. m., دوربين *dour-bïn*, از دور بيننده *èz dour binèndè*.

Presbytéral, e, adj., متعلّق بكشيش *moutè'èllèq bèkèchich*.

Presbytère, s. m., خانۀ كشيش *khanèyé kèchich*.

Prescience, s. f., a. علم غيب *'èlmé ghèib*, pr. t. *'ilmi ghaïb*.

Prescriptible, adj. des 2 g., ابطال پذير بعد از مرور زمان معيّن *èbtal-pèzir bè'èd èz mouroure zèmané mou'èiyèn*.

Prescription, s. f. manière d'acquérir la propriété d'une chose par une possession non interrompue pendant un temps fixé par la loi, a. استحقاق على التصرّف بمرور الوقت المعيّن *èstèhqaqé 'èlat-tècèrrouf bè-mourour-oul-vèqt-oul-mou'èiyèn*, pr. t. *istihqaqi 'alèt-tèçarruf bè-mourour-ul-vaqt-ul-mu'aïyèn*; — extinction d'une dette, ابطال دين بعد از مرور زمانى *èbtalé dèin bè'èd èz*

mourouré zèmani; — ordonnance d'un médecin, a. تجويز حكيم *tèdjvizé hèkim*; — ordre, commandement, فرمان *fèrman*, pr. t. *firman*, a. حكم *heukm*, pr. t. *hukm*, pl. احكام *èhkam*, pr. t. *èhkiam*, امر *èmr*, pl. اوامر *èvamèr*, pr. t. *èvamir*.

Prescrire, v. a., فرمودن *fèrmoudèn*, حكم كردن *heukm kèrdèn*.

Préséance, s. f., پيشدستى *pich-dèsti*, a. تصدّر *tècèddour*, pr. t. *tèçaddur*, تقدّم *tèqèddum*, pr. t. *tèqaddum*.

Présence, s. f., a. حضور *houzour*; — en votre présence, در حضور شما *dèr houzouré chouma*.

Présent, e, adj. le temps présent, اين زمان *ïn zèman*, زمان حال *zèmané hal*, a. حال *hal*; — adj., a. حاضر *hazèr*, pr. t. *hazir*, موجود *mooudjoud*, pr. t. *mèvdjoud*; — être présent, حاضر بودن *hazèr boudèn*, pr. t. *hazir boudèn*, حضور داشتن *houzour dachtèn*; — à présent, اكنون *èknoun*, a. حالا *hala*, الآن *èlân*; — jusqu'à présent, تا اكنون *ta èknoun*, تا حالا *ta hala*, a. الى الآن *èla-èlân*, pr. t. *ila-èlân*.

Présent, s. m. don., (d'un inférieur à un supérieur), پيشكش *pich-kèch* — (d'un supérieur à un inférieur), a. انعام *èn'âm*, خلعت *khèl'èt* — (d'égal à égal), ارمغان *èrmèghan*, a. تعارف *tè'ârouf*, a. هديه *hèdiyè*, pl. هدايا *hèdaya*.

Présentable, adj. des 2 g. en parlant des choses, قابل نشان دادن *qabèlé nèchan dadèn*, pr. t. *qabili nichan dadèn*, a. قابل عرض *qabèlé 'èrz*, pr. t. *qabili 'arz*; — en parlant des personnes ou des choses, سزاوار حضور

برﺩن *sèzavaré houzour bourdèn*, pr. t. *sèzavari huzour bourdèn* لایق معرّفی *layèqé mou'èrrèfi*, pr. t. *layiqi mu'arrifi.*

Présentateur, trice, s., تقدیم کننده *tèqdim-kounèndè*, عرض کننده *'èrz-kounèndè.*

Présentation, s. f., a. عرض *'èrz*, pr. t. *'arz*, تقدیم *tèqdim*, pr. t. *taqdim*, معرّفی *mou'èrrèfi*, pr. t. *mu'arrifi*, V. Présenter.

Présentement, adv., همین دم *hèmïn dèm*, اکنون *èknoun*, a. الآن *èlân*, حالا *hala.*

Présenter, v. a. présenter aux grands personnages, بحضور بردن *bè-houzour bourdèn*; — à ses égaux, معرّفی کردن *mou'èrrèfi kèrdèn*, pr. t. *mu'arrifi kièrdèn*, تقدیم کردن *tèqdim kèrdèn*, pr. t. *taqdim kièrdèn*; — se présenter, بحضور رفتن *bè-houzour rèftèn*, حضور رفتن *houzour rèftèn*; — se présenter à l'esprit, بخاطر رسیدن *bè-khatèr rècidèn*, pr. t. *bè-khatir rècidèn*, خاطر آمدن *khatèr âmèdèn*, بخاطر آمدن *bè-khatèr âmèdèn*; — montrer, نشان دادن *nèchan dadèn*, نمودن *nèmoudèn*, pr. t. *numoudèn.*

Préservatif, ive, adj., حفظ کننده *hèfz-kounèndè*, a. حافظ *hafèz*, pr. t. *hafiz.*

Préservation, s. f., پاس داری *pas-dari*, نگاهداری *nègah-dari*, pr. t. *niguiah-dari*, a. صیانت *sianèt*, محافظت *mouhafèzèt* ou محافظه *mouhafèzè*, pr. t. *muhafazat* et *muhafaza.*

Préserver, v. a., پاسداشتن *pas-dachtèn*, نگاهداشتن *nègah-dachtèn*, pr. t. *niguiah dachtèn*, محافظت کردن

mouhafèzèt kèrdèn; — préservé, e, پاسداشته شده *pas-dachtè-choudè*, a. مصون *mèçoun*, pr. t. *maçoun*, محفوظ *mèhfouz*, pr. t. *mahfouz*.

Présidence, s. f., a. صدارت *sèdarèt*, pr. t. *sadarèt*, رياست *riacèt*.

Président, s. m., صدر نشين *sèdr-nèchïn*, a. رئيس *rè'is*, pl. رؤسا *rou'èça*.

Présider, v. a. et n., صدر نشينى كردن *sèdr-nèchini kèrdèn*, در صدر نشستن *dèr sèdr nèchèstèn*, رياست كردن *riacèt kèrden*.

Présomptif, ive, adj. héritier présomptif du trône, a. ولى عهد *vèli-'èhd*, pr. t. *vèli-'ahd*.

Présomption, s. f. opinion fondée sur des apparences, گمان *gouman*, pr. t. *guman*, پندارى *poundari*, a. ظنّ *zènn*, pr. t. *zann*, pl. ظنون *zounoun*, pr. t. *zunoun*; — opinion trop avantageuse de soi-même, خود پسندى *khoud-pècèndi*, خود بينى *khoud-bini*, زياده سرى *ziadè-sèri*, a. عاجب النفس *'èdjèb-oun-nèfs*, pr. t. *'adjaïb-un-nafs*, غرور *ghourour*.

Presomptueusement, adv., از روى خود پسندى *èz rouï khoud-pècèndi*, از روى غرور *èz rouï ghourour*.

Présomptueux, euse, adj., زياده سر *ziadè-sèr*, بادبر *bad-bèr*, خود پسند *khoud-pècènd*, pr. t. *khod-pècènd*, خودبين *khoud-bïn*, pr. t. *khod-bïn*, a. مغرور *mèghrour*, pr. t. *maghrour*, نفّاج *nèffadj*.

Presque, adv., نزديك *nèzdik*, p. t. همان *hèman*, a. قريب *qèrib*, pr. t. *qarib*; — c'est presque fini, نزديك است

نـزديـك باتـمـام *nèzdik-èst tèmam bè-chèvèd*, تمام بشود نزديك است *nèzdik bè-ètmam-èst.*

Presqu'île, s. f., نيم جزيره *nim-djèzirè.*

Pressage, s. m., فشردگى *fèchourdègui*, فـشـار *fèchar*, a. تعصير *tè'ècir*, pr. t. *ta'cir.*

Pressant, e, adj., اصرار كننده *èsrar-kounèndè*; — urgent, a. فوتى *foouti*, a. مبرم *moubrèm*, pr. t. *mubrim*, ماجبر *moudjbèr*, pr. t. *mudjbir*; — urgent, a. فـوتـى *foouti*, pr. t. *fèvti*, ضـرورى *zèrouri*, pr. t. *zarouri*, p. t. باجـد *bè-djèdd.*

Presse, s. f. machine à imprimer, چرخ چاپخانه *tchèrkhé tchap-khanè*, a. مـلـزمه *mèlzèmè*; — machine avec laquelle ou presse toutes sortes de choses, مـنـگـنه *mènguènè*, جـنـدره *djèndèrè*, چـرخـسـت *tchèrkhoust*; — foule, cohue, انبوهى مردم *èmbouhiï mèrdoum*, a. ازدحام *èzdiham*, pr. t. *izdiham.*

Pressé, e, adj., دستپاچه *dèst-patchè*, a. مستعاجـل *moustè'èdjèl*, pr. t. *musta'djil*, V. **Presser.**

Pressentiment, s. m., گـواهى دل *guèvahiï dèl*, a. حـدس كردن *hèds kèrdèn.*

Presser, v. a., فشردن *fèchourdèn*, فشار دادن *fèchar dadèn*, فشاردن *fèchardèn*; — hâter, دستپاچـگـى كـردن *dèst-patchègui kèrdèn*, عـاجـلـه كردن *'èdjèlè kèrdèn*, تعاجيل كردن *tè'èdjil kèrdèn*, pr. t. *ta'djil kièrdèn*; — approcher une chose ou une personne d'une autre, نـزديـك بهمديگر كـردن *nèzdik bè-hèm-diguèr kèrdèn*, پهلوى هـم آوردن *pèhlouï hèm âvourdèn*; — se presser, نزديـك بهمديگر شـدن *nèzdik bè-hèm-diguèr choudèn*,

پهلوی هم نشستن *pèhlouï hèm nèchèstèn*; — se hâter, شـتـاب کـردن *chètab kèrdèn*, pr. t. *chitab kièrdèn*, دست پاچه شدن *dèst-patchè choudèn*, تعجیل کردن *tè'èdjil kèrdèn*, pr. t. *ta'djil kièrdèn*, عـاجـلـه کـردن *'èdjèlè kèrdèn*; — pressé e, شتابنده *chètabèndè*, pr. t. *chitabèndè*, دستپاچه *dèst-pachè*, a. مستعجل *moustè'èdjèl*, pr. t. *musta'djil*; — en parlant d'affaires, a. فوتی *foouti*, pr. t. *fèvti*; — en parlant des fruits qui ont été pressés, فشرده شده *fèchourdè-choudè*.

Presseur, se, s., منکنه‌جی *mènguènèdji*.

Pressier, s. m., چاپزن *tchap-zèn*.

Pression, s. f., سنگینی *sènguini*, فشار *fèchar*; — la pression de l'air, سنگینی هوا *sènguinii hèva* فشار هوا *fècharé hèva*.

Pressis, s. m., آب گوشت فشرده *ábé gouchté fèchourdè*, عصارهٔ گوشت *'èçarèyé goucht*.

Pressoir, s. m., چرخست *tchèrkhoust*, t. p. جندره *djèndèrè*, منگنه *mènguènè*, a. معصره *mè'ècèrè*, pr. t. *ma'cèrè*, V. Presse.

Pressurage, s. m., فشردگی *fèchourdègui*, a. تعصیر *tè'ècir*, pr. t. *ta'cir*.

Pressurer, v. a. exprimer le suc V. Presser dans ce sens, — au fig., زیادتی کردن *ziadèti kèrdèn*, جبر کردن *djèbr kèrdèn*.

Pressureur, s. m., فشارنده *fècharèndè*, a. عصّار *'èssar*, pr. t. *'assar*, معصّر *mou'èssèr*, pr. t. *mu'assir*.

Prestance, s. f., نمایش *nèmayèch*, نمود *nèmoud*, a. منظر *mènzèr*, هیئة *hèi'èt*.

Prestation, s. f. prestation de serment, سوگند خوردن *soouguend khourdèn.*

Preste, adj. des 2 g., جلد *djèld*, چست *tchoust.*

Prestesse, s. f., جلدی *djèldi*, جلد دستی *djèld-dèsti*, چستی *tchousti.*

Prestement, adv., جلد *djèld*, چست *tchoust*, pr. t. *tchust*, زود *zoud.*

Prestidigitateur, s. m., حقّه باز *hoqqè-baz.*

Prestidigitation, حقّه بازی *hoqqè-bazi.*

Prestige, s. m., سیمیاکاری *simia-kari*; — au fig., چشم بندی *tchèchm-bèndi*, حقّه بازی *hoqqè-bazi.*

Prestigieux, euse, adj., سیمیاکار *simia-kar*, pr. t. *simia-kiar*, سیمیا آسا *simia-âça*, چشم بند *tchèchm-bènd*, سحر آمیز *sèhr-âmiz*, pr. t. *sihr-âmiz*, p. t. سحرکار *sèhr-kar*, pr. t. *sihr-kiar.*

Présumable, adj. des 2 g., انگار کردنی *èngar-kèrdèni*, a. محتمل *mouhtèmèl*, pr. t. *muhtèmil.*

Présumer, v. a., انگاشتن *èngachtèn*, انگار کردن *èngar kèrdèn*, ظنّ کردن *zènn kèrdèn*, pr. t. *zann kièrdèn*, گمان داشتن *gouman dachtèn*, pr. t. *guman dachtèn*; — présumé, e, انگاشته شده *èngachtè-choudè*, a. مظنون *mèznoun*, pr. t. *maznoun.*

Présupposer, v. a., از اوّل فرض کردن *èz èvvèl fèrz kèrdèn*, مقدّم فرض کردن *mouqèddèm fèrz kèrdèn*, قبل از وقوع فرض کردن *qèbl èz vouqou' fèrz kèrdèn*, pr. t. *qabl èz vuqou' farz kièrdèn*; — présupposé, e, از اوّل فرض کرده شده *èz èvvèl fèrz-kèrdè-choudè.*

Présupposition, s. f., فرض پیش از وقوع *fèrzé pich èz*

vouqou', فرض قبل الوقوع *fèrzé qèbl-oul-vouqou'*, pr. t. *farzi qabl-ul-vouqou'*.

Présure, s. f., مايۀ پنير *mayèyé pènir*.

Prêt, s. m., وام *vam*, a. قرض *qèrz*, pr. t. *qarz*, pl. قروض *qourouz*, عاريۀ *'âriyèt*, عاريه *'âriyè*.

Prêt, e, adj., آماده *âmadè*, a. حاضر *hazèr*, pr. t. *hazir*, مهيا *mouhèiya*.

Prétendant, e, s., خواهان *khahan*, a. طالب *talèb*, pr. t. *talib*, pl. طلّاب *tèllab*.

Prétendre, v. a. soutenir qu'on a droit à une chose, ادّعا كردن *èddè'â kèrdèn*; — v. n. aspirer à une chose, خواهان بودن *khahan boudèn*, طالب بودن *talèb boudèn*, pr. t. *talib boudèn*.

Prétendu, e, adj. douteux, faux, دروغى *douroughi*, a. جعلى *djè'èli*, pr. t. *dja'li*; — soi-disant, گويند *gouyènd*.

Prétendu, e, s. futur époux, نامزد *nam-zèd*, داماد *damad*; — la prétendue, عروس *'èrous*.

Prétentieux, euse, adj., پر ادّعا *pour-èddè'â*.

Prétention, s. f., a. ادّعا *èddè'â*, pr. t. *iddi'â*, مدّعا *moud-dè'â*, pr. t. *muddè'â*.

Prêter, v. a., وام دادن *vam dadèn*, (peu usité) قرض دادن *qèrz dadèn*, برسم عاريه دادن *bè-rèsmé 'âriyé dadèn*; — prêter à intérêt, پول بمنفعت دادن *poul bè-mènfè'èt dadèn*, pr. t. *poul bè-mènfa'at dadèn*; — prêter secours, ياورى كردن *yavèri kèrdèn*, امداد كردن *èmdad kèrdèn*, كومك كردن *keumèk kèrdèn*; — prêter l'oreille, گوش كردن *gouch kèrdèn*, گوش دادن *gouch dadèn*;

— prêter serment, يمين ياد كردن *yèmîn yad kèrdèn*, سوگند خوردن *soouguènd khourdèn*, pr. t. *sèvguènd khordèn*, قسم خوردن *qècèm khourdèn*, pr. t. *qacèm khordèn*; — se prêter à, گراييدن *guèrayidèn*, راضي شدن *razi choudèn*; — v. n. s'étendre en tirant, وا شدن *va choudèn*, دراز شدن *dèraz choudèn*, pr. t. *diraz choudèn*.

PRÉTÉRIT, s. m., a. فعل ماضي *fè'èlé mazi*, pr. t. *fi'li mazi*.

PRÉTÉRITION, s. f. omission, a. ذهول *zehoul*, pr. t. *zuhoul*, V. OMISSION.

PRÊTEUR, SE, s., وام دهنده *vam-dèhèndè*, قرض دهنده *qèrz-dèhèndè*.

PRÉTEXTE, s. m., بهانه *bèhanè*, a. عذر *'euzr*, pr. t. *'uzr*.

PRÉTEXTER, v. a., بهانه آوردن *bèhanè âvourdèn*, عذر آوردن *'euzr âvourdèn*; — chercher un prétexte, پيي بهانه گشتن *pèiyé bèhanè guèchtèn*.

PRÊTRE, s. m., كشيش *kèchich*.

PRÊTRISE, s. f., كشيشي *kèchichi*.

PREUVE, s. f. ce qui établit la vérité d'un fait, a. برهان *bourhan*, pr. t. *burhan*, pl. براهين *bèrahîn*, دليل *dèlil*, pl. دلايل *dèlayèl*, pr. t. *dèlayil*; — démonstration, اثبات *èsbat*, pr. t. *isbat*, سند *sènèd*; — preuve évidente, a. دليل واضح *dèlilé vazèh*, pr. t. *dèlili vazih*; — preuve convaincante, دليل مثبت *dèlilé mousbèt*, pr. t. *dèlili musbit*; — preuves judiciaires, a. ادلّهٔ شرعيّه *èdèllèyé chèr'iyè*, pr. t. *adillèï chèr'iyè*.

PRÉVALOIR, v. n., برتري داشتن *bèrtèri dachtèn*, فايق

آمـدن *fayèq âmèdèn*, pr. t. *fayiq âmèdèn*; — se prévaloir, tirer avantage, بهرهمند شدن *bèhrèmènd choudèn*, استفاده کـردن *èstèfadè kèrdèn*, pr. t. *istifadè kièrdèn*, فائده کردن *fa'idé kèrdèn*.

PRÉVARICATEUR, TRICE, s., خـيـانـت کننده *khianèt-kounèndè*, خيانتکار *khianèt-kar*, a. خـايـن *khayèn*, pr. t. *khayïn*.

PRÉVARICATION, s. f., a. خيانت *khianèt*.

PRÉVARIQUER, v. n., خيانت کردن *khianèt kèrdèn*.

PRÉVENANCE, s. f., دلـنـوازی *dèl-nèvazi*, pr. t. *dil-nèvazi*, دلجوئی *dèl-djouyi*, pr. t. *dil-djouyi*, خاطر پروری *khatèr-pèrvèri*, p. t. همت بـی نـيـاز *hèmmèté bi-niaz*, pr. t. *himmèti bi niaz*, a. التفـات *èltèfat*, pr. t. *iltifat*, اکرام *èkram*, pr. t. *ikram*.

PRÉVENANT, E, adj., دلـنـواز *dèl-nèvaz*, pr. t. *dil-nevaz*, دلجـو *dèl-djou*, pr. t. *dil-djou*, مـهـربان *mèhrèban*, pr. t. *mihruban*, خـاطـر پـرور *khatèr-pèrvèr*, pr. t. *khatir-pèrvèr*; — agréable, دلـربـا *dèl-rouba*, pr. t. *dil-ruba*, پسنديده *pècèndidè*, p. t. خوش *khoch*, a. محبوب القلوب *mèhboub-oul-qouloub*, pr. t. *mahboub-ul-qouloub*.

PRÉVENIR, v. a. devancer, پيش رسيـدن *pich rècidèn*; — être le premier à faire ce qu'un autre voulait faire, سبقـت کـردن *sèbqèt kèrdèn*; — avertir, آگـاه کـردن *âgah kèrdèn*, pr. t. *âguiah kièrdèn*, اطّـلاع دادن *èttèla' dadèn*, pr. t. *ittila' dadèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn*, pr. t. *khabèr dadèn*, مخبر کردن *moukh-bèr kèrdèn*; — prévenu, e, آگاه *âgah*, p. t. خبردار *khèbèr-dar*, pr. t. *khabèr-dar*; — en termes de procédure, متهم شده *mout-*

tèhèm-choudè, pr. t. *muttèhim-choudè*, a. متّهم *mouttè-hèm*, pr. t. *muttèhim*.

Prévention, s. f., گمان بی پا *goumané bi pâ*, ظنّ بی سبب *zènné bi sèbèb*.

Prévision, s. f. conjecture, a. احتمال *èhtèmal*, pr. t. *ih-timal*; — prévoyance, پیش‌بینی *pich-bini*.

Prévoir, v. a., قبل از وقوع استدلال کردن *qèbl èz vouqou' èstèdlal kèrdèn*, pr. t. *qabl èz vuqou' istidlal kièrdèn*, پیش بینی کردن *pich-bini kèrdèn*, عاقبت اندیشی کردن *'âqèbèt-èndichi kèrdèn*, pr. t. *'âqibèt èndichi kièrdèn*, a. استدلال قبل الظهور *èstèdlal qèbl-èz-zouhour*, pr. t. *istidlal qabl-uz-zouhour*.

Prévôt, s. m., باشی *bachi*, a. نقیب *nèqib*, pr. t. *naqib*; — prévôt des marchands, تاجر باشی *tadjèr-bachi*, pr. t. *tadjir-bachi*, ou ملك التجّار *mèlèk-out-touddjar*, pr. t. *mèlik-ut-tuddjar*.

Prévôtal, e, adj. qui a rapport au prévôt, a. متعلّق به نقیب *moutè'èllèq bè-nèqib*; — sans appel, a. قطعی *qèt'i*, pr. t. *qat'i*.

Prévôtalement, adv., a. بحکم قطعی *bè-heukmé qèt'i*, pr. t. *bè-hukmi qat'i*.

Prévôté, s. f., a. نقابت *nèqabèt*, pr. t. *niqabèt*.

Prévoyance, s. f., عاقبت اندیشی *'âqèbèt-èndichi*, pr. t. *'âqibèt-èndichi*, مآل اندیشی *mè'al-èndichi*, a. بصیرت *bècirèt*.

Prévoyant, e, adj., عاقبت اندیش *'âqèbèt èndich*, pr. t. *'âqibèt-èndich*, مآل بین *mè'al-bïn*, a. اهل بصیرت *èhlé bècirèt*, pr. t. *èhli bècirèt*.

Priapisme, s. m., نعوظ دايمى *nou'ouzé daïmi*, pr. t. *nu'ouzi daïmi*, a. علّة النعوظ *'èllèt-oun-nou'ouz*, pr. t. *'illèt-un-nu'ouz*.

Prie-Dieu, s. m., جانماز *dja-nèmaz*, جاى نماز *djaï nèmaz*, p. t. نمازگاه *nèmaz-gah*, pr. t. *namaz-guiah*.

Prier, v. a. demander des grâces à Dieu, دعا كردن *do'a kèrdèn*; — faire la prière, نماز كردن *nèmaz kèrdèn*, pr. t. *numaz kièrdèn*; — prier quelqu'un au sujet de quelque chose, التماس كردن *èltèmas kèrdèn*, pr. t. *il-timas kièrdèn*, نياز كردن *niaz kèrdèn*, توقّع كردن *tè-vèqqou' kèrdèn*, pr. t. *tèvèqqu' kièrdèn*, خواهشمند شدن *khahèchmènd choudèn*, pr. t. *khahichmènd choudèn*, خواهش داشتن *khahèch dachtèn* ou كردن *kèrdèn*, pr. t. *khahich dachtèn* ou *kièrdèn*; — je vous prie, je vous en prie, از شما التماس دارم *èz chouma èltè-mas darèm* ou شمارا التماس ميكنم *chouma-ra èltèmas mi-kounèm*, pr. t. *chuma-ra iltimas mi-kunem*, از شما خواهش دارم *èz chouma khahèch darèm*, pr. t. *èz chouma khahich darèm*, از شما خواهشمندم *èz chouma khahèch-mènd-èm*; — prié, e, التماس كرده شده *èltèmas kèrdè-choudè*, pr. t. *iltimas kièrdè-choudè*; — invité, دعوت شده *dè'èvèt-choudè*, pr. t. *da'vèt-choudè*.

Prière, s. f. demande à titre de grâce, نياز *niaz*, خواهش *khahèch*, a. التماس *èltèmas*, pr. t. *iltimas*, تمنّا *tè-mènna*, رجا *rèdja*, pr. t. *ridja*; — terme de culte, درود *dèroud*, a. نماز *nèmaz*, pr. t. *namaz*, دعا *do'â*, pr. t. *dou'â*, صلاة *sèlat*, pr. t. *salat*, pl. صلوات *sèlèvat*, pr. t. *salavat*.

Prieur, s. m., پیر طریقت *piré tèriqèt.*

Prieuré, s. m., جماعت کشیشان *djèma'èté kèchichan*, pr. t. *djèma'ati kèchichan.*

Primaire, adj. des 2 g., نخستین *nèkhoustïn*, pr. t. *nukhoustïn*, ابتدائی *èbtèdayi*, pr. t. *ibtidayi*, a. اوّل *èvvèl* ; — école primaire, مدرسهٔ مبتدیان *mèdrècèyé moubtèdian*, pr. t. *mèdrècèï mubtèdian.*

Primat, s. m., ریش سفید کشیشان *rich-sèfidé kèchichan.*

Primauté, s. f., سروری *sèrvèri*, a. ریاست *riacèt.*

Prime, s. f., a. عطیّه *'ètiyè*, pr. t. *'atiyè* ; — de prime abord, از اوّل *èz èvvèl.*

Primer, v. n., برتری داشتن *bèrtèri dachtèn*, تقدّم داشتن *tèqèddoum dachtèn*, pr. t. *tèqaddum dachtèn*, تفوّق داشتن *tèfèvvouq dachtèn.*

Primeur, s. f., موسم میوهٔ نوبر *mooucèmé mivèyé noou-bèr*, اوّل موسم میوه *èvvèl mooucèmé mivè* ; — au pl fruits précoces, نوبر *noou-bèr*, a. باکوره *bakourè*, pr. t. *bakiourè.*

Primevère, s. f., گل اوّل بهار *goulé èvvèlé bèhar.*

Primitif, ive, adj., پیشین *pichïn*, ابتدائی *èbtèdayi*, a. اوّلی *èvvèli*, اصلی *èsli*, pr. t. *asli.*

Primitivement, adv., از اوّل *èz èvvèl*, از اصل *èz èsl*, در اصل *dèr èsl*, a. عن اصل *'èn èsl*, pr. t. *'an asl*, فی الاصل *fil-èsl*, pr. t. *fil-asl.*

Primo, adv., a. اوّلاً *èvvèlèn.*

Primogéniture, s. f., نخستزادگی *nèkhoust-zadègui* ; — droit de primogéniture, حقّ نخستزادگی *hèqqé nèkhoust-zadègui*, a. حقّ کبرالسنّ *hèqqé kèbr-ous-sènn*, pr. t. *haqqi kibr-us-sinn.*

Primordial, e, adj., a. اصلی *èsli*, pr. t. *asli*.

Primordialement, adv., a. اصلاً *èslèn*, اصلیاً *èsliè̀n*, pr. t. *asliè̀n*.

Prince, s. m. souverain, شهریار *chèhriar*, pr. t. *chèhèriar*, خدیو *khèdiv*, p. t. شاه *chah*, پادشاه *padèchah*, pr. t. *padichah*, a. سلطان *soultan*, pr. t. *sultan*, pl. سلاطین *sèlatîn* pr. t. *salatîn*; — celui qui possède une souveraineté en titre, جا نشین *dja-nèchîn*, pr. t. *dja-nichîn*, a. امیر *èmir*, pl. امرا *eumèra*, pr. t. *umèra*; — prince du sang, شاهزاده *chah-zadè*, پادشاهزاده *padèchah-zadè*, pr. t. *padichah-zadè*.

Princesse, s. f., شاهزاده خانم *chah-zadè-khanoum*, pr. t. *chah-zadè-hanoum*.

Princier, e, adj. de prince ou de princesse, متعلّق بشاهزاده *moutè'èllèq bè-chah-zadè*; — digne d'un prince, شایان شاهزاده *chayané chah-zadè*.

Principal, e, adj., سر *sèr*, ویژه *vijè*, a. عمده *'oumdè*, اصل *èsl*, pr. t. *asl*.

Principalement, adv. surtout, بویژه *bè-vijè*, باخصوص *bè-kheçous*, a. خصوصاً *kheçoucèn*, pr. t. *khouçouça*, علی الخصوص *'èlèl-kheçous*, pr. t. *'èlal-khouçous*.

Principalité, s. f., a. ریاست *riacèt*.

Principat, s. m., a. سلطنت *sèltènèt*, pr. t. *saltanat*.

Principauté, s. f. dignité, a. حکومت *houkoumèt*, pr. t. *hukioumèt*, رتبهٔ امیری *routbèyé èmiri*, pr. t. *rutbèï èmiri*; — pays gouverné par un prince, a. ایالت *èyalèt*, pr. t. *ayalèt*, مملکت *mèmlèkèt*; — les deux principautés, مملکتین *mèmlèkètèin*.

Principe, s. m. première cause, a. علت اصلی *'èllèté èsli*, pr. t. *'illèti asli*, مبداء *mèbda'*; — maxime, a. اصول *ouçoul*, قاعده *qa'èdè*, pr. t. *qa'ïdè*, pl. قواعد *qèva'èd*, pr. t. *qava'ïd*; — principe de morale, a. اصول اخلاق *ouçoulé èkhlaq*, pr. t. *uçouli akhlaq*.

Printanier, e, adj., بهاری *bèhari*.

Printemps, s. m., بهار *bèhar*, pr. t. *bahar*, فصل بهار *fèslé bèhar*, pr. t. *fasli bahar*, a. ربیع *rèbi'*.

Priorité, s. f., a. تقدّم *tèqèddoum*, pr. t. *tèqaddum*.

Pris, e, adj., گرفته شده *guerèftè-choudè*, گیر آمده *guir-âmèdè*.

Prisable, adj. des 2 g., estimable, شایان *chayan*, شایسته *chayèstè*, p. t. سزاوار *sèzavar*, a. لایق *layèq*, pr. t. *layiq*.

Prise, s. f. action de prendre, گرفتن *guèrèftèn*, a. اخذ *èkhz*, pr. t. *akhz*, ضبط *zèbt*, pr. t. *zabt*; — conquête, a. فتح *fèth*, pl. فتوحات *foutouhat*, pr. t. *futuhat*, تسخیر *tèskhir*, pr. t. *taskhir*; — la chose qu'on a prise, a. غنیمت *ghènimèt*, pr. t. *ghanimèt*, pl. غنایم *ghènayèm*, pr. t. *ghanayim*; — lâcher prise, از دست دادن *èz dèst dadèn*, ول کردن *vèl kèrdèn*; — prise de possession, a. تصرّف *tècèrrouf*, pr. t. *tèçarruf*; — querelle, ستیز *sètiz*, a. نزاع *nèza'*, pr. t. *niza'*.

Prisée, v. a. action de priser, V. **Priser**.

Priser, v. a., mettre le prix à une chose, قیمت گذاشتن *qèimèt gouzachtèn*, pr. t. *qimèt guzachtèn*, نرخ گذاشتن *nèrkh gouzachtèn*, قیمت کردن *qèimèt kèrdèn*, pr. t. *qimèt kièrdèn*; — estimer, محترم داشتن *meuhtèrèm*

dachtèn, pr. t. *mouhtèrèm dachtèn*, معتبر دانستن *meu'-eutèbèr danèstèn*, pr. t. *mou'tèbèr danistèn*; — v. n. aspirer du tabac par le nez, انفيّه كشيدن *ènfiyè kèchidèn*.

Priseur, s. m. qui fait la prisée, قيمت گذار *qèimèt-gouzar*, pr. t. *qimèt-guzar*, معيّن كنندهٔ قيمت *mou'èiyèn-kounèndèyè qèimèt*, pr. t. *mu'aïyèn-kunèndèï qimèt*; — qui prend du tabac, انفيّه كش *ènfiyè-kèch*.

Prisme, s. m., a. مشور *mèchvèr*, pr. t. *michvèr* ou موشور *moouchour*, pr. t. *mèvchour*, pl. مواشير *mèvachir*.

Prison, s. f., زندان *zèndan*, pr. t. *zïndan*, حبس خانه *hèbs-khanè*, a. حبس *hèbs*, pr. t. *habs*, محبس *mèhbès*; — mettre en prison, زندانى كردن *zèndani kèrdèn*, pr. t. *zïndani kièrdèn*, بزندان انداختن *bè-zèndan èndakhtèn*, حبس كردن *hèbs kèrdèn*.

Prisonnier, e, s. qui est en prison, زندانى *zèndani*, a. محبوس *mèhbous*, pr. t. *mahbous*; — pris à la guerre, دستگير *dèst-guir*, a. اسير *ècir*, vulg. *yècir*, pl. اسرا *oucèra*.

Privatif, ive, adj., a. حرف النفى *hèrf-oun-nèfi*, pr. t. *harf-un-nèfi*.

Privation, s. f., a. محرومى *mèhroumi*, a. حرمان *hèrman*, pr. t. *hirman*, محروميّت *mèhroumiyèt*, pr. t. *mahroumiyèt*.

Privativement, adv., a. باستثنا *bè-èstèsna*, pr. t. *bè-istisna*, a. بالاستثنا *bèl-èstèsna*, pr. t. *bil istisna*, مخصوصاً *mèkhsoucèn*, pr. t. *makhsoucèn*.

Privauté, s. f., familiarité, منتهاى بى تكليفى *mountèhaï bi tèklifi*.

Privé, e, adj. qui est simple particulier, شخص متعارف *chèkhsé moutè'ârèf*; — apprivoisé, آموخته *âmoukhtè*, خانگی *khanègui*; — en lieu privé, جای خلوت *djaï khèlvèt*.

Privément, adv., V. **Familièrement**.

Priver, v. a., محروم داشتن *mèhroum dachtèn*, محروم کردن *mèhroum kèrdèn*, pr. t. *mahroum kièrdèn*; — se priver, خودرا محروم داشتن *khoud-ra mèhroum dachtèn*, ou کردن *kèrdèn*, محروم شدن *mèhroum choudèn*; — s'abstenir, اجتناب کردن *èdjtènab kèrdèn*, pr. t. *idjtinab kièrdèn*, پرهیز کردن *pèrhiz kèrdèn*; — privé, e, a. محروم *mèhroum*, pr. t. *mahroum*.

Privilège, s. m., a. امتیاز *èmtiaz*, pr. t. *imtiaz*, pl. امتیازات *èmtiazat*, pr. t. *imtiazat*.

Privilégié, e, adj., صاحب امتیاز *sahèbé èmtiaz*, pr. t. *sahibi imtiaz*.

Privilégier, v. a. (peu usité), امتیاز دادن *èmtiaz dadèn*.

Prix, s. m., ارزش *èrzèch*, p. t. بها *bèha*, a. قیمت *qèimèt*, pr. t. *qimèt*, ثمن *semèn*, pl. اثمان *èsman*; — diminuer le prix, قیمت‌را کم کردن *qèimèt-ra kèm kèrdèn*; — estime que l'on fait d'une chose, a. قدر *qèdr*, pr. t. *qadr*; — il n'en connait pas le prix, قدرش‌را نمیداند *qèdrèch-ra nè-mi-danèd*; — récompense, a. اجرت *oudjrèt*, pr. t. *udjrèt*; — prix fixe, a. قیمت معیّن *qèimèté mou'èiyèn*, pr. t. *qimèti mu'aïyèn*; — quel en est le prix? قیمتش چه چیز است *qèimèt-èch tchè-tchiz-èst*, pr. t. *qimèt-èch tchi-tchiz-èst*; — cela

n'a pas de prix, این قیمت ندارد *in qèimèt nè-darèd.*

Probabilité, s. f., a. احتمال *èhtèmal*, pr. t. *ihtimal*, pl. احتمالات *èhtèmalat*, pr. t. *ihtimalat.*

Probable, adj. des 2 g., احتمال دارد *èhtèmal darèd*, a. محتمل *mouhtèmèl*, pr. t. *muhtèmil*, a. قابل *qabèl*, pr. t. *qabil*; — c'est probable, احتمال دارد *èhtèmal darèd*, احتمال میرود *èhtèmal mi-rèvèd*, pr. t. *ihtimal mi-rèvèd*, a. یحتمل *yahtèmèl*, pr. t. *yahtèmil.*

Probablement, adv., احتمال میرود *èhtèmal mi-rèvèd*, دور نیست *dour nist.*

Probante, adj. f., raison probante, ثابت کننده *sabèt-kou-nèndè*, pr. t. *sabit-kiunèndè*, a. مثبت *mousbèt*, pr. t. *musbit.*

Probatif, ive, adj. V. **Probante.**

Probation, s. f., a. مدّت امتحان *mouddèté èmtèhan*, pr. t. *muddèti imtihan.*

Probatoire, adj. des 2 g. acte probatoire, فرمان مبنی بر اثبات استعداد شاگرد *fèrmané mèbni bèr èsbaté èstè'è-dadé chaguèrd.*

Probe, adj. des 2 g., درست *droust*, پاکدامن *pak-damèn*, a. صالح *salèh*, pr. t. *salih.*

Probité, s. f., پاکدامنی *pak-damèni*, درستی *drousti*, pr. t. *drusti.*

Problématique, adj. des 2 g. qui est douteux, a. مشکوك *mèchkouk*, pr. t. *mèchkiouk*; — dont on peut soutenir l'affirmative et la négative, a. ممکن الاثبات و النفی *moumkèn-oul-èsbat-oun-nèfi*, pr. t. *munkïn-ul-isbat vèn-nèfi.*

Problématiquement, adv., بصورت نفی و اثبات *bè-sourèté nèfi-ou-èsbat.*

Procédé, s. m. manière d'agir, رفتار *rèftar*, a. سلوك *soulouk*, pr. t. *sulouk*, حركت *hèrèkèt*, pr. t. *harèkièt*; — méthode, a. دستور العمل *dèstour-oul-'èmèl*, pr. t. *dèstour-ul 'amèl.* طرز *tèrz*, اصول *ouçoul*, pr. t. *uçoul.*

Procéder, v. n. provenir tirer origine, ناشی شدن *nachi choudèn*, نشأت كردن *nèch'èt kèrdèn*; — agir, عمل كردن *'èmèl kèrdèn*, pr. t. *'amèl kièrdèn*, اقدام كردن *èqdam kèrdèn*, pr. t. *iqdam kièrdèn*, مبادرت كردن *moubadèrèt kèrdèn*; — manière de se comporter, رفتار كردن *rèftar kèrdèn*, سلوك كردن *soulouk kèrdèn*, pr. t. *sulouk kièrdèn*, حركت كردن *hèrèkèt kèrdèn*, pr. t. *harèkièt kièrdèn.*

Procédure, s. f., a. مرافعه *mourafè'è*, pr. t. *murafa'a*, pl. مرافعات *mourafè'ât*, pr. t. *murafa'ât.*

Procès, s. m., a. دعوى ou دعوا *dè'èva*, pr. t. *da'va*, pl. دعاوى *dè'âvi*, pr. t. *da'âvi*; — procès-verbal, تحرير صورت حال *tèhriré sourèté hal*, pr. t. *tahriri sourèti hal.*

Processif, ive, adj., (peu usité), مرافعه دوست *mourafè'è-doust.*

Procession, s. f., كوكبه *kooukèbè.*

Processionnellement, adv., با كوكبه *ba kooukèbè*, pr. t. *ba-kèvkèbè.*

Prochain, s. m., nos semblables, هم جنس *hèm-djèns*, pr. t. *hèm-djïns*, a. ابن جنس *èbné djèns*, pr. t. *ibni djïns*, pl. ابناء جنس *èbna'é djèns*, pr. t. *ibnaï djïns*, قرين *qèrïn*, pr. t. *qarïn*, pl. اقران *èqran*, pr. t. *aqran.*

Prochain, **e**, adj. qui est près, نزدیك *nèzdik*, a. قریب *qèrib*, pr. t. *qarib*; — se dit aussi du temps, آینده *âyèndè*, a. آتیه *atiè*; — la semaine prochaine, هفتهٔ آینده *hèftèyé âyèndè*.

Prochainement, adv., بعد از اندك مدّت *bè'èd èz èndèk mouddèt*, a. عنقریب *'ènqèrib*, pr. t. *'anqarib*, قریباً *qèribèn*, pr. t. *qaribèn*.

Proche, adj. des 2 g., نزدیك *nèzdik*, a. قریب *qèrib*, pr. t. *qarib*; — proches, s. m. pl., proches parents, خویش *khich*, pl. خویشان *khichan*, خویشاوند *khichavènd*, pl. خویشاوندان *khichavèndan*, a. اقربا *èqrèba*, pr. t. *aqraba*, قوم *qooum*, pr. t. *qavm*; — adv., de proche en proche, رفته رفته *rèftè-rèftè*, بتدریج *bètèdridj*.

Proclamation, s. f. écrit contenant ce que l'on proclame, اعلام نامه *è'èlam-namè*, pr. t. *i'lam-namè*; — ce que l'on adresse au peuple, à l'armée, اعلام بآواز بلند *è'èlam bè-âvazé boulènd*, pr. t. *i'lam bè-âvazi bulènd*, اعلام بندا *è'èlam bè-nèda*.

Proclamer, v. a. publier à haute voix, بآواز بلند اعلام کردن *bè-âvazé boulènd è'èlam kèrdèn*, جهار کشیدن *djèhar kèchidèn*, vulg. *djar kèchidèn*; — divulguer, اعلام کردن *è'èlam kèrdèn*, pr. t. *i'lam kièrdèn*, فاش کردن *fach kèrdèn*.

Procréation, s. f., a. تولید *tooulid*, pr. t. *tèvlid*, تکوین *tèkvîn*, ولادت *vèladèt*.

Procréer, v. a., اولاد پیدا کردن *ooulad pèida kèrdèn*, pr. t. *èvlad pèida kièrdèn*, تناسل کردن *tènaçoul kèr-*

dèn; — procréé, e, زائیده شده *zaïdè-choudè*, a. مولود *moouloud*, pr. t. *mèvloud*.

Procuration, s. f., a. وکالت *vèkalèt*, pr. t. *vèkialèt*; — acte, وکالتنامه *vèkalèt-namè*, pr. t. *vèkialèt-namè*.

Procurer, v. a., رسانیدن *rèçanidèn*, فراهم آوردن *fèrahèm âvourdèn*; — se procurer, گیر آوردن *guir âvourdèn*, تحصیل کردن *tèhsil kèrdèn*, فراهم آوردن *fèrahèm âvourdèn*.

Procureur, s. m., a. وکیل *vèkil*, pl. وکلا *voukèla*, pr. t. *vukèla*: — fondé de pouvoirs dans une communauté religieuse, وکیل شرعی *vèkilé chèr'i*, pr. t. *vèkili char'i*; — procureur général, a. وکیل مطلق *vèkilé moutlèq*, pr. t. *vèkili mutlaq*.

Prodigalement, adv., a. باسراف *bè-èsraf*.

Prodigalité, s. f., باد دستی *bad-dèsti*, a. اسراف *èsraf*, pr. t. *israf*.

Prodige, s. m., a. معرکه *mè'èrèkè*, معاجزه *meu'eudjèzè*, pr. t. *mu' djizè*, عاجوبه *'èdjoubè*.

Prodigieusement, adv., a. بطور عاجیب *bè-toouré 'èdjib*; — infiniment, زیاد از حدّ *ziad èz hèdd*, بغایت *bè-ghayèt*, a. فوق الغایه *foouq-oul-ghayè*, pr. t. *fèvq-ul-ghayè*.

Prodigieux, euse, adj., ندیده و نشنیده *nè-didè-ou-nè-chènidè*, a. عاجیب *'èdjib*, pr. t. *'adjib*, ou mieux, عاجایب *'èdjayèb*, pr. t. *'adjaïb*.

Prodigue, adj. des 2 g., باد دست *bad-dèst*, اسراف کننده *èsraf-kounèndè*, pr. t. *israf-kiunèndè*, هرزه خرج *hèrzè-khèrdj*, a. مبذّر *moubèzzèr*, pr. t. *mubèzzir*, مسرف *mousrèf*, pr. t. *musrif*.

Prodiguer, v. a., اسراف کردن *èsraf kèrdèn*, pr. t. *israf kièrdèn*, تبذیر کردن *tèbzir kèrdèn*, تلف کردن *tèlèf kèrdèn*; — prodiguer son bien, مال خودرا تلف کردن *malé khoud-ra tèlèf kèrdèn*, pr. t. *mali khodra-ra tèlèf kièrdèn*; — au fig. prodiguer ses soins. صرف همّت کردن *sèrfé hèmmèt kèrdèn*, pr. t. *sarfi himmèt kièrdèn*.

Proditoirement, adv. trompeusement, از روی خیانت *èz rouï khianèt*.

Prodrome, s. m., a. مقدّمه *mouqèddèmè*, pr. t. *muqaddèmè*.

Producteur, trice, s., a. مولّد *mouvèllèd*, pr. t. *muvèllid*, feminin, مولّده *mouvèllèdè*, pr. t. *muvèllidè*; — cause productrice, a. علّت مولّده *'èllèté mouvèllèdè*, pr. t. *'illèti muvèllidè*; — en parlant de ceux qui créent les produits agricoles ou industriels, عمل آورنده *'èmèl-âvèrèndè*, pr. t. *'amèl-âvèrèndè*.

Productif, ive, adj., حاصل خیز *hacèl-khiz*, پر حاصل *pour-hacèl*, باردار *bar-dar*, p. t. محصولدار *mèhsoul-dar*, pr. t. *mahsoul-dar*.

Production, s. f., a. حاصل *hacèl*, pr. t. *hacil*, pl. حاصلات *hacèlat*, pr. t. *hacilat*, محصول *mèhsoul*, pr. t. *mahsoul*, pl. محصولات *mèhsoulat*, pr. t. *mahsoulat*; — de l'esprit, a. تألیف *tè'èlif*, pr. t. *tèèlif*, pl. تألیفات *tè'èlifat*, pr. t. *tèèlifat*.

Produire, v. a. engendrer, donner naissance, بوجود آوردن *bè-voudjoud âvourdèn*, زاییدن *zayidèn*, تناسل کردن *tènaçoul kèrdèn*, pr. t. *tènaçul kièrdèn*; — se dit des choses qui naissent de la terre, بار دادن *bar*

dadèn, خاصل دادن *hacèl dadèn*, pr. t. *hacil dadèn*, ميوه دادن *mıvè dadèn*; — causer, occasionner, باعث شدن *ba'ès choudèn*, سبب شدن *sèbèb choudèn*; — exposer à la vue, ابراز كردن *èbraz kèrdèn*, pr. t. *ibraz kièrdèn*; — rapporter, سود اوردن *soud âvourdèn*, مداخل داشتن *mèdakhèl dachtèn*; — se produire, ظاهر شدن *zahèr choudèn*, ظهور كردن *zouhour kèrdèn*.

Produit, s. m. V. Production.

Proéminence, s. f., بر آمدگی *bèr âmèdègui*, برجستگی *bèr djèstègui*.

Proéminent, e, adj., بر آمده *bèr âmèdè*, بر جسته *bèr djèstè*, بلند *boulènd*.

Profanateur, trice, s., پليد كننده *pèlid-kounèndè*, نجس كننده *nèdjès-kounèndè*, a. مدنّس *moudènnès*, pr. t. *mudannis*; — profanateur des choses saintes, مدنّس اشياء مباركه *moudènnècé èchia'é moubarèkè*.

Profanation, s. f. action de profaner, V. Profaner.

Profane adj. et s. des 2 g., هتك حرمت كنندهٔ اشياْ مباركه *hètk-heurmèt-kounèndèyé èchia'é moubarèkè*, a. مهين الدين *mohïn-oud-dïn*, pr. t. *muhïn-èd-dïn*; — se dit aussi de ce qui n'appartient par à la religion, غير متعلّق بامور دينيّه *ghèiré moutè'èllèq bè-oumouré diniyè*, pr. t. *ghaïri mutè'alliq bè-umouri diniyè*, غير متعلّق بدين *ghèiré moutè'èllèq bè-dïn*; — ignorant, نادان *na-dan*, a. جاهل *djahèl*, pr. t. *djahil*, pl. جهلا *djouhèla*, pr. t *djuhèla*; — se dit de ceux qu'on ne veut pas admettre dans une société, بيگانه *biganè*, a. اجنبی *èdjnèbi*.

Profaner, v. a., هتك حرمت اشيأ مباركه كردن *hètk-heurmèté èchia'é moubarèkè kèrdèn*, توهين دين كردن *toouhiné dīn kèrdèn*, pr. t. *tèvhini dīn kièrdèn*; — faire un mauvais usage des choses précieuses, بی جا صرف كردن *bi dja sèrf kèrdèn*, pr. t. *bi dja sarf kièrdèn*, حرام كردن *hèram kèrdèn*, pr. t. *haram kièrdèn.*

Profectif, **ive**, adj. terme de palais, a. موروث من الابا والاجداد *moourous mèn-èl-èba vèl-èdjdad*, pr. t. *mèvrous mīn-èl-aba vèl-èdjdad.*

Proférer, v. a., گفتن *goftèn*, بزبان آوردن *bè-zèban âvourdèn*, تقرير كردن *tèqrir kèrdèn*; — proférer une parole, يك سخن گفتن *yèk soukhèn goftèn.*

Profès, **esse**, adj. et s., qui a prononcé des vœux religieux, نذر كننده *nèzr-kounèndè.*

Professer, v. a. avouer, گواهی دادن *guèvahi dadèn*, pr t. *gouvahi dadèn*, اقرار كردن *èqrar kèrdèn*, pr. t. *iqrar kièrdèn*, مقرّ شدن *mouqèrr choudèn*; — exercer, كردن *kèrdèn*, مشغول بودن *mèchghoul boudèn*; — professer la médecine, طبابت كردن *tèbabèt kèrdèn*, مشغول طبابت بودن *mèchghoulé tèbabèt boudèn*; — enseigner, درس دادن *dèrs dadèn*, معلمی كردن *mou'èllèmi kèrdèn*, pr. t. *mu'allimi kièrdèn*; — professer une doctrine, معتقد بمذهبی بودن *mou'outèqèdé bèmèzhèbi boudèn*, پيروی طريقتی كردن *pèi-rèvii tèriqèti kèrdèn*, pr. t. *pèi-rèvii tariqati kièrdèn.*

Professeur, s. m., آموزنده *âmouzèndè*, آموزگار *âmouzègar*, a. مدرّس *moudèrrès*, pr. t. *mudèrris*, pl. مدرّسين *moudèrrècin*, معلّم *mou'èllèm*, pr. t.

mu'allim, pl. معلّمین *mou'èllemïn*, pr. t. *mu'allimïn*.

Profession, s. f. déclaration. گواهی *guèvahi*, a. اقرار *èqrar*, pr. t. *iqrar*; — état, پیشه *pichè*, a. صنعت *sèn'èt*, pr. t. *sana'at*, vulg. *zana'at*, pl. صنایع *sènayè'*, pr. t. *sanaï'*, حرفت *hèrfèt*, pr. t. *hirfèt*, pl. حرف *hèrèf*, pr. t. *hirèf*, شغل *chougl*.

Professorat, s. m., a. معلّمی *mou'èllèmi*, pr. t. *mu'allimi*, آموزگاری *âmouzgari*, a. تدریس *tèdris*, مدارست *moudarècèt*, pr. t. *mudaricèt*.

Profil, s. m., نیم رخ *nim-roukh*.

Profiler, v. a., نیم رخ کشیدن *nim-roukh kèchidèn*.

Profit, s. m., سود *soud*, a. نفع *nèf'*, pr. t. *naf'*, فائده *faïdè*, pl. فواید *fèvayèd*, pr. t. *favaïd*, حاصل *hacèl*, pr. t. *hacil*, منفعت *mènfè'èt*, pr. t. *mènfa'at*, pl. منافع *mènafè'*, pr. t. *mènafi'*; — avoir du profit, منفعت کردن *mènfè'èt kèrdèn*, ou داشتن *dachtèn*; — sans profit, بی منفعت *bi mènfè'èt*, بی بهره *bi bèhrè*, بی فائده *bi faïdè*.

Profitable, adj. des 2 g., با فائده *ba faïdè*, a. نافع *nafè'*, pr. t. *nafi'*, مفید *moufid*.

Profiter, v. n., سود کردن *soud kèrdèn*, نفع کردن *nèf' kèrdèn*, منفعت کردن *mènfè'èt kèrdèn*; — profiter de l'occasion, فرصت‌را غنیمت شمردن *foursèt ra ghènimèt choumourdèn*.

Profond, e, adj., ژرف *gèrf*, گود *gooud*, a. عمیق *'èmiq*, pr. t. *'amiq*, قعیر *qè'ir*, pr. t. *qa'ir*; — au fig. profond sommeil, خواب گران *khabè guèran*, pr. t. *khabi guiran*, خواب سنگین *khabè sènguïn*.

Profondément, adv., بطور ژرف *bè-tooure gèrf*, a. عميقاً *'èmiqèn*, pr. t. *'amiqèn.*

Profondeur, s. f., گودی *gooudi*, a. عمق *'oumq.*

Profusément, adv., بافزونی *bè-èfzouni*, فراوان *fèravan*, pr. t. *firavan*, انبوه *èmbouh*, a. مبذوراً *mèbzourèn*, كثيراً *kèciròn.*

Profusion, s. f., فزونی *fezouni*, فراوانی *fèravani*; — en profusion, بسيار *bèciar*, انبوه *èmbouh*, خيلی *khèili*, a. كثير *kècir.*

Progéniture, s. f., a. نسل *nèsl*, pl. انسال *ènsal*, اولاد *oolad*, pr. t. *èvlad.*

Programme, s. m., اخبار نامه *èkhbar-namé*, اعلام نامه *è'èlam-namè.*

Progrès, s. m., پيش رفت *pich-rèft*, پيش رفتن *pich rèftèn*, a. ترقّی *tèrèqqi*, pr. t. *tèraqqi*; — faire des progrès, پيش رفتن *pich rèftèn*, ترقّی كردن *tèrèqqi kèrdèn.*

Progressif, ive, adj., پيش رونده *pich-rèvendè*, a. مقبل *mouqbèl*, pr. t. *muqbil*, متقدّم *moutèqèddèm*, pr. t. *mutèqaddim.*

Progression, s. f., پيشرفت *pich-rèft*, a. حركت استقداميّه *hèrèkèté èstèqdamiyè*, pr. t. *harèkièti istiqdamiyè*, حركت اقباليّه *hèrèkèté èqbaliyè*, pr. t. *harèkièti iqbaliyè.*

Progressivement, adv., رفته رفته *rèftè-rèftè*, بتدريج *bè-tèdridj*, a. بالتدريج *bèt-tèdridj*, pr. t. *bit-tèdridj*, مقبلاً *mouqbèlèn*, pr. t. *muqbilèn.*

Prohiber, v. a., قدغن كردن *qèdèghèn kèrdèn*, pr. t. *qa-*

daghan kièrdèn, منع كردن *mèn' kèrdèn*, نهى كردن *nèhi kèrdèn*; — prohibé, e, قدغن شده *qèdèghèn-choudè*, pr. t. *qadaghan-choudè*, a. ممنوع *mèmnou'*.

PROHIBITIF, IVE, adj., منع كننده *mèn'-kounèndè*, a. مانع *manè'*, pr. t. *mani'*.

PROHIBITION, s. f., قدغن *qèdèghèn*, a. منع *mèn'*, ممنوعيّت *mèmnou'iyèt*.

PROIE, s. f., نخچير *nèkhtchir*, pr. t. *nakhtchir*, شكار *chèkar*, pr. t. *chikiar*, a. صيد *sèid*; — butin, پروه *pèrvè*, a. غنيمت *ghènimèt*, pr. t. *ghanimèt*; — au fig. être en proie, گرفتار بودن *guèrèftar boudèn*, pr. t. *guiriftar boudèn*, مبتلا بودن *moubtèla boudèn*, pr. t. *mubtèla boudèn*.

PROJECTILE, s. m., a. قذيفة *qèzifèt*, pr. t. *qazifèt*, pl. قذيفات *qèzifat*, pr. t. *qazifat*; — boulet, گله *goulè*, pr. t. *gulè*.

PROJECTION, s. f. action de jeter, انداختن *èndakhtèn*, a. رمى *rèmi*; — action d'imprimer un mouvement a un projectile, a. تحريك *tèhrik*, pr. t. *tahrik*.

PROJET, s. m. dessein, intention, a. نيّت *niyèt*, قصد *qèsd*, pr. t. *qasd*; — arrangement des moyens pour exécuter ce qu'on médite, a. تدبير *tèdbir*, pl. تدابير *tèdabir*, تدبيرات *tèdbirat*; — premier dessein de quelque chose mis par écrit, a. مسوّده *moucèvvèdè*, لايحه *laïhè*, pl. لوايح *lèvayèh*, pr. t. *lèvaïh*; — plan, نقشه *nèqchè*, a. طرح *tèrh*, رسم *rèsm*.

PROJETER, v. a. former un dessein, نيّت كردن *niyèt kèrdèn*, قصد كردن *qèsd kèrdèn*, pr. t. *qasd kièrdèn*, عزم

کردن *'èzm kèrdèn*; -- tracer un plan, طرح انداختن *tèrh èndakhtèn*, نقشه کشیدن *nèqchè kèchidèn*; — se projeter, پیش افتادن *pich ouftadèn*, مشرف بودن *mouchrèf boudèn*.

Prolégomènes, s. m. pl., a. مقدّمات *mouqèddèmat*, pr. t. *mouqaddèmat*, pl. de مقدّمه *mouqèddèmè*.

Prolepse, s. f. fig. de rhétor. exposition et réfutation par avance d'une objection, a. استجواب لسوال المقدّر *èstèdjvabé lè-sou'al-oul-mouqèddèr*, pr. t. *istidjvabi li-sou'al-ul-mouqaddèr*.

Prolifique, adj. des 2 g., بسیار زاینده *bèciar-zayèndè*.

Prolixe, adj. des 2 g., دراز سخن *dèraz-soukhèn*, pr. t. *diraz-sukhèn*, بسیارگو *bèciar-gou*, pr. t. *biciar-gou*, a. کثیر الکلام *kècir-oul-kèlam*, pr. t. *kècir-ul-kièlam*, مفصّل *moufèssèl*, pr. t. *mufèssil*.

Prolixement, adv., با حرف بسیار *ba hèrfé bèciar*, بطول سخن *bè-toulé soukhèn*, a. تطویلاً *tètvilèn*.

Prolixité, s. f., طول سخن *toulé soukhèn*, a. تطویل کلام *tètvilé kèlam*, pr. t. *tatvili kièlam*.

Prologue, s. m., دیباچه *dibatchè*, a. مقدّمه *mouqèddèmè*, pr. t. *muqaddèmè*, pl. مقدّمات *mouqèddèmat*, pr. t. *muqaddèmat*.

Prolongation, s. f., درازی مدّت *dèrazii mouddèt*, طول کشیدن *toul kèchidèn*; — délai, a. مهلت *meuhlèt*, pr. t. *muhlèt*.

Prolongement, s. m., a. امتداد *èmtèdad*, pr. t. *imtidad*, استطاله *èstètalè*, pr. t. *istitalè*.

Prolonger, v. a., طول دادن *toul dadèn*, مطوّل کردن *mou-*

tèvvèl kèrdèn; — donner un délai, مهلت دادن *muh-lèt dadèn*; — se prolonger, بطول انجامیدن *bè-toul èndiamidèn*, طول کشیدن *toul kèchidèn*; — prolongé, e, طول کشیده *toul-kèchidè*, امتداد یافته *èmtèdad-yaftè*.

Promenade, s. f., گردش *guèrdèch*, گشت *guècht*, a. سیر *sèir*; — aller à la promenade, گردش رفتن *guèrdèch rèftèn*; — lieu de promenade, جای گردش *djaï guèr-dèch*, سیرگاه *sir-gah*.

Promener, v. a., گردانیدن *guèrdanidèn*, pr. t. *guirdani-dèn*, گرداندن *guèrdandèn*, pr. t. *guirdandèn*; — se promener, گردش کردن *guèrdèch kèrdèn*, pr. t. *guir-dèch kièrdèn*, گشتن *guèchtèn*, سیر کردن *sèir kèrdèn*; — en se promenant, گردش کنان *guèrdèch kounan*.

Promeneur, euse, s., گردش کننده *guèrdèch-kounèndè*, سیر کننده *sèir-kounèndè*.

Promesse, s. f., a. وعده *vè'èdè*, pr. t. *va'dè*, وعد *vè'èd*, pr. t. *va'd*, pl. مواعد *mèva'èd*, pr. t. *mèva'id*; — faire des promesses, وعده کردن *vè'èdè kèrdèn*, حرف دادن *hèrf dadèn*.

Prometteur, euse, s., وعده کننده *vè'èdè-kounèndè*, a. واعد *va'èd*, pr. t. *va'id*.

Promettre, v. a., وعده کردن *vè'èdè kèrdèn*, وعده دادن *vè'èdè dadèn*; — faire espérer, امیدوار کردن *oumid-var kèrdèn*; — se promettre, همدیگررا وعد کردن *hèm-diguèr-ra vè'èd kèrdèn*; — espérer, امید داشتن *oumid dachtèn*; — promis, e, وعده شده *vè'èdè-choudè*, a. موعود *moou'oud*, pr. t. *mèv'oud*.

PROMIS, E, V. FIANCÉ.

PROMINENCE, s. f., بلندی *boulèndi*, a. ارتفاع *èrtèfa'*, pr. t. *irtifa'*.

PROMINENT, E, adj., بلند *boulènd*, a. مرتفع *mourtèfè'*, pr. t. *murtèfi'*.

PROMINER, v. n. (peu usité), بلند شدن *boulènd choudèn.*

PROMISCUITÉ, s. f., توی هم *toui hèm*, هرج و مرج *hèrdj-ou-mèrdj*, آمیزش *âmizèch.*

PROMISSION, s. f. (terre de), a. ارض المیعاد *èrz-oul-mi'ad*, pr. t. *arz-ul-mi'ad.*

PROMONTOIRE, s. m. V. CAP.

PROMOTEUR, TRICE, s. qui donne la première impulsion, a. باعث *ba'ès*, pr. t. *ba'is*, سبب *sèbèb*; — qui a le soin principal d'une affaire, مباشر *moubachèr*, pr. t. *mubachir*, a. ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir*, ناظم *nazèm*, pr. t. *nazim.*

PROMOTION, s. f., وصول برتبه *vouçoulé bè-routbè*, وصول بمنصب *vouçoulé bè-mènsèb*, رسیدن بمنصب *rècidèné bè-mènsèb*, a. نصب *nèsb*, pr. t. *nasb.* توجیه *tooudjih*, pr. t. *tèvdjih*, pl. توجیهات *tooudjihat*, pr. t. *tèvdjihat.*

PROMOUVOIR, v. a., منصب دادن *mènsèb dadèn*, منصوب کردن *mènsoub kèrdèn.*

PROMPT, E, adj. qui va vite, زود *zoud*, a. سریع *sèri'*; — actif, diligent, کارگذار *kar-gouzar*, pr. t. *kiar-guzar*, چست *tchoust*, pr. t. *tchust*, چالاك *tchalak*, چاپك *tchapouk*; — esprit prompt, تیز فهم *tiz-fèhm*, a. سریع الفهم *sèri'-oul-fèhm.*

Promptement, adv., زود *zoud*, با سرعت *ba sour'èt*, جلد *djèld*, a. سريعاً *sèri'èn*.

Promptitude, s. f., زودی *zoudi*, جلدی *djèldi*, a. سرعت *sour'èt*, pr. t. *sur'at*.

Promulgation, s. f., a. افشا *èfcha*, pr. t. *ifcha*, شيوع *chiou'*, انتشار *èntèchar*, pr. t. *ïntichar*.

Promulguer, v. a., اعلام کردن *è'èlam kèrdèn*, pr. t. *i'lam kièrdèn*, انتشار کردن *èntèchar kèrdèn*, pr. t. *ïntichar kièrdèn*; — promulguer une loi, صدور قانونی را اعلام کردن *soudouré qanouni-ra è'èlam kèrdèn* ou انتشار کردن *èntèchar kèrdèn*; — promulgué, e, شيوع يافته *chiyou'-yaftè*, منتشر شده *mountèchèr-choudè*.

Prône, s. m., a. وعظ *vè'èz*, pr. t. *va'z*, خطبه *khoutbè*.

Prôner, v. a., وعظ کردن *vè'èz kèrdèn*, pr. t. *va'z kièrdèn*, موعظه کردن *moou'èzè kèrdèn* pr. t. *mèv'izè kièrdèn*; — louer avec excès, زياد از حدّ تعريف کردن *ziad èz hèdd tè'èrif kèrdèn*.

Prôneur, se, s. qui fait un prône, a. واعظ *va'èz*, pr. t. *va'iz*; — qui loue avec exagération, a. مدّاح *mèddah*.

Pronom, s. m., a. ضمير *zèmir*, pr. t. *zamir*, pl. ضماير *zèmayèr*, pr. t. *zamaïr*; — pronom de la 1ère personne, a. ضمير متکلّم *zèmiré moutèkèllèm*, pr. t. *zamiri mutèkèllim*, — de la seconde personne, ضمير مخاطب *zèmiré moukhatèb*, pr. t. *zamiri mukhatab*, — de la 3me personne, ضمير غايب *zèmiré ghayèb*, pr. t. *zamiri ghaïb*; — pronom relatif, ضمير عطف *zèmiré 'ètf*, pr. t. *zamiri 'atf*; — pronom possessif, ضمير وصف *zèmiré vèsf*, pr. t. *zamiri vasf*.

Pronominal, e, adj., a. متعلّق بضماير moutè'èllèq bè-zèmayér.

Prononcé, s. m., a. صدور حكم soudouré heukm, pr. t. sudouri hukm.

Prononcé, e, adj. bien marqué, نمايان nèmayan, a. مبيّن moubèiyèn.

Prononcer, v. a., تلفّظ كردن tèlèffouz kèrdèn; — réciter, dire, بزبان آوردن bè-zèban âvourdèn, تقرير كردن tèqrir kèrdèn, كفتن goftèn.

Prononciation, s. f., a. تلفّظ tèlèffouz, pr. t. tèlaffuz.

Pronostic, s. m. marque, signe, نشان nèchan, pr. t. nichan, a. علامت 'èlamèt, pr. t. 'ilamèt, دلالت dèlalèt; — conjecture, a. استخراج مستقبلات èstèkhradjé moustèqbèlat, pr. t. istikhradji mustaqbilat.

Pronostiquer, v. a., استدلال كردن قبل از ظهور èstèdlal kèrdèn qèbl èz zehour, قبل از ظهور خبر دادن qèbl èz zehour khèbèr dadèn.

Pronostiqueur, s. m., غيب كو ghèib-gou, خبر دهندهٔ قبل از وقوع khèbèr-dèhèndèyé qèbl èz vouqou', pr. t. khabèr-dèhèndèï qabl èz vuqou'.

Propagande, s. f., جماعت نشر كنندهٔ انوار دين djéma'èté nèchr-kounèndèyé ènvaré dïn.

Propagation, s. f., فزونيء زايش fezouniï zayèch, تكثّر نسل و ذريّه tèkèssouré nèsl-ou-zourriyè; — en parlant de la lumière, du son, etc., a. نشر nèchr, pr. t. nachr, انتشار èntèchar, pr. t. ïntichar, اشتهار èchtèhar, pr. t. ichtihar; — propagation de la foi, انتشار انوار دين èntècharé ènvaré dïn, pr. t. ïntichari ènvari dïn.

Propager, v. a. multiplier par la génération, زه و زاد کردن *zèh-ou-zad kèrdèn*, زائیدن *zayidèn*; — au fig. étendre, accroître, زیاد کردن *ziad kèrdèn*, منتشر کردن *mountèchèr kèrdèn*, pr. t. *muntèchar kièrdèn*; — propager la foi, انوار دین نشر کردن *ènvaré dīn nèchr kèrdèn*, pr. t. *ènvari dīn nèchr kièrdèn*; — se propager, نشر شدن *nèchr choudèn.*

Propension, s. f., میل بمرکز *mèil bè-mèrkèz*; — au fig. penchant, a. میل *mèil.*

Prophète, s. m., پیغمبر *pèighèm-bèr*, pr. t. *pèigham-bèr*, a. نبی *nèbi*, pl. انبیا *ènbia*, رسول *rèçoul.*

Prophétesse, s. f., a. نبیّة *nèbiyèt.*

Prophétie, s. f., پیغمبری *pèighèm-bèri*, a. نبوّت *noubouvvèt.*

Prophétique, adj. des 2 g., پیغمبری *pèighèm-bèri*, pr. t. *pèigham-bèri*, a. نبوّی *nèbèvvi.*

Prophétiquement, adv., بطور پیغمبر *bè-toouré pèighèm-bèr*, پیغمبر آسا *pèighèm-bèr âça.*

Prophétiser, v. a., پیغمبری کردن *pèighèm-bèri kèrdèn*, pr. t. *pèigham-bèri kièrdèn*; — annoncer une chose quelconque à l'avance, از غیب گفتن *èz ghèib goftèn*, غیب گفتن *ghèib goftèn.*

Prophétisme, s. m. V. Prophétie.

Propice, adj. des 2 g. se dit proprement en parlant de Dieu, a. موفّق *mouvèffèq*, pr. t. *muvèffiq*; — en turc et en persan on emploie plus souvent le substantif, توفیق *tooufiq*, pr t. *tèvfiq*, — Dieu nous soit propice, خدا مارا توفیق بدهد *khouda ma-ra tooufiq bè-*

dèhèd; — en parlant des choses on emploie en persan le mot ميمون *mèimoun*, en arabe, موافق *mouvafèq*, pr. t. *muvafiq*, مساعد *mouça'èd*, pr. t. *muça'id*.

Proportion, s. f. convenance, زيبندگى *zibèndègui*, a. تناسب *tènaçoub*, pr. t. *tènaçub*, مناسبت *mounacèbèt*, pr. t. *munacèbèt*; — en parlant de statues ou d'œuvres d'art, اندام *èndam*; — symétrie, اندازه *èndazè*, a. قرينه *qèrinè*, pr. t. *qarinè*.

Proportionnalité, s. f., V. **Proportion**.

Proportionné, e, adj. باندازه *bè-èndazè*, اندامش درست *èndam-èch droust*.

Proportionnel, le, adj., همسنج *hèm-sèndj*, باندازهٔ يكديگر *bè-èndazèyé yèk-diguèr*, a. متناسب *moutènacèb*, pr. t. *mutènacib*.

Proportionnellement, adv., نظر باندازه *nèzèr bè-èndazè*, نظر باندازهٔ يكديگر *nèzèr bè-èndazèyé yèk-diguèr*, pr. t. *nazar bè-èndazèï yèk-diguèr*, a. بالنسبت *bèn-nèsbèt*, pr. t. *bïn-nisbèt*.

Proportionnément, adv., بفراخور *bè-fèrakhour*, باندازه *bè-èndazè*; — proportionnément à son mérite, بفراخور لياقتش *bè-fèrakhouré liaqèt-èch*, pr. t. *bè-fèrakhori lèyaqèt-èch*, V. **Proportionnellement**.

Proportionner, v. a., همسنج كردن *hèm-sèndj kèrdèn*, در اندازه مناسب يكديگر كردن *dèr èndazè mounacébé yèk-diguèr kèrdèn*; — conformer, تطبيق كردن *tètbiq kèrdèn*.

Propos, s. m., سخن *soukhèn*, pr. t. *sukhèn*, a. كلام *kè-lam*, pr. t *kièlam*, قول *qooul*, pr. t. *qavl*, pl. اقوال *èqval*,

pr. t. *aqval*; — il signifie aussi vain discours, حرف ول *hèrfé vèl*, pr. t. *harfi vèl*, ژاژ *jaj*, حرف پوچ *hèrfé poutch*, pr. t. *harfi putch*, جفنگ *djèfèng*, a. خلط كلام *khèlté kèlam*, pr. t. *khalti kièlam*, خلطيات *khèltiat*, pr. t. *khaltiat*, ترّهات *tèrrèhat*; — à propos, بجا *bè-dja* بموقع *bè-moouqè'*, pr. t. *bè-mèvqi'*; — mal à propos, hors de propos, بى جا *bi dja*, بى موقع *bi moouqè'*; — à propos de...., در خصوص *dèr khouçous*; — à propos, j'ai oublié de vous dire, بارى فراموش كرده بودم بشما بگويم كه *bari feramouch kerdè boudèm bè-chouma be-gouyèm ké*; — il est à propos, مناسب است كه *mounacèb èst ké*, pr. t. *munacib-èst ki*, جا دارد كه *dja darèd ké*, بجاست *bè-djast*; — de propos délibéré, a. قصداً *qèsdèn*, pr. t. *qastèn*, عمداً *'èmdèn.*

Proposable, adj. des 2 g., تكليف كردنى *tèklif-kèrdèni*, pr. t. *taklif-kièrdèni.*

Proposer, v. a. mettre en avant, بميان آوردن *bè-mian âvourdèn*; — offrir, تكليف كردن *tèklif kèrdèn*; — se proposer, نيّت كردن *niyèt kèrdèn*, عزم داشتن *'èzm dachtèn.*

Proposition, s. f. discours qui affirme ou qui nie quelque chose, a. قضيه *qèziyè*, pr. t. *qaziè*, pl. قضايا *qèzaya*, pr. t. *qazaya*, a. تكليف *tèklif.*

Propre, adj. des 2 g. qui appartient à quelqu'un, خود *khoud*, pr. t. *khod*; — c'est mon propre fils, پسر خودم است *pècèré khoud-èm èst*, pr. t. *pucèri khod-èm èst*; — voir de ses propres yeux, بچشم خود ديدن *bè-tchèchmé khoud didèn*, pr. t. *bè-tchèchmi khod didèn*;

— amour propre, (pris en bonne part) a. غيرت *ghèirèt*, pr. t. *ghaïrèt*, اعتزاز نفس *è'ètèzazé nèfs*, pr. t. *i'tizazi nèfs*; — (en mauvaise part) خود پسندی *khoud-pè-cèndi*, a. عجب النفس *'oudjb-oun-nèfs*; — terme de grammaire, nom propre, a. اسم خاص *èsmé khas*, pr. t. *ismi khas*; — qui convient, شایان *chayan*, سزا *sèza*, a. لایق *layèq*, pr. t. *layiq*; — qui peut servir, ceci est propre à...., این بکار فلان چیز میخورد *ïn bè-karé flan tchiz mi-khourèd*, pr. t. *ïn bè-kiari fulan tchiz mi-khorèd*; — qui est net, پاك *pak*, a. طاهر *tahèr*, pr. t. *tahir*, نظیف *nèzif*. Le sens propre d'un mot, a. اصل معنی کلمه *èsl-mè'ènïï kèlèmè*, pr. t. *asl ma'nïï kiè-lèmè*; — le sens propre et le sens figuré, a. معنی حقیقی و معنی مجازی *mè'ènïï hèqiqi vè mè'ènïï mèdjazi*.

Propre, s. m., a. خاصیّت *khaciyèt*, خاصّه *khassè*; — le propre de l'oiseau est de voler, خاصیّت پرنده پریدن است *khaciyèté pèrèndé pèridèn-est*.

Proprement, adv. précisément, a. اصل *èsl*, pr. t. *asl*, خاصةً *khacètèn*; — c'est proprement ce que cela veut dire, اصل معنیش همین است *èsl-mè'ènich hèmïn-èst*, اصل معنی آن همین است *èsl-mè'ènïï ân hèmïn-èst*; — avec propreté, بپاکیزگی *bè-pakizègui*, پاکیزه *pa-kizè*, پاك *pak*.

Propret, te, adj., پاك *pak*, a. تمیز *tèmiz*.

Propreté, s. f., پاکی *paki*, پاکیزگی *pakizègui*, a. طهارت *tèharèt*.

Propriétaire, s. des 2 g., a. صاحب *sahèb*, pr. t. *sahib*,

مالك *malèk*, pr. t. *malik*; — d'une maison, صاحب خانه *sahèb-khanè*.

Propriété, s. f., a. ملك *moulk*, pl. املاك *èmlak*, مال *mal*, pl. اموال *èmval*; — vertu particulière des plantes, etc. a. خاصيّت *khaciyèt*, pl. خصايص *khèçayès*, pr. t. *khaçaïs*; — la propriété de l'aimant, خاصيّت مقناطيس *khaciètè mèqnatis*.

Prorata (au), adv., a. غرما *ghourèma*.

Prorogation, s. f., a. مهلت *meuhlèt*, pr. t. *muhlèt*.

Proroger, v. a., مهلت دادن *meuhlèt dadèn*, بتعويق انداختن *bè-tè'èviq èndakhtèn*.

Prosaïque, adj. des 2 g., a. نثرى *nèsri*.

Prosateur, s. m., نثر نويس *nèsr-nèvis*.

Proscription, s. f. condamnation à mort, a. حكم بقتل *heukmé bè-qètl*; — abolition, a. ابطال *èbtal*, pr. t. *ibtal*, نسخ *nèskh*.

Proscrire, v. a. condamner à mort, حكم بقتل كردن *heukm bè-qètl kèrdèn*, pr. t. *hukm bè-qatl kièrdèn*; — éloigner, بيرون كردن *biroun kèrdèn*, اخراج كردن *èkhradj kèrdèn*, pr. t. *ikhradj kièrdèn*, نفى كردن *nèfi kèrdèn*; — au fig. abolir, منسوخ كردن *mènsoukh kèrdèn*, موقوف كردن *moouqouf kèrdèn*, pr. t. *mèvqouf kièrdèn*.

Proscrit, e, adj. condamné à mort, حكم بقتل شده *heukm bè-qètl choudè*; — exilé, نفى شده *nèfi-choudè*.

Prose, s. f., a. نثر *nèsr*.

Prosélyte, s. des 2 g., تازه بايمان آمده *tazè bè-iman âmèdè*, a. مهتدى *mouhtèdi*. pr. t. *muhtèdi*, pl. مهتديون

mouhtèdioun, pr. t. *muhtèdioun*; — partisan, هوادار *hèva-dar*, pr. t. *hava-dar*, هواخواه *hèva-khah*, pr. t. *hava-khah*, a. تابع *tabè'*, pr. t. *tabi'*, p. t. طرفدار *tèrèf-dar*, pr. t. *taraf-dar.*

Prosélytisme, s. m., غيرت در هدايت مردم *ghèirèté dèr hèdayèté mèrdoum.*

Prosodie, s. f., a. عروض *'èrouz*, pr. t. *'arouz*, علم عروض *'èlmé 'èrouz*, pr. t *'ilmi 'arouz.*

Prosodique, adj. des 2 g., a. متعلّق بعروض *moutè'èllèq bè-'èrouz.*

Prospectus, s. m., اعلام نامه *è'èlam-namè.*

Prospère, adj. des 2 g., ياور *yavèr*, ميمون *mèimoun*, a. مساعد *mouça'èd*, pr. t. *muça'id*, موافق *mouvafèq*, pr. t. *muvafiq.*

Prospérer, v. n. être heureux, بختيار بودن *bèkhtiar boudèn*, كامرانى كردن *kam-rani kèrdèn*, pr. t. *kiam-rani kièrdèn*, خوش بخت بودن *khoch-bèkht boudèn*; — réussir, پيش رفت داشتن *pich-rèft dachtèn*, ترقّى كردن *tèrèqqi kèrdèn*, pr. t. *tèraqqi kièrdèn*, پيش رفتن *pich rèftèn*, رواج داشتن *rèvadj dachtèn.*

Prospérité, s. f., بختيارى *bèkhtiari*, pr. t. *bakhtiari*, خوش بختى *khoch-bèkhti*, a. اقبال *èqbal*, pr. t. *iqbal*, سعادت *se'âdèt*, pr. t. *sa'âdèt.*

Prosternation, s. f., سرفرود *sèr-feroud*, جبين بر زمين نياز *djèbïn bèr zèminé niaz*; — adoration, a. سجده *sèdjdè*, pl. سجدات *sèdjdat.*

Prosternement, s. m., a. ركوع *rekou'*, pr. t. *rekiou'*, سجود *soudjoud.*

Prosterner (se), جبین بر زمین نیاز نهادن, *djèbïn bèr zèminé niaz nèhadèn*; — en parlant de Dieu, سجده کردن *sèdjdè kèrdèn.*

Prostituée, s. f., جنده *djèndè*, روسپی *rouspi*, pr. t. *rospi*, a. فاحشه *fahèchè*, pr. t. *fahichè*, قحبه *qèhbè*, pr. t. *qahbè*, ou *qahpè*.

Prostituer, v. a., بزنا کاری وا داشتن *bè-zèna-kari va dachtèn*, pr. t. *bè-zina kiari va dachtèn*, جاکشی کردن *djakèchi kèrdèn*; — se prostituer, خودرا بزنا کاری انداختن *khoud-ra bè-zèna-kari èndakhtèn*, جنده شدن *djèndè choudèn*, قحبگی کردن *qèhbègui kèrdèn*, pr. t. *qahbègui* ou *qahpègui kièrdèn*; — prostitué, e, جنده شده *djèndè-choudè*, رسوا شده *rousva-choudè*.

Prostitution, s. f., قحبگی *qèhbègui*, فاحشه گری *fahèchè-guèri*.

Prostration, s. f., بی قوّتی *bi qouvvèti*, a. ضعف *zè'èf*, pr. t. *za'f*, ازالهٔ قوّت *èzalèyé qouvvèt*, pr. t. *izalèï quvvet*.

Prote, s. m., ناظر چاپخانه *nazèré tchap-khanè*.

Protecteur, trice, s., حمایت کننده *hèmayèt-kounèndè*, a. حامی *hami*.

Protection, s. f., a. حمایت *hèmayèt*, pr. t. *himayèt*; — sous sa protection, زیر حمایت او *ziré hèmayèté ou*, در تحت حمایت او *dèr tèhté hèmayèté ou*, pr. t. *dèr tahti himayèti ou*.

Protectorat, s. m., حمایتگری *hèmayèt-guèri*, a. حمایت *hèmayèt*, pr. t. *himayèt*.

Protéger, v. a., حمایت کردن *hèmayèt kèrdèn*, pr. t. *hi-*

mayèt kièrdèn, اعانت کردن *è'ânèt kèrdèn*, pr. t. *i'ânèt kièrdèn*, حفظ کردن *hèfz kèrdèn*; — protégé, e, adjectif et substantif, حمایت کرده شده *hèmayèt kèrdèchoudè*, a. محمی *mèhmi*, pr. t. *mahmi*.

PROTESTANT, E, adj. et s., پروتستان *proutèstan*. ou *protèstan*.

PROTESTANTISME, s. m., آیین پروتستان *âyiné protèstan*, مذهب پروتستان *mèzhèbé protèstan*.

PROTESTATION, s. f. déclaration, a. عرض مدّعا *'èrzé mouddè'â*, pr. t. *'arzi muddè'â*, اظهار مدّعا *èzharé mouddè'â*, pr. t. *izhari muddè'â*; — promesse, a. تعهّد *tè'èhhoud*, pr. t. *tè'ahhud*, وعد *vè'èd*, pr. t. *va'd*, وعده *vè'èdè*, pr. t. *va'dè*; — déclaration par laquelle on proteste contre quelque chose, a. ردّ *rèdd*, عدم قبول *'èdèmé qèboul*, pr. t. *'adèmi qaboul*, پروتست *protèst*.

PROTESTER, v. n. promettre, تعهّد کردن *tè'èhhoud kèrdèn*, pr. t. *tè'ahhud kièrdèn*, وعده کردن *vè'èdè kèrdèn*, اظهار کردن *èzhar kèrdèn*, pr. t. *izhar kièrdèn*; — déclaration juridique contre quelque chose, ردّ کردن *rèdd kèrdèn*, قبول نکردن *qèboul nè-kèrdèn*, پروتست کردن *protèst kèrdèn*, a. اعتراض *è'ètèraz*, pr. t. *i'tiraz*.

PROTÊT, s. m., سند شرعی محتوی بر عدم قبول برات *sènèdé chèr'i mouhtèvi bèr 'èdèmé qèboulé bèrat*.

PROTOCOLE, s. m., formulaire pour la rédaction des actes publics, a. کتاب امثلهٔ تحریرات شرعیّه *kètabé èmsèlèyé tèhriraté chèr'iyè*, pr. t. *kitabi èmsilèï tèhrirati char'iyè*; — régistre des délibérations d'une confé-

rence, صورت تقریرات مجلس *sourèté tèqriraté mèdjlès,* دفتر مجلس *dèftèré mèdjlès.*

Prototype, s. m., نسخهٔ ناکستین *nouskhèyé nèkhoustīn,* a. نسخه اصلیّه *nouskhèyé èsliyè,* pr. t. *nuskhèï asliyè.*

Protonotaire, s. m., a. محرّر اوّل *mouhèrrèré èvvèl,* pr. t. *muharriri èvvèl.*

Protubérance, s. f., بر آمدگی *bèr âmèdègui,* بر جستگی *bèr djèstègui.*

Proue, s. f., سر کشتی *sèré kèchti,* پیش روی کشتی *pich-rouï kèchti.*

Prouesse, s. f., بهادری *bèhadèri,* pr. t. *bahadouri* اثر غیرت *ècèré ghèirèt.*

Prouver, v. a., ثابت کردن *sabèt kèrdèn,* باثبات رسانیدن *bè-èsbat rèçanidèn;* — prouvé, e, ثابت شده *sabèt-choudè,* a. ثابت *sabèt,* pr. t. *sabit.*

Provenance, s. f., a. محصولات اجنبیّه *mèhsoulaté èdjnèbiyè;* — source, جای حصول *djaï houçoul,* محلّ حصول *mèhèllé houcoul,* a. منشاء *mènchè',* منبع *mèmbè',* pr. t. *mènba'.*

Provenant, e, adj., بعمل آمده *bè-'èmèl âmèdè,* حاصل شده *hacèl-choudè,* a. حاصل *hacèl,* pr. t. *hacil,* محصول *mèhsoul,* pr. t. *mahsoul,* ناشی *nachi.*

Provenir, v. n., عمل آمدن *'èmèl âmèdèn,* بعمل آمدن *bè-'èmèl âmèdèn,* حاصل شدن *hacèl choudèn,* ناشی شدن *nachi choudèn,* نشأت کردن *nèch'èt kèrdèn;* — provenu, e, حاصل شده *hacèl-choudè,* ناشی شده *nachi-choudè,* عمل آمده *'èmèl-âmèdè.*

Provenu, s. m., a. محصول *mèhsoul*, pr. t. *mahsoul*.

Proverbe, s. m., a. مثل *mècèl*, pl. امثال *èmsal*, ضرب مثل *zèrbé mècèl*, pr. t. *zarbi mècèl*.

Proverbial, e, adj., a. مثلی *mècèli*, pl. امثالی *èmsali*.

Proverbialement, adv., از روی مثل *èz rouï mècèl*.

Providence, s. f., قدرت خدا *qoudrèté khouda*, قدرت الهی *qoudrèté èlahi*, pr. t. *qoudrèti ilahi*, قدرت الهيّه *qoudrèté èlahiyé*, pr. t. *qoudrèti ilahiyè*.

Providentiel, le, adj., از قدرت الهی *èz qoudrèté èlahi*, pr. t. *èz qoudrèti ilahi*.

Provignage, s. m. V. **Provignement**.

Provignement, s. m. action de provigner, V. **Provigner**.

Provigner, v. a., شاخهٔ رزرا خوابانیدن *chakhèyé rèz-ra khabandèn*; — v. n. multiplier, زیاد شدن *ziad choudèn*, افزودن *èfzoudèn*, افزون شدن *èfzoun choudèn*.

Provin, s. m., شاخ رز بزمین خوابانده *chakhé rèz bè-zèmïn khabandè*.

Province, s. f., a. دیار *diar*, بوم *boum*, a. ولایت *vèlayèt*, pr. t. *vilayèt*, pl. ولایات *vèlayat*, pr. t. *vilayat*, ایالت *èyalèt*, pl. ایالات *èyalat*, مملکت *mèmlèkèt*, pl. ممالك *mèmalék*, pr. t. *mèmalik*.

Provincial, e, adj., اهل ایالت *èhlé èyalèt*, pr. t. *èhli èyalèt*.

Proviseur, s. m., ریش سفید مدرسه *rich-sèfidé mèdrècè*, ناظر مکتب خانه *nazéré mèktèb-khanè*, pr. t *naziri mèktèb-khanè*.

Provision, s. f., توشه *touchè*, پروازه *pèrvazè* (plus usité) آذوقه *âzouqè*, a. زاد *zad*, ذخیره *zèkhirè*, pr. t. *zakhirè*, pl. ذخایر *zèkhayér*, pr. t. *zakhaïr*.

Provisionnel, le, adj. V. Provisoire.

Provisionnellement, adv. V. Provisoirement.

Provisoire, adj. des 2 g., a. موقّتی *mouvèqqèti*, pr. t. *muvaqqati.*

Provisoirement, adv., a. موقّتاً *mouvèqqètèn*, pr. t. *muvaqqatèn.*

Provocateur, trice, s., انگیز *ènguiz*, انگیزنده *ènguizèndè*, تحریک کننده *tèhrik-kounèndè*, a. محرّك *mouhèrrèk*, pr. t. *muharrik.*

Provocation, s. f., a. اغوا *èghva*, pr. t. *ighva*, تحریك *tèhrik*, pr. t. *tahrik* ; — invitation, incitation, a. دعوت *dè'èvèt*, pr. t. *da'vèt.*

Provoquer, v. a., انگیختن *ènguikhtèn*, تحریك کردن *tèhrik kèrdèn* ; — inviter au combat, بجنگ دعوت کردن *bè-djèng dè'èvèt kèrdèn.*

Proxénète, s. m., جاکش *djakèch*, کس کش *kous-kèch*, a. قوّاد *qèvvad*, pr. t. *qavvad.*

Proximité, s. f., نزدیکی *nèzdiki*, a. قرب *qourb.*

Prude, adj. et s. des 2 g., عفّت فروش *'èffèt-ferouch*, pr. t. *'iffèt-furouch.*

Prudemment, adv., بهوشیاری *bè-houchiari*, با حزم *ba hèzm*, باحتیاط *bè-èhtiat*, p. t. عاقلانه *'âqèlanè*, pr. t. *'âqilanè.*

Prudence, s. f., هوشیاری *houchiari*, a. حزم *hèzm*, احتیاط *èhtiat*, pr. t. *ihtiat.*

Prudent, e, adj., هوشیار *houchiar*, با حزم و احتیاط *ba hèzm-ou-èhtiat.*

Pruderie, s. f., عفّت فروشی *'èffèt-ferouchi.*

Prud'homme, s. m., a. اهل خبره *èhlé khèbrè*, pr. t. *ahli khibrè.*

Prune, s. f., آلو *âlou*, آلوچه *âloutchè.*

Pruneau, s. m., آلوی خشك *âlouï khochk.*

Prunelle, s. f., مردمك چشم *mèrdoumèké tchèchm*, pr. t. *merdoumèki tchèchm*, a. حدقة العين *hèdèqèt-oul-'èin*, pr. t. *hadaqat-ul-'aïn.*

Prunier, s. m., درخت آلو *dèrèkhté âlou.*

Prurit, s. m., خارش *kharèch*, a. حكّة *hèkkèt*, pr. t. *hikkèt.*

Prytanée, s. m. collège, دبستان *dèbèstan*, a. مدرسه *mèdrècè.*

Psalmiste, s. m. auteur de psaumes, a. مؤلّف مزامير *mou'-èllèfé mèzamir*, pr. t. *mu'èllifi mèzamir*; — le prophète David, a. حضرت داود *hèzrèté davoud*, pr. t. *hazrati davoud.*

Psalmodie, s. f., a. تزمير *tèzmir.*

Psalmodier, v. a., تزمير كردن *tèzmir kèrdèn*, ترتيل كردن *tèrtil kèrdèn.*

Psaltérion, s. m., سنطور *sèntour.*

Psaume, s. m., a. مزمور *mèzmour*, pl. مزامير *mèzamir*, زبور *zèbour.*

Psautier, s. m., كتاب مزامير حضرت داود *kètabé mèzamiré hèzrèté davoud*, a. زبور *zèbour.*

Pseudonyme, s. m., اسم جعلى *èsmé djè'èli*, اسم غير *èsmé ghèir.*

Psore, s. m. terme de méd. V. **Gale.**

Psorique, adj. des 2 g. terme de méd., a. جربى *djèrèbi*, V. **Galeux.**

PSOROPHTALMIE, s. f., a. جرب العين *djèrèb-oul-'èin.*

PSYCHÉ, s. f., دولاب آينه دار *doulabé âïnè dar.*

PSYCHOLOGIE, s. f., a. علم كيفيّت نفس *'èlmé kèifiyèté nèfs,* a. علم احوال روح *'èlmé èhvalé rouh,* pr. t. *'ilmi ahvali rouh,* علم احوال نفس *'èlmé èhvalé nèfs,* pr. t. *'ilmi ahvali nèfs.*

PSYCHOLOGIQUE, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم احوال نفس *moutè'èllèq bè-'èlmé èhvalé nèfs,* pr. t. *mutè'alliq bè-'ilmi ahvali nafs.*

PTARMIQUE, s. m. plante, a. دواء معطّس *dèva'é mou'èttès,* pr. t. *dèvaï mu'attis.*

PTOLÉMÉE, nom propre, a. بطليموس *bètlimous.*

PTYALAGOGUE, adj. des 2 g., a. دواء مسيل الريق *dèva'é moucil-our-riq,* pr. t. *dèvaï mucil-ur-riq.*

PUAMMENT, adv., بطور بد بوى *bè-tooure bèd-bouï.*

PUANT, E, adj., بد بوى *bèd-bouï,* فرغنده *fèrghèndè,* pr. t. *farghandè.*

PUANTEUR, s. f., بد بوئى *bèd-bouyi,* a. نتانت *nètanèt,* عفونت *'oufounèt.*

PUBÈRE, adj. des 2 g., بحدّ بلوغ رسيده *bè-hèddé boulough rècidè,* pr. t. *bè-haddi bulough rècidè,* a. بالغ *balègh,* pr. t. *baligh.*

PUBERTÉ, s. f., a. حدّ بلوغ *hèddé boulough,* pr. t. *haddi bulough,* a. حدّ البلوغ *hèdd-oul-boulough,* بلوغيّت *bouloughiyèt,* pr. t. *bulughiyèt.*

PUBIS, s. m., زهار *zèhar,* a. عانه *'ânè.*

PUBLIC, IQUE, adj., شامل عموم مردم *chamélé 'oumoumé mèrdoum,* pr. t. *chamili 'umoumi mèrdoum,* شامل

همه کس *chamèlé hèmè-kès*; — généralement connu, شهرت یافته *cheuhrèt-yaftè*, pr. t. *chuhrèt-yaftè*, a. متواتر *moutèvatèr*, pr. t. *mutèvatir*, مشهور *mèchhour* (en turc vulgaire *mènchour*), شایع *chayè'*, pr. t. *chaï'*; — édifices publics, عمارات دولتی *'èmaraté doouléti*, pr. t. *'imarati dèvlèti*; — les charges publiques, تکالیف دیوانی *tèkalifé divani*, pr. t. *tèkialifi divani*, a. تکالیف میریّه *tèkalifé miriyé*, pr. t. *tèkialifi miriyè*; — femme publique, جنده *djèndè*, a. فاحشه *fahèchè*, pr. t. *fahicha*, روسپی *rouspi*, pr. t. *rospi*, V. Prostituée; — parler en public, در حضور خاص و عامّ حرفزدن *dèr houzouré khas-ou-'âmm hèrf-zèdèn*, علی ملا الناس تکلّم کردن *'èla mèla-oun-nas tèkèlloum kèrdèn*; — rendre public, فاش کردن *fach kèrdèn*, اشاعه کردن *ècha'è kèrdèn*, pr. t. *icha'a kièrdèn*.

Public, s. m., مردم *mèrdoum*, a. خلق *khèlq*, pr. t. *khalq*, ناس *nas*, عباد الله *'èbad-oullah*, pr. t. *'ibad-ullah*.

Publication, s. f., فاش شدن *fach choudèn*, a. اعلام *è'èlam*, pr. t. *i'lam*, اعلان *è'èlan*, pr. t. *i'lan*, اشاعه *ècha'è*, pr. t. *icha'a*, شیوع *chiou'*, pr. t. *chuyou'*.

Publiciste, s. m. qui écrit sur le droit public, قانون نویس *qanoun-nèvis*; — qui est versé dans cette science, دانندۀ رسم حقوق و قوانین *danèndèyé rèsmé houqouq-ou-qèvanïn*, pr. t. *danèndèï rèsmi huqouq-u-qavanïn* از رسم حقوق و قوانین آگاه *èz rèsmé houqouq-ou-qèvanïn âgah*.

Publicité, s. f., a. شهرت *cheurèt*, علانیت *'èlaniyèt*, pr. t. *'ilaniyèt*.

Publier, v. a., فاش کردن *fach kèrdèn*, انتشار کردن *èntèchar kèrdèn*, pr. t. *ïntichar kièrdèn*, اعلام کردن *è'èlam kèrdèn*, pr. t. *i'lam kièrdèn*, شایع کردن *chayè' kèrdèn*, pr. t. *chaï' kièrdèn*.

Publiquement, adv., در حضور خاص و عامّ *dèr houzouré khas-ou-'âm*, آشکارا *âchkara*, در پیش روی مردم *dèr piché rouï mèrdoum*.

Puce, s. f., کیک *kik*.

Puceau, s. m., زن نه دیده *zèn-nè-didè*, a. بکر *bèkr*, pr. t. *bikr*.

Pucelage, s. m., دوشیزگی *douchizègui*, a. بکارت *bèkarèt*.

Pucelle, adj. et s. f., دختر *doukhtèr*, pr. t. *dokhtèr*, دشیزه *douchizè*, a. باکره *bakèrè*, pr. t. *bakirè*.

Puceron, s. m., شپش نباتات *choupouché nèbatat*, pr. t. *chupuchi nèbatat*.

Pudeur, s. f., آزرم *âzèrm*, شرم *chèrm*, a. حجاب *hèdjab*, pr. t. *hidjab*, عار *'âr*, حیا *hèya*, pr. t. *haya*.

Pudibond, e, adj., شرمناك *chèrmnak*, با حیا *ba hèya*, a. مستحیی *moustèhyi*.

Pudicité, s. f., پاکدامنی *pak-damèni*, a. عصمت *'èsmèt*, pr. t. *'ismèt*, عفّت *'èffèt*, pr. t. *'iffèt*.

Pudique, adj. des 2 g., پاکدامن *pak-damèn*, پاك *pak*, a. عفیف *'èfif*, pr. t. *'afif*.

Pudiquement, adv., از روی پاکدامنی *èz rouï pak-damèni*, با عفّت *ba 'èffèt*.

Puer, v. n., بد بوی دادن *bèd bouï dadèn*, تعفّن کردن *tè'èffoun kèrdèn*.

Puéril, e, adj. qui appartient à l'enfance, بچه‌گانه *bè-tchègané*; — frivole, پوچ *poutch*, a. باطل *batèl*, pr. t. *batil*, لغو *lèghv*, pr. t. *laghv*.

Puérilement, adv., بچه‌وار *bètchè-var*, مانند طفل *ma-nèndé tèfl*.

Puérilité, s. f., بچگی *bètchègui*, کودکی *koudèki*, pr. t. *kiudèki*.

Puerpérale, adj. f. fièvre puerpérale, حمّای ولادت *houm-maé vèladèt*, pr. t. *hummaï viladèt*.

Pugilat, s. m., مشت زنی *moucht-zèni*.

Puîné, e, adj., بعد بدنیا آمده *bè'èd bè-dounia âmèdè*, بعد زائیده شده *bè'èd zaïdè-choudè*.

Puis, adv., پس از این *pès èz în*, بعد از این *bè'èd èz în*, a. بعد *bè'èd*, pr. t. *ba'd*, بعده *bè'èdè-hou*, pr. t. *ba'-dè-hou*.

Puisage, s. m. action de puiser, V. **Puiser**.

Puisard, s. m., کریز *kariz*, pr. t. *guiariz*.

Puiser, v. a. puiser de l'eau, آب کشیدن *âb kèchidèn*, آب گرفتن *âb guèrèftèn*, pr. t. *âb guiriftèn*; — au fig., استخراج کردن *èstèkhradj kèrdèn*, pr. t. *istikhradj kièrdèn*, اخذ کردن *èkhz kèrdèn*.

Puisque, conj., چون *tchoun*, حالاکه *hala-ké*, p. t. چونکه *tchoun-ké*, pr. t. *tchoun-ki*.

Puissamment, adv., زورمندانه *zourmèndanè*, بطور قوی *bè-touré qèvi*, pr. t. *bè-tèvri qèvi*, بقوّت تمام *bè-qouvvèté tè-mam*, a. قویاً *qèviyèn*, pr. t. *qaviyèn*; — extrêmement, بسیار *bèciar*, pr. t. *biciar*, خیلی *khèili*, p. t. بغایت *bè-ghayèt*.

Puissance, s. f. pouvoir, force, يارا *yara*, توانايى *tèvanayi*, pr. t. *touvanayi*, a. قدرت *goudrèt*, pr. t. *qudrèt*, قوّت *qouvvèt*, pr. t. *quvvèt*, اقتدار *èqtèdar*, pr. t. *iqtidar*; — état souverain, a. دولت *dooulèt*, pr. t. *dèvlèt*, pl. دول *douvèl*, pr. t. *duvèl*; — les puissances étrangères, a. دول خارجه *douvèlé kharèdjè*, pr. t. *duvèli kharidjè*, دول اجنبيّه *douvèlé èdjnèbiyé*, pr. t. *duvèli èdjnèbiyé*; — les puissances alliées, دول متّفقه *douvèlé mouttèfèqè*, pr. t. *duvèli muttèfiqa*; — les puissances amies, دول متحابّه *douvèlé moutèhabbè*, pr. t. *duvèli mutèhabbè*; — en termes de philosophie ce qui est opposé à l'acte, قوّه *qouvvè*, قوّت *qouvvèt*; — réduire la puissance à l'acte, از قوّه بفعل آوردن *èz qouvvè bè-fè'èl âvourdèn*, pr. t. *èz quvvè bè-fa'l âvourdèn*.

Puissant, e, adj., توانا *tèvana*, pr. t. *touvana*, a. قادر *qadèr*, pr. t. *qadir*, قوى *qèvi*, pr. t. *qavi*, ذى قدرت *zi-qoudrèt*; — tout-puissant, بهمه چيز قادر *bè-hèmè-tchiz qadèr*, pr. t. *bè-hèmè-tchiz qadir*; — le Tout-Puissant, خدا *khouda*, pr. t. *khoda*, a. الله *allah*.

Puits, s. m., چاه *tchah*, a. بير *bèir*, pr. t. *bir*, pl. ابار *èbar*, pr. t. *abar*.

Pulluler, v. n., افزون شدن *èfzoun choudèn*, زياد شدن *ziad choudèn*.

Pulmonaire, qui appartient au poumon, متعلّق بشش *moutè'èllèq bè-chouch*; — s. f. plante, a. حشيشة الرئه *hèchichèt-our-ri'è*.

Pulmonie, s. f., ناخوشى رئه *na-khochiï ri'è*, ورم شش *vèrèmé chouch*, a. داءالرئه *da'-our-ri'è*.

Pulmonique, adj. des 2 g., گرفتار ناخوشی رئه *guèrèftaré na-khochiï riè.*

Pulpe, s. f., گوشت میوه *gouchté mivè*, a. لبّ *loubb*, pr. t. *lubb.*

Pulpeux, **se**, adj., گوشتدار *goucht-dar.*

Pulsatif, **ive**, adj., douleur pulsative, a. وجع نابض *vè-djè'é nabèz*, pr. t. *vèdja'i nabiz.*

Pulsation, s. f., طپش نبض *tèpèché nèbz*, حرکت نبض *hèrèkèté nèbz.*

Pulvérisation, s. f. action de pulvériser V. **Pulvériser.**

Pulvériser, v. a., خاك نرم کردن *khaké nèrm kèrdèn*, گرد کردن *guèrd kèrdèn*, سفوف کردن *soufouf kèrdèn*, pr. t. *sufouf kièrdèn*; — anéantir, نابود کردن *na-boud kèr-dèn*, نیست کردن *nist kèrdèn*, معدوم ساختن *mè'èdoum sakhtèn*, pr. t. *ma'doum sakhtèn*; — pulvérisé, e, گرد شده *guèrd-choudè.*

Punais, **e**, adj., گنده بینی *guèndè-bini.*

Punaise, s. f., ساس *sas.*

Punaisie, s. f., گندبینی *guèndè-bini*, a. داءالخشام *da'oul-khècham.*

Punch, s. m., پونچ *pountch.*

Punique, adj. des 2 g. mauvaise foi, بی وفا *bi vèfa*, نا درست *na-drousi*, a. غدّار *ghèddar.*

Punir, v. a., گوشمال کردن *gouch-mal kèrdèn*, تنبیه کردن *tèmbih kèrdèn*, تأدیب کردن *tè'èdib kèrdèn*, بجزا رسانیدن *bè-djèza rèçanidèn*; — puni, e, تنبیه شده *tèmbih-choudè.*

Punissable, adj. des 2 g., شایستهٔ تنبیه *chayèstèyé tèm-*

bih, مستحق تأديب *moustèhèqqé tè'èdib*, pr. t. *mustahaqqi tèédib.*

Punisseur, s. m., تنبيه كننده *tèmbih-kounèndè*, جزا دهنده *djèza-dèhèndè.*

Punition, s. f., بادفراه *bad-fèra* ou بادفره *bad-fèrè*, (vieux) a. تنبيه *tèmbih*, a. تأديب *tè'èdib*, pr. t. *tèèdib*, قصاص *qèças*, pr. t. *qiças*, سياست *siacèt.*

Pupillaire, adj. des 2 g., a. متعلّق به يتيم *moutè'èllèq bè-yètim.*

Pupille, s. des 2 g., a. يتيم *yètim*, pl. ايتام *itam*; — s. f. la prunelle de l'œil, مردمك چشم *mèrdoumèké tchèchm*, pr. t. *mèrdumèki tchèchm.*

Pupitre, s. m., كيرخ *kèirèkh*, p. t. رحل *rèhl*, pr. t. *rahl*, رحله *rèhlè*, pr. t. *rahlè.*

Pur, e, adj. sans mélange, a. خالص *khalès*, pr. t. *khalis*, صاف *saf*; — sans tache, پاك *pak*, a. طاهر *tahèr*, pr. t. *tahir*; — exact, correct, بى عيب *bi 'èib*, بى نقص *bi nèqs.*

Purée, s. f., لـه كرده *lèh-kèrdè*; — purée de lentilles, مرجمك له كرده *mèrdjoumèké lèh-kèrdè.*

Purement, adv. vivre purement, بعفت و عصمت عمر بسر بردن *bè-'èffèt-ou-'èsmèt-'eumr bè-sèr bourdèn*; — écrire purement, پاكيزه نوشتن *pakizè nèvèchtèn*, pr. t. *pakizè nivichtèn*; — exprès, a. محض *mèhz*, محضا *mèhzèn*, مجرّد *moudjèrrèd*, pr. t. *mudjèrrèd*, مجرّدا *moudjèrrèdèn*; — dans le langage des arts, exactement, بى نقص *bi nèqs*, a. بلا قصور *bè-la qouçour*; — purement et simplement, ساده *sadè*, بى قيد و شرط *bi qèid-ou-chèrt.*

Pureté. s. f., پاکی *paki*, پاکیزگی *pakizègui*, a. خلوص *khelous*, pr. t. *khoulous*, صفوت *sèfvèt*, pr. t. *zafvèt*; — exemption de fautes, vertu, بی قصوری *bi qouçouri*, a. عدم نقص *'èdèmé nèqs*, pr. t. *'adèmi naqs*; — chasteté, a. عفّت *'èffèt*, pr. t. *'iffèt*.

Purgatif, s. m., شکمران *chèkèm-ran*, کارکن *kar-koun*, دوای کارکن *dèvaï kar-koun*, pr. t. *davaï kiar-kun*, a. مسهل *moushèl*, pr. t. *mushil*, pl. مسهلات *moushèlat*, pr. t. *mushilat*.

Purgatif, ive, adj., کارکن *kar-koun*, شکمران *chèkèm-ran*, a. مسهل *moushèl*, pr. t. *mushil*.

Purgation, s. f. évacuation causée par un purgatif, a. اسهال *èshal*, pr. t. *ishal*, عمل *'èmèl*, pr. t. *'amel*, تنقیه *tènqiyè*; — remède qu'on prend, V. **Purgatif**.

Purgatoire, s. m., برزخ *bèrzèkh*, a. اعراف *è'èraf*, pr. t. *a'raf*.

Purger, v. a., تنقیه کردن *tènqiyè kèrdèn*, pr. t. *tanqiyè kièrdèn*, مسهل دادن *moushèl dadèn*, pr. t. *mushil dadèn*; — en parlant des métaux, پاك کردن *pak kèrdèn*, قال گذاشتن *qal gouzachtèn*; — se purger, مسهل خوردن *moushèl khourdèn*, pr. t. *mushil khordèn*.

Purification, s. f., پاکسازی *pak-sazi*, a. تطهیر *tèthir*, pr. t. *tathir*, تصفیه *tèsfiyè*, pr. t. *tasfiè*; — en parlant des métaux on emploie les mots, قال *qal*, امحاص *èmhaz*, pr. t. *imhaz*.

Purifier, v. a., پاك کردن *pak kèrdèn*, تصفیه کردن *tèsfiyè kèrdèn*, pr. t. *tasfiyè kièrdèn*, صاف کردن *saf kèrdèn*, پالودن *paloudèn*; — se purifier, پاك شدن *pak chou-*

dèn, خودرا پاك كردن *khoud-ra pak kerdèn*, طهارت كرفتن *tèharèt guèrèftèn*, pr. t. *taharèt guiriftèn*; — purifier, en parlant des métaux, قال كداشتن *qal gouzachtèn*; — purifié, e, پاك شده *pak-choudè*, a. مطهر *moutèhhèr*, pr. t. *mutahhar*; — en parlant des métaux, قال كداشته شده *qal-gouzachtè-choudè*.

Purisme, s. m., تدقيق در كلام *tèdqiq dèr kèlam*, a. تدقيق في اللغت *tèdqiq fil-loughèt*, pr. t. *tadqiq fil-loghat*.

Puriste, s. m., دقت كننده در كلام *dèqqèt-kounèndè dèr kèlam*, a. مدقق في اللغت *moudèqqèq fil-loughèt* pr. t. *mudaqqiq fil-loghat*.

Puritain, s. m. V. Austère.

Purpurin, e, adj., ارغواني *èrghèvani*.

Purulence, s. f., ريم آلودكي *rim-âloudègui*.

Purulent, e, adj., بريم آلوده *bè-rim âloudè*, a. مقيح *mouqèiyèh*, pr. t. *muqaïyih*.

Pus, s. m., چرك *tchèrk*, ريم *rim*, a. جراحت *djèrahèt*, pr. t. *djirahat*, قيح *qèih*, pr. t. *qaïh*.

Pusillanime, adj. des 2 g., ترسو *tèrsou*, بي دل *bi dèl*, غردل *ghèrdèl*, a. جبان *djèban*.

Pusillanimité, s. f., ترس *tèrs*, بي دلي *bi dèli*, بي غيرتي *bi ghèirèti*, a. جبن *djoubn*, pr. t. *djubn*, جبانت *djèbanèt*.

Pustule, s. f., خيارك *khiarèk*, شكنج *chèkèndj*, a. بثر *bèsr*, pl. بثور *bouçour*.

Pustuleux, euse, adj., خياركدار *khiarèk-dar*.

Putain, s. f., جنده *djèndè*, a. قحبه *qèhbè*, pr. t. *qahba* et *qahpa*.

Putanisme, s. m., جنده گری *djèndè-guèri*, قحبگی *qèh-bègui.*

Putasserie, s. f., جنده بازی *djènaè-bazi*, قحبه بازی *qahbè-bazi*, pr. t. *qahpa-bazi.*

Putassier, s. m., جنده باز *djèndè-baz*, قحبه باز *qahbè-baz*, pr. t. *qahpa-baz.*

Putatif, ive, adj., a. مظنون *mèznoun*, pr. t. *maznoun*, موهوم *moouhoum*, pr. t. *mèvhoum.*

Putréfaction, s. f., پوسیدگی *poucıdègui*, گند *guènd*, a. تعفّن *tè'èffun*, pr. t. *tè'affun.*

Putréfier, v. a., گندانیدن *guèndanidèn*, پوسانیدن *pouçanidèn*, فاسد کردن *facèd kèrdèn*, pr. t. *facid kièrdèn*; — se putréfier, گندیدن *guèndidèn*, گندیده شدن *guèndidè choudèn*, پوسیدن *poucidèn*, فاسد شدن *facèd choudèn*, pr. t. *facid choudèn*; — putréfié, e, گندیده *guèndidè*, گندیده شده *guèndidè-choudè*, a. متعفّن *moutè'èffèn*, pr. t. *mutè'affan.*

Putride, adj. des 2 g., گندیده *guèndidè*, a. عفنّی *'oufounni* pr. t. *'afinni*; — fièvre putride, a. حمّای عفنیّه *hoummaï 'oufounniyè*, pr. t. *hoummaï 'afinniyè.*

Putridité, s. f., گندگی *guèndègui*, a. عفونت *'oufounèt*, pr. t. *'ufunèt.*

Pygmée, s. m., V. **Nain.**

Pylore, s. m., a. فمّ المعده *fèmm-oul-mè'èdè*, pr. t. *fèmm-ul-mi'dè.*

Pyramidal, e, adj., اهرام مانند *èhram-manènd*, a. اهرامیّ الشکل *èhramiï-ouch-chèkl*, pr. t. *ahramiï-uch-chèkèl.*

Pyramide, s. f., ستون سنگی *soutouné sèngui*, ستون از

سنك *soutouné èz sèng*, a. هرم *hèrèm*, pl. اهرام *èhram*, pr. t. *ahram*.

Pyrèthre, s. m. plante, a. عود القرح *'oud-oul-qèrh*.

Pyrotechnie, s. f., آتشبازى *âtèch-bazi*.

Pyrotechnique, adj. des 2 g., متعلّق بآتشبازى *moutè'èl-lèq bè-âtèch-bazi*.

Pyrotique, adj. des 2 g., سوزان *souzan*, سوزنده *souzèndè*, a. محرّق *mouhèrrèq*, pr. t. *muharriq*.

Pyrrhonisme, s. m., a. مذهب اهل الشكوك *mèzhèbé èhl-ouch-choukouk*, pr. t. *mèzhèbi èhl-uch-chukiouk*.

Pythagore, n. pr. a. فيثاغورس *fitaghourès*, pr. t. *fitaghorous*.

Pythagorisme, s. m., آيين فيثاغورس *âyiné fitaghourès*, pr. t. *âyïni fitaghorous*.

Pythonisse, s. f., a. ارّافة *èrrafèt*, pr. t. *arrafèt*.

Q

Quadernes, carmes ou carnes, jeu de trictrac, دو چهار *dou-tchèhar*, جفت چهار *djouft-tchèhar*.

Quadragénaire, adj. des 2 g., چهل ساله *tchèhèl-salè*, چهل سالگى *tchèhèl-salègui*.

Quadrangulaire, adj. des 2 g., چهار گوشئى *tchèhar-gouchèyi*, چهار گوشه *tchèhar-gouchè*, a. ذو اربع زوايا *zou èrbè' zèvaya*.

Quadrature, s. f., a. تربيع *tèrbi'*; — la quadature du cercle, a. تربيع دايره *tèrbi'é daïrè*.

Quadrifolium, s. m., چهار بركه *tchèhar-bèrguè*.

Quadrilatère, s. m., شكل چهار پهلو *chèklé tchèhar-pèhlou*.

Quadrisyllabe, adj. des 2 g., چهار هجائی *tchèhar-hèdjayi.*

Quadriennal, e, adj., چهار ساله *tchèhar salè*, چهار سالهگی *tchèhar-salègui.*

Quadrilatère, adj. des 2 g., چهار پهلو *tchèhar-pèhlou*; — s. m. un quadilatère, شکل چهار پهلو *chèklé tchèhar-pèhlou.*

Quadrupède, s. et adj., چهار پا *tchèhar-pa*, چار پا *tchar-pa.*

Quadruple, adj. des 2 g., چهار چندان *tchèhar tchèndan*, چهار قد *tchèhar qèdd*, pr. t. *tchèhar qadd*, چهار قدر *tchèhar qèdr*, pr. t. *tchèhar qadr*, چهار مقابل *tchèhar mouqabèl* pr. t. *tchèhar muqabil.*

Quadrupler, v. a., چهار چندان کردن *tchèhar tchèndan kèrdèn.*

Quai, s. m., سنگ بست کنار آب *sèng-bèsté kènaré âb*, pr. t. *sèng-bèsti kiènari âb.*

Qualificatif, ive, adj., a. وصفی *vèsfiï*, pr. t. *vasfiï.*

Qualification, s. f., نام *nam*, a. صفت *sèfèt*, pr. t. *sifèt*, pl. صفات *sèfat*, pr. t. *sifat.*

Qualifier, v. a., اسم گذاشتن *èsm gouzachtèn*, موصوف کردن *moouçouf kèrdèn*, pr. t. *mèvçouf kièrdèn*; — se qualifier, خودرا صفت دادن *khoud-ra sèfèt dadèn*, pr. t. *khod-ra sifèt dadèn*, موصوف شدن *moouçouf choudèn*; — qualifié, e, موصوف شده *moouçouf-choudè*, pr. t. *mèvsouf-choudè*, a. موصوف *moouçouf*, pr. t. *mèvsouf.*

Qualité, s. f., a. جنس *djèns*, pr. t. *djïns*, اصل *èsl*, pr. t. *asl*; — cette indienne est de mauvaise qualité, جنس

این جینت بد است *djènsé în tchit bèd-èst*, این جینت اصلش بد است *în tchit èsl-èch bèd-èst*; — cette qualité d'eau, این جنس آب *în djènsé âb*, pr. t. *în djînsi âb*; — mérite, talent, هنر *hounèr*, pr. t. *hunèr*; — en terme de médecine, a. خاصیّت *khaciyèt*, pl. خصایص *khèçayès*, pr. t. *khèçayis*; — inclination, habitude, a. صفت *sèfèt*, pr. t. *sifèt*, pl. صفات *sèfat*, pr. t. *sifat*, خصلت *khèslèt*, pr. t. *khaslèt*, pl. خصایل *khèçayèl*, pr. t. *khaçaïl*, شمیله *chèmilè*, pl. شمایل *chèmayèl*, pr. t. *chèmaïl*; — qualités naturelles, a. خصایل ذاتیه *khècayèlé zatiyè*, pr. t. *khaçaïli zatiyé*; — noblesse, بزرگواری *bouzourgvari*, pr. t. *buzurgvari*, a. شرف *chèrèf*; — titre, a. لقب *lèqèb*, pr. t. *laqab*, pl. القاب *èlqab*, عنوان *'ènvan*, pr. t. *'învan*; — en qualité de .... باسم *bè-'èsmé*, بعنوان *bè-'ènvanè*; — il m'a pris en qualité de secrétaire, بعنوان نیابت مرا قبول کرد *bè-'ènvané niabèt mè-ra qèboul kèrd*, pr. t. *bè-'învani niabèt mè-ra qaboul kièrd.*

Quand, adv. lorsque, وقتیکه *vèqti-ké*, هنگامی که *hèngami-ké*; — quant il est allé, وقتیکه رفت *vèqti-ké rèft*, pr. t. *vaqti-ki rèft*; — quand partira-il? کی خواهد رفت *kèi khahèd rèft*, چه وقت حرکت میکند *tchè vèqt hèrèkèt mi-kounèd*, pr. t. *tchi vaqt harèkièt mi-kunèd*; — quand, conj. quoique, گرچه *guèr-tchè*, pr. t. *guèr-tchi*, اگرچه *èguèr-tchè*, pr. t. *èyèr-tchi*; — quand même, اگر هم *èguèr hèm*; — jusqu'à quand? تا کی *ta kèi.*

Quant, à adv., که *ké*, در باب *dèr bab*, در خصوص *dèr*

kheçous, pr. t. *dèr khouçous*; — quant à moi, بنده كه *bèndè ké*, pr. t. *bèndè ki*; — quant à cette affaire, در باب اين امر *dèr babé ïn èmr*.

Quantes, adj. toutes et quantes fois, هر وقت *hèr vèqt*, pr. t. *hèr vaqit*.

Quantième, adj. des 2 g., چندم *tchèndoum*, چندمين *tchèndoumïn*.

Quantité, s. f., a. مقدار *mèqdar*, pr. t. *miqdar*, pl. مقادير *mèqadir*, كميّت *kèmiyèt*, قدر *qèdr*, pr. t. *qadar*; — beaucoup, grand nombre, انبوه *èmbouh*, بسيار *bèciar*, pr. t. *biciar*, فراوان *fèravan*, pr. t. *firavan*, خيلى *khèili*, a. كثير *kècir*, وفور *vèfour*; — multitude, abondance, فراوانى *fèravani*, فزونى *fèzouni*, بسيارى *bèciari*, pr. t. *biciari*, a. كثرت *kèsrèt*, وفرت *vèfrèt*.

Quarantaine, s. f., بقدر چهل عدد *bè-qèdré tchèhèl 'èdèd*, بقدر چهل دانه *bè-qèdré tchèhèl danè*, pr. t. *bè-qadri tchèhèl danè*; — lazaret, قرانتنه *qèrantènè*, pr. t. *qarantina*, قراختين *qèrakhtïn*, pr. t. *qarakhtïn*.

Quarante, adj. num., چهل *tchèhèl*, a. اربعون *èrbè'oun*, pr. t. *arba'oun*.

Quarantième, adj. des 2 g., چهلم *tchèhèloum*; — quarantième partie, چهل يك *tchèhèl yèk*.

Quart, s. m., چهار يك *tchèhar-yèk*, p. t. چاريك *tcharik*, pr. t. *tchèirèk*, a. ربع *roub'*.

Quartaut, s. m., پيپ كوچك *pipé koutchèk*, pr. t. *pipi kutchuk*.

Quartier, s. m. quatrième partie d'une chose V. Quart; — division d'une ville, a. محلّه *mèhèllè*, pr. t. *mahallè*,

pl. محلّات *mèhèllat*, pr. t. *mahallat*; — camp d'une armée, لشكرگاه *lèchkèr-gah*, pr. t. *lèchkièr-guiah*, p. t. اردو *ourdou*, pr. t. *ordou*, a. معسكر *mè'èskèr*, pr. t. *ma'askièr*; — traitement favorable qu'on accorde au vaincu, a. امان *èman*, pr. t. *aman*; — quartier d'hiver, t. p. قشلاق *qèchlaq*, pr. t. *qichlaq*.

Quartinier, s. m., ضابط محلّه *zabèté mèhèllè*, pr. t. *zabiti mahallè*.

Quartz, s. m., سنگ چاقمق *sèngué tchaqmaq*.

Quarto (in), s. m., چهار ورقی *tchèhar-vèrèqi*.

Quasi, adv., مانند *manènd*, مثل اینکه *mèslé ïn-ké* pr. t. *misli ïn-ki*.

Quasi-délit, s. m., گناه مانند *gounah-manènd*.

Quartenaire, adj. des 2 g., چهار عددی *tchèhar-'èdèdi*, a. رباعی *rouba'i*.

Quatorze, adj. num., چهارده *tchèhar-dè*, a. اربعة عشره *èrbè'èt 'èchèrè*.

Quatorzième, adj. des 2 g., چهاردهم *tchèhar-dèhoum*; — un quatorzième, چهارده یك *tchèhar-dè yèk*.

Quatrain, s. m., a. رباعی *rouba'i*, pl. رباعیّات *rouba'ïyat*.

Quatre, adj. num., چهار *tchèhar*, pr. t. *tchihar*, چار *tchar*; — faire le diable à quatre, معرکه کردن *mè'èrèkè kèrdèn*, pr. t. *ma'rèkiè kièrdèn*, دنیارا بهم زدن *dounia-ra bè-hèm zèdèn*.

Quatre-vingts, adj. num., هشتاد *hèchtad*, a. ثمانون *cèmanounè*; — quatre-vingt-dix, نود *nèvèd*, a. تسعون *tès'ouné*, pr. t. *tis'ouné*.

Quatre-vingtième, adj. des 2 g., هشتادم *hèchtadoum.*

Quatrième, adj. des 2 g., چهارم *tchèharoum*, a. رابع *rabè'*, pr. t. *rabi'.*

Quatrièmement, adv., چهارمین *tchèharoumîn*, a. رابعاً *rabè'èn.*

Quatriennal, e, adj., هر چهار سال یك دفعه *hèr tchèhar sal yèk dèf'è.*

Quatuor, s. m., موسیقی چهار فصلی *mouciqiï tchèhar-fèsli.*

Que, pron. relat. که *ké*, pr. t. *ki*; — la maison que vous avez vue, خانۀ که دیدید *khanèyè ké didid*, pr. t. *kha-nèï ki didid*, خانۀکه بنظر شما رسید *khanèyé ké bè-nèzèré chouma rècid*, pr. t. *khanèï ki bè-nazari chouma rècid*; — quelle chose? چه *tchè*, pr. t. *tchi*; — que ferez-vous? چه خواهید کرد *tchè khahid kèrd*, pr. t. *tchi khahid kièrd*; — signifie aussi pourquoi, چرا *tchèra*, pr. t. *tchira*; — que ne vous hâtez-vous? چرا دست‌پاچه نمیشوید *tchèra dèst-patchè nè-mi-chèvid*, چرا تعاجیل نمیکنید *tchèra tè'èdjil nè-mi-kounid*, pr. t. *tchira ta'djil nè-mi-kunid*; — combien! چه قدر *tchè qèdr*, pr. t. *tchi qadr*; — qu'elle est belle! چه قدر زیباست *tchè qèdr zibast*, pr. t. *tchi qadr zibast*; — signifie aussi, mais en persan on emploie alors le mot بس *bès* que l'on place à la fin de la phrase; il ne dit que la vérité, حقیقت‌را میگوید و بس *hèqiqèt-ra mi-gouyèd-ou-bès*, pr. t. *haqiqèt-ra mi-gu-yèd-u-bès*; — s'emploie aussi pour terme de compa-raison; il est plus heureux que moi, او از من

خوشبختتر است *ou èz mèn khoch-bèkht-tèr-èst*; — il est plus jeune que moi, او از من جوانتر است *ou èz mèn djèvantèr-èst* pr. t. *ou èz mèn djuvan-tèr-èst*; — on dit aussi: que de fois je suis venu! چندین دفعه آمدم ou چند دفعه *tchènd* ou *tchèndïn dèf'è âmèdèm.*

Quel, le, adj., چه *tchè*, pr. t. *tchi*, کدام *koudam*, ou *koudoum*, pr. t. *kiudam*, چند *tchènd*, چه طور *tchè toour*, pr t. *tchi tavr*; — quel est cet homme? این آدم چه چیز است *ïn âdèm tchè-tchiz-èst*, pr. t. *ïn âdam tchi-tchiz-èst* ou این آدم کیست *ïn âdèm kist*; — quel est votre nom? نام شما چه چیز است *namé chouma tchè-tchiz-èst*, pr. t. *nami-chuma tchi-tchiz èst*, اسم شما چیست *èsmé chouma tchist*, pr. t. *ismi chuma tchist*; — quel temps fait-il? هوا چه طور است *hèva tchè toour-èst*, pr. t. *hava tchi tavr-èst*; — quelle heure est-il? چند ساعت *sa'èt tchènd-èst*, ساعت چند است چند ساعت میگذرد *tchènd sa'èt mi-gouzèrèd*, pr. t. *tchènd sa'at mi-guzèrèd*; — quel livre voulez vous? چه کتاب میخواهید *tchè kètab mi-khahid*, کدام کتابرا میخواهید *koudam kètab-ra mi-khahid*, pr. t. *kiudam kitab-ra mi-khahid*; — quel qu'il soit, quelle qu'elle soit, هر کدام باشد *hèr koudam bachèd*, pr. t. *hèr kiudam bachèd*, هر چه باشد *hèr tchè bachèd*, pr. t. *hèr tchi bachèd*; — se dit par exclamation, quel courage! چه رشادتی *tchè rèchadèti*, چه شجاعتی *tchè cheudja'èti*, pr. t. *tchi chudja'ati*; — qnelle hardiesse! چه جسارتی *tchè djèçarèti*, pr. t. *tchi djaçarèti.*

Quelconque, adj. des 2 g. employé avec la négation,

هیچ *hitch*, هیچ چیز *hitch tchiz*; — il ne lui est resté chose quelconque, برای او هیچ چیز نمانده است *bèraï ou hitch tchiz nè-mandè èst*; — (sans négation) un homme quelconque, آدمی *âdèmi*, شخصی *chèkhsi*, هر آدمی باشد *hèr âdèmi bachèd.*

Quelque, adj. des 2 g. quelque chose, چیزی *tchizi*; — adressez vous à quelque autre personne, شما بشخص دیگر رجوع بکنید *chouma bè-chèkhsé diguèr roudjou' be-kounid*; — quelques, چند *tchènd*, a. بعضی *bè'èzi*, pr. t. *ba'zi*; — quelques personnes, نفری چند *nèfèri tchènd*, بعضی اشخاص *bè'èzi èchkhas*, pr. t. *ba'zi èchkhas*; — quelque part, جای *djaï*; — allons quelque part, جای برویم *djaï be-rèvim*; — quel que, quelle que (en deux mots), en parlant des choses, هر چه *hèr tchè*, pr. t. *hèr tchi*, هر قدر *hèr qèdr*, pr. t. *hèr qadr*, en parlant des personnes, هر کس *hèr kès*, pr. t. *hèr kiès*, هر که *hèr ké*, pr. t. *hèr ki*, en parlant des personnes, هر کس *hèr kès*, pr. t. *hèr kiès*; — quel qu'il soit, quelle que soit la personne, هر که باشد *hèr ké bachèd*; — quelle que soit la chose, هر چه باشد *hèr tchè bachèd*; — quel que soit le soin que vous preniez, هر قدر سعی بکنید *hèr qèdr sè'i be-kounid*, pr. t. *hèr qadr sa'i be-kunid.*

Quelquefois, adv., گاهی *gahi*, pr. t. *guiahi*, گاهگاه *gah-gah*, pr. t. *guiah-guiah* بعضی اوقات *bè'èzi oouqat*, pr. t. *ba'zi èvqat*, بعضی دفعه *bè'èzi dèf'è.*

Quelqu'un, e, adj., یکی *yèki*, یکی از آنها *yèki èz ân-ha*; — sans doute il en viendra quelqu'une, البتّه یکی

خـواهـد آمـد *èlbèttè yèki khahèd âmèd*; — signifie aussi une personne, کسی *kèci*; — y a-t-il quelqu'un chez lui? پیشش کسی هست *pich-èch kèci hèst.*

Quémander, v. n., نـهـانـی گدائی کردن *nèhani guèdayi kèrdèn.*

Quémandeur, se, s., نهانی گدائی کننده *nèhani guèdayi-kounèndè.*

Qu'en-dira-t-on, s. m., حـرف مـردم *hèrfé mèrdoum*, pr. t. *harfi mèrdum.*

Quenouille, s. f., دکران *doukran*, pr. t. *dukran*, کـرتـلان *kèrtlan.*

Querelle, s. f., a. ستیزه *sètizè*, ستیز *sètiz*, a. جدل *djèdèl*, مـجـادلـه *moudjadèlè*, pr. t. *mudjadèlè*, pl. مـجـادلات *moudjadèlat*, pr. t. *mudjadèlat*, نـزاع *nèza'*, pr. t. *niza'*, منازعه *mounazè'è*, pr. t. *munaza'a*, pl. منازعات *mounazè'ât*, pr. t. *munaza'ât.*

Quereller, v. a., ستیزیدن *sètizidèn*, ستیز کردن *sètiz kèrdèn*, دعـوا کـردن *dè'èva kèrdèn*, pr. t. *da'ava kièrdèn*; — se quereller, با هم دعوا کردن *ba hèm dè'èva kèrdèn*, pr. t. *ba hèm da'ava kièrdèn.*

Querelleur, euse, s., ستیزه کار *sètizè-kar*, pr. t. *sètizè-kiar*, ستیزنده *sètizèndè*, a. منازع *mounazè'*, pr. t. *munazi'.*

Quérir, v. a., آوردن *âvourdèn*; — allez quérir un tel, فـلانکس را بـیـاوریـد *flan-kès-ra bi-âvèrid*, pr. t. *fulan-kiès-ra be-yâvèrid.*

Questeur, s. m., a. نـاظر اخراجات *nazèré èkhradjat*, pr. t. *naziri akhradjat.*

Question, s. f., پرسش *poursèch*, pr. t. *pursich*, a. استفسار

èstèfsar, pr. t. *istifsar*, سؤال *so'al*, pr. t. *su'al*, مسله *mècèlè* pr. t. *macèlè*.

QUESTIONNAIRE, s. m., شكنجه كننده *chèkèndjè-kounèndè*.

QUESTIONNER, v. a., پرسیدن *poursidèn*, جویا شدن *djouya choudèn*, استفسار كردن *èstèfsar kèrdèn*, سؤال كردن *so'al kèrdèn*.

QUESTIONNEUR, EUSE, s., بسیار سؤال كننده *bèciar so'al kounèndè*, a. كثیر السؤال *kècir-ous-so'al*, pr. t. *kècir-us-su'al*.

QUESTURE, s. f., شغل نظارت اخراجات *choughlé nèzarèté èkhradjat*.

QUÊTE, s. f. action de chercher, جستجو *djoustè-djou*, a. تفتیش *tèftich*, تفحص *tèfèkhous*, pr. t. *tèfahhus*; — pour les pauvres, جمع آوری صدقات *djèm'-âvèrii sèdèqat*.

QUÊTER, v. a. chercher, جستجو كردن *djoustè-djou kèrdèn*, پی گردیدن *pèi guèrdidèn*, تجسس كردن *tèdjèssous kèrdèn*; — faire la quête, صدقه جمع كردن *sèdèqè djèm' kèrdèn*.

QUÊTEUR, EUSE, s., جمع كنندهٔ صدقه *djèm'-kounèndèyé sèdèqè*.

QUEUE, s. f., دم *doum*, pr. t. *dum*, a. ذنب *zènèb*, pl. اذناب *èznab*; — la queue d'un cheval, دم اسپ *doumé èsp*; — pan, دامن *damèn*, a. ذیل *zèil*; — faire queue, پشت همدیگر استادن *pouchté hèm-diguèr èstadèn*; — dernier, la fin de quelque chose, پشت سر *pouchté sèr*, a. آخر *âkhèr*, pr. t. *âkhir*; — à la queue, پشت سر *pouchté sèr*, در عقب *dèr 'èqèb*.

Queue-de-cheval, prêle des marais, V. **Prêle**.

Queue-de-pourceau, s. f. plante, a. شمرة الخنازير *chèm-rèt-oul-khènazir*.

Queue-de-renard, s. f., a. ذنب الثعلب *zènèb-ous-sè'èlèb*, pr. t. *zènèb-us-sa'lèb*.

Qui, pron. relat., كه *ké*, pr. t. *ki*; — l'homme qui vient, آدميكه ميآيد *âdèmi-ké mi-âyèd*; — qui est-ce? كيست *kist* ou *ki-èst*; — qui est venu? كه آمد *ké âmèd*; — signifie aussi celui qui, آنكس كه *ân-kès ké*.

Quiconque, pron. ind. m. sing., هر كه *hèr ké*, هر كسيكه *hèr kèci-ké*, هرآنكه *hèr ân-ké*.

Quiescent, **e**, adj., a. ساكن *sakèn*, pr. t. *sakïn*; — lettre quiescente, حرف ساكن *hèrfé sakèn*, pr. t. *harfi sakïn*.

Quiet, **e**, adj. (*vieux*) آسوده *âçoudè*.

Quiétude, s. f., آسودگی *âçoudègui*, a. استراحت *èstèrahèt*, pr. t. *istirahat*, موسا *mèvèça*.

Quille, s. f., تير بنياد كشتى *tiré bouniadé kèchti*, pr. t. *tiri buniadi kièchti*; — pour jouer, چوب گوى بازى *tchoubé gouï-bazi*.

Quincaillerie, s. f., خرّازى *khèrrazi*.

Quincaille, s. f. V. **Quincaillerie**.

Quincaillier, s. m., خرّازى فروش *khèrrazi-ferouch*, pr. t. *kharrazi-furouch*.

Quindécagone, s. m., شكل پانزده گوشهئى *chèklé panzdè gouchèyi*.

Quinquagénaire, adj. des 2 g., پنجاه ساله *pèndjah-salè*.

Quinquennal, **e**, adj., هر پنج سال *hèr pèndj sal*, پنج سال طول ميكشد *pèndj sal toul mi-kèchèd*.

Quinine, s. f., کنه کنه *kinè-kinè*.

Quinquina, s. m., چوب کنه کنه *tchoubé kinè-kinè*, pr. t. *tchubi kina-kina*.

Quinquet, s. m., a. قندیل *qèndil*, pr. t. *qandil*, pl. قنادیل *qènadil*.

Quint, s. m., پنج یک *pèndj-yèk*.

Quintal, s. m., قنطار *qèntar*, pr. t. *qantar*, pl. قناطیر *qènatir*, pr. t. *qinatir*.

Quintefeuille, plante, سرساد *sèrsad*, پنج انگشت *pèndj-èngoucht*.

Quintessence, s. f., a. جوهر *djoouhèr*, pr. t. *djèvhèr*; — ce qu'il y a de plus parfait dans une chose, a. زبده *zoubdè*, خلاصه *kholacè*, pr. t. *khoulacè*.

Quinteux, euse, adj., کج خلق *kèdj-khoulq*, خشمناك *khèchmnak*.

Quintuple, adj. des 2 g., a. پنج چندان *pèndj tchèndan*, پنج این قدر *pèndj ïn qèdr*.

Quintupler, v. a., پنج چندان کردن *pèndj tchèndan kèrdèn*.

Quinzaine, s. f., بقدر پانزده عدد *bè-qèdré panzdè 'èdèd*, pr. t. *bè-qadri panzdè 'èdèd*.

Quinze, adj. num., پانزده *panzdè*, a. خمسه عشره *khèmsè 'èchèrè*.

Quinzième, adj. des 2 g., پانزدهم *panzdèhoum*; — le quinzième d'une chose, پانزده یك *panzdè-yèk*.

Quinzièmement, adv., پانزدهمین *panzdèhoumïn*, a. خمسة عاشراً *khèmsèt 'âchèrèn*.

Quiproquo, s. m. méprise V. **Méprise**.

Quittance, s. f., قبض رسيد *qèbzé-rècid*, pr. t. *qabzi-rècid*, رسيد *rècid*.

Quittancer, v. a., قبض رسيد نوشتن *qèbzé-rècid nèvèchtèn*.

Quitte, adj. des 2 g., پاك *pak*, حساب پاك *hèçab-pak*, pr. t. *hiçab-pak*.

Quittement, adv., از آلودگی دین مبرّا *èz âloudèguiï dèin moubèrra*.

Quitter, v. a., گذاشتن *gouzachtèn*, pr. t. *guzachtèn* رها کردن *rèha kèrdèn*, ترك کردن *tèrk kèrdèn*; — se séparer, جدا شدن *djèda choudèn*, pr. t. *djida choudèn*, مفارقت کردن *moufarèqèt kèrdèn*, pr. t. *mufaraqat kièrdèn*; — quitter sa femme, la répudier, طلاق دادن *tèlaq dadèn*, pr. t. *tilaq dadèn*; — quitté, e, رها شده *rèha-choudè*, a. متروك *mètrouk*.

Qui-va-la? terme de guerre, t. p. گلان کیم *guèlèn kim*.

Qui-vive? V. Qui-va-la?

Quoi, pron. rel., چه *tchè*, pr. t. *tchi*, چه چیز *tchè tchiz*, pr. t. *tchi-tchiz*; — quoi de mieux? از این چه بهتر *èz in tchè bèh-tèr*; — de quoi s'agit-il? حرف در چه چیز است *hèrf dèr tchè tchiz èst*; — sur quoi? در چه باب *dèr tchè bab*, از چه بابت *èz tchè babèt*; — à quoi cela sert-il? این بچه کار میخورد *in bè-tchè kar mi-khourèd*; — quoi? que signifie cela? این یعنی چه *in yè'èni tchè*, pr. t. *in ya'ni tchi*; — quoi? plait-il? بلی *bèli*; — a quoi bon, چه مصرف *tchè mèsrèf*; — quoi que ce soit, هر چه باشد *hèr tchè bachèd*; — je ne sais quoi, نمیدانم چه *nè-mi-danèm tchè*; — à quoi

pensez vous? در چه فکر هستید *dèr tchè fèkr hèstid*, pr. t. *dèr tchi fikr hèstid*; — quoi qu'il en soit, هر آینه *hèr âïnè*. در هر صورت *dèr hèr sourèt*.

Quoique, conj., اگرچه *èguèr-tchè*, pr. t. *èguèr-tchi*, گرچه *guèr-tchè*, pr. t. *guèr-tchi*; — quoi que (en deux mots), هر چند *hèr tchènd*, هر چه *hèr tchè*.

Quolibet, s. m., یاوه گوئی *yavè-gouyi*, جفنگ *djèfèng*, p. t. یاوه *yavè*.

Quote-part, s. f., رسد *rècèd*, بهره *bèhrè*, a. حصّه *hèssè*, pr. t. *hissè*.

Quotidien, ne, adj., هر روزی *hèr rouzi*, هر روزه *hèr rouzè*, a. یومی *yooumi*, pr. t. *yèvmi*; — fièvre quotidienne, تب هر روزی *tèbé hèr rouzi*.

Quotité, s. f., رسد مقرّر *rècèdé mouqèrrèr*, حصّهٔ معیّنه *hèssèyé mou'èiyènè*.

R

Rabâchage, s. m., ژاژ *jaj*, یاوه *yavè*, یاوه گوئی *yavè-gouyi*, a. تکرار الکلام *tèkrar-oul-kèlam*.

Rabâcher, v. a., ژاژ گوئی کردن *jaj-gouyi kèrdèn*, یاوه گوئی کردن *yavè-gouyi kèrdèn*, تکرار حرف کردن *tèkraré hèrf kèrdèn*, pr. t. *tèkrari harf kièrdèn*.

Rabâcherie, s. f. V. **Rabâchage**.

Rabâcheur, euse, s., یاوه گوی *yavè-goui*, ژاژ گوی *jaj-goui*.

Rabais, s. m., کاستِ قیمت *kasté qèimèt*, a. تنزّل قیمت *tènèzzoulé qèimèt*.

Rabaissement, s. m., کاست *kast*, pr. t. *kiast*, کاهش *ka-*

hèch, pr. t. *kiahèch*, پستی *pèsti*, a. تنزیل *tènzil*, تنزّل *tènèzzoul*, pr. t. *tènazzul*.

Rabaisser, v. a., پست کردن *pèst kèrdèn*, پایین‌تر کردن *payïn-tèr kèrdèn*; — le prix, قیمت‌را کم کردن *qèimèt-ra kèm kèrdèn*.

Rabat, s. m., یخهٔ از کتان *yèkhèyé èz kètan*.

Rabat-joie, s. m., شادی‌زدا *chadi-zèda*.

Rabattre, v. a., faire descendre, پایین آوردن *payïn âvourdèn*, پایین انداختن *payïn èndakhtèn*; — en parlant du prix, کم کردن *kèm kèrdèn*.

Rabbin, s. m., میشته *michtè*, معلّم جهودان *mou'èllèmé djèhoudan*.

Rabbinique, adj. des 2 g., مخصوص میشته *mèkhsoucé michtè*.

Rabbinisme, s. m., آیین میشته *âyiné michtè*.

Rabbiniste, s. des 2 g., مقتدی آیین میشته *mouqtèdiï âyiné michtè*.

Rabêtir, v. a., بحالت حیوان در آوردن *bè-halèté hèivan dèr âvourdèn*.

Râble, s. m., پشت مازه *pouchté-mazè*, pr. t. *puchti-mazè*, پشت مزه *pouchté-mèzè*, vulg. گوشت رسته *gouchté rèstè*, pr. t. *guchti rastè*.

Râblu, e, ou Râblé, e, adj., تنومند *tènoumènd*, قوّتدار *qouvvèt-dar*.

Rabonnir, v. a., rendre meilleur (peu usité), بهتر کردن *bèh-tèr kérdèn*; — v. n., devenir meilleur (peu usité), بهتر شدن *bèh-tèr choudèn*.

Rabot, s. m., رنده *rèndè*.

Raboter, v. a., رنده کردن *rèndè kèrdèn.*

Raboteux, **euse**, adj. en parlant du bois qui est noueux, گره گره *guèrèh-guèrèh*, pr. t. *guirih-guirih*, گرهدار *guèrèh-dar*, pr. t. *guirih-dar*; — inégal, ناهموار *na-hèm-var.*

Rabougri, **e**, adj., کج مج *kèdj-mèdj.*

Rabougrir, v. n., کج مج شدن *kèdj-mèdj choudèn.*

Rabouillère, s. f. V. **Terrier**.

Raboutir, v. a., بهمدیگر وصل کردن *bè-hèm-diguèr vèsl kèrdèn.*

Rabrouer, v. a., رد کردن *rèdd kèrdèn.*

Racaille, s. f., a. اراذل الناس *èrazèl-oun-nas*, pr. t. *èrazil-un-nas.*

Raccommodage, s. m. réparation, a. مرمت *mèrèmmèt*, تعمیر *tè'èmir*, pr t. *ta'mir*; — prix de la réparation, a. اجرت تعمیر *èudjrèté tè'èmir.*

Raccommodement, s. m., آشتی *âchti.*

Raccommodeur, **se**, s., رفوگر *roufou-guèr*, وصل کننده *vèsl-kounèndè.*

Raccommoder, v. a., درست کردن *droust kèrdèn*, pr. t. *drust kièrdèn* تعمیر کردن *tè'èmir kèrdèn*, pr. t. *ta'-mir kièrdèn*, مرمت کردن *mèrèmmèt kèrdèn*; — signifie aussi rapiéceter, وصله کردن *vèslè kèrdèn*, رفو کردن *roufou kèrdèn*; — réconcilier, آشتی دادن *âchti da-dèn*; — se raccommoder, آشتی کردن *âchti kèrdèn.*

Raccord, s. m. liaison, a. وصل *vèsl.*

Raccordement, s. m., وصل کردن *vèsl kèrdèn.*

Raccorder, v. a., بهم وصل کردن *bè-hèm vèsl kèrdèn.*

Raccoupler, v. a. V. **Accoupler**.

Raccourcissement, s. m., كوتاه شدن *koutah choudèn*, pr. t. *kiutah choudèn*.

Raccourcir, v. a., كوتاه كردن *koutah kèrdèn*, pr. t. *kiutah kièrdèn*, كوتاهتر كردن *koutah-tèr kèrdèn*, مختصر كردن *moukhtècèr kèrdèn*; — se raccourcir, كوتاه شدن *koutah choudèn*, كوتاهتر شدن *koutah-tèr choudèn*; — raccourci, e, كوتاهتر شده *koutah-tèr-choudè*; — en raccourci, كوتاه *koutah*, a. اجمالا *èdjmalèn*, pr. t. *idjmalèn*, مختصراً *moukhtècèrèn*, pr. t. *mukhtaçarèn*.

Raccoutumer, (se), v. pron. V. **Accoutumer**.

Raccroc, s. m., coup de raccroc, بخت در قمار *bèkht dèr qoumar*, بخت ناگهان *bèkhté naguèhan*, pr. t. *bakhti naguèhan*.

Raccrocher, v. a. accrocher de nouveau, از نو آويختن *èz noou âvikhtèn*; — se raccrocher, s'aider de, چسپيدن *tchèspidèn*; — regagner les avantages perdus, تلافى كردن *tèlafi kèrdèn*.

Raccrocheur, s. m., (peu usité), در قمار بختيار *dèr qoumar bèkhtiar*.

Raccrocheuse, s. f., جندهٔ كوچه گرد *djèndèyé koutchè-guèrd*. pr. t. *djèndèï kutchè-guird*. V. **Prostituée**.

Race, s. f. en parlant des personnes, نژاد *nèjad*, a. نسل *nèsl*, آل *âl*, سلسله *sèlsèlè*, pr. t. *silsilè*; — en parlant des animaux, a. جنس *djèns*, pr. t. *djïns*, اصل *èsl*, pr. t. *asl* ou *acil*.

Rachalander, v. a. V. **Achalander**.

Rachat, s. m., خريد دو باره *khèridé dou barè*; — déli-

vrance, رهایی *rèhayi*, a. خلاصی *khèlaci*, خلاص *khèlas*, pr. t. *khilas*, افتدا *èftèda*, pr. t. *iftida*, نجات *nèdjat*.

Rachetable, adj. des 2 g., از نو خریدنی *èz noou khèridèni*, pr. t. *èz nèv khiridèni* از نو توان خرید *èz noou tèvan khèrid*.

Racheter, v. a., دو باره خریدن *dou barè khèridèn*; — délivrer, خلاصی دادن *khèlaci dadèn*, نجات دادن *nèdjat dadèn*, رها کردن *rèha kèrdèn*, رهانیدن *rèhanidèn*; — se racheter, رهیدن *rèhidèn*, خودرا رهانیدن *khoud-ra rèhanidèn*.

Rachis, s. m. terme d'anat. colonne vertébrale, مهرهٔ پشت *meuhrèyé poucht*.

Rachitique, adj. des 2 g., شیر زده *chir-zèdè*, a. مقرقم *mouqèrqèm*.

Rachitis, s. m. synonyme peu usité de rachitisme, V. Rachitisme.

Rachitisme, s. m., شیرزدگی *chir-zèdègui*.

Racinal, s. m., شاهتیر *chah-tir*, a. زافره *zafrè*, pl. زوافر *zèvafèr*, pr. t. *zivafir*.

Racine, s. f., ریشه *richè*, بیخ *bikh*, a. عرق *'èrq*, pr. t. *'irq*, pl. عروق *'ourouq*.

Racler, v. a., تراشیدن *tèrachidèn*, خراشیدن *khèrachidèn*.

Racloir, s. m., لیسه *licè*, a. محلأ *mèhla'*.

Raclure, s. f., تراشه *tèrachè*.

Racoler, v. a., سرباز گرفتن *sèr-baz guèrèftèn*, سرباز جمع کردن *sèr-baz djèm' kèrdèn*.

Racoleur, s. m., سربازگیر *sèr-baz-guir*.

Racontage, s. m. V. **Bavardage**.

Raconter, v. a., حکایت کردن *hèkayèt kèrdèn*, pr. t. *hikiayèt kièrdèn*, نقل کردن *nèql kèrdèn*, روایت کردن *rèvayèt kèrdèn*, pr. t. *rivayèt kièrdèn*; — raconté, e, a. منقول *mènqoul*, حکایت کرده *hèkayèt-kèrdè*.

Raconteur, **se**, s., حکایت کننده *hèkayèt-kounèndè*, a. ناقل *naqèl*, pr. t. *naqil*, راوی *ravi*.

Racornir, v. a., سفت کردن *sèft kèrdèn*; — se racornir, سفت شدن *sèft choudèn*; — racorni, e, سفت شده *sèft-choudè*.

Racornissement, s. m., سفتی *sèfti*, a. صلابت *sèlabèt*, pr. t. *salabèt*.

Racquitter, v. a., تلافی کردن *tèlafi kèrdèn*, تضمین کردن *tèzmïn kèrdèn*; — se racquitter, تلافی کردن *tèlafi kèrdèn*, تلافی ضرر کردن *tèlafiï zèrèr kèrdèn*, pr. t. *tèlafiï zarar kièrdèn*.

Racquérir, v. a., دو باره بدست آوردن *dou barè bè-dèst âvourdèn*, دو باره مالك شدن *dou barè malèk choudèn*, pr. t. *dou barè malik choudèn*.

Rade, s. f., لنگرگاه *lènguèr-gah*, a. مرسی *mèrça*, pl. مراسی *mèraci*.

Radeau, s. m., جاله *djalè*, کلك *kèlèk*.

Rader, v. a., کشتی‌را بلنگرگاه آوردن *kèchti-ra bè-lènguèr-gah âvourdèn*.

Radiation, s. f. effet des rayons de la lumière sur les corps qui les reçoivent, تابش آفتاب *tabèché aftab*, a. شعشعه *chè'èchè'è*, pr. t. *cha'cha'a*.

Radiation, s. f. action de rayer, a. محو *mèhv*, pr. t. *mahv*.

Radical, e, adj., a. اصلی *èsli*, pr. t. *asli*, ذاتی *zati*, جبلّی *djèbèlli*.

Radicalement, adv., ازبیخ *èz bikh*, ازبن *èz boun*, از اصلش *èz èsl-èch*, a. من الاصل *mèn-èl-èsl*, pr. t. *mïn-èl-asl*; — signifie aussi totalement, a. بکلّی *bè koulli*.

Radicule, s. f., ریشهٔ کوچك *richèyé koutchèk*, pr. t. *richèyi kutchuk*.

Radié, e, adj., a. مشعشع *mèchè'èchè'*, pr. t. *mècha'-cha'*.

Radieux, euse, adj., پرتو انداز *pèrtoou-èndaz*, pr. t. *pèrtèv-èndaz*, تابنده *tabèndè*, درخشان *dèrèkhchan*, pr. t. *di-rakhchan*, شعله ور *cheu'eulè-vèr*, a. برّاق *bèrraq*, مشعشع *mèchè'èchè'*, pr. t. *mècha'cha'*.

Radiomètre, s. m., میزان ارتفاع *mizané èrtèfa'*, pr. t. *mi-zani irtifa'*, a. میزان ال ارتفاع *mizan-oul-èrtèfa'*, pr. t. *mizan-ul-irtifa'*.

Radis, s. m., ترب *tourb*; — petits radis, تربچه *tourbtchè*, pr. t. *turbtchè*.

Radotage, s. m., ژاژ خایی *jaj-khayi*, حرف پوچ *hèrfé poutch*, حرف بیهوده *hèrfé bi-houdè*.

Radoter, v. n., ژاژ خایی کردن *jaj-khayi kèrdèn*, حرف پوچ زدن *hèrfé poutch zèdèn*.

Radoterie, s. f. V. **Radotage**.

Radoteur, euse, s., ژاژخای *jaj-khaï*, هرزه درای *hèrzè-dè-raï*, یاوه گو *yavè-gou*.

Radoub, s. m., تعمیر کشتی *tè'èmiré kèchti*.

Radouber, v. a., تعمير كردن كشتى *tè'èmir kèrdèné kèchti.*

Radoubeur, s. m., تعمير كنندهٔ كشتى *tè'èmir-kounèndèyé kèchti.*

Radoucir, v. a., نرم كردن *nèrm kèrdèn*, ملايم كردن *moulayèm kèrdèn*, pr. t. *mulayim kièrdèn*; -- se radoucir, ملايم شدن *moulayèm choudèn*; — radouci, e, ملايم شده *moulayèm-choudè.*

Radoucissement, s. m., a. ملايمت *moulayèmèt*, pr. t. *mulayimèt.*

Rafale, s. f., باد شديد و كم دوام *badé chèdid-ou-kèm-dèvam.*

Raffermir, v. a., استوار كردن *oustèvar kèrdèn*, pr. t. *ustuvar kièrdèn*, مستحكم كردن *moustèhkèm kèrdèn*, pr. t. *mustahkiam kièrdèn*, قوّت دادن *qouvvèt dadèn*, pr. t. *quvvèt dadèn*; — se raffermir, استوار شدن *oustèvar choudèn*, استحكام يافتن *èstèhkam yaftèn*, pr. t. *istihkiam yaftèn*, قوّت پذيرفتن *qouvvèt pèzirouftèn*; — raffermi, e, قوّت پذيرفته *qouvvèt-pèzirouftè*, استوار شده *oustèvar-choudè*, استحكام يافته *èstèhkam yaftè*, pr. t. *istihkiam-yaftè.*

Raffermissement, s. m., استوارى *oustèvari*, pr. t. *ustuvari*, قوّتپذيرى *qouvvèt-pèziri*, a. استحكام *èstèhkam*, pr. t. *istihkiam.*

Raffinage, s. m., صاف كردن *saf kèrdèn*, پالودگى *paloudègui*, a. تصفيه *tèsfiè.*

Raffinement, s. m. excès de recherche, دقّت جويى *dèqqèt-djouyi*, pr. t. *diqqat-djouyi*. a. استدقاق *èstèdqaq*, pr. t. *istidqaq.*

Raffiner, v. a., پالودن *paloudèn*, از غل و غش پاك كردن *èz ghèl-ou-ghèch pak kèrdèn*, صاف كردن *saf kèrdèn*; — v. n. subtiliser, دقّت جوئى كردن *dèqqèt-djouyi kèrdèn*; — se raffiner, پالوده شدن *paloudè choudèn*, صاف شدن *saf choudèn*; — raffiné, e, صاف شده *saf-choudè*, پالوده *paloudè*.

Raffinerie, s. f., كارخانهٔ قندسازى *kar-khanèyé qènd-sazi*.

Raffineur, se, s., صاف كننده *saf-kounèndè*, تصفيه كننده *tèsfiè-kounèndè*.

Raffoler, v. n., خنگ شدن *khoung choudèn*, مفتون شدن *mèftoun choudèn*.

Raffolir, v. n. (peu usité), ديوانه شدن *divanè choudèn*.

Rafle, s. f., چوب خوشهٔ انگور *tchoub-khouchèyé èngour*; — au fig., پاكروبى *pak-roubi*.

Rafler, v. a., پاك بردن *pak bourdèn*, پاكرفتن *pak-rouftèn*, pr. t. *pak-rèftèn*.

Rafraîchir, v. a., خنك كردن *khounouk kèrdèn*, تبريد كردن *tèbrid kèrdèn*; — se rafraîchir, devenir frais, خنك شدن *khounouk choudèn*, سرد شدن *sèrd choudèn*; — rafraîchi, e, خنك شده *khounouk-choudè*, pr. t. *khunuk-chudè*.

Rafraîchissant, e, adj., a. مبرّد *moubèrrèd*, pr. t. *mubèrrid*.

Rafraîchissement, s. m., شربت خنك *chèrbèté khounouk*, pr. t. *chèrbèti khunuk*, شربت مبرّد *chèrbèté moubèrrèd*, pr. t. *chèrbèti mubèrrid*; — pl. des rafraîchissements,

مشروبات مبرّده *mèchroubaté moubèrrèdè*, pr. t. *mèchrubati mubèrridè.*

Ragaillardir, v. a., سر دماغ آوردن *sèré dèmagh âvourdèn.*

Rage, s. f. hydrophobie, دیوانگی سگ *divanèguiï sèg*, a. داء الكلب *da'-oul-kèlb*, pr. t. *da'-ul-kièlb*; — au figuré, دیوانگی *divanègui*, a. جنون *djènoun*, pr. t. *djunoun.*

Ragoût, s. m., خورش اشتها انگز *khourèché èchtèha-ènguiz*, pr. t. *khorichi ichtiha-ènguiz.*

Ragoûtant, e, adj., اشتها انگیز *èchtèha-ènguiz*, pr. t. *ichtiha-ènguiz.*

Ragoûter, v. a., اشتها آوردن *èchtèha âvourdèn*, pr. t. *ichtiha âvourdèn.*

Ragrandir, v. a., بزرگتر کردن *bouzourg-tèr kèrdèn*; — se ragrandir, بزرگتر شدن *bouzourg-tèr choudèn*; — ragrandi, e, بزرگتر شده *bouzourg-tèr-choudè.*

Ragréer, v. a. donner la dernière main à un ouvrage de maçonnerie, ماله کشیدن *malè kèchidèn*, ماله کشی کردن *malè-kèchi kèrdèn*; — rajuster, réparer, درست کردن *droust kèrdèn*, pr. t. *drust kièrdèn*, تعمیر کردن *tè'èmir kèrdèn*, pr. t. *ta'mir kièrdèn.*

Ragrément, s. m. action de ragréer, V. **Ragréer.**

Raie, s. f., a. خطّ *khètt*, pr. t. *khatt*, pl. خطوط *khètout*, pr. t. *khutout.*

Raie, s. f. poison, گربه ماهی *gourbè-mahi.*

Raifort, s. m., گهزك *guèh-zèk*, خرن *khrèn* (pris du russe).

Railler, v. a., ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn*, خنده

خريش كردن *khèndè-khèrich kèrdèn*, استهزا كردن *ès-tèhza kèrdèn*, pr. t. *istihza kièrden*; — v. n., شوخى كردن *choukhi kèrdèn*.

Raillerie, s. f. moquerie, ريشخندى *rich-khèndi*, a. استهزا *èstèhza*, pr. t. *istihza*; — plaisanterie, شوخى *choukhi*, pr. t. *chukhi*.

Railleur, euse, s., ريشخند كننده *rich-khènd-kounèndè*, a. مستهزى *moustèhzi*.

Rainette, s. f., V. **Reinette**.

Rainure, s. f., شكاف *chèkaf*, كاف *kaf*, a. حزّه *houzzè*, حزّة *houzzèt*.

Raiponce, s. f. plante, a. قمع القاق *qèm'-oul-qaq*, pr. t. *qama'-ul-qaq*.

Rais, s. m. pl. traits de lumière, a. شعاع *chou'a'*; — les rais de la lune, شعاع قمر *chou'a'é qèmèr*, pr. t. *chu'a'ï qamar*; — rayon d'une roue, پرّهٔ چرخ *pèrrèyé tchèrkh*.

Raisin, s. m., انگور *èngour*, رز *rèz*, a. عنب *'ènèb*, pr. t. *'inèb*.

Raisiné, s. m., مربّاى شيرهٔ انگور *mourèbbaï chirèyé èngour*.

Raison, s. f., هوش *houch*, a. عقل *'èql*, pr. t. *'aql*; — droit, a. حقّ *hèqq*, pr. t. *haqq*; — il a raison, حقّ دارد *hèqq darèd*, حقّ بجانب او است *hèqq bè-djanèbè oust*, pr. t. *haqq bè-djanibi oust*; — preuve, a. دليل *dèlil*, pl. دلايل *dèlayèl*, pr. t. *dèlayil*, برهان *bourhan*, pl. براهين *bèrahïn*; — motif, a. سبب *sèbèb*, جهت *djèhèt*, pr. t. *djihèt*, موجب *moudjèb*, pr. t. *mèvdjib*; — à

plus forte raison, a. بطریق اولی *bè-tèriqé ooula*, pr. t. *bè-tariqi èvla*; — sans raison, نا حق *na-hèqq*, pr. t. *na-haqq* ; — sans raison, pour sans motif, بی سبب *bi sèbèb*, بی جهت *bi djèhèt*, pr. t. *bi djihèt*; — sans rime ni raison, بی جا ول *vèl*, بی جا *bi dja*.

Raisonnable, adj. des 2 g., هوشیار *houchiar*, خردمند *khèrèdmènd*, pr. t. *khirèdmènd*, a. عاقل *'âqèl*, pr. t. *'âqil*; — juste, équitable, با انصاف *ba ènsaf*, pr. t. *ba ïnsaf*, منصف *mounsèf*, pr. t. *munsif*; — convenable, a. مناسب *mounacèb*, pr. t. *munacib*, معقول *mè'èqoul*, pr. t. *ma'qoul*; — animal raisonnable, حیوان ناطق *hèivané natèq*, pr. t. *haïvani natiq*.

Raisonnablement, adv., از روی هوشیاری *èz rouï houchiari*, عاقلانه *'âqèlanè*, از روی خرد *èz rouï khèrèd*, pr. t. *èz rouï khirèd*; — convenablement, بطور مناسب *bè-tooure mounacèb*, pr. t. *bè-tèvri munacib*; — passablement, بقدر کفاف *bè-qèdré kèfaf*, pr. t. *bè-qadri kièfaf*.

Raisonné, e, adj., اندیشیده *èndichidè*, سنجیده *sèn-djidè*.

Raisonnement, s. m. faculté de raisonner, اندیشه *èndi-chè*, a. فکر *fèkr*, pr. t. *fikr*, متفکره *moutèfèkkèrè*, pr. t. *mutèfakkiré*, قوّهٔ متفکره *qouvvèyé moutèfèkkèrè*, pr. t. *quvvèï mutèfakkirè*, قوّة متفکرة *qouvètté moutèfèkkèrèt*, pr. t. *quvvèti mutèfakkirèt*; — argument, a. دلیل *dè-lil*, pl. دلایل *délayèl*, pr. t. *dèlaïl*, برهان *bourhan*, pl. براهین *bèrahïn*.

Raisonner, v. n., اندیشه کردن *èndichè kèrdèn*, فکر کردن *fèkr kèrdèn*, pr. t. *fikr kièrdèn*, تأمل کردن *tè'èmmoul*

kèrdèn, pr. t. *tè'èmmul kièrdèn*; — alléguer des prétextes, chercher des raisons, دلايل آوردن *dèlayèl âvourdèn*, pr. t. *dèlaïl âvourdèn*, بهانه جستن *bèhanè djoustèn*, پی بهانه گشتن *pèyé bèhané guèchtèn*.

Raisonneur, se, s., بهانه جوی *bèhanè-djouï*, a. فضول *fezoul*.

Rajeunir, v. a., جوان کردن *djèvan kèrdèn*, دو باره جوان کردن *dou barè djèvan kèrdèn*; — v. n. redevenir jeune, جوان شدن *djèvan choudèn*.

Rajeunissement, s. m., نو جوانی *noou-djèvani*, pr. t. *nèvdjuvani*, جوانی دو باره *djèvanïï dou barè*, a. شباب جدید *chèbabé djèdid*.

Rajuster, v. a., از نو درست کردن *èz noou droust kèrdèn*, pr. t. *èz nèv drust kièrdèn*, دو باره وصله کردن *dou barè vèslè kèrdèn*; — ou simplement, درست کردن *droust kèrdèn*, pr. t. *drust kièrdèn*.

Râle ou **Râlement**, s. m., خرخر *khèrkhèr*, a. کریر *kèrir*.

Ralentir, v. a., آهسته کردن *âhèstè kèrdèn*, آهسته‌تر کردن *âhèstè-tèr kèrdèn*; — ralentir sa marche, آهسته‌تر راه رفتن *âhèstè-tèr rah rèftèn*; — au figuré, diminuer, کم کردن *kèm kèrdèn*; — se ralentir, کم شدن *kèm choudèn*, کسر پیدا کردن *kèsr pèida kèrdèn*.

Ralentissement, adv., آهستگی *âhèstègui*, کندی *koundi*, a. بطائت *bèta'èt*; — au fig., سستی *sousti*, کم شدن *kèm choudèn*.

Râler, v. n., خرخر کردن *khèrkhèr kèrdèn*, خراك کردن *khèrak kèrdèn*.

Ralliement, s. m., دو بـاره بهم پـيـوستن, *dou barè bè-hèm pèivèstèn*, از نـو جمع شـدن *èz noou djèm' choudèn*; — le ralliement des troupes, دو بـاره جـمـع شـدن قشون *dou barè djèm'-choudèné qouchoun.*

Rallier, v. a., دو باره فراهم آوردن *dou barè fèra-hèm âvourdèn*, دو باره جمع كردن *dou barè djèm' kèrdèn*; — rallier les troupes, قـشـون پراكـنـده‌را دو بـاره جمع كردن *qouchouné pèrakèndè-ra dou barè djèm' kèrdèn*; — rallié, e, دو باره جمع شده *dou barè djèm'-choudè.*

Rallongement, s. m., بلندتر شدن *boulènd-tèr choudèn*, a. تطويل *tètvil.*

Rallonger, v. a., بلندتر كـردن *boulènd-tèr kèrdèn*, درازتر كردن *dèraz-tèr kèrdèn*, pr. t. *diraz-tèr kièrdèn*, بـطـول افزودن *bè-toul èfzoudèn*; — rallongé, e, درازتر شده *dèraz-tèr-choudè*, pr. t. *diraz-tèr-choudè.*

Rallumer, v. a., دو بـاره روشـن كـردن *dou barè roouchèn kèrdèn*, دو بـاره افـروخـتـن *dou barè èfroukhtèn*; — au fig. rallumer la guerre, مجـدّداً نايرهٔ جـنـگ و جدال‌را مشتعل كردن *moudjèddèdèn naïrèyé djèng-ou-djèdal-ra mouchtè'èl kèrdèn*, مجدّداً اشعال نايرهٔ حرب و قتال كردن *moudjèddèdèn èch'alé naïrèyé hèrb-ou-qètal kèrdèn*; — se rallumer, دو بـاره روشـن شـدن *dou barè roouchèn choudèn*, دو باره افروخته شدن *dou barè èfroukhtè choudèn*; — rallumé, e, دو باره روشن شـده *dou barè roouchèn-choudè.*

Ramadan ou **Ramazan**, s. m., a. رمـضـان, *rèmèzan*, pr. t. *ramazan.*

Ramadouer, et mieux **Amadouer**, V. **Amadouer**; — se

ramadouer, دو پاره نرم شدن *dou barè nèrm choudèn* (peu usité) V. AMADOUER (s').

RAMAGE, s. m., آواز مرغان *âvazè mourghan*, pr. t. *âvazi murghan*, سپیل *sèpil*.

RAMAGER, v. n., سپیل زدن *sèpil zèdèn*, آواز کردن مرغان *âvaz kèrdèné mourghan*.

RAMAIGRIR, v. a., مجدّداً لاغر کردن *moudjèddèdèn laguèr kèrdèn*; — v. n., مجدّداً لاغر شدن *moudjèddèdèn laghèr choudèn*.

RAMAS, s. m., خرمن *khèrmèn*, توده *toudè*.

RAMASSÉ, E, adj., گنده *goundè*.

RAMASSER, v. a. accumuler, assembler ce qui est épars, جمع کردن *djèm' kèrdèn*, خرمن خرمن کردن *khèrmèn-khèrmèn kèrdèn*, فراهم آوردن *fèra-hèm âvourdèn*; — prendre ce qui est à terre, بر داشتن *bèr-dachtèn*, از زمین بر داشتن *èz zèmïn bèr dachtèn*; — enlever, بر چیدن *bèr tchidèn*.

RAMASSEUR, EUSE, s., جمع کننده *djèm'-kounèndè*, pr. t. *djam'-kunèndè*.

RAMASSIS, s. m. V. RAMAS.

RAMAZAN, V. RAMADAN.

RAME, s. f. rame de papier, بند کاغذ *bèndé kaghèz*, pr. t. *bèndi kiaghaz*; — aviron, V. AVIRON; — petite branche pour soutenir les plantes, پازیر *puzir*, a. ضامن *zamèn*, pr. t. *zamïn*.

RAMEAU, s. m., شاخهٔ درخت *chakhèyé dèrèkht*, pr. t. *chakhèï dirakht*.

RAMÉE, s. f., شاخهای درخت بهم پیچیده *chakh-haï dè-*

rèkht bè-hèm pitchidè, pr. t. *chakh-haï dirakht bè-hèm pitchidè*.

Ramender, v. a. remettre en bon état, دو باره اصلاح كردن *dou barè èslah kèrdèn*, V. **Amender**; — v. n. devenir à meilleur marché, ارزان شدن *èrzan choudèn*, ارزانتر شدن *èrzantèr choudèn*, pr. t. *arzantèr choudèn*.

Ramener, v. a., باز آوردن *baz âvourdèn*, دو باره آوردن *dou barè âvourdèn*.

Ramer, v. n. tirer à la rame, پارو كشيدن *parou kèchidèn*, خله كشيدن *khèlè kèchidèn*; — v. a. soutenir des plantes avec des rames, زير نباتات ضامن گذاشتن *ziré nèbatat zamèn gouzachtèn*, پازير گذاشتن *pazir gouzachtèn*.

Ramette, s. f. petite rame de papier, V. **Rame**.

Rameur, s. m., پاروكش *parou-kèch*, فه كش *fèh-kèch*, خله كش *khèlè-kèch*.

Rameux, **euse**, adj., پر شاخه *pour-chakhè*.

Ramier, s. m., كبوتر جنگلی *kèboutèré djènguèli*, pr. t. *kèbutèri djènguili*.

Ramification, s. f., a. شعبه *chou'oubè*, pr. t. *cha'bè* et *chu'bè*, pl. شعبات *chou'oubat*, pr. t. *cha'bat* et *chu'bat*; — en terme de bot., شاخه زدن درختان *chakhè zèdèné dèrèkhtan*.

Ramifier, (**se**), شاخه زدن *chakhè zèdèn*; — au fig., شعبه شعبه شدن *chou'oubè-chou'oubè choudèn*, pr. t. *chu'bè'-chu'bè choudèn*, بشعبات عديده منقسم شدن *bè-chou'oubaté 'èdidè mounqècèm choudèn*.

Ramilles, s. f. pl., شاخه‌های ريزه *chakhè-haï rizè*.

Ramoindrir, v. a., کمتر کردن *kèm-tèr kèrdèn*, کوچکتر کردن *koutchèk-tèr kèrdèn*; — se ramoindrir, کوچك شدن *koutchèk choudèn*.

Ramoitir, v. a., نم کردن *nèm kèrdèn*, نمناك کردن *nèmnak kèrdèn*.

Ramollir, v. a., نرم کردن *nèrm kèrdèn*, ملایم کردن *moulayèm kèrdèn*, pr. t. *mulaïm kièrdèn*; — se ramollir, نرم شدن *nèrm choudèn*, ملایم شدن *moulayèm choudèn*, pr. t. *mulaïm-choudèn*; — au fig., سست شدن *soust choudèn*; — ramolli, e, ملایم شده *moulayèm-choudè*; — au fig., سست شده *soust-choudè*.

Ramollissant, e, adj. terme de méd., دوای ملیّن *dèvaï moulèiyèn*.

Ramoner, v. a., دودکش بخاریرا پاك کردن *doud-kèché boukhari-ra pak kèrdèn*, pr. t. *dud-kièchi bokhari-ra pak kièrdèn*, دودکش رفتن *doud-kèch rouftèn*.

Ramoneur, s. m., دودکشروب *doud-kèch-roub*.

Rampant, e, adj., خیزنده *khizèndè*, ماخنده *mèkhèndè*, a. دبّاب *dèbbab*.

Rampement, s. m. action de ramper, خیزندگی *khizèndègui*.

Ramper, v. n., خیزیدن *khizidèn*, ماخیدن *mèkhidèn*.

Rampe, s. f. d'un escalier, دار آفرین *dar-âfèrïn*; — pente, نشیب *nèchib*, شیب *chib*.

Ramure, s. f. bois d'un cerf, شاخ مرال *chakhé mèral*, شاخ گوزن *chakhé guèvèzn*.

Rance, adj. des 2 g. گندیده *guèndidè*.

Rancir, v. n., گندیدن *guèndidèn*.

Rancissure, s. f., گندگی *guèndègui.*

Rançon, s. f., قیمت اسیر *qèimèté ècir*, a. فدیه *fèdiyé*, pr. t. *fidiyè.*

Rançonnement, s. m. action de rançonner V. **Rançonner.**

Rançonner, v. a., فدیه گرفتن *fèdiyè guèrèftèn*, pr. t. *fidiyè guiriftèn.*

Rançonneur, se, s., پول گیرندهٔ بزور *poul-guirèndèyé bèzour*, a. سلاّب *sèllab.*

Rancune, s. f., کینه *kinè*, p. t. کین *kîn*, a. حقد *hèqd*, pr. t. *hiqd*, بغض *boughz.*

Rancunier, e, adj., کینه دار *kinè-dar*, بغضدار *boughz-dar*, a. حقود *hèqoud*, pr. t. *haqoud.*

Rang, s. m. ordre, رسته *rèstè*, راسته *rastè*, a. صفّ *sèff*, pr. t. *saff*, pl. صفوف *soufouf*; — dignité, e, جاه *djah*, پایه *payè*, a. رتبه *routbè*, pr. t. *rutbè*, pl. رتب *routèb*, pr. t. *rutèb*, مرتبه *mèrtèbè*, pl. مراتب *mèratèb*, pr. t. *mèratib.*

Rangée, s. f., قطار *qètar*, رسته *rèstè*, راسته *rastè.*

Ranger, v. a. mettre en ordre, بترتیب گذاشتن *bè-tèrtib gouzachtèn*, ردیف گذاشتن *rèdif gouzachtèn*; — mettre en rang, قطار گذاشتن *qètar gouzachtèn*; — mettre chaque chose à sa place, جابجا کردن *djabè-dja kèrdèn*; — se ranger, صف کشیدن *sèff kèchidèn.*

Ranimer, v. a., حیاة تازه بخشیدن *hèyaté tazè bèkhchidèn*, pr. t. *hayati tazè bakhchidèn*, احیا کردن *èhya kèrdèn*, زنده کردن *zèndè kèrdèn*; — redonner du courage, دل دادن *dèl dadèn*, قوّت قلب بخشیدن *qouv-*

rèté qèlb bèkhchidèn, pr. t. *quvvèti qalb bakhchidèn.*

Ranulaire ou **Ranine**, adj. terme de méd., رگ زیر زبان *rè-gué ziré zèban.*

Rapace, adj. des 2 g., ربایندہ *roubayèndè*; — au fig., آزمند *âzmènd*, a. حریص *hèris*, pr. t. *haris.*

Rapacité, s. f., ربایندگی *roubayèndègui*; — au fig., آز *âz*, a. حرص *hèrs*, pr. t. *hirs.*

Rapatelle, s. f., پارچهٔ از موی اسپ بافته *partchèyé èz mouï èsp baftè.*

Rapatriage, s. m. réconciliation, V. **Réconciliation.**

Rapatriement, s. m. action de rapatrier, فرستادن بوطن *fouroustadèné bè-vètèn*, pr. t. *firistadèni bè-vatan*; — réconciliation V. **Rapatriage.**

Rapatrier, v. a. envoyer dans la patrie, بوطن فرستادن *bè-vètèn fouroustadèn*, pr. t. *bè-vatan firistadèn*; — réconcilier, V. **Réconcilier**; — se rapatrier v. pron., بوطن برگشتن *bè-vètèn bèr-guèchtèn*, pr. t. *bè-vatan bèr-guèchtèn*; — rapatrié, e, بوطن فرستاده شده *bè-vètèn fouroustadè-choudè*, pr. t. *bè-vatan firistadè-choudè.*

Rapatrier, v. a. réconcilier V. **Réconcilier**; — se rapatrier, se réconcilier, V. **Réconcilier**, (se).

Râpe, s. f., پنیرتراش *pènir-tèrach*, p. t. رنده *rèndè.*

Râper, v. a., تراشیدن *tèrachidèn.*

Rapetasser, v. a., پینه دوزی کردن *pinè-douzi kèrdèn.*

Rapetasseur, euse, s., پینه دوز *pinè-douz.*

Rapetisser, v. a., کوچکتر کردن *koutchèk-tèr kèrdèn*, pr. t. *kutchuk-tèr kièrdèn*; — v. n., کوچکتر شدن *koutchèk-tèr choudèn*, pr. t. *kutchuk-tèr choudèn.*

Rapide, adj. des 2 g. تند *tound*, a. سريع *sèri'*.

Rapidement, adv., تند *tound*, pr. t. *tund*, زود *zoud*, a. سريعاً *sèri'èn*.

Rapidité, s. f., تندی *toundi*, a. سرعت *sour'èt*, pr. t. *sur'at*.

Rapiécer et **Rapiéceter**, v. a., وصله کردن *vèslè kèrdèn*, رقعه دوختن *rouq'è doukhtèn*.

Rapiécetage, s. m. action de rapiéceter, پینه دوزی *pinè-douzi*.

Rapière, s. f., شمشیر بلند *chèmchiré boulènd*, pr. t. *chim-chiri bulènd*.

Rapine, s. f., action de ravir par violence, ربودگی *rouboudègui*, pr. t. *ruboudègui*, بزور گرفتن *bè-zour guè-rèftèn*, pr. t. *bè-zor guiriftèn*; — pillage, volerie, دزدی *douzdi*, pr. t. *duzdi*, a. نهب *nèhb*, یغما *yèghma*, pr. t. *yaghma*, غارت *gharèt*.

Rapiner, v. a., دزدیدن *douzdidèn*, نهب و غارت کردن *nèhb-ou-gharèt kèrdèn*.

Rappareiller, v. a., همجنس کردن *hèm-djèns kèrdèn*, pr. t. *hèm-djïns kièrdèn*.

Rapparier, v. a., جفت کردن *djouft kèrdèn*.

Rappel, s. m., خواستن *khastèn*, a. احضار *èhzar*, pr. t. *ihzar*.

Rappeler, v. a. appeler de nouveau, دو باره آواز کردن *dou barè âvaz kèrdèn*; — faire revenir, بر گردانیدن *bèr guèrdanidèn*, pr. t. *bèr guirdanidèn*; — faire revenir quelqu'un d'un lieu où on l'avait envoyé pour y exercer une fonction, احضار کردن *èhzar kèrdèn*, pr. t.

ihzar kièrdèn; — faire grâce à quelqu'un en le rappelant près de soi, بخشیدن *bèkhchidèn*, pr. t. *bakhchidèn*; — faire souvenir, یاد آوری کردن *yad-âvèri kèrdèn*, بخاطر انداختن *bè-khatèr èndakhtèn*, pr. t. *bè-khatir èndakhtèn*; — se rappeler, بخاطر آمدن *bè-khatèr âmèdèn*, pr. t. *bè-khatir âmèdèn*, خاطر آمدن *khatèr âmèdèn*, pr. t. *khatir âmèdèn*; — je me le rappelle très bien, خوب خاطرم میآید *khoub khatèr-èm mi-âyèd*, خوب خاطرم است *khoub khatèr-èm èst*, pr. t. *khob khatir-èm èst*.

Rapport, s. m. produit, مداخل *mèdakhèl*, pr. t. *mèdakhil*, a. محصول *mèhsoul*, pr. t. *mahsoul*, حاصل *hacèl*, pr. t. *hacil*, pl. حاصلات *hacèlat*, pr. t. *hacilat*; — récit, گذارش ou گزارش *gouzarèch*, بیان کیفیت *bèyanè kèifiyèt*, بیان تفصیل *bèyané tèfsil*, a. انها *ènha*, pr. t. *ïnha*, افاده *èfadè*, pr. t. *ifadè*, تقریر *tèqrir*, pr. t. *taqrir*; — conformité, زیبندگی *zibèndègui*, a. مناسبت *mounacèbèt*, pr. t. *munacibèt*, مطابقت *moutabèqèt*, pr. t. *mutabaqat*, موافقت *mouvafèqèt*, pr. t. *muvafaqat*; — relation, a. دخل *dèkhl*, نسبت *nèsbèt*, pr. t. *nisbèt*, تعلّق *tè'èllouq*, pr. t. *tè'alluq*, علاقه *'èlaqè*, pr. t. *'alaqa*; — rapports d'amitié, مراودهٔ دوستی *mouravèdèyé dousti*, دوستی *dousti*; — de commerce, a. معامله *mou'âmèlè*; — de parenté, نسبت خویشی *nèsbèté khichi*; — sous le rapport de ... درخصوص *dèr khouçous*, در باب *dèr bab*.

Rapportable, adj. des 2 g., a. مخصوص میراث *mèkhsoucé miras*.

Rapporter, v. a., پس آوردن *pès âvourdèn*, باز آوردن *baz âvourdèn*; — citer, نقل کردن *nèql kèrdèn*, بیان ماجرا کردن *bèyané ma-djra kèrdèn* pr. t. *bèyani ma-djèra kièrdèn*; — redire par malice ce qu'on a ouï dire, سخن چینی کردن *soukhèn-tchini kèrdèn*, pr. t. *sakhun-tchini kièrdèn*; — produire, دادن *dadèn*; — cet arbre rapporte de beaux fruits, این درخت خوب میوه میدهد *ïn dèrèkht khoub mivè mi-dèhèd*, pr. t. *ïn dirakht khob mèïvè mi-dèhèd*; — faire rapporter à une origine, اسناد دادن *èsnad dadèn*, pr. t. *isnad dadèn*; — s'en rapporter à quelqu'un, اعتماد کردن *è'tèmad kèrdèn*, pr. t. *i'timad kièrdèn*, تسلیم شدن *tèslim choudèn*; — joindre, افزودن *èfzoudèn*, رو گذاشتن *rou gouzachtèn*, علاوه کردن *'èlavè kèrdèn*, pr. t. *'alavè kièrdèn*, ضمّ کردن *zèmm kèrdèn*, الحق کردن *èlhèq kèrdèn*, pr. t. *ilhaq kièrdèn*.

Rapporteur, s. m., نقل کننده *nèql-kounèndè*, تقریر کننده *tèqrir-kounèndè*.

Rapporteur, euse, s. qui redit par malice ce qu'il a entendu ou vu, سخن چین *soukhèn-tchïn*, pr. t. *sakhun-tchïn*, a. نمّام *nèmman*, pr. t. *namman*, غمّاز *ghèmmaz*, pr. t. *ghammaz*.

Rapprendre, v. a., دو باره آموخته شدن *dou barè âmoukhtè choudèn*, از نو یاد گرفتن *èz noou yad guèrèftèn*, pr. t. *èz nèv yad guiriftèn*.

Rapprochement, s. m., نزدیک شدن بهمدیگر *nèzdik choudèné bè-hèm-diguèr*, a. تقریب *tèqrib*, pr. t. *taqrib*.

Rapprocher, v. a. approcher de nouveau, باز نزدیکتر

باز نزدیکتر آوردن *baz nèzdik-tèr âvourdèn*, ou simplement, نزدیکتر آوردن *nèzdik-tèr âvourdèn*; — se rapprocher, s'approcher de nouveau, باز نزدیك آمدن *baz nèzdik âmèdèn*, ou شدن *choudèn*; — s'approcher de plus près, نزدیکتر آمدن *nèzdik-tèr âmèdèn*, ou نزدیکتر شدن *nèzdik-tèr choudèn*.

Rapsodie, et **Rhapsodie**, s. f. vers détachés, a. اشعار متفرّقه *èch'aré moutèfèrrèqè*, pr. t. *èch'ari mutèfèrriqa*; — mauvais ramas de vers, a. اضغاث الكلام *èzghas-oul-kèlam*.

Rapt, s. m., a. غصب النفوس *ghèsb-oun-nèfous*, pr. t. *ghasb-un-nufous*.

Râpure, s. f., تراشه *tèrachè*, براده *bèradè*.

Raquette, s. f., چوگان *tchaougan*, pr. t. *tchèvguian*.

Rare, adj. des 2 g., کم یاب *kèm-yab*, pr. t. *kièm-yab*, a. نادر *nadèr*, pr. t. *nadir*; — se dit d'un corps dont les parties sont peu serrées, تنك *tounouk*, pour les liquides, آبکی *âbèki*, a. رقیق *rèqiq*, pr. t. *raqiq*.

Raréfactif, **ive**, adj., تنك ساز *tounouk-saz*, رقیق کننده *rèqiq-kounèndè*.

Raréfaction, s. f., تنك شدن *tounouk choudèn*, رقیق شدن *rèqiq choudèn*.

Raréfiant, **e**, adj. terme de méd. V. **Raréfactif**.

Raréfier, v. a., تنك کردن *tounouk kèrdèn*, لطیف کردن *lètif kèrdèn*, رقیق کردن *rèqiq kèrdèn*.

Rarement, adv., کم *kèm*, بندرت *bè-noudrèt*, a. نادرا *nadèrèn*, pr. t. *nadirèn*.

Rareté, s. f. disette, a. قحط *qèht*, pr. t. *qaht*, قحطی

qèhti, pr. t. *qahti*, قلّت *qèllèt*, pr. t. *qillèt*; — choses rares, چیزی کم یاب *tchizi kèm-yab*, pl. a. نوادر *nèvadèr*, pr. t. *nèvadir*, نادرات *nadèrat*, pr. t. *nadirat*; — choses curieuses, a. غریب *ghèrib*, pr. t. *gharib*, pl. غرایب *ghèrayèb*, pr. t. *gharaïb*, عجیب *'èdjib*, pr. t. *'adjib*, pl. عجایب *'èdjayèb*, pr. t. *'adjaïb*; — qualité de ce qui arrive rarement, a. ندرت *noudrèt*, pr. t. *nèdrèt*.

Rarissime, adj. des 2 g., بسیار کم یاب *bèciar kèm-yab*, خیلی نادر *khèili nadèr*.

Ras, **e**, adj. qui a le poil rasé, موی تراشیده *mouï-tèrachidè*; — sans poil, بی مو *bi mou*; — qui a le poil court, موی کوتاه *mouï-koutah*, pr. t. *mouï-kiutah*; — rase campagne, a. صحرای صاف *sèhraï saf*, بیابان هموار *biabané hèm-var*.

Rasade, s. f., پیالهٔ لبریز *pialèyé lèb-riz*.

Rasement, s. m., a. هدم *hèdm*, pr. t. *hadm*, انهدام *ènhèdam*, pr. t. *ïnhidam*.

Raser, v. a., تراشیدن *tèrachidèn*, تراش کردن *tèrach kèrdèn*; — abattre, با خاك یکسان کردن *ba khak yèk-san kèrdèn*, منهدم کردن *mounhèdèm kèrdèn*, pr. t. *munhèdim kièrdèn*; — se raser, تراشیده شدن *tèrachidè choudèn*; — se raser soi-même, خودرا تراشیدن *khoudra tèrachidèn*; — rasé, e, تراشیده *tèrachidè*, تراشیده شده *tèrachidè-choudè*; — abattu, e, با خاك یکسان شده *ba khak yèk-san-choudè*, منهدم شده *mounhèdèm-choudè*, pr. t. *munhèdim-choudè*.

Rasoir, s. m., تیغ *tigh*, ستره *sèttrè*.

Rassasiant, e, adj., سیر کننده *sir-kounèndè*, a. مشبع *mouchbè'*, pr. t. *muchbi'*.

Rassasiement, s. m., سیری *siri*, a. شبع *chèbè'*, pr. t. *chiba'*.

Rassasier, v. a., سیر کردن *sir kèrdèn*; — se rassasier, سیر شدن *sir choudèn*; — rassasié, e, سیر *sir*, سیر شده *sir-choudè*.

Rassemblement, s. m. action de réunir, جمع آوری *djèm'-âvèri*, a. اجتماع *èdjtèma'*, pr. t. *idjtima'*: — attroupement, a. جمعیت *djèm'iyèt*, ازدحام *èzdèham*, pr. t. *izdiham*.

Rassembler, v. a., گرد آوردن *guèrd âvourdèn*, جمع کردن *djèm' kèrdèn*, فراهم آوردن *fèra-hèm âvourdèn*; — mettre en ordre, جا بجا کردن *dja-bè-dja kèrdèn*, بترتیب گذاشتن *bè-tèrtib gouzachtèn*; — se rassembler, گرد آمدن *guèrd âmèdèn*, pr. t. *guird âmèdèn*, جمع شدن *djèm' choudèn*; — rassemblé, e, گرد آمده *guèrd-âmèdè*, جمع شده *djèm'-choudè*, a. مجتمع *moudjtèmè'*, pr. t. *mudjtèmi'*.

Rasseoir, v. a., دو باره برجا گذاشتن *dou barè bèr dja gouzachtèn*; — se rasseoir, دو باره نشستن *dou barè nèchèstèn*.

Rasséréner, v. a., صاف کردن *saf kèrdèn*, روشن کردن *roouchèn kèrdèn*; — se rasséréner, صاف شدن *saf choudèn*, روشن شدن *roouchèn choudèn*; — au figuré, rasséréner le visage de quelqu'un, خنده رو کردن *khèndè-rou kèrdèn* ou خنده رو گردانیدن *khèndè-rou guèrdanidèn*.

Rassis, adj. en parlant du pain, t. p. بیات *bèyat*; — participe passé du verbe rasseoir, mûri par la réflexion, پخته *poukhtè*; — assis de nouveau, دو باره نشسته *dou barè nèchèstè*.

Rassortir, v. a. assortir de nouveau, V. Assortir.

Rassoter, v. a. (peu usité) infatuer, شیفته کردن *chiftè kèrdèn*, دیوانه کردن *divanè kèrdèn*, مفتون کردن *mèftoun kèrdèn*, V. Infatuer; — se rassoter (peu usité), شیفته شدن *chiftè choudèn*, مفتون شدن *mèftoun choudèn*, V. Infatuer (s'); — rassoté, e, مفتون شده *mèftoun-choudè*, a. مفتون *mèftoun*.

Rassurant, e, adj., اطمینان قلب دهنده *ètminané qèlb dèhèndè*, pr. t. *ètminani qalb dèhèndè*, باعث اطمینان قلب *ba'ècè ètminané qèlb*, باعث خاطرجمعی *ba'ècè khatèr-djèm'i*, pr. t. *ba'ici khatir-djèm'i*.

Rassurer, v. a. en parlant des choses, استوار کردن *oustèvar kèrdèn*, pr. t. *ustuvar kièrdèn*, محکم کردن *meuhkèm kèrdèn*; — au sens moral, اطمینان قلب دادن *ètminané qèlb dadèn*, pr. t. *ètminani qalb dadèn*, خاطرجمع کردن *khatèr-djèm' kèrdèn*, قوّت قلب بخشیدن *qouvvèté qèlb bèkhchidèn*, pr. t. *quvvèti qalb bakhchidèn*; — se rassurer, اطمینان قلب حاصل کردن *ètminané qèlb hacèl kèrdèn*, خاطرجمع شدن *khatèr-djèm' choudèn*, مطمئن شدن *moutmèyèn choudèn*; — rassuré, e, en parlant des choses, استوار شده *oustèvar-choudè*, pr. t. *ustuvar-choudè*; — au sens moral, مطمئن شده *moutmèyèn-choudè*.

Rat, s. m., موش *mouch*, a. فار *far*, pl. فیران *firan*, فیرون *firoun*.

Ratatiner, (se), ترنجیدن *touroundjidèn*, در هم کشیده شدن *dèr hèm kèchidè choudèn*; — ratatiné, e, در هم کشیده *dèr hèm kèchidè.*

Rate, s. f., سپرز *soupourz*, pr. t. *supurz*, a. طحال *tèhal*, pr. t. *tahal.*

Râteau, s. m., خاك كش *khak-kèch*, کَرّا *guèrra*, بنكن *bèn-kèn*, pr. t. *bun-kièn*, a. مسوات *mèsvat*, pr. t. *misvat*, مسفله *mèsfèlè*, pr. t. *masfala*, منسقه *mènsèqè.*

Râteler, v. a. ramasser, با کَرّا جمع كردن *ba guèrra djèm' kèrdèn*; — niveler, هموار كردن *hèm-var kèrdèn*, با کَرّا هموار كردن *ba guèrra hèm-var kèrdèn.*

Râteleur, s. m., کَرّا كش *guèrra-kèch.*

Râtelier, s. m., آخور *âkhour.*

Rater, v. n., آتش نگرفتن *âtèch nè-guèrèftèn*. pr. t. *âtèch nè-guiriftèn*; — au fig., نشدن *nè-choudèn*, راست نیامدن *rast nè-yâmèdèn*; — cette affaire a raté, این كار نشد *ïn kar nè-choud.*

Ratière, s. f., تله *tèlè.*

Ratificatif, ive, adj., تصديق كننده *tèsdiq-kounèndè*, pr. t. *tasdiq-kiunèndè.*

Ratification, s. f., a. تصديق *tèsdiq*, pr. t. *tasdiq*; — lettre de ratification, تصديقنامه *tèsdiq-namè*, pr. t. *tasdiq-namè*; — échanger les ratifications, تصديقنامه‌هارا مبادله كردن *tèsdiq-namè-hara moubadèlè kèrdèn*, pr. t. *tasdiq-namè-haïra mubadèlè kièrdèn.*

Ratifier, v. a., تصديق كردن *tèsdiq kèrdèn*, امضا كردن *èmza kèrdèn*; — ratifié, e, تصديق شده *tèsdiq-choudè.*

Ration, s. f., بادروزه *bad-rouzè*, (devenu vieux) جیره *djirè*, a. تعیین *tè'èyïn*, pr. t. *ta'yïn*, pl. تعیینات *tè'èyinat*, pr. t. *ta'yinat*.

Rationnel, le, adj. conforme à la raison, a. موافق عقل *mouvafèqé 'èql*; — terme de géogr. horizon rationnel, a. منطقة الكرة *mèntèqèt-oul-kourèt*, pr. t. *mïntaqat-ul-kurèt*.

Ratiser, v. a. V. **Atiser**.

Ratisser, v. a., تراشیدن *tèrachidèn*; — terme de jardinage, هموار کردن *hèm-var kèrdèn*, پاك کردن *pak kèrdèn*.

Ratissoire, s. f. V. **Racloir**.

Ratissure, s. f., برادە *bèradè*, تراشه *tèrachè*.

Rattacher, v. a. attacher de nouveau, V. **Attacher**.

Ratteindre, v. a. V. **Atteindre**.

Rattraper, reprendre, ressaisir, دو باره گرفتن *dou barè guèrèftèn*, pr. t. *dou barè guiriftèn*, از نو دستگیر کردن *èz noou dèst-guir kèrdèn*, دو باره گیر آوردن *dou barè guir âvourdèn*; — rejoindre, رسیدن *rècidèn*, از عقب رسیدن *èz 'èqèb rècidèn*.

Rature, s. f., خطّ بطلان کشیده *khètté boutlan kèchidè*.

Raturer, v. a., خطّ بطلان کشیدن *khètté boutlan kèchidèn*.

Rauque, adj. des 2 g. voix rauque, آواز درشت *âvazé droucht*, صدای غلیظ *sèdaï ghéliz*.

Ravage, s. m., خرابی *khèrabi*, ویرانی *virani*, a. تخریب *tèkhrib*, pr. t. *takhrib*.

Ravager, v. a., ویران کردن *viran kèrdèn*, خراب کردن

khèrab kèrdèn, pr. t. *kharab kièrdèn*; — ravagé, e, ویران *viran*, خراب شده *khèrab-choudè*, a. خراب *khèrab*, pr. t. *kharab*.

Ravalement, s. m., مالهکشی *malè-kèchi*, اندآو مالی *èndav-mali*.

Ravaler, v. a. avaler de nouveau, دو باره فرو بردن *dou barè fourou bourdèn*, دو باره بلع کردن *dou barè bèl' kèrdèn*; — rabaisser, خوار کردن *khar kèrdèn*, حقیر کردن *hèqir kèrdèn*; — en termes de maçonnerie, انداو مالیدن *èndav malidèn*, با کاهگل اندودن *ba kah-guèl èndoudèn*, pr. t. *ba kiah-guil èndoudèn*; — se ravaler, خوار شدن *khar choudèn*, خودرا خوار کردن *khoud-ra khar kèrdèn*, خودرا حقیر کردن *khoud-ra hèqir kèrdèn*, pr. t. *khod-ra haqir kièraèn*.

Ravaudage, s. m., رفو *roufou*.

Ravauder, v. a., رفو کردن *roufou kèrdèn*, وصله کردن *vèslè kèrdèn*.

Ravauderie, s. f., حرف بی هوده *hèrfé bi houdè*, یاوه *yavè*.

Ravaudeur, euse, s., رفوگر *roufou-guèr*; — au fig. diseur de balivernes, یاوه گو *yavè-gou*.

Rave, s. f. V. **Radis**.

Ravi, e, adj., خوشوقت *khoch-vèqt*, خوشحال *khoch-hal*, خشنود *khochnoud*, a. بشدّت مسرور *bè-chèddèt mèsrour*.

Ravilir, v. a., خوار کردن *khar kèrdèn*.

Ravin, s. m., آبکند *âb-kènd*, کال *kal*; — chemin creux, دره *dèrè*.

Ravine, s. f., سیلاب *sèil-ab.*

Ravir, v. a., ربودن *rouboudèn*, pr. t. *ruboudèn*, بزور گرفتن *bè-zour guèrèftèn*, pr. t. *bè-zor guiriftèn*, بزور ربودن *bè-zour rouboudèn*; — transporter de joie, بغایت مسرور کردن *bè-ghayèt mèsrour kèrdèn*, خشنود کردن *khoch-noud kèrdèn*, بغایت خوشوقت کردن *bè-ghayèt khoch-vèqt kèrdèn*, pr. t. *bè-ghayèt khoch-vaqt kièrdèn*, دل ربودن *dèl rouboudèn*, pr. t. *dil ruboudèn*; — à ravir, خیلی خوب *khèili khoub*, pr. t. *khèili khob*, بسیار خوب *bèciar khoub*, pr. t. *biciar khob.*

Raviser (se), v. pron., از رأی خود بر گشتن *èz rè'i khoud bèr guèchtèn*, از این صرافت افتادن *èz ïn sèrafèt ouf-tadèn.*

Ravissant, e, adj. qui enlève par force, رباینده *rouba-yèndè*, pr. t. *rubayèndè*, a. خاطف *khatèf*, pr. t. *kha-tif*; — qui charme, دلربا *dèl-rouba*, pr. t. *dil-ruba*, دلکش *dèl-kèch*, pr. t. *dil-kèch*, a. نازع القلب *nazè'-oul-qèlb*, pr. t. *nazi'-ul-qalb*, جاذب القلوب *djazèb-oul-qou-loub*, pr t. *djazib-ul-qouloub.*

Ravissement, s. m. enlèvement par violence, ربودگی *rou-boudègui*, pr. t. *ruboudègui*, a. اختلاس *èkhtèlas*, pr. t. *ikhtilas*, غصب *ghèsb*, pr. t. *ghasb*, نهب *nèhb*, pr. t. *nahb*; — transport d'admiration ou de joie, دلربایی *dèl-roubayi*, pr. t. *dil-rubayi*, غایت خشنودی *ghayèté khochnoudi*, a. انجذاب القلوب *èndjèzab-oul-qouloub*, pr. t. *ïndjizab-ul-qouloub*; — en extase, مدهوش *mèd-houch*, a. انجذاب العقل *èndjèzab-oul-'èql*, pr. t. *ïndji-zab-ul-'aql.*

Ravisseur, s. m., ربايندە *roubayèndè*, غصب كنندە *ghèsb-kounèndè*, a. غاصب *ghacèb*, pr. t. *ghacib*, خطّاف *khèttaf*, pr. t. *khattaf*.

Ravitaillement, s. m., تداركِ آزوقە *tèdarèké âzouqè*, pr. t. *tèdariki âzuqè*.

Ravitailler, v. a., تداركِ آزوقە ديدن *tèdarèké âzouqè didèn*.

Raviver, v. a. en parlant du feu, V. **Atiser**, دو بارە شعلە ور كردن *dou barè cheu'eulè-vèr kèrdèn*, دو بارە روشن كردن *dou barè roouchèn kèrdèn*, pr. t. *dou barè rouchèn kièrdèn*; — en parlant des plantes, etc., حيات تازە بخشيدن *hèyaté tazè bèkhchidèn*, pr. t. *hayati tazè bakhchidèn*, احيا كردن *èhya kèrdèn*.

Ravoir, v. a., دو بارە بدست آوردن *dou barè bè-dèst-âvourdèn*, دو بارە گير آوردن *dou barè guir âvourdèn*; — se ravoir, از نو قوّت پيدا كردن *èz noou qouvvèt pèida kèrdèn*.

Raya, s. m., رعايا *rè'aya*.

Rayer, v. a. faire des raies, خطّ خطّ كشيدن *khètt-khètt kèchidèn*, pr. t. *khatt-khatt kèchidèn*; — effacer, محو كردن *mèhv kèrdèn*, خطّ بطلان كشيدن *khèttè boutlan kèchidèn*, قلم كشيدن *qèlèm kèchidèn*, pr. t. *qalèm kèchidèn*.

Rayon, s. m., پرتو *pèrtoou*, pr. t. *pèrtèv*, تير آفتاب *tiré âftab*, pr. t. *tiri âfitab*, a. شعاع *chou'â'*; — rayon de miel, قرص انگبين *qoursé ènguèbïn*; — en termes de géométrie, demi diamètre d'un cercle, a. نصف قطر *nèsfé qoutr*, pr. t. *nisfi qoutr*.

Rayonnant, e, adj., پرتو انداز *pèrtoou-èndaz*, pr. t. *pèrtèv-*

èndaz, پرتو افشان *pèrtoou-èfchan*, شعشعه پاش *chè'èchè'è-pach*; — en parlant d'un visage qui exprime la joie, خندان *khèndan*.

Rayonnement, s. m., پرتو اندازی *pèrtoou-èndazi*, pr. t. *pèrtèv-èndazi*, پرتو افشانی *pèrtoou-èfchani*, pr. t. *pèrtèv-èfchani*, a. لمعان *lèm'an*.

Rayonner, v. n., پرتو انداختن *pèrtoou èndakhtèn*, ou افشاندن *èfchandèn*, نشر شعاع کردن *nèchr chou'â' kèrdèn*.

Rayure, s. f. la façon dont une étoffe est rayée, طرز راه راه بودن قماش *tèrzé rah-rah boudèné qoumach*.

Réactif, ive, adj., بر عکس عمل کننده *bèr 'èks 'èmèl-kounèndè*, عامل بر عکس *'âmèlé bèr 'èks*, عامل بضد *âmèlé bè-zèdd*.

Réaction, s. f., عمل بر عکس *'èmèlé bèr 'èks*, pr. t. *'amèli bèr 'aks* عکس عمل *'èksé 'èmèl*, pr. t. *'aksi 'amèl*, a. عکس العمل *'èks-oul-'èmèl*, pr. t. *'aks-ul-'amèl*; — au fig., اخذ انتقام *èkhzé èntèqam*, pr. t. *akhzi intiqam*, a. مکافات *moukafat*, pr. t. *mukiafat*.

Réactionnaire, adj. des 2 g., بر عکس حرکت کننده *bèr 'èks hèrèkèt-kounèndè*.

Réagir, v. n., بر عکس عمل کردن *bèr 'èks 'èmèl kèrdèn*, pr. t. *bèr 'aks 'amèl kièrdèn*, a. انعکاس العمل *èn'èkas-oul-'èmèl*, pr. t. *in'ikias-ul-'amèl*.

Réajournement, s. m., a. تأخیر جدید *tè'èkhiré djèdid*, V. Ajournement.

Réajourner, v. a., دو باره بتأخیر انداختن *dou barè bè-tè'èkhir èndakhtèn*.

Réal, pl. **Réaux**, s. m., t. p. ريال *rial.*

Réalgar ou **Réalgal**, s. m. arsenic rouge, زرنيخ سرخ *zèrnikhé sourkh.*

Réalisation, s. f., صورت پذيرى *sourèt-pèziri*, از قوّه بفعل آمدن *èz qouvvè bè-fè'èl âmèdèn*, اجراى عمل *èdjraï 'èmèl.*

Réaliser, v. a., از قوّه بفعل آوردن *èz qouvvè bè-fè'èl âvourdèn*, مجرا داشتن *moudjra dachtèn*; — se réaliser, بعمل آمدن *bè-'èmèl âmèdèn*, از قوّه بفعل آمدن *èz qouvvè bè-fè'èl âmèdèn*, pr. t. *èz quvvè bè-fa'l âmèdèn*, صورت پذيرفتن *sourèt pèzirouftèn*, pr. t. *surèt pèzirèftèn*; — réalisé, e, بعمل آمده *bè-'èmèl âmèdè*, صورت پذيرفته *sourèt-pèziroufté*, pr. t. *surèt-pèzirèftè.*

Réalisme, s. m., اعتقاد على حقيقت الاشيا فقط *è'tèqadé 'èla hèqiqèt-oul-èchia fèqèt*, pr. t. *i'tiqadi 'ala haqiqat-ul-èchia faqat.*

Réaliste, s. m., a. المعتقد على حقيقة الاشيا فقط *èl mou'-outèqèd 'èla hèqiqèt-oul-èchia fèqèt*, pr. t. *èl-mou'taqid 'ala haqiqat-ul-èchia faqat*, فيلسوف محقّق *filouçoufé mouhèqqèq*, pr. t. *filiçoufi muhaqqiq.*

Réalité, s. f., a. حقيقت *hèqiqèt*, pr. t. *haqiqat*; — en réalité, در حقيقت *dèr hèqiqèt*, a. حقيقتاً *hèqiqètèn*, pr. t. *haqiqètèn*, تحقيقاً *tèhqiqèn*, pr. t. *tahqiqèn*, صحيحاً *sèhihèn*, pr. t. *sahihèn.*

Réapparition, s. f. action de reparaître, a. ظهور مجدّد *zouhouré moudjèddèd*, pr. t. *zuhouri mudjèddèd.*

Réappel, s. m., دو بارِه احضار كردن *dou barè èhzar kèrdèn*, pr. t. *dou barè ihzar kièrdèn*, دو باره خواستن *dou barè khastèn.*

Réappeler, v. a. appeler de nouveau, V. **Appeler**.
Réapposer, v. a. apposer de nouveau, V. **Apposer**.
Réassignation, s. f. seconde assignation, V. **Assignation**.
Réassigner, v. a. assigner de nouveau, V. **Assigner**.
Rebaiser, v. a., دو بارۀ بوسیدن *dou barè boucidèn*, V. **Baiser**.
Rebaisser, v a. baisser de nouveau, V. **Baisser**.
Rébarbatif, **ive**, adj., ترش روی *tourch-rouï*.
Rebâtir, v. a., از نو بنا کردن *èz noou bèna kèrdèn*, pr. t. *èz nèv bina kièrdèn*.
Rebattre, v. a. battre de nouveau, V. **Battre**; — fig. répéter inutilement, تکرار گفتن *tèkrar goftèn*, V. **Rabâcher**.
Rebelle, s. et adj., نافرمان *na-fèrman*, pr. t. *na-firman*, سرکش *sèr-kèch*, a. عاصی *'âci*, pl. عصاة *'ouçat*, pr. t. *'uçat*, یاغی *yaghi*.
Rebeller, (se), v. pron., یاغی شدن *yaghi choudèn*, عاصی شدن *'âci choudèn*.
Rébellion, s. f., یاغیگری *yaghi-guèri*, سر کشی *sèr-kèchi*, a. عصیان *'oucian*, pr. t. *'ician*.
Rébéquer, (se), v. pr., زباندرازی کردن *zèban-dèrazi kèrdèn*, گستاخانه جواب دادن *goustakhanè djèvab dadèn*.
Rebiffer (se), v. pron. V. **Rébéquer** (se).
Reblanchir, v. a. blanchir de nouveau, V. **Blanchir**.
Reboire, v. a. boire de nouveau, V. **Boire**.
Rebondi, **e**, adj., گنده *goundè*.
Rebondir, v. n., جستن *djèstèn*, جهیدن *djèhidèn*.
Rebondissement, پرتاب *pèrtab*, جستن *djèstèn*.

Rebord, s. m., پروز *pèrvèz*, لب برگردان *lèb bèr guèrdan*, p. t. کنار *kènar*.

Reborder, v. a., دو باره سجاف دوختن *dou barè sèdjaf doukhtèn*.

Reboucher, v. a., دو باره سر گرفتن *dou barè sèr guèrèftèn*, pr. t. *dou barè sèr guiriftèn*, دو باره گرفتن *dou barè guèrèftèn*.

Rebouillir, v. n. bouillir de nouveau, V. **Bouillir**.

Rebours, s. m., واژگونی *vajgouni*, a. عکس *'èks*, pr. t. *'aks*; — à rebours, واژگونه *vajgounè*, بر عکس *bèr 'èks*, a. بالعکس *bèl-'èks*, pr. t. *bil-'aks*.

Rebours, **e**, adj. peu traitable, V. **Revêche**.

Rebouteur, s. m. synonyme de renoueur, V. **Renoueur**.

Reboutonner, v. a. boutonner de nouveau, V. **Boutonner**.

Rebrider, v. a. brider de nouveau, V. **Brider**.

Rebrouiller, v. a. brouiller de nouveau, V. **Brouiller**.

Rebrousser, v. a., بر عکس بر گردانیدن *bèr 'èks bèr guèrdanidèn*, pr. t. *bèr 'aks bèr guirdanidèn*; — rebrousser chemin, بر گشتن *bèr guèchtèn*.

Rebroyer, v. a. broyer de nouveau, V. **Broyer**.

Rebrunir, v. a. brunir de nouveau, دو باره جلا کردن *dou barè djèla kèrdèn*.

Rebuffade, s. f., درشتی *drouchti*, pr. t. *druchti*, سختگیری *sèkht-guiri*.

Rébus, s. m., a. معمّی *mou'èmma*, pr. t. *mou'amma*.

Rebut, s. m., a. ردّ *rèdd*, دفع *dèf'*; — se dit de ce qui reste, پس مانده *pès-mandè*.

Rebutant, **e**, adj., نفرت انگیز *nèfrèt-ènguiz.*

Rebuter, v. a., از خود دور کردن *èz khoud dour kèrdèn*, pr. t. *èz khod dour kièrdèn*, ردّ کردن *rèdd kèrdèn*; — décourager, dégoûter, بی رغبت کردن *bi règhbèt kèrdèn*, pr. t. *bi raghbèt kièrdèn.*

Recacher, v. a. cacher de nouveau, V. **Cacher.**

Recacheter, v. a. cacheter de nouveau, V. **Cacheter.**

Récalcitrant, **e**, adj., سرکش *sèr-kèch*, a. متمرّد *moutèmèrrèd*, pr. t. *mutèmèrrid.*

Récalcitrer, v. n., سرکشی کردن *sèr-kèchi kèrdèn*, تمرّد کردن *tèmèrroud kèrdèn.*

Récapitulation, s. f., ذکر مکرّر باختصار *zèkré moukèrrèr bè-èkhtèçar.*

Récapituler, v. a., مختصراً دو باره ذکر کردن *moukhtèçèrèn dou barè zèkr kèrdèn*, pr. t. *mukhtaçarèn dou barè zikr kièrdèn.*

Recarder, v. a. carder de nouveau, V. **Carder.**

Recasser, v. a. casser de nouveau, V. **Casser.**

Recéder, v. a. céder de nouveau, V. **Céder.**

Recel, s. m. V. **Recèlement.**

Recèlement, s. m., نهفتگی *nèhouftègui*, a. پنهان کردن *pounhan kèrdèn.*

Receler, v. a., نهفتن *nèhouftèn*, pr. t. *nuhouftèn*, پنهان کردن *pounhan kèrdèn*, pr. t. *pènhan kièrdèn.*

Receleur, **euse**, s., محافظ دزد *mouhafèzé douzd*, محافظ اشیای مسروقه *mouhafèzé èchiaï mèsrouqè*, pr. t. *muhafizi èchiaï mèsruqè.*

Récemment, adv., تازه *tazè*; — il est arrivé récem-

ment, تازه وارد شده است *tazè varèd choudè èst.*

Recensement, s. m., سر شمار *sèr-choumar*, شماره *choumarè*, a. تعداد *tè'èdad*, pr. t. *tè'dad.*

Recenser, v. a., سر شماری کردن *sèr-choumari kèrdèn*, شمردن *choumourdèn.*

Récent, e, adj., تازه *tazè*, a. جدید *djèdid*; — nouvelles récentes, خبرهای تازه *khèbèr-haï tazè*, pr. t. *khabèr-haï tazè.*

Recépage, s. m., برش تاك از بیخ *bourèché tak èz bikh.*

Recéper, v. a., تاك‌را از بیخ بریدن *tak-ra èz bikh bouridèn.*

Récépissé, s. m., قبض رسید *qèbzé rècid*, pr. t. *qabzi rècid*, رسید *rècid.*

Réceptacle, s. m., a. محلّ اجتماع *mèhèllé èdjtèma'*, pr. t. *mahalli idjtima'.*

Réception, s. f., a. وصول *vouçoul*; — après la réception de votre lettre, بعد از وصول کاغذ شما *bè'èd èz vouçoulé kaghèzé chouma*, pr. t. *ba'd èz vuçouli kiaghazi chuma*, بعد از رسیدن کاغذ شما *bè'èd èz rècidèné kaghèzé chouma*; — accueil, پذیرائی *pèzirayi*, a. تلقّی *tèlèqqi*, pr. t. *tèlaqqi.*

Recette, s. f., a. مداخل *mèdakhèl*, pr. t. *mèdakhil*, دخل *dèkhl*, pr. t. *dakhl*, واردات *varèdat*, pr. t. *varidat*, ایراد *irad*, pl. ایرادات *iradat*; — recette pour guérir un mal, نسخهٔ طبیب *nouskhèyé tèbib*, pr. t. *nuskhèï tèbib*, نسخهٔ دوا *nouskhèyé dèva.*

Recevable, adj. des 2 g., قبول کردنی *qèboul-kèrdèni*, pr. t. *qaboul-kièrdèni*, پذیرفتنی *pèzirouftèni*, pr. t.

pèzirèftèni, a. ممکن القبول *moumkèn-oul-qèboul*, pr. t. *mumkïn-ul-qaboul.*

Receveur, s. m., تحصیلدار *tèhsil-dar*, pr. t. *tahsil-dar.*

Recevoir, v. a., ستادن *sètadèn*, pr. t. *sitadèn*, گرفتن *guèrèftèn*, pr. t. *guiriftèn*, اخذ کردن *èkhz kèrdèn*, قبول کردن *qèboul kèrdèn*, pr. t. *qaboul kièrdèn*; — se dit de ce qui est envoyé ou adressé à quelqu'un; — il y a longtemps que je n'ai pas reçu de ses nouvelles, مدّتیاست از او برای من خبر نرسید *mouddètist èz ou bèraï mèn khèbèr nè-rècid*; — toucher ce qui est dû, وصول کردن *vouçoul kèrdèn*; — recevoir quelqu'un, پذیرائی کردن *pèzirayi kèrdèn*; — reçu, e, قبول شده *qèboul-choudè*, مقبول افتاده *mèqboul-ouftadè*, a. مقبول *mèqboul.*

Rechange, s. m., t. p. یدک *yèdèk*, یدکی *yèdèki.*

Rechanger, v. a. changer de nouveau, V. **Changer.**

Réchapper, v. n., رهیدن *rèhidèn*, نجات یافتن *nèdjat yaftèn.*

Recharger, v. a. charger de nouveau, V. **Charger.**

Rechasser, v. a. chasser de nouveau, V. **Chasser.**

Réchaud, s. m., آتشدان *âtèch-dan*, منقل *mènqal*, منغل *mènghal.*

Réchauffer, v. a., گرم کردن *guèrm kèrdèn*; — se réchauffer, گرم شدن *guèrm choudèn*; — réchauffé, e, گرم کرده *guèrm-kèrdè*, pr. t. *guièrm-kièrdè*, گرم شده *guèrm-choudè.*

Réchauffoir, s. m. V. **Réchaud.**

Rechausser, v. a. chausser de nouveau, V. **Chausser.**

Rêche, adj. des 2 g., درشت *droucht*, زبر *zèbr.*

Recherche, s. f., جستجو *djoustè-djou*, پژوه *pèjouh*, پژوهش *pèjouhèch*, a. تفحّص *tèfèhhous*, pr. t. *tèfahhus*, تجسّس *tèdjèssous*, pr. t. *tèdjèssus*, تفتيش *tèftich*.

Rechercher, v. a. chercher de nouveau, دو باره جستجو كردن *dou barè djoustè-djou kèrdèn*, V. Chercher; — chercher avec soin, جستجو كردن *djoustè-djou kèrdèn*, رسيدن *rècidèn*, پژوهيدن *pèjouhidèn*, پى گشتن *pèi guèchtèn*; — tâcher de se procurer طالب بودن *talèb boudèn*, pr. t. *talib boudèn*, خواهان بودن *khahan boudèn*; — être recherché, مرغوب بودن *mèrghoub boudèn*, pr. t. *marghoub boudèn*, مطلوب بودن *mètloub boudèn*; — recherché, e, a. مرغوب *mèrghoub*, pr. t. *marghoub*, مطلوب *mètloub*, pr. t. *matloub*.

Rechigner, v. n., اخم كردن *èkhm kèrdèn*.

Rechoir, v. n., (devenu vieux), دو باره زمين خوردن *dou barè zèmīn khourdèn*, دو باره افتادن *dou barè ouftadèn*, V. Choir.

Rechute, s. f., دو باره زمين خوردن *dou barè zèmīn khourdèn*, V. Chute; — rechute d'une maladie, عود ناخوشى *'oudé na-khochi*, pr. t. *'oudi na-khochi*, عود مرض *'oudé mèrèz*, pr. t. *'oudi maraz*.

Récidive, s. f., مكرّر مرتكب گناهى شدن *moukèrrèr mourtèkèbé gounahi choudèn*, a. تكرّر الخطا *tèkèrrour-oul-khèta*.

Récidiver, دو باره مرتكب گناه شدن *dou barè mourtèkèbé gounah choudèn*, همان عملرا دو باره كردن *hèman 'èmèl ra dou barè kèrdèn*.

Récif, s. m., خرسنگ دریا *khèrsèngué dèria*, رستهٔ کوه در دریا *rèstèyé kouh dèr dèria*, a. رصف *rècèf*.

Récipé, s. m. ordonnance de médecin, V. **Recette** et **Ordonnance**.

Récipiendaire, s. m., دو طلب *doou-tèlèb*, a. طالب *talèb*, pr. t. *talib*, pl. طلّاب *tèllab*.

Récipient, s. m., تشت زیر انبیق *tèchté ziré èmbiq*, a. ظرف *zèrf*.

Réciprocation, s. f., a. مكافات *moukafat*, pr. t. *mukiafat*, V. **Réciprocité**.

Réciprocité, s. f., معامله بمثل *mou'âmèlè bè-mèsl*, pr. t. *mu'âmèlè bè-misl*.

Réciproque, adj. des 2 g., از طرفین *èz tèrèfèin*.

Réciproquement, adv., از طرفین *èz tèrèfèin*, a. بالمعاوضه *bèl-mou'âvèzè*, pr. t. *bil-mu'âviza*, بالمفاوضه *bèl-moufavèzè*, pr. t. *bil-mufaviza*.

Récit, s. m., گزارش *gouzarèch*, داستان *dastan*, a. نقل *nèql*, pr. t. *naql*, حکایت *hèkayèt*, pr. t. *hikiayèt*, روایت *rèvayèt*.

Récitateur, s. m., ازبر گوینده *èz bèr gouyèndè*.

Récitatif, s. m., a. غنای غیر موزون *ghènaï ghèïré moouzoun*, pr. t. *ghinaï ghaïri mèvzoun*.

Récitation, s. f. action de réciter, V. **Réciter**.

Réciter, v. a. dire ce qu'on sait par cœur, از بر گفتن *èz-bèr goftèn*; — raconter, حکایت کردن *hèkayèt kèrdèn*.

Réclamation, s. f. demande, خواهش *khahèch*, a. مطالبه *moutalèbè*, pr. t. *mutalibè*, طلب *tèlèb*, pr. t. *talèb*; —

action de revendiquer, a. ادّعا *èddè'â*; — action de s'élever contre, a. اعتراض *è'ètèraz*, pr. t. *i'tiraz*, مخالفت *moukhalèfèt*, pr. t. *mukhalifèt.*

Réclame, s. f. terme d'imprimerie, پا صفحه *pa-sèfhè*, pr. t. *pa-safhè*, a. تعقیبة *tè'èqibèt*, pr. t. *ta'qibèt*; — article dans les journaux, a. اعلام *è'èlam*, pr. t. *i'lam*, اعلان *è'èlan*, pr. t. *i'lan.*

Réclamer, v. a., خواستن *khastèn*, خواهش کردن *khahèch kèrdèn*, V. Demander; — revendiquer, مطالبه کردن *moutalèbè kèrdèn*, pr. t. *mutalibè kièrdèn*; — redemander, پس خواستن *pès khastèn*, استرداد کردن *èstèrdad kèrdèn*, pr. t. *istirdad kièrdèn*; — s'opposer, اعتراض کردن *è'ètèraz kèrdèn*, pr. t. *i'tiraz kièrdèn*, مخالفت کردن *moukhalèfèt kèrdèn*, pr. t. *mukhalifèt kièrdèn.*

Réclinant, adj., خمیده *khèmidè.*

Récliner, v. n., خم شدن *khèm choudèn*, خمیده شدن *khèmidè choudèn*; — récliné, e, خمیده *khèmidè*, V. Incliner, v. n.

Reclouer, v. a. clouer de nouveau, V. Clouer.

Reclure, v. a., زندانی کردن *zèndani kèrdèn*, حبس کردن *hèbs kèrdèn*; — reclus, e, زندانی *zèndani*, a. محبوس *mèhbous*, pr. t. *mahbous*; — qui ne sort pas de chez lui, در اوطاقرا بر خود بسته *dèré outaq-ra bèr khoud bèstè.*

Reclus, e, s. qui a fait vœux de réclusion, a. منزوی *mounzèvi.*

Réclusion, s. f. détention, a. حبس *hèbs*, pr. t. *habs*; — demeure d'un reclus, گوشه انزوا *gouchèyé ènzèva*, pr. t. *kouchèï inziva.*

Recogner, v. a. cogner de nouveau. V. Cogner.

Recoin, s. m., كنج *koundj*, p. t. گوشه *gouchè*, pr. t. *kouchè*, a. زاویه *zaviè*, pl. زوایا *zèvaya*; — au fig. recoins du cœur, a. مكنونات خاطر *mèknounaté khatèr*, pr. t. *mèknunati khatir*.

Recoiffer, v. a. coiffer de nouveau. V. Coiffer.

Recolement, s. m. vérification, وارسی *va-rèci*, a. تحقیق *tèhqiq*, pr. t. *tahqiq*.

Recoler, v. a. vérifier, رد رسیدن *rèd rècidèn*, وارسی کردن *va-rèci kèrdèn*, تحقیق کردن *tèhqiq kèrdèn*, pr. t. *tahqiq kièrdèn*.

Recoller, v. a. coller de nouveau. V. Coller.

Récolte, s. f., درو *dèroou*, a. حصاد *hèçad*, pr. t. *haçad*; — produit, a. حاصل *hacèl*, pr. t. *hacil*, pl. حاصلات *hacèlat*, pr. t. *hacilat*, محصول *mèhsoul*, pr. t. *mahsoul*, pl. محصولات *mèhsoulat*.

Récolter, v. a., درو کردن *dèroou kèrdèn*.

Recommandable, adj. des 2 g., شایان اعتبار *chayané è'ètèbar*, a. واجب الاعتبار *vadjèb-oul-è'ètèbar*, pr. t. *vadjib-ul-i'tibar*.

Recommandation, s. f., سفارش *sèfarèch*, a. توصیّه *toouciyè*, pr. t. *tavsiyè*; — lettre de recommandation, سفارشنامه *sèfarèch-namè*, t. p. توصیّه نامه *toouciyè-namè*, pr. t. *tèvsiyè-namè*.

Recommander, v. a. dans le sens d'ordonner, فرمودن *fèrmoudèn* (en parlant de soi il est plus poli d'employer les verbes: گفتن *goftèn*, pr. t. *gouftèn*, سفارش کردن *sèfarèch kèrdèn*, سپردن *soupourdèn*, pr. t. *supourdèn*);

prier d'être favorable, سفارش کردن *sèfarèch kèrdèn*, توصیه کردن *toouciyè kèrdèn*, pr. t. *tèvsiyè kièrdèn*; — se recommander à Dieu, باخدا توکّل کردن *bè-khouda tèvèkkoul kèrdèn*.

Recommencement, s. m., از سر *èz sèr*, از نو *èz noou*, a. تجدّد *tèdjèddoud*.

Recommencer, v. a., از سر گرفتن *èz sèr guèrèftèn*, pr. t. *èz sèr guiriftèn*, از نو شروع کردن *èz noou chourou' kèrdèn*, pr. t. *èz nèv churou' kièrdèn*, دو بارة آغاز کردن *dou barè âghaz kèrdèn*, تجدید کردن *tèdjdid kèrdèn*; — v. n., تازه بتازه شدن *tazè bè-tazè choudèn*, از نو شروع کردن *èz noou chourou' kèrdèn*, مجدّد شدن *moudjèddèd choudèn*, V. Commencer.

Récompense, s. f., درستان *dèrèstan*, (vieux), پاداش *padach*, a. مکافات *moukafat*, pr. t. *mukiafat*, عوض *'èvèz*, pr. t. *'ivaz*, تلافی *tèlafi*; — au fig. peine dûe à une mauvaise action, بادفره *bad-fèrè*, (vieux), a. جزا *djèza*; — signifie aussi chose donnée à un inférieur pour sa peine, a. انعام *èn'am*.

Récompenser, v. a., پاداش کردن *padach kèrdèn*, تلافی کردن *tèlafi kèrdèn*, عوض دادن *'èvèz dadèn* (en parlant d'un inférieur auquel on donne quelque chose pour sa peine, انعام دادن *èn'am dadèn*).

Recomposer, v. a. en parlant d'écriture, از نو انشاء کردن *èz noou èncha' kèrdèn*, pr. t. *èz nèv ïncha' kièrdèn*; — terme de chimie, دو بارة ترکیب کردن *dou barè tèrkib kèrdèn*, دو بارة ساختن *dou barè sakhtèn*, V. Composer.

Recomposition, s. f., ترکیب تازه *tèrkibé tazè*; — a. ترکیب

جديد *tèrkibé djèdid*, pr. t. *tèrkibi djèdid*, V. Composition.

Recompter, v. a., دو باره شمردن *dou barè choumourdèn*, V. Compter.

Réconciliable, adj. des 2 g., آشتی پذیر *âchti-pèzir*, a. قابل اصلاح *qabèlé èslah*, pr. t. *qabili islah*, قابل مصالحه *qabèlé mouçalèhè*, pr. t. *qabili muçalaha*.

Réconciliateur, trice, s., آشتی دهنده *âchti-dèhèndè*, a. مصلح *mouslèh*, pr. t. *mouslih*, pl. مصلحون *mouslèhoun*, pr. t. *mouslihoun*, et مصلحين *mouslèhïn*, pr. t. *mouslihïn*.

Réconciliation, s. f., آشتی *âchti*, a. صلح *soulh*, اصلاح *èslah*, pr. t. *islah*, مصالحه *mouçalèhè*, pr. t. *muçalaha*.

Réconcilier, v. a., آشتی دادن *âchti dadèn*, اصلاح دادن *èslah dadèn*; — se réconcilier, آشتی کردن *âchti kèrdèn*, صلح کردن *soulh kèrdèn*.

Reconduction, s. f. tacite reconduction, a. تمديد المهلت للاستجاره بلا تجديد السند *tèmdid-oul-meuhlèt lèl-èstèdjarè bè-la tèdjdid-ous-sènèd*, pr. t. *tèmdil-ul-muhlèt lil-istidjarè bi-la tèdjdid-us-sènèd*.

Reconduire, v. a., مشايعت کردن *mouchaï'èt kèrdèn*, V. Conduire.

Reconduite, s. f., a. تشييع *tèchyi'*, مشايعت *mouchaï'èt*, pr. t. *muchaï'at*.

Reconfirmer, v. a. confirmer de nouveau, V. Confirmer.

Réconfort, s. m. consolation, V. Consolation.

Réconfortation, s. f., قوّت بخشی *qouvvèt-bèkhchi*, pr. t. *quvvèt-bakhchi*.

Réconforter, v. a., قوّت دادن *qouvvèt dadèn.*

Reconnaissable, adj. des 2 g., شناختنی *chènakhtèni*, a. ممکن التشخیص *moumkèn-out-tèchkhis*, pr. t. *mumkïn-ut-tachkhis.*

Reconnaissance, s. f. action de reconnaître, شناختن *chènakhtèn*, pr. t. *chinakhtèn*, شناسایی *chènaçayi*, pr. t. *chinaçayi*, a. معرفت *mè'èrèfèt*, pr. t. *ma'rifèt*; — gratitude, سپاس *sèpas*, نعمت شناسی *nè'èmèt-chènaci*, pr. t. *ni'mèt-chinaci*, a. شکران نعمت *choukrané nè'èmèt*, pr. t. *chukrani ni'mèt*; — témoigner de la reconnaissance, اظهار سپاس کردن *èzharé sèpas kèrdèn*, pr. t. *izhari sipas kièrdèn*, اظهار امتنان کردن *èzharé èmtènan kèrdèn*, pr. t. *izihari imtinan kièrdèn*; — examen détaillé, وارسی *va-rèci*, a. استطلاع *èstètla'*, pr. t. *istitla'*, استکشاف *èstèkchaf*, pr. t. *istikchaf*; — aveu, a. اقرار *èqrar*, pr. t. *iqrar*, اعتراف *è'ètèraf*, pr. t. *i'tiraf*; — acte par écrit, قبض رسید *qèbzé rècid*, pr. t. *qabzi rècid.*

Reconnaissant, e, adj., نعمتشناس *nè'èmèt-chènas*, pr. t. *ni'mèt-chinas*, سپاسدار *sèpas-dar*, pr. t. *sipas-dar*, a. شاکر *chakèr*, pr. t. *chakir*, متشکّر *moutèchèkkèr*, pr. t. *mutèchèkkir.*

Reconnaître, v. a., شناختن *chènakhtèn*, pr. t. *chinakhtèn*, تشخیص دادن *tèchkhis dadèn*; — avouer, اقرار کردن *èqrar kèrdèn*, pr. t. *iqrar kièrdèn*, اعتراف کردن *è'ètèraf kèrdèn*, pr. t. *i'tiraf kièrdèn*; — en termes de guerre, استکشاف کردن *èstèkchaf kèrdèn*, pr. t. *istikchaf kièrdèn*; — être reconnaissant, منت داشتن

mènnèt dachtèn, pr. t. *minnèt dachtèn*; — reconnu, e, شناخته شده *chènakhtè-choudè*, pr. t. *chinakhtè-choudè*, a. معروف *mè'èrouf*, pr. t. *ma'rouf*, معلوم *mè'èloum*, pr. t. *ma'loum*; — certifié, a. محقّق *mouhèqqèq*, pr. t. *mouhaqqaq*; — avoué, a. مسلّم *moucèllèm*, pr. t. *muçallam*.

Reconquérir, v. a., دو باره تسخير كردن *dou barè tèskhir kèrdèn*, دو باره بحيطهٔ تصرّف در آوردن *dou barè bè-hitèyé tècèrrouf dèr âvourdèn*, pr. t. *dou barè bè-hitèï tèçarruf dèr âvourdèn*.

Reconstruction, s. f., بناى تازه *bènaï tazè*, pr. t. *binaï tazè*, V. Construction.

Reconstruire, v. a. construire de nouveau, V. Construire.

Reconvention, s. f., a. احداث الدعواء على المدّعى *èh-das-ul-dè'èva 'èlèl-mouddè'i*, pr. t. *ihdas-ul-da'va 'alal-muddè'i*.

Recopier, v. a. copier de nouveau, V. Copier.

Recoquillement, s. m., پيچيدگى *pitchidègui*.

Recoquiller, v. a., پيچ پيچ كردن *pitch-pitch kèrdèn*; — se recoquiller, پيچ پيچ شدن *pitch-pitch choudèn*; — recoquillé, e, پيچ پيچ *pitch-pitch*, پيچيده *pitchidè*.

Recorder, v. a., از بر كردن *èz bèr kèrdèn*.

Recorriger, v. a. corriger de nouveau, V. Corriger.

Recors, s. m., a. معاون محصّل *mou'âvèné mouhèssèl*, pr. t. *mu'âvini muhassil*.

Recoucher, v. a. coucher de nouveau, V. Coucher; — se recoucher, دو باره خوابيدن *dou barè khabidèn*.

Recoudre, v. a. coudre de nouveau, V. Coudre.

Recouler, v. n., دو باره جاری شدن *dou barè djari choudèn.*

Recouper, v. a. couper de nouveau, V. Couper.

Recourber, v. a., خم کردن *khèm kèrdèn*, کج کردن *kèdj kèrdèn*; — se recourber, خم شدن *khèm choudèn*, خمیده شدن *khèmidè choudèn*; — recourbé, e, خمیده *khèmidè.*

Recourir, v. n. courir de nouveau, V. Courir; — demander du secours, استمداد کردن *èstèmdad kèrdèn*, pr. t. *istimdad kièrdèn*, امداد خواستن *èmdad khastèn*, pr. t. *imdad khastèn*; — se réfugier, التجا آوردن *èltèdja âvourdèn*, pr. t. *iltidja âvourdèn*, پناه آوردن *pènah âvourdèn*, رجوع کردن *roudjou' kèrdèn*, pr. t. *rudjou' kièrdèn.*

Recours, s. m. action de rechercher de l'assistance, استعانه *èstè'ânè*, pr. t. *isti'ânè*, استمداد *èstèmdad*, pr. t. *istimdad*; — refuge, پشت پناه *pouchté pènah*, پناه *pènah*, a. التجا *èltèdja*, pr. t. *iltidja*, ملجأ *mèldja'*; — action de recourir, a. رجعت *roudj'èt.*

Recouvrable, adj. des 2 g., a. ممکن التحصیل *moumkèn-out-tèhsil*, pr. t. *mumkïn-ut-tahsil.*

Recouvrement, s. m., a. تحصیل *tèhsil*, pr. t. *tahsil.*

Recouvrer, v. a., دو باره بدست آوردن *dou barè bè-dèst âvourdèn*, دو باره گیر آوردن *dou barè guir âvourdèn*, حاصل کردن *hacèl kèrdèn.*

Recouvrir, v. a. V. Couvrir.

Recracher, v. a. cracher de nouveau, V. Cracher.

Récréance, s. f., a. تمتّع موقّتی *tèmèttou'é mouvèqqèti*, pr. t. *tèmèttu'i muvaqqati*, تمتّع موقّت *tèmèttou'é mouvèqqèt*.

Récréatif, ive, adj., فرح بخش *fèrèh-bèkhch*, a. مفرّح *mou-fèrrèh*, pr. t. *mufèrrih*.

Récréation, s. f., تماشا *tèmacha*, a. تفرّج *tèfèrroudj*, تفریح *tèfrih*, ارتیاح *èrtiah*, pr. t. *irtiah*.

Recréer, v. a. créer de nouveau, V. **Créer**.

Récréer, v. a. divertir, مشغول کردن *mèchghoul kèrdèn*; — se récréer, مشغول شدن *mèchghoul choudèn*, تماشا کردن *tèmacha kèrdèn*, تفرّج کردن *tèfèrroudj kèrdèn*, pr. t. *tèfarrudj kièrdèn*.

Récrépiment, s. m. action de récrépir, V. **Récrépir**.

Récrépir, v. a., دو باره اندایش کردن *dou barè èndayèch kèrdèn*.

Recreuser, v. a. creuser de nouveau, V. **Creuser**.

Récrier (se), v. pr., فریاد کردن *fèriad kèrdèn*, فغان کردن *fèghan kèrdèn*.

Récrimination, s. f., a. معاتبه *mou'âtèbè*, ملامت *mèlamèt*, طعن *tè'èn*, pr. t. *ta'n*.

Récriminatoire, adj. des 2 g., ملامت آمیز *mèlamèt-âmiz*, طعن آمیز *tè'èn-âmiz*, pr. t. *ta'n-âmiz*.

Récriminer, v. n., معاتبه کردن *mou'âtèbè kèrdèn*, ملامت کردن *mèlamèt kèrdèn*, با عتاب بمقام تلافی بر آمدن *ba 'ètab bè-mèqamé tèlafi bèr âmèdèn*, pr. t. *ba 'itab bè mèqami tèlafi bèr âmèdèn*.

Récrire, v. a. écrire de nouveau, V. **Écrire**.

Recroître, v. n. croître de nouveau, V. **Croître**.

Recroquevillеr, (se), پیچیده شدن *pitchidè choudèn*, V. Recoquiller (se).

Recrotter, v. a. crotter de nouveau, V. Crotter; — se recrotter, دو باره گل آلود شدن *dou barè guèl-âloud choudèn.*

Recru, e, adj. harassé de fatigue, بغایت خسته شده *bèghayèt khèstè-choudè.*

Recrudescence, s. f., d'une maladie, عود ناخوشی *'ooudé na-khochi*, بدتر شدن حالت *bèd-tèr choudèn halèt*, بعد از به بودی بدتر شدن *bè'èd èz bèh-boudi bèd-tèr choudèn.*

Recrue, s. f., تازه سرباز گرفتن *tazè sèr-baz guèrèftèn*, pr. t. *tazè sèr-baz guiriftèn*; — une recrue, سرباز جدید *sèr-bazé djèdid.*

Recrutement, s. m. action de recruter, V. Recruter.

Recruter, v. a., سرباز گرفتن *sèr-baz guèrèftèn*, pr. t. *sèr-baz guiriftèn.*

Recruteur, s. m., سرباز گیر *sèr-baz-guir.*

Recta, adv. mot pris du latin, درست *droust*, بی خلاف *bi khèlaf*, a. تمام *tèmam*, بلا تخلف *bè-la tèkhèllouf*, pr. t. *bi-la tèkhalluf.*

Rectangle, adj. des 2 g., a. مثلث قایم الزوایا *moucèllècé qayèm-ouz-zèvaya*, pr. t. *mucèllèci qaïm-uz-zèvaya.*

Rectangle, s. m., a. شکل قایم *chèklé qayèm*, pr. t. *chèkli qaïm*, a. شکل قایم الزوایا *chèklé qayèm-ouz-zèvaya*, pr. t. *chèkli qaïm-uz-zèvaya.*

Rectangulaire, adj. des 2 g., a. قایم الزوایا *qayèm-ouz-zèvaya*, pr. t. *qaïm-uz-zèvaya.*

Recteur, s. m., رئیس مدرسه *rè'icé mèdrècé.*

Rectification, s. f., a. تصحیح *tèshih.*

Rectifier, v. a., درست کردن *droust kèrdèn*, pr. t. *drust kièrdèn*, اصلاح کردن *èslah kèrdèn*, pr. t. *islah kièrdèn*, تصحیح کردن *tèshih kèrdèn.*

Rectiligne, adj. des 2 g., a. مستقیم الخطوط *moustèqim-oul-khoutout*, pr. t. *mustaqim-ul-khoutout.*

Rectitude, s. f., درستی *drousti*, راستی *rasti*, a. سداد *sèdad*, استقامت *èstèqamèt*, pr. t. *istiqamèt.*

Recto, s. m., روی صحیفه *rouï sèhifè.*

Rectoral, e, adj., a. مخصوص رئیس مدرسه *mèkhsoucé rè'icé mèdrècè.*

Rectorat, s. m., a. ریاست مدرسه *riacèté mèdrècè*, pr. t. *riacèti mèdrècè.*

Rectum, s. m., a. معاء مستقیم *mè'âé moustèqim*, pr. t. *mi'âï mustaqim*, pl. امعاء مستقیمه *èm'âé moustèqimè.*

Reçu, s. m., رسید *rècid*, قبض رسید *qèbzé rècid.*

Recueil, s. m., جنگ *djoung*, a. مجموعه *mèdjmou'è*, pr. t. *mèdjmou'a.*

Recueillement, s. m., a. جمعیّت خاطر *djèm'iyèté khatèr*, pr. t. *djèm'iyèti khatir.*

Recueillir, v. a., درو کردن *dèroou kèrdèn*, چیدن *tchidèn*, جمع کردن محصولات *djèm'-kèrdèné mèhsoulat*, pr. t. *djam'-kièrdèni mahsoulat*; — recevoir chez soi, پذیرائی کردن *pèzirayi kèrdèn*, قبول کردن *qèboul kèrdèn*, pr. t. *qaboul kièrdèn.*

[illegible] v. a., cuire de nouveau, V. **Cuire.**

[illegible] m. V. **Reculade.**

Reculade, s. f., عقب نشینی *'èqèb-nèchini*, پس روی *pès-rèvi*, a. رجعت *roudj'èt*, pr. t. *ridj'at*.

Reculé, e, adj., دور *dour*, a. بعید *bè'id*, pr. t. *ba'id*.

Reculement, s. m. V. **Reculade**.

Reculer, v. n., پس رفتن *pès rèftèn*, عقب رفتن *'èqèb rèftèn*; — v. a., پس کشیدن *pès kèchidèn*, عقب نشاندن *'èqèb nèchandèn*; — reculé, e, پس کشیده شده *pès kèchidè-choudè*.

Reculons, (à), adv., aller en marchant à reculons, عقب راه رفتن *'èqèb rah rèftèn*.

Récupérer, (se), v. pron., تلافی ضرر کردن *tèlafii zèrèr kèrdèn*.

Récurer, v. a. V. **Écurer**.

Récusable, adj. des 2 g., ردّ کردنی *rèdd-kèrdèni*, pr. t. *radd-kièrdèni*.

Récusation, s. f., a. ردّ *rèdd*.

Récuser, v. a., ردّ کردن *rèdd kèrdèn*, قبول نکردن *qèboul nè-kèrdèn*.

Rédacteur, s. m., انشا کننده *èncha-kounèndè*, نویسنده *nèvicèndè*, a. کاتب *katèb*, pr. t. *kiatib*, منشی *mounchi*, مؤلّف *mou'èllèf*, pr. t. *mu'èllif*.

Rédaction, s. f., a. انشا *èncha*, pr. t. *ïncha*, تألیف *tè'èlif*.

Redanser, v. n. danser de nouveau, V. **Danser**.

Rédarguer, v. a. (terme vieilli), عیب گرفتن *'èib guèrèftèn*.

Reddition, s. f., a. تسلیم *tèslim*; — reddition d'une place, تسلیم حصار *tèslimé hèçar*, pr. t. *tèslimi hiçar*.

Redemander, v. a. réclamer, باز خواستن *baz khastèn*, دو باره مطالبه کردن *dou barè moutalèbè kèrdèn*, pr. t. *dou barè mutalibè kièrdèn*, استرداد کردن *èstèrdad kèrdèn*, pr. t. *istirdad kièrdèn*; — refaire une question, دو باره پرسیدن *dou barè poursidèn*, دو باره استفسار کردن *dou barè èstèfsar kèrdèn*, pr. t. *dou barè istifsar kièrdèn*, دو باره سؤال کردن *dou barè so'al kèrdèn*.

Redémolir, v. a. démolir de nouveau, V. **Démolir**.

Rédempteur, s. m., رها کننده *rèha-kounèndè*, نجات دهنده *nèdjat-dèhèndè*, a. ناجی *nadji*.

Rédemption, s. f., رهایی *rèhayi*, افتدای نفس *èftèdaï nèfs*, pr. t. *iftidaï nèfs*, a. نجات *nèdjat*, خلاص *khèlas*, pr. t. *khalas*.

Redevable, adj. des 2 g., قرضدار *qèrz-dar*, بدهکار *bèdèh-kar*, دادنی *dadèni*, a. مقروض *mèqrouz* pr. t. *maqrouz*, مدیون *mèdioun*; — au fig., منت دار *mènnèt-dar*, a. ممنون *mèmnoun*.

Redevance, s. f., a. خراج *khèradj*, جزیه *djèziè*, pr. t. *djiziè*.

Redevancier, **ère**, s., خراج بده *khèradj-bèdè*.

Redevenir, v. n. devenir de nouveau, V. **Devenir**.

Redevoir, v. a., باقی ماندن قرض *baqi mandèné qèrz*.

Rédhibition, s. f., a. ابطال بیع *èbtalé bèï'*, pr. t. *ibtali bèï'*.

Rédhibitoire, adj. des 2 g., a. مبطل البیع *moubtèl-oul-bèï'*, pr. t. *mubtil-ul-bèï'*.

Rédiger, v. a., انشا کردن *èncha kèrdèn*, تألیف کردن *tè'èlif kèrdèn*.

Rédimer (se), v. pron., بپول خودرا خلاص کردن *bè-poul khoud-ra khèlas kèrdèn*.

Redingote, s. f., كولجه *koulèdjè*, قباى فرنكى *qèbaï frèngui*.

Redire, v. a., دو باره كفتن *dou barè goftèn*, مكرّر كفتن *moukèrrèr goftèn*.

Rediseur, **euse**, s., سخن چين *soukhèn-tchïn*, a. غمّاز *ghèmmaz*, نمّام *nèmmam*.

Redite, s. f., سخن مكرّر *soukhèné moukèrrèr*.

Redondance, s. f., كثرت سخن *kèsrèté soukhèn*, a. حشو *hèchv*, pl. حشويات *hèchviat*.

Redondant, **e**, adj., a. زايد *zayèd*, pr. t. *zaïd*, لفظ زايد *lèfzé zayèd*, pr. t. *lafzi zaïd*.

Redonder, v. n. (vieux), سخن زايد بودن *soukhèné zayèd boudèn*.

Redonner, v. a. donner de nouveau, V. **Donner**.

Redorer, v. a. dorer de nouveau, V. **Dorer**.

Redoublement, s. m., زياد شدن *ziad choudèn*, افزونى *èfzouni*, a. تزايد *tèzayoud*, pr. t. *tèzayud*, ازدياد *èzdiad*, pr. t. *izdiad*.

Redoubler, v. a., افزودن *èfzoudèn*, دو چندان كردن *dou tchèndan kèrdèn*; — remettre une doublure, از نو استر دوختن *èz noou èstèr doukhtèn*.

Redoutable, adj. des 2 g., ترسناك *tèrsnak*, هولناك *hooulnak*, pr. t. *hèvil-nak*, دهشت انكيز *dèhchèt-ènguiz*, a. مخوف *mèkhoouf*, pr. t. *makhouf*, مهيب *mouhib*, هايل *hayèl*, pr. t. *haïl*.

Redoute, s. f., a. قلعهٔ خارجى *qèl'èyé kharèdji*, pr. t. *qal'aï kharidji*.

Redouter, v. a., ترسيدن *tèrsidèn*, هراس داشتن *hèras dachtèn*, خوف داشتن *khoouf dachtèn*.

Redressement, s. m. action de redresser V. **Redresser.**

Redresser, v. a., بلند كردن *boulènd kèrdèn*, راست كردن *rast kèrdèn*; — remettre dans le droit chemin, راهنمايى كردن *rah-nèmayi kèrdèn.*

Redresseur, s. m. — de torts, a. حامى مظلومين *hamiï mèzloumïn*; — celui qui blâme et reprend ce que les autres font, عيبگير *'èib-guir*, عيبجو *'èib-djou*, a. عيّاب *'èiyab*, pr. t. *'aïyab.*

Réductible, adj. des 2 g., كم كردنش ممكن *kèm kèrdè-nèch moumkèn*, pr. t. *kièm kièrdèn-èch mumkïn*, a. ممكن التقليل *moumkèn-out-tèqlil*, pr. t. *mumkïn-ut-taqlil.*

Réductif, ive, adj., كم كننده *kèm-kounèndè*, اختصار كننده *èkhtèçar-kounèndè.*

Réduction, s. f., كاست *kast*, كم شدن *kèm choudèn*, a. تخفيف *tèkhfif*, pr. t. *takhfif*, تقليل *tèqlil*, pr. t. *taqlil*, تنقيص *tènqis*, pr. t. *tanqis.*

Réduire, v. a. diminuer, كم كردن *kèm kèrdèn*, pr. t. *kièm kièrdèn*, تخفيف دادن *tèkhfif dadèn*; — soumettre, subjuguer, زير اطاعت اوردن *ziré èta'èt âvourdèn*, pr. t. *ziri ita'at âvourdèn*; — contraindre, ناچار كردن *na-tchar kèrdèn*, مجبور كردن *mèdjbour kèrdèn*, مضطرّ كردن *moueztèrr kèrdèn*; — restreindre منحصر كردن *mounhècèr kèrdèn*, pr. t. *munhaçar kièrdèn.*

Réduit, s. m., كنج *koundj*, گوشه *gouchè*, p. t. عزلتگاه *'èz-lèt-gah*, pr. t. *'euzlèt-guah.*

Réduplicatif, ive, adj., a. تكريرى *tèkriri*; — particule réduplicative, a. حرف التضعيف *hèrf-out-tèz'if*, pr. t.

harf-ut-taz'if; — verbe réduplicatif, a. فعل مضاعف *fè'èlé mouza'èf*, pr. t. *fi'li muza'if.*

Réduplication, s. f., a. تكرير *tèkrir*, مضاعفة *mouza'èfèt*, pr. t. *muza'afèt.*

Réédification, s. f., a. تجديد عمارت *tèdjdidé 'èmarèt*, pr. t. *tèdjdidi 'imarèt.*

Réédifier, v. a., از نو بنا كردن *èz noou bèna kèrdèn*, V. Édifier.

Réel, le, adj., راست *rast*, a. حقيقي *hèqiqi*, pr. t. *haqiqi*, صحيح *sèhih*, pr. t. *sahih.*

Réélection, s. f., انتخاب دو باره *èntèkhabé dou barè*, V. Élection.

Rééligible, adj. des 2 g., دو باره انتخاب كردني *dou barè èntèkhab-kèrdèni*, pr. t. *dou barè ïntikhab-kièrdèni*, V. Éligible.

Réélire, v. a., دو باره انتخاب كردن *dou barè èntèkhab kèrdèn.*

Réellement, adv., بي همه چيز *bi hèmè tchiz*, راستي *rasti*, a. في الحقيقة *fil-hèqiqè*, pr. t. *fil-haqiqa.*

Réengendrer, v. a. engendrer de nouveau, V. Engendrer.

Réexaminer, v. a. examiner de nouveau, V. Examiner.

Réexportation, action d'exporter de nouveau, V. Exportation.

Réexporter, v. a. exporter de nouveau, V. Exporter.

Refâcher, v. a. fâcher de nouveau, V. Fâcher.

Refaire, v. a., دو باره درست كردن *dou barè droust kèrdèn*, از نو ساختن *èz noou sakhtèn.*

Refaucher, v. a. faucher de nouveau, V. **Faucher**.

Réfection, s. f., a. مرمّت *mèrèmmèt*, تعمير *tè'èmir*, pr. t. *ta'mir*.

Réfectoire, s. m., سفره خانه *sofrè-khanè*.

Refend, s. m. mur de refend, ديوار درونى *divaré dèrouni*; — bois de refend, چوبى طولاً اَرّه كرده *tchoubi toulèn èrrè-kèrdè*.

Refendre, v. a. fendre de nouveau, V. **Fendre**.

Référé, s. m., a. اعلام *è'èlam*, pr. t. *i'lam*.

Référer, v a. rapporter une chose à une autre, اسناد دادن *èsnad dadèn*, pr. t. *isnad dadèn*, حمل كردن *hèml kèrdèn*, نسبت دادن *nèsbèt dadèn*, pr. t. *nisbèt dadèn*; — v. n. faire un rapport, عرض كردن *'èrz kèrdèn*, بيان كيفيّت كردن *bèyané kèifiyèt kèrdèn*; — se référer, avoir rapport, نسبت داشتن *nèsbèt dachtèn*, pr. t. *nisbèt dachtèn*; — s'en référer à, استناد كردن *èstènad kèrdèn*, pr. t. *istinad kièrdèn*, رجوع كردن *roudjou' kèrdèn*, pr. t. *rudjou' kièrdèn*.

Référendaire, s. m., عريضه رسان *'èrizè-rèçan*, رسانندهٔ عريضه *rèçanèndèyé 'èrizè*, ابلاغ كنندهٔ عرايض *èblagh-kounèndèyé 'èrayèz*, pr. t. *iblagh-kunèndèï 'araïz*, a. مبلغ *moublègh*, pr. t. *mubligh*.

Refermer, v. a., باز بستن *baz bèstèn*, دو باره بستن *dou barè bèstèn*.

Referrer, v. a., دو باره نعل كردن *dou barè nè'èl kèrdèn*, V. **Ferrer**.

Réfléchi, e, qui a de la réflexion, صاحب انديشه *sahèbé èndichè*; — ce qui est fait avec réflexion,

اندیشیده *èndichidè*, باندیشه *bè-èndichè*.

Réfléchir, v. a. renvoyer, répercuter, ردّ کردن *rèdd kèrdèn*, پس انداختن *pès èndakhtèn*; — v. n. réverbérer, rejaillir, عکس انداختن *'èks èndakhtèn*; — réfléchi, e, منعکس شده *moun'èkès-choudè*, a. منعکس *moun'èkès* pr. t. *mun'akiès*.

Réfléchir, v. n. penser mûrement, اندیشیدن *èndichidèn*, اندیشه کردن *èndichè kèrdèn*, تأمّل کردن *tè'èmmoul kèrdèn*, pr. t. *tè'èmmul kièrdèn*, فکر کردن *fèkr kèrdèn*, pr. t. *fikr kièrdèn*.

Réfléchissant, e, adj. qui fait rejaillir un corps, عکس انداز *'èks-èndaz*, a. عاکس *'âkès*, pr. t. *'âkis*; — qui fait des réflexions, اندیشناك *èndichnak*, a. متفکّر *moutèfèkkèr*, pr. t. *mutèfèkkir*.

Réfléchissement, s. m., a. انعکاس *èn'èkas*, pr. t. *ïn'ikias*.

Reflet, s. m., a. عکس *'èks*, pr. t. *'aks*.

Refléter, v. a., عکس انداختن *'èks èndakhtèn*, عکس ضیا انداختن *'èksé zia èndakhtèn*.

Refleurir, v. n., دو باره شکوفه کردن *dou barè chèkoufè kèrdèn*, pr. t. *dou barè chukioufè kièrdèn*, دو باره گل کردن *dou barè goul kèrdèn*.

Reflexibilité, s. f., a. قابلیّة الانعکاس *qabèliyèt-oul-èn'èkas*, pr. t. *qabiliyèt-ul-ïn'ikias*.

Réflexible, adj. des 2 g., عکس پذیر *èks-pèzir*, a. ممکن الانعکاس *moumkèn-oul-èn'èkas*, pr. t. *mumkïn-ul-ïn'ikias*.

Réflexion, s. f. méditation, اندیشه *èndichè*, a. فکر *fèkr*, pr. t. *fikr*, pl. افکار *èfkar*, pr. t. *èfkiar*, تفکّر *tèfèkkour*,

pr. t. *tèfèkkiur*, تأمل *tè'èmmoul*, pr. t. *tè'èmmul*; — réverbération, a. عكس *'èks*, pr. t. *'aks*, انعكاس *èn'è-kas*, pr. t. *in'ikias*.

Refluer, v. n., بر عكس جاری شدن *bèr 'èks djari choudèn*.

Reflux, s. m., a. جزر *djèzr*, le flux et le reflux, جزر و مدّ *djèzr-ou-mèdd*, pr. t. *djèzr-u-mèdd*.

Refondre, v. a. remettre à la fonte, دو باره ریختن *dou barè rikhtèn*; — fondre de nouveau, دو باره آب کردن *dou barè âb kèrdèn*, دو باره گداختن *dou barè gou-dakhtèn*; — au fig. donner une meilleure forme, بقالب دیگر در آوردن *bè-qalèbé diguèr dèr âvourdèn*, pr. t. *bè-qalibi diguèr dèr âvourdèn*, وضع دیگر ساختن *vèz'é di-guèr sakhtèn*, V. Fondre.

Refonte, s. f. action de refondre, V. Fonte.

Réformable, adj. des 2 g., اصلاح پذیر *èslah-pèzir*, pr. t. *islah-pèzir*, نظم پذیر *nèzm-pèzir*, a. قابل التنظیم *qabèl-out-tènzim*, pr. t. *qabil-ut-tanzim*.

Réformateur, trice, s., نظم دهنده *nèzm-dèhèndè*, نظم جدید دهنده *nèzmé djèdid dèhèndè*, a. مجدّد *mou-djèddèd*, pr. t. *mudjèddid*.

Réformation, s. f., a. تجدید الانتظام *tèdjdid-oul-èntèzam*, pr. t. *tèdjdid-ul-ïntizam*.

Réforme, s. f., نظم تازه *nèzmé tazè*, pl. a. تنظیمات *tèn-zimat*, اصلاحات *eslahat*.

Réformer, v. a. rétablir dans l'ancienne forme, از نو نظم دادن *èz noou nèzm dadèn*, pr. t. *èz nèv nazm dadèn*, مجدّداً برشتهٔ نظم آوردن *moudjèddèdèn bè-rèchtèyé*

nèzm âvourdèn, pr. t. *mudjèddèdèn bè-richtèï nazm âvurdèn*, اصلاح کردن *èslah kèrdèn*; — former de nouveau, از نو درست کردن *èz noou droust kèrdèn*; — se réformer, دو باره درست شدن *dou barè droust choudèn*.

Refouler, v. a. fouler de nouveau, دوباره پامال کردن *dou barè pa-mal kèrdèn*, دو باره مالش دادن *dou barè malèch dadèn*; — au fig., پس نشاندن *pès nèchandèn*, pr. t. *pès nichandèn*, عقب نشاندن *'èqèb nèchandèn*, pr. t. *'aqab nichandèn*.

Refouloir, s. m., سنبهٔ توپ *soumbèyé toup*, a. مدّك *mèddèk*.

Réfractaire, adj. des 2 g., سرکش *sèr-kèch*, نافرمان *na-fèrman*; — peu fusible, دیر گداز *dir-goudaz*, مشکل گداز *mouchkhèl-goudaz*.

Réfracter, v. a., قطع کردن شعاع *qèt' kèrdèné chouâ'*, a. قطع الشعاع *qèt'-ouch-chouâ'*, pr. t. *qat'-uch-chouâ'*; — en parlant des corps solides, منحرف کردن *mounhèrèf kèrdèn*.

Réfraction, s. f., a. تقاطع الشعاع *tèqatè'-ouch-chouâ'*, pr. t. *tèqati'-uch-chouâ'*, انکسار الشعاع *ènkèçar-ouch-chouâ'*, pr. t. *ïnkiçar-uch-chouâ'*; — en parlant des corps solides, a. تحریف *tèhrif*

Refrain, s. m., a. ترنّم *tèrènnoum*, pr. t. *tèrènnum*, pl. ترنّمات *tèrènnoumat*; — au fig., ورد زبان *vèrdé zèban*, pr. t. *virdi zèban*.

Réfrangibilité, s. f., قابليّة انكسار الشعاع *qabèliyèt ènkèçar-ouch-chouâ'*, pr. t. *qabiliyèt ïnkiçar-uch-chouâ'*.

Réfrangible, adj. des 2 g., a. قابل انكسار الشعاع *qabèl ènkèçar-ouch-choud'*, pr. t. *qabil ïnkiçar-uch-choud'*, قابل تقاطع الشعاع *qabèl tèqatè'-ouch-choud'*, pr. t. *qabil tèqati'-uch-choud'*.

Refrapper, v. a. frapper de nouveau, V. **Frapper**.

Réfréner, v. a., ضبط كردن *zèbt kèrdèn*; — se réfréner, خودرا نگاه داشتن *khoud-ra nègah dachtèn*, pr. t. *khod-ra niguiah dachtèn*, خودرا ضبط كردن *khoud-ra zèbt kèrdèn*, pr. t. *khod-ra zabt kièrdèn*.

Réfrigérant, e, adj., a. مبرّد *moubèrrèd*, pr. t. *mubèrrid*.

Réfrigératif, ive, adj. V. **Réfrigérant**.

Réfrigération, s. f., a. تبريد *tèbrid*.

Réfringent, e, adj., a. محرّف الشعاع *mouhèrrèf-ouch-choud'*, pr. t. *muharrif-uch-choud'*.

Refrire, v. a. frire de nouveau, V. **Frire**.

Refrognement, s. m. ou **Renfrognement**, avoir l'air refrogné ou renfrogné, ترش رويى *tourch-rouyi*, اخم *èkhm*, a. عبوست *'oubouçèt*, pr. t. *'ubucèt*, V. **Renfrognement**.

Refrogner (se), v. pron., اخم كردن *èkhm kèrdèn*, ترش رويى كردن *tourch-rouyi kèrdèn*.

Refroidir, v. a., سرد كردن *sèrd kèrdèn*, تبريد كردن *tèbrid kèrdèn*; — se refroidir, سرد شدن *sèrd choudèn*, برودت كسب كردن *bèroudèt kèsb kèrdèn*, pr. t. *buroudèt kièsb kièrdèn*; — v. n. et se refroidir, v. pron. prendre froid, چاهيدن *tchahidèn*, vulg. *tchaïdèn*, سرما خوردن *sèrma khourdèn*, pr. t. *sèrma khordèn*; — refroidi, e, سرد شده *sèrd-choudè*, چاهيده *tchahidè*,

vulg. *tchaïdè*; — indisposé par le froid, سرما خورده *sèrma-khourdè*, pr. t. *sèrma-khordè*.

Refroidissement, s. m., سردی *sèrdi*, a. برودت *bèroudèt*, pr. t. *buroudèt*; — indisposition, سرما خوردگی *sèrma-khourdègui*, چاهیدگی *tchahidègui*, vulg. *tchaïdègui*, چاهیمان *tchahiman*.

Refrotter, v. a. frotter de nouveau, V. Frotter.

Refuge, s. m., پناهگاه *pènah-gah*, pr. t. *pènah-guiah*, a. ملجاء *mèldja'*.

Réfugié, e, s. et adj., پناه آورده *pènah-âvourdè*, a. ملتجی *moultèdji*.

Réfugier (se), v. pron., پناه بردن *pènah bourdèn*, بست نشستن *bèst nèchèstèn*; — réfugié, e, بست نشسته *bèst-nèchèstè*, پناه برده *pènah-bourdè*, a. ملتجی *moultèdji*.

Refus, s. m., عدم پذیرایی *'èdèmé pèzirayi*, pr. t. *'adèmi pèzirayi*, a. عدم قبول *'èdèmé qèboul*, pr. t. *'adèmi qaboul*, ردّ *rèdd*, ابا *èba*, pr. t. *iba*.

Refuser, v. a., نپذیرفتن *nè-pèzirouftèn*, ابا کردن *èba kèrdèn*, pr. t. *iba kièrdèn*, قبول نکردن *qèboul nè-kèrdèn*, ردّ کردن *rèdd kèrdèn*, دریغ کردن *dèrigh kèrdèn*; — refusé, e, ردّ شده *rèdd-choudè*, قبول نشده *qèboul-nè-choudè*, pr. t. *qaboul-nè-choudè*, مقبول نیافتاده *mèqboul-nè-youftadè*; — se refuser, بنفس خود مضایقه کردن *bè-nèfsé khoud mouzaïqè kèrdèn*.

Refuseur, euse, s., ابا کننده *èba-kounèndè*, ردّ کننده *rèdd-kounèndè*.

Réfusion, s. f. en terme de procédure, remboursement des

frais d'un procès, a. ادای مصارف *èdaï mèçarèf*, pr. t. *idaï mèçarif*.

Réfutable, adj. des 2 g., رد کردنی *rèdd-kèrdèni*, ردش ممکن *rèdd-èch-moumkèn*.

Réfutation, s. f., a. ردّ کلام *rèddé kèlam*, pr. t. *rèddi kièlam*, a. جرح *djèrh*, ردّ الکلام *rèdd-oul-kèlam*.

Réfuter, v. a., ردّ کلام کردن *rèddé kèlam kèrdèn*, ردّ کردن *rèdd kèrdèn*.

Regagner, v. a, دو باره اندوختن *dou barè èndoukhtèn*, باز تحصیل کردن *baz tèhsil kèrdèn*; — en parlant du jeu, دو باره بردن *dou barè bourdèn*.

Regain, s. m. second foin, خصیل ثانی *khècilé sani*.

Régal, s. m., جشن *djèchn*, مهمانی *mèhmani*, a. ضیافت *ziafèt*; — présent, e, هدیه *hèdiyè*.

Régale, adj. f. eau régale, تیزآب *tiz-âb*.

Régalement, s. m., هموار کردن *hèm-var kèrdèn*, a. تسویّه *tèsviyè*.

Régaler, v. a., جشن کردن *djèchn kèrdèn*, مهمانی کردن *mèhmani kèrdèn*, pr. t. *mihmani kièrdèn* ضیافت کردن *ziafèt kèrdèn*; — par extension amuser, خوشدل کردن *khoch-dèl kèrdèn*, pr. t. *khoch-dil kièrdèn*, مشغول کردن *mèchghoul kèrdèn*; — mettre de niveau, هموار کردن *hèm-var kèrdèn*.

Régalien, ne, adj., پادشاهی *padèchahi*, شاهانه *chahanè*, a. ملوکی *moulouki*, سلطانی *soultani*.

Regard, s. m., نگاه *nègah*, pr. t. *niguiah* نگرش *nèguèrèch*, a. نظر *nèzèr*, pr. t. *nuzar*, pl. انظار *ènzar*.

Regardant, s. m. spectateur, نگاه کننده *nègah-kounèndè*,

تماشا كننده *tèmacha-kounèndè*, a. ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir.*

Regardant, e, adj., دقت كيرنده *dèqqèt-guirèndè* pr. t. *diqqat-guirèndè.*

Regarder, v. a., نگاه كردن *nègah kèrdèn*, pr. t. *niguiah kièrdèn*, نگريستن *nèguèristèn*, pr. t. *niguiristèn*, نظر كردن *nèzèr kèrdèn*, pr. t. *nazar kièrdèn*; — concerner, دخل داشتن *dèkhl dachtèn*, راجع بودن *radjè' boudèn*; — cela ne me regarde pas, اين دخل بمن ندارد *ïn dèkhl bè-mèn nè-darèd.*

Regarnir, v. a. garnir de nouveau, V. **Garnir.**

Régence, s. f., وكالت سلطنت *vèkalètè sèltènèt*, a. ولايت السلطنت *vèlayèt-ous-sèltènèt*, pr. t. *vilayèt-us-saltanèt.*

Régénérateur, trice, s., از نو ايجاد كننده *èz noou idjad-kounèndè*, pr. t. *èz nèv idjad-kunèndè* a مجدد *moudjèddèd*, pr. t. *mudjèddid.*

Régénération, s. f., دو باره پيدا شدن *dou barè pèida choudèn*, دو باره حاصل شدن *dou barè hacèl choudèn*, دو باره موجود شدن *dou barè mooudjoud choudèn*, pr. t. *dou barè mèvdjoud choudèn* a. تجديد *tèdjdid*, تجدد *tèdjèddoud.*

Régénérer, v. a. donner une nouvelle existence, دو باره بوجود آوردن *dou barè bè-vèdjoud âvourdèn*, تجديد كردن *tèdjdid kèrdèn*; — se régénérer, دو باره بوجود آمدن *dou barè bè-vèdjoud âmèdèn.*

Régent, e, s, ولى سلطنت *vèlii sèltènèt.* pr. t. *vèlii saltanèt.*

Régenter, v. n., درس دادن *dèrs dadèn.*

Régicide, s. m. assassinat d'un roi, قتل پادشاه *qètlé padèchah*; — celui qui tue un roi, قاتل پادشاه *qatèlé padèchah.*

Régie, s. f., a. مباشرت *moubachèrèt*, اداره *èdarè*, pr. t. *idarè.*

Regimber, v. n. ruer, لگد زدن *lèguèd zèdèn*; — au fig. résister, سرکشی کردن *sèr-kèchi kèrdèn*, تمرّد کردن *tèmèrroud kèrdèn.*

Régime, s. m. règle dans la manière de vivre, پرهیز *pèrhiz*; — en parlant d'un gouvernement, a. وضع حکومت *vèz'é houkoumèt*, pr. t. *vèz'i hukioumèt*, طرز حکومت *tèrzé houkoumèt*, سبک حکومت *sèbké houkoumèt*, pr. t. *sèbki hukioumèt*, رسم حکومت *rèsmé houkoumèt*; — en parlant d'un ancien ou d'un nouveau régime, a. رسم *rèsm*, نظام *nèzam*, pr. t. *nizam*, نظم *nèzm*; — le nouveau régime, رسم تازه *rèsmé tazè*, نظم تازه *nèzmé tazè*, a. نظام جدید *nèzamé djèdid*, pr. t. *nizami djèdid*; — rameau de palmier chargé de ses fruits, خوشهٔ خرما *khouchèyé khourma.*

Régiment, s. m., a. فوج *fooudj*, pl. افواج *èfvadj.*

Région, s. f., کشور *kèchvèr*, a. اقلیم *èqlim*, pr. t. *iqlim*, pl. اقالیم *èqalim*, قطر *qètr*, pr. t. *qatr*, pl. اقطار *èqtar*, pr. t. *aqtar.*

Régir, v. a., حکومت کردن *houkoumèt kèrdèn.*

Régisseur, s. m., a. مباشر *moubachèr*, pr. t. *mubachir*, ضابط *zabèt*, pr. t. *zabit*, امین *èmïn.*

Régistre, s. m., a. دفتر *dèftèr*. pl. دفاتر *dèfatèr*, pr. t. *dèfatir.*

Régistrer, mieux **Enregistrer**, v. a., در دفتر قيد كردن *dèr dèftèr qèid kèrdèn*, ou ثبت كردن *sèbt kèrdèn*, V. **Enregistrer**.

Règle, s. f. instrument, سطر آرا *sètr-âra*, pr. t. *satir-âra*, a. مسطر *mèstèr*, جدول *djèdvèl*; — principe, a. قاعده *qa'èdè*, pr. t. *qa'idè*, pl. قواعد *qèva'èd*, pr. t. *qava'id*, قانون *qanoun*, pl. قوانين *qèvanïn*, pr. t. *qavanïn*, اصول *ouçoul*, pr. t. *uçoul*; — bon ordre, a. نظم *nèzm*, نظام *nèzam*, pr. t. *nizam*, pl. نظامات *nèzamat*, pr. t. *nizamat*; — coutume, a. عادت *'âdèt*, رسم *rèsm*; — usage religieux, آيين *âyïn*; — au plur. règles, menstrues, a. حيض *hèiz*, pr. t. *haïz*.

Réglement, s. m., a. قانون *qanoun*, pl. قوانين *qèvanïn*, pr. t. *qavanïn*.

Réglement, adv., به ترتيب *bè tèrtib*, با نظم *ba nèzm*.

Réglementaire, adj. des 2 g., بر وفق قانون *bèr vèfqé qanoun*, a. قانونى *qanouni*.

Régler, v. a. tirer des lignes, با سطر آرا خطّ كشيدن *ba sètr-âra khètt kèchidèn*, pr. t. *ba satir-âra khatt kèchidèn*; — au fig. diriger suivant certaines règles, رابطه دادن *rabètè dadèn*, بسلك انتظام در آوردن *bè-sèlké èntèzam dèr âvourdèn*, pr. t. *bè-silki ïntizam dèr âvourdèn*; — règlé, e, خطّ كشيده *khètt-kèchidè*; — mis en régle, منتظم شده *mountèzèm-choudè*, a. منتظم *mountèzèm*.

Réglette, s. f., سطر آراى چاپزن *sètr-âraï tchap-zèn*, pr. t. *satir-âraï tchap-zèn*.

Réglisse, s. f., شيرين بيان *chirïn-bian*, a. سوس *sous*.

Régnant, e, adj., الان بر تخت شاهی نشسته *èl'an bèr tèkhté chahi nèchèstè.*

Règne, s. m., پادشاهی *padèchahi*, a. سلطنت *sèltènèt*, pr. t. *saltanèt.*

Régner, v. n., پادشاهی کردن *padèchahi kèrdèn*, سلطنت کردن *sèltènèt kèrdèn.*

Régnicole, s. m., بومی *boumi*, a. اهل مملکت *èhlé mémlèkèt*, pr. t. *èhli mèmlèkèt*, pl. اهالی مملکت *èhalii mèmlèkèt.*

Regonflement, s. m. en parlant des eaux, بلند شدن آب *boulènd choudèné âb*, طغیان آب *toughiané âb*; — action de regonfler, V. **Gonflement.**

Regonfler, v. n., طغیان کردن آب *toughian kèrdèné âb*; — gonfler de nouveau, V. **Gonfler.**

Regorgement, s. m., a. طغیان *toughian*; — de la bile, a. طغیان اخلاط *toughiané èkhlat*, pr. t. *toughiani akhlat.*

Regorger, v. n. s'épancher hors de ses limites, لبریز شدن *lèb-riz choudèn*; — être fort abondant, فراوان بودن *fèravan boudèn*, pr. t. *firavan boudèn*, بسیار بودن *bèciar boudèn*, pr. t. *biciar boudèn.*

Regratter, v. a. gratter de nouveau, V. **Gratter.**

Regrattier, s. m. petit marchand, خرده فروش *khourdè-fèrouch.*

Regret, s. m., افسوس *èfsous*, دریغ *dèrigh*, ارمان *èrman*, a. حسرت *hèsrèt*, تأسّف *tè'èssouf*; — repentir, پشیمانی *pèchimani*, a. ندامت *nèdamèt*; — à regret, بافسوس *bè-èfsous.*

Regrettable, adj. des 2 g., شایان تأسّف *chayané tè'ès-*

souf, a. واجب التأسّف *vadjèb-out-tè'èssouf*, pr. t. *vadjib-ut-tè'èssouf.*

Regretter, v. a., افسوس خوردن *èfsous khourdèn*, تأسّف خوردن *tè'èssouf khourdèn.*

Régulariser, v. a., برشتهٔ انتظام كشيدن *bè-rèchtèyé èntèzam kèchidèn*, نظم دادن *nèzm dadèn*, منظّم كردن *mounèzzèm kèrdèn.*

Régularité, s. f., حسن ترتيب *heusné tèrtib*, a. انتظام *èntèzam*, pr. t. *ïntizam.* رابطه *rabètè*, pr. t. *rabita*, نظام *nèzam*, pr. t. *nizam.*

Régulateur, trice, s., نظم دهنده *nèzm-dèhèndè*, ناظم *nazèm*, pr. t. *nazim*; — le régulateur d'une montre, ميزان ساعت *mizané sa'èt.*

Régulier, e, adj., با قاعده *ba qa'èdè*, pr. t. *ba qa'idè*, بضابطه *bè-zabètè*, a. منتظم *mountèzèm*, pr. t. *muntèzim*, مرتّب *mourèttèb*; — verbe régulier, a. فعل قياسى *fè'èlé qiaci*, pr. t. *fi'li qiaci*, ou فعل سالم *fè'lé salèm*, pr. t. *fi'li salim.*

Régulièrement, adv., از روى قاعده *èz rouï qa'èdè*, pr. t. *èz rouï qa'idè*, بنظم و رابطه *bè-nèzm-ou-rabètè*, a. منتظماً *mountèzèmèn*, pr. t. *muntèzimèn*; — réglement, V. Réglement.

Réhabilitation, s. f., برگشت بحالت اوّل *bèr-guèchté bè-halèté èvvèl.*

Réhabiliter, v. a., بحالت اوّلى باز آوردن *bè-halèté èvvèli baz âvourdèn.*

Rehaussement, s. m. action de rehausser, بلندتر شدن *boulènd-tèr choudèn.*

Rehausser, v. a., بالاتر بردن *bala-tèr bourdèn*, بلندتر کردن *boulènd-tèr kèrdèn*; — au fig. faire paraître davantage, بیشتر وا نمود کردن *bichtèr va nèmoud kèrdèn*; — exagérer, مبالغه کردن *moubalèghè kèrdèn*, pr. t. *mubalagha kièrdèn*.

Réimportation, s. m. action d'importer de nouveau, V. **Importation**.

Réimporter, v. a. importer de nouveau, V. **Importer**.

Réimposer, v. a. imposer de nouveau, V. **Imposer**.

Réimposition, s. f., گزیت تازه *guèzité tazè*, مالیات تازه *maliaté tazè*, باج تازه *badjé tazè*.

Réimpression, s. f., چاپ مکرّر *tchapé moukèrrèr*, بصمهٔ مکرّر *bèsmèyé moukèrrèr*.

Réimprimer, v. a., دو باره چاپ کردن *dou barè tchap kèrdèn*, دو باره بصمه کردن *dou barè bèsmè kèrdèn*, طبع کردن *tèb' kèrdèn*.

Rein, s. m. glande qui sépare du sang les matières salines, گرده *gourdè*, a. کلیه *koulié*, pr. t. *kuliyè*; — au pl. se dit du bas de l'épine du dos, کمر *kèmèr*, a. صلب *soulb*.

Reine, s. f. femme de roi, زن پادشاه *zèné padèchah*, عیال پادشاه *'èyalé padèchah*; — princesse qui de son chef possède un royaume, a. ملکه *mèlèkè*, pr. t. *mèlikè*; — reine-mère, والدهٔ شاه *valèdèyé chah*; — au jeu d'échecs, reine, a. فرزین *fèrzïn*.

Reine-claude, s. f., آلوی زرد *alouï zèrd*.

Reine-des-prés, ou **Ulmaire**, plante, a. لحیة التیس *lèhiyèt-out-tis*.

Reinette, s. f., نوعی از سیب *noou'i èz sib*.

Réinfecter, v. a. infecter de nouxeau, V. **Infecter**.

Réinstallation, s. f. action d'installer de nouveau, V. **Installation**.

Réinstaller, v. a. installer de nouveau, V. **Installer**.

Reinté, e, adj., qui a de forts reins, كلفت كمر *kouloufi-kèmèr*.

Réintégration, s. f. action de réintégrer, دو باره مالك شدن *dou barè malèk choudèn*, a. تمليك مكرّر *tèmliké moukèrrèr*, pr. t. *tèmliki mukièrrèr*.

Réintégrer, v. a., دو باره بتصرّف دادن *dou barè bè-tècèr-rouf dadèn*; — dans la prison, دو باره حبس كردن *dou barè hèbs kèrdèn*.

Réinterrogation, s. f., a. سوال مكرّر *sou'alé moukèrrèr*, pr. t. *sou'ali mukièrrèr*, V. **Interrogation**.

Réinterroger, v. a. interroger de nouveau, V. **Interroger**.

Réinviter, v. a. inviter de nouveau, V. **Inviter**.

Réitératif, ive, adj., تكرار كننده *tèkrar-kounèndè*.

Réitération, s. f., a. تكرير *tèkrir*, تكرار *tèkrar*, تكرّر *tè-kèrrour*.

Réitérer, v. a., دو باره كردن *dou barè kèrdèn*, تكرار كردن *tèkrar kèrdèn*; — il faut réitérer la saignée, دو باره بايد فصد كرد *dou barè bayèd fèsd kèrd*, فصدرا تكرار بايد كرد *fèsd-ra tèkrar bayèd kèrd*; — réitéré, e, مكرّر شده *moukèrrèr-choudè*, pr. t. *mukièrrèr-choudè*, a. مكرّر *moukèrrèr*.

Rejaillir, v. n., جستن *djèstèn*, خيز كردن *khiz kèrdèn*, فوران كردن *fèvèran kèrdèn*.

Rejaillissement, s. m., جستن *djèstèn*, a. فوران *fèvèran*, V. Jaillissement.

Rejet, s. m., a. عدم قبول *'èdèmé qèboul*, pr. t. *'adèmi qaboul*, a. رد *rèdd.*

Rejetable, adj. des 2 g., قبول نكردنى *qèboul-nè-kèrdèni*, رد كردنى *rèdd-kèrdèni*, a. غير مقبول *ghèiré mèqboul*, pr. t. *ghaïri maqboul.*

Rejeter, v. a. jeter une seconde fois, دو باره انداختن *dou barè èndakhtèn*; — jeter dehors, pousser hors de دفع كردن *dèf' kèrdèn*, بيرون انداختن *biroun èndakhtèn*; — ne point accepter, قبول نكردن *qèboul nè-kèrdèn*, pr. t. *qaboul nè-kièrdèn*, رد كردن *rèdd kèrdèn*, ابا كردن *èba kèrdèn*, pr. t. *iba kièrdèn*; — rejeter la faute sur quelqu'un, تقصيررا بگردن كسى انداختن *tèqsir-ra bè-guèrdèné kèci èndakhtèn.*

Rejeton, s. m., شاخهٔ نورسته *chakhèyé noou-rèstè*, ستاك *sètak.*

Rejoindre, v. a. réunir des parties séparées, بهم پيوستن *bè-hèm pèivèstèn*, وصل كردن *vèsl kèrdèn*, التيام دادن *èltiam dadèn*; — atteindre, رسيدن *rècidèn*, ملحق شدن *moulhèq choudèn*; — se rejoindre, بهم پيوستن *bè-hèm pèivèstèn*, بهم رسيدن *bè-hèm rècidèn*, ملحق شدن *moulhèq choudèn.*

Réjouir, v. a., شاد كردن *chad kèrdèn*, دلشاد كردن *dèl-chad kèrdèn*, pr. t. *dil-chad kièrdèn*, خوشوقت كردن *khoch-vèqt kèrdèn*, محظوظ كردن *mèhzouz kèrdèn*, خشنود كردن *khochnoud kèrdèn*, مسرور كردن *mèsrour kèrdèn*; — se réjouir, شاد شدن *chad choudèn*, خوشوقت

شدن *khoch-vèqt choudèn*, مسرور شدن *mèsrour choudèn*, محظوظ شدن *mèhzouz choudèn*, حظّ کردن *hèzz kèrdèn*, خشنود شدن *khochnoud choudèn.*

Réjouissance, s. f., جشن *djèchn*, شادمانی *chad-mani*, a. طرب *tèrèb*, سرور *sourour.*

Réjouissant, e, adj., طرب انگیز *tèrèb-ènguiz*, مسرّت افزا *mècèrrèt-èfza*, طربناك *tèrèbnak*, a. مفرّح *moufèrrèh*, pr. t. *mufèrrih.*

Relâche, s. m. repos, آرام *âram*, a. استراحت *èstèrahèt*, pr. t. *istirahat*; — interruption, a. فصله *facèlè*, pr. t. *facilè*; — sans relâche, بی آرام *bi âram*, بی فاصله *bi facèlè*; — interruption d'un travail, a. تعطیل *tè'ètil*, pr. t. *ta'til.*

Relâche, s. f. terme de marine, lieu propre à relâcher, آرامگاه کشتی *âram-gahé kèchti*; — arrêter le cours de la navigation, لنگ *lèng*, a. مکث *mèks*, توقف *tèvèqqouf.*

Relâché, e, adj. lâché, ول کرده شده *vèl-kèrdè-choudè*, سر داده *sèr-dadè*; — détendu, سست شده *soust-choudè*, شل شده *choul-choudè*; — relâché dans ses mœurs, a. فاحش الاخلاق *fahèch-oul-èkhlaq*, pr. t. *fahich-ul-akhlaq*; — relâché du corps, مبتلای روش شکم *moubtèlaé rèvèché chèkèm.*

Relâchement, s. m., سستی *sousti*, a. رخاوت *rèkhavèt*, استرخا *èstèrkha*, pr. t. *istirkha.*

Relâcher, v. a., سست کردن *soust kèrdèn*, شل کردن *choul kèrdèn*; — remettre en liberté, سر دادن *sèr dadèn*, ول کردن *vèl kèrdèn*, آزاد کردن *âzad kèrdèn*; — en

termes de marine, توقّف كردن *tèvèqqouf kèrdèn*, مكث كردن *mèks kèrdèn*; — se relâcher, se détendre, شل شدن *choul choudèn*; — agir avec moins de vigueur, سست شدن *soust choudèn*.

Relais, s. m. un ou plusieurs chevaux de rechange, اسب يدك *èspé yèdèk*; — lieu où l'on met les relais, محلّ اسب يدك *mèhèllé èspé yèdèk*.

Relancer, v. a. lancer de nouveau, V. Lancer; — terme de chasse, دو باره پا كردن *dou barè pa-kèrdèn*.

Relaps, e, adj., دو باره راغض شده *dou barè rafèz-choudè*, V. Hérétique.

Relater, v. a., نقل كردن *nèql kèrdèn*, روايت كردن *rèvayèt kèrdèn*, بيان كردن *bèyan kèrdèn*.

Relatif, ive, adj., a. متعلّق *moutè'èllèq*, pr. t. *mutè'alliq*, منسوب *mènsoub*, داير *daïr*; — pronom relatif, a. ضمير منسوب *zèmiré mènsoub*, pr. t. *zamiri mansoub*; — adj. relatif, a. اسم منسوب *èsmé mènsoub*, pr. t. *ismi mansoub*, ou معطوف *mè'ètouf*, pr. t. *ma'touf*.

Relation, s. f. rapport d'une chose à une autre, a. مناسبت *mounacèbèt*, نسبت *nèsbèt*, pr. t. *nispèt*; — liaison, آمد و رفت *âmèd-ou-rèft*, a. مماشات *moumachat*, pr. t. *mumachat*, الفت *oulfèt*, مؤالفت *mou'alèfèt*, pr. t. *mualifèt*; — récit, گذارش *gouzarèch*, a. نقل *nèql*, pr. t. *naql*, حكايت *hèkayèt*, pr. t. *hikiayèt*, روايت *rèvayèt*, pr. t. *rivayèt*.

Relativement, adv., نظر به *nèzèr bè*, نسبت به *nèsbèt bè*, pr. t. *nispèt bè*, a. نسبتاً *nèsbètèn*, pr. t. *nispètèn*, نظراً *nèzèrèn*, pr. t. *nazarèn*; — relativement à.... درباب

dèr bab, در خصوص *dèr khouçous*; — relativement à cela, در باب این *dèr babé ïn*.

Relaver, v. a. laver de nouveau, V. **Laver**.

Relaxation, s. f. terme de médecine, relaxation des nerfs, سست شدن پیها *soust choudèné pèiha*, pr. t. *sust choudèni pèiha*, a. ارتخا الاعصاب *èrtèkha-oul-è'èçab*, pr. t. *irtikha-ul-a'çab*; — action de relaxer un prisonnier, V. **Relaxer**.

Relaxer, v. a., اسیریرا آزاد کردن *èciri-ra âzad kèrdèn*, سر دادن *sèr dadèn*, مطلق العنان کردن *moutlèq-oul-'ènan kèrdèn*.

Relaxé, **e**, adj. terme de médecine., سست شده *soust-choudè*, a. مرخا *mourkha*.

Relayer, v. a., بنوبت بکار وا داشتن *bè-nooubèt bè-kar va dachtèn*, pr. t. *bè-nèvbèt bè-kiar va dachtèn*; — v. n. prendre des chevaux de relais, اسپ عوض کردن *èsp 'èvèz kèrdèn*, pr. t. *èsp 'avaz kièrdèn*.

Relégation, s. f. exil. V. **Exil**.

Reléguer, v. a. exiler, V. **Exiler**.

Relent, s. m., بد مزگی گوشت در جای نمناک مانده *bèd mèzèguiï goucht dèr djaï nèmnak mandè*; — viande qui sent le relent, گوشت بد بو *gouchté bèd-bou*.

Relevailles, s. f. pl., a. قیام نفسا *qiamé nèfsa*, pr. t. *qiami nèfsa*.

Relevé, s. m. ouvrage d'un maréchal ferrant, نعلبندی *nè'èl-bèndi*; — relevé de compte, a. صورت حساب *sourèté hèçab*.

Relevé, **e**, adj. qu'on a relevé après une chute, سر پا کرده

sèré pa kèrdè, بلند كرده *boulènd-kèrdè*; — élevé, بلند *boulènd*, a. مرتفع *mourtèfè'*, pr. t. *murtèfi'*; — au fig. de condition élevée, a. جليل *djèlil*, جليل الشأن *djèlil-ouch-chè'n*; — des pensées relevées, a. افكار جليله *èfkaré djèlilè*, pr. t. *èfkiari djèlilè*.

Relevée, s. f., a. طرف عصر *tèrèfé 'èsr*, a. وقت العصر *vèqt-oul-'èsr*, pr. t. *vaqt-ul-'asr*.

Relèvement, s. m., بلند كردن *boulènd kèrdèn*, بالا بردن *bala bourdèn*, a. رفع *rèf'*.

Relever, v. a., بلند كردن *boulènd kèrdèn*, سرپا كردن *sèré pa kèrdèn*; — v. n. de maladie, از ناخوشي خلاص شدن *èz na-khochi khèlas choudèn*, pr. t. *èz na-khochi khalas choudèn* شفا يافتن *chèfa yaftèn*; — se relever, پا شدن *pa choudèn*, بلند شدن *boulènd choudèn*; — relever une sentinelle, قراولرا عوض كردن *qèravoul-ra 'èvèz kèrdèn*, pr. t. *qaravoul-ra 'avaz kièrdèn*.

Relief, s. m., بر جستگی *bèr djèstègui*; — au fig. a. جلوه *djèlvè*, pr. t. *djilvè*, رونق *roounèq*, pr. t. *rèvnaq*.

Relier, v. a. lier une seconde fois, دو باره بستن *dou barè bèstèn*, V. Lier; — coudre ensemble des cahiers de livres, جلد كردن *djèld kèrdèn*, pr. t. *djild kièrdèn*, مجلّد كردن *moudjèllèd kèrdèn*; — relié, e, جلد كرده *djèld-kèrdè*, جلد شده *djèld-choudè*, a. مجلّد *moudjèllèd*, pr. t. *mudjèllèd*.

Relieur, s. m., a. مجلّد *moudjèllèd*, pr. t. *mudjèllid*.

Religieusement, adv., پارساوار *parsavar*, بديانت *bè-dianèt*, a. ديانتاً *dianètèn*.

Religieux, euse, adj. qui appartient à la religion, متعلّق

بدين *moutè'èllèq bè-dïn*, a. دينى *dini*, دينيّه *diniyè*; — pieux, پارسا *parsa*, دينـدار *dïn-dar*, a. متديّن *moutèdèiyèn*, pr. t. *mutèdèyïn*.

Religieux, euse, s., كشيش *kèchich*, a. راهب *rahèb*, pr. t. *rahib*, رهبان *rouhban*.

Religion, s. f., كيش *kich*, آيين *âyïn*, a. دين *dïn*, pl. اديان *èdian*, مذهب *mèzhèb*, pl. مذاهب *mèzahèb*, pr. t. *mèzahib*; — la religion chrétienne, آيين حضرت عيسى *âyiné hèzrèté 'iça*, pr. t. *âyini hazrèti 'iça*, a. دين عيسوى *diné 'icèvi*, pr. t. *dini 'icèvi*; — mahométane, دين محمدى *diné mouhèmmèdi*, pr. t. *dini muhammèdi*; — foi, a. ايمان *iman*, تقوى *tèqva*, pr. t. *taqva*, تعبّد *tè'èbboud*, pr. t. *tè'abbud*.

Relimer, v. a. limer de nouveau, V. **Limer**.

Reliquaire, s. m., ظرف بقاياى تن مباركه *zèrfé bèqayaï tèné moubarèkè*.

Reliquat, s. m., حساب باقى *baqiï hèçab*, بقيّهٔ حساب *bèqiyèyé hèçab*, pr. t. *baqiyèi hiçab*; — d'une maladie, بقيّهٔ ناخوشى *bèqiyèyé na-khochi*, بقيّهٔ مرض *bèqiyèyé mèrèz*, pr. t. *bèqiyèi maraz*; — d'un dîner, باز ماندهٔ ضيافت *baz-mandèyé ziafèt*.

Reliquataire, s. m., باقيدار *baqi-dar*.

Relique, s. f., بقيّهٔ تن مبارك *bèqiyèyé tèné moubarèk*, بقيّهٔ بدن مبارك *bèqiqèyé bèdèné moubarèk*, pr. t. *baqiyèi bèdèni mubarèk*.

Relire, v. a., دو باره خواندن *dou barè khandèn*.

Reliure, s. f., a. جلد كتاب *djèldé kètab*, a. جلد *djèld*, pr. t. *djild*.

Reloger, v. a. loger de nouveau, V. **Loger**.

Relouer, v. a. louer de nouveau, V. **Louer**.

Reluire, v. n., درخشیدن *dèrèkhichidèn*, pr. t. *dirakhchidèn*, پـرتـو انداختن *pèrtou èndakhtèn*, pr. t. *pèrtèv èndakhtèn*, برق زدن *bèrq zèdèn*.

Reluisant, e, adj., درخشان *dèrèkhchan*, pr. t. *dirakhchan*, پرتو انداز *pèrtou-èndaz*, pr. t. *pèrtèv-èndaz*, درخشنده *dèrèkhchèndè*, pr. t. *dirakhchèndè*, a. لامع *lamè'*, pr. t. *lami'*, برّاق *bèrraq*.

Reluquer, v. a., بگوشهٔ چشم نگاه کردن *bè-gouchèyé tchèchm nègah kèrdèn*.

Reluqueur, se, s., بگوشهٔ چشم نگاه کننده *bè-gouchèyé tchèchm nègah kounèndè*.

Relustrer, v. a. lustrer de nouveau, V. **Lustrer**.

Remâcher, v. a. mâcher de nouveau, V. **Mâcher**.

Remaçonner, v. a. maçonner de nouveau, V. **Maçonner**.

Rémailler, v. a. émailler de nouveau, V. **Émailler**.

Remander, v. a. mander de nouvean, V. **Mander**.

Remanger, v. a. manger de nouveau, V. **Manger**.

Remaniement, s. m., ساخت مکرّر *sakhté moukèrrèr*, pr. t. *sakhti mukiarrar*.

Remanier, v. a., دو باره دست زدن *dou barè dèst zèdèn*, دو باره لمس کردن *dou barè lèms kèrdèn*; — en parlant de certains ouvrages, از نو ساختن *èz noou sakhtèn*; — les réparer, مرمّت کردن *mèrèmmèt kèrdèn*, تعمیر کردن *tè'èmir kèrdèn*.

Remarchander, v. a. marchander de nouveau, V. **Marchander**.

Remarier, v. a. marier de nouveau, V. **Marier**.

Remarquable, adj. des 2 g. digne d'être remarqué, دیدنی *didèni*, شایان دقّت نظر *chayané dèqqèté nèzèr*, pr. t. *chayani diqqati nazar*, a. واجب النظر *vadjèb-oun-nèzèr*, pr. t. *vadjib-un-nazar*; — qui se fait remarquer, a. ممتاز *moumtaz*.

Remarque, s. f. observation, a. ملاحظه *moulahèzè*, pr. t. *mulahaza*; — signe, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a. اشاره *ècharè*, pr. t. *icharè*, اشارت *ècharèt*, pr. t. *icharèt*, علامت *'èlamèt*, pr. t. *'alamèt*. pl. علامات *'èlamat*, pr. t. *'alamat*.

Remarquer, v. a. marquer de nouveau, دو باره نشان کردن *dou barè nèchan kèrdèn*, دو باره نشان گذاشتن *dou barè nèchan gouzachtèn*; — observer, ملاحظه کردن *moulahèzè kèrdèn*, pr. t. *mulahaza kièrdèn*, مشاهده کردن *mouchahèdè kèrdèn*; — distinguer, فرق کردن *fèrq kèrdèn*, فرق گذاشتن *fèrq gouzachtèn*, تمیز دادن *tèmiz dadèn*; — se faire remarquer, کسب امتیاز کردن *kèsbé èmtiaz kèrdèn*, ممتاز بودن *moumtaz boudèn*; — remarquer, faire attention, دقّت کردن *dèqqèt kèrdèn*, pr. t. *diqqat kièrdèn*.

Remballer, v. a. emballer de nouveau, V. **Emballer**.

Rembarquement, s. m. action d'embarquer de nouveau, V. **Embarquement**.

Rembarquer, v. a. embarquer de nouveau, V. **Embarquer**; — se rembarquer, s'embarquer de nouveau, V. **S'Embarquer**.

Rembarrer, v. a. repousser vivement, بطور ساخت ردّ

کردن *bè-toouré sèkht rèdd kèrdèn* ou دفع کردن *dèf' kèrdèn.*

Remblai, s. m., بخاك انباشته *bè-khak-èmbachtè.*

Remblayer, v. a., با خاك پر کردن *ba khak pour kèrdèn*, بخاك انباشتن *bè-khak èmbakhtèn.*

Remboîtement, s. m., دو باره بجا گذاشتن *dou barè bè-dja gouzachtèn.*

Remboîter, v. a., دو باره بجا گذاشتن *dou barè bè-dja gouzachtèn.*

Rembourrement, s. m. action de rembourrer, V. Rembourrer.

Rembourrer, v. a., پر کردن *pour kèrdèn*, انباشتن *èmbachtèn.*

Remboursable, adj. des 2 g., ادا کردنی *èda-kèrdèni*, pr. t. *ida-kièrdèni*, ادایش ممکن *èdaï-èch-moumkèn*, pr. t. *idaï-èch-mumkïn.*

Remboursement, s. m., کارسازی *kar-sazi*, a. ادا *èda*, تأدیه *tè'èdiè.*

Rembourser, v. a., کارسازی کردن *kar-sazi kèrdèn*, ادا کردن *èda kèrdèn.*

Rembrunir, v. a., تیره رنگ کردن *tirè-rèng kèrdèn*, سیاهتر کردن *siah-tèr kèrdèn*; — se rembrunir, سیاه شدن *siah choudèn*; — rembruni, e, سیاه شده *siah-choudè.*

Rembrunissement, s. m., سیاه شدن *siah choudèn*, تیره رنگ شدن *tirè-rèng-choudèn.*

Remède, s. m., درمان *dèrman*, دارو *darou*, a. دوا *dèva*, pl. ادویه *èdviyè*, علاج *'èladj*, pr. t. *'iladj*; — au fig., چاره *tcharè*, a. علاج *'èladj*, pr. t. *'iladj*; — il n'y a point de

remède, چاره ندارد *tcharè nè-darèd*; — quel remède à cela? چاره چیست *tcharè tchist.*

Remédier, v. n., مداوا کردن *moudava kèrdèn*; — au fig., چاره کردن *tcharè kèrdèn*; — il y faut remédier, چاره اش‌را باید کرد *tcharè-èch-ra bayèd kèrd.*

Remêler, v. a. mêler de nouveau, V. **Mêler**.

Remémoratif, **ive**, adj., اخطار کننده *èkhtar-kounèndè*, بخاطر آور *bè-khatèr âvèr*, یاد آور *yad-âvèr.*

Remémorer, v. a., یاد آوری کردن *yad-âvèri kèrdèn.*

Remener, v. a., پس بردن *pès bourdèn*, باز بردن *baz bourdèn.*

Remercier, v. a., تشکّر کردن *tèchèkkour kèrdèn*, pr. t. *tèchèkkur kièrdèn*, اظهار رضامندی کردن *èzharé rèza-mèndi kèrdèn*, pr. t. *èzhari rizamèndi kièrdèn*, شکر کردن *choukr kèrdèn*; — on emploie aussi dans le langage usuel en persan, pour dire je vous remercie, les mots: التفات شما زیاد *èltèfaté chouma ziad*, لطف شما کم نشود *loutfé chouma kèm nè-chèvèd*, مرحمت شما زیاد *mèrhèmèté chouma ziad*, سلامت باشید *sèlamèt bachid*, ممنونم کردید *mèmnoun-èm kèrdid.*

Remercîment, s. m., a. اظهار رضامندی *èzharé rèzamèndi*, pr. t. *èzhari rizamèndi*, اظهار ممنونیّت *èzharé mèm-nouniyèt*, a. تشکّر *tèchèkkour*, pl. تشکّرات *tèchèkkourat*, شکران *choukran*, شکر *choukr.*

Remettre, v. a. mettre une chose au même endroit où elle était, بجای خود گذاشتن *bè-djaï khoud gouzach-tèn*, pr. t. *bè-djaï khod guzachtèn*; — rendre, پس دادن *pès dadèn*; — consigner, تحویل دادن *tèhvil dadèn*,

تسليم كردن *tèslim kèrdèn*; — différer, بعهدهٔ تأخير انداختن *bè 'euhdèyé tè'èkhir èndakhtèn*; — remettre les fautes, les péchés, بخشيدن *bèkhchidèn*, عفو كردن *'èfv kèrdèn*, pr. t. *'afv kièrdèn*; — se remettre, شفا يافتن *chèfa yaftèn*, comme réduplicatif du verbe mettre, V. METTRE; — remettre sous les yeux, دو باره نشان دادن *dou barè nèchan dadèn*; — remettre dans son esprit, se remettre dans l'esprit, se remettre quelqu'un ou quelque chose, s'en souvenir, بخاطر آمدن *bè-khatèr âmèdèn*, pr. t. *bè-khatir âmèdèn*, ياد آمدن *yad âmèdèn*; — remettre quelqu'un, شناختن *chènakhtèn*, pr. t. *chinakhtèn*; — remettre sur le tapis, دو باره بميان آوردن *dou barè bè-mian âvourdèn*; — se remettre entre les mains de quelqu'un, خودرا بدست اختيار كسى تسليم كردن *khoud-ra bè-dèsté èkhtiaré kèci tèslim kèrdèn*, pr. t. *khod-ra bè-dèsti ikhtiari kièci tèslim kièrdèn.*

REMEUBLER, v. a. meubler de nouveau V. MEUBLER.

REMINISCENCE, s. f., ياد *yad*, خاطرنشان *khatèr-nèchan*, a. خطور *khoutour.*

REMISE, s. f. action de remettre, a. تسليم *tèslim*, تحويل *tèhvil*; — terme de commerce, a. حواله *hèvalè*, pr. t. *havalè*; — grâce qu'on fait à un débiteur, گذشت *gouzècht*, pr. t. *guzècht*, a. معاف *mou'âf*; — remise dans le prix, a. حقّ السعى *hèqq-ous-sè'i*, pr. t. *haqq-us-sa'i*, حقّ القدم *hèqq-oul-qèdèm*, pr. t. *haqq-ul-qadèm*; — abri pour les voitures, كالسكه خانه *kalèskè-khanè*; — se dit aussi d'une voiture de louage, كالسكهٔ كرايه *kalèskèyé kèrayè.*

Remiser, v. a , توی کالسکه خانه گذاشتن *toui kalèskè-khanè gouzachtèn.*

Rémissible, adj. des 2 g., بخشیدنی *bèkhchidèni*, عفو کردنی *'èfv-kèrdèni.*

Rémission, s. f., امرزش *âmourzèch*, a. عفو *'èfv*, pr. t. *'af'*, مغفرت *mèghfèrèt*, pr. t. *maghfirèt.*

Remmaillotter, v. a. remettre dans son maillot, V. **Emmaillotter.**

Remmancher, v. a. emmancher de nouveau, V. **Emmancher.**

Remmener, v. a., بردن *bourdèn*, همراه خود بردن *hèm-rahé khoud bourdèn*, pr. t. *hèm-rahi khod bourdèn*; — emmenez cet homme, این مردرا همراه خود ببرید *ïn mèrd-ra hèm-rahé khoud bè-bèrid*, ou simplement, این مردرا ببرید *ïn mèrd-ra bè-bèrid.*

Remôle, s. m. (très peu usité) گردآب *guèrd-âb*, pr. t. *guird-âb.*

Remontage, s. m. action de remonter un cours d'eau, بطرف منبع رودخانه رفتن *bè-tèrèfé mènbè'é roud-khanè rèftèn.*

Remonte, s. f. action de remonter une rivière, V. **Remontage**; — chevaux pour le service de l'armée, اسب جهت سوار نظام *èspé djèhèté souvaré nèzam*, pr. t. *èspi djihèti suvari nizam.*

Remonter, v. n., دو باره بالا رفتن *dou barè bala rèftèn*; — à cheval, دو باره سوار شدن *dou barè sèvar choudèn*; — v. a. remonter un fleuve, مقابل جریان آب رودخانه رفتن *mouqabèlé djèrèyané âbé roud-khanè rèftèn*; —

une montre, ساعت کوك کردن *sa'èt kouk kèrdèn*, pr. t. *sa'at kuk kièrdèn.*

Remontrance, s. f. paroles de blâme, نکوهش *nèkouhèch*, سر زنش *sèr-zènèch*, a. تعزیر *tè'èzir*, pr. t. *ta'zir*; — avertissement, سفارش *sèfarèch*, a. تنبیه *tèmbih*, pr. t. *tanbih*; — observation, plainte, a. شکایت *chèkayèt*, pr. t. *chikiayèt*, pl. شکایات *chèkayat*, pr. t. *chikiayat*; — représenter les inconvénients d'une chose, a. محاذیر *mèhazir*, نصیحت *nècihèt*, pr. t. *nacihat.*

Remontrer, v. a. montrer de nouveau, V. **Montrer**; — faire des remontrances, حالی کردن *hali kèrdèn*, نصیحت دادن *nècihèt dadèn.*

Remora ou **Remore**, obstacle, s. m. au fig., a. مانع *manè'*, pr. t. *mani'*, pl. موانع *mèvanè'*, pr. t. *mavani'*, عایق *'âyèq*, pr. t. *'âïq*, pl عوایق *'èvayèq*, pr. t. *'avaïq.*

Remordre, v. a. mordre de nouveau, V. **Mordre.**

Remords, s. m., پشیمانی *pèchimani*, a. ندامت *nèdamèt*; — de conscience, a. نفس لوامه *nèfsé lèvvamè*, pr. t. *nèfsi lèvvamè.*

Remorquer, v. a., کشتی یدك کشیدن *kèchti yèdèk kèchidèn*, با کشتی یدك کشیدن *ba kèchti yèdèk kèchidèn.*

Remorqueur, s. et adj., یدك کش *yèdèk-kèch.*

Remoucher, v. a. moucher de nouveau, V. **Moucher.**

Remoudre, v. a. moudre de nouveau, V. **Moudre.**

Remouiller, v. a. mouiller de nouveau, V. **Mouiller**; — se remouiller, V. **se Mouiller.**

Rémoulade, s. f., خورش با خردل *khourèché ba khèrdèl.*

Rémoulage, s. m., سبوس ارد بلغور *soubouce èrdé boul-ghour.*

Rémouleur, s. m., تیز کننده کارد *tiz-kounèndèyé kard,* pr. t. *tiz-kunèndèï kiard.*

Remous, s. m. terme de marine, tournoiement des eaux, پیچ خوردن آب *pitch khourdèné âb.*

Rempaillage, s. m. action d'empailler de nouveau, V. **Empaillage.**

Rempailler, v. a. empailler de nouveau, V. **Empailler.**

Rempaqueter, v. a. empaqueter de nouveau, V. **Empaqueter.**

Remparer, v. a., محفوظ داشتن *mèhfouz dachtèn,* در امن گذاشتن *dèr èmn gouzachtèn;* — se remparer, خودرا محفوظ داشتن *khoud-ra mèhfouz dachtèn,* خودرا محافظت کردن *khoud-ra mouhafèzèt kèrdèn,* V. s'**Emparer.**

Rempart, s. m., بارو *barou,* دیوار قلعه *dıvaré qèl'è,* a. سور *sour,* pl. اسوار *èsvar,* pr. t. *asvar.*

Remplaçant, s. m., جا نشین *dja-nèchïn,* بجایش نشسته *bè-djaï-èch-nèchèstè.*

Remplacement, s. m., جا نشینی *dja-nèchini,* a. عوض *'èvèz,* pr. t. *'ivaz.*

Remplacer, v. a. remplacer quelqu'un, جای کسی را گرفتن *djaï kèci-ra guèrèftèn,* pr. t *djaï kièci-ra guiriftèn,* بجای کسی نشستن *bè-djaï kèci nèchèstèn,* pr. t. *bè-djaï kièci nichèstèn,* عوض کسی نشستن *'èvèzé kèci nèchèstèn;* — fournir une chose à la place d'une autre, بجایش گذاشتن *bè-djaï-èch gouzachtèn,*

عوضش دادن *'èvèz-èch dadèn*, pr. t. *'avaz-èch dadèn.*

Remplage, s. m. action de remplir un tonneau qui n'est pas plein, پر کردن *pour kèrdèn.*

Rempli, s. m., لب جامه تو گرفته *lèbé djamè tou-guèrèftè*, لب بر گردان *lèb bèr-guèrdan*, a. خبن *khèbn*, pr. t. *khabn*, قطابة *qètabèt*, pr. t. *qitabèt.*

Remplier, v. a., لب جامه تو پچیدن *lèbé djamè tou pitchidèn*, لب جامهرا تو گرفتن *lèbé djamè-ra tou guèrèftèn*, لب برگردان دوختن *lèb bèr guèrdan doukhtèn*, pr. t. *lèb bèr guirdan doukhtèn*; — remplié, e, لب جامه تو گرفته *lèbé djamè tou-guèrèftè.*

Remplir, v. a. emplir de nouveau, دو باره پر کردن *dou barè pour kèrdèn*; — emplir, rendre plein, پر کردن *pour kèrdèn*, مشحون کردن *mèchhoun kèrdèn*, مملو کردن *mèmlou kèrdèn*; — remplissez ce verre, این استکانرا پر کنید *èstèkan-ra pour kounid*; — remplir un ordre, exécuter, باجا آوردن *bè-dja âvourdèn*, مجری داشتن *moudjra dachtèn*; — remplir son devoir, لازمهٔ ذمت خودرا باجا آوردن *lazèmèyé zèmmèté khoud-ra bè-dja âvourdèn*; — remplir sa promesse, بوعدهٔ خود وفا کردن *bè-vè'èdèyé khoud vèfa kèrdèn*, pr. t. *bè-va'dèï khod vèfa kièrdèn.*

Remplissage, s. m. la chose dont on remplit, آکنش *âkènèch*, a. حشو *hèchv*, pr. t. *hachv*, pl. حشویات *hèchviat*, pr. t. *hachviat*; — action de remplir, آکندگی *âkèndègui*, a. تشحین *tèchhïn.*

Remployer, v. a. employer de nouveau, V. **Employer.**

Remplumer, v. a., دو باره پر نصب کردن *dou barè pèr nèsb*

kèrdèn; — se remplumer, دو باره پر بر آوردن ou در آوردن *dou barè pèr bèr âvourdèn* ou *dèr âvourdèn*; — au fig. rétablir ses affaires, کار و بار خودرا دو باره درست کردن *kar-ou-baré khoud-ra dou barè droust kèrdèn*; — reprendre de l'embompoint, دو باره بحال آمدن *dou barè bè-hal âmèdèn*; — remplumé, e, دو باره پر در آورده *dou barè pèr dèr âvourdè*; — au fig., دو باره بحال آمده *dou barè bè-hal âmèdè.*

Remporter, v. a., باز بردن *baz bourdèn*, پس بردن *pès bourdèn*, V. Emporter; — remporter la victoire, ظفر یافتن *zèfèr yaftèn*, pr. t. *zafèr yaftèn*, فتح کردن *fèth kèrdèn.*

Remuage, s. m., تکان دادن *tèkan dadèn*, حرکت دادن *hèrèkèt dadèn*, a. تحریک *tèhrik*; — des liquides, بهم زدن *bè-hèm zèdèn.*

Remuant, e, adj., بی آرام *bi âram*, جنبان *djoumban*, بی قرار *bi qèrar*, a. کثیر الحرکة *kècir-oul-hèrèkèt*, pr. t. *kècir-ul-harèkièt.*

Remue-ménage, s. m., زیر و زبر *zir-ou-zèbèr*, بهمزدگی اسباب *bè-hèm-zèdèguiï èsbab.*

Remuement, s. m., جنبش *djoumbouch*, a. حرکت *hèrèkèt*, pr. t. *harèkièt.*

Remuer, v. a., جنبانیدن *djoumbanidèn*, حرکت دادن *hèrèkèt dadèn*, جنباندن *djoumbandèn*; — v. n. et se remuer, v. pron., جنبیدن *djoumbidèn*, حرکت کردن *hèrèkèt kèrdèn.*

Remueur, euse, s. qui remue, حرکت کننده *hèrèkèt-kounèndè*, a. متحرّك *moutèhèrrèk*, pr. t. *mutèharrik*; —

qui remue le blé, باد دهنده گندمرا *bad-dèhèndèyé guèndoum-ra.*

Remueuse, s. f., پرستار طفل *pèrèstaré tèfl.*

Rémunérateur, trice, s., پاداش کننده *padach-kounèndè,* کننده ou مکافات دهنده *moukafat-dèhèndè* ou *kounèndè.*

Rémunération, s. f., پاداش *padach,* a. مکافات *moukafat,* pr. t. *mukiafat,* مجازات *moudjazat,* pr. t. *mudjazat,* اجرت *oudjrèt.*

Rémunératoire, adj. des 2 g., a. عوض اجرت *'èvèzé oudjrèt,* بدل مکافات *bèdèlé moukafat,* pr. t. *bèdèli mukiafat.*

Rémunérer, v. a., پاداش کردن *padach kèrdèn,* تلافی کردن *tèlafi kèrdèn.*

Renaissance, s. f., حیاة تازه *hèyaté tazè,* pr. t. *hayati tazè,* زایش تازه *zayèché tazè,* a. تجدید حیاة *tèdjdidé hèyat,* pr. t. *tèdjdidi hayat,* تجدد حیاة *tèdjèddoudé hèyat,* pr. t. *tèdjèddudi hayat,* a. احیا *èhya,* pr. t. *ihya;* — la renaissance des lettres, a. احیاء العلوم والمعارف *èhya-oul-'ouloum vèl-mè'arèf,* pr. t. *ihyaïl-ul-'ouloum vèl-mè'arif.*

Renaissant, e, adj., دو باره زاینده شده *dou barè zaïdè-choudè;* — en parlant de verdure, تازه دمیده *tazè-dèmidè,* حیات تازه یافته *hèyaté tazè yaftè,* pr. t. *hayati tazè yaftè.*

Renaître, v. n., دو باره زاینده شدن *dou barè zaïdè choudèn,* دو باره بوجود آمدن *dou barè bè-voudjoud âmèdèn.*

Rénal, e, adj. voisin des reins, كمری *kèmèri*, a. کــلایــی *kèlayi*.

Renard, s. m., روبــاه *roubah*, a. ثعلب *sè'èlèb*, pr. t. *sa'lèb*, pl. ثعالب *sè'âlèb*, pr. t. *sè'âlib*.

Renardeau, s. m., بچۀ روبــاه *bètchèyé roubah*, روبــاه بچه *roubah-bètchè*.

Renardier, s. m., صیّاد روباه *sèiyadé roubah*.

Renardière, s. f., غال روباه *ghalé roubah*.

Rencaissage, s. m. action de rencaisser, V. **Encaissage**.

Rencaisser, v. a. remettre dans une caisse, V. **Encaisser**.

Renchaîner, v. a. enchaîner de nouveau, V. **Enchaîner**.

Renchérir, v. a. rendre plus cher, گرانتر کــردن *guèran-tèr kèrdèn*; — v. n. devenir plus cher, گــرانتر شــدن *guèran-tèr choudèn*; — renchéri, e, گرانتر شده *guèran-tèr-choudè*.

Renchérissement, s. m., a. تــرقّی قیمت *tèrèqqiï qèimèt*, pr. t. *tèraqqiï qimèt*.

Renclouer, v. a. V. **Enclouer**.

Rencogner, v. a., بکنجی تپــانــدن *bè-koundji tèpandèn*, pr. t. *bè-gundji tèpandèn*.

Rencontre, s. f., دو چار شدن *dou tchar choudèn*, راست آمدن *rast âmèdèn*, a. تصادف *tèçadouf*, مصادفه *mouça-dèfè*; — aller à la rencontre, استقبال رفــتــن *èstèqbal rèftèn*, pr. t. *istiqbal rèftèn*; بــاستقبال رفتن *bè-èstèqbal rèftèn*, pr. t. *bè-istiqbal rèftèn*.

Rencontrer, v. a., راست آمدن *rast âmèdèn*, دو چار شدن *dou tchar choudèn*, تصادف کــردن *tèçadouf kèrdèn*, pr. t. *tèçaduf kiàrdèn*.

Rendez-vous, s. m., a. تعيين وقت ملاقات *tè'èyiné vèqté moulaqat*, a. ميعاد ملاقات *mi'âdé moulaqat*, pr. t. *mi'âdi moulaqat*; — endroit, lieu où l'on doit se rendre, جاى ملاقات *djaï moulaqat*, محلّ ملاقات *mèhèllé moulaqat.*

Rendormir, v. a., دو باره خوابانيدن *dou barè khabandèn*; — se rendormir, دو باره خواب رفتن *dou barè khab rèftèn.*

Rendoubler, v. a., دو لا كردن *dou la kèrdèn*, V. Doubler.

Rendre, v. a. restituer, پس دادن *pès dadèn*, ردّ كردن *rèdd kèrdèn*; — rendre compte, بيان كردن *bèyan kèrdèn*, تفصيل گفتن *tèfsil goftèn*, حالى كردن *hali kèrdèn*; — rendre ses comptes, حساب دادن *hèçab dadèn*, pr. t. *hiçab dadèn.* اداى حساب كردن *èdaï hèçab kèrdèn*, pr. t. *idaï hiçab kièrdèn*, حساب پرداختن *hèçab pèrdakhtèn*, pr. t. *hiçab pèrdakhtèn*; — rendre le salut, ردّ سلام كردن *rèddé sèlam kèrdèn*, جواب سلام گفتن *djèvabé sèlam goftèn*, جواب سلام دادن *djèvabé sèlam dadèn*; — rendre grâce à Dieu, حمد خدارا كردن *hèmdé khouda-ra kèrdèn*, خدارا شكر گفتن *khouda-ra choukr gouftèn* ou شكر خدارا كردن *chukré khouda-ra kèrdèn*; — rendre visite, ديدن كردن *didèn kèrdèn*; — dans le sens de rendre les visites, بازديد كردن *baz-did kèrdèn*, بازديد رفتن *baz-did rèftèn*; — rendre à un endroit, transporter, رسانيدن *rèçanidèn*, نقل كردن *nèql kèrdèn*; — rendre témoignage, گواهى دادن *guèvahi dadèn*, pr. t. *gouvahi dadèn*, شهادت دادن *chèhadèt dadèn*; — rendre le sens d'un passage, traduire, ادا كردن

èda kèrdèn, pr. t. *ida kièrdèn*, ترجمه كردن *tèrdjoumè kèrdèn*; — rendre, en parlant d'un discours, نقل كردن *nèql kèrdèn*; — rendre la place, قلعهرا تسليم كردن *qèl'è-ra tèslim kèrdèn*; — rendre l'âme, جان دادن *djan dadèn*, جان كندن *djan kèndèn*; — rendre justice, انصاف دادن *ènsaf dadèn*; — rendre la justice, احقاق حق كردن *èhqaqé hèqq kèrdèn*; — vomir, قى كردن *qèi kèrdèn*, استفراغ كردن *èstèfragh kèrdèn*, pr. t. *istifragh kièrdèn*, vulg. بالا آوردن *bala âvourdèn*; — produire, حاصل دادن *hacèl dadèn*, pr. t. *hacil dadèn*; — se rendre, aller, رفتن *rèftèn*, خودرا رسانيدن *khoud-ra rèçanidèn*; — devenir, شدن *choudèn*; — se rendre malade, ناخوش شدن *na-khoch choudèn*; — se soumettre, تسليم شدن *tèslim choudèn*, اطاعت كردن *èta'èt kèrdèn*, pr. t. *ita'at kièrdèn*.

Rendu, e, adj. très fatigué, بغايت خسته *bè-ghayèt khèstè*, pr. t. *bè-ghayèt khastè*, كوفته *kouftè*; — restitué, پس داده شده *pès dadè-choudè*; — arrivé, رسيده *rècidè*, واصل شده *vacèl-choudè*, pr. t. *vacil-choudè*, a. واصل *vacèl*, pr. t. *vacil*.

Renduire, v. a. enduire de nouveau, V. **Enduire**.

Rendurcir, v. a., سخت تر كردن *sèkht-tèr kèrdèn*; — rendurci, e, سخت تر شده *sèkht-tèr-choudè*, V. **Endurcir**.

Rêne, s. f., جلو *djèloou*, a. عنان *'ènan*, pr. t. *'inan*.

Renégat, s. m., از دين بر گشته *èz dīn bèr-guèchtè*, a. مرتد *mourtèdd*.

Reneiger, v. n. neiger de nouveau, V. **Neiger**.

Renette, s. f., سمتراش *soum-tèrach*, a. معضاد البيطار *mè'è-zad-oul-bèitar*, pr. t. *mi'zad-ul-baïtar*.

Renetter, v. a., سم تراشيدن *soum tèrachidèn*.

Renettoyer, v. a. nettoyer de nouveau, V. **Nettoyer**; — se renettoyer, V. **se Nettoyer**.

Renfaîter, پشت بام را تعمير كردن *pouchté bam-ra tè'èmir kèrdèn*.

Renfermer, v. a. enfermer de nouveau, دو باره حبس كردن *dou barè hèbs kèrdèn*; — enfermer, حبس كردن *hèbs kèrdèn*; — contenir, جا گرفتن *dja guèrèftèn*, pr. t. *dja guiriftèn*, گنجيدن *goundjidèn*; — comprendre, مشتمل بودن *mouchtèmèl boudèn*, pr. t. *muchtèmil boudèn*, محتوى بودن *mouhtèvi boudèn*, عبارت بودن *'èbarèt boudèn*, pr. t. *'ibarèt boudèn*, شامل بودن *chamèl boudèn*, حاوى بودن *havi boudèn*; — restreindre, منحصر كردن *mounhècèr kèrdèn*, pr. t. *munhacir kièr-dèn*; — se renfermer, در بر خود بستن *dèr bèr khoud bèstèn*; — se cacher, پنهان شدن *pounhan choudèn*, pr. t. *pènhan choudèn*; — renfermé, e, محبوس شده *mèhbous-choudè*, pr. t. *mahbous-choudè*, a. محبوس *mèhbous*, pr. t. *mahbous*; — contenu, گنجيده *goun-djidè*, pr. t. *gundjidè*; — compris, a. مشتمل *mouch-tèmèl*, pr. t. *muchtèmil*; — restreint, a. منحصر *moun-hècèr*, pr. t. *munhacir*.

Renflement, s. m., اماس *âmas*, vulg. باد *bad*, a. نفخ *nèfkh*, pr. t. *nafkh*.

Renfler, v. n., آماس كردن *âmas kèrdèn*, باد كردن *bad kèrdèn*.

Renfoncement, s. m., ژرفی *jèrfi*, گودی *gooudi*, a. عمق *'oumq*.

Renfoncer, v. a. enfoncer de nouveau, V. **Enfoncer**.

Renforcement, s. m., a. ازدیاد قوّت *èzdiadé gouvvèt*, pr. t. *izdiadi quvvèt*.

Renforcer, v. a., قویتر کردن *qèvi-tèr kèrdèn*, مستحکمتر کردن *moustèhkèm-tèr kèrdèn*, بر قوّت افزودن *bèr gouvvèt èfzoudèn* : — envoyer des renforts, امداد فرستادن *èmdad fèrèstadèn*, pr. t. *imdad firistadèn*, چریك فرستادن *tchèrik fèrèstadèn* ; — se renforcer, قویتر شدن *qèvi-tèr choudèn*, توانا‌تر شدن *tèvana-tèr choudèn*, قوّت پیدا کردن *gouvvèt pèida kèrdèn* ; — renforcé, e, قویتر شده *qèvi-tèr-choudè*.

Renformir, v. a. un mur, دیواریرا تعمیر کردن *divari-ra tè'èmir kèrdèn* ; — renformi, e, mur renformi, دیوار مرمّت شده *divaré mèrèmmèt-choudè*.

Renformis, s. m., تعمیر دیوار *tè'èmiré divar*.

Renfort, s. m., چریك *tchèrik*, یاوری *yavèri*, a. امداد *èmdad*, pr. t. *imdad*.

Renfrogner (se), V. **Se Refrogner**.

Rengager, v. a. mettre de nouveau en gage, V. **Engager** ; — se rengager, s'engager de nouveau, V. **s'Engager**.

Rengagement, s. m. action de rengager, V. **Rengager** et **Engager**.

Rengaîner, v. a., دو باره در نیام گذاشتن *dou barè dèr niam gouzachtèn*.

Rengorger (se), v. pron., تکبّر کردن *tèkèbbour kèrdèn*,

pr. t. *tèkèbbur kièrdèn*, تفخّر کردن *tèfèkhkhour kèrdèn*, pr. t. *tèfakkhur kièrdèn.*

Rengraisser, v. a., دو باره فربه کردن *dou barè fèrbèh kèrdèn*, pr. t. *dou barè fèrbih kièrdèn*, دو باره چاق کردن *dou barè tchaq kèrdèn*; — v. n. et se rengraisser, دو باره فربه شدن *dou barè fèrbèh choudèn*, دو باره چاق شدن *dou barè tchaq choudèn.*

Renhardir, v. a., دو باره دلیر کردن *dou barè dèlir kèrdèn*, دو باره بسر غیرت آوردن *dou barè bè-sèré ghèirèt âvourdèn*; — se renhardir, دو باره دلیر شدن *dou barè dèlir choudèn.*

Reniable, adj. des 2 g., انکار کردنی *ènkar-kèrdèni*, pr. t. *ïnkiar-kièrdèni.*

Reniement, s. m., a. انکار *ènkar*, pr. t. *ïnkiar*, جحد *djèhd.*

Renier, v. a., انکار کردن *ènkar kèrdèn*, pr. t. *ïnkiar kièrdèn*, جحد کردن *djèhd kèrdèn*; — renié, e, انکار کرده شده *ènkar-kèrdè-choudè*, pr. t. *ïnkiar-kièrdè-choudè*, انکار شده *ènkar-choudè.*

Renieur, se, s., انکار کننده *ènkar-kounèndè*, a. منکر *mounkèr*, pr. t. *munkir.*

Reniflement, s. m. action de renifler, a. تشخیر *tèchkhir*, pr. t. *tachkhir.*

Renifler, v. n., چرك بینی را فرو کشیدن *tchèrké bini-ra fourou kèchidèn.*

Renifleur, se, s., فرو کش چرك بینی *fourou-kèché tchèrké bini*, a. شخّار *chèkhkhar.*

Reniveler, v. a. niveler de nouveau, V. **Niveler**.

Renne, s. m., گوزن *guèvèzn.*

Renoircir, v. a. noircir de nouveau, V. **Noircir.**

Renom, s. m. V. **Renommée.**

Renommé, e, adj., نامدار *nam-dar*, a. مشهور *mèchhour.*

Renommée, s. f., آوازۀ نـام و ننگ *âvazèyé nam-ou-nèng*, a. صيت *sèit*, شهرت *cheuhrèt*; — grande renommée, a. شهرت جليله *chouhrèté djèlilè*, pr. t. *cheuhrèti djèlilè*; — bonne renommée, نيك نامی *nik-nami*, a. صيت جميل *sèité djèmil*, pr. t. *sèiti djèmil*; — mauvaise renommée, بدنامی *bèd-nami.*

Renommer, v. a. nommer de nouveau, réélire, دوبارۀ نصب كردن *dou barè nèsb kèrdèn*, دو بارۀ منصوب كردن *dou barè mènsoub kèrdèn.*

Renoncement, s. m. action de renoncer, V. **Renoncer** et **Renonciation.**

Renoncer, v. n., دست كشيدن *dèst kèchidèn*, ترك كردن *tèrk kèrdèn*, روگردان شدن *rou-guèrdan choudèn*, گذاشتن *gouzachtèn.*

Renonciation, s. f., دست كشيدن *dèst kèchidèn*, دست كوتاه داشتن *dèst koutah dachtèn*, pr. t. *dèst kutah dachtèn*, a. ترك *tèrk*, فراغ *fèragh*, pr. t. *firagh*, فراغت *fèraghèt*, pr. t. *firaghat.*

Renoncule, s. f. (plante), گل عروس *goulé 'èrous*, pr. t. *guli 'arous.*

Renoué, e, adj., از نو بسته *èz noou bèstè.*

Renouement, s. m. action de renouer V. **Renouer.**

Renouer, v. a., از نو بستن *èz noou bèstèn*, دو بارۀ عقد كردن *dou barè 'èqd kèrdèn*, pr. t. *dou barè 'aqd kièrdèn*; —

renouer un nœud, دو باره عقده بستن *dou barè 'euqdè bèstèn*; — au fig. renouer la conversation, صحبت را از سر گرفتن *seuhbèt-ra èz sèr guèrèftèn*, pr. t. *sohbèt-ra èz sèr guirifièn*; — renouer un traité, تجدید معاهده کردن *tèdjdidé mou'âhèdè kèrdèn*, pr. t. *tèdjdidi mu'âhidè kïèrdèn*; — renouer l'amitié, تجدید دوستی کردن *tèdjdidé dousti kèrdèn*.

Renoueur, euse, s., شکسته بند *chèkèstè-bènd*, a. مجبّر *moudjèbbèr*, pr. t. *mudjèbbir*.

Renouveler, v. a., تازه کردن *tazè kèrdèn*, تجدید کردن *tèdjdid kèrdèn*; — recommencer, از سر گرفتن *èz sèr guèrèftèn*, باز آغاز کردن *baz âghaz kèrdèn*; — renouvelé, e, تازه شده *tazè-choudè*, a. متجدّد *moutèdjèddèd*, pr. t. *mutèdjèddid*.

Renouvellement, s. m., a. تجدّد *tèdjèddoud*, pr. t. *tèdjèddud*; — accroissement, augmentation, a. ازدیاد *èzdiad*, pr. t. *izdiad*, تزاید *tèzayoud*.

Rénovateur, trice, s., تازه کننده *tazè-kounèndè*, a. مجدّد *moudjèddèd*, pr. t. *mudjèddid*.

Rénovation, s. f., a. تجدید *tèdjdid*.

Renseignement, s. m., آگاهی *âgahi*, pr. t. *âguiahi*, a. خبر *khèbèr*, pr. t. *khabèr*, اطّلاع *èttèla'*, pr. t. *ittila'*, استعلام *èstè'èlam*, pr. t. *isti'lam*, استحضار *èstèhzar*, pr. t. *istihzar*.

Renseigner, v. a., دو باره آموختن *dou barè âmoukhtèn*; — donner des renseignements, آگاهی دادن *âgahi dadèn*, اطّلاع دادن *èttèla' dadèn*, pr. t. *ittila' dadèn*; — se renseigner, جویا شدن *djouya choudèn*, خبر گرفتن

khèbèr guèrèftèn, pr. t. *khabèr guiriftèn*, استعلام کردن *èstè'èlam kèrdèn*, pr. t. *isti'lam kièrdèn*; — renseigné, e, دو باره اموخته *dou barè âmoukhtè*; — qui a pris des renseignements, اطلاع یافته *èttèla'-yaftè*, pr. t. *ittila'-yaftè*, آگاه شده *âgah-choudè*, مستحضر شده *moustèhzèr-choudè*, pr. t. *mustahzar-choudè*.

RENTE, s. f., سود *soud*, a. دخل *dèkhl*, مداخل *mèdakhèl*, pr. t. *mèdakhil*, عایده *'âyèdè*, pl. عواید *'èvayèd*, pr. t. *'avaïd*, ایراد *irad*.

RENTER, v. a., عایده بر قرار کردن *'âyèdè bèr qèrar kèrdèn*, pr. t. *'âïdè bèr qarar kièrdèn*.

RENTIER, ÈRE, s., صاحب عایده *sahèbé 'âyèdè*, دارندهٔ واردات *darèndèyé varèdat*.

RENTRAIRE, v. a., بهم دوختن *bè-hèm doukhtèn*, رفو کردن *roufou kèrdèn*.

RENTRAITURE, s. f., دوخت درزش ناپیدا *doukhtè dèrz-èch-na-pèida*.

RENTRANT, adj. m., a. داخل *dakhèl*, pr. t. *dakhil*, fém., داخله *dakhèlè*, angle rentrant, زاویهٔ داخله *zavièyé dakhèlè*, pr. t. *zavièï dakhilè*.

RENTRAYEUR, EUSE, s., وصل کننده *vèsl-kounèndè*, رفوگر *roufou-guèr*.

RENTRÉE, s. f., دو باره اجتماع اهل مجلس *dou barè èdjtèma'é èhlé mèdjlès*, pr. t. *dou barè idjtima'i èhli mèdjlis*; — à la rentrée, a. حین ورود *hiné vouroud*, حین دخول *hiné doukhoul*.

RENTRER, v. n., دو باره داخل شدن *dou barè dakhèl choudèn*, pr. t. *dou barè dakhil choudèn*; — rentrer chez

soi, بخانه آمدن *bè-khanè âmèdèn*, بخانه برگشتن *bè-khanè bèr guèchtèn*; — rentrer en charge, دو بارە منصوب شدن *dou barè mènsoub choudèn*; — rentré, e, دو بارە داخل شده *dou barè dakhèl-choudè*; — dans le sens de rentré chez soi, آمده *âmèdè*, بخانه بر گشته *bè-khanè bèr guèchtè*.

Renvahir, v. a. envahir de nouveau, V. **Envahir**.

Renvelopper, v. a. envelopper de nouveau, V. **Envelopper**.

Renvenimer, v. a. V. **Envenimer**.

Renverse, (à la) loc. adv., پشت بر زمین *poucht bèr zèmïn*.

Renversement, s. m., واژگونی *vajgouni*, زیر و زبر *zir-ou-zèbèr*.

Renverser, v. a., انداختن *èndakhtèn*, بزمین انداختن *bè-zèmïn èndakhtèn*; — détruire, خراب کردن *khèrab kèrdèn*, pr. t. *kharab kièrdèn*, منهدم کردن *mounhèdèm kèrdèn*, pr. t. *munhèdim kièrdèn*; — mettre sens dessus dessous, زیر و زبر کردن *zir-ou-zèbèr kèrdèn*; — retourner, وارونه کردن *varounè kèrdèn*, واژگون کردن *vajgoun kèrdèn*; — se renverser, رو به پشت افتادن *rou bè-poucht ouftadèn*; — renversé, e, بزمین افتاده *bè-zèmïn-ouftadè*, pr. t. *bè-zèmïn-uftadè*; — dans le sens de détruit, a. خراب *khèrab*, pr. t. *kharab*, منهدم *mounhèdèm*, pr. t. *munhèdim*; — dans le sens de retourné, سرنگون *sèr-nègoun*, pr. t. *sèr-nigoun*, واژگون *vajgoun*, a. منکوس *mènkous*, pr. t. *mènkious*.

Renvi, s. m. ce qu'on met par dessus l'enjeu, دو *doou*.

Renvier, v. a., دو کردن *doou kèrdèn.*

Renvoi, s. m., پس فرستادن *pès fèrèstadèn*, pr. t. *pès firistadèn*; — signe qui renvoie à une citation, a. اشاره *èscharè*, pr. t. *icharè*, اشارة *ècharèt*, pr. t. *icharèt*, رادّه *raddè*; — note marginale, a. حاشیه *hachiè*, pl. حواشی *hèvachi*, pr. t. *havachi*; — répercussion, a. انعکاس *èn'èkas*, pr. t. *ïn'ikias*; — congé, a. رخصت *roukhsèt*, pr. t. *roukhsat*, اذن *èzn*, pr. t. *izn*, اجازت *èdjazèt*, pr. t. *idjazèt*; — renvoi de la voix, پژواك *pèjvak*, نوف *nouf*, a. عکس صدا *'èksé sèda*, pr. t. *'aksi sada.*

Renvoyer, v. a., دو باره فرستادن *dou barè fèrèstadèn*, pr. t. *dou barè firistadèn*, دو باره ارسال داشتن *dou barè èrsal dachtèn*; — faire reporter, پس فرستادن *pès fèrèstadèn*, pr. t. *pès firistadèn*; — renvoyer un domestique, نوکریرا بیرون کردن *nooukèri-ra biroun kèrdèn*; — remettre à un autre temps, بوقت دیگر انداختن *bèvèqté diguèr èndakhtèn*, بعهدهٔ تأخیر انداختن *bè-'euhdèyè tè'èkhir èndakhtèn.*

Réordonner, v. a. ordonner de nouveau, V. **Ordonner.**

Repaire, s. m., غار حیوانات درنده *gharé hèivanaté dèrèndè.*

Répaissir, v. a., دو باره انبسته کردن *dou barè èmbèstè kèrdèn*, از نو غلیظ کردن *èz noou ghèliz kèrdèn*, pr. t. *èz nèv ghaliz kièrdèn*; — se répaissir, دو باره انبسته شدن *dou barè èmbèstè choudèn*; — répaissi, e, دو باره انبسته شده *dou barè èmbèstè-choudè.*

Repaître, v. n., خوردن *khourdèn*, pr. t. *khordèn*, غذا خوردن *ghèza khourdèn*; — se repaître, غذا خوردن

ghèza khourdèn; — repu, e, غذا خورده *ghèza-khourdè*, pr. t. *ghèza-khordè*.

Répandre, v. a., ریختن *rikhtèn*, a. سفك *sèfk*; — arroser, پاشیدن *pachidèn*; — répandre de l'argent, پول افشاندن *poul èfchandèn*; — se répandre, شیوع یافتن *chiou' yaftèn*, منتشر شدن *mountèchèr choudèn*; — être versé, ریخته شدن *rikhtè choudèn*; — répandu, e, versé, ریخته شده *rikhtè-choudè*; — connu, شیوع یافته *chiou'-yaftè*; — arrosé, پاشیده شده *pachidè-choudè*.

Réparable, adj. des 2 g., تعمیر پذیر *tè'èmir-pèzir*, اصلاح پذیر *èslah pèzir*, pr. t. *islah-pèzir*, تلافی پذیر *tèlafi-pèzir*, a. ممکن التلافی *moumkèn-out-tèlafi*, pr. t. *mumkïn-ut-tèlafi*.

Reparaître, v. n., دو باره پیدا شدن *dou barè pèida choudèn*, دو باره ظاهر شدن *dou barè zahèr choudèn*, pr. t. *dou barè zahir choudèn*, دو باره ظهور کردن *dou barè zehour kèrdèn*, pr. t. *dou barè zuhour kièrdèn*.

Réparateur, trice, s., اصلاح کننده *èslah-kounèndè*, pr. t. *islah-kunèndè*.

Réparation, s. f., a. تعمیر *tè'èmir*, pr. t. *ta'mir*, pl. تعمیرات *tè'èmirat*, pr. t. *ta'mirat*, مرمّت *mèrèmmèt*, pl. مرمّات *mèrèmmat*; — réparation d'honneur, a. ترضیه *tèrziè*.

Réparer, v. a., درست کردن *droust kèrdèn*, pr. t. *drust kièrdèn*, مرمّت کردن *mèrèmmèt kèrdèn*, تعمیر کردن *tè'èmir kèrdèn*; — réparer les dommages, تلافی کردن *tèlafi kèrdèn*.

Reparler, v. n., دو باره حرف زدن *dou barè hèrf zèdèn*, V. Parler.

Repartie, s. f., پاسخ *paçoukh*, a. جواب *djèvab*, مجاوبه *moudjavèbè*.

Repartir, v. n., دو باره رفتن *dou barè rèftèn*, دو باره راه افتادن *dou barè rah ouftadèn*, pr. t. *dou barè rah uftadèn*; — il signifie aussi retourner, بر گشتن *bèr guèchtèn*, مراجعت کردن *mouradjè'èt kèrdèn*, pr. t. *muradja'at kièrdèn*, V. Partir.

Repartir, v. a. et n., بی تأمّل جواب دادن *bi tè'èmmoul djèvab dadèn*.

Répartir, v. a., partager, distribuer, بخش بخش کردن *bèkhch-bèkhch kèrdèn*, *bakhch-bakhch kièrdèn*, قسمت کردن *qèsmèt kèrdèn*, pr. t. *qismèt kièrdèn*.

Répartition, s. f., بخش *bèkhch*, a. تقسیم *tèqsim*, pr. t. *taqsim*, pl. تقسیمات *tèqsimat*.

Repas, s. m., خوراك *khourak*, خوردنی *khourdèni*, a. طعام *tè'âm*, pr. t. *ta'âm*.

Repassage, s. m., اوتو زنی *outou-zèni*; — action d'aiguiser, تیز کردن *tiz kèrdèn*.

Repasser, v. n., دو باره گذشتن *dou barè gouzèchtèn*, دو باره گذر کردن *dou barè gouzèr kèrdèn*, pr. t. *dou barè guzèr kièrdèn*, دو باره رد شدن *dou barè rèd choudèn*, V. Passer; — v. a. aiguiser, تیز کردن *tiz kèrdèn*; — repasser du linge, اوتو زدن *outou zèdèn*, pr. t. *utu zèdèn*, اوتو کردن *outou kèrdèn*, pr. t. *utu kièrdèn*.

Repasseur, s. m. qui repasse, اوتو زن *outou-zèn*; — qui aiguise, تیز کننده *tiz-kounèndè*.

Repasseuse, s. f., زن اوتوزن *zènè outou-zèn.*

Repaver, v. a. paver de nouveau, V. **Paver.**

Repayer, v. a. payer de nouveau, V. **Payer.**

Repêcher, v. a., از توی آب بیرون آوردن *èz touï âb biroun âvourdèn.*

Repeigner, v. a. peigner de nouveau, V. **Peigner.**

Repeindre, v. a. peindre de nouveau, V. **Peindre.**

Rependre, v. a. pendre de nouveau, V. **Pendre.**

Repentance, s. f., ارمان *èrman*, پشیمانی *pèchimani*, a. ندامت *nèdamèt.*

Repentant, e, adj., پشیمان *pèchiman*, a. نادم *nadèm*, pr. t. *nadim.*

Repentir, s. m., V. **Repentance.**

Repentir (se), v. pron., پشیمان شدن *pèchiman choudèn*, پشیمانی خوردن *pèchimani khourdèn*, pr. t. *pèchimani khordèn.*

Repercer, v. a. percer de nouveau, V. **Percer.**

Répercussif, ive, adj. terme de méd., باندرون زننده *bè-èndèroun-zènèndè.*

Répercussion, s. f., برگشت *bèr-guècht*, باندرون زدن *bè-èndèroun zèdèn*, a. انعکاس الى الداخل *èn'èkas èlad-dakhèl*, pr. t. *ïn'ikias ilad-dakhil.*

Répercuter, v. a. en parlant des humeurs, اخلاط را بدرون بدن بر گردانیدن *èkhlat-ra bè-dèrounè bèdèn bèr guèr-danidèn*, باندرون زدن *bè-èndèroun zèdèn*; — répercuté, e, باندرون زده *bè-èndèroun-zèdè*, باندرون برگشته *bè-èndèroun bèr guèchtè.*

Reperdre, v. a. perdre de nouveau, V. **Perdre.**

Repère, s. m., point de repère, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a. علامت *'èlamèt*, pr. t. *'alamèt*, pl. علامات *'èlamat*, pr. t. *'alamat*.

Répertoire, a. فهرست *fèhroust*, pr. t. *fihrist*.

Répéter, v. a., باز گفتن *baz goftèn*, دو باره گفتن *dou barè goftèn*, مکرّر گفتن *moukèrrèr goftèn*; — répéter dix fois la même chose, یک چیزیرا ده دفعه گفتن *yèk tchi-zi-ra dèh dèf'è goftèn*; — en parlant d'une montre qui sonne les heures, زنگ زدن *zèng zèdèn*; — redemander, پس خواستن *pès khastèn*, استرداد کردن *èstèrdad kèrdèn*, pr. t. *istirdad kièrdèn*; — répéter sa leçon, l'apprendre par cœur, از بر کردن *èz bèr kèrdèn*; — répété, e, مکرّر شده *moukèrrèr-choudè*, pr. t. *mukièrrèr-choudè*, a. مکرّر *moukèrrèr*.

Répétiteur, s. m., a. مدرّس ثانی *moudèrrècé sani*, pr. t. *mudèrrici sani*.

Répétition, s. f., تکرار سخن *tèkraré soukhèn*, pr. t. *tèkrari sukhèn*; — montre à répétion, ساعت زنگزن *sa'èté zèng-zèn*, pr. t. *sa'ati zèng-zèn*.

Repétrir, v. a. pétrir de nouveau, V. **Pétrir**.

Repeuplement, s. m., دو باره معمور شدن *dou barè mè'è-mour choudèn*, آبادی تازه *âbadiï tazè*.

Repeupler, v. a. peupler de nouveau, V. **Peupler**.

Répit, s. m., a. مهلت *meuhlèt*, pr. t. *mihlèt*; — donner du répit, مهلت دادن *meuhlèt dadèn*.

Replacer, v. a., دو باره بجای خود گذاشتن *dou barè bè-djaï khoud gouzachtèn*.

Replanter, v. a. planter de nouveau, V. **Planter**.

Replâtrage, s. m., گل مالی *guèl-mali.*

Replâtrer, v. a., دو باره اندایش کردن *dou barè èndayèch kèrdèn*, از نو کاهگل کردن *èz noou kah-guèl kèrdèn*, pr. t. *èz nèv kiah-guil kièrdèn*; — au fig., گل متی کردن *guèl-mali kèrdèn.*

Replet, ète, adj., تنومند *tènoumènd*, چاق *tchaq*, گندله *goundoulè*, a. ملحم *moulèhhèm*, pr. t. *mulahham*, سمین *sèmïn.*

Réplétion, s. f. abondance d'humeurs, a. طغیان الاخلاط *toughian-oul-èkhlat*; — excès d'embonpoint, تنومندی *tènoumèndi.*

Repleurer, v. n. pleurer de nouveau, V. **Pleurer.**

Repleuvoir, v. impersonnel, pleuvoir de nouveau, V. **Pleuvoir.**

Repli, s. m., شکنج *chèkèndj*, شکن *chèkèn*, لای *laï*, a. مطوی *mètva*, pr. t. *matva.*

Replier, v. a. plier de nouveau, V. **Plier.**

Réplique, s. f., پاسخ *paçoukh*, a. جواب *djèvab*, pl. اجوبه *èdjvèbè.*

Répliquer, v. a., پاسخ دادن *paçoukh dadèn*, جواب دادن *djèvab dadèn.*

Replonger, v. a. plonger de nouveau, V. **Plonger.**

Répondant, s. m., پایندان *payèndan*, a. ضامن *zamèn*, pr. t. *zamïn*, کفیل *kèfil*, pl. کفلا *koufèla.*

Répondre, v. a. faire réponse, پاسخ دادن *paçoukh dadèn*, جواب دادن *djèvab dadèn*; — répondre par écrit, جواب نوشتن *djèvab nèvèchtèn*, pr. t. *djèvab nivichtèn*; — avoir la conformité, مطابقت داشتن *moutabèqèt dachtèn*,

موافق بودن *mouvafèq boudèn*, pr. t. *muvafiq boudèn*; — être caution, ضامن شدن *zamèn choudèn*, pr. t. *zamïn choudèn*, كفيل شدن *kèfil choudèn*.

Réponse, s. f., پاسخ *paçoukh*, a. جواب *djèvab*, pl. اجوبه *èdjvèbè*; — réponse positive, جواب قطعى *djèvabé qèt'i*, pr. t. *djèvabi qat'i*, جواب صريح *djèvabé sèrih*, pr. t. *djèvabi sarih*.

Reporter, v. a., پس بردن *pès bourdèn*; — redire ce qu'on a entendu ou vu, سخن چينى كردن *soukhèn-tchini kèrdèn*; — rejeter sur, بگردن انداختن *bè-guèrdèn èndakhtèn*, حمل كردن *hèml kèrdèn*, اسناد دادن *èsnad dadèn*.

Repos, s. m. privation de mouvement, a. سكون *sèkoun*, pr. t. *sukioun*, سكونت *sèkounèt*, pr. t. *sèkiounèt*; — cessation de travail, a. راحت *rahèt*, pr. t. *rahat*, استراحت *èstèrahèt*, pr. t. *istirahat*; — être en repos, راحت بودن *rahèt boudèn*, pr. t. *rahat boudèn*, آسوده بودن *âçoudè boudèn*; — prendre du repos, آرام گرفتن *âram guèrèftèn*, استراحت كردن *èstèrahèt kèrdèn*, pr. t. *istirahat kièrdèn*.

Reposer, v. a., تكيه دادن *tèkiè dadèn*, تكيه كردن *tèkiè kèrdèn*; — reposer sa tête sur un coussin, سر خودرا ببالينى تكيه دادن *sèré khoud-ra bè-balini tèkiè dadèn*; — calmer, آرام دادن *âram dadèn*, تسكين كردن *tèskïn kèrdèn*; — v. n., راحت نشستن *rahèt nèchèstèn*, pr. t. *rahat nichèstèn*; — dormir, خواب بودن *khab boudèn*, خوابيدن *khabidèn*; — en parlant d'une liqueur qui dépose, ته نشستن *tèh nèchèstèn*, pr. t. *tèh*

nichèstèn, a. رسوب *rouçoub*; — se reposer, استراحت کردن *èstèrahèt kèrdèn*, pr. t. *istirahat kièrdèn*; — se reposer sur quelqu'un, اعتماد کردن *è'tèmad kèrdèn*, pr. t. *i'timad kièrdèn*, استناد کردن *èstènad kèrdèn*,

Repoussant, e, adj., اکراه انگیز *èkrah-ènguiz*, a. کریه *kèrih*.

Repoussement, s. m., پس زدن *pès zèdèn*, a. دفع *dèf'*.

Repousser, v. a., پس انداختن *pès èndakhtèn*, رد کردن *rèdd kèrdèn*; — repousser l'ennemi, دشمن را پس نشاندن *douchmèn-ra pès nèchandèn*, دشمن را دفع کردن *douchmèn-ra dèf' kèrdèn*.

Répréhensible, adj. des 2 g., شایان سر زنش *chayané sèr-zènèch*, شایسته مؤاخذه *chayèstèyé mou'akhèzè*, a. واجب المؤاخذه *vadjèb-oul-mou'akhèzè*, pr. t. *vadjib-ul-mu'akhaza*.

Répréhension, s. f., نکوهش *nèkouhèch*, سر زنش *sèr-zè-nèch*, باز خواست *baz-khast*, a. مؤاخذه *mou'akhèzè*, pr. t. *mu'akhaza*, عتاب *'ètab*, pr. t. *'itab*, ملامت *mè-lamèt*.

Reprendre, v. a., پس گرفتن *pès guèrèftèn*, pr. t. *pès gui-riftèn*, باز گرفتن *baz guèrèftèn*, pr. t. *baz guiriftèn*, دو باره اخذ کردن *dou barè èkhz kèrdèn*; — continuer une chose qui a été interrompue, دو باره دست گرفتن *dou barè dèst guèrèftèn*, دو باره شروع کردن *dou barè chourou' kèrdèn*; — reprendre ses forces, دو باره بحال آمدن *dou barè bè-hal âmèdèn*, دو باره سر قوت آمدن *dou barè sèré gouvvèt âmèdèn*, pr. t. *dou barè sèré quvvèt âmèdèn*; — reprendre courage, دو باره سر

غـيـرت آمدن *dou barè sèré ghèirèt âmèdèn*, pr. t. *dou barè sèri ghaïrèt âmèdèn*; — reprendre son haleine, نفس كشيدن *nèfès kèchidèn*; — reprendre, trouver à redire, ايراد كرفتن *irad guèrèftèn*, عيب كرفتن *'èib guèrèftèn*, pr. t. *'aïb guiriftèn*, طـعـن كردن *tè'èn kèrdèn*, pr. t. *ta'n kièrdèn*; — v. n. en parlant des plantes, دو باره كرفتن *dou barè guèrèftèn*, دو بـاره سـبـز شـدن *dou barè sèbz choudèn*; — se reprendre, در مـقـام تصحيح بـر آمـدن *dèr mèqamé tèshih bèr âmèdèn*; — repris, e, دو بـاره كرفته شده *dou barè guèrèftè-choudè*, pr. t. *dou barè guiriftè-choudè*.

Représaille, s. f., بادفراه *bad-fèrah*, pr. t. *bad-firah*, بادفر *bad-fèr*, vieux, معامله بمثل *mou'âmèlè bè-mèsl*, pr. t. *mu'âmilè bè-misl*, a. مقابلة بالمثل *mouqabèlèt bèl-mèsl*, pr t. *muqabilèt-bil-misl*, تلافی *tèlafi*; — user de représaille, مـعـامله بمثل كردن *mou'amèlè bè mèsl kèrdèn*, pr. t. *mu'âmilè bè-misl kièrdèn*.

Représentant, s. m., a. وكيل *vèkil*, pl. وكلا *voukèla*, pr. t. *vukèla*.

Représentatif, ive, a. وكـالـتـی *vèkalèti*, pr. t. *vèkialèti*, وكيلی *vèkili*.

Représentation, s. f. exhibition, نمودن *nèmoudèn*, a. ابراز *èbraz*, pr. t. *ibraz*, عرض *'èrz*, pr. t. *'arz*; — peinture, image, نكار *nègar*, pr. t. *niguiar*, a. نقش *nèqch*, pr. t. *naqch*, صورت *sourèt*, pr. t. *surèt*, pl. صور *souvèr*, pr. t. *sivèr*, شبيه *chèbih*; — belle apparence, حسن صورت *heusné sourèt*, pr. t. *husni sourèt*; — imitation, a. تقليد *tèqlid*, pr. t. *taqlid*.

Représenter, v. a. présenter de nouveau, دو بـاره بحضور آوردن *dou burè bè-houzour âvourdèn*; — exposer, نمودن *nèmoudèn*, pr. t. *numoudèn*, نشان دادن *nèchan dadèn*, pr. t. *nichan dadèn*; — terme de jurisprudence, exhiber, ابراز كـردن *èbraz kèrdèn*, pr. t. *ibraz kièrdèn*; — représenter, être chargé d'une procuration, وكالـت كردن *vèkalèt kèrdèn*, pr. t. *vèkialèt kèrdèn*; — mettre dans l'esprit, بخـاطـر آوردن *bè-khatèr âvourdèn*, pr. t. *bè-khatir âvourdèn*; — exprimer par le récit, بـيـان كردن *bèyan kèrdèn*, نقل كردن *nèql kèrdèn*, pr. t. *naql kièrdèn*; — se représenter, se mettre dans l'esprit, تصوّر كردن *tècèvvour kèrdèn*, pr. t. *tèçavvur kièrdèn*.

Répressif, ive, adj., منع كنندە *mèn'-kounèndè*, a. مـانـع *manè'*, pr. t. *mani'*.

Répression, s. f., a. منع *mèn'*, ممانعت *mèmanè'èt*, pr. t. *mumana'at*.

Réprimable, adj. des 2 g., منع كردنى *mèn'-kèrdèni*, pr. t. *mèn'-kièrdèni*, a. واجـب المنـع *vadjèb-oul-mèn'*, pr. t. *vadjib-ul-mèn'*.

Réprimande, s. f., نكوهش *nèkouhèch*, سرزنش *sèr-zènèch*, a. مؤاخـذه *mou'akhèzè*, pr. t. *mu'akhaza*, تعزير *tè'èzir*, pr. t. *ta'zir*, pl. تعزيرات *tè'èzirat*, pr. t. *ta'zirat*.

Réprimander, v. a., ملامت كردن *mèlamèt kèrdèn*, نكوهش كـردن *nèkouhèch kèrdèn*, سر زنـش كـردن *sèr-zènèch kèrdèn*.

Réprimer, v. a., جلو گـرفتن *djèloou guèrèftèn*, منع كـردن *mèn' kèrdèn*.

Reprise, s. f. action de reprendre, V. Reprendre; — con-

tinuation après l'interruption, کارر، ز سر گرفتن *kar-ra èz sèr guèrèftèn*, pr. t. *kiar-ra èz sèr guiriftèn*, دو باره دست گرفتن *dou barè dèst guèrèftèn*; — fois, a. دفعه *dèf'è*, pr. t. *dèf'a*, pl. دفعات *dèf'ât*, کرّه *kèrrè*, pl. کرّات *kèrrat*; — à plusieurs reprises, چندین دفعه *tchèndîn dèf'è*, a. بالدفعات *bèd-dèf'ât*, pr. t. *bid-dèf'ât*, مکرّر *moukèrrèr*, pr. t. *mukièrrèr*.

Réprobation, s. f., a. ردّ *rèdd*, طعن *tè'èn*, pr. t. *ta'n*; — malédiction, لعنت *lè'ènèt*, pr. t. *la'nèt*.

Reprochable, adj. des 2 g., سزای نکوهش *sèzaï nèkouhèch*, شایستهٔ مذمّت *chayèstèyé mèzèmmèt*, مستحقّ ملامت *moustèhèqqé mèlamèt*.

Reproche, s. m., نکوهش *nèkouhèch*, سرزنش *sèr-zènèch*, a. طعن *tè'èn*, pr. t. *ta'n*, ملامت *mèlamèt*, لوم *looum*, pr. t. *lèom*, مذمّت *mèzèmmèt*.

Reprocher, v. a., نکوهش کردن *nèkouhèch kèrdèn*, نکوهیدن *nèkouhidèn*, سرزنش کردن *sèr-zènèch kèrdèn*.

Reproductibilité, s. f., قابليّت دو باره بعمل آمدن *qabèliyèté dou barè bè-'èmèl âmèdèn*, pr. t. *qabiliyèti dou barè bè-'amèl âmèdèn*.

Reproductible, adj. des 2 g., دو باره بعمل آمدنش ممکن *dou barè bè-'èmèl âmèdèn-èch moumkèn*, قابل دو باره بعمل آمدن *qabèlé dou barè bè-'èmèl âmèdèn*, pr. t. *qabili dou barè bè-'amèl âmèdèn*.

Reproduction, s. f., دو باره بعمل آمدن *dou barè bè-'èmèl âmèdèn*, دو باره حاصل شدن *dou barè hacèl choudèn*, pr. t. *dou barè hacil choudèn*; — la reproduction des

plantes, دو باره بعمل آمدن نباتات *dou barè bè-'èmèl âmèdèné nèbatat*, تجدید نباتات *tèdjdidé nèbatat*, pr. t. *tèdjdidi nèbatat*, a. تجدّد نبوت *tèdjèddoudé noubout*, pr. t. *tèdjèddudi nubout*; — action d'engendrer, a. تولید *tooulid*, pr. t. *tèvlid*; — la reproduction des êtres, a. تولید کاینات *tooulidé kaïnat*, pr. t. *tèvlidi kiaïnat*.

Reproduire, v. a., دو باره بعمل آوردن *dou barè bè-'èmèl âvourdèn*, دو باره بوجود آوردن *dou barè bè-voudjoud âvourdèn*; — présenter de nouveau, دو باره ابراز کردن *dou barè èbraz kèrdèn*, pr. t. *dou barè ibras kièrdèn*; — se reproduire, دو باره حاصل شدن *dou barè hacèl choudèn*, pr. t. *dou barè hacil choudèn*, دو باره بعمل آمدن *dou barè bè-'èmèl âmèdèn*; — en parlant des plantes, repousser, دو باره سبز شدن *dou barè sèbz choudèn*; — reproduit, e, دو باره بعمل آمده *dou barè bè-'èmèl âmèdè*.

Repromettre, v. a. promettre de nouveau, V. **Promettre**.

Reprouver, v. a. prouver de nouveau, V. **Prouver**.

Réprouver, v. a., ردّ کردن *rèdd kèrdèn*, نپسندیدن *nèpècèndidèn*, قبول نکردن *qèboul nè-kèrdèn*; — réprouvé, e, a. مردود *mèrdoud*.

Reptile, s. m., خیزنده *khizèndè*, خزنده *khèzèndè*, a. حشره *hèchèrèt*, pr. t. *hachèrèt*, pl. حشرات *hèchèrat*, pr. t. *hachèrat*.

Repu, **e**, adj., سیر *sir*, سیر شده *sir-choudè*.

Républicain, **aine**, adj., a. جمهوری *djoumhouri*, pr. t. *djumhouri*.

République, s. f., a. جمهور *djoumhour*, pr. t. *djumhour*.
Répudiation, s. f., a. طلاق *tèlaq*, pr. t. *talaq*.
Répudier, v. a., طلاق دادن *tèlaq dadèn*.
Répugnance, s. f., آزيغ *âzigh*, a. كراهة *kèrahèt*, نفرت *nèfrèt*, اكراه *èkrah*, pr. t. *ikrah*.
Répugnant, e, adj. qui répugne, اكراه انگيز *èkrah-ènguiz*, a. مكروه *mèkrouh*; — contraire, opposé, a. ضد *zèdd*, pr. t. *zidd*, مخالف *moukhalèf*, pr. t. *mukhalif*, منافى *mounafi*.
Répugner, v. n. avoir de la répugnance, اكراه داشتن *èkrah dachtèn*, pr. t. *ikrah dachtèn*, نفرت كردن *nèfrèt kèrdèn*; — être opposé, contraire, منافى بودن *mounafi boudèn*, pr. t. *munafi boudèn*, ضديت داشتن *zèddiyèt dachtèn*.
Repulluler, v. n. pulluler de nouveau, V. **Pulluler**.
Répulsif, ive, adj., دفع كننده *dèf'-kounèndè*, a. دافع *dafè'*, pr. t. *dafi'*, رادع *radè'*, pr. t. *radi'*.
Répulsion, s. f., a. دفع *dèf'*, pr. t. *daf'* ردع *rèd'*, pr. t. *rad'*.
Réputation, s. f., نام *nam*, نام و ننگ *nam-ou-nèng*. a. شهرت *cheuhrèt*; — bonne réputation, نيك نامى *nik-nami*, a. شهرت جميله *cheuhrèté djèmilè*, pr. t. *chuhrèti djèmilè*; — mauvaise, بد نامى *bèd-nami*, a. شهرت قبيحه *cheuhrèté qèbihè*, pr. t. *chuhrèti qabihè*.
Réputer, v. a., دانستن *danèstèn*, شمردن *choumourdèn*; — être réputé, شمرده شدن *choumourdè choudèn*; — cet homme est réputé savant, اين مردرا عالم ميدانند *in mèrd-ra 'âlèm mi-danènd*.

Requérable, adj. des 2 g., خواستنی *khastèni*, خواهش کردنی *khahèch-kèrdèni*.

Requérant, **e**, adj., خواهان *khahan*, مطالبه کننده *moutalèbè-kounèndè*, pr. t. *mutalibè-kunèndè*, a. طالب *talèb*, pr. t. *talib*.

Requérir, v. a. prier de quelque chose, نیازمند شدن *niazmènd choudèn*, خواهش کردن *khahèch kèrdèn*, التماس کردن *èltèmas kèrdèn*, pr. t. *iltimas kièrdèn*; — réclamer, demander en justice, مطالبه کردن *moutalèbè kèrdèn*, pr. t. *mutalibè kièrdèn*, عارض شدن *'ârèz choudèn*, pr. t. *'âriz chudèn*; — devenir necessaire, اقتضا کردن *èqtèza kèrdèn*, pr. t. *iqtiza kièrdèn*.

Requête, s. f. demande par écrit, a. عریضه *'èrizè*, pr. t. *'arizè*, عرضحال *'èrzè-hal*, pr. t. *'arzou-hal*; — demande verbale, خواهش *khahèch*, نیاز *niaz*, a. التماس *èltèmas*, pr. t. *iltimas*, استدعا *èstèd'â*, pr. t. *istid'â*, رجا *rèdja*, pr. t. *ridja*.

Requin, s. m., سگماهی *sèg-mahi*, سگ دریا *sègué dèria*, pr. t. *sègui dèria*.

Requinquer, (**se**), v. pron., خودرا زینت کردن *khoud-ra zinèt kèrdèn*, pr. t. *khod-ra zinèt kièrdèn*, بزك کردن *bèzèk kèrdèn*.

Réquiper, v. a. équiper de nouveau, V. **Équiper**.

Requis, **e**, adj., a. مقتضی *mouqtèzi*, pr. t. *muqtazi*, مطلوب *mètloub*.

Réquisition, s. f., خواهش *khahèch*, a. طلب *tèlèb*, pr. t. *talèb*, اقتضا *èqtèza*, pr. t. *iqtiza*.

Resaluer, v. a. saluer de nouveau, V. **Saluer**.

Resceller, v. a. sceller de nouveau, V. **Sceller**.

Rescindant, **e**, adj., خواهش ابطال سند *khahèché èbtalé sènèd*.

Rescinder, v. a., منسوخ کردن *mènsoukh kèrdèn*, باطل کردن *batèl kèrdèn*.

Rescision, s. f., cassation d'acte, a. نسخ *nèskh*, ابطال *èbtal*, pr. t. *ibtal*.

Rescription, s. f., a. حواله *hèvalè*, pr. t. *havalè*.

Rescrit, s. m., نامهٔ پادشاهی *namèyé padèchahi*, نامهٔ همایون *namèyé houmayoun*.

Réseau, s. m., petit rets, دام کوچك *damé koutchèk*; — ouvrage de fil de soie etc. تور *tour*; — ensemble de lignes de fer, رسته *rèstè*.

Réséda, s. m., رزدا *rèzèda*, a. فغو *fèghv*.

Réservation, s. f., a. قید *qèid*, pr. t. *qaïd*, pl. قیود *qouyoud*, شرط *chèrt*, pr. t. *chart*, pl. شروط *chourout*, pr. t. *churout*.

Réserve, s. f. action de réserver, a. قید *qèid*, pr. t. *qaïd*, شرط *chèrt*, pl. شروط *chourout*; — les choses réservées, چیزی نگاهداشته شده *tchizi nègah-dachtè-choudè*; — troupes de réserve, پشت بند قشون *poucht-bèndé qouchoun*, قشون یدکی *qouchouné yèdèki*; — circonspection, a. احتیاط *èhtiat*, pr. t. *ihtiat*.

Réservé, **e**, adj., با احتیاط *ba èhtiat*, با حذر *ba hèzèr*, a. محترز *mouhtèrèz*, pr. t. *muhtèriz*.

Réserver, v. a., نگاه داشتن *nègah dachtèn*, حفظ کردن *hèfz kèrdèn*, pr. t. *hafz kièrdèn*, محفوظ داشتن *mèhfouz dachtèn*.

Réservoir, s. m. lieu où l'on amasse les eaux pour les distribuer, آبگیر *âb-guir*, برکه *bourkè*, t. p. استخر *ès-tèkhr*; — réservoir d'eau dans une ville ou dans une maison, آب انبار *âb-èmbar*; — un bassin, a. حوض *hoouz*, pr. t. *havouz*, pl. حیاض *hèyaz*.

Résident, e, نشین *nèchïn*, a. ساکن *sakèn*, pr. t. *sakïn*, مقیم *mouqim*.

Résidence, s. f., نشیمن *nèchimèn*, جای اقامت *djaï èqa-mèt*, pr. t. *djaï iqamèt*, a. مسکن *mèskèn*, pl. مساکن *mèçakèn*, pr. t. *mèçakïn*, محلّ اقامت *mèhèllé èqamèt*, pr. t. *mahalli iqamèt*.

Résider, v. n., نشستن *nèchèstèn*, pr. t. *nichèstèn*, اقامت کردن *èqamèt kèrdèn*, pr. t. *iqamèt kièrdèn*, اقامت داشتن *èqamèt dachtèn*, مقیم بودن *mouqim boudèn*, ساکن بودن *sakèn boudèn*.

Résidu, s. m. terme de commerce, باقی مانده *baqi-mandè*; — en termes de chimie, درد *dourd*, ته نشین *tèh-nè-chïn*, لای *laï*, a. ثافل *safèl*, pr. t. *safil*.

Résignant, s. m., واگذار کننده *va-gouzar-kounèndè*, a. فارغ *farègh*, pr. t. *farigh*.

Résignataire, s. m., a. مفروغ له *mèfrough lè-hou*.

Résignation, s. f. abandon, واگذار *va-gouzar*, a. ترك *tèrk*, فراغت *fèraghèt*, pr. t. *firaghat*, استعفا *èstè'èfa*, pr. t. *isti'fa*; — soumission au sort, a. رضا *rèza*, pr. t. *riza*, تسلیمیّت *tèslimiyèt*; — soumission à la volonté de Dieu, a. توکّل *tèvèkkoul*; — patience, شکیبائی *chèki-bayi*, a. صبر *sèbr*, pr. t. *sabr*, تحمّل *tèhèmmoul*, pr. t. *tèhammul*.

Résigner, v. a., واگذار کردن *va-gouzar kèrdèn*, واگذاشتن *va-gouzachtèn*, دست کشیدن *dèst kèchidèn*; — se résigner, رضا دادن *rèza dadèn*, pr. t. *riza dadèn* تسلیم شدن *tèslim choudèn*, تن در دادن *tèn dèr dadèn*, توکّل کردن *tèvèkkoul kèrdèn*, pr. t. *tèvèkkul kièrdèn*; — résigné, e, واگذاشته شده *va-gouzachtè-choudè*; — à Dieu, رضا داده *rèza-dadè*, توکّل بخدا کرده *tèvèkkoul bè-khouda kèrdè*, a. متوکّل علی اللّه *moutèvèkkèl 'èlal-lah*, pr. t. *mutèvèkkil 'alallah*.

Résiliation, s. f., a. فسخ *fèskh*, انفساخ *ènfèçakh*, pr. t. *ïnfiçakh*, ابطال *èbtal*, pr. t. *ibtal*.

Résilier, v. a., فسخ کردن *fèskh kèrdèn*, a. منسوخ *mèn-soukh*.

Résine, s. f., شلم *chèlèm* ou *chèlm*, a. صمغ *sèmgh*, pr. t. *samgh*, علك *'èlk*, pr. t. *'ilk*, pl. علوك *'oulouk*; — se dit particulièrement de celle qui sort des pins et des sapins, راتیانج *ratianèdj*.

Résineux, euse, adj., شلم آلود *chèlèm-âloud*, شلمناك *chèlèmnak*, a. ذو علك *zou-'èlk*, pr. t. *zou-'ilk*.

Résipiscence, s. f., توبه کاری *tooubè-kari*, pr. t. *teubè-kiari*, a. توبه *tooubè*, pr. t. *teubè*; — venir à résipiscence, توبه کردن *tooubè kèrdèn*.

Résistance, s. f. action par laquelle un corps résiste à l'action d'un autre corps, a. قوام *qèvam*, pr. t. *qavam*; — défense contre une attaque, a. مقاومت *mouqa-vèmèt*.

Résister, v. n. ne pas céder au choc d'un autre corps ou aussi à l'injure du temps, قوام داشتن *qèvam dachtèn*;

— résister contre l'attaque, مقاومت کردن *mouqavèmèt kèrdèn*, در مقابل استادن *dèr mouqabèl èstadèn*, pr. t. *dèr muqabil-istadèn*.

Résistible, adj. des 2 g., طاقت کردنی *taqèt-kèrdèni*, طاقتش ممکن *taqèt-èch-moumkèn*, pr. t. *taqut-èch-mumkïn* مقاومت کردنی *mouqavèmèt-kèrdèni*, pr. t. *muqavèmèt-kièrdèni*.

Résolu, e, adj. arrêté, décidé, مقرر شده *mouqèrrèr-choudè*, pr. t. *muqarrar-choudè*, a. مصمم *moucèmmèm*; — hardi, a. جسور *djèçour*

Résoluble, adj. des 2 g., انحلال پذیر *ènhèlal pèzir*, pr. t. *ïnhilal-pèzir*, a. ممکن الحل *moumkèn-oul-hèll*, pr. t. *mumkïn-ul-hall*.

Résolument, adv. avec une résolution arrêtée, a. حکماً *heukmèn*, حتماً *hètmèn*, البتّه *èllbèttè*; — avec courage, جسورانه *djèçouranè*.

Résolutif, ive, adj., گدازنده *goudazèndè*, a. محلّل *mouhèllèl*, pr. t. *muhallil*.

Résolution, s. f. cessation totale de consistance, گداختن *goudakhtèn*, آب شدن *âb choudèn*, a. انحلال *ènhèlal*, pr. t. *ïnhilal*; — la résolution d'une difficulté, انحلال مشکلی *ènhèlalé mouchkèli*, pr. t. *ïnhilali muchkili*; — en termes de palais, cessation d'un bail, a. فسخ *fèskh*, انفساخ *ènfèçakh*, pr. t. *ïnfiçakh*; — détermination, parti pris, a عزم *'èzm*, pr. t. *'azm*, جزم *djèzm*, تصمیم *tèsmim*, pr. t. *tasmim*; — changer de résolution, از این صرافت افتادن *èz ïn sèrafèt ouftadèn*, تبدیل نیّت کردن *tèbdilé niyèt kèrdèn*; — prendre une réso-

lution, عزم کردن *'èzm kèrdèn*, pr. t. *'azm kièrdèn*, عزم را جزم کردن *'èzm-ra djèzm kèrdèn*, مصمّم شدن *moucèmmèm choudèn*; — résolution, fermeté, courage, a. جسارت *djèçarèt*, متانت *mètanèt*.

Résolutoire, adj., a. ناسخ *nacèkh*, pr. t. *nacikh*.

Résolvant, e, adj., گدازنده *goudazèndè*, حلّ کننده *hèll-kounèndè*, a. محلّل *mouhèllèl*, pr. t. *muhallil*.

Résonnance, s. f., چرنگ *tchèrèng*, پژواك *pèjvak*, a. صدا *sèda*, طنین *tènïn*, pr. t. *tanïn*.

Résonnant, e, adj., پژواك انداز *pèjvak-èndaz*, صوت انداز *soout-èndaz*.

Résonner, v. n., پژواك کردن *pèjvak kèrdèn*, عکس صدا انداختن *'èksé sèda èndakhtèn* ou دادن *dadèn*, نوفیدن *noufidèn*.

Résoudre, v. a. faire cesser l'union entre les parties d'un tout, منقلب کردن *mounqèlèb kèrdèn*, pr. t. *munqalab kièrdèn*; — résoudre un corps en poussière, جرمیرا بخاك خاك کردن *djèrmi-ra khak kèrdèn* ou بخاك منقلب کردن *bè-khak mounqèlèb kèrdèn*, pr. t. *bè-khak munqalab kièrdèn*, استحاله کردن *èstèhalè kèrdèn*, pr. t. *istihalè kièrdèn*; — en parlant d'une question, d'une difficulté, گشودن *guèchoudèn*, حلّ کردن *hèll kèrdèn*, pr. t. *hall kièrdèn*; — en termes de médecine, دفع کردن *dèf' kèrdèn*, رفع کردن *rèf' kèrdèn*; — en termes de droit, annuler, منسوخ کردن *mènsoukh kèrdèn*; — déterminer, قرار گذاشتن *qèrar gouzachtèn*, pr. t. *qarar guzachtèn*, تصمیم کردن *tèsmim kèrdèn*, تمام کردن *tèmam kèrdèn*, pr. t. *tamam kièrdèn*; — se résoudre,

شدن *choudèn*, منقلب شدن *mounqèlèb choudèn*; — la glace se résout en eau, یخ آب میشود *yèkh âb mi-chèvèd*, یخ بآب منقلت میشود *yèkh bè-âb mounqèlèb mi-chèvèd*; — se déterminer, عزمرا جزم کردن *'èzm-ra djèzm kèrdèn*, مصمّم شدن *moucèmmèm choudèn*, pr. t. *muçammam choudèn*; — résolu, e, décidé, مقرّر شده *mouqèrrèr-choudè*, pr. t. *muqarrar-choudè*, a. مقرّر *mouqèrrèr*, pr. t. *muqarrar*; — cassé, annulé, منسوخ شده *mènsoukh-chuudè*, a. منسوخ *mènsoukh*, منفسخ *mounfècèkh*, pr. t. *munfacikh*; — en parlant d'un problème résolu, گشوده شده *gouchoudè-choudè*, حلّ شده *hèll-choudè*, a. منحلّ *mounhèll*, pr. t. *munhall*; — en terme de médecine, qui a disparu sans suppurer, دفع شده *dèf'-choudè*, رفع شده *rèf'-choudè*.

Respect, s. m., a. حرمت *heurmèt*, pr. t. *hurmèt*, احترام *èhtèram*, pr. t. *ihtiram*, pl. احترامات *èhtèramat*, pr. t. *ihtiramat*, توقیر *toouqir*, pr. t. *tèvqir*, pl. توقیرات *toouqirat*, pr. t. *tèvqirat*, تعظیم *tè'èzim*, pr. t. *ta'zim*, pl. تعظیمات *tè'èzimat*, pr. t. *ta'zimat*.

Respectable, adj. des 2 g., گرامی *guèrami*, شایان حرمت *chayané heurmèt*, a. واجب الاحترام *vadjèb-oul-èhtèram*, pr. t. *vadjib-ul-ihtiram*.

Respecter, v. a., حرمت کردن *heurmèt kèrdèn*, محترم داشتن *mouhtèrèm dachtèn*, تعظیم کردن *tè'èzim kèrdèn*, pr. t. *ta'zim kièrdèn*; — respecté, e, a. محترم *mouhtèrèm*.

Respectif, ive, adj., یکدیگر *yèk-diguèr*, a. طرفین *tèrèfèin*, pr. t. *tarafèin*; — les droits respectifs, a. حقوق

طـرفـيـن *houqouqé tèrèfèin*, pr. t. *huqouqi tarafèin.*

Respectivement, adv., از طرفين *èz tèrèfèin.*

Respectueusement, adv., باحرمت *bè-heurmèt*, بـا حـرمت *ba heurmèt*, بـاحـتـرام *bè-èhtèram*, pr. t. *bè-ihtiram*, بتوقير *bè-toouqir.*

Respectueux, euse, adj., باحرمت *ba heurmèt*, بـا ادب *ba èdèb*, a. مؤدّب *mou'èddèb*, pr. t. *mu'èddèb*; — un homme respectueux, مـرد بـا ادب *mèrdé ba èdèb*; — manières respectueuses, اطوار ادبانه *ètvaré èdèbanè*, pr. t. *ètvari èdèbanè.*

Respirable, adj. des 2 g., a. ممكن التنفّس *moumkèn-out-tènèffous*, pr. t. *mumkïn-ut-tènaffus.*

Respiration, s. f., دم *dèm*, a. نـفـس *nèfès*, تـنـفّـس *tè-nèffous.*

Respirer, v. n., نفس كشيدن *nèfès kèchidèn*, تنفّس كردن *tènèffous kèrdèn.*

Resplendir, v. n., درخشيدن *dèrèkhchidèn*, pr. t. *dirakh-chidèn*, درخـشـان بـودن *dèrèkhchan boudèn*, pr. t. *di-rakhchan boudèn*, پـرتـو انـداز بـودن *pèrtèv-èndaz boudèn.*

Resplendissant, e, adj., درخشان *dèrèkhchan*, پـرتـو انداز *pèrtèv-èndaz*, a. لامـع *lamè'*, pr. t. *lami'*, لـمـعـان *lèm'ân.*

Resplendissement, s. m., درخشندگـي *dèrèkhchèndègui*, pr. t. *dirakhchèndègui*, a. شـعـشـعـه *chè'èchè'è*, pr. t. *cha'cha'a*, ضيا *zia.*

Responsabilité, s. f., a. مسؤليّت *mès'ouliyèt*, جواب *djè-vab*, تضمّن *tèzèmmoun.*

Responsable, adj. des 2 g., a. مسؤل *mès'oul*, ضامن *zamèn*, pr. t. *zamïn*.

Responsif, **ive**, adj., متضمّن جواب *moutèzèmmèné djèvab*, pr. t. *mutèzammini djèvab*.

Ressaigner, v. a. saigner de nouveau V. **Saigner**.

Ressaisir, v. a. et se ressaisir, دو بارہ گرفتن *dou barè guèrèftèn*, دو بارہ بتصرّف آوردن *dou barè bè-tèçèrrouf âvourdèn*.

Ressasser, v. a., دو بارہ غربال کردن *dou barè ghèrbal kèrdèn*.

Ressaut, s. m., V. **Saillie**.

Resseller, v. a. remettre la selle à un cheval, V. **Seller**.

Ressemblance, s. f., a. شباهت *chèbahèt*, pr. t. *chèbahat*, مشابهت *muchabèhèt*, pr. t. *muchabihat*.

Ressemblant, **e**, adj., مانند *manènd*, a. شبیه *chèbih*, مشابه *mouchabèh*, pr. t. *muchabih*.

Ressembler, v. n., ماندن *mandèn*, مانند بودن *manènd boudèn*, شبیه بودن *chèbih boudèn*, شباهت داشتن *chèbahèt dachtèn*; — cela ne ressemble à rien, این بهیچ نمیماند *ïn bè-hitch nè-mi-manèd*.

Ressemeler, v. a., تخته کفش را نو کردن *tèkhté kèfch-ra noou kèrdèn*.

Ressemer, v. a. semer de nouveau, V. **Semer**.

Ressentiment, s. m. renouvellement d'un mal, اثر درد *ècèré dèrd*, a. اثر علّت *ècèré 'èllèt*, pr. t. *ècèri 'illèt*; — souvenir d'une injure, désir de vengeance, کین *kïn*, کینه *kinè*, a. بغض *boughz*; — garder un ressentiment, کینه داشتن *kinè dachtèn*.

Ressentir, v. a., حسّ كردن *hèss kèrdèn*. احساس كردن *èhsas kèrdèn*; — se ressentir, garder rancune, كينه در دل داشتن *kinè dèr dèl dachtèn*.

Resserré, e, adj., تنگ *tèng*, كم وسعت *kèm-vous'èt*, a. ضيق *ziq*, pr. t. *ziq*.

Resserrement, s. m., تنگى *tèngui*, a. تضييق *tèzyig*; — resserrement de cœur, tristesse, دلتنگى *dèl-tèngui*; — — terme de medecine, V. Constipation.

Resserrer, v. a., تنگ بستن *tèng bèstèn*; — lier plus fortement استوار كردن *oustèvar kèrdèn*, مستحكم كردن *moustèhkèm kèrdèn*; — rendre le ventre moins lâche, انقباض آوردن *ènqèbaz âvourdèn*, pr. t. *ïnqibaz âvourdèn*; — resserré, e, تنگ بسته *tèng-bèstè*, محكم بسته *meuhkèm-bèstè*.

Ressort, s. m. élasticité, V. Élasticité — morceau de métal, فنر *fènèr*; — au fig. force, énergie, a. قوّت *gouvvèt*; — moyen de réussir, a. وسيله *vècilè*, pl. وسايل *vèçayèl*, pr. t. *vèçaïl*, سبب *sèbèb*, pl. اسباب *èsbab*; — on dit: cela n'est pas de mon ressort, اين در قوّهٔ من نيست *ïn dèr qouvvèyé mèn nist*, اين از دستم بر نمى‌آيد *ïn èz dèst-èm bèr nè-mi-âyèd*, اين دخل بمن ندارد *ïn dèkhl bè-mèn nè-darèd*; — en dernier ressort, a. عاقبت الامر *'âqèbèt-oul-èmr*, pr. t. *'âqibèt-ul-amr*.

Ressortir, v. n. être du ressort de quelqu'un, وا بسته بودن *va-bèstè boudèn*, دخل داشتن *dèkhl dachtèn*, تعلّق داشتن *tè'èllouq dachtèn*, pr. t. *tè'alluq dachtèn*, تابع بودن *tabè' boudèn*, pr. t. *tabi' boudèn*; — sortir de nouveau, V. Sortir.

Ressortissant, e, adj., وابسته *va-bèstè*, a. تابع *tabè'*, pr. t. *tabi'*.

Ressouder, v. a. souder de nouveau, V. Souder.

Ressource, s. f., چاره *tcharè*, درمان *dèrman*; — sans ressource, infortuné, بیچاره *bi-tcharè*, بینوا *bi-nèva*; — je n'ai pas de ressource, چاره ندارم *tcharè nè-darèm*.

Ressouvenance, s. f., یاد *yad*, V. Souvenir.

Ressouvenir, s. m. V. Ressouvenance.

Ressouvenir, (se), v. pron., یاد داشتن *yad dachtèn*, یاد آمدن *yad âmèdèn*, بخاطر آمدن *bè-khatèr âmèdèn*.

Ressuage, s. m. action de ressuer, V. Ressuer.

Ressuer, v. n., تراویدن *tèravidèn*, تراوش کردن *tèravèch kèrdèn*, ترشح کردن *tèrèchchouh kèrdèn*, نم پس دادن *nèm pès dadèn*.

Ressusciter, v. a., زنده کردن *zèndè kèrdèn*, احیا کردن *èhya kèrdèn*, pr. t. *ihia kièrdèn*; — au fig. renouveler, تجدید کردن *tèdjdid kèrdèn*, تازه کردن *tazè kèrdèn*, V. Renouveler.

Ressusciter, v. n., زنده شدن *zèndè choudèn*, حیات تازه پیدا کردن *hèyaté tazè pèida kèrdèn*.

Ressuyer, v. a. essuyer de nouveau, V. Essuyer.

Restant, e, adj., باقی مانده *baqi-mandè*, a. باقی *baqi*.

Restaurant, e, adj. qui restaure, قوّت دهنده *qouvvèt-dèhèndè*, a. مقوّی *mouqèvvi*, pr. t. *muqavvi*; — remède restaurant, a. دوای مقوّی *dèvaï mouqèvvi*, pr. t. *dèvaï muqavvi*; — établissement d'un restaurateur, مهمانخانه *mèhman-khanè*.

Restaurateur, trice, s., معمور كننده *mè'èmour-kounèndè*, pr. t. *ma'mour kunèndè*; — en parlant des arts, رواج دهنده *rèvadj-dèhèndè*, a. مروّج *mourèvvèdj*, pr. t. *muravvidj*, مجدّد *moudjèddèd*, pr. t. *mudjèddid*; — aubergiste, صاحب مهمانخانه *sahèbé mèhman-khanè*, pr. t. *sahibi mihman-khanè*.

Restauration, s. f., a. تعمير *tè'èmir*, pr. t. *ta'mir*, مرمّت *mèrèmmèt*, ترميم *tèrmim*, اصلاح *èslah*, pr. t. *islah*; — restauration d'un état, تجديد نظم مملكت *tèdjdidé nèzmé mèmlèkèt*.

Restaurer, v. a. réparer, درست كردن *droust kèrdèn*, pr. t. *drust kièrdèn*, تعمير كردن *tè'èmir kèrdèn*, pr. t. *ta'mir kièrdèn*, مرمّت كردن *mèrèmmèt kèrdèn*; — restaurer sa santé, خودرا بحال آوردن *khoud-ra bè-hal âvourdèn*, تجديد صحّت كردن *tèdjdidé sèhhèt kèrdèn*, pr. t. *tadjdidi sahhat kièrdèn*; — au fig., احيا كردن *èhya kèrdèn*, pr. t. *ihia kièrdèn*; — restaurer les sciences, احيا كردن علم و معارف *èhya kèrdèné 'èlm-ou-mè'ârèf*; — se restaurer, قوّت پيدا كردن *qouv-vèt pèida kèrdèn*, بسر قوّت آمدن *bè-sèré qouvvèt âmèdèn*.

Reste, s. m., باقي مانده *baqi-mandè*, a. باقي *baqi*, بقيّه *bèqiyè*, pr. t. *baqiyè*, pl. بقايا *bèqaya*, pr. t. *baqaya*; — le reste de la vie, a. بقيّهٔ عمر *bèqiyèyé 'eumr*, pr. t. *baqiyèï 'umr*.

Rester, v. n., ماندن *mandèn*, باقي ماندن *baqi mandèn*; — il n'est rien resté, هيچ چيز نمانده است *hitch tchiz nè-mandè-èst*; — demeurer, ماندن *mandèn*, نشستن *nèchèstèn*.

Restituable, adj. des 2 g. qui doit être rendu, پس دادنی *pès-dadèni*; — qui peut être rétabli, بحالت اوّلش آوردن ممكن *bè-halèté èvvèl-èch âvourdèn moumkèn*, pr. t. *bè-halèti èvvèl-èch âvourdèn mumkin*, اصلاح پذیر *èslah-pèzir.*

Restituer, v. a. remettre dans son premier état, rétablir, بحالت اوّلی آوردن *bè-halèté èvvèli âvourdèn*, اصلاح کردن *èslah kèrdèn*; — rendre ce qui a été pris, پس دادن *pès dadèn.* ردّ کردن *rèdd kèrdèn.*

Restitution, s. f. restitution d'un texte, d'un passage, آوردن بحالت اوّلی *âvourdèné bè-halèté èvvèli*, تصحیح کردن *tèshih kèrdèn*, a. تصحیح *tèshih*, pr. t. *tashih*, اصلاح *èslah*, pr. t. *islah*; — action de rendre, پس دادن *pès dadèn*; — faire restitution, V. **Restituer**, dans le sens de rendre.

Restreindre, v. a., انقباض آوردن *ènqèbaz âvourdèn*, pr. t. *inqibaz âvurdèn*, قبض کردن *qèbz kèrdèn*; — au fig. diminuer, limiter, کم کردن *kèm kèrdèn*, pr. t. *kièm kièrdèn*, کاست کردن *kast kèrdèn*, pr. t. *kiast kièrdèn*, محدود کردن *mèhdoud kèrdèn*; — restreint, e, a. محدود *mèhdoud*, pr. t. *mahdoud.*

Restrictif, ive, تحدید کننده *tèhdid-kounèndè*, a. محدّد *mouhèddèd*, pr. t. *muhaddid*, مقیّد *mouqèiyèd*, pr. t. *muqaïyid.*

Restriction, s. f., a. قید *qèid*, pr. t. *qaïd*, pl. قیود *qouyoud*; — sans restriction, بی هیچ قیدی *bi hitch qèidi*, بدون قید *bè-douné qèid*, a. بلا قید *bè-la qèid*, pr. t. *bi-la qaïd.*

Restringent, e, adj., a. قابض *qabèz*, pr. t. *qabiz*, V. Astringent.

Résultant, e, adj., a. حاصل *hacèl*, pr. t. *hacil*, منتج *mountèdj*.

Résultat, s. m., a. نتيجه *nètidjè*, pl. نتايج *nètayèdj*, pr. t. *nètaïdj*, حاصل *hacèl*, pr. t. *hacil*.

Résulter, v. n., نتيجه بخشيدن *nètidjè bèkhchidèn*, pr. t. *nètidjè bakhchidèn*, حاصل شدن *hacèl choudèn*, لازم آمدن *lazèm âmèdèn*.

Résumé, s. m., a. اختصار *èkhtèçar*, pr. t. *ikhtiçar*, اجمال *èdjmal*, pr. t. *idjmal*, خلاصه *khoulacè*.

Résumer, v. a., مختصر كردن *moukhtècèr kèrdèn*, pr. t. *mukhtaçar kièrdèn*, مجمل كردن *moudjmèl kèrdèn*, pr. t. *mudjmil kièrdèn*, اختصار كردن *èkhtèçar kèrdèn*, pr. t. *ikhtiçar kièrdèn* — se résumer, حرفرا كوتاه كردن *hèrf-ra koutah kèrdèn*, pr. t. *harf-ra kutah kièrdèn*.

Résurrection, s. f., زنده شدن *zèndè choudèn*, a. احيا *èhya*, pr. t. *ihya*, قيامت *qèyamèt*, pr. t. *qiamèt*.

Rétablir, v. a., بحالت اوّل آوردن *bè-halèté èvvèl âvourdèn*, تازه كردن *tazè kèrdèn*; — sa santé, دو باره بحال آمدن *dou barè bè-hal âmèdèn*; — ses forces, دو باره بسر قوّت آمدن *dou barè bè-sèré qouvvèt âmèdèn*; — remettre en ordre, دو باره برشتهٔ نظم آوردن *dou barè bè-rèchtèyé nèzm âvourdèn*, pr. t. *dou barè bè-richtèï nazm âvurdèn*; — rétabi, e, بحالت اوّل آورده شده *bè-halèté èvvèl âvourdè-choudè*.

Rétablissement, s. m. action de rétablir, V. **Rétablir** et **Établissement**.

Retaille, s. f., morceau, تكه *tèkè*, پارچه *partchè*, pr. t. *partcha*.

Retailler, v. a. tailler de nouveau, V. **Tailler**.

Retaper, v. a., تعمير كردن *tè'èmir kèrdèn*, درست كردن *droust kèrdèn*.

Retard, s. m., دير *dir*, a. تأخير *tè'èkhir*; — sans retard, بى تأخير *bi tè'èkhir*, a. بلا تأخير *bè-la tè'èkhir*, pr. t. *bi-la tèèkhir*.

Retardataire, s. m., دير كننده *dir-kounèndè*, پس مانده *pès-mandè*, عقب مانده *'èqèb-mandè*.

Retardement, s. m., a. تأخير *tè'èkhir*, pr. t *tèèkhir*.

Retarder, v. a., بتأخير انداختن *bè-tè'èkhir èndakhtèn*, بعهدهٔ تأخير انداختن *bè-'euhdèyé tè'èkhir èndakhtèn*, دير كردن *dir kèrdèn*; — v. n., بعهدهٔ تأخير افتادن *bè-'euhdèyé tè'èkhir ouftadèn*, دير كردن *dir kèrdèn*; — en parlant d'une montre, كند كردن *kound kèrdèn*, كند بودن *kound boudèn*; — retardé, e, دير كرده *dir-kèrdè*, تأخير كرده *tè'èkhir kèrdè*.

Reteindre, v. a., دو باره رنگ كردن *dou barè rèng kèrdèn*.

Retendre, v. a. tendre de nouveau, V. **Tendre**.

Rétendre, v. a. étendre de nouveau, V. **Étendre**.

Retenir, v. a., نگاهداشتن *nègah-dachtèn*, پيش خود نگاهداشتن *piché khoud nègah-dachtèn*, pr. t. *pichi khod niguiah-dachtèn*; — en parlant de l'eau qu'on retient avec des écluses, گرفتن *guèrèftèn*, pr. t. *gui-*

riftèn, راه آب گرفتن *rahé âb guèrèftèn*; — retenu, e, نگاهداشته شده *nègah-dachtè-choudè*; — retenir dans sa mémoire, در خاطر نگاه داشتن *dèr khatèr nègah dachtèn*; — par cœur, حفظ کردن *hèfz kèrdèn*, ازبر کردن *èz-bèr kèrdèn*; — se retenir, خودرا ضبط کردن *khoud-ra zèbt kèrdèn*, pr. t. *khod-ra zabt kièrdèn.*

Rétention, s. f., بند *bènd*; — rétention d'urine, شاش‌بند *chach-bènd*, a. احتباس البول *èhtèbas-oul-booul*, pr. t. *ihtibas ul-bèvl.*

Rétentionnaire, s. m. terme de jurisprudence. a. مختلس *moukhtèlès*, pr. t. *mukhtalis.*

Retentir, v. n., صدا کردن *sèda kèrdèn*, غریو انداختن *ghèriv èndakhtèn.*

Retentissant, e, adj., صدا کنان *sèda-kounan*, ولوله انداز *vèlvèlè-èndaz.*

Retentissement, s. m., غریو *ghèriv*, a. صدا *sèda*, ولوله *vèlvèlè.*

Retentum, s. m. article que les juges n'expriment pas dans un arrêt qu'ils rendent, a. شرط ضمنی *chèrté zèmnii*, pr. t. *charti zimnii*; — ce qu'on retient en soi-même, a. مرام مخفی *mèramé mèkhfi*, pr. t. *mèrami makhfi*, مرام خفی *mèramé khèfi*, pr. t. *mèrami khafi.*

Retenu, e, adj., خود دار *khoud-dar*, a. محترز *mouhtèrèz*, pr. t. *muhtèriz.*

Retenue, s. f., خود داری *khoud-dari*, خویشتنداری *khichtèn-dari*, a. حزم *hèzm*, حزامت *hèzamèt*, pr. t. *hazamèt*, احتراز *èhtèraz*, pr. t. *ihtiraz.*

Réticence, s. f., a. کتم *kètm.*

Réticulaire, adj. des 2 g., شبکه وار *chèbèkè-var*, شبکه *chèbèkè*, a. مشبّک *mouchèbbèk.*

Rétif, ive, adj., بدخو *bèd-khou*, سرکش *sèr-kèch*, حرون *hèroun*, pr. t. *haroun.*

Rétine, s. f., شبکۀ طبقۀ چشم *chèbèkèyé tèbèqèyé tchèchm*, pr. t. *chabakaï tabaqaï tchèchm.*

Retirade, s. f., استحکام پشت قلعه *èstèhkamé pouchté qèl'è.*

Retirement, s. m., در هم کشیده شدن *dèr hèm kèchidè choudèn*, ترنجیدن *touroundjidèn.*

Retiré, e, adj., جای تنهایی *djaï tènhayi*; — homme retiré, تنها نشین *tènha-nèchïn*, گوشه نشین *gouchè-nèchïn.*

Retirer, v. a. tirer de nouveau, V. **Tirer**; — tirer à soi, کشیدن *kèchidèn*, جذب کردن *djèzb kèrdèn*; — tirer quelque chose d'un lieu où cette chose avait été, در آوردن *dèr âvourdèn*, بیرون آوردن *biroun âvourdèn*; — percevoir, recueillir, حاصل کردن *hacèl kèrdèn*; — au fig. retirer sa parole, از حرف خود برگشتن *èz hèrfé khoud bèr-guèchtèn*, pr. t. *èz harfi khod bèr-guèchtèn*, از حرف خود نکول کردن *èz hèrfé khoud noukoul kèrdèn*; — se retirer, se tenir en arrière, خودرا پس کشیدن *khoud-ra pès kèchidèn*; — se retirer du service, ترک خدمت کردن *tèrké khèdmèt kèrdèn*, pr. t. *tarki khidmèt kièrdèn*, از خدمت دست کشیدن *èz khèdmèt dèst kèchidèn*, استعفا کردن *èstè'èfa kèrdèn*, pr. t. *isti'fa kièrdèn*; — se retirer du monde, ترک دنیا کردن *tèrké dounia kèrdèn*; — se retirer, s'en aller,

رفتن *rèftèn* ; — retiré, e, کشیده شده *kèchidè-choudè* ; — sorti, در آورده شده *dèr âvourdè choudè* ; — retiré du service, ترك خدمت كرده *tèrké khèdmèt kèrdè*, استعفا كرده *èstè'èfa kèrdè*, pr. t. *isti'fa-kièrdè* ; — retiré du monde, ترك دنيا كرده *tèrké dounia kèrdè*, منزوى شده *mounzèvi-choudè*.

Retomber, v. n. tomber de nouveau, V. **Tomber** ; — retomber malade, نكس كردن *nouks kèrdèn*.

Retondre, v. a. tondre de nouveau, V. **Tondre**.

Retordement, s. m., دو باره تاب دادن *dou barè tab dadèn*.

Retordeur, **euse**, s., ابريشم ريس *èbrichoum-ris*, pr. t. *ibrichum-ris*.

Retordre, v. a. tordre de nouveau, V. **Tordre**.

Rétorquer, v. a., بدلايل مدّعى اثبات مدّعاى خود كردن *bè-dèlayèlé mouddè'i èsbaté mouddè'âï khoud kèrdèn*.

Retors, **e**, adj., چنديىن دفعه تاب خورده *tchèndïn dèf'è tab-khourdè*.

Rétorsion, s. f. action de rétorquer, V. **Rétorquer**.

Retouche, s. f., a. تصحيح *tèshih*, pr. t. *tashih*, مرمّت *mèrèmmèt*.

Retoucher, v. a. toucher de nouveau, V. **Toucher** ; — corriger, درست كردن *droust kèrdèn*.

Retour, s. m., بر گشتن *bèr guèchtèn*, a. مراجعت *mouradjè'èt*, pr. t. *muradja'at*, رجعت *roudj'èt*, pr. t. *ridj'at*, معاودت *mou'âvèdèt* ; — ce qu'on donne en sus, سر *sèr* ; — réciprocité, a. طرفين *tèrèfein*, pr. t. *tarafein*, معامله بمثل *mou'âmèlè bè-mèsl*, مقابله *mouqabèlè*, pr. t. *muqabilè*.

Retourné, گنجفۀ وارونه گذاشته *guèndjèfèyé varounè gouzachtè.*

Retourner, v. n., بر گشتن *bèr guèchtèn*, مراجعت کردن *mouradjè'èt kèrdèn*, pr. t. *muradja'at kièrdèn*, معاودت کردن *mou'âvèdèt kèrdèn*, pr. t. *mu'âvèdèt kièrdèn*, انصراف کردن *ènsèraf kèrdèn*, pr. t. *ïnsiraf kièrdèn*; — retourner sur ses pas ; en turc et en persan, on emploie les mêmes mots que ci-dessus.

Retourner, v. a., بر گردانیدن *bèr guèrdandèn*, وارونه کردن *varounè kèrdèn.*

Retracer, v. a. tracer de nouveau, V. **Tracer**; — se retracer, یاد کردن *yad kèrdèn*, بخاطر آوردن *bè-khatèr âvourdèn.*

Rétractation, s. f., از حرف خود بر گشتن *èz hèrfé khoud bèr guèchtèn*, pr. t. *èz harfi khod bèr guèchtèn*, a. نکول *noukoul*, pr. t. *nukioul.*

Rétracter, v. a., از حرف خود بر گشتن *èz hèrfé khoud bèr guèchtèn*, pr. t. *èz harfi khod bèr guèchtèn*, نکول کردن *noukoul kèrdèn.*

Rétractation, s. f. terme de médecine, بر خود کشیدگی *bèr khoud kèchidègui*, pr. t. *bèr khod kèchidègui*, ترنجیدگی *touroundjidègui.*

Retraire, v. a. terme de palais, مال فروختهرا پس گرفتن *malé fouroukhtè-ra pès guèrèftèn*, pr. t. *mali furoukhtè-ra pès guiriftèn.*

Retrait, s. m. action de retraire, V. **Retraire**.

Retraite, s. f., بر گشتن *bèr guèchtèn*, a. عودت *'oudèt*, pr. t. *'avdèt*, انصراف *ènsèraf*, pr. t. *ïnsiraf*, انعطاف *èn'ètaf*,

pr. t. *in'itaf*, عطف العنان *ètf'oul-'ènan*, pr. t. *'atf-ul-'inan*; — éloigné du monde, گوشه نشینی *gouchè-nèchini*, ترك دنیا *tèrké dounia*, a. عزلت *'èzlèt*, pr. t. *'euzlèt*, انزوا *ènzèva*, pr. t. *inziva*; — lieu de retraite, عزلتگاه *'èzlèt-gah*, pr. t. *'euzlèt-guiah*; — asile, refuge, جای بست *djaï-bèst*; — retraite de voleurs, نشیمن گاه دزدان *nèchimèn-gahé douzdan*; — pension, a. علوفه *'oulloufè*, pr. t. *'eulufè*, مستمری *moustèmèrri*, وظیفه *vèzifè*; — battre la retraite, طبل انصراف زدن *tèblé ènsèraf zèdèn*.

Retraité, e, adj., دارنده مستمری *darèndèyé moustèmèrri*.

Retranchement, s. m., action de couper, بریده شدن *bouridè choudèn*, a. قطع *qèt'*, pr. t. *qat'*, انقطاع *ènqèta'*, pr. t. *inqita'*; — terme de fortification, سنگر *sènguèr*, a. مترس *mètèrès*, pr. t. *mètèris*, pl. متارس *mètarès*, pr. t. *mètaris*.

Retrancher, v. a. diminuer, کم کردن *kèm kèrdèn*, تخفیف دادن *tèkhfif dadèn*, pr. t. *takhfif dadèn*; — ôter, enlever, بریدن *bouridèn*, قطع کردن *qèt' kèrdèn*; — terme de guerre, سنگر بستن *sènguèr bèstèn*; — se retrancher, se restreindre, بر خود منحصر کردن *bèr khoud mounhèçèr kèrdèn*; — en terme de guerre, متحصّن شدن *moutèhèssèn choudèn*, تحصّن کردن *tèhèssoun kèrdèn*.

Retravailler, v. a. travailler de nouveau, V. **Travailler**.

Retrayant, e, s. et adj., استرداد کننده مال فروخته

شده را *èstèrdad-kounèndèyé malé fouroukhtè-choudè-ra.*

Rétrécir, v. a., تنگ کردن *tèng kèrdèn,* کم عرض کردن *kèm-'èrz kèrdèn,* تنگتر کردن *tèng-tèr kèrdèn*; — v. n. et se rétrécir, تنگ شدن *tèng choudèn,* فا هم آمدن *fa-hèm âmèdèn*; — rétréci, e, تنگ شده *tèng-choudè,* فا هم آمده *fa-hèm-âmèdè*; — au fig. esprit rétréci, a. عقل ناقص *'èqlé naqès,* pr. t. *'aqli naqis.*

Rétrécissement, s. m., فا هم آمدن *fa-hèm âmèdèn,* بهم کشیده شدن *bè-hèm kèchidè choudèn,* تنگ شدن *tèng choudèn,* کم عرض شدن *kèm-èrz choudèn,* pr. t. *kièm-'arz choudèn.*

Retremper, v. a. tremper de nouveau V. **Tremper**; — au fig. donner de la vigueur, از نو قوّت دادن *èz noou gouvvèt dadèn.*

Rétribution, s. f., a. مواجب *mèvadjèb,* pr. t. *mèvadjib,* اجرت *eudjrèt.*

Rétribuer, v. a., مواجب دادن *mèvadjèb dadèn,* اجرت دادن *eudjrèt dadèn.*

Rétroactif, ive, adj., عامل به زمان گذشته *'âmèlé bè-zèmané gouzèchtè,* a. عامل علی الماضی *'âmèl 'èlal-mazi,* pr. t. *'âmil 'alal-mazi.*

Rétroaction, s. f., a. عمل علی الماضی *'èmèl 'èlal-mazi,* pr. t. *'amèl 'alal-mazi.*

Rétroagir, v. n., به زمان گذشته معمول داشتن *bè-zèmané gouzèchtè mè'èmoul dachtèn.*

Rétrocéder, v. a., دو باره وا گذاشتن *dou barè va-gouzachtèn.*

Rétrocession, s. f. action de rétrocéder, V. **Rétrocéder**.

Rétrogradation, s. f., a. رجعت *roudj'èt*, pr. t. *ridj'at*, V. Rétrograder.

Rétrograde, adj. des 2 g., پس رونده *pèst-rèvèndè*, عقب رونده *'èqèb-rèvèndè*.

Rétrograder, v. n., پس رفتن *pèst rèftèn*, عقب رفتن *'èqèb rèftèn*, pr. t. *'aqab rèftèn*, پس نشستن *pèst nèchèstèn*, pr. t. *pèst nichèstèn*.

Retroussement, s. m., a. تشمير *tèchmir*, V. Retrousser.

Retrousser, v. a, بالا گرفتن *bala guèrèftèn*, pr. t. *bala guiriftèn*, بلند كردن *boulènd kèrdèn*, pr. t. *bulènd kièrdèn*, بالا كشيدن *bala kèchidèn*, تشمير كردن *tèchmir kèrdèn*, pr. t. *tachmir kièrdèn*.

Retroussis, s. m., لب برگشته *lèb bèr guèchtè*.

Retrouver, v. a. trouver de nouveau, V. Trouver.

Rets, s. m., دام *dam*, a. حبالت *hèbalèt*, pr. t. *hibalèt*, pl. حبايل *hèbayèl*, pr. t. *habaïl*; — tendre des rets, دام گذاشتن *dam gouzachtèn*, ou دام نهادن *dam nèhadèn*, pr. t. *dam nihadèn*.

Rétudier, v. a. étudier de nouveau, V. Étudier.

Réunion, s. f., پيوستگی *pèivèstègui*, a. جمع *djèm'*, pr. t. *djam'*, التيام *èltiam*, pr. t. *iltiam*; — rassemblement de personnes, انجمن *èndjoumèn*, pr. t. *èndjumèn*, a. مجلس *mèdjlès*, pr. t. *mèdjlis*, جمعيّت *djèm'iyèt*, pr. t. *djam'iyèt*, جماعت *djèma'èt*, pr. t. *djèma'at*; — accord, يكرنگی *yèk-rèngui*, يكجهتی *yèk-djèhèti*, pr. t. *yèk-djihèti*, a. اتّفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq*, اتّحاد *èttèhad*, pr. t. *ittihad*, موافقت *mouvafèqèt*, pr. t. *muvafaqat*; — la réunion des esprits, موافقت افكار *mouvafè-*

qèté èfkar, pr. t. *muvafaqati èfkiár*; — adjonction, همراهی *hèm-rahi*, a. انضمام *ènzèmam*, pr. t. *ïnzimam*, التحاق *èltèhaq*, pr. t. *iltihaq*.

Réunir, v. a. joindre ce qui était désuni, بهم پیوستن *bè-hèm pèivèstèn*, التیام دادن *èltiam dadèn*, pr. t. *iltiam dadèn*, وصل کردن *vèsl kèrdèn*, pr. t. *vasl kièrdèn*; — rassembler ce qui était épars, یکجا جمع کردن *yèk-dja djèm' kèrdèn*; — réconcilier, آشتی دادن *âchti dadèn*; — joindre, ضمّ کردن *zèmm kèrdèn*, الحاق کردن *èlhaq kèrdèn*, pr. t. *ilhaq kièrdèn*; — se réunir, se rapprocher, se joindre, بهم پیوسته شدن *bè hèm pèivèstè choudèn*, التیام پذیرفتن *èltiam pèzirouftèn*, pr. t. *iltiam pèzirèftèn*; — se rassembler dans un lieu, یکجا جمع شدن *yèk-dja djèm' choudèn*, بهمدیگر رسیدن *bè hèm-diguèr rècidèn*; — se réconcilier, آشتی کردن *âchti kèrdèn*; — s'accorder, اتّفاق کردن *èttèfaq kèrdèn*, pr. t. *ittifaq kièrdèn*, متّفق شدن *mouttèfèq choudèn*, pr. t. *muttèfiq choudèn*; — réuni, e, جمع شده *djèm'-choudè*, بهم پیوسته شده *bè-hèm pèivèstè-choudè*.

Réussir, v. n., از عهده بر آمدن *èz 'euhdè bèr âmèdèn*, مراد حاصل کردن *mourad hacèl kèrdèn*, pr. t. *murad hacil kièrdèn*, شدن *choudèn*; — il n'a pas réussi, از عهده اش بر نیآمد *èz 'euhdè-èch bèr nè-yâmèd*; — cela n'a pas réussi, نشد *nè-choud*.

Réussite, s. f., a. حسن نتیجه *heusné nètidjè*, pr. t. *husni nètidjè*; — la réussite d'une affaire, حسن نتیجهٔ امری *heusné nètidjèyé èmri*, حصول مقصود *houçoulé mèqsoud*.

Revaloir, v. a., در مقام تلافی بر آمدن *dèr mèqamé tèlafi bèr âmèdèn.*

Revanche, s. f., a. تلافی *tèlafi*, انتقام *èntèqam*, pr. t. *ïntiqam*, مقابله *mouqabèlè*, pr. t. *muqabilè*; — prendre sa revanche, تلافی کردن *tèlafi kèrdèn*, انتقام کشیدن *èntèqam kèchidèn.*

Revancher, v. a., (peu usité), یاوری کردن *yavèri kèrdèn*, حمایت کردن *hèmayèt kèrdèn*, pr. t. *himayèt kièrdèn*, پشتداری کردن *poucht-dari kèrdèn*; — se revancher, مدافعه کردن *moudafè'è kèrdèn*; — rendre la pareille, معامله بمثل کردن *mou'âmèlè bè-mèsl kèrdèn*, pr. t. *mu'âmilè bè-misl kièrdèn.*

Rêvasser, v. n., خواب پریشان دیدن *khabé pèrichan didèn.*

Rêve, s. m., خواب *khab*, a. رویا *rouya*, حلم *houlm*, pl. احلام *èhlam*, pr. t. *ahlam*; — au fig., a. خیال *khial*, pr. t. *khaïal*, pl. خیالات *khialat*, pr. t. *khaïalat.*

Revêche, adj. des 2 g. âpre au goût, زمخت *zoumoukht*, a. عفص *'èfès*; — au fig., بد خو *bèd-khou*, سرکش *sèr-kèch.*

Réveil, s. m., بیداری *bidari.*

Réveille-matin, s. m., ساعت زنگدار *sa'èté sèng-dar*, pr. t. *sa'ati sèng-dar*, ساعت بیدار کننده *sa'èté bidar-kounèndè.*

Réveiller, v. a., بیدار کردن *bidar kèrdèn*, از خواب بیدار کردن *èz khab bidar kèrdèn*; — au fig. renouveler, تجدید کردن *tèdjdid kèrdèn*, تازه کردن *tazè kèrdèn*, v. ce mot; — se réveiller, s'éveiller, بیدار شدن *bidar choudèn*, از خواب بیدار شدن *èz khab bidar chou-*

dèn; — au fig. sortir de l'indolence, از خواب غفلت بیدار شدن *èz khabé ghèflèt bidar choudèn*; — se renouveler, تازه شدن *tazè choudèn*, متجدد شدن *moutèdjèddèd choudèn*, pr. t. *mutèdjèddid choudèn*; — réveillé, e, بیدار *bidar*.

Révélateur, trice, s., خبر دهنده *khèbèr-dèhèndè*, pr. t. *khabèr-dèhèndè*.

Révélation, s. f. action de révéler, V. **Révéler**; — il signifie aussi inspiration divine, a. الهام *èlham*, pr. t. *ilham*, pl. الهامات *èlhamat*, pr. t. *ilhamat*, وحی *vèhi*, pr. t. *vahi*, وحی ربّانی *vèhiyé rèbbani*, pr. t. *vahiï rabbani*.

Révéler, v. a. découvrir une chose qui était secrète, فاش کردن *fach kèrdèn*; — révélé, e, فاش شده *fach choudè* افشا شده *èfcha-choudè*.

Revenant, s. m., a. روح المیّت *rouh-oul-mèiyit*.

Revenant, e, adj. qui plaît, qui est agréable (peu usité dans ce sens, دلپسند *dèl-pècènd*, pr. t. *dil-pècènd*, دلچسب *dèl-tchèsp*, مطبوع *mètbou'*.

Revenant-bon, s. m., a. profit, avantage fortuit, مداخل *mèdakhèl*.

Revendeur, euse, s., کهنه فروش *keuhnè-fourouch*, a. دلّال *dèllal*.

Revendication, s. f., a. طلب *tèlèb*, pr. t. *talèb*, استرداد *èstèrdad*, pr. t. *istirdad*.

Revendiquer, v. a., پس خواستن *pès khastèn*, استرداد کردن *èstèrdad kèrdèn*, pr. t. *istirdad kièrdèn*, مطالبه کردن *moutalèbè kèrdèn*.

Revendre, v. a., دو بـــاره فـــروخـــتـــن *dou barè fou-roukhtèn.*

Revenir, v. n.. باز آمدن *baz âmèden,* دو بـاره آمـدن *dou barè âmèdèn*; — retourner, بر گـشـتـن *bèr guèchtèn,* معاودت كردن *mou'âvèdèt kèrdèn,* مراجعت كردن *mou-radjè'èt kèrdèn,* pr. t. *muradja'at kièrdèn*; — revenir sur ses pas, بر گـشـتـن *bèr guèchtèn*; — revenir sur l'eau (proverbe) دو باره كار خودرا ساختن *dou barè karé khoud-ra sakhtèn*; — en parlant des troupes, revenir à la charge, دو بـاره هجوم آوردن *dou barè houdjoum âvourdèn*; — au fig. revenir à la charge, مكرّر كـردن *moukèrrèr kèrdèn,* pr. t. *mukièrrèr kièrdèn,* اصرار كردن *èsrar kèrdèn,* pr. t. *israr kièrdèn*; — à combien cela revient-il? ارزش اين چه قدر است *èrzèché ïn tchè qèdr-èst,* pr. t. *èrzèchi ïn tchi qadr-èst*; — être à l'avantage de quelqu'un, حاصل شدن *hacèl choudèn,* pr. t. *hacil choudèn*; -- que vous en revient-il? از اين براى شما چه حاصل *èz ïn bèraï chouma tchè hacèl,* pr. t. *èz ïn bèraï chouma tchi hacil*; — revenir à la santé, بحال آمدن *bè-hal âmèdèn*; — revenir à soi, بـهـوش آمـدن *bè-houch âmèdèn*; — en parlant des plantes, repousser, دو باره روييدن *dou barè rouyidèn,* دو باره سبز شدن *dou barè sèbz choudèn*; — revenir à l'esprit, بخاطر آمـدن *bè-khatèr âmèdèn*; — revenu, e, بر گشـتـه *bèr guèchtè,* باز آمده *baz-âmèdè.*

Revente, s. f., فروش مكرّر *fourouché moukèrrèr,* pr. t. *fu-rouchi mukièrrèr.*

Revenu, s. m., بهره *bèhrè,* a. مـداخل *mèdakhèl,* pr. t. *mè-*

dakhil, ایراد *irad*, pl. ایرادات *iradat*, واردات *varèdat*, pr. t. *varidat*.

Revenue, s. f., شاخهای نو رسته *chakh-haï noou-rèstè*, رشتاك *rèchtak*.

Rêver, v. n., خواب دیدن *khab didèn*, در خواب دیدن *dèr khab didèn*; — méditer, اندیشه کردن *èndichè kèrdèn*; — être distrait, ذهن پریشان بودن *zèhn- pèrichan boudèn*; — être dans le délire, dire des choses extravagantes, هذیان گفتن *hèzian goftèn*.

Réverbération, s. f., a. عکس نور *'èksé nour*, pr. t. *'aksi nour*, انعکاس ضیا *èn'èkacé zia*, pr. t. *in'ikiaci zia*.

Réverbère, s. m. miroir d'une lampe, آینهٔ عکس انداز *âïnèyé 'èks-èndaz*, pr. t. *âïnèï 'aks-èndaz*; — lanterne, a. فانوس *fanous*.

Réverbérer, v. a., عکس انداختن *'èks endakhtèn*.

Reverdir, v. a., دو باره رنگ سبز زدن *dou barè rèngué sèbz zèdèn*; — v. n., دو باره سبز شدن *dou barè sèbz choudèn*.

Révéremment, adv., با حرمت *ba heurmèt*.

Révérence, s. f., آزرم *âzèrm*, a. حرمت *heurmèt*, احترام *èhtèram*, pr. t. *ihtiram*; — mouvement en se baissant pour saluer, سر فرود *sèr-feroud*, a. خضوع *khouzou'*, تواضع *tèvazou'*, pr. t. *tèvazu'*; — titre d'honneur, a. عالیجناب *âli-djènab*, جناب فضیلة مآب *djènabé fèzilèt-mèâb*, pr. t. *djènabi fazilèt-mèâb*.

Révérencieusement, adv.. ادبانه *èdèbanè*, با ادب *ba èdèb*, از روی ادب *èz rouï èdèb*.

Révérencieux, **se**, adj., بـا ادب *ba èdèb*, a. مـؤدّب *mou'èddèb.*

Révérend, **e**, adj., شـايـان آزرم *chayané âzèrm*, a. محترم *mouhtèrèm*, pr. t. *muhtaram*, واجـب الاحـتـرام *vadjèb-oul-èhtèram.*

Révérendissime, adj. des 2 g., a. جليل الاحترام *djèlil-oul-èhtèram*, pr. t. *djèlil-ul-ihtiram.*

Révérer, v. a., محترم داشتن *mouhtèrèm dachtèn*, احترام كردن *èhtèram kèrdèn*; — révéré, e, a. محترم *mouhtèrèm*, pr. t. *muhtaram.*

Rêverie, s. f., a. استغراق الذهن *èstèghraq-ouz-zèhn*, pr. t. *istighraq-uz-zihn*; — idée extravagante, خيال بى پا *khialé bi pa*, خـيـال بى مآل *khialé bi mè'al*, a. خـيـال باطل *khialé batèl*, pr. t. *khaïali batil*, pl. خيالات باطله *khialaté batèlè*, pr. t. *khaïalati batilè.*

Revers, s. m. coup d'arrière main, زنش به پشت دسـت *zènèché bè-pouchté dèst*; — le dessus de la main, پشت دست *pouchté dèst*; — le côté opposé à l'effigie d'une médaille, پشت سكّه *pouchtè sèkkè*, pr. t. *puchti sikkè*; — la seconde page d'un feuillet, پـشـت ورق *pouchté vèrèq*, a. ظـهـر *zèhr*; — sens contraire, وارونـه *varounè*, a. عكس *'èks*, pr. t. *'aks*; — au fig. disgrâce, بر گشتن بخت *bèr-guèchtèné bèkht*, واژگـونـى بخت *vajgounii bèkht.*

Réversible, adj. des 2 g., انـتـقـال پـذير *èntéqal pèzir*, pr. t. *ïntiqal-pèzir*, انتقـالـش ممكن *èntèqal-èch-moumkèn*, pr. t. *ïntiqal-èch-mumkïn*, a. راجـع *radjé*, pr. t. *radji'*, عايد *'âyèd.*

Réversion, s. f., a. انتقال *èntèqal*, pr. t. *ïntiqal*, عايد *'âyèd*, pr. t. *'âïd.*

Revêtement, s. m., ديوار *divar*; — revêtement du fossé, ديوار خندق *divaré khèndèq.*

Revêtir, v. a. habiller, رخت پوشاندن *rèkht pouchandèn*, رخت دادن *rèkht dadèn*, pr. t. *rakht dadèn*; — revêtir ou se revêtir, پوشيدن *pouchidèn*; — revêtir le sabre, شمشير بكمر بستن *chèmchir bè-kèmèr bèstèn*, pr. t. *chimchir bè-kièmèr bèstèn*; — revêtir, garnir d'un revêtement, سنگر بندى كردن *sènguèr-bèndi kèrdèn*; — revêtu, e, habillé, رخت پوشيده *rèkht-pouchidè*, a. ملبّس *moulèbbès*, pr. t. *mulèbbis*; — garni de revêtement, اطرافش سنگر بسته *ètraf-èch sènguèr-bèstè*; — au fig. orné, زينت كرده *zinèt-kèrdè*, a. مزيّن *mouzèiyèn*, متحلّى *moutèhèlli*, pr. t. *mutèhalli.*

Rêveur, euse, adj., گرفتار فكر و انديشه *guèrèftaré fèkr-ou-èndichè*, pr. t. *guiriftari fikr-u-èndichè*, a. متفكّر *moutèfèkkèr*, pr. t. *mutèfèkkir.*

Revirement, s. m. action de revirer, برگشت *bèr-guècht.*

Revirer, v. n. terme de marine, بر گردانيدن *bèr-guèrdanidèn.*

Réviser, v. a., دو باره وارسى كردن *dou barè va-rèci kèrdèn.*

Réviseur, s. m., وارسى كننده *varèci-kounèndè*, a. مميّز *moumèiyèz*, pr. t. *mumèiyiz.*

Révision, s. f., وارسى مجدّد *va-rècii moudjèddèd.*

Revivication. s. f., terme de chimie, معدنى را بحالت اصلى بر آوردن *mè'èdèni-ra bè-halèté èsli bèr âvourdèn.*

Revivifier, v. a., حیات تازه بخشیدن *hèyaté tazè bèkhchidèn.*

Revivre, v. n., دو باره زنده شدن *dou barè zèndè choudèn*; — faire revivre, دو باره زنده کردن *dou barè zèndè kèrdèn*, حیات تازه بخشیدن *hèyaté tazè bèkhchidèn*; — renouveler, تازه کردن *tazè kèrdèn*, تجدید کردن *tèdjdid kèrdèn.*

Révocable, adj. des 2 g., منسوخ شدنی *mènsoukh-choudèni*, نسخ پذیر *nèskh-pèzir*, ابطال پذیر *èbtal-pèzir*, pr. t. *ibtal-pèzir*; — qui peut être destitué, عزل پذیر *'èzl-pèzir*, pr. t. *'azl-pèzir*, a. ممکن العزل *moumkèn oul-'èzl*, pr. t. *mumkïn-ul-'azl.*

Révocation, s. f. action de révoquer, a. نسخ *nèskh*, ابطال *èbtal*, pr. t. *ibtal*, عزل *'èzl*, pr. t. *'azl.*

Révocatoire, adj. des 2 g., منسوخ کننده *mènsoukh-kounèndè*, a. ناسخ *nacèkh*, pr. t. *nacikh*, مبطل *moubtèl*, pr. t. *mubtil.*

Revoir, v. a. voir de nouveau, V. **Voir.**

Révoltant, **e**, adj., وحشت انگیز *vèhchèt-ènguiz*, نفرت انگیز *nèfrèt-ènguiz*, a. مکروه *mèkrouh*, عنیف *'ènif*, pr. t. *'anif.*

Révolte, s. f., شورش *chourèch*, یاغیگری *yaghi-guèri*, a. عصیان *'ècian*, pr. t. *'ician.*

Révolter, v. a., بشورش انگیختن *bè-chourèch ènguikhtèn*, بیاغیگری انگیختن *bè-yaghi-guèri ènguikhtèn*, بعصیان تحریک کردن *bè-'ècian tèhrik kèrdèn*, pr. t. *bè-'ician tahrik kièrdèn*; — indigner, بغضب آوردن *bè-ghèzèb âvourdèn*, دیوانه کردن *divanè kèrdèn*; — se

révolter, سرکشی کردن *sèr-kèchi kèrdèn*, سر از اطاعت پیچیدن *sèr èz èta'èt pitchidèn*, یاغی شدن *yaghi choudèn*, عصیان کردن *'ècian kèrdèn*, عاصی شدن *'âci choudèn*; — s'emporter, بغضب آمدن *bè-ghèzèb âmèdèn*; — révolté, e, یاغی شده *yaghi-choudè*, a. عاصی *'âci*, pr. t. *'âci*, pl. عصات *'ouçat.*

Révolu, e, adj., بآخر رسیده *bè-âkhèr-rècidè*, تمام شده *tèmam-choudè*, منقضی شده *mounqèzi-choudè*, a. منقضی *mounqèzi*, pr. t. *munqazi.*

Révolution, s. f. retour d'une planète ou d'un astre quelconque, a. دور *doour*, pr. t. *dèvr*, pl. دوران *doouran*, pr. t. *dèvran*; — révolution périodique, a. دورهٔ مناوبه *doourèyé mounavèbé*, pr. t. *dèvrèï munavèbè*; — révolution des planètes, دورهٔ سیّارگان *doourèyé sèiyarègan*; — révolution du temps, a. انقلاب زمان *ènqèlabé zèman*, pr. t. *ïnqilabi zèman*; — trouble, شورش *chourèch*, بهم خوردن اوضاع دولت *bè-hèm khourdèné oouza'é dooulèt*, pr. t. *bè-hèm khordèni èvza'i dèvlèt*, a. اختلال *èkhtèlal* pr. t. *ikhtilal*, اغتشاش *èghtèchach*, pr. t. *ightichach*; — changement, a. تغییر *tèghyir*, تغیّر *tèghèiyour*, pr. t. *tèghèiyur*, pl. تغیّرات *tèghèiyourat*, تبدّل *tèbèddoul*, pr. t. *tèbèddul*, pl. تبدّلات *tèbèddoulat.*

Révolutionnaire, s. m., شورش کننده *chourèch-kounèndè*, اختلال انگیز *èkhtèlal-ènguiz*, pr. t. *ikhtilal-ènguiz*, a. مفسد *moufsèd*, pr. t. *mufsid*, pl. مفسدین *moufsèdïn*, pr. t. *mufsidïn.*

Révolutionner, v. a., شورش بر پا کردن *chourèch bèr pa*

kèrdèn, شورش انكيختن *chourèch ènguikhtèn*, افساد كردن *èfsad kèrdèn.*

Revomir, v. a. vomir de nouveau, V. Vomir.

Révoquer, v. a. destituer, عزل كردن *'èzl kèrdèn*, pr. t. *'azl kièrdèn*, معزول كردن *mè'èzoul kèrdèn*; — annuler, منسوخ كردن *mènsoukh kèrdèn*, باطل كردن *batèl kèrdèn*, pr. t. *batil kièrdèn*; — révoquer en doute, شك داشتن *chèk dachtèn*, متشكك بودن *moutèchèkkèk boudèn*, شبهه داشتن *cheubhè dachtèn.*

Revu, e, adj., درست شده *droust-choudè*, تصحيح شده *tèshih-choudè.*

Revue, s. f., رسيدكى *rècidègui*, وارسى *varèci*, a. تفتيش *tèftich*; — inspection des troupes, سان قشون *sané qouchoun.*

Révulsif, ive, adj. terme de médecine, بر كردانده *bèr guèrdanèndè*, pr. t. *bèr guirdanèndè*, a. صارف *sarèf*, pr. t. *sarif.*

Révulsion, s. f., بر كشت *bèr guècht*, بر كشتن *bèr guèchtèn*, a. انصراف *ènsèraf*, pr. t. *ïnsiraf*, تحويل المواد *tèhvil-oul-mèvad.*

Rez-de-chaussée, s. m., روى زمين *rouï zèmïn*, a. وجه الارض *vèdjh-oul-èrz*, pr. t. *vèdjh ul-arz.*

Rhabillage, s. m. correction insuffisante d'un mauvais ouvrage, كل مالى *guèl-mali*, pr. t. *guil-mali*, a. مرمّت *mèrèmmèt.*

Rhabiller, v. a. habiller de nouveau, V. Habiller; — il signifie aussi raccommoder, درست كردن *droust kèr-*

dèn, كُل مالى، كَردن *guèl-mali kèrdèn*, pr. t. *guil-ma!i kièrdèn.*

Rhapontic, s. m. plante, V. **Rhubarbe.**

Rhéteur, s. m., a. اهل علم كلام *èhlé 'èlmé kèlam*, pr. t. *èhli 'ilmi kièlam*, اهل علم بيان *èhlé 'èlmé bèyan*, pr. t. *èhli 'ilmi biyan.*

Rhétoricien, s. m., a. معلّم علم كلام *mou'èllémé 'èlmé kèlam*, pr. t. *mu'allimi 'ilmi kièlam*, معلّم علم بيان *mou'èllémé 'èlmé bèyan*, pr. t. *mu'allimi 'ilmi biyan.*

Rhétorique, s. f., a. علم كلام *'èlmé kèlam*, pr. t. *'ilmi kièlam*, علم بيان *'èlmé bèyan*, pr. t. *'ilmi biyan.*

Rhinocéros, s. m., كرگدن *kèrguèdèn*, a. قاتل الفيل *qatèl-oul-fil*, pr. t. *qatil-ul-fil.*

Rhododendron, s. m., خرزهره *khèr-zèhrè*, a. شجر الغار *chèdjèr-oul-ghar.*

Rhodomel, s. m., انگبين گل سرخ *ènguèbiné goulé sourkh*

Rhombe, s. m., a. معين *mou'ïn.*

Rhomboïde, s. m. parallélogramme oblique, a. شبيه بالمعين *chèbih bèl-mou'ïn.*

Rhubarbe, s. f., ريوند چينى *rivèndé tchini*; — rhubarbe des moines ou rhapondic, ريواس *rivas*, a. اخليج *èkhlidj*, pr. t. *akhlidj.*

Rhum, s. m., روم *roum.*

Rhumatismal, e, adj., متعلّق بدرد مفاصل *moutè'èllèq bè dèrdé mèfacèl.*

Rhumatisme, s. m., درد مفاصل *dèrdé mèfacèl*, a. وجع المفاصل *vèdjè' oul-mèfacèl*, pr. t. *vèdja'-ul-mèfacil*, ريح طيّار *rihé tèiyar*, pr. t. *rihi taïyar.*

Rhume, s. m., a. زکام *zoukam*, pr. t. *zukiam*, نزله *nèzlè*, pr. t. *nuzlè*.

Rhus, s. m. sumac, V. Sumac.

Rhythme, s. m., a. cadence, وزن *vèzn*, pl. اوزان *oouzan*, pr. t. *èvzan*.

Rhythmique, adj. des 2 g., a. وزنی *vèzni*.

Riant, e, adj., خنده رو *khèndè-rou*, خندان *khèndan*, a. بشّاش *bèchchach*, بسیم *bècim*.

Ribambelle, s. f., قطار *qètar*.

Ribaud, e. adj. en parlant d'un homme, جنده باز *djèndè-baz*; — en parlant d'une femme, جنده *djèndè*, a. فاحشه *fahèchè*, قحبه *qèhbè*, pr. t. *qahpè*, V. Prostituée.

Ribauderie, s. f., جنده بازی *djèndè-bazi*.

Ribote, s. f., a. عیش و عشرت *'èich-ou-'èchrèt*, pr. t. *'aïch-u-'ichrèt*.

Riboter, v. n., (familier), عیش و عشرت کردن *'èich-ou-'èchrèt kèrdèn*.

Ric-a-ric, adv., (terme familier) avec une exactitude rigoureuse, همین و بس *hèmïn ou-bès*.

Ricanement, s. m., زهر خند *zèhr-khènd*, a. مهانفه *mèhanèfè*.

Ricaner, v. n., زهر خند کردن *zèhr-khènd kèrdèn*.

Ricanerie, s. f. V. Ricanement.

Ricaneur, euse, s., زهر خند کننده *zèhr-khènd-kounèndè*, a. مهانف *mèhanèf*, pr. t. *mèhanif*.

Richard, s. m., بغایت توانگر *bè-ghayèt tèvanguèr*, خیلی دولتمند *khèili dooulètmènd*.

Riche, adj. des 2 g., توانگر *tèvanguèr*, دولتمند *dooulèt-mènd*, a. غنی *ghèni*; — en parlant d'un pays, آبادان *âbadan*, آباد *âbad*, a. معمور *mè'èmour*, pr. t. *ma'mour*; — une langue riche, زبان وسیع *zèbané vèci'*, زبان فصیح *zèbané fècih*; — d'un grand prix, گران بها *guè-ran-bèha*, pr. t. *guiran-bèha*, a. ذیقیمت *zi-qèimèt*, pr. t. *zi-qimèt*.

Richement, adv., با حشمت *ba hèchmèt*, pr. t. *ba hichmèt*, با شکوه *ba chekouh*, pr. t. *ba choukouh*, باحتشام *bè-èhtècham*, pr. t. *bè-ihticham*.

Richesse, s. f., توانگری *tèvanguèri*, دولتمندی *dooulèt-mèndi*, a. غنا *ghèna*, pr. t. *ghana*, ثروت *sèrvèt*, مال *mal*; — état prospère, آبادی *âbadi*; — abondance, فراوانی *fèravani*, pr. t. *firavani*, a. برکت *bèrèkèt*, pr. t. *bèrè-kièt*; — la richesse d'une langue, وسعت زبان *vous'èté zèban*, pr. t. *vus'ati zèban*.

Ricin, s. m., ou Palma-christi, بیدانجیر *bidèndjir*, vulg. گرچک *guèrtchèk*; — huile de ricin, روغن گرچک *roougħèné guèrtchèk*, روغن بیدانجیر *roougħèné bidèn-djir*, pr. t. *roughèni bidèndjir*, vulg. روغن چراغ *roou-ghèné tchéragh*, pr. t. *roughèni tcharagh*.

Ricochet, s. m., جستن سنگ روی آب *djèstèné sèng rouï âb*.

Ride, s. m., اشکنه *èchkènè*, آژنگ *âjèng*, چین *tchïn*, a. غضن *ghèzn*, pr. t. *ghizn*, pl. غضون *ghouzoun*.

Rideau, s. m., پرده *pèrdè*, a. حجاب *hèdjab*, pr. t. *hidjab*, ستر *sètr*.

Rider, v. a., چین چین کردن *tchïn-tchïn kèrdèn*; — se

rider, چین چین شدن *tchïn-tchïn choudèn*; — ridé, e, اشکنه شده *èchkènè-choudè*, چین چین شده *tchïn-tchïn-choudè*.

Ridicule, adj. des 2 g., شایان تمسخر *chayané tèmès-khour*, سزاوار استهزا *sèzavaré èstèhza*, pr. t. *sèzavari istihza*, خندنی *khèndèni*, pr. t. *khandèni*, a. واجب الاستهزا *vadjèb-oul èstèhza*, pr. t. *vadjib-ul-istihza*, هجو *hèdjv*; — tourner en ridicule, تمسخر کردن *tèmès-khour kèrdèn*, pr. t. *tèmèskhur kièrdèn*, ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn*; — ridicule, s. m., مسخرگی *mès-khèrègui*, pr. t. *maskharagui*, a. سخریّه *soukhriyè*.

Ridiculement, adv., از روی ریشخندی *èz rouï rich-khèndi*, از روی تمسخر *èz rouï tèmèskhour*, از روی استهزا *èz rouï èstèhza*.

Ridiculiser, v. a., تمسخر کردن *tèmèskhour kèrdèn*, هجو کردن *hèdjv kèrdèn*, استهزا کردن *èstèhza kèrdèn*, pr. t. *istihza kièrdèn*.

Rien, s. m., هیچ *hitch*, a. لا شی *la chèi*; — ce n'est rien, هیچ است *hitch-èst*, چیزی نیست *tchizi nist*; — il n'y a rien, هیچ ندارد *hitch nè-darèd*, چیزی ندارد *tchizi nè-darèd*, چیزی نیست *tchizi nist*; — je ne dis rien, چیزی نمیگویم *tchizi nè-mi-gouyèm*.

Rieur, euse, s. qui rit, خنده کننده *khèndè-kounèndè*, a. ضحّاك *zèhhak*, pr. t. *zahhak*; — qui aime à rire, خنده دوست *khèndè-doust*.

Rigide, adj. des 2 g., سخت *sèkht*, a. متصلّب *moutècèllèb*, pr. t. *mutèçallib*.

Rigidement, adv., بسختی *bè-sèkhti*.

Rigidité, s. f., سختی *sèkhti*, a. صلابت *sèlabèt*.

Rigole, s. f., فرکن *fèrkèn*, جوی *djouï*, راه آب *rahé âb*, pr. t. *rahi âb*.

Rigorisme, s. m., صلابت در دین *sèlabèt dèr dïn*, سختی در دین *sèkhti dèr dïn*, a. صلابت دینیّه *sèlabèté diniyè*, pr. t. *salabèti diniyè*.

Rigoriste, s. m., سخت در اصول دین *sèkht dèr ouçoulé dïn*, a. متصلّب فی الدین *mutèçèllèb-fid-dïn*, pr. t. *mutèçallib-fid-dïn*.

Rigoureusement, adv., بسختی *bè-sèkhti*, بشدّت *bè-chèddèt*, a. شدیداً *chèdidèn*.

Rigoureux, euse, adj., سخت *sèkht*, pr. t. *sakht*, a. شدید *chèdid*.

Rigueur, s. f., سختی *sèkhti*, a. شدّت *chèddèt*, pr. t. *chiddèt*.

Rimailler, v. n., قافیه بندی کردن *qafiè-bèndi kèrdèn*.

Rimailleur, euse, s., قافیه بند *qafiè-bènd*, شاعر بی پا *cha'èré bi pa*.

Rime, s. f., سرواده *sèrvadè*, a. قافیه *qafiè*, pl. قوافی *qèvafi*, pr. t. *qavafi*.

Rimer, v. n., قافیه داشتن *qafiè dachtèn*, مقفّی بودن *mouqèffa boudèn*, pr. t. *muqaffa boudèn*, سرواده داشتن *sèrvadè dachtèn*; — v. a. faire des vers, mettre en vers, شعر گفتن *chè'èr goftèn*, pr. t. *chi'r gouftèn*, بنظم آوردن *bè-nèzm âvourdèn*; — rimé, e, سرواده دار *sèrvadé-dar*, (il est devenu vieux) قافیه دار *qafiè-dar*, a. مقفّی *mouqèffa*, pr. t. *muqaffa*.

Rimeur, s. m. V. **Rimailleur**.

Rincer, v. a. en parlant de verres, توی آب کشیدن *touï âb kèchidèn*, شستن *choustèn.*

Rinçure, s. f., چرك آب *tchèrk-âb*, آب ظرف شسته *âbé zèrfé choustè.*

Riposte, s. f., پاسخ *paçoukh*, a. جواب *djèvab.*

Riposter, v. n. et a., پاسخ دادن *paçoukh dadèn*, جواب دادن *djèvab dadèn.*

Rire, v. n., خندیدن *khèndidèn*, خنده کردن *khèndè kèrdèn*; — se pâmer de rire, از خنده غش کردن *èz khèndè ghèch kèrdèn*; — rire aux éclats, قهقهه کردن *qèhqèhè kèrdèn*, pr. t. *qahqaha kièrdèn*; — plaisanter, شوخی کردن *choukhi kèrdèn*; — faire rire, خنداندن *khèndandèn*, خندانیدن *khèndanidèn*; — se rire de quelqu'un (se moquer de lui), ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn*, تمسخر کردن *tèmèskhour kèrdèn*, pr. t. *tèmèskhur kièrdèn.*

Rire, **ris**, s. m., خنده *khèndè*, a. ضحك *zèhk*, pr. t. *zihk*, ou *zahk.*

Risée, s. f., خندهٔ مردم *khèndèyé mèrdoum*; — devenir la risée du monde باعث خندهٔ مردم شدن *ba'ècé khèndèyé mèrdoum choudèn.*

Risibilité, s. f., قوّهٔ خنده *qouvvèyé khèndè.*

Risible, adj. des 2 g. qui a la faculté de rire, (peu usité dans ce sens) خنده کننده *khèndè-kounèndè*, a. ضاحك *zahèk*, pr. t. *zahik*; — qui est propre à faire rire, خنده آور *khèndè-âvèr*, خندانده *khèndanèndè*; — digne de moquerie, ریشخند کردنی *rich-khènd-kèrdèni*, a. واجب الاستهزا *vadjèb-oul-èstèhza*, pr. t. *vadjib-ul-istihza.*

Risquable, adj. des 2 g., بمخاطره انداختنی *bè-moukhatérè èndakhtèni.*

Risque, s. m., a. خطر *khètèr*, pr. t. *khatar*, مخاطره *moukhatérè*, pr. t. *mukhatara.*

Risquer, v. a., بمخاطره انداختن *bè-moukhatèrè èndakhtèn*; — se risquer, خودرا بمخاطره انداختن *khoudra bè-moukhatèrè èndakhtèn.*

Rissolé, s. m., گوشت برشته *gouchté bèrèchté.*

Rissoler, v. a., برشته کردن *bèrèchté kèrdèn.*

Rit ou **Rite**, s. m., (usité surtout au pluriel **Rites**) cérémonies religieuses, آیین *âyïn*, a. منسك *mènsèk*, pl. مناسك *mènacèk*, pr. t. *mènacik.*

Ritualiste, s. m., کتاب آیین نویس *kètabé âyïn-nèvis*, a. مؤلف کتاب مناسك *mou'èllèfé kètabé mènacèk*, pr. t. *mu'èllifi kitabi mènacik.*

Rituel, s. m., a. کتاب مناسك *kètabé mènacèk*, pr. t. *kitabi mènacik.*

Rivage, s. m. bord de la mer, کنار دریا *kènaré dèria*, لب دریا *lèbé dèria*, ساحل دریا *sahèlè dèria*, pr. t. *sahili dèria*, a. ساحل *sahèl*, pr t. *sahil*, pl. سواحل *sèvahèl*, pr. t. *sèvahil.*

Rival, **e**, s., همخواه *hèm-khah*, همطلب *hèm-tèlèb*, a. رقیب *rèqib*, pr. t. *raqib*, pl. رقبا *rouqèba.*

Rivaliser, v. n., دعوی برتری کردن *dè'èvïi bèr-tèri kèrdèn*, تفاضل کردن *tèfazoul kèrdèn*, رقیب شدن *rèqib choudèn.*

Rivalité, s. f., a. رقابت *rèqabèt.*

Rive, s. f. V. **Rivage.**

River, rabattre la pointe d'un clou v. a., پرچین کردن *pèrtchïn kèrdèn.*

Riverain, s. m., ساحل نشین *sahèl-nèchïn.*

Rivière, s. f., رود *roud*, رودخانه *roud-khanè*, a. نهر *nèhr*, pl. انهار *ènhar.*

Rixe, s. f., ستیز *sètiz*, ستیزه *sètizè*, غوغا *ghoougha*, pr. t. *ghavgha*, a. نزاع *nèza'*, pr. t. *niza'*, منازعه *mounazè'è*, pr. t. *munaza'a*, دعوا *dè'èva*, pr. t. *da'va*; — débat, کشاکش *kècha-kèch*, a. مجادله *moudjadèlè*, مناقشه *mounaqèchè.*

Riz, s. m., برنج *brèndj*, pr. t. *birïndj*; — riz brut, شلتوك *chèltouk*, a. رز *rouzz.*

Rizière, s. f., برنجزار *brèndj-zar*, شلتوك *chèltouk*; — dans le Ghilan, برنجار *brèndjar*, بجار *bèdjar.*

Rob, s. m., a. رب *roubb*, pl. ربوب *rouboub.*

Robe, s. f. habit de femme, رخت زنانه *rèkhté zènanè*, pr. t. *rakhti zènanè*, زیرجامهٔ زنانه *zir-djamèyé zènanè*, تنبان *toumban*, a. ثوب *sooub*, pr. t. *sèvb*, pl. اثواب *èsvab*, ثیاب *siab*, لباس *lèbas*, pr. t. *libas*, pl. البسه *èlbècè*, pr. t. *èlbicè*, کسوه *kèsvè*, pr. t. *kisvè*; — les gens de robe, V. Magistrat.

Robin, s. m. V. Taureau.

Robinet, s. m., شیر *chir*, a. مخرق *mèkhrèq*, pl. مخارق *mèkharèq*, pr. t. *mèkhariq.*

Roboratif, ive, adj., qui fortifie, a. مقوی *mouqèvvi*, pr. t. *muqavvi*, pl. مقویات *mouqèvviat*, pr. t. *mouqavviat*, V. Fortifiant.

Robuste, adj. des 2 g., تـوانـا *tèvana*, تنومند *tènoumènd*, قوی بنیه *qèvi-bounié.*

Roc, s. m., خرسنگ *khèrsèng*, سنگ خاره *sèngué kharè*, a. صخرة *sèkhrèt*, pr. t. *sakhrèt*, pl. صخرات *sèkhrat*, pr. t. *sakhrat.*

Rocaille, s. f., سنگ ریزه *sèngué rizè.*

Rocailleur, s. m., سازندۀ اسباب از سنگ ریزه *sazèndèyé èsbab èz sèngué rizè.*

Rocailleux, euse, adj., سنگلاخ *sèng lakh.*

Rocambole, s. f., espèce d'ail doux, سیر کوهی *siré kouhi.*

Roche, s. f. V. **Roc.**

Rocher, s. m. V. **Roc.**

Rocheux, euse, adj., سنگلاخ *sèng-lakh.*

Rococo, adj. et s. m., (familier), رسم قدیم *rèsmé qèdim.*

Rôder, v. n., گشتن *guèchtèn*, گردیدن *guèrdidèn*, طواف کردن *tèvaf kèrdèn.*

Rôdeur, euse, s., گردش کننده *guèrdèch-kounèndè*, pr. t. *guirdèch-kunèndè*, شب گرد *chèb-guèrd.*

Rodomont, s. m., باد بر *bad-bèr*, باد پر *bad-pèr*, باد پرّان *bad pèrran*, لافزن *laf-zèn*, a. فیّاش *fèiyach*, pr. t. *fiyach*, فشّار *fèchchar.*

Rodomontade, s. f., باد پری *bad-pèri*, لافزنی *laf-zèni*, فشر *fèchr.*

Rogations, s. f. pl. prières publiques, دعای مردم *do'aï mèrdoum*, دعای خلق *do'aï khèlq*, a. مناجات *mounadjat*, pr. t. *munadjat.*

Rogatoire, adj. des 2 g. (commission rogatoire), حوالة

حکم حاکم بحاکم دیگر *hèvalèyé heukmé hakèm bè-hakèmé diguèr.*

Rogaton, s. m. reste de viande, گوشت پس مانده *gouchté pès-mandè*; — fig papier inutile objet de rebut, بی مصرف *bi mèsrèf.*

Rogne, s. f., gale invétérée, گر *guèr*, a. جرب مزمن *djèrbé mouzmèn*, pr. t. *djèrbi muzmïn.*

Rogne-pied, s. m., سمتراش *soum-tèrach*, pr. t. *sum-tèrach*, سونتراج *sontradj.*

Rogner, v. a., تراشیدن *tèrachidèn*, کنار تراشیدن *kènar tèrachiden.*

Rogneur, **euse**, s., پولتراش *poul-tèrach*, پول بر *poul-bour.*

Rogneux, **euse**, adj. qui a la rogne, جربدار *djèrèb-dar.*

Rognon, s. m., کلبه *koulbè.*

Rognonner, v. n. grommeler, V. **Grommeler.**

Rognure, s. f., تراشه *tèrachè*, براده *bouradè.*

Rogomme, s. m. eau de vie, V. **Eau de vie.**

Rogue, adj. des 2 g., a. متکبّر *moutèkèbbèr*, pr. t. *mutèkèbbir*, مغرور *mèghrour*, pr. t. *maghrour.*

Roi, s. m., شاه *chah*, پادشاه *padèchah*, pr. t. *padichah*, شهریار *chèhriar*, خدیو *khèdiv*, a. ملك *mèlèk*, pr. t. *mèlik*, pl. ملوك *moulouk*, سلطان *soultan*, pr. t. *sultân*, pl. سلاطین *sèlatïn.*

Roide ou **Raide**, adj. des 2 g., سفت *sèft*, خشك *khochk*, کشیده *kèchidè.*

Roideur ou **Raideur**, s. f., کشیدگی *kèchidègui*, سفتی *sèfti.*

Roidir ou **Raidir**, v. a., کشیدن *kèchidèn*, سفت کردن

sèft kèrdèn; — v. n. et se raidir, کشیده شدن *kèchidè choudèn*, سفت شدن *sèft choudèn*.

Rôle, s. m. liste, آواره *âvarè*, a. فهرست *fèhrèst*, pr. t. *fihrist*, دفتر *dèftèr*, pl. دفاتر *dèfatèr*, pr. t. *dèfatir*, جریده *djèridè*, pl. جرايد *djèrayèd*, pr. t. *djèraïd*; — feuillet d'écriture, a. ورقه *vèrèqè*, pr. t. *varuqa*, ورق *vèrèq*, pr. t. *varaq*, pl. اوراق *oouraq*, pr. t. *èvraq*; — rôle d'acteur, نسخهٔ شبیه آورنده *nouskhèyé chèbih-âvèrèndè*; — à tour de rôle, نوبه بنوبه *nooubè bè-nooubè*, pr. t. *nèvbè-bè-nèvbè* بنوبه *bè-noaubè*, a. بالمناوبه *bèl-mounavebè*, pr. t. *bil-munavèbè*; — au fig. bien jouer son rôle, از عهده بر آمدن *èz 'euhdè bèr âmèdèn*, درست جنبیدن *droust djoumbidèn*, pr. t. *drust djunbidèn*, اوستادی کردن *oustadi kèrdèn*.

Romain, e, s. et adj., رومایی *roumayi*; — l'Eglise Romaine, آیین کاتولیك *âyiné katoulik*.

Romaine, s. f. balance, قپان *qèpan*; — espèce de salade, کاهو *kahou*.

Roman, s. m., حکایت عاشق و معشوق *hèkayèté 'âchèq-ou-mè'èchouq*, افسانه *èfsanè*.

Romance, s. f., a. غزل *ghèzèl*, pr. t. *ghazèl*.

Romancier, s. m., افسانه نویس *èfsanè-nèvis*.

Romanesque, adj. des 2 g., افسانه گونه *èfsanè-gounè*, t. p. مثال گونه *mèçal-gounè*, pr. t. *maçal-guiounè*.

Romanesquement, adv., بصورت افسانه *bè-sourèté èfsanè*.

Romarin, s. m., a. اکلیل الجبل *èklil-oul-djèbèl*.

Rome, capitale de l'Italie, روم *roum*, روما *rouma*.

Rompement, s. m. de tête, درد سر *dèrdé sèr*.

Rompre, v. a., شكستن *chèkèstèn*, pr. t. *chikièstèn*, خرد كردن *khourd kèrdèn*; — au fig. rompre ses chaînes, رهيدن *rèhidèn*, خودرا خلاص كردن *khoud-ra khèlas kèrdèn*, pr. t. *khod-ra khalas kièrdèn*, نجات يافتن *nèdjat yaftèn*; — détruire, annuler, قطع كردن *qèt' kèrdèn*, pr. t. *qat' kièrdèn*, منسوخ كردن *mènsoukh kèrdèn*; — rompre l'amitié, قطع دوستى كردن *qèt'é dousti kèrdèn*, pr. t. *qat'ı dusti kièrdèn*, قطع موّدت كردن *qèt'é mèvèddèt kèrdèn*; — rompre un traité, نقض عهد كردن *nèqzé 'èhd kèrdèn*. pr. t. *naqzi 'ahd kièrdèn*; — v. n., ترك علاقه كردن *tèrké 'èlaqè kèrdèn*; — se rompre, شكسته شدن *chèkèstè choudèn*, pr. t. *chikièstè choudèn*, شكستن *chèkèstèn*, pr. t. *chikièstèn*; — s'accoutumer, عادت كردن *'âdèt kèrdèn*, عادى شدن *'âdi choudèn*; — rompu, e, شكسته *chèkèstè*, pr. t. *chikièstè*; — détruit, annulé, منسوخ شده *mènsoukh-choudè*, a. منسوخ *mènsoukh*, باطل *batèl*, pr. t. *batil.*

Ronce, s. f., درخت تمش *dèrèkhté tèmèch*, تمش *tèmèch*, vulg. تمشك *tèmèchk*, a. عليق *'èliq*, pr. t. *'aliq*; — au figuré, en parlant d'un chemin plein de ronces, خارزار *khar-zar.*

Rond, e, adj., گرد *guèrd*, pr. t. *guird*, گرده *guèrdè*, a. مدوّر *moudèvvèr*, مستدير *mustèdèr*, pr. t. *mustèdir.*

Rond, s. m., چنبر *tchèmbèr*, a. دايره *daïrè*, pl. دوائر *dèvayèr*, pr. t. *dèvaïr.*

Ronde, s. f., گزمه *guèzmè.*

Rondeau, s. m., a. قصيده *qècidè.*

Rondelet, ette, adj., گندله *goundoulè*, تقله *touqoulè.*

Rondelle, s. f., سپر کوچک *sèpèré koutchèk.*

Rondement, adv. uniment, همـوار *hèm-var*; — promptement, زود *zoud*, جـلـد *djèld*; — franchement, sans façon, بی تکلیف *bi tèklif*, بـی تکلیفانـه *bi tèklifanè*, بیساطت *bè-bèçatèt.*

Rondeur, s. f., گرد بودن *guèrd boudèn*, گـردی *guèrdi*, a. استدارة *èstèdarè*, pr. t. *istidarè*, کرویّت *kourèviyèt*; — la rondeur de la terre, کرویّت زمین *kourèviyèté zèmïn*, کروی بودن زمین *kourèvi boudèné zèmïn*, گرد بودن زمین *guèrd boudèné zèmïn.*

Rondin, s. m. bois rond à brûler, چوب گرده *tchoubé guèrdè.*

Rond-point, s. m., جای گرده *djaï guèrdè.*

Ronflant, e, adj. bruyant, با طمطراق *ba toumtouraq.*

Ronflement, s. m., کرش *kèrèch*, بخّـسـت *boukhkhoust*, خراك *khèrak*, خراخر *khèrakhèr*, خـرخـر *khèr-khèr*, a. غطیط *ghètit*, pr. t. *ghatit*, فخّ *fèkhkh.*

Ronfler, v. n., بخّستن *boukhkhoustèn*, کرش کردن *kèrèch kèrdèn* (plus usité) خـراخـر کردن *khèrakhèr kèrdèn*, خرخره کردن *khèrkhèrè kèrdèn.*

Ronfleur, euse, s., کرش کننده *kèrèch-kounèndè*, خـرخره کـنـنـده *khèrkhèrè-kounèndè*, a. فـخّـاخ *fèkhkhakh*, غطّاط *ghèttat*, pr. t. *ghattat.*

Ronger, v. a., خائیدن *khayidèn*, جویدن *djèvidèn.*

Rongeur, euse, adj., خاینده *khayèndè*, a. اکّال *èkkal*, pr. t. *èkkial*; — au fig. le ver rongeur, دغدغهٔ درون *dègh-dèghèyé dèroun*, دغـدغـهٔ قلب *dèghdèghèyé qèlb*, pr. t. *daghdaghaï qalb*, حسـرت درون *hèsrèté dèroun*, pr. t. *hasrèti dèroun.*

Roquet, s. m., سگ کوچك *sègué koutchèk.*

Roquette, s. f. (plante), تره تیزك *tèrè-tizèk,* کیکیش *kikich,* t. p. کیگیر *kiguir,* جـــرجـــر *djèrdjèr,* pr. t. *djirdjir.* a. جرجیر *djirdjir.*

Rosage ou **Rosagine**, ou oléandre, V. **Laurier-Rose.**

Rosaire, s. m., a. تسبیح *tèsbih.*

Rosat, adj. des 2 g. vinaigre rosat, سرکهٔ گل سرخ *sèrkèyé goulé sourkh.*

Rosâtre, adj. des 2 g., رنگ گل سرخ *rèngué goulé sourkh,* گلی *gouli,* a. وردی *vèrdi.*

Rosbif, s. m., کباب گوشت گاو *kèbabé gouchté gaou,* pr. t. *kièbabi guchti gav.*

Rose, s. f., گـل سرخ *goulé sourkh,* a. ورد *vèrd.* pl. وراد *vè-rad,* اوراد *oourad,* pr. t. *èvrad.*

Rose, adj. des 2 g., گلفام *goul-fam,* گلی *gouli,* گـل رنگ *goul-rèng,* pr. t. *gul-rèng,* لعلفام *lè'èlfam,* pr. t. *la'al-fam,* گلگون *goul-goun,* pr. t. *gul-gun;* — s., رنـگ گـل سرخ *rèngué goulé sourkh,* pr. t. *rèngui guli sourkh.*

Rosé, e, adj. V. **Rose**, adj.

Roseau, s. m., نی *nèi,* نای *naï.*

Rosée, s. f., شبنم *chèb-nèm,* ژاله *jalè.*

Roseraie, s. f., گلزار *goul-zar,* pr. t. *gul-zar,* گلستان *gou-lèstan,* pr. t. *gulistan.*

Rosette, s. f. petite rose, گـل سرخ کوچك *goulé sourkhé koutchèk;* — encre rouge, مـرکـب سـرخ *mourèkkèbé sourkh;* — décoration, روزت *rosèt,* گـره بـافـتـه کـه عـلامـت نـشـان اسـت *guirèhé baftè ké 'elamèt-ni-chan èst.*

Rosier, s. m., درخت گل سرخ *dèrèkhté goulé sourkh*, a. شجر الورد *chèdjèr-oul-vèrd.*

Rosse, s. f., يابو *yabou.*

Rosser, v. a., سخت زدن *sèkht zèdèn*, كوتك زدن *keutèk zèdèn.*

Rossignol, s. m., هزار داستان *hèzar dastan*, pr. t. *hèzar dacitan*, a. بلبل *boulboul*, pr. t. *bulbul*, pl. بلابل *bèlabèl*, pr. t. *bèlabil*, عندليب *'èndèlib*, pr. t. *'andèlib*, pl. عنادل *'ènadèl*, pr. t. *'anadil.*

Rossolis, s. m. liqueur, a. عنبريه *'embèriyè*, pr. t. *'anbèriyè.*

Rôt, s. m. rôti, V. **Rôti**.

Rot, s. m., آروغ *ârough*; — faire un rot, آروغ زدن *ârough zèdèn.*

Rotation, s. f., گردش *guèrdèch*, pr. t. *guirdèch*, حركت بر مركز خود *hèrèkèté bèr mèrkèzé khoud*, pr. t. *hèrèkièti bèr mèrkièzi khod*, a. دوران *doouran*, pr. t. *dèvrun*; — mouvement de rotation, a. حركت دوريّه *hèrèkèté doouriyè*, pr. t. *harékéti dèvriyè.*

Roter, v. n., آروغ زدن *ârough zèdèn.*

Rôti, s. m., كباب *kèbab.*

Rotin, s. m. plante, نى هندى *nèiï hèndi.*

Rôtir, v. a., بريان كردن *bèrian kèrdèn*, pr. t. *burian kièrdèn*, كباب كردن *kèbab kèrdèn*; — v. n., كباب شدن *kèbab choudèn*, سوختن *soukhtèn*; — rôti, e, بريان شده *bèrian-choudè*, كباب شده *kèbab-choudè.*

Rôtisserie, s. f., دكّان كباب پزى *doukkané kèbab-pèzi*, pr. t. *dukkiani kièbab-pèzi.*

Rôtisseur, se, s., کباب پز *kèbab-pèz.*

Rôtissoire, s. f., اوجاق کبابپزی *oudjaqé kèbab-pèzi*, pr. t. *odjaqi kèbab-pèzi.*

Rotonde, s. f., کلاه فرنگی *koulah-frèngui*, بنای مدوّر *bènaï moudèvvèr.*

Rotondité, s. f. V. **Rondeur.**

Rotule, s. f., a. رضف *rèzf.*

Roture, s. f., فرومایگی *fourou-mayègui*, a. سفالت النسب *sèfalèt-oun-nècèb.*

Roturier, ère, adj., فرو مایه *fourou-mayè*, a. دنی النسب *dènïï-oun-nècèb.*

Roturièrement, adv., بفرومایگی *bè-fourou-mayègui*, عوامانه *'èvamanè.*

Rouage, s. m., چرخها *tchèrkhha.*

Rouan, adj. m. cheval rouan, dont le poil est mêlé de gris, de blanc et de bai, اسب چپار *èspé tchèpar*, pr. t. *èspi tchapar*, اسب ابرش *èspé èbrèch.*

Rouanne, s. f., t. p. دامغه *damghè*, pr. t. *damgha.*

Rouanner, v. a., دامغه زدن *damghè zèdèn*, pr. t. *damgha zèdèn*, بداغ نشان کردن *bè-dagh nèchan kèrdèn*, pr. t. *bè-dagh nichan kièrdèn.*

Roucoulement, s. m., بغبغو *bèghbèghou*, a. روح الحمام *rouh-oul-hèmam.*

Roucouler, v. n., بغبغو کردن *bèghbèghou kèrdèn.*

Roue, s. f., غلتك *ghèltèk*, چرخ *tchèrkh.*

Roué, e, adj. qui a subi le supplice de la roue, بچرخهٔ شکنجه انداخته شده *bè-tchèrkhèyé chèkèndjè èndakhtè-choudè*; — roué de coups, کوتك خورده *koutèk-*

khourdè, pr. t. *keutèk-khordè*; — roué de fatigue, خیلی خسته *khèili khèstè.*

Rouelle, s. f., تکهٔ گرده *tèkèyé guèrdè.*

Rouer, v. a. infliger le supplice de la roue, بچرخهٔ شکنجه انداختن *bè-tchèrkhèyé chèkèndjè èndakhtèn*; — rouer de coups, بشدّت کوتك زدن *bè-chèddèt koutèk zèdèn*, pr. t. *bè-chiddèt keutèk zèdèn*; — au fig. être roué de fatigue, کوفته شدن *kouftè choudèn*, زیاد خسته شدن *ziad khèstè choudèn.*

Rouet, s. m., چرخه *tchèrkhè*, کلابه *kèlabè*, کلافه *kèlafè*, a. دولاب *doulab.*

Rouge, s. m., رنگ سرخ *rèngué sourkh*, a. لون احمر *loouné èhmèr*, pr. t. *lèvni ahmèr*; — fard, غازه *ghazè*, سرخاب *sourkh-âb.*

Rouge, adj. des 2 g., سرخ *sourkh*, گلفام *goul-fam*, pr. t. *gul-fam.*

Rougeâtre, adj. des 2 g., مایل بسرخی *mayèl bè-sourkhi*, a. احمرانی *èhmèrani.*

Rougeaud, e, adj., سرخ چهره *sourkh-tchèhrè.*

Rougeole, s. f., سرخچه *sourkhtchè*, سرخك *sourkhèk*, a. حصبه *hèsbè*, pr. t. *hasba.*

Rouget, s. m., ماهی سرخ *mahiï sourkh*, سرخ ماهی *sourkh-mahi.*

Rougeur, s. f., سرخی *sourkhi*, a. حمرة *houmrèt.*

Rougir, v. a., رنگ سرخ زدن *rèngué sourkh zèdèn*, قرمز کردن *qèrmèz kèrdèn*, pr. t. *qirmiz kièrdèn*; — v. n., سرخ شدن *sourkh choudèn*, قرمز شدن *qèrmèz choudèn*; — avoir honte, خجالت کشیدن *khèdjalèt kè-*

chidèn, pr. t. *khadjalèt kèchidèn*, حیا کردن *hèya kèrdèn*; — faire rougir de honte, خجالت دادن *khèdjalèt dadèn*, خجل کردن *khèdjèl kèrdèn*.

Rouille, s. f., ژنگ *jèng*, زنگ *zèng*, زنگار *zèngar*, موریانه *mourianè*.

Rouillé, **e**, adj., زنگ زده *zèng-zèdè*, زنگ گرفته *zèng-guèrèftè*, pr. t. *zèng-guiriftè*, موریانه خورده *mourianè-khourdè*, pr. t. *murianè-khordè*.

Rouiller, v. a., زنگ زدن *zèng zèdèn*; — se rouiller, زنگ گرفتن *zèng guèrèftèn*.

Rouilleux, **euse**, adj., موریانه زنگ *mourianè-rèng*.

Rouillure, s. f., زنگ *zèng*, موریانه *mourianè*, ژنگ *jèng*.

Rouir, v. a., (se dit du chanvre), کنودان خیسانیدن *konoudan khiçanidèn*.

Roulage, s. m. facilité de rouler, سهولت گردش کالسکه *souhoulèté guèrdèché kalèskè*, pr. t. *suhoulèti guirdèchi kialèskè*; — transport des marchandises, حمل و نقل امتعه با گردونه *hèml-ou-nèqlé èmtè'è ba guèrdounè*, pr. t. *haml-u-naqli èmtè'è ba guirdunè*.

Roulant, **e**, adj., گردان *guèrdan*, pr. t. *guirdan*, غلطان *ghèltan*, pr. t. *guiltan*.

Rouleau, s. m., لوله *loulè*, a. طومار *toumar*, pl. طوامیر *tèvamir*; — cylindre, گردنه *guèrdènè*, وردنه *vèrdènè*, a. محلاج *mèhladj*, pr. t. *mihladj*; — rouleau de lingère, کدین *koudïn*, کدینه *koudinè*, کدنگ *koudèng*; — de jardinier, غلتبان *ghèltè-ban*, بام غلطان *bam-ghèltan*, a. ملاسه *mèllacè*.

Roulement, s. m., گردش *guèrdèch*, غلط *ghèlt*.

Rouler, v. a., غلطانیدن *ghèltanidèn*, pr. t. *guiltanidèn*, گردانیدن *guèrdanidèn*, pr. t. *guirdanidèn* ; — plier en rond, لوله کردن *loulè kèrdèn* ; — se rouler, خودرا غلطانیدن *khoud-ra ghèltanidèn*, pr. t. *khod-ra ghiltanidèn* ; — v. n. غلطیدن *ghèltidèn*.

Roulette, s. f., چرخك *tchèrkhèk*, چرخ کوچك *tchèrkhé koutchèk*.

Rouleur, s. m., شپشهٔ تاك *chèpèchèyé tak*.

Roulier, s. m., کرایه دهندهٔ گردونه *kèrayè-dèhèndèyé guèrdounè*.

Roulis, s. m., حرکت کشتی از راست بچپ و بر عکس *hèrèkèté kèchti èz rast bè-tchèp-ou-bèr 'èks*.

Roupie, s. f., goutte d'eau qui pend du nez, چکهٔ بینی *tchèkèyé bini*.

Roupiller, v. n., sommeiller (terme familier) چرت زدن *tchort zèdèn*, پینکی کردن *pinèki kèrdèn*.

Roupilleur, euse, s., چرت زن *tchort-zèn*.

Roussâtre, adj. des 2 g., بزردی مایل *bè-zèrdi mayèl*, pr. t. *bè-zèrdi maïl*.

Rousseur, s. f., زردی *zèrdi*.

Roussir, v. a., زرد گونه کردن *zèrd-gounè kèrdèn* ; — brûler légèrement, برشته کردن *bèrèchti kèrdèn*.

Route, s. f., راه *rah*, جادّه *djaddè*, a. طریق *tèriq*, pr. t. *tariq*, pl. طروق *tourouq*.

Routier, s. m. livre indicateur des chemins, کتاب منازل عرض راه *kètabé mènazèlé 'èrzé rah* ; — celui qui sait bien les routes, بلد *bèlèd*.

Routine, s. f., a. عادت *'âdèt*, عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl*, a.

تدرّب بالممارسه *tèdèrroub bèl-mèmarècè*, pr. t. *tèdèrrub bil-mèmarècè*; — faire une chose par routine et non par la science acquise, كاريرا از روى عادت كردن نه از روى علم *kari-ra èz rouï 'âdèt kèrdèn nè èz rouï 'èlm*, pr. t. *kiari-ra èz rouï 'âdèt kièrdèn nè èz rouï 'ilm.*

Routiner, v. a., از روى عمل ياد دادن *èz rouï 'èmèl yad dadèn*, عادت دادن *'âdèt dadèn*; — se routiner, عادت كردن *'âdèt kèrdèn*, عادى شدن *'âdi choudèn.*

Routinier, ère, s., از روى عادت عمل كننده *èz rouï 'âdèt 'èmèl-kounèndè*, عادت كرده *'âdèt-kèrdè*, a. عامل بالممارست *'âmèlé bèl-moumarècèt*, pr. t. *'âmili bil-mumarècèt.*

Rouvieux ou Roux-vieux, s. m., شيرينك *chirinèk*, شيرينه *chirinè*, a. عرّة *'èrrèt*, pr. t. *'arrèt.*

Rouverin, adj. m. fer rouverin, آهن پرترك *âhènè pour tèrèk.*

Rouvrir, v. a., از نو باز كردن *èz noou baz kèrdèn*, pr. t. *èz nèv baz kièrdèn*, از نووا كردن *èz noou va kèrdèn*; — se rouvrir, از نووا شدن *èz noou va choudèn*, دو باره وا شدن *dou barè va choudèn*; — rouvert, e, دو باره وا شده *dou barè va-choudè.*

Roux, ousse, adj., زرد *zèrd*, زردرنگ *zèrd-rèng*, زردفام *zèrd-fam*, a. اصفر *èsfèr.*

Royal, e, adj., پادشاهى *padchahi*, pr. t. *padichahi*, شاهى *chahi*, شهريارى *chèhriari*, pr. t. *chèhèriari*, a. سلطانى *soultani*, pr. t. *sultani.*

Royalement, adv., بطوريكه شاهان را سزد *bè-toouri-ké chahan-ra sèzèd*, شاهانه *chahanè*, ملوكانه *mouloukanè*, pr. t. *muloukianè*, پادشاهانه *padchahanè*, pr. t. *padichahanè.*

Royalisme, s. m., جانبداری پادشاه *djanèb-darii padchah*, pr. t. *djanib-darii padichah.*

Royaliste, adj. et s. des 2 g., طرفدار پادشاه *tèrèf-daré padchah*, pr. t *taraf-dari padichah*, خواهان شاه *khahané chah*, pr. t. *khahani chah.*

Royaume, s. m., a. دولت *dooulèt*, pr. t. *dèvlèt*, pl, دول *douvèl*, مملکت *mèmlèkèt*, pl. ممالک *mèmalèk*, pr. t. *mèmalik.*

Royauté, s. f., پادشاهی *padchahi*, تاجداری *tadj-dari*, a. سلطنت *sèltènèt*, pr. t. *saltanèt.*

Ru, s. m., راه آب *rahé âb*, جو *djou.*

Ruade, s. f., لگد *lèguèd.*

Ruban, s. m., نوار *nèvar*, a. شریط *chèrit*, pr. t. *chirit.*

Rubanier, **ière**, s., نوارباف *nèvar-baf.*

Rubicond, **e**, adj., سرخ روی *sourkh-roui.*

Rubis, s. m., a. یاقوت *yaqout*, pl. یواقیت *yèvaqit*, pr. t. *yavaqit*, یاقوت سرخ *yaqouté sourkh*; — rubis-balais, a. لعل *lè'èl*, pr. t. *la'l.*

Rubrique, s. f. espèce de terre rouge, گل سرخ *guèlé sourkh.*

Ruche, s. f., گواره *guèvarè*, a. کواره *kèvarè*, pl. کوارات *kèvarat.*

Rude, adj. des 2 g. âpre au toucher, زبر *zèbr*, درشت *droucht*, pr. t. *drucht*, a. احرش *èhrèch*, pr. t. *ahrèch*; — âpre au goût, تند مزه *tound-mèzè*, pr. t. *tund-mèzè*, دژن *dèjèn*, a. خشن *khèchèn*, pr. t. *khachin*; — difficile, دشوار *douchvar*, pr. t. *duchvar*, a. مشکل *mouchkèl*, pr. t. *muchkil.*

Rudement, adv., سخت *sèkht*, بسختی *bè-sèkhti*, بشدّت *bè-chèddèt.*

Rudesse, s. f., سختی *sèkhti*, درشتی *drouchti.*

Rudiment, s. m., (employé surtout au pluriel), a. اصول *ouçoul*, قاعده *qa'èdè*, pr. t. *qa'idè*, pl. قواعد *qèva'èd*, pr. t. *qava'id.*

Rudoyer, v. a., درشتی کردن *drouchti kèrdèn*, سخت گیری کردن *sèkht-guiri kèrdèn.*

Rue, s. f., کوچه *koutchè.*

Rue, s. f., plante, سدآب *sèd-âb.*

Ruelle, s. f., کوچهٔ کوچك *koutchèyé koutchèk*, pr. t. *kutchèï kutchuk.*

Ruer, v. a., انداختن *èndakhtèn*; — se ruer sur quelqu'un, خودرا بروی کسی انداختن *khoud-ra bè-rouï kèci èndakhtèn.*

Ruer, v. n., لگد زدن *lèguèd zèdèn.*

Rufien, s. m., (terme bas), جاکش *djakèch*, لحافکش *lè-haf-kèch.*

Rugir, v. n., غریویدن *ghèrividèn*, غریدن *ghouridèn*, غرّیدن *ghourridèn.*

Rugissant, e, adj., غریوان *ghèrivan*, غریو کنان *ghèriv-kounan*, غرّان *ghourran.*

Rugissement, s. m., غریو *ghèriv*, صدای شیر *sèdaï chir*, a. هدیر *hèdir.*

Ruine, s. f. dépérissement, ویرانی *virani*, خرابی *khèrabi*, pr. t. *kharabi*, a انهدام *ènhèdam*, pr. t. *ïnhidam*; — endroit ruiné, ویرانه *viranè*; — tomber en ruines, خراب شدن *khèrab choudèn*, رو بخرابی داشتن *rou*

bè-khèrabi dachtèn, pr. t. *rou bè-kharabi dachtèn.*

Ruiner, v. a., ویران کردن *viran kèrdèn*, خراب کردن *khè-rab kèrdèn*, منهدم کردن *mounhèdèm kèrdèn*, pr. t. *munhèdim kièrdèn*; — se ruiner, خودرا خراب کردن *khoud-ra khèrab kèrdèn*, خراب شدن *khèrab choudèn*, منهدم شدن *mounhèdèm choudèn*; — ruiné, e, خراب شده *khèrab-choudè*, ویران شده *viran-choudè*, منهدم شده *mounhèdèm-choudè*, ویران *viran*, a. منهدم *moun-hèdèm*, pr. t. *munhèdim.*

Ruineux, euse, adj. qui menace ruine, روی بانهدام *rouï bè-ènhèdam*, pr. t. *rouï bè-înhidam*, مشرف بخرابی *mouchrèf bè-khèrabi*; — qui cause la ruine, باعث خرابی *ba'ècè khèrabi*, pr. t. *ba'ici kharabi*, موجب خرابی *mooouudjèbé khèrabi*, pr. t. *mèvdjibi kharabi.*

Ruisseau, s. m., جو *djou*, جوی *djouï.*

Ruisselant, e, adj., روان *rèvan*, a. جاری *djari*, سایج *sa-yèdj*, pr. t. *saïdj.*

Ruisseler, v. n., روان بودن *rèvan boudèn*, روان شدن *rè-van choudèn*, جاری شدن *djari choudèn.*

Rum, s. m., ou mieux **Rhum**, عرق شکر *'èrèqé chèkèr*, pr. t. *'araqi chèkèr.*

Rumeur, s. f., گفتگو *goftè-gou*, شماطه *chèmatè*, a. قیل و قال *qil-ou-qal*, pr. t. *qil-u-qal.*

Ruminant, e, adj., نشخور *nèchkhèvèr.*

Rumination, s. f., action de ruminer, نشخار *nèchkhar*, a. جرّه *djèrrè.*

Ruminer, v. n., نشخار کردن *nèchkhar kèrdèn*; — au fig., درست اندیشه کردن *droust èndichè kèrdèn*; — ruminé,

e, نشاخوار *nèchkhar*, گويش *guèvich*, a. جرّه *djèrrè*, pr. t. *djarrè*.

Rupture, s. f., شكستگى *chèkèstègui*, pr. t. *chikièstègui*, شكست *chèkèst*, pr. t. *chikièst*, a. كسر *kèsr*, انكسار *ènkèçar*, pr. t. *ïnkiçar*; — la rupture d'un os, شكستگى استخوان *chèkèstèguiï èstoukhan*, pr. t. *chikièstèguiï os-toukhan*; — en parlant d'une action, بهم خوردن *bè-hèm khourdèn*, گسستن *gouçoustèn*, pr. t. *goucistèn*, a. فسخ *fèskh*, قطع *qèt'*, pr. t. *qat'*, نقض *nèqz*, pr. t. *naqz*; — la rupture de la paix, بهم خوردن صلح *bè-hèm khourdèné soulh*; — rupture de relations, قطع مراوده *qèt'é mouravèdè*, pr. t. *qat'i muravèdè*.

Rural, **e**, adj., متعلق بدهات *moutè'èllèq bè-dèhat*, pr. t. *mutè'alliq bè-dèhat*.

Ruse, s. f., چاپلوسى *tchaplouci*, كنبوره *kèmbourè*, a. حيله *hilè*, pl. حيل *hièl*, مكر *mèkr*; — user de ruse, چاپلوسى كردن *tchaplouci kèrdèn*, حيله كردن *hilè kèrdèn*.

Rusé, **e**, adj., چاپلوس *tchaplous*, حيله باز *hilè-baz*, حيله كار *hilè-kar*, pr. t. *hilè-kiar*.

Ruser, v. n. user de ruse V. **Ruse**.

Russe, adj. et s. des 2 g., روس *rous*, اوروس *ourous*.

Russie, pays, مملكت روس *mèmlèkèté rous*, ou روسيّه *rouciyè*.

Rustaud, **e**, روستا *rousta*, نا تراشيده *na-tèrachidè*.

Rusticité, s. f., نا تراشيدگى *na-tèrachidègui*, درشتى *drouchti*, روستايى *roustayi*.

Rustique, adj. des 2 g., دهاتى *dèhati*, a. بدوى *bèdèvi*.

Rustiquement, adv., بطور دهاتی *bè-tooure dèhati*, بطور نا تراشیده *bè-tooure na-tèrachidè.*

Rustre, adj. et s. m., درشت‌خو *droucht-khou*, ناتراشیده *na-tèrachidè.*

Rut, s. m., وقت گشنی حیوانات *vèqté guèchniï hèivanat*, pr. t. *vaqti guèchniï haïvanat.*

S

Sa, pron. poss. f. V. **Son**.

Sabbat, s. m., a. سبت *sèbt*, pr. t. *salt*; — au fig. bruit, a. صدا *sèda.*

Sabéisme, s. m., آیین کواکب پرستی *âyiné kèvakèb-pèrèsti*, a. ماجوسیّت *mèdjouciyèt*, ماجوسی *mèdjouci*, صبوه *sèbouvè.*

Sabine, s. f. (plante), a. ابهل *èbhèl.*

Sable, s. f., ریگ *rig*, a. رمل *rèml*, pl. رمال *roumal.*

Sabler, v. a., ریگ پاشیدن *rig pachidèn.*

Sableux, euse, adj., ریگناك *rignak*, ریگدار *rig-dar*, ریگ آلود *rig-âloud*, a. مرمول *mèrmoul.*

Sablier, s. m., ریگدان *rig-dan*, pr. t. *rik-dan*; — espèce d'horloge, ساعت ریگ *sa'èté rig.*

Sablière, s. f., معدن ریگ *mè'èdèné rig.*

Sablon, s. m., ماسه *macè*, ریگ نرم *rigué nèrm*, نرم ریگ *nèrm-rig.*

Sablonner, v. a., با ماسه پاك كردن *ba macè pak kèrdèn*, با ریگ نرم پاك كردن *ba rigué nèrm pak kèrdèn*, V. **Sabler**.

Sablonneux, euse, adj., ریگناك *rignak*, ریگزار *rig-zar* ریگستان *riguèstan*.

Sabot, s. m., پا افزار چوبین *pa-èfzaré tchoubïn*, کفش چوبین *kèfché tchoubïn*; — sabot de cheval, a. حافر *hafèr*, pl. حوافر *hèvafèr*.

Sabotier, ère, s., سازندهٔ پا افزار چوبین *sazèndèyé pa-èfzaré tchoubïn*; — la personne qui en porte, پوشندهٔ پا افزار چوبین *pouchèndèyé pa-èfzaré tchoubïn*, pr. t. *puchèndèï pa-èfzari tchoubïn*.

Sabre, s. m., شمشیر *chèmchir*, a. سیف *sèif*, pl. سیوف *sèyouf*, pr. t. *suyouf*.

Sabrer, v. a., بشمشیر زدن *bè-chèmchir zèdèn*, با شمشیر زدن *ba chèmchir zèdèn*; — se sabrer, با شمشیر یکدیگررا زدن *ba chèmchir yèk diguèr-ra zèdèn*, pr. t. *ba chim-chir yèk diguèr-ra zèdèn*.

Sabreur, s. m., شمشیرزن *chèmchir-zèn*.

Sac, s. m., جوال *djouval*, pr. t. *djuval*, چوال *tchouval*; — sac à mettre de l'argent, کیسهٔ پول *kicèyé poul*; — sac de nuit, خرج یکلنگه *khourdjé yèk-lèngue*; — pillage تاخت و تاز *takht-ou-taz*, یغما *yèghma*, pr. t. *yaghma* a. غارت *gharèt*; — livrer, mettre une ville à sac, شهریرا تاخت و تاز کردن *chèhri-ra takht-ou-taz kèrdèn*, ou تاراج کردن *taradj kèrdèn*.

Saccade, s. f., تکان *tèkan*.

Saccader, v. a., جلو اسبرا سخت کشیدن *djèlooué èsp-ra sèkht kèchidèn*.

Saccagement, s. m., تاخت و تاز *takht-ou-taz*, تاراج *taradj*, t. p. یغما *yèghma*, pr. t. *yaghma*, V. **Sac**.

Saccager, v. a., تاخت و تاز کردن *takht-ou-taz kèrdèn*; — saccagé, e, تاخت و تاز شده *takht-ou-taz-choudè*, غارت شده *gharèt-choudè*.

Saccageur, s. m., تاخت و تاز کننده *takht-ou-taz-kounèndè*, a. ناهب *nahèb*, pr. t. *nahib*.

Saccharifère, adj. des 2 g., plante saccharifère, شکردار *chèkèr-dar*.

Saccharin, e, adj., شکری *chèkèri*.

Sacerdoce, s. m., کشیشی *kèchichi*, a. رهبانیّت *rouhbaniyèt*.

Sacerdotal, e, adj., متعلّق بزمرهٔ رهبانان *moutè'èllèq bèzoumrèyé rouhbanan*.

Sachée, s. f., بقدر یک جوال *bè-qèdré yèk djouval*.

Sachet, s. m., کیسهٔ کوچک *kicèyé koutchèk*, pr. t. *kicèï kutchuk*.

Sacoche, s. f., خرج *khourdj*, pl. اخراج *èkhradj*, خرجین *khourdjïn*.

Sacramental, e, ou Sacramentel, le, adj., a. تقدیسی *tèqdici*, pr. t. *taqdici*.

Sacramentalement, adv., از روی تقدّس *èz rouï tèqèddous*.

Sacre, s. m., a. تقدیس *tèqdis*, pr. t. *taqdis*.

Sacré, e, adj. saint, respectable, a. مقدّس *mouqèddès*, pr. t. *muqaddas*, مبارک *moubarèk*; — qui a reçu l'onction sainte, تقدیس شده *tèqdis-choudè*, a. ممسوح *mèmsouh*.

Sacrement, s. m., شعیرهٔ ایزدی *chè'irèyé èizèdi*, pr. t. *cha'irèï izèdi*, a. مناسک مقدّسه *mènacèké mouqèddècè*,

شعيرة الله *chè'irèt-oullah*, pr. t. *cha'ïrèt-oullah*, pl. شعاير الله *chè'ayèr-oullah*, pr. t. *chè'aïr-oullah*; — le Saint Sacrement, l'Eucharistie, a. ذبيحهٔ مقدسه *zèbihèyé mouqèddècè*, pr. t. *zèbihaï mouqaddacè*.

Sacrer, v. a., تقديس كردن *tèqdis kèrdèn*, v. n. V. **Jurer** et **Blasphémer**.

Sacrificateur, s. m., قربانی كننده *qourbani-kounèndè*, ذبح كننده *zèbh-kounèndè*, a. ذابح *zabèh*, pr. t. *zabih*.

Sacrifice, s. m., a. قربان *qourban*, pl. قرابين *qourabïn*; — immolation, a. ذبح *zèbh*; — de la messe, a. قدّاس *qouddas*, قداس *qoudas*; — action de se sacrifier, privation qu'on s'impose, a. فدا *fèda*, قربان *qourban*; — faire le sacrifice de sa vie, فدای جان كردن *fèdaï djan kèrdèn*, جان فدا كردن *djan fèda kèrdèn*; — abandon volontaire. a.. ترك *tèrk*, فراغت *fèraghèt* pr. t. *firaghat*.

Sacrifier, v. a., قربان كردن *qourban kèrdèn*; — immoler, ذبح كردن *zèbh kèrdèn*; — au fig.. فدا كردن *fèda kèrdèn*, قربان كردن *qourban kèrdèn*; — se sacrifier, خودرا فدا كردن *khoud-ra fèda kèrdèn*, قربان شدن *qourban choudèn*.

Sacrilège, s. m. crime qui consiste à profaner les choses sacrées, a. كفر *koufr*, pr. t. *kufr*, تحديف *tèhdif*; — commettre un sacrilège, كفر كردن *koufr kèrdèn*; — celui qui commet un sacrilège, a. كافر *kafèr*, pr. t. *kiafir*.

Sacristain, s. m., خازن اسباب كليسا *khazèné èsbabé kliça*.

Sacristie, s. f., خزانهٔ اسباب کلیسا *khèzanèyé èsbabé kliça*, pr. t. *khizanèï èsbabi kliça*, جامه‌گاه کلیسا *djamè-gahé kliça*, pr. t. *djamè-gahi kliça*.

Safran, s. m., جساد *djèçad*, a. زعفران *zè'èfran*, pr. t. *za'fran*, pl. زعافر *zè'afèr*, pr. t. *zè'afir*.

Safraner, v. a., زعفران زدن *zè'èfran zèdèn*; — safrané, e, زعفران زده *zè'èfran-zèdè*.

Safre, adj. des 2 g., goulu, بسیار خوار *bèciar-khar*, شکم خواره *chèkèm-kharè*.

Sagace, adj. des 2 g., باریک اندیش *barik èndich*, با فراست *ba fèracèt*, pr. t. *ba firacèt*, a. بصیر *bècir*, pr. t. *bacir*, ذکی *zèki*.

Sagacité, s. f., باریک اندیشی *barik-èndichi*, a. فراست *fèracèt*, pr. t. *firacèt*, بصیرت *bècirèt*, pr. t. *bacirèt*, ذکاوت *zèkavèt*, pr. t. *zèkiavèt*, فطانت *fètanèt*, pr. t. *fitanèt*.

Sage, adj. des 2 g., هوشیار *houchiar*, دانا *dana*, a. عاقل *'âqèl*, pr. t. *'âqil*, pl. عقلا *'ouqèla*.

Sage, s. m., دانشمند *danèchmènd*, pr. t. *danichmènd*, خردمند *khèrèdmènd*, pr. t. *khirèdmènd*, a. حکیم *hèkim*, pr. t. *hakim*, pl. حکما *houkèma*.

Sage-femme, ماماچه *mamatchè*, a. قابله *qabèlè*, pl. قوابل *qèvabèl*.

Sagement, adv., بهوشیاری *bè-houchiari*, عاقلانه *'âqèlanè*, pr. t. *'âqilanè*.

Sagesse, s. f., هوشیاری *houchiari*, a. عقل *'èql*, pr. t. *'aql*, درایت *dèrayèt*; — modération, retenue, خود داری *khoud-dari*, a. حزم *hèzm*, pr. t. *hazm*, حزامت *hèza-*

mèt, pr. t. *hazamèt*, احتياط *èhtiat*, pr. t. *ihtiat*; — connaissance, دانش *danèch*, دانشمندی *danèchmèndi*, a. معرفت *mè'èrèfèt*, pr. t. *ma'rifèt*, علم *'èlm*, pr. t. *'ilm*; la sagesse incréée, a. عقل ازلی *'èqlé èzèli*, pr. t. *'aqli èzèli*.

Sagittaire, s. m., a. برج القوس *bourdj-oul-qoous*, pr. t. *burdj-ul-qavs*.

Sagouin, s. m., بوزینه *bouzinè*, میمون کوچك *mèimouné koutchèk*.

Saignant, e, adj., خونین *khounïn*.

Saignée, s. f., a. فصد *fèsd*, pr. t. *fasd*.

Saignement, s. m., آمدن خون *âmèdèné khoun*, چکیدن خون *tchèkidèné khoun*.

Saigner, v. a., خون گرفتن *khoun guèrèftèn*, pr. t. *khoun guiriftèn*, فصد کردن *fèsd kèrdèn*, pr. t. *fasd kièrdèn*; — se faire saigner, دادن که خون بگیرند *dadèn ké khoun be-guirènd*; — v. n., چکیدن خون *tchèkidèné khoun*, آمدن خون *âmèdèné khoun*; — saigner du nez, آمدن خون از بینی *âmèdèné khoun èz bini*; — saigné, e, خون گرفته *khoun-guèrèftè*, a. مفصود *mèfsoud*.

Saigneur, s. m., فصد کننده *fèsd-kounèndè*, a. فصّاد *fèssad*, حجّام *hèdjdjam*.

Saigneux, euse, adj., باخون آغشته *bè-khoun-âghouchtè*, باخون آلوده *bè-khoun-âloudè*.

Saillant, e, adj., بر جسته *bèr djèstè*.

Saillie, s. f. sortie, جستکی *djèstègui*, جستن *djèstèn*, a. فوران *fèvèran*; — trait d'esprit, a. نکته *noukté*, pr. t. *nukté*, لطیفه *lètifè*.

Saillir, v. a. saillir une femelle, (se dit d'un cheval ou d'un taureau), گشنی کردن *guèchni kèrdèn*, جفت شدن *djouft choudèn*; — v. n. sortir avec impétuosité, جستن *djèstèn*, جهیدن *djèhidèn*, فوران کردن *fèvèran kèrdèn.*

Sain, Saine, adj., تندرست *tèn-droust*, a. سالم *salèm*, pr. t. *salim*; — exempt de défauts, بی عیب *bi 'èib*, بی نقص *bi nèqs.*

Saindoux, s. m , روغن خوك *rooughèné khouk.*

Sainement, adv., بتندرستی *bè-tèn-drousti*, بسلامت *bè-sèlamèt*, a. سالماً *salèmèn*, pr. t. *salimèn*; — avec justesse, از روی عقل سلیم *èz rouï 'èqlé sèlim*; — juger sainement, از روی عقل سیلم حکم کردن *èz rouï 'èqlé sèlim heukm kèrdèn.*

Sainfoin, s. m., فسفسه *fèsfècè*, اسپست *èspèst*, vulg. اسپرست *èsprèst.*

Saint, e, adj. essentiellement pur, پاك *pak*, a. طاهر *tahèr*, pr. t. *tahir*; — consacré, a. مبارك *moubarèk*, pr. t. *mubarèk*, مقدس *mouqèddès*, pr. t. *muqaddas*; — le Saint-Esprit, a. روح القدوس *rouh-oul-qoudous*; — la Sainte Trinité, a. اقانیم ثلثهٔ مقدسه *èqanimé sèlècèyé mouqèddècè*, pr. t. *èqanimi sèlècèï muqaddacè*; — les Lieux-Saints, a. اماکن مبارکه *èmakèné moubarèkè*, pr. t. *èmakini mubarikè*, امکنهٔ مقدسه *èmkènèyé mouqèddècè*, pr. t. *èmkinèï muqaddacè*; — les livres saints, a. کتب شریفه *koutoubé chèrifè*, pr. t. *kutubi chèrifè*, کتب مبارکه *koutoubé moubarèkè*, pr. t. *kutubi mubarèkè*; — un saint, une sainte, a. ولی *vèli*, ولی الله *vèli-oullah*,

pl. اولیا *oovlia*, pr. t. *èvlia*; — la Sainte-Vierge, a. حضرت مریم *hèzrèté mèrièm*, pr. t. *hazrèti mèrièm*; — les saints apôtres, a. حضرات هواریون *hèzèraté hèvari-youn*, pr. t. *hazèrati havariyoun.*

Saintement, adv., بطور مبارك *bè-toouré moubarèk*, بتقدّس *bè-tèqèddous*, a. مباركاً *moubarèkèn.*

Sainteté, s. f., پاکی *paki*, مبارکی *moubarèki*, a. شرافت *chèrafèt.*

Saïque, s. f., کشتی بارکش *kèchtiï bar-kèch.*

Saisie, s. f., ضبط دیوان *zèpté divan.*

Saisir, v. a. prendre tout d'un coup, ربودن *rouboudèn*, pr. t. *ruboudèn*, دفعتاً گرفتن *dèf'ètèn guèrèftèn*, pr. t. *daf'atèn guiriftèn*; — saisir quelqu'un au collet, یاخهٔ کسی را گرفتن *yèkhèyé kèci-ra guèrèftèn*, pr. t. *yèkhèï kèci-ra guiriftèn*; — saisir l'occasion, فرصت را غنیمت شمردن *foursèt-ra ghènimèt choumourdèn*; — retenir par autorité, ضبط کردن *zèpt kèrdèn*; — au fig. attaquer, گرفتن *guèrèftèn*; — la fièvre m'a saisi, تب مرا گرفت *tèb mèra guèrèft*; — comprendre, فهمیدن *fèh-midèn*, منتقل شدن *mountèqèl choudèn*; — se saisir, گرفتن *guèrèftèn*, ضبط کردن *zèpt kèrdèn*, pr. t. *zapt kièrdèn*; — saisi, e, گرفته شده *guèrèftè-choudè*, ضبط شده *zèpt-choudè.*

Saisissable, adj. des 2 g., ممکن ضبط کردن *moumkèné zèpt kèrdèn*, pr. t. *mumkini zapt kièrdèn*, قابل ضبط کردن *qabèlé zèpt kèrdèn.*

Saisissant, e, adj. qui saisit, en parlant du froid, سخت *sèkht*, pr. t. *sakht*, a. شدید *chèdid*; — froid saisis-

sant, سرمای ساخت *sèrmaï sèkht*; — étonnant, حیرت افزا *hèirèt-èfza*.

Saisissement, s. m., a. دهشت *dèhchèt*, a. حیرت *hèirèt*, pr. t. *haïrèt*; — éprouver un saisissement, دهشت کردن *dèhchèt kèrdèn*, حیرت کردن *hèirèt kèrdèn*, حیران ماندن *hèiran mandèn*.

Saison, s. f., a. فصل *fèsl*, pr. t. *fasl*, pl. فصول *fouçoul*, موسم *moouçèm*, pr. t. *mèvsim*, pl. مواسم *mèvacèm*, pr. t. *mèvacim*; — la saison des roses, موسم گل سرخ *moou-cèmé goulé sourkh*, pr. t. *mèvsimi guli sourkh*; — les quatre saisons, a. فصول اربعه *fouçoulé èrbè'è*, pr. t. *fu-çouli èrba'a*.

Salade, s. f., سلطه *sèlètè*, pr. t. *salata*.

Saladier, s. m., ظرف سلطه *zèrfé sèlètè*.

Salaire, s. m., a. اجرت *eudjrèt*, pl. اجور *oudjour*.

Salaison, s. f. action de saler, نمکپاشی *nèmèk-pachi*, نمکریزی *nèmèk-rizi*, a. تمليح *tèmlih*; — viandes salées, گوشت نمکین *gouchté nèmèkïn*, گوشت توی نمك پرورده *gouchté touï nèmèk pèrvèrdè*.

Salamalec, s. m., révérence, salut en arabe, a. سلام عليك *sèlam 'èlèïk*.

Salamandre, s. f., سمندر *sèmèndèr*.

Salant, adj. m., نمکزار *nèmèk-zar*.

Salarier, v. a., اجرت دادن *eudjrèt dadèn*; — salarié, e, a. صاحب مواجب *sahèbé mèvadjèb*.

Salaud, e, s., چپل *tchèpèl*, چرکن *tchèrkèn*, چرك *tchèrk*, a. ناجس *nèdjès*, pr. t. *nadjis*, مردار *mourdar*.

Sale, adj. des deux g., پلید *pèlid*, نا پاك *na-pak*, a. مردار

mourdar; — au fig. obscène, بی حیا *bi hèya*, بی آزرم *bi âzèrm*, بی شرم *bi chèrm*, بی عار *bi 'âr*, a. فاحش *fahèch*, pr. t. *fahich*.

Salé, s. m., گوشت خوك بنمک پرورده *gouchté khouk bènèmèk pèrvèrdè*.

Salé, e, adj., نمکین *nèmèkïn*, شور *chour*; — au figuré, obscène, V. **Obscène**.

Salement, adv., بعدم پاکیزگی *bè 'èdèmé pakizègui*, بکثافت *bè-kèçafèt*.

Salep, s. m., racine bulbeuse, a. ثعلب *sè'èlèb*, pr. t. *sa'lèb*, صالب *salèb*.

Saler, v. a., نمك ریختن *nèmèk rikhtèn*, نمك پاشیدن *nèmèk pachidèn*.

Saleté, s. f., وژن *vèjèn*, پلیدی *pèlidi*, پلیدگی *pèlidègui*, a. دناست *dènacèt*.

Saleur, s. m., نمکزن *nèmèk-zèn*.

Salicine, s. f., جوهر بید *djoouhèré bid*.

Salicot, (plante), a. شمار البحر *chèmar-oul-bèhr*, pr. t. *chèmar-ul-bahr*.

Salière, s. f., نمکدان *nèmèk-dan*.

Saligaud, e, adj. et s. V. **Salaud**.

Salignon, s. m., نمک قالبی *nèmèké qalèbi*.

Salin, e, adj., نمکدار *nèmèk-dar*, نمکین *nèmèkïn*.

Saline, s. f. salaison, گوشت بنمك پرورده *goucht bè-nèmèk pèrvèrdè*; — signifie aussi poisson salé, ماهی شور *mahiï chour*; — lieu où l'on fabrique le sel, نمکزار *nèmèk-zar*, a. مملحه *mèmlèhè*.

Salir, v. a., چرك کردن *tchèrk kèrdèn*, پلید کردن *pèlid*

kèrdèn, كثيف كردن *kècif kèrdèn*; — au fig. salir la réputation, بدنام كردن *bèd-nam kèrdèn*; — sali, e, چرك شده *tchèrk-choudè*.

SALISSANT, E, adj. qui salit, چرك كننده *tchèrk-kounèndè*, a. ملوّث *moulèvvès*, pr. t. *mulèvvis*; — qui se salit aisément, چرك بر دار *tchèrk bèr-dar*.

SALISSURE, s. f. V. SALETÉ.

SALIVAIRE, adj. des 2 g., دشبل خيودار *douchbèlé khiou-dar*, a. غدد رضابيّه *ghèdèdé rèzabiyè*, pr. t. *ghadèdi rizabiyè*.

SALIVATION, s. f., ريزش آب دهان *rizèché âbé dèhan*, سيلان الريق *silan-our-riq*.

SALIVE, s. f., آب دهان *âbé dèhan*, لعاب دهان *lo'âbé dè-han*, خيو *khiou*, تفو *tèfou*, a. رضاب *rèzab*, pr. t. *rizab*, بساق *bouçaq*.

SALIVER, v. n., جاری شدن آب دهان *djari choudèn âbé dèhan*.

SALLE, s. f., تالار *talar*; — salle à manger, سفره خانه *sofrè-khanè*; — salle de réception, تالار پذيرائی *talaré pè-zirayi*.

SALMIGONDIS, s. m. V. MÉLANGE.

SALMIS, s. m., فسنجان *fècèndjan*, vulg. فسوجن *fèçoudjèn*.

SALOIR, s. m., ظرف نمك *zèrfé nèmèk*.

SALOMON, nom pr. سليمان *solèiman*.

SALON, s. m., تالار *talar*, اوطاق مهمانی *outaqé mèhmani*, pr. t. *otaqi mihmani*.

SALONIQUE, nom de ville, سلانيك *sèlanik*.

SALOPE, s. f. femme de mauvaise vie, جنده *djèndè*, a.

فاحشه *fahèchè*, pr. t. *fahichè*; — qui est sale, V. SALE.

SALOPEMENT, adv., بطور كثيف *bè-toouré kècif.*

SALOPERIE, s. f., پليدى *pèlidi*, a. كثافت *kèçafèt*, V. SALETÉ; — discours ordurier, obscénité, حرف نا مربوط *hèrfé na-mèrbout.*

SALORGE, s. m., تودۀ نمك *toudèyé nèmèk.*

SALPÊTRE, s. m., شوره *chourè*, a. ملح البارود *mèlh-oul-baroud*, pr. t. *milh-ul-baroud.*

SALPÊTRIER, s. m., شوره ساز *chourè-saz.*

SALPÊTRIÈRE, s. f., كارخانۀ شوره *kar-khanèyé chourè*, pr. t. *kiar-khanèï churè.*

SALSEPAREILLE, s. f., a. عشبه *'ouchbè.*

SALSIFIS, s. m., سالسيفى *salsifi.*

SALTIMBANQUE, s. m., V. CHARLATAN.

SALUBRE, adj. des 2 g., a. سالم *salèm*, pr. t. *salim.*

SALUBRITÉ, s. f., a. صحت *sèhhèt*, هناءت *hèna'èt*, pr. t. *hinayèt.*

SALUER, v. a., سلام كردن *sèlam kèrdèn*, سلام دادن *sèlam dadèn*; — se saluer, بهمديگر سلام دادن *bè-hèm-diguèr sèlam dadèn.*

SALURE, s. f., شورى *chouri*, شور بودن *chour boudèn*, a. ملحيت *mèlhiyèt.*

SALUT, s. m., a. سلام *sèlam*; — rendre le salut, جواب سلام دادن *djèvabé sèlam dadèn*; — conservation, a. سلامت *sèlamet*; — délivrance, رهائى *rèhayi*, a. خلاص *khèlas*, pr. t. *khalas*, نجات *nèdjat*; — la félicité éternelle, a. فلاح *fèlah*, سعادت ابدى *sè'âdèté èbèdi*, pr. t. *sa'âdèti èbèdi.*

Salutaire, adj. des 2 g., سودمند *soudmènd*, a. نافع *nafè'*, pr. t. *nafi'*.

Salutairement, adv., سودمندانه *soudmèndanè*, a. نافعاً *nafè'èn*, pr. t. *nafi'èn*.

Salutation, s. f., a. سلام *sèlam*.

Salve, s. f., شنليك *chènlik*, طوپ اندازى *toup-èndazi*.

Samarcande, ville de Transoxiane, a. سمرقند *sèmèrqènd*, pr. t. *samarqand*.

Samaritain, e, adj. et s., a. سامرى *samèri*, pr. t. *samari*.

Samedi, s. m., شنبه *chèmbè*, روز شنبه *rouzé chèmbè*, pr. t. *rouzi chènbè*.

Samestre, s. m., مرجان سرخ *mèrdjané sourkh*, pr. t. *mardjani sourkh*.

Sanas, s. m., چلوارى هند *tchèlvariï hènd*, pr. t. *tchalvariï hïnd*.

Sancir, v. n. terme de marine, بته دريا رفتن *bè-tèhé dèria rèftèn*, غرق شدن *ghèrq choudèn*.

Sanctifiant, e, adj., تقديس كننده *tèqdis-kounèndè*, a. مقدس *mouqèddès*, pr. t. *muqaddis*.

Sanctification, s. f., a. تقدس *tèqèddous*, pr. t. *tèqaddus*, تقديس *tèqdis*, pr. t. *taqdis*.

Sanctifier, v. a., مبارك كردن *moubarèk kèrdèn*, مقدس كردن *mouqèddès kèrdèn*, pr. t. *muqaddas kièrdèn*, تقديس كردن *tèqdis kèrdèn*; — sanctifié, ée, تقديس كرده شده *tèqdis-kèrdè-choudè*.

Sanction, s. f., a. تصديق *tèsdiq*, pr. t. *tastiq*, قبول *qèboul*, pr. t. *qaboul*, صحه *sèhè*, pr. t. *saha*.

Sanctionner, v. a., تصديق كردن *tèsdiq kèrdèn*, قبول

فرمودن *qèboul fèrmoudèn*, صحه گذاشتن *sèhè gouzachtèn*; — sanctionné, e, تصديق شده *tèsdiq-choudè*, pr. t. *tastiq-choudè*, رسيده بصحه *bè-sèhè rècidè*, a. مصدوق *mèsdouq*.

Sanctuaire, s. m., حرم شريف *hèrèmé cherif*, pr. t. *harèmi chèrif*; — les deux sanctuaires de la Mecque et de Médine, حرمين شريفين *hèrèmèiné chèrifèin*, pr. t. *harèmèini chèrifèin*.

Sandal ou Santal, s. m., صندل *sèndèl*, pr. t. *sandal*.

Sandaraque, s. f., gomme, سندروس *sèndèrous*, سندر *sèndèr*, a. زرنيخ احمر *zèrnikh èhmèr*.

Sang, s. m., خون *khoun*, a. دم *dèm*, دما *dèma*; — sang bilieux, خون صفراوى *khouné sèfravi*; — cracher le sang, خون تفو كردن *khoun toufou kèrdèn*; — répandre, verser le sang, خون ريختن *khoun rikhtèn*, خون ريزى كردن *khoun-rizi kèrdèn*; — effusion de sang, خون ريزى *khoun-rizi*, a. سفك الدم *sèfk-oud-dèm*; — race, extraction, نژاد *nèjad*, pr. t. *nijad*, خاندان *khanèdan*, a. نسل *nèsl*, pr. t. *nasl*; — un prince du sang, شاهزاده *chah-zadè*.

Sang-froid, s. m., آرامى قلب *âramiï qèlb*, اطمينان قلب *ètminané qèlb*, pr. t. *ètminani qalb*, سكونت قلب *soukounèté qèlb*, pr. t. *sukiounèti qalb*.

Sang-de-dragon, s. m. nom de plante, خون سياوشان *khouné siavèchan*, a. عرق الاحمرة *'èrq-oul-houmrèt*, pr. t. *'irq-ul-humrèt*.

Sangiac, s. m. gouverneur d'une province en Turquie, سنجق *sèndjèq*, pr. t. *sandjaq*.

Sanglant, e, adj., خون آلود *khoun-âloud*, خونین *khounîn*, بخون آغشته *bè-khoun-âghouchtè*.

Sangle, s. f., تنگ *tèng*, قولان *qolan*, قایش *qaïch*, a. شریحه *chèrihè*.

Sangler, v. a., تنگ بستن *tèng bèstèn*, تنگ کشیدن *tèng kèchidèn*; — au fig. appliquer des coups avec force, بشدّت زدن *bè-chèddèt zèdèn*.

Sanglier, s. m., گراز جنگلی *gourazé djènguèli*.

Sanglot, s. m., خرویله *khèrvilè*, زاره *zarè*, زاری *zari*, خراره *khèrarè*, غرنگ *ghèrèng*.

Sangloter, v. n., خرویله کردن *khèrvilè kèrdèn*, زار گریستن *zar guèristèn*, pr. t. *zar guiristèn*, گریه و زاری کردن *guèriè-o-zari kèrdèn*, pr. t. *guiriè-u-zari kièrdèn*, خراره کردن *khèrarè kèrdèn*.

Sangsue, s. f., زالو *zalou*, زلو *zèlou*, شلوك *chèlouk*, a. علق *'èlèq*; — poser, appliquer des sangsues, زلو انداختن *zèlou èndakhtèn*.

Sanguin, e, adj., خونین مزاج *khounîn-mèzadj*, pr. t. *khunïn-mizadj*, a. دموی المزاج *dèmèvi-oul-mèzadj*; — couleur de sang, برنگ خون *bè-rèngué khoun*, خون فام *khoun-fam*.

Sanguinaire, adj. des 2 g., خونخوار *khoun-khar*, خونریز *khoun-riz*, a. سفّاك *sèffak*.

Sanguine, s. f. hématite, حجر الدم *hèdjr-oud-dèm*; — sorte de pierre dont on fait les crayons rouges, سنگ مدد قرمز *sèngué mèdèdé qèrmèz*.

Sanguinolent, e, adj., مخلوط باخون *mèkhlout bè-khoun*.

SANIE, s. f., زردآب *zèrd-âb*, a. صديد *sèdid*, pr. t. *sadid*, a. مدّه *mèddè*.

SANIEUX, EUSE, adj., زرد آبی *zèrd-âbi*.

SANS, prép. exclusive, بی *bi*, بدون *bè-douné*, a. بلا *bè-la*, pr. t. *bi-la*, بغیر *bè-ghèir*, pr. t. *bi-ghaïr*, من غیر *mèn-ghèir*, pr. t. *mïn-ghaïr*; — sans pareil, بی نظیر *bi nèzir*, pr. t. *bi nazir*; — sans doute, بی شك *bi chèk*, بی شبهه *bi choubhè*; — sans espoir, بی امید *bi oumid*, ou نا امید *na-oumid*; — sans pudeur, بی آزرم *bi âzèrm*, بی حیا *bi hèya*; — sans cœur, بی دل *bi dèl*, بی زهره *bi zèhrè*.

SANTÉ, s. f., تندرستی *tèn-drousti*, a. عافیت *'âfiyèt*, صحّت *sèhhèt*, pr. t. *sihhat*; — s'informer de la santé de quelqu'un, demander de ses nouvelles, احوال پرسی کردن *èhval-poursi kèrdèn*; — comment va la santé? احوال شما چه طور است *èhvalé chouma tchè toour èst*, pr. t. *ahvali chuma tchi tèvr èst*; — être en santé, en bonne santé, تندرست بودن *tèndroust boudèn*, صحیح و سالم بودن *sèhih-ou-salèm boudèn*, pr. t. *sahih-u-salim boudèn*; — à votre santé, بسلامتی شما *bè-sèlamètiï chouma*; — je suis venu pour m'informer de votre santé, آمدم احوال پرسی شمارا بکنم *âmèdèm èhval poursiï chouma-ra be-kounèm*.

SANTOLINE, s. f. plante, خریسانة *khèriçanèt*.

SANTON, s. m. moine musulman, a. شیخ *chèikh*, ولی *vèli*.

SAPA, s. m. moût, شیرهٔ انگور *chirèyé èngour*.

SAPAJOU, s. m., نوعی از میمون *noou'i èz mèimoun*, pr. t. *nèv'i èz maïmoun*.

Sape, s. f. action de saper, V. **Saper**.

Saper, v. a. creuser, كاويدن *kavidèn*, كندن *kèndèn* ; — au fig. détruire, خراب كردن *khèrab kèrdèn*, منهدم كردن *mounhèdèm kèrdèn*.

Sapeur, s. m., كلنكزن *koulèng-zèn*, زمين كن *zèmïn-kèn*.

Saphène, s. f. veine du pied, رگ پا *règué pa*, a. صافن *safèn*.

Saphir, s. m., ياقوت كبود *yaqouté kèboud*, a. صفير *sèfir*, pr. t. *safir*.

Sapin, s. m., صنوبر *sènooubèr*, pr. t. *sanoubèr*, درخت صنوبر *dèrèkhté sènooubèr*, pr. t. *dirakhti sanoubèr*. a. تنّوب *tènnoub*, pr. t. *tunnub*.

Sapinière, s. f., صنوبرستان *sènooubèrèstan*, pr. t. *sanoubèristan*.

Saponaire, s. f., اشنان *ouchnan*, a. غاسول *ghaçoul*, صابونيّت *sabouniyèt*.

Saporifique, adj des 2 g., مزه دهنده *mèzè-dèhèndè*.

Sarbacane, s. f., توفك *toufèk*, فتك *foutèk*, pr. t. *futèk*, پفك *poufèk*.

Sarcasme, s. m., نيش *nich*, سخن نيشدار *soukhèné nich-dar*.

Sarcastique, adj. des 2 g., نيشزن *nich-zèn*, استهزا كننده *èstèhza-kounèndè*.

Sarcelle, s. f., اردك كوچك *eurdèké koutchèk*.

Sarcler, v. a., علف زيادتى كندن *'èlèfé ziadèti kèndèn*, پازش كردن *pazèch kèrdèn*, خشاوه كردن *khèchavè kèrdèn*, خو كندن *khèv kèndèn*.

Sarcleur, euse, s., علفكن *'èlèf-kèn*, علفچين *'èlèf-tchïn*,

خشاوه كننده *khèchavè-kounèndè*, خوكن *khèv-kèn*.

Sarcloir, s. m., كنند *kènènd*, علفكن *'èlèf-kèn*.

Sarclure, s. f., علفهاى زيادتى كنده شده *'èlèf-haï ziadèti kèndè-choudè*.

Sarcocèle, s. f., دژپهٔ خايه *dèjpèyé khayè*, a. غدّة الخصية *ghouddèt-oul-khoucièt*.

Sarcocolle, s. f. gomme de Perse, انزروت *ènzèrout*, كنجده *koundjoudè*, كنجدك *koundjoudèk*, a. عنزروت *'ènzèrout*, راتين *ratïn*.

Sarcocollier, s. m., درخت انزروت *dèrèkhté ènzèrout*, pr. t. *dirakhti ènzèrout*.

Sarco-épiplocèle, s. m., بادكند *badguènd*, دبّهٔ خايه *dèbbèyé khayè*, a. فتق *fètq*, pr. t. *fatq*, ادره *èdrè*.

Sarco-épiplomphale, s. f., دبّهٔ ناف *dèbbèyé naf*.

Sarco-hydrocèle, s. f., دبّهٔ آبدار *dèbbèyé âb-dar*.

Sarcologie, s. f., بحث در كيفيّت گوشت بدن *bèhsé dèr kèifiyèté gouchté bèdèn*.

Sarcome, s. m., a. عفلة *'èflèt*.

Sarcomphale, s. m., زوخ ناف *zoukhé naf*, ثؤلول ناف *sou'-ouloulé naf*.

Sarcophage, s. m. tombeau, دخمه *dèkhmè*, دخم *dèkhm*, a. ضريح *zèrih*; — cercueil, a. تابوت *tabout*.

Sarcophage, adj., گوشت سوز *goucht-souz*.

Sardine, s. f., سماريس *sèmaris*, سردين *sèrdïn*.

Sarment, s. m., شاخهٔ رز *chakhèyé rèz*, شاخ تاك *chakhé tak*.

Sarmenteux, euse, adj., رز پر شاخه *rèzé pour chakhè*, a. كثير السرع *kècir-ous-sèr'*.

Sarrasin, nom de peuple, arabe, a. شرقی *chèrqi*, pr. t. *charqi*; — sorte de blé, گندم سیاه *guèndoumé siah*, pr. t. *guèndumi siah*.

Sarrasine, s. f. V. **Herse**.

Sarrau, s. m., پوشش دهقانی *pouchèché dèhqani*, a. لبّاده *lèbbadè*.

Sarriette, s. f., plante odorante, اوشه *euchè*, a. سعتر *sè'è-tèr*, pr. t. *sa'tèr*, مرزه *mèrzè*.

Sas, s. m., گرمه بیز *guèrmè-biz*, تنك بیز *tènouk-biz*, ماشو *machou*, پرویزن *pèrvizèn*, a. منخل *mounkhèl*, pl. مناخل *mounakhèl*, pr. t. *munakhil*.

Sasse, s. f., پاروی لب برگشته *parouï lèb-bèr-guèchtè*.

Sassenage, s. m., سنگ توتیا *sèngué toutia*.

Sasser, v. a., tamiser la farine, بیختن *bikhtèn*, الك كردن *èlèk kèrdèn*.

Satan, s. m., اهرمن *èhrèmèn*, اهریمن *èhrimèn*, pr. t. *ahri-man*, a. شیطان *chèitan*, pl. شیاطین *chèyatïn*, ابلیس *èblis*, pr. t. *iblis*, pl. ابالیس *èbalis*.

Satanique, adj. des 2 g., اهریمنی *èhrimèni*, a. شیطانی *chèitani*.

Satellite, s. m. homme armé qui est aux gages et à la suite d'un autre, یاور *yavèr*, همپا *hèm-pa*, a. معاون *mou'âvèn*, pr. t. *mu'âvïn*, انصاب *ènsab*, pr. t. *ansab*; — terme d'astronomie, a. قمر *qèmèr*, pr. t. *qamar*, pl. اقمار *èqmar*, pr. t. *aqmar*.

Satiété, s. f. réplétion, سیری *siri*, — jusqu'a satiété, تا سیر شدن *ta sir choudèn*. طا آدم سیر شود *ta âdèm sir chèvèd*; — réplétion jusqu'au dégoût, تا بگلو *ta*

bè-guèlou; — manger jusqu'à satiété, تا بگلو خوردن *ta bè-guèlou khourdèn.*

SATIN, s. m., اطلس *ètlès*, pr. t. *atlas.*

SATINADE, s. f., اطلس‌نما *ètlès-nèma.*

SATINAGE, s. m., مهره زنی *meuhrè-zèni.*

SATINER, v. a., اطلسنما کردن *ètlès-nèma kèrdèn*, مهره زدن *meuhrè zèdèn.*

SATIRE, s. f., جرشفت *djèrchèft*, a. هجو *hèdjv*, هجویه *hèdjviyè*, pl. هجویّات *hèdjviyat.*

SATIRIQUE, adj. des 2 g., جرشفت آمیز *djèrchèft-âmiz*, a. هجوی *hèdjvi*; — ouvrage satirique, a. رسالهٔ هجویّه *rèçalèyé hèdjviyè*, pr. t. *riçalèï hèdjviyè.*

SATIRIQUEMENT. adv., از روی هجو *èz rouï hèdjv*, بطریق هجو *bè-tèriqé hèdjv.*

SATIRISER, v. a., جرشفت کردن *djèrchèft kèrdèn*, هجو کردن *hèdjv kèrdèn.*

SATISFACTION, s. f., خشنودی *khochnoudi*, a. محظوظیّت *mèhzouziyèt*, رضایّت *rèzaïyèt*, pr. t. *rizaïyèt*; — à la satisfaction des deux parties, برضایّت طرفین *bè-rèzaïyèté tèrèfèin*, برضای طرفین *bè-rèzaï tèrèfèin*; — réparation, a. ترضیه *tèrziyè.*

SATISFAIRE, v. a., خشنود کردن *khochnoud kèrdèn*, راضی کردن *razi kèrdèn*; — satisfait, e, خشنود *khochnoud*, a. راضی *razi.*

SATISFAISANT, E, adj., موجب خشنودی *mooudjèbé khochnoudi*, باعث راضی شدن *ba'ècè razi choudèn*, a. شافی *chafi.*

SATRAPE, s. m., حکمران *heukm-ran*, مرزبان *mèrz-ban*, a.

حاكم *hakèm*, pr. t. *hakim*, pl. حكّام *houkkam*, pr. t. *hukkiam*, والی *vali*.

Satrapie, s. f., خره *khourè*, خوره *khourè*, a. ايالت *èyalèt*; — la satrapie de Sapor, خرهٔ شاپور *khourèyé chapour*, pr. t. *khurèï chapour*.

Saturation, s. f. état de ce qui est saturé, V. Saturer.

Saturer, v. a., سیر کردن *sir kèrdèn*, مشبوع کردن *mèchbou' kèrdèn*; — saturé, e, سیر شده *sir-choudè*, سیر *sir*.

Saturne, s. m., planète, کیوان *kèivan*, a. زحل *zouhèl*, pr. t. *zuhal*; — l'anneau de Saturne, خاتم کیوان *khatèmé kèivan*.

Satyre, s. m., دیو مردم *div-mèrdoum*, دیو *div*.

Satyriasis, s. m. V. Priapisme.

Sauce, s. f., خورش مائیه *khourèché ma'iyé*, آب خورش *âbé khourèch*.

Saucer, v. a., تریت کردن *tèrit kèrdèn*.

Saucière, s. f., ظرف خورش *zèrfé khourèch*.

Saucisse, s. f., چرغنده *tchèrghèndè*, چرغند *tchèrghènd*, vulg. رودهٔ آکنده *roudèyé âkèndè*.

Saucisson, s. m., لکانه *lèkanè*, لکامه *lèkamè*, زنّاج *zounnadj*, a. عصیب *'ècib*, pr. t. *'acib*; — terme d'artillerie, فشنگ *fèchèng*, pr. t. *fichènk*.

Sauf, Sauve, adj. sain et sauf, f. saine et sauve, تندرست *tèn-droust*, pr. t. *tèn-drust*, بی عیب *bi 'èib*, a. سالم *salèm*, pr. t. *salim*, صحیح و سالم *sèhih-ou-salèm*, pr. t. *sahih-u-salim*.

Sauf, prép. sans blesser, بی ادبی نباشد *bi èdèbi nè-ba-*

chèd; — avec réserve de, بشرطیکه *bè-chèrti-ké*, مشروط بر اینکه *mèchrout bèr ïn-ké*; — excepté, مگر *mèguèr*, a. الا *èlla*, pr. t. *illa*.

Sauf-conduit, s. m., گذرنامه *gouzèr-namè*.

Sauge, s. f. plante, بهمن سرخ *bèhmèné sourkh*, بهمنین *bèhmènïn*, a. بهمن احمر *bèhmèné èhmèr*, pr. t. *bahmani ahmèr*.

Saugrenu, e, adj., نا مربوط *na-mèrbout*, بی معنی *bi mè'èni*.

Saule, s. m., بید *bid*, درخت بید *dèrèkhté bid*, pr. t. *dirakhti bid*.

Saumâtre, adj. des 2 g., شور *chour*, شور مزه *chour-mèzè*.

Saumon, s. m., آزاد ماهی *âzad-mahi*.

Saumonné, e, adj. truite saumonnée, قزللاله *qèzèllalè*.

Saumure, s. f., آب نمک *âbé nèmèk*, آب شور *âbé chour*.

Saunage, s. m., نمك فروشی *nèmèk-fourouchi*.

Sauner, v. n., نمکسازی *nèmèk-sazi*, نمك ساختن *nèmèk sakhtèn*.

Saunerie, s. f., كارخانهٔ نمك *kar-khanèyé nèmèk*, pr. t. *kiar-khanèï nèmèk*.

Saunier, s. m., نمکساز *nèmèk-saz*.

Saunière, s. f., ظرف نمك *zèrfé nèmèk*, كندوج نمك *koun-doudjé nèmèk*.

Saupoudrer, v. a., پاشیدن *pachidèn*.

Saur, adj. m. hareng saur, شاه ماهی بوداده *chah-mahiï bou-dadè*.

Saurage, s. m., تولك اوّل *toulèké èvvèl*.

Saure, adj. des 2 g., زرد خاکستری *zèrdé khakèstèri*.

Saurer, v. a., میان دود خشك كردن *miané doud khochk kèrdèn.*

Saussaie, s. f. lieu planté de saules, بیدستان *bidèstan*, pr. t. *bidistan.*

Saut, s. m., منجك *mèndjèk*, گنبد *goumbèd*, جهش *djèhèch*, جستن *djèstèn.*

Sautelle, s. f., شاخهٔ رز ریشه دار *chakhèyé rèzé richè-dar*, نهال رز *nèhalé rèz.*

Sauter, v. n., جهیدن *djèhidèn*, بر جهیدن *bèr djèhidèn*, جستن *djèstèn*, گنبد زدن *goumbèd zèdèn*; — sauter aux yeux, هویدا بودن *houvèida boudèn*, چشم آدم زدن *tchèchmé âdèm zèdèn*, آشکارا و روشن بودن *âchkara-ou-roouchèn boudèn.*

Sauterelle, s. f., ملخ *mèlèkh*, a. جراد *djèrad*, جراده *djèradè.*

Sauteur, euse, s. et adj. qui saute, جهنده *djèhèndè*, گنبدزن *goumbèd-zèn*, a. وثّاب *vèssab*; — ceux dont le métier est de sauter sur la corde, رسنباز *rècèn-baz*; — au fig. bavard ridicule, یاوه گو *yavè-gou*, لغوزن *lèghv-zèn*, بیهوده گو *bihoudè-gou*; — p. t. لافزن *laf-zèn*, pr. t. *lafazan.*

Sautillant, e, adj., گنبد زنان *goumbèd-zènan*, جهنده *djèhèndè.*

Sautillement, s. m., جهش *djèhèch*, منجك *mèndjèk*, a. قفز *qèfz*, pr. t. *qafz.*

Sautiller, v. n., گنبد زدن *goumbèd zèdèn*, جستن *djèstèn.*

Sautoir, s. m., شکل خاج *chèklé khadj.*

Sauvage, adj. et s. des 2 g., جنگلی *djènguèli*, بیابانی *biabani*, a. وحشی *vèhchi*, pr. t. *vahchi*; — qui vient sans culture. خود رو *khoud-rou*, pr. t. *khod-rou*, a. برّی *bèrri*; — qui se plait à vivre seul, وحدت گزین *vèhdèt-gouzïn*, pr. t. *vahdèt-guzïn.*

Sauvageon, s. m., درخت خود رو *dèrèkhté khoud-rou*, pr. t. *dirakhti khod-rou.*

Sauvagerie, s. f., وحدت گزینی *vèhdèt-gouzini*, تنها نشینی *tènha-nèchini.*

Sauvagin, e, adj., goût sauvagin, a. طعمهٔ وحشیّه *tè'è-mèyé vèhchiyè.*

Sauvegarde, s. f., a. حمایت *hèmayèt*, pr. t. *hi-mayèt.*

Sauvegarder, v. a., حمایت کردن *hèmayèt kèrdèn*, pr. t. *himayèt kièrdèn*, محفوظ داشتن *mèhfouz dachtèn*; — sauvegardé, e, حمایت کرده شده *hèmayèt-kèrdè-choudè* a. محمی *mèhmi.*

Sauvement, s. m. action de sauver, V. **Sauver.**

Sauver, v. a., رستگار کردن *rèstègar kèrdèn*, نجات دادن *nèdjat dadèn*, خلاص کردن *khèlas kèrdèn*, خلاصی دادن *khèlaci dadèn*, رها کردن *rèha kèrdèn*; — se sauver, se tirer du péril, خودرا رها کردن *khoud-ra rèha kèr-dèn*, خودرا رهانیدن *khoud-ra rèhanidèn*, نجات یافتن *nèdjat yaftèn*, خلاص شدن *khèlas choudèn*; — fuir, گریختن *gourikhtèn*, در رفتن *dèr rèftèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*; — sauvé, e, رهیده *rèhidè*, خلاصی یافته *khè-laci yaftè.*

Sauveur, s. m., رستگار کننده *rèstègar-kounèndè*, نجات

دهنده *nèdjat-dèhèndè*, a. ناجی *nadji*, مخلّص *moukhèllès*, pr. t. *mukhallis*.

Savamment, adv., خردمندانه *khèrèdmèndanè*, pr. t. *khirèdmèndanè*, دانشمندانه *danèchmèndanè*, pr. t. *danichmèndanè*, از روی علم *èz rouï 'èlm*; -- en connaissance de cause, دانسته *danèstè*, pr. t. *danistè*.

Savant, e, adj. et s., دانشور *danèch-vèr*, pr. t. *danich-vèr*, دانا *dana*, دانشمند *danèchmènd*, pr. t. *danichmènd*, خردمند *khèrèdmènd*, pr. t. *khirèdmènd*, a. عالم *'âlèm*, pr. t. *'âlim*, pl. علما *'oulèma*, علیم *'èlim*; — bien informé, آگاه *âgah*, خبر دار *khèbèr-dar*, a. واقف *vaqèf*, pr. t. *vaqif*, مطّلع *mouttèlè'*, pr. t. *muttali'*.

Savantasse, s. des 2 g., (familier) pédant, دانش فروش *danèch-fourouch*, pr t. *danich-furouch*, a. متفاضل *moutèfazèl*, pr. t. *mutèfazil*.

Savate, s. f., پا افزار کهنه *pa-èfzaré keuhnè*, pr. t. *pa-èfzari kohnè*, کفش کهنه *kèfché keuhnè*, پاپوش کهنه *papouché keuhnè*.

Savaterie, s. f., بازار کهنه کفش فروشی *bazaré kèuhnè-kèfch-fourouchi*.

Savetier, s. m., پینه دوز *pinè-douz*.

Saveur, s. f., مزه *mèzè*, a. طعم *tè'èm*, pr. t. *ta'am*.

Savoir, v. a., آگاه بودن *âgah boudèn*, دانستن *danèstèn*, pr. t. *danistèn*, خبر داشتن *khèbèr dachtèn*, pr. t. *khabèr dachtèn*, واقف بودن *vaqèf boudèn*, مخبر بودن *moukhbèr boudèn*, مطّلع بودن *mouttèlè' boudèn*; — savoir gré, منّت داشتن *mènnèt dachtèn*, ممنون بودن *mèmnoun boudèn*; — savoir par cœur, از بر دانستن

èz bèr danèstèn; — savoir mauvais gré, ممنون نبودن *mèmnoun nèboudèn*; — faire savoir, آگاه کردن *âgah kèrdèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn*; — faire savoir, annoncer publiquement, اعلام کردن *è'èlam kèrdèn*; — su, e, دانسته شده *danèstè-choudè*.

Savoir, s. m., دانشوری *danèch-vèri*, دانشمندی *danèch-mèndi*, خردمندی *khèrèdmèndi*, دانائی *danayi*, دانش *danèch*, a. علم *'èlm*, pr. t. *'ilm*, معرفت *mè'èrèfèt*, pr. t. *ma'rifèt*.

Savoir, conj. ou, à savoir, a. یعنی *yè'èni*, pr. t. *ya'ni*.

Savoir-faire, s. m., a. استعداد *èstè'èdad*, pr. t. *isti'dad*, وقوف *vouqouf*, مهارت *mèharèt*, حذاقت *hèzaqèt*, pr. t. *hazaqat*.

Savoir-vivre, s. m., سبك حسن سلوك *sèbké heusné soulouk*.

Savon, s. m., صابون *saboun*.

Savonnage, s. m. action de savonner, V. **Savonner**.

Savonner, v. a., صابون زدن *saboun zèdèn*.

Savonnerie, s. f., كارخانهٔ صابون *kar-khanèyé saboun*, pr. t. *kiar-khanèï saboun*.

Savonneux, **euse**, adj., صابونی *sabouni*, بصابون آلوده *bè-saboun-âloudè*.

Savonnier, s. m., صابونساز *saboun-saz*.

Savourer, v. a. goûter, چشیدن *tchèchidèn*, بذایقه سپردن *bè-zaïqè soupourdèn*; — jouir d'une chose avec délice, لذّت بردن *lèzzèt bourdèn*, pr. t. *lizzèt bourdèn*, حظّ کردن *hèzz kèrdèn*.

Savoureusement, adv., چشان چشان *tchèchan-tchèchan*.

Savoureux, euse, خوش مزه *khoch-mèzè,* خوش گوار *khoch-guèvar,* گوارا *guèvara,* خوش طعم *khoch-tè'èm,* a. لذيذ *lèziz.*

Saxatile, adj. des 2 g., ميان سنگ رسته *miané sèng rèstè.*

Saxifrage, adj. des 2 g., plante, سنگ شکن *sèng-chèkèn,* سنگ مثانه شکن *sèngué mèçanè chèkèn,* pr. t. *sèngui miçanè chikièn.*

Sbire, s. m., a. عسس *'èçès,* pr. t. *'aças.*

Scabieux, euse, adj., گر مانند *guèr-manènd,* a. جربی *djèrbi.*

Scabieuse, s. f. plante, a. کتله *kètlè.*

Scabreux, euse, adj., سخت *sèkht,* pr. t. *sakht,* دشوار *douchvar,* a. صعب *sè'èb,* pr. t. *sa'b,* مشکل *mouchkèl,* pr. t. *muchkil.*

Scalène, adj. des 2 g., a. مثلّث مختلف الاضلاع *moucèllècé moukhtèlèf-oul-èzla',* pr. t. *mucèllèci moukhtèlif-ul-azla'.*

Scalpel, s. m., نیشتر *nich-tèr,* a. مبضع *mèbzè',* pr. t. *mibza'.*

Scammonée, s. f., a. محموده *mèhmoudè,* سقمونیا *sèq-mounia.*

Scandale, s. m. occasion d'erreur et de péché, سبب گناه *sèbèbé gounah,* pr. t. *sèbèbi gunah;* — éclat fâcheux, رسوایی *rèsvayi,* a. فضیحت *fèzihèt,* pr. t. *fazihat,* افتضاح *èftèzah,* pr. t. *iftizah.*

Scandaleusement, adv., بعدم شایستگی *bè-'èdèmé chayès-tègui,* بطور قبیح *bè-toouré qèbih.*

Scandaleux, euse, adj., موجب ضلّت مردم *mooudjèbé zèllèté mèrdoum*, pr. t. *mèvdjibi zillèti mèrdoum*, موجب ريبة مردم *mooudjèbé ribèyé mèrdoum*, pr. t. *mèvdjibi ribèï mèrdum*, a. موجب الريبة *mooudjèb-our-ribè*, pr. t. *mèvdjib-ur-ribè*, موجب الافتضاح *mooudjèb-oul-èftèzah*, pr. t. *mèvdjib-ul-iftizah*.

Scandaliser, v. a., بضلّت انداختن *bè-zèllèt èndakhtèn*, بد آموز كردن *bèd-âmouz kèrdèn*; — se scandaliser, آزرده شدن *âzourdè choudèn*, رنجيدن *rèndjidèn*; — scandalisé, e, رنجيده *rèndjidè*, آزرده خاطر شده *âzourdè-khatèr choudè*, pr. t. *âzurdè-khatir chudè*, بدش آمده *bèd-èch-âmèdè*.

Scander, v. a., تقطيع كردن شعر *tèqti' kèrdèné chè'èr*, pr. t. *taqti' kièrdèni chi'r*.

Scapulaire, s. m., پوشش كشيشان *pouchèché kèchichan*; — se dit aussi de deux morceaux d'étoffe bénite, حمايل *hèmayèl*, pr. t. *hamayil*.

Scarabée, s. m., گوزد *gouzèd*, سرگين گردان *sèrguïn-guèrdun*.

Scaramouche, s. m., V. **Bouffon**.

Scarificateur, s. m., instrument de chirurgie, تيغ حجامت *tighé hèdjamèt*.

Scarification, s. f., a. حجامت *hèdjamèt*, pr. t. *hidjamèt* et *hadjamat*.

Scarifier, v. a., تيغ زدن *tigh zèdèn*, حجامت كردن *hèdjamèt kèrdèn*.

Sceau, s. m., مهر *mohr* ou *meuhr*, pr. t. *muhur*, a. خاتم *khatèm*, pl. خواتم *khèvatèm*, pr. t. *khavatim*; —

garde des sceaux, مهردار *meuhr-dar*, pr. t. *muhur-dar*.

Scarlatine, s. f., سر *sour*, a. شرى *chèra*, مخملك *mèkh-mèlèk*, شوكه *choukè*; — attaqué de la scarlatine, گرفتار سر *guèrèftaré sour*, a. مشوك *mèchouk*.

Scélérat, e, adj., بد سگال *bèd-sègal*, a. شقى *chèqi*, pr. t. *chaqi*, pl. اشقيا *èchqia*.

Scélératesse, s. f., بدسگالى *bèd-sègali*, بدنفسى *bèd-nèfsi*, a. شقاوت *chèqavèt*, pr. t. *chaqavèt*, شناعت *chèna'èt*, pr. t. *china'at*.

Scellé, s. m., مهر *meuhr* ou *mohr*, pr. t. *muhur*; — mettre, ou apposer les scellés, مهر كردن *meuhr kèrdèn*, مهر زدن *meuhr zèdèn*.

Scellement, s. m. en termes de maçonnerie, V. Sceller dans cette acception.

Sceller, v. a., مهر كردن *meuhr kèrdèn*, مهر زدن *meuhr zèdèn*, ممهور كردن *mèmhour kèrdèn*; — en termes de maçonnerie, fixer dans le mur, بديوار استوار كردن *bè-divar èstvar kèrdèn*, pr. t. *bè-divar ustuvar kièrdèn*, بديوار نصب كردن *bè-divar nèsb kèrdèn*; — au fig. affermir, استوار كردن *èstvar kèrdèn*, تشييد كردن *tèchyid kèrdèn*, مستحكم كردن *moustèhkèm kèrdèn*; — scellé, e, مهر شده *meuhr-choudè*, مهر كرده *meuhr-kèrdè*, a. ممهور *mèmhour*, pr. t. *mamhour*, مختوم *mèkhtoum*, pr. t. *makhtoum*.

Scelleur, s. m., مهر زن *meuhr-zèn*.

Scène, s. f. endroit où jouent les acteurs, بساط تماشا خانه *bèçaté tèmacha-khanè*; — division d'une pièce de théâtre, a. فصل *fèsl*, pr. t. *fasl*, pl. فصول *fouçoul*; —

au fig. être en scène, مطمح نظر مردم شدن *moutmèhé nèzèré mèrdoum choudèn*; — se mettre en scène, بميدان آمدن *bè-mèidan âmèdèn*; — spectacle, تماشا *tèmacha*; — faire une scène, كجخلقی كردن *kèdj-khoulqi kèrdèn*, معركه كردن *mè'èrèkè kèrdèn*.

SCÉNIQUE, adj. des 2 g., متعلّق بتماشا خانه *moutè'èllèq bè-tèmacha-khanè*.

SCEPTICISME, s. m., a. مذهب اهل شكّ *mèzhèbé èhlé chèkk*, pr. t. *mèzhèbi èhli chèkk*, a. مذهب اهل الشكوك *mèz-hèbé èhl-ouch-choukouk*, pr. t. *mèzhèbi-èhl-uch-chu-kiouk*.

SCEPTIQUE, adj. des 2 g., a. اهل الشكّ *èhl-ouch-chèkk*.

SCEPTRE, s. m., دبوس *dèbous*, a. دبّوس *dèbbous*, عصا *'èça*; — le sceptre royal, دبوس سلطنت *dèboucé sèlt ènèt*, p. t. عصای سلطنت *'èçaï sèltènèt*.

SCHISMATIQUE, adj. des 2 g., a. شيعی *chi'*, اهل الاعتزال *èhl-oul-è'ètèzal*, pr. t. *èhl-ul-i'tizal*.

SCHISME, s. m., a. اعتزال *è'ètèzal*, pr. t. *i'tizal*.

SCHISTE, s. m., سنك طبقه طبقه *sèngué tèbèqè-tèbèqè*, سنك ورق ورق *sèngué vèrèq-vèrèq*.

SCIAGE, s. m., ارّه كشی *èrrè-kèchi*.

SCIATIQUE, adj. et s. f., كهكو *kèhkou*, كاجوك *kèdjouk*, a. عرق النسا *'èrq-oun-nèça*, pr. t. *'irq-un-niça*; — douleur sciatique, درد كهكو *dèrdé kèhkou*, درد عرق النسا *dèrdé 'èrq-oun-nèça*, a. وجع عرق النسا *vedjè'é 'èrq-oun-nèça*, pr. t. *vèdja'ï 'irq-un-niça*.

SCIE, s. f., ارّه *èrrè*, a. دستره *dèstèrè*, a. منشار *mènchar*, pr. t. *mïnchar*.

Sciemment, adv., دانسته *danèstè*, a. عن علم *'èn 'èlmèn*, pr. t. *'an 'ilmïn.*

Science, s. f., دانش *danèch*, دانائی *danayi*, دانشوری *danèch-vèri*, a. علم *'èlm*, pr. t. *'ilm.*

Scientifique, adj. des 2 g., a. علمی *'èlmi*, pr. t. *'ilmi*, pl. علمیّه *'èlmiyè*, pr. t. *'ilmiyè*; — matières scientifiques, مواد علمیّه *mèvadé 'èlmiyè*, pr. t. *mèvadi 'ilmiyè.*

Scientifiquement, adv., از روی علم *èz rouï 'èlm*, بحسب قواعد علم *bè-hècèbé qèva'èdé 'èlm*, a. علمیاً *'èlmièn*, pr. t. *'ilmièn.*

Scier, v. a., ارّه کردن *èrrè kèrdèn*; — scié, e, ارّه کرده *èrrè-kèrdè*, ارّه شده *èrrè-choudè*, a. منشور *mènchour.*

Scieur, s. m., ارّه کش *èrrè-kèch*, a. نشّار *nèchchar.*

Scille ou Squille, s. f. plante, سفادیکوس *sèfadikous*, پیازِ موش *piazé mouch*, a. بصل الفار *bèsl-oul-far*, عنصل *'ounsoul*, pr. t. *'onsoul.*

Scinder, v. a., تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn*, دو نیم کردن *dou nim kèrdèn.*

Scinque, s. m., espèce de lézard, سقنقس *sèqènqous*, سقنقور *sèqènqour.*

Scintillation, s. f., پرتو افکنی *pèrtèv-èfkèni*, درخشندگی *dèrèkhchèndègui.*

Scintiller, v. n., پرتو افکندن *pèrtèv èfkèndèn*, پرتو انداختن *pèrtèv èndakhtèn*, درخشیدن *dèrèkhchidèn*, pr. t. *dirakhchidèn.*

Sciographie, s. f., نقشهٔ درونی عمارت *nèqchèyé dèrounïi 'èmarèt.*

Scion, s. m., شاخهٔ نــو رســتــه *chakhèyé noou-rèstè*, pr. t. *chaklèï nèv-rèstè.*

Scissile, adj. des 2 g., qui peut être fendu, قـابـل شكافته شدن *qabèlé chèkaftè choudèn.*

Scission, s. f., جدايى *djèdayi*, a. تفرقة *tèfrèqè*, pr. t. *tèfriqa*, اختلاف *èkhtèlaf*, pr. t. *ikhtilaf.*

Scissionnaire, s. m., مـخــالفت كننده *moukhalèfèt-kounèndè.*

Scissure, s. f., شكاف *chèkaf*, تراك *tèrak.*

Sciure, s. f., سبوسه *sèboucè*, نشاره *nècharè*, تـراشــهٔ چــوب *tèrachèyé tchoub.*

Sclérophtalmie, s. f., maladie de l'œil, a. صلابة الاجفان *sèlabèt-oul-èdjfan.*

Sclérotique, s. f., membrane qui enveloppe l'œil, پــردهٔ حلقهٔ چشم *pèrdèyé hèdèqèyé tchèchm*, a. غشاء المقلة *ghècha'-oul-mouqlèt.*

Scolaire, adj. des 2 g., a. مكتبى *mèktèbi.*

Scolastique, adj. des 2 g., بحسب قــاعدهٔ مكتبى *bè-hècèbé qa'èdèyé mèktèbi.*

Scolastiquement, adv., از روى قاعدهٔ مكتبى *èz rouï qa'èdèyè mèktèbi.*

Scoliaste, s. m., شــرح كننده *chèrh-kounèndè*, حــاشــيــه نويس *hachiè-nèvis*, pr. t. *hachiè-nivis*, a. شارح *charèh*, pr. t. *charih.*

Scolie, s. f., a. حاشيه *hachiè*, شرح *chèrh.*

Scolopendre, ou **Langue de cerf**, s. f., plante, زنگى دارو *zèngui-darou*, بــيــخ كــبــر رومــى *bikhé kèbré roumi*, سقلينون *sèqlinoun*, a. حشيــشــة الطحال *hèchichèt-out-*

touhal; — insecte à plusieurs pieds, هزار پا *hèzar-pa*, a. ابو اربعين *èbou-èrbè'ïn*.

Scorbut, s. m., اسقربت *èsqorbout*, pr. t. *èsqorbut*, a. فساد دم *fèçadé dèm*.

Scorbutique, adj. des 2 g., از جنس اسقربت *èz djènsé èsqorbout*, اسقربتی *èsqorbouti*.

Scordium, s. m., سیرمو *sirmou*, a. ثوم الحيه *soum-oul-hiè*, pr. t. *sèvm-ul-hiè*.

Scorie, s. f., اسقورون *èsqouroun*, ریم معادن *rimé mè'âdèn*, pr. t. *rimi ma'âdïn*.

Scorification, s. f. action de scorifier, V. **Scorifier**.

Scorifier, v. a., از ریم پاك كردن *èz rim pak kèrdèn*, ریم از آهن جدا كردن *rim èz âhèn djèda kèrdèn*.

Scorpioïde, s. m. V. **Chenille**.

Scorpiojelle, s. f., روغن كژدم *roughèné guèjdoum*, روغن عقرب *roughèné 'èqrèb*.

Scorpion, s. m., كژدم *kèjdoum*, a. عقرب *'èqrèb*, pr. t. *'aqrèb*, pl. عقارب *'èqarèb*, pr. t. *'aqarib*.

Scorsonère, s. f. plante, a. بلقك *bèlqèk*.

Scribe, s. m., نویسنده *nèvicèndè*, a. كاتب *katèb*, pr. t. *kiatib*.

Scrofules, s. f. pl. V. **Écrouelles**.

Scrofuleux, euse, adj. a. خنازيرى *khènaziri*, pr. t. *khounaziri*; — humeur scrofuleuse, a. خلط خنازيرى *khèlté khènaziri*, pr. t. *khilti khounaziri*.

Scrotum, s. m., كيسۀ خايه *kicèyé khayè*, a. صفن *sèfn*, pl. اصفان *èsfan*.

Scrotocèle, s. f., دبۀ خايه *dèbèyé khayè*.

Scrupule, s. m., اضطراب دل *èztèrabé dèl*, pr. t. *istirabi dil*, پروا *pèrva*.

Scrupuleusement, adv., مدقّقانه *moudèqqèqanè*, بدقّت *bè-dèqqèt*.

Scrupuleux, **euse**, adj. qui a des scrupules, با پروا *ba pèrva*, a. مضطرب القلب *mouztèrèb-oul-qèlb*, pr. t. *muztèrib-ul-qalb*; — minutieux, a. مدقّق *moudèqqèq*, pr. t. *mudaqqiq*.

Scrutateur, **trice**, adj., پژوهنده *pèjouhèndè*, a. كشّاف *kèchchaf*, مفتّش *moufèttèch*, pr. t. *mufèttich*.

Scruter, v. a., وارسی كردن *varèci kèrdèn*, پژوهيدن *pèjouhidèn*, جستجو كردن *djoustè-djou kèrdèn*, استكشاف كردن *èstèkchaf kèrdèn*, pr. t. *istikchaf kièrdèn*, متفحّص شدن *moutèfèhhès choudèn*, pr. t. *mutèfahhis choudèn*, استكناه كردن *èstèknah kèrdèn*, pr. t. *istiknah kièrdèn*, تفتيش كردن *tèftich kèrdèn*.

Scrutin, s. m., a. قرعه *qour'è*, pr. t. *qour'a*.

Sculpter, v. a., كنده كاری كردن *kèndè-kari kèrdèn*, منبّت كاری كردن *mounèbbèt-kari kèrdèn*, مجسم ساختن *moudjècèm sakhtèn*.

Sculpteur, s. m., كنده كار *kèndè-kar*, منبّت كار *mounèbbèt-kar*, مجسم ساز *moudjècèm-saz*.

Sculpture, s. f., كنده كاری *kèndè-kari*, منبّت كاری *mounèbbèt-kari*, a. فنّ النقر *fènn-oun-nèqr*, pr. t. *fènn-un-naqr*; — ouvrage sculpté, منبّت كاری *mounèbbèt-kari*, كار منبّت *karé mounèbbèt*, مجسم سازی *moudjècèm-sazi*.

Se, pron. de la 3me personne des deux nombres et des

deux genres, خود *khoud*, pr. t. *khod*, خودرا *khoud-ra*, pr. t. *khod-ra*, بخود *bè-khoud*; — se tuer, خودرا کشتن *khoud-ra kouchtèn*, pr. t. *khod-ra kouchtèn*; — se faire du mal, بخود بدی کردن *bè-khoud bèdi kèrdèn*, pr. t. *bè-khod bèdi kièrdèn*.

Séance, s. f. action de s'asseoir, نشست *nèchèst*, pr. t. *nichèst*, نشستن *nèchèstèn*, pr. t. *nichèstèn*, a. جلوس *djèlous*, قعود *qou'oud*; — assemblée, انجمن *èndjoumèn*, pr. t. *èndjumèn*, a. مجلس *mèdjlès*, pr. t. *mèdjlis*, pl. مجالس *mèdjalès*, pr. t. *mèdjalis*; — tenir séance, در مجلس نشستن *dèr mèdjlès nèchèstèn*, pr. t. *dèr mèdjlis nichèstèn*; — lever la séance, ترك اجلاس کردن *tèrké èdjlas kèrdèn*, pr. t. *tarki idjlas kièrdèn*, از مجلس بر خواستن *èz mèdjlès bèr-khastèn*, رفع مجلس کردن *rèf'é mèdjlès kèrdèn*, pr. t. *raf'i mèdjlis kièrdèn*.

Séant, participe présent du verbe inusité seoir, نشسته *nèchèstè*, a. جالس *djalès*, pr. t. *djalis*.

Séant, e, adj. qui sied, زیبنده *zibèndè*, شایسته *chayèstè*, a. لایق *layèq*.

Seau, s. m., دول *doul*, دلو *dèlv*.

Sébacé, e, adj., پیه آلود *pih-âloud*.

Sébeste, s. m., سپستان *sèpèstan*, a. دبق *dèbq*, اطباء الكلبه *ètba-oul-koulbè*.

Sébestier, s. m., درخت سپستان *dèrèkhté sèpèstan*, pr. t. *dirakhti sèpèstan*.

Sébile, s. f., طشت چوبین *tèchté tchoubïn*.

Sec, Sèche, adj., خشك *khochk*, a. يابس *yabès*, pr. t. *yabis*; — passer une rivière à pieds secs, پا تر نکرده

از رودخانه گذر کردن *pa tèr-nè-kèrdè èz roud-khanè gouzèr kèrdèn*; — manger du pain sec (du pain seul), نان خالی خوردن *nané khali khourdèn*, pr. t. *nani khali khordèn*; — être à sec, در خشکی بودن *dèr khochki boudèn*; — au fig. être à sec (sans argent) بی پول بودن *bi poul boudèn.*

Sec, s. m. le sec, خشکی *khochki*, a. یبوست *youboucèt*, pr. t. *yuboucèt.*

Sec, adv., بطور برودت *bè-tooure bouroudèt*, pr. t. *bè-tèvri burudèt*, خشك *khochk.*

Sécable, adj. des 2 g., قابل بریده شدن *qabèlé bouridè choudèn.*

Sécante, s. f. terme de géométrie, a. خطّ قاطع *khètté qatè'*, pr. t. *khatti qati'.*

Sèche, s. f., poisson, ماهی مركّب *mahiï mourèkkèb*, p. t. سپیا *sèpia*, pr. t. *sipia*, سیبا *siba.*

Sèchement, adv. d'une manière froide, بطور خشك *bè-tooure khochk*, pr. t. *bè-tèvri khochk*, بطور برودت *bè-tooure bouroudèt*, pr. t. *bè-tèvri buroudèt*; — en lieu sec, در جای خشك *dèr djaï khochk.*

Sécher, v. a., خشك كردن *khochk kèrdèn*, خشكاندن *khochkandèn*, خشكانیدن *khochkanidèn*; — v. n., خشك شدن *khochk choudèn*, خشكیدن *khochkidèn*; — séché, e, خشك شده *khochk-choudè*, خشكیده *khochkidè.*

Sécheresse, s. f., خشكی *khochki*, a. یبوست *yèboucèt*, pr. t. *yaboucèt.*

Séchoir, s. m., جای خشك كردن *djaï khochk kèrdèn.*

Second, e, adj., دوّم *douvvoum*, pr. t. *duvvum*, دويم *douyoum*, a. ثانى *sani*.

Secondaire, adj. des 2 g., a. متلاحق *moutèlahèq*, pr. t. *mutèlahiq*, لاحق *lahèq*, pr. t. *lahiq*; — en parlant des planètes qui tournent autour d'une autre, a. تبع *tabè'*, pr. t. *tabi'*.

Seconde, s. f., a. ثانيه *saniè*.

Secondement, در ثانى *dèr sani*, a. ثانياً *sanièn*.

Seconder, v. a., ياورى كردن *yavèri kèrdèn*, همراهى كردن *hèm-rahi kèrdèn*. دستگيرى كردن *dèst-guiri kèrdèn*; — secondé, e, ياورى كرده شده *yavèri-kèrdè-choudè*, مظهر اعانت شده *mèzhèré è'ânèt choudè*.

Secouement, s. m., تكان *tèkan*, جنبش *djoumbèch*.

Secouer, v. a., تكان دادن *tèkan dadèn*, حركت دادن *hèrèkèt dadèn*, جنبانيدن *djoumbanidèn*; — se secouer, حركت كردن *hèrèkèt kèrdèn*.

Secourable, adj. qui aime à secourir, دستگير *dèst-guir*, مدد رسان *mèdèd-rèçan*, a. معين *mou'ïn*; — qu'on peut secourir, قابل ياورى *qabèlé yavèri*.

Secourir, v. a., ياورى كردن *yavèri kèrdèn*, كمك كردن *keumèk kèrdèn*, امداد كردن *èmdad kèrdèn*, اعانت كردن *è'ânèt kèrdèn*.

Secours, s. m., ياورى *yavèri*, دستگيرى *dèst-guiri*, كمك *keumèk*, a. امداد *èmdad*, pr. t. *imdad*, عون *'ooun*, pr. t. *'avn*, معاونت *mou'âvènèt*; — demander du secours, ياورى خواستن *yavèri khastèn*, استمداد كردن *èstèmdad kèrdèn*, pr. t. *istimdad kièrdèn*; — venir au secours, بامداد رسيدن *bè-èmdad rèсidèn*, pr. t. *bè-imdad*

rècidèn, بامداد آمدن *bè-èmdad âmèdèn*; — se prêter secours mutuellement, همدیگررا اعانت کردن *hèm-diguèr-ru è'ânèt kèrdèn* ou معاونت کردن *mou'âvènèt kèrdèn*, pr. t. *mu'âvinèt kièrdèn*.

Secousse, s. f., تکان *tèkan*, لرزش *lèrzèch*, جنبش *djoum-bèch*, a. رجفه *rèdjfè*, pl. رجفات *rèdjfat*.

Secret, s. m., راز *raz*, a. سرّ *sèrr*, pr. t. *sirr*, pl. اسرار *ès-rar*; — en secret, محرمانه *mèhrèmanè*, pr. t. *mah-rèmanè*.

Secret, ète, adj., نهان *nèhan*, پنهان *pènhan*, پوشیده *pouchidè*, زیر پرده *ziré pèrdè*, a. سرّی *sèrri*, pr. t. *sirri*, خفی *khèfi*, pr. t. *khafi*, مخفی *mèkhfi*, pr. t. *makhfi*.

Secrétaire, s. m. qui écrit les lettres d'un supérieur, نویسنده *nèvicèndè*, میرزا *mirza*, a. کاتب *katèb*, pr. t. *kiatib*, pl. کتّاب *kouttab*; — secrétaire de légation, d'ambassade, نایب سفارت *nayèbé sèfarèt*; — premier secrétaire d'ambassade, نایب اوّل سفارت *nayèbé èvvèlé sèfarèt*.

Secrétairerie, s. f., دفتر خانه *dèftèr-khanè*, اوطاق نویسندگان *outaqé nèvicèndègan*.

Secrétariat, s. m. l'emploi, شغل نایب *choughlé nayèb*, pr. t. *chughli naïb*, نیابت *nèyabèt*; — le lieu, V. Secrétairerie.

Secrètement, adv., نهانی *nèhani*, محرمانه *mèhrèmanè*, در خفیه *dèr khoufiè*, a. سرّاً *sèrrèn*, pr. t. *sirrèn*, مخفیاً *mèkhfiyèn*, pr. t. *makhfiyèn*, خفیاً *khèfiyèn*, pr. t. *khafiyèn*.

Sécrétion, s. f., تـراوش *tèravèch*, a. تـرشـح *tèrèchchouh*, رشح *rèchh.*

Sécrétoire, adj. des 2 g., جـدا كنـنـده *djèda-kounèndè*, a. مفرّق *moufèrrèq*, pr. t. *mufèrriq.*

Sectaire, s. m., a. رافضى *rafèzi*, pr. t. *rafizi*, pl. رافضيون *rafèzioun*, pr. t. *rafizioun.*

Sectateur, s. m., a. تـابـع *tabè'*, pr. t. *tabi'*, pl. تـوابـع *tèvabè'*, pr. t. *tèvabi'.*

Secte, s. f., a. فـرقـه *fèrqè*, pr. t. *firqa*, pl. فـرق *fourouq*, pr. t. *furuq*, طايفه *taïfè*, pl. طـوايف *tèvayèf*, pr. t. *tavaïf*, زمره *zoumrè*, pr. t. *zumrè.*

Secteur, s. m., a. جـزء فـاصـل *djouz'é facèl*, pr. t. *djuz'i facil*; — le secteur d'un cercle, جزء فاصل دايره *djouz'é facèlé daïrè.*

Section, s. f., a. فصل *fèsl*, pr. t. *fasl*, pl. فصول *fèçoul*, pr. t. *fuçoul*; — chapitre premier, seconde section, بـاب اوّل فصل دوّم *babé èvvèl fèslé douvvoum*; — en termes de géométrie, endroit où des lignes se coupent naturellement, a. قـطـع *qèt'*, pr. t. *qat'*, pl. قـطـوع *qoutou'*; — section linéaire, a. قـطـع الخـطـوط *qèt'-oul-khoutout*, pr. t. *qat'-ul-khoutout*; — division d'une ville, a. محلّه *mèhèllè*, pr. t. *mahallè*, pl. مـحـلّات *mèhèllat*, pr. t. *mahallat.*

Séculaire, adj. des 2 g., صد ساله *sèd-salè*, صد سال بصد سال *sèd-sal bè-sèd-sal.*

Séculariser, v. a., دنـيـوى كردن *dounièvi kèrdèn*, pr. t. *dunièvi kièrdèn.*

Séculier, ère, adj., a. دنـيـوى *dounièvi*, pr. t. *du-*

nièvi, اهل دنیا *èhlé dounia*, pr. t. *èhli dunia.*

Sécurité, s. f., a. اطمینان *ètminan*, pr. t. *itminan*, امنیّت *èmniyèt*; — en sécurité, در امن و امان *dèr èmn-ou-èman.*

Sédatif, ive, adj. V. **Calmant.**

Sédentaire, adj. des 2 g., خانه نشین *khanè-nèchïn*, pr. t. *khanè-nichïn.*

Sédiment, s. m., لای *laï*, خره *khèrè*, درد *dourd*, a. ثفل *soufl*, رسوب *rouçoub.*

Séditieusement, adv., بطور فتنه انگیزی *bè-tooure fètnè-ènguizi*, بطور افسد *bè-tooure èfsad*, از روی عصیان *èz rouï 'ècian.*

Séditieux, euse, adj., فتنه انگیز *fètnè-ènguiz*, a. مفسد *moufsèd*, pr. t. *mufsid*, pl. مفسدین *moufsèdïn*, pr. t. *mufsidïn.*

Sédition, s. f., شورش *chourèch*, یاغیگری *yaghi-guèri*, a. فتنه *fètnè*, pr. t. *fitnè*, عصیان *'ècian*, pr. t. *'ician*, فساد *fèçad.*

Séducteur, trice, s., فریبنده *fèribèndè*, گمراه کننده *gom-rah-kounèndè*, a. مضلّ *mouzèll*, pr. t. *mouzill.*

Séduction, s. f., گمراهی *gom-rahi*, فریب *fèrib*, فریفتگی *fèriftègui*, a. اضلال *èzlal*, pr. t. *izlal*, اغوا *èghva*, pr. t. *ighva.*

Séduire, v. a., faire tomber en faute, گمراه کردن *gom-rah kèrdèn*, از راه بدر بردن *èz rah bè-dèr bourdèn*; — tromper, فریفتن *fèriftèn*, فریب دادن *fèrib dadèn*, گول زدن *goul zèdèn*; — toucher, plaire, دلفریبی کردن *dèl-fèribi kèrdèn*, pr. t. *dil-fèribi kièrdèn*, دل بردن *dèl bour-*

dèn, دل ربودن *dèl roubodèn*, pr. t. *dil ruboudèn*, جذب قلوب كردن *djèzbé qouloub kèrdèn*; — être séduit, كول خوردن *goul khourdèn*, pr. t. *goul khordèn*, فريفته شدن *fèriftè choudèn*, كمراه شدن *gom-rah choudèn*; — séduit, e, كول خورده *goul-khourdè*, فريفته شده *fèriftè-choudè*, كمراه شده *gom-rah-choudè*.

Séduisant, **e**, adj., دلفريب *dèl-fèrib*, pr. t. *dil-fèrib*, دل آويز *dèl-âviz*, دلربا *dèl-rouba*, a. جاذب القلوب *djazèb-oul-qouloub*, pr. t. *djazib-ul-qouloub*.

Ségrairie, forêt possédée par indivis, s. f., بيشة مشترك *bichèyé mouchtèrèk*.

Ségrais, s. m., جنكل عليحده *djènguèlé 'èlè-hèddè*.

Ségrégation, s. f., جدا كردن *djèda kèrdèn*, a. تفريق *tèfriq*.

Seigle, s. m., كنكران *kènguèran*, t. p. چاودار *tchavdar*, a. سنف *sènf*.

Seigneur, s. m., خداوند *khoudavènd*, pr. t. *khodavènd*, pl. خداوندان *khoudavèndan*, آقا *âga*, a. سيّد *sèiyid*, pl. سادات *sadat*, صاحب *sahèb*, pr. t. *sahib*, pl. اصحاب *èshab*, pr. t. *ashab*; — en parlant de Dieu, ايزد *èizèd*, pr. t. *izèd*, خداوند عالم *khoudavèndé 'âlèm*, خدا *khouda*, a. الله *allah*, ربّ *rèbb*; — le Seigneur des Seigneurs, a. ربّ الارباب *rèbb-oul-èrbab*; — le Grand-Seigneur, l'empereur des ottomans, سلطان روم *soultané roum*; — le Seigneur des mondes, a. ربّ العالمين *rèbb-oul-'âlèmïn*.

Seigneurial, **e**, adj., آقائي *âgayi*, متعلّق باقا *moutè'èllèq bè-âga*, مخصوص باقا *mèkhçoucé bè-âga*.

Seigneurialement, adv., مثل آقا *mèslé âga.*

Seigneurie, s. f. droit, autorité, a. حقّ ملكيّت *hèqqé mèlkiyèt*, pr. t. *haqqi milkiyèt*; — titre d'honneur, a. جناب *djènab*; — votre seigneurie, جناب شما *djènabé chouma.*

Sein, s. m. partie du corps où sont les mamelles, سينه *sinè*, a. صدر *sèdr*, pr. t. *sadr*; — particulièrement les mamelles des femmes, پستان *pèstan*, pr. t. *pistan*; — donner le sein à un enfant, طفليرا شير دادن *tèflira chir dadèn*; — ce qui est entre le vêtement et la poitrine, بغل *bèghèl*, pr. t. *baghl*; — ventre, entrailles, شكم *chèkèm*, pr. t. *chikièm*, a. بطن *bètn*, pr. t. *batn*; — milieu, centre, ميان *mian*, a. وسط *vècèt*; — au sein de l'assemblée, در ميان مجلس *dèr miané mèdjlès*, pr. t. *dèr miani mèdjlis*; — le sein de l'Église, a. حوزهٔ دين *hoouzèyé dïn*, pr. t. *havzèï dïn.*

Seine, s. f., دام ماهى گيرى *damé mahi-guiri.*

Seing, s. m., a. امضا *èmza*, pr. t. *imza*; — mettre son seing, امضا كردن *èmza kèrdèn*; — blanc-seing, سفيد مهر *sèfid-meuhr.*

Seize, adj. numéral des 2 g., شانزده *chanzdè.*

Seizième, adj. ord. des 2 g., شانزدهم *chanzdèhoum*; — s. le seizième, شانزده يك *chanzdè-yèk.*

Séjour, s. m., ماندن *mandèn*, نشستن *nèchèstèn*, a. مكث *mèks*, اقامت *èqamèt*, pr. t. *iqamèt*, توقّف *tèvèqqouf*, pr. t. *tèvaqquf.*

Séjourner, v. n., نشستن *nèchèstèn*, توقّف كردن *tèvèqqouf kèrdèn*, اقامت كردن *èqamèt kèrdèn*, ماندن *mandèn.*

Sel, s. m., نمك *nèmèk*, a. ملح *mèlh*, pr. t. *milh*.

Sélénite, s. f., sorte de pierre, مهور *mèhvèr*, حجر القمر *hèdjèr-oul-qèmèr*, pr. t. *hadjèr-ul-qamar*.

Sélénographie, s. f., بحث در چگونگی ماه *bèhcé dèr tchè-gounèguiï mah*.

Selle, s. f., زين *zïn*, a. سرج *sèrdj*, pl. سروج *souroudj*; — aller à la selle, كار كردن شكم *kar kèrdèné chèkèm*, فعل كردن *fè'èl kèrdèn*, عمل كردن *'èmèl kèrdèn*; — combien de selles avez-vous eues? چند بار فعل كرده ايد *tchènd bar fè'èl kèrdè-id*.

Seller, v. a., زين كردن *zïn kèrdèn*; — seller un cheval, اسبيرا زين كردن *èspi-ra zïn kèrdèn*; — sellé, e, زين كرده *zïn-kèrdè*, زين شده *zïn-choudè*.

Sellerie, s. f., زينخانه *zïn-khanè*; — ouvrage, زينسازى *zïn-sazi*, a. سرّاجى *sèrradji*.

Sellier, s. m., زينساز *zïn-saz*, a. سرّاج *sèrradj*, pr. t. *sarradj*.

Selon, prépos., a. باعتقاد *bè-è'ètèqad*, pr. t. *bè-i'tiqad*, نظر *nèzèr*, pr. t. *nazar*, حسب *hèsb*, pr. t. *hasb*; — selon le temps, نظر بوقت *nèzèr bè-vèqt*, pr. t. *nazar bè-vaqt*; — selon ses forces, نظر بقوّتش *nèzèr bè-qouvvèt-èch*; — selon moi, باعتقاد من *bè-è'ètèqadé mèn*, ou باعتقاد بنده *bè-è'ètèqadé bèndè*; — selon la volonté, بحسب اراده *bè-hècèbé èradè*, a. حسب الاراده *hèsb-oul-èradè*, pr. t. *hasb-ul-iradè*; — selon la possibilité, بقدر امكان *bè-qèdré èmkan*, pr. t. *bè-qadri imkian*, a. حسب الامكان *hèsb-oul-èmkan*, pr. t. *hasb-ul-imkian*; — selon le besoin, بحسب اقتضا *bè-hècèbé*

èqtèza, a. الاقتضا حسب *hèsb-oul-èqtèza*, pr. t. *hasb·ul-iqtiza.*

SEMAILLE, s. f., temps de semer, وقت تخم كاشتن *vèqté tokhm kachtèn*, موسم زراعت *moouсèmé zèra'èt*, pr. t. *mèvsimi zèra'at*; — faire les semailles, تخم كاشتن *tokhm kachtèn*, تخم پاشيدن *tokhm pachìdèn*; — action de semer, تخم افشانى *tokhm-èfchani*, a. زرع *zèr'*; — semailles, graines semées, تخم كاشته *tokhmé kachtè*, pr. t. *tokhmi kiachtè.*

SEMAINE, s. f., هفته *hèftè*; — la semaine prochaine, هفتهٔ آينده *hèftèyé âyèndè*; — la semaine passée, هفتهٔ گذشته *hèftèyé gouzèchtè.*

SEMBLABLE, adj. des 2 g., مانند *manènd*, بسان *bè-san*, جفت *djouft*, a. مثل *mèsl*, pr. t. *misl.* pl. امثال *èmsal*, نظير *nèzir*, pr. t. *nazir*, مشابه *mouchabèh*, pr. t. *mu-chabih*, شبيه *chèbih*; — cette chose n'est pas semblable à l'autre, اين چيز مانند آن نيست *ïn tchiz ma-nèndé ân nist*, ou جفت آن نيست *djoufté ân nist*, ou بان نميمانند *bè-ân nè·mi-manèd*; — il est semblable à celui là, جفت اين است *djoufté ïn-èst*; — qui n'a pas de semblable, بى مانند *bi manènd*, مانند ندارد *manènd nè-darèd*, بى نظير *bi nèzir*; — semblable à un torrent, مانند سيل *manèndé sèil*, pr. t. *manèndi sil*, مثل سيل *mèslé sèil*, pr. t. *misli sil*; — pris substantivement, a. بنى نوع *bèni noou'*, pr. t. *bèni nèv'*, ابناء جنس *èbna' djèns*, pr. t. *ibna'ï djïns.*

SEMBLABLEMENT, adv., و همچنين *vè hèm-tchènïn*, a. هكذا *hèkèza*, pr. t. *hakaza.*

Semblant, s. m., نمایش *nèmayèch*, a. صورت ظاهر *sourètê zahèr*, pr. t. *sourèti zahir*, ظاهر حال *zahèré hal*, pr. t. *zahiri hal*; — un semblant d'amitié, دوستی ظاهری *doustiï zahèri*; — faire semblant de ne pas savoir, تجاهل کردن *tèdjahoul kèrdèn*, pr. t. *tèdjahul kièrdèn*; — faire semblant de dormir, تناوم کردن *tènavoum kèrdèn*, خودرا خوابیده وا نمود کردن *khoud-ra khabidè va nèmoud kèrdèn.*

Sembler, v. n. paraître, بنظر آمدن *bè-nèzèr âmèdèn*, pr. t. *bè-nazar âmèdèn*, نمودن *nèmoudèn*, چنین دانستن *tchènïn danèstèn*, pr. t. *tchenïn danistèn*; — ce vin me semble bon, این شراب بنظرم خوب میاید *ïn chèrab bè-nèzèrèm khoub mi-âyèd*, pr. t. *ïn charab bè-nazarèm khob mi-âyèd*; — il me semble que cela fut ainsi, چنین میدانم که این طور بود *tchènïn mi-danèm ke ïn toour boud*, چنین بنظرم میآید که این طور بود *tchènïn bè-nèzèr-èm mi-âyèd ké ïn toour boud*; — il me semble que .... بنظرم چنین میآید که *bè-nèzèr-èm tchènïn mi-âyèd ké*, چنین میدانم که *tchènïn mi-danèm ké.*

Séméiologie, ou Séméiotique, s. f., بحث در علمات امراض *bèhcé dèr 'èlamaté èmraz*, a. بحث عن علامات الامراض *bèhs 'èn èlamat-oul-èmraz*, pr. t. *bahs 'an 'alamat-ul-èmraz.*

Semelle, s. f., تخت کفش *tèkhté kèfch.*

Semence, s. f., دانه *danè*, تخم *tokhm*, pr. t. *tokhoum*, a. بذر *bèzr*, pl. بذور *bèzour*; — sperme, آب منی *âb-mèni*, a. منی *mèni.*

Semer, v. a., کاشتن *kachtèn*, تخم کاشتن *tokhm kachtèn*,

pr. t. *tokhoum kiachtèn*, تخم افشاندن *tokhm èfchandèn*; — au fig. répandre, distribuer, افشاندن *èfchandèn*, نشر كردن *nèchr kèrdèn*; — semer de faux bruits, اراجيف نشر كردن *èradjif nèchr kèrdèn*, اراجيف بافواه مردم انداختن *èradjif bè-èfvahé mèrdoum èndakhtèn*; — semé, e, كاشته شده *kachtè-choudè*, a. مبذور *mèbzour*, مزروع *mèzrou'*.

Semestre, adj., شش ماهه *chèch-mahè*.

Semestre, s. m., مدّت شش ماه *mouddèté chèch mah*, شش ماه *chèch-mah*.

Semeur, euse, s., تخم افشان *tokhm-èfchan*, a. زارع *zarè'*, pr. t. *zari'*, pl. زرّاعين *zèrra'ïn*, pr. t. *zarra'ïn*; — au fig. semeur de faux bruits, a. ناشر اراجيف *nachèré èradjif*, pr. t. *nachiri èradjif*.

Semi, adv., نيم *nim*, a. نصف *nèsf*, pr. t. *nisf*; — se joint toujours à un autre mot; — semi-officiel, نيم رسمى *nim-rèsmi*.

Sémillant, e, adj., چست و چالاك *tchoust-ou-tchalak*, pr. t. *tchust-u-tchalak*.

Séminaire, s. m., مدرسهٔ كشيشان *mèdrècèyé kèchichan*.

Séminal, e, adj., متعلّق بآب منى *moutè'èllèq bè-âbé mèni*.

Séminariste, s. m., شاگرد مدرسهٔ كشيشان *chaguèrdé mèdrècèyé kèchichan*.

Sémination, s. f., (peu usité) تخم ريزى نباتات *tokhm-riziï nèbatat*.

Semis, s. m. art de mettre en terre les semences, فنّ تخم افشانى *fènné tokhm-èfchani*; — plantation de plantes

ou d'arbrisseaux venant de graines, تخمدان *tokhm-dan*, pr. t. *tokhoum-dan.*

Semoir, s. m., كيسهٔ تخم *kicèyé tokhm.*

Semonce, s. f. invitation faite dans les formes, a. دعوت رسميّه *dè'èvèté rèsmiyè*, pr. t. *da'vèti rèsmiyè*; — au fig. avertissement mêlé de reproches, réprimande, سرزنش *sèr-zènèch*, نكوهش *nèkouhèch*, a. تعزير *tè'èzir*, pr. t. *ta'zir.*

Semoncer, v. a. réprimander, سرزنش كردن *sèr-zènèch kèrdèn*, نكوهش كردن *nèkouhèch kèrdèn.*

Semoule, s. f., برغول ريزه *bèrghoulé rizè.*

Semper-virens, s. m., nom de plante vivace, هميشه سبز *hèmichè-sèbz.*

Sempiternel, elle, adj., هميشهئى *hèmichèyi*, دايمى *daïmi*, a. دايم *daïm.*

Sénat, s. m., ديوانخانهٔ بزرگان دولت *divan-khanèyé bou-zourgané dooulèt*, سناط *sènat.*

Sénateur, s. m., اهل ديوانخانهٔ اركان دولت *èhlé divan-khanèyé èrkané dooulèt*, اجزاى سناط *èdjzaï sènat.*

Sénatorial, e, adj., متعلّق بديوانخانهٔ دولت *moutè'èllèq bè-divan-khanèyé dooulèt*, متعلّق بسناط *moutè'èllèq bè-sènat.*

Sené, s. m., سنا *sèna*, a. سنامكى *sèna-mèki.*

Séneçon, s. m. plante, a. شيخ الربيع *chèikh-our-rèbi'.*

Sénestre, adj. des 2 g., (peu usité) gauche, چپ *tchèp*, a. يسار *yèçar.*

Sénevé, s. m., تخم خردل *tokhmé khèrdèl.*

Sens, s. m., a. faculté de sensation, حسّ *hèss*, pr. t. *hiss*,

حاسه *hassè*, pl. حواس *hèvas*, pr. t. *havas*; — les cinq sens, حواس پنجگانه *hèvacé pèndjganè*, pr. t. *havaci pèndjguianè*, a. حواس خمسه *hèvacé khèmsè*, pr. t. *havaci khamsè*; — faculté de comprendre, هوش *houch*, a. ادراك *èdrak*, pr. t. *idrak*, شعور *chou'our*, pr. t. *chu'our*, عقل *'èql*, pr. t. *'aql*; — reprendre ses sens, بهوش آمدن *bè-houch âmèdèn*; — sens commun, a. فهم *fèhm*; — les sens, les plaisirs que les sens réclament, a. نفس امّاره *nèfsé èmmarè*, pr. t. *nèfsi èmmarè*, هوای نفس *hèvaï nèfs*, pr. t. *havaï nèfs*; — signification, a. معنی *mè'èni*, pr. t. *ma'na*; — le sens propre, معنی حقیقی *mè'ènii hèqiqi*, pr. t. *ma'nii haqiqi*; — le sens figuré, معنی مجازی *mè'ènii mèdjazi*; — opinion, a. رای *rè'i*, pr. t *raï*, pl. آرا *âra*, اعتقاد *è'ètèqad*, pr. t. *i'tiqad*; — à mon sens, باعتقاد من *bè-è'ètèqadé mèn*, pr. t. *bè-i'tiqadi mèn*.

Sensation, s. f., a. حسّ *hèss* pr. t. *hiss*, احساس *èhsas*, pr. t. *ihsas*, اثر *ècèr*, تأثیر *tè'ècir*; — faire sensation, تأثر کردن *tè'ècir kèrdèn*.

Sensé, e, adj., هوشیار *houchiar*, با شعور *ba chou'our*, a. عاقل *'âqèl*, pr. t. *'âqil*; — conforme à la raison, a. موافق عقل *mouvafèqé 'èql*, pr. t. *muvafiqi 'aql*, معقول *mè'èqoul*, pr. t. *ma'qoul*; — réponse sensée, a. جواب معقول *djèvabé mè'èqoul*, pr. t. *djèvabi ma'qoul*.

Sensément, adv., عاقلانه *'âqèlanè*, a. موافق عقل *mouvafèqé 'èql*, pr. t. *muvafiqi 'aql*.

Sensibilité, s. f., تیزی حسّ *tizii hèss*, a. سرعت حسّ *sour'èté hèss*, pr. t. *sur'ati hiss*; — sentiment d'hu-

manité, سوزش دل *souzèché dèl*, pr. t. *souzèchi dil*, a. رقّت *rèqqèt*, pr. t. *riqqat*; — sentiment de tendresse, a. ملايمت قلب *moulayèmèté qèlb*, pr. t. *mulaïmèti qalb.*

Sensible, adj. des 2 g. qui se fait sentir, a. مؤثّر *mou'ès-cèr*, pr. t. *mu'èssir*, سريع التأثير *sèri'-out-tè'ècir*, شديد التاثير *chèdid-out-tè'ècir*; — qui a du sentiment, حسدار *hèss-dar*, a. ذو حاسّه *zou-hassè*, حسّاس *hèssas*, pr. t. *hassas*; — qui est aisément ému, impressionnable, a. رقيق القلب *rèqiq-ul-qèlb*, pr. t. *raqiq-ul-qalb*, متأثّر البال *moutè'èssèr-oul-bal*, pr. t. *mutè'èssir-ul-bal*; — qui tombe sous le sens, هويدا *houvèida*, pr. t. *huvèida*, روشن *roouchèn*, pr. t. *rouchèn*, آشكارا *âchkara*, pr. t. *âchikiara*, a. ظاهر *zahèr*, pr. t. *zahir*, محسوس *mèh-sous*, pr. t. *mahsous.*

Sensiblement, adv., بطور محسوس *bè-toouré mèhsous*, pr. t. *bè-tavri mahsous*, آشكارا *âchkara*, pr. t. *âchikiara*, a. محسوساً *mèhsoucèn*, pr. t. *mahsoucèn*; — d'une manière qui affecte le cœur, از صميم قلب *èz sèmimé qèlb*, pr. t. *èz samimi qalb*, a. عن صميم القلب *'èn sè-mim-oul-qèlb*, pr. t. *'an samim-ul-qalb.*

Sensitif, ive, adj., حسّ دار *hèss-dar*, a. حسّاس *hèssas*, pr. t. *hassas*, ذى حسّ *zi-hèss*, pr. t. *zi-hiss.*

Sensualité, s. f. attachement au plaisir, نفس پرورى *nèfs-pèrvèri*, شهوت پرستى *chèhvèt-pèrèsti*, a. شهوانيّت *chèh-vaniyèt.*

Sensuel, elle, adj., شهوت پرست *chèhvèt-pèrèst*, شهوت پرور *chèhvèt-pèrvèr.*

Sensuellement, adv., از روی شهوت پرستی *èz rouï chèhvèt-pèrèsti*, بغلبهٔ شهوت *bè-ghèlèbèyé chèhvèt*.

Sentence, s. f. parole, maxime qui renferme un grand sens, سخن حکیمانه *soukhèné hèkimanè*, a. قول معتبر *qooulé mou'outèbèr*, pr. t. *qavli mu'tèbèr*, قول حکیم *qooulé hèkim*, pr. t. *qavli hakim*, pl. اقوال حکما *èqvalé houkèma*, pr. t. *aqvali hukèma*; — jugement rendu par des juges, a. فتوی *fètva*, حکم شرعی *heukmé chèr'i*, pr. t. *hukmi char'i*; — prononcer une sentence, فتوی دادن *fètva dadèn*, حکم صادر کردن *heukm sadèr kèrdèn*, pr. t. *hukm sadir kièrdèn*.

Sentencieusement, adv., بطور تحکم *bè-toouré tèhèkkoum*, pr. t. *bè-tavri tèhèkkum*.

Sententieux, euse, adj., a. حکمی *heukmi*, pr. t. *hukmi*.

Senteur, s. f., بو *bou*, بوی *bouï*, a. رایحه *raïhè*, pl. روایح *rèvayèh*, pr. t. *rèvaïh*; — bonne senteur, خوشبو *khoch-bou*; — eau de senteur, آب عطر *âbé 'ètr*.

Sentier, s. m., راه تنگ *rahé tèng*, درغاله *dèrghalè*.

Sentiment, s. m., a. حس *hèss*, pr. t. *hiss*, حاسه *hassè*, قوهٔ حس *qouvvèyé hèss*, pr. t. *qouvvèï hiss*, قوت حاسه *qouvvèté hassè*, pr. t. *qouvvèti hassè*, قوهٔ حسیه *qouvvèyé hèssiyé*, pr. t. *qouvvèï hissiyè*; — affection, sentiment de l'âme, a. عقیده *'èqidè*, pr. t. *'aqidè*, pl. عقاید *'èqayèd*, pr. t. *'aqaïd*, خیال *khial*, pr. t. *khayal*, فکر *fèkr*, pr. t. *fikr*, pl. افکار *èfkar*, pr. t. *èfkiar*; — des sentiments nobles, a. عقاید جلیله *'èqayèdé djèlilè*, pr. t. *'aqaïdi djèlilè*, افکار جلیله *èfkaré djèlilè*, pr. t. *èfkiari djèlilè*; — sentiment d'amour, a. محبت *mè-*

hèbbèt, pr. t. *muhabbèt*, عشق *'èchq*, pr. t. *'ichq*; — sentiment de haine, كين *kïn*, كينه *kinè*, a. بغض *boughz*; — sentiment naturel, a. ميل جبلّى *mèilé djèbèlli*, pr. t. *mèili djèbilli*, ميل طبيعى *mèilé tèbi'i*, pr. t. *mèili tabi'i*; — avec le sentiment le plus pur, از روى كمال خلوص نيّت *èz rouï kèmalé khoulouçé niyèt*; — sentiment, opinion qu'on a des choses, a. اعتقاد *è'ètèqad*, pr. t. *i'tiqad*, pl. اعتقادات *è'ètèqadat*, pr. t. *i'tiqadat*; — bon sentiment, a. حسن اعتقاد *heusné è'ètèqad*, pr. t. *husni i'tiqad*; — mauvais sentiment, سوء اعتقاد *sou'é è'tèqad*, pr. t. *sou'i i'tiqad*; — selon mon sentiment, باعتقاد من *bè-è'ètèqadé mèn*, pr. t. *bè-i'tiqadi mèn*.

Sentimental, e, adj., نازك طبع *nazouk-tèb'*, a. رقيق القلب *rèqiq-oul-qèlb*, pr. t. *raqiq-ul-qalb*.

Sentine, s. f., كاريز كشتى *karizé kèchti*.

Sentinelle, s. f., ديده بان *didè-ban*, نگاهبان *nègah-ban*, pr. t. *niguiah-ban*, p. t. قراول *qèravoul*, pr. t. *qaraoul*, كشكچى *kèchouktchi*, pr. t. *kièchiktchi*; — faire sentinelle, قراول كشيدن *qèravoul kèchidèn*; — au fig. attendre, نگران بودن *nèguèran boudèn*, pr. t. *niguèran boudèn*, انتظار كشيدن *èntèzar kèchidèn*, pr. t. *intizar kèchidèn*.

Sentir, v. a. recevoir une impression par le sens du toucher, حسّ كردن *hèss kèrdèn*, احساس كردن *èhsas kèrdèn*; — par le goût, flairer, بو كردن *bou kèrdèn*, بوييدن *bouyidèn*, استشمام كردن *èstèchmam kèrdèn*, pr. t. *istichmam kièrdèn*; — v. n. répandre une odeur,

بو دادن *bou dadèn*; — sentir bon, خوشبو دادن *khoch-bou dadèn*; — sentir mauvais, بد بو دادن *bèd-bou dadèn*; — cela sent bon, این خوشبو میدهد *ïn khoch-bou mi-dèhèd*, این خوشبواست *ïn khoch-boust*; — se sentir, خودرا حس کردن *khoud-ra hèss kèrdèn*, pr. t. *khod-ra hiss kièrdèn*; — senti, e, احساس شده *èhsas-choudè*, a. محسوس *mèhsous*, pr. t. *mahsous.*

Seoir, v. n. peu usité dans le sens de être assis, tenir séance; ce mot ne s'emploie guère que dans le sens d'être convenable et ne se dit qu'a la 3me personne et au participe, زیبیدن *zibidèn*, زیبنده بودن *zibèndè boudèn*; — cela ne vous sied pas, این بشما نمیزیبد *ïn bè-čhouma nè-mi-zibèd.*

Séparable, adj. des 2 g., قابل جدا شدن *qabèlé djèda choudèn*, a. ممکن التفریق *moumkèn-out-tèfriq*, pr. t. *mumkïn-ut-tèfriq.*

Séparatif, ive, adj,, جدا کننده *djèda-kounèndè*, a. مفرّق *moufèrrèq*, pr. t. *mufèrriq.*

Séparation, s. f., جدائی *djèdayi*, جدا شدن *djèda choudèn*, a. فراق *fèraq*, pr. t. *firaq*, مفارقت *moufarèqèt*, pr. t. *mufaraqat*; — mur de séparation, دیوار حایل *divaré hayèl*; — rupture, cessation d'amitié, بهم خوردگی دوستی *bè-hèm-khourdèguiï dousti*, a. قطع علاقهٔ محبّت *qèt'é 'èlaqèyé mèhèbbèt*, pr. t. *qat'i 'alaqaï muhabbèt.*

Séparément, adv., جداگانه *djèdaganè*, جدا از همدیگر *djèda èz hèm-diguèr*, a. منفارقاً *mounfarèqèn*, pr. t. *munfariqèn*, منفرداً *mounfèrèdèn.*

Séparer, v. a., جدا کردن *djèda kèrdèn*, از همدیگر جدا کردن *èz hèm-diguèr djèda kèrdèn*, متفرّق کردن *moutèfèrrèq kèrdèn*, تفریق کردن *tèfriq kèrdèn*; — se séparer, جدا شدن *djèda choudèn*, از همدیگر جدا شدن *èz hèm-diguèr djèda choudèn*, منفصل شدن *mounfècèl choudèn*; — s'éloigner l'un de l'autre, مفارقت کردن *moufarèqèt kèrdèn*; — séparé, e, جدا شده *djèda-choudè*, a. منفصل *mounfècèl*, pr. t. *munfaçal*, منفرق *mounfèrèq*, pr. t. *munfaraq*, منفرد *mounfèrèd*, pr. t. *munfèrid*.

Sept, adj. num., هفت *hèft*, a. سبع *sèb'*, pr. t. *sab'*.

Septante, adj. num., هفتاد *hèftad*, a. سبعون *sèb'ounè*, سبعين *sèb'inè*.

Septembre, s. m., مهر *mèhr*, a. ايلول *èiloul*.

Septenaire, adj. qui contient, qui vaut sept, عدد هفت *'èdèdé hèft*.

Septennal, e, adj., هر هفت سال *hèr hèft sal*.

Septentrion, s. m., a. شمال *chèmal*.

Septentrional, e, adj., a. شمالی *chèmali*.

Septième, adj. ord. des 2 g., هفتم *hèftoum*, a. سابع *sabè'*, pr. t. *sabi'*; — s. la septième partie d'un tout, هفت یك *hèft-yèk*.

Septièmement, adv., هفتمين *hèftoumïn*, a. سابعاً *sabè'èn*, pr. t. *sabi'èn*.

Septique, adj. des 2 g., (terme de médecine) qui fait pourrir les chairs, گند کننده گوشت بدن *guènd-kounèndèyé gouchté bèdèn*.

Septuple, adj. des 2 g., هفت چندان *hèft-tchèndan*.

Septupler, v. a., هفت چندان کردن *hèft-tchèndan kèrdèn.*

Sépulcral, e, adj., مخصوص دخمه *mèkhsoucé dèkhmé,* pr. t. *makhsouci dakhmè.*

Sépulcre, s. m., گور *gour,* دخمه *dèkhmè,* pr. t. *dakhmè,* a. قبر *qèbr,* pr. t. *qabr,* pl. قبور *qoubour,* مرقد *mèrqèd,* pr. t. *marqad.*

Sépulture, s. f., جای گور *djaï gour,* a. مدفن *mèdfèn,* pl. مدافن *mèdafèn,* pr. t. *mèdafïn,* مقبره *mèqbèrè;* — inhumation, a. دفن *dèfn.*

Séquestration, s. f. action de séquestrer, V. **Séquestrer.**

Séquestre, s. m., a. ضبط *zèpt.*

Séquestrer, v. a., ضبط کردن *zèpt kèrdèn;* — séquestré, e, ضبط شده *zèpt-choudè,* a. مضبوط *mèzbout,* pr. t. *mazbout;* — v. pronominal, se séquestrer, وحدت گزیدن *vèhdèt gouzidèn,* خودرا حبس کردن *khoud-ra hèbs kèrdèn.*

Sequin, s. m., اشرفی *èchrèfi,* باجقلی *bèdjèqli.*

Sérail, s. m., سرای *sèraï,* pr. t. *saraï;* — palais du Sultan, سرای پادشاهی *sèraï padchahi,* pr. t. *saraï padichahi,* سرای همایون *sèraï houmayoun,* pr. t. *saraï humayoun.*

Séraphin, s. m., فرشتهٔ بهنام *fèrèchtèyé bèhnam,* a. سرافیل *sèrafil,* اسرافیل *èsrafil,* pr. t. *israfil.*

Séraphique, adj. des 2 g., a. اسرافیلی *èsrafili,* pr. t. *israfili.*

Serein, e, adj., روشن *roouchèn,* a. صاف *saf.*

Serein, s. m., rosée, ژاله *jalè,* شبنم *chèb-nèm.*

Sérénade, s. f., نـوازنـدكى زير پنجرهٔ كسى *nèvazèndègui ziré pèndjèrèyé kèci.*

Séré issime, adj. des 2 g., والاتبار *valaté-bar*, a. جـلـيـل الشأن *djèlil-ouch-chè'èn.*

Sérénité, s. f., روشنى *roouchèni*, صافى *safi*, صفوت *sèfvèt*, pr. t. *safvèt*; — la sérénité de l'air, روشـنـى هوا *roouchènii hèva.*

Séreux, euse, adj., آبدار *âb-dar*, آبكى *âbèki.*

Serf, s. m. esclave, V. **Esclave.**

Serge, s. f. étoffe de grosse laine, V. **Laine.**

Sergent, s. m., ده باشى *dèh-bachi.*

Sergenterie, s. f., (peu usité) ده باشيكرى *dèh-bachiguèri.*

Serger ou **Sergier**, s. m., پشمينه باف *pèchminè-baf.*

Sericole, adj. des 2 g., نوغانى *nooughani*, مخصوص نوغان *mèkhsoucé nooughan.*

Sériculteur, s. m., مشغول نـوغان *mèchghoulé nooughan*, نوغان كننده *nooughan-kounèndè.*

Sériculture, s. f., نـوغان *nooughan*, عـمـل آوردن ابـريشم *'èmèl âvourdèné èbrichoum.*

Série, s. f., رده *rèdè*, رسته *rèstè*, راسته *rastè*, a. صـف *sèff*, pr. t. *saff*, pl. صفوف *soufouf.*

Sérieusement, adv. d'une manière grave, بسنگينى *bè-sènguini*, بوقار *bè-vèqar*, pr. t. *bè-vaqar*, a. بـالوقار *bèl-vèqar*, pr. t. *bil-vaqar*; — sans plaisanterie, بـى همه چيز *bi hèmè tchiz*, بى شوخى *bi choukhi*, a. جدًا *djèd-dèn*, pr. t. *djiddèn*

Sérieux, euse, adj., سنگين *sènguïn*, بـا وقـار *ba vèqar*, a. ذو وقار *zou-vèqar*, رزين *rèzïn.*

Sérieux, s. m., سنکینی *sènguini*, a. وقار *vèqar*. رزانت *rèzanèt*.

Serin, ine, s., تز *tèz*, a. صعو *sè'èv*, pr. t. *sa'v*, صعوه *sè'èvè*, pr. t. *sa'vè*.

Serinette, s. f., ارغنون کوچك *èrghènouné koutchèk*, pr. t. *èrghènouni kutchuk*.

Seringat, ou **Syringas**, یاس دشتی *yacé dèchti*.

Seringue, s. f. petite pompe portative, آبدوزك *âb-douzèk*, ابدزدك *âb-douzdèk*; — instrument pour donner des lavements, a. حقنه *hoqnè*, pr. t. *hoqna*, عماله *'èmalè*, pr. t. *'imalè*.

Seringuer, v. a., با آبدوزك آب پاشیدن *ba âb-douzèk âb pachidèn*.

Serment, s. m., سوگند *soouguènd*, pr. t. *sèvguiènd*, a. قسم *qècèm*, pr. t. *qacèm*, یمین *yèmîn*, pl. ایمان *iman*; — prêter serment, سوگند خوردن *soouguènd khourdèn*, pr. t. *sèvguiènd khordèn*, سوگند یاد کردن *soouguènd yad kèrdèn*, قسم خوردن *qècèm khourdèn*, pr. t. *qacèm khordèn*.

Sermentaire, ou Livèche, s. f., plante, اشترغان *ouchtourghan*, انگدان رومی *ènguèdané roumi*, a. کاشم *kachèm*, pr. t. *kiachim*.

Sermenté, e, adj., سوگند خورده *soouguènd-khourdè*, V. **Assermenté**.

Sermon, s. m., a. وعظ *vè'èz*, pr. t. *va'z*, موعظه *moou'èzè*, pr. t. *mèv'izè*.

Sermonnaire, adj. des 2 g., شایان موعظه *chayané moou'èzè*.

Sermonner, v. a., بی جا پند دادن *bi dja pènd dadèn*, عبث وعظ کردن *'èbès vè'èz kèrdèn.*

Sérosité, s. f., آبکی بودن *âbèki boudèn*, a. مائیّة *maïyèt.*

Serpe, s. f., دهره *dèhrè*, a. مشذب *mèchzèb.*

Serpent, s. m., مار *mar*, اژدر *èjdèr*, pl. اژدرها *èjdèrha* et اژدها *èdjèha*, a. حیّة *hiyèt.*

Serpentaire ou **Serpentine**, s. f. plante, لوف *louf*, فیل گوش *fil-gouch*, a. اذان الفیل *èzan-oul-fil*, خبز القرود *khoubz-oul-qouroud*; — s. m. constellation, a. حیّة *hiyèt.*

Serpenter, v. n., پیچ خوردن *pitch khourdèn*, چون مار خیزیدن *tchoun mar khizidèn.*

Serpentine, s. f. V. **Serpentaire**; — signifie également une espèce de marbre nommé aussi porphyre ou aphite, V. **Porphyre.**

Serper, v. n., لنگر کشیدن *lènguèr kèchidèn.*

Serpette, s. f., دهرهٔ باغبانی *dèhrèyé bagh-bani*, دهرهٔ کوچك *dèhrèyé koutchèk.*

Serpillière, s. f., کرباس *kèrbas.*

Serpolet, s. m., اوشه *ouchè*, سعتر برّی *sè'ètèré bèrri*; — le serpolet cultivé, مرزه *mèrzè*, سوسمبر *soucèmbèr*, a. شطریه *chètriè.*

Serre, s. f., نارنجستان *narèndjèstan*, گرم خانه *guèrm-khanè*; — griffe des oiseaux de proie, چنگ *tchèng*, پنجه *pèndjè.*

Serrement, s. m., فشار *fèchar.*

Serre-papiers, s. m., اوطاق تحریرات *outaqé tèhrirat*, pr. t. *otaqi tèhrirat.*

Serrer, v. a., فشار دادن *fèchar dadèn*, فشردن *fouchour-dèn*, تنگ گرفتن *tèng guèrèftèn*, pr. t. *tèng guiriftèn*; — lier fortement, تنگ بستن *tèng bèstèn*; — au fig. serrer les liens d'amitié, روابط دوستیرا محکم کردن *rèvabèté dousti-ra meuhkèm kèrdèn*, pr. t. *rèvabiti dusti-ra mouhkièm kièrdèn*; — serrer, joindre, پهلوی همدیگر گذاشتن *pèhlouï hèm-diguèr gouzachtèn*; — se serrer, se presser les uns contre les autres, پهلوی هم جمع شدن *pèhlouï hèm-djèm' choudèn*; — se serrer la taille, کمر خودرا تنگ بستن *kèmèré khoud-ra tèng bèstèn*; — serrer, mettre à couvert, نگاهداشتن *nègah-dachtèn*, pr. t. *niguiah-dachtèn*, حفظ کردن *hèfz kèrdèn*; — serrer le blé, les fourrages, etc., انبار کردن *èmbar kèrdèn*; — serré, e, فشرده شده *fouchourdè-choudè*; — préservé, نگاهداشته شده *nègah-dachtè-choudè*, a. محفوظ *mèhfouz*, pr. t. *mahfouz*; — serré, très-tiré, تنگ کشیده *tèng-kèchidè*, تنگ بسته *tèng-bèstè*.

Serre-tête, s. m., دستمال سر *dèst-malé sèr*.

Serrure, s. f., فلاخمه *fèlkhèmè*, (vieux) a. قفل *goufl*, pl. اقفال *èqfal*, pr. t. *aqfal*.

Serrurerie, s. f., چلنگری *tchèlènguèri*.

Serrurier. s. m., چلنگر *tchèlènguèr*, pr. t. *tchilènguèr*.

Sertir, v. a., سوار کردن جواهر *sèvar kèrdèné djèvahèr*, pr. t. *suvar kièrdèni djèvahir*.

Sertissure, s. f. action de sertir, V. **Sertir**.

Servage, s. m., زرخریدی *zèr-khèridi*, بندگی *bèndègui*, a. رقیّت *rèqqiyèt*, pr. t. *riqqiyat*.

Servant, adj., m. خدمتکار *khèdmèt-kar*, چاکر *tchakèr*, a. خادم *khadèm*, pr. t. *khadim.*

Servante, s. f., کنیز *kèniz*, a. خادمه *khadèmè*, pl. خادمات *khadèmat.*

Serviable, adj. des 2 g., خاطر پرور *khatèr-pèrvèr*, pr. t. *khatir-pèrvèr*, خاطر نواز *khatèr-nèvaz*, pr. t. *khatir-nevaz*, خیر خواه *khèir-khah*, pr. t. *khaïr-khah.*

Service, s. m., a. خدمت *khèdmèt*, pr. t. *khidmèt*, vulg. *khizmèt*; — service militaire, خدمت نظام *khèdmèté nèzam*, pr. t. *khidmèti nizam*; — se consacrer au service de Dieu, مشغول عبادت شدن *mèchghoulé 'èbadèt choudèn*; — rendre service, خدمت کردن *khèdmèt kèrdèn*, در حقّ کسی همّت کردن *dèr hèqqé kèci hèmmèt kèrdèn*, pr. t. *dèr haqqi kièci himmèt kièrdèn.*

Serviette, s. f., پیشگیر *pich-guir*, pr. t. vulg. *pèchguir*, a. ماحرمه *mèhrèmè.*

Servile, adj. des 2 g., بنده مانند *bèndè-manènd*, رقّیت آمیز *rèqqiyèt âmiz*, خوار *khar*, a. عبیدی *'èbidi*, pr. t. *'abidi*, سفیل *sèfil*, pr. t. *safil.*

Servilement, adv., باخواری *bè-khari.*

Servilité, s. f., خواری *khari*, a. سفالت *sèfalèt.*

Servir, v. a., چاکری کردن *tchakèri kèrdèn*, نوکری کردن *noukèri kèrdèn*, pr. t. *nouguèri kièrdèn*, خدمت کردن *khèdmèt kèrdèn*, خدمتکاری کردن *khèdmèt-kari kèrdèn*, pr. t. *khidmèt-kiari kièrdèn*; — servir Dieu, عبادت کردن *'èbadèt kèrdèn*, pr. t. *'ibadèt kièrdèn*; — en parlant d'un mets qu'on sert, تکلیف کردن *tèklif kèrdèn*, تقدیم کردن *tèqdim kèrdèn*; — servir le dîner, le sou-

per, etc., خــوراك آوردن *khourak âvourdèn*; — servir de.... بجای بودن *bè-djaï boudèn*; — servir de père, بجای پــدر بــودن *bè-djaï pèdèr boudèn*; — v. n., بکار خــوردن *bè-kar khourdèn*, pr. t. *bè-kiar khordèn*; — cela ne sert à rien, ایـن بهیچ کار نمیخورد *in bè-hitch kar nè-mi-khourèd*, ایـن بی مصرف است *in bi mèsrèf èst*; — à quoi cela sert-il? ایــن بچه کــار میخــورد *in bè-tchè kar mi-khourèd*; — se servir de.... بــکــار بردن *bè-kar bourdèn*, استعمال کــردن *èstè'èmal kèrdèn*, pr. t. *isti'mal kièrdèn*; — employer, mettre au service, اسـتـخـدام کردن *èstèkhdam kèrdèn*, pr. t. *istikhdam kièrdèn*; — servez-vous, بفرمایید *bè-fèrmayid*.

Serviteur, s. m., چاکر *tchakèr*, نوکر *noukèr*, pr. t. *nouguèr*, p. t. خدمتکار *khèdmèt-kar*, pr. t. *khidmèt-kiar*, vulg. *khizmèt-kiar*, a. خادم *khadèm*, pr. t. *khadim*, pl. خدمه *khèdèmè*, pr. t. *khadèmè*; — en termes de politesse, votre serviteur, نوکر شــما *noukèré chouma*, pr. t. *nouguèri chouma*, بندهٔ شما *bèndèyé chouma*.

Servitude, s. f. état de celui qui est serf, زرخــریدی *zèr-khèridi*, بــنــدگی *bèndègui*, a. عــبــودیّــت *'oubоudiyèt*, رقــیّــت *rèqqiyèt*, pr. t. *riqqiyèt*; — captivité, اســیــری *èciri*; — le joug de la servitude, حــلــقهٔ بندگی *hèl-qèyé bèndègui*, a. ربقهٔ رقــیّــت *rèbqèyé rèqqiyèt*, pr. t. *ribqaï riqqiyèt*.

Ses, adj. poss. V. **Son**.

Sésame, s. m., کنجد *koundjèd*, a. سمسم *soucèm*; — huile de sésame, روغــن کنجد *roougbèné koundjèd*, a. سیرج *sirèdj*.

Sesban ou **Sesbanée**, s. m. arbrisseau d'Egypte, a. سیسبان *sisban.*

Session, s. f., a. مجلس *mèdjlès*, pr. t. *mèdjlis*, pl. مجالس *mèdjalès*, pr. t. *mèdjalis.*

Setier, s. m., a. کیل *kil*, کیله *kilè*, pl. اکیال *èkial.*

Seuil, s. m., دم در *dèmé dèr*, آستان *âstan*, a. عتبة *'ètèbèt*, pr. t. *'atèbèt*, عتبه *'ètèbè.*

Seul, **e**, adj., تنها *tèn-ha*, یکتنه *yèk-tènè*, a. منفرد *mounfèrèd*, pr. t. *munfèrid.*

Seulement, adv., همین *hèmïn*, p. t. همان *hèman*, pr. t. *haman*, a. فقط *fèqèt*; — seulement un mot, همین یك کلمه *hèmïn yèk kèlèmé*; — non seulement, loc. adv., نه تنها *nè tèn-ha.*

Sève, s. f., آب نباتات *âbé nèbatat*, لعاب نباتات *lou'âbé nèbatat.*

Sévère, adj. des 2 g., سخت *sèkht*, تند خو *tound-khou*, a. شدید المزاج *chèdid-oul-mèzadj.*

Sévèrement, adv., بسختی *bè-sèkhti*, a. شدیداً *chèdidèn.*

Sévérité, s. f., سختی *sèkhti*, a. شدّت *chèddèt*, pr. t. *chiddèt.*

Sévices, s. m. pl. بد رفتاری *bèd-rèftari*, بد سلوکی *bèd-sèlouki.*

Sévir, v. n., سختی کردن *sèkhti kèrdèn*, سخت گرفتن *sèkht guèrèftèn*, pr. t. *sakht guiriftèn*; — en parlant des choses, شدّت کردن *chèddèt kèrdèn*, pr. t. *chiddèt kièrdèn*, طغیان کردن *toughian kèrdèn*; — le choléra sévit dans tel pays, در فلان مملکت وبا شدّت میکند

dèr flan mèmlèkèt vèba chèddèt mi-kounèd, pr. t. *dèr fulan mèmlèkèt vèba chiddèt mi-kounèd* ou شدّت دارد *chèddèt darèd.*

Sevrage, s. m. action de sevrer, V. **Sevrer.**

Sevrer, v. a., شير بريدن *chir bouridèn*; — un enfant sevré, طفلى شيرش بريده شده *tèfli chir-èch bouridè-choudè*; — sevrer, au fig., محروم كردن *mèhroum kèr-dèn*; — sevré, e, از شير بريده شده *èz chir bouridè-choudè*; — fig. privé, محروم شده *mèhroum-choudè*, pr. t. *mahroum-choudè.*

Sexagénaire, adj. des 2 g., شصت ساله *chèst-salè*, شصت سالگى *chèst-salègui.*

Sexdigitaire, adj. des 2 g., شش انگشتدار *chèch-èn-goucht-dar.*

Sexdigital, e, adj., شش انگشتى *chèch-èngouchti.*

Sexe, s. m., a. جنس *djèns*, pr. t. *djïns*; — les deux sexes, a. جنسين *djènsèin*, pr. t. *djïnsèin*; — le sexe féminin, a. جنس مؤنث *djènsé mou'ènnès*, pr. t. *djïnsi mu'ènnès*; — le sexe masculin, a. جنس مذكّر *djènsé mouzèkkèr*, pr. t. *djïnsi muzèkkièr*; — le beau sexe, زنان *zènan*, a. نسوان *nèsvan*, pr. t. *nisvan*, نسا *nèça*, pr. t. *niça.*

Sextant, s. m., a. سدس الدائره *soudous-oud-daïrè*, pr. t. *sudus-ud-daïrè.*

Sextil, e, adj., بفاصلهٔ شصت درجه *bè-facèlèyé chèst dè-rèdjè.*

Sextuple, adj. des 2 g., شش چندان *chèch-tchèndan*, a. مسدّس *moucèddès.*

Sextupler, v. a., شش چندان کردن *chèch-tchèndan kèrdèn.*

Sexuel, le, adj., a. جنسی *djènsi*, pr. t. *djinsi.*

Si, conjonction conditionnelle, اگر چنانچه *èguèr tchènan-tchè*, pr. t. *èyèr tchunan-tchi*, اگر *èguèr*, pr. t. *èyèr*, گر *guèr*, pr. t. *guièr*; — si vous voulez, اگر شما بخواهید *èguèr chouma bè-khahid*; — j'irai si le temps est beau, میروم اگر هوا خوب باشد *mi-rèvèm èguèr hèva khoub bachèd*; — s'il en est ainsi, اگر چنانچه این طور باشد *èguèr tchènan-tchè in toour bachèd*, pr. t. *èyèr tchunan-tchi in tèvr bachèd*; — autant, à tel point, بقدر *bè-qèdr*, pr. t. *bè-qadr*, این قدر *in qèdr*, pr. t. *in qadr*, بدرجه *bè-dèrèdjè*; — je ne suis pas si savant que vous, من بدرجهٔ شما عالم نیستم *mèn bè-dèrèdjèyé chouma 'âlèm nistèm*; — il fait si froid que.... این قدر سرد است که *in qèdr sèrd èst ké*, pr. t. *in qadr sèrd èst ki*; — si, oui, بلی *bèli*, a. نعم *nè'èm*, pr. t. *na'am.*

Sibérie, contrée, سبیر *sèbir.*

Sicaire, s. m., آدم کش *âdèm-kouch*, a. قاتل *qatèl*, pr. t. *qatil.*

Siccatif, ive, adj., خشك کننده *khochk-kounèndè*, a. مجفف *moudjèffèf*, pr. t. *mudjèffif.*

Siccité, s. f., خشکی *khochki*, a. یبوست *yèboucèt.*

Sidéral, e, adj., متعلّق باجرام سماوی *moutè'èllèq bè-èdjramé sèmavi*, pr. t. *mutè'alliq bè-èdjrami sèmavi*, a. نجومی *noudjoumi.*

Sidéritis, s. f., plante, a. سیدریتیس *sidèritis.*

Siècle, s. m., صد سال *sèd sal*, a. قرن *qèrn*, pr. t. *qarn*, pl. قرون *qouroun*; — espace de temps indéterminé, a. عصر *'èsr*, pr. t. *'asr*, pl. عصار *'èçar*, pr. t. *'açar*, وقت *vèqt*, pr. t. *vaqit*, زمان *zèman*, ايّام *èiyam*; — le siècle d'Alexandre, a. عصر اسكندر *'èsré èskèndèr*, pr. t. *'asri iskèndèr*; — le siècle de la barbarie, a. ايام جهالت *èiyamé djèhalèt*, pr. t. *èiyami djèhalèt*.

Siège, s. m., صندلى *sèndèli*, pr. t. *sandali*, كرسى *koursi*, pr. t. *kursi*; — endroit quelconque où l'on peut s'asseoir, نشيمن *nèchimèn*; — siège du gouvernement, پاى تخت *paï-tèkht*, a. دار السلطنة *dar-ous-sèltènèt*, pr. t. *dar-us-saltanèt*, مقرّ حكومت *mèqèrré houkoumèt*, pr. t. *maqarri hukioumèt*; — opération d'une armée pour prendre une place, a. محاصره *mouhacèrè*, pr. t. *muhaçara*, pl. محاصرات *mouhacèrat*, pr. t. *muhaçarat*; — mettre le siège, محاصره كردن *mouhacèrè kèrdèn*; — lever le siège, ترك محاصره كردن *tèrké mouhacèrè kèrdèn*, محاصره را موقوف كردن *mouhacèrè-ra moouqouf kèrdèn*, pr. t. *muhaçara-ra mèvqouf kièrdèn*; — le Saint-siège, دولت پاپ *dooulèté pap*, pr. t. *dèvlèti pap*.

Siéger, v. n., بر مسند نشستن *bèr mèsnèd nèchèstèn*, pr. t. *bèr misnèd nichèstèn*; — résider d'habitude, نشستن *nèchèstèn*, pr. t. *nichèstèn*, منزل داشتن *mènzèl dachtèn*, pr. t. *mènzil dachtèn*, اقامت كردن *èqamèt kèrdèn*, pr. t. *iqamèt kièrdèn*; — on dit: ce n'est pa là que siège le mal, جاى درد اين نيست *djaï dèrd ïn nist*, محلّ علّت اين نيست

mèhèllé 'èllèt ïn nist, pr. t. *mahalli 'illèt ïn nist.*

Sien, ne, adj. poss., مال او *malé* ou مال خودش *malé khoudèch*; — ce n'est pas mon livre, c'est le sien, كتاب من نيست مال اواست *kètabé mèn nist malé oust*; — souvent en persan, on répète le substantif avec l'izafèt, — ce n'est pas mon avantage, c'est le sien, صلاح من نيست صلاح اواست *sèlahé mèn nist, sèlahé oust*; — s., les siens, ses parents, خيشانش *khichan-èch*, خاندانش *khanèdan-èch*; — en parlant des domestiques, des partisans, etc., منسوبانش *mènsouban-èch*, متعلّقانش *moutè'èllèqan-èch.*

Sieste, s. f., خواب بعد از نهار *khabé bè'èd èz nèhar*, pr. t. *khabi ba'd èz nahar.*

Sieur, s. m., آقا *âga*, صاحب *sahèb.*

Sifflant, e, adj., سفيلنده *sèfilèndè*, a. صافر *safèr*, pr. t. *safir.*

Sifflement, s. m., شخل *chèkhl*, هشپلك *houchpoulèk*, a. صفير *sèfir*, pr. t. *safir.*

Siffler, v. n., سفليدن *sèflidèn*, شخليدن *chèkhlidèn*, سفير زدن *sefir zèdèn*; — v. a. désapprouver, صفير طعن زدن *sèfiré tè'èn zèdèn*, مذمّت كردن *mèzèmmèt kèrdèn.*

Sifflet, s. m., نايلوس *naïlous*, موسيقار *mouciqar*, نايچ *nayètch*, a. صفّاره *soffarè.*

Siffleur, s. m., شخلزن *chèkhl-zèn*, صفيرزن *sèfir-zèn*, a. صفّار *sèffar.*

Sigillé, e, adj., مهر شده *meuhr-choudè*, مهر كرده *meuhr-kèrdè*, a. ممهور *mèmhour*, pr. t. *mamhour*, مختوم *mèkhtoum*, pr. t. *makhtoum.*

Signal, s. m., نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a. اشاره *èchard*, pr. t. *icharè*, اشارت *èchardt*, pr. t. *icharèt*, pl. اشارات *ècharat*, pr. t. *icharat*; — donner le signal, نشان نمودن *nèchan nèmoudèn*, pr. t. *nichan numoudèn*, اشاره کردن *èchard kèrdèn*.

Signalement, s. m., وصف شکل و سیما *vèsfé chèkl-ou-sima*, pr. t. *vasfi chèkl-u-sima*.

Signaler, v. a., وصف شکل و سیمای کسی کردن *vèsfé chèkl-ou-simaï kèci kèrdèn*; — annoncer par des signaux, اشاره کردن *èchard kèrdèn*, pr. t. *icharè kièrdèn*; — se signaler, نامدار شدن *nam-dar choudèn*, شهرت یافتن *cheuhrèt yaftèn*; — signalé, e, نامدار *nam-dar*, a. مشهور *mèchhour*.

Signataire, s. m., امضا کننده *èmza-kounèndè*.

Signature, s. f., a. امضا *èmza*, pr. t. *imza*.

Signe, s. m., نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a. علامت *'èlamèt*, pr. t. *'alamèt*, pl. علامات *'èlamat*, pr. t. *'alamat*, دلیل *dèlil*, pl. دلایل *dèlayèl*, pr. t. *dèlaïl*; — un bon signe, نشان خیر *nèchané khèir*, a. علامت خیر *'èlamèté khèir*, pr. t. *'alamèti khaïr*; — signe évident, a. دلیل واضح *dèlilé vazèh*, pr. t. *dèlili vazih*; — faire signe, اشاره کردن *èchard kèrdèn*, ایما کردن *ima kèrdèn*.

Signer, v. a., قول کشیدن *qooul kèchidèn*, pr. t. *qavl kèchidèn*, امضا کردن *èmza kèrdèn*, pr. t. *imza kièrdèn*; — signé, e, امضا شده *èmza-choudè*, pr. t. *imza-choudè*, a. ممضی *moumza*, pr. t. *mumza*.

Signet, s. m. signet d'un livre, علام کتاب *'èlamé kètab*, pr. t. *'alami kitab*.

Signifiant, e, adj., معنی‌دار *mè'èni-dar*, با معنی *ba mè'èni*, a. معنوی *mè'ènèvi*, pr. t. *ma'navi*, مفید المعنی *moufid-oul-mè'èni*, pr. t. *mufid-ul-ma'ni*.

Significatif, ive, qui exprime bien la pensée, a. مبیّن *moubèiyèn*, pr. t. *mubèiyīn*; — qui a un grand sens, معنی‌دار *mè'èni-dar*.

Signification, s. f., a. معنی *mè'èni*, pr. t. *ma'ni*, معنا *mè'èna*, pr. t. *ma'na*, pl. معانی *mè'âni*.

Signifier, v. a., معنی داشتن *mè'èni dachtèn*; — ce mot signifie cela, معنی این لفظ این است *mè'ènii īn lèfz īn èst*; — que signifie cela? این یعنی چه *īn yè'èni tchè*, این چه معنی دارد *īn tchè mè'èni darèd*; — cela ne signifie rien, این هیچ معنی ندارد *īn hitch mè'èni nè-darèd*; — signifier, notifier, faire connaître par un acte formel, رسماً اعلام کردن *rèsmèn è'èlam kèrdèn*; — signifier par autorité de justice, شرعاً اعلام کردن *chèr'èn è'èlam kèrdèn*; — signifié, e, اعلام شده *è'èlam-choudè*.

Silence, s. m., خاموشی *khamouchi*, a. سکوت *sèkout*, pr. t. *sukiout*, صمت *sèmt*, pr. t. *samt*; — faire silence, garder le silence, خاموش ماندن *khamouch mandèn*, سکوت کردن *sèkout kèrdèn*; — silence! خاموش *khamouch*, خاموش باش *khamouch bach*, خاموش شو *khamouch choou*.

Silencieux, euse, کم حرفزن *kèm-hèrf-zèn*, کم سخن *kèm-soukhèn*, کم صدا *kèm-sèda*.

Silencieusement, adv., بی صدا *bi sèda*.

Silex, s. m., سنگ چقماق *sèngué tchaqmaq*.

Silique, s. f., gousse, پوست *poust*, a. خرّوب *khèrroub*, pr. t. *kharroub*.

Siliqueux, euse, adj., پوستدار *poust-dar*.

Sillage, s. m., رد كشتى *rèdé kèchti*, ردهٔ كشتى *rèdèyé kèchti*.

Siller, v. a., آب دريا شكافته راه رفتن *âb dèria chèkaftè rah rèftèn*.

Sillon, s. m., شيار *chiar*.

Sillonner, v. a., شياريدن *chiaridèn*, شيار كردن *chiar kèrdèn*; — sillonné, e, شيار كرده *chiar-kèrdè*, شيار شده *chiar-choudè*.

Silo, s. m., a. مطموره *mètmourè*, plur. مطامير *mètamir*.

Simagrée, s. f., شيوه *chivè*, ناز *naz*, عشوه و ناز *'ouchvè-ou-naz*, غمزه *ghèmzè*, a. عشوه *'ouchvè*, غنج *ghèndj*, pr. t. *ghandj*; — faire des simagrées, عشوه و ناز كردن *'ouchvè-ou-naz kèrdèn*.

Simarre, s. f., لباس دراز *lèbacé dèraz*, رخت بلند *rèkhté boulènd*.

Similaire, adj. des 2 g., همجنس *hèm-djèns*.

Similitude, s. f. comparaison, a. تشبيه *tèchbih*, تمثيل *tèmsil*; — ressemblance, a. شباهت *chèbahèt*, مشابهت *mouchabèhèt*.

Similor, s. m., طلانما *tèla-nèma*, زرنما *zèr-nèma*.

Simoniaque, adj. des 2 g., a. متعلّق بكسب حرام *moutè'èllèq bè-kèsbé hèram*; — qui commet le crime de simonie, كسب حرام كننده *kèsbé hèram kounèndè*, a. كسّاب حرام *kèssabé hèram*.

Simonie, s. f., کار حرام *karé hèram*, کسب حرام *kèsbé hèram*, pr. t. *kièsbi haram.*

Simple, adj. des 2 g. qui n'est point composé, ساده *sadè*, a. بسیط *bècit*, غیر مرکب *ghèiré mourèkkèb*, pr. t. *ghaïri murèkkièb*; — sans ornement, ساده *sadè*; — sans malice, بی مکر و حیله *bi mèkr-ou-hilè*, ساده دل *sadè-dèl*, a. خالص الفواد *khalès-oul-fouvad*, pr. t. *khalis-ul-fuvad*; — simple, facile, اسان *âçan*; — niais, a. احمق *èhmèq*, ابله *èblèh.*

Simple, s. m., a. مفرده *moufrèdèt*, pr. t. *mufridèt*, pl. مفردات *moufrèdat.*

Simplement, adv., ساده *sadè*, بطور ساده *bè-tooure sadè*; — sans cérémonie, بی تکلیفانه *bi tèklifanè*, بی تکلیف *bi tèklif.*

Simplicité, s. f., سادگی *sadègui*; — niaiserie, a. حماقت *hèmaqèt*, pr. t. *hamaqat.*

Simplification, s. f. action de simplifier V. Simplifier.

Simplifier, v. a., ساده کردن *sadè kèrdèn*, مختصر کردن *moukhtècèr kèrdèn*, pr. t. *mukhtaçar kièrdèn*; — faciliter, آسان کردن *âçan kèrdèn*, سهل کردن *sèhl kèrdèn.*

Simulacre, s. m. image, a. صورت *sourèt*, pl. صور *souvèr*, تمثال *tèmsal*, pr. t. *timsal*, pl. تماثیل *tèmacil*; — idole بت *bout*, pr. t. *put*, *pout.*

Simulation, s. f., نمایش *nèmayèch*, a. صورت ظاهره *sourèté zahèrè*, pr. t. *sourèti zahirè.*

Simuler, v. a , آب زیر کاه کردن *âb ziré kah kèrdèn*, وا نمود کردن *va nèn oud kèrdèn.*

Simultané, e, در یك وقت بظهور پیوسته *dèr yèk vèqt bè-*

zouhour-pèivèstè, در یک آن فراهم آمده *dèr yèk ân fèrahèm-âmèdè*, در آن واحد پیدا شده *dèr âné vahèd pèida-choudè*, pr. t. *dèr âni vahid pèida-chudè*; — action simultanée, فعلی در آن واحد بظهور پیوسته *fè'èli dèr âné vahèd bè-zouhour pèivèstè.*

SIMULTANÉITÉ, s. f., یکوقتی *yèk-vèqti*, a. موافقت الوقت *mouvafèqèt-oul-vèqt*, pr. t. *muvafaqat-ul-vaqit.*

SIMULTANÉMENT, adv., در یك وقت *dèr yèk vèqt*, در همان وقت *dèr hèman vèqt*, pr. t. *dèr hèman vaqit*, a. دفعةً *dèf'ètèn*, pr. t. *daf'atan.*

SINAÏ, s. m., mont, a. طور سینا *touré sina*, pr. t. *touri sina*, جبل سینا *djèbèlé sina*, pr. t. *djèbèli sina.*

SINAPISME, s. m., مرحم خردل *mèrhèmé khèrdèl.*

SINCÈRE, adj. des 2 g., درست *droust*, a. صادق *sadèq*, pr. t. *sadiq.*

SINCÈREMENT, adv., از روی راستی *èz rouï rasti*, صادقانه *sadèqanè*, از روی خلوص *èz rouï khoulous.*

SINCÉRITÉ, s. f., راستی *rasti*, پاکدرونی *pak-dèrouni*, a. صداقت *sèdaqèt*, pr. t. *sadaqat*, صدق *sèdq*, pr. t. *sidq*, خلوص *khoulous.*

SINCIPUT, s. m., فوق سر *foouqé sèr*, pr. t. *foouqi sèr*, a. مفرق *mèfrèq*, pr. t. *mèfraq.*

SINGE, s. m., بوزینه *bouzinè*, میمون *mèimoun*, a. قرد *qèrd*, pr. t. *qird*, pl. قرود *qouroud.*

SINGER, v. a., خمانیدن *khèmanidèn*, تقلید کردن *tèqlid kèrdèn.*

SINGERIE, s. f., حرکت میمون *hèrèkèté mèimoun*, مسخرگی *mèskhèrègui.*

Singulariser, v. a., بطور غریب شهرت دادن *bè-toouré ghè-rib cheuhrèt dadèn*; — se singulariser, بطور غریب مشهور شدن *bè-toouré ghèrib mèchhour choudèn*, خودرا باطوار غریبه مشهور کردن *khoud-ra bè-ètvaré ghè-ribé mèchhour kèrdèn.*

Singularité, s. f., a. غرابت *ghèrabèt*, pr. t. *gharabèt*, عجاب *'oudjab.*

Singulier, s. m. terme de grammaire, a. مفرد *moufrèd*; — le singulier et le pluriel, a. مفرد و جمع *moufrèd-ou-djèm'*, pr. t. *mufrèd-u-djèm'.*

Singulier, ère, adj., a. عجیب *'èdjib*, pr. t. *'adjib*, pl. عجایب *'èdjayèb*, pr. t. *'adjaïb*, غریب *ghèrib*, pr. t. *gharib*, غریبه *ghèribè*, pr. t. *gharibè*; — c'est une chose singulière, چیزیست غریب *tchizist ghèrib*, pr. t. *tchizist gharib*, چیزیست عجیب *tchizist 'èdjib.*

Singulièrement, adv., بطور غریب *bè-toouré ghèrib*, بطرز عجیب *bè-tèrzé 'èdjib*, a. غریباً *ghèribèn*, pr. t. *gharibèn*, عجیباً *'èdjibèn*, pr. t. *'adjibèn*; — parler singulièrement, بطرز عجیب حرف زدن *bè-tèrzé 'èdjib hèrf zèdèn.*

Sinistre, s. m., catastrophe, آسیب *âcib*, a. آفت *âfèt*, pl. آفات *âfat.*

Sinistre, adj. des 2 g., بدفرجام *bèd-fèrdjam*, a. شوم *choum.*

Sinistrement, adv., بطور شوم *bè-toouré choum.*

Sinon, conjonction, اگر نه *èguèr nè*, pr. t. *èyèr nè*, واگر نه *vè èguèr nè*, a. و الا *vè èlla*, pr. t. *vè illa*, فالا *fè-èlla*, pr. t. *fè-illa.*

Sinueux, euse, adj., کج *kèdj*, پیچ اندر پیچ *pitch èndèr pitch*, a. معوّج *mou'èvvèdj*.

Sinuosité, s. f., کجی *kèdji*, پیچیدگی *pitchidègui*, a. انحناف *ènhènaf*, pr. t. *ïnhinaf*.

Sinus, s. m. terme de chirurgie, a. کیسه *kicè*, کیسهٔ جراحت *kicèyé djèrahèt*, pr. t. *kicèï djirahat*.

Sion, s. m. montagne de Jérusalem, کوه قدس شریف *kouhé qoudsé chèrif*.

Siphon, s. m., انبوبهٔ ممصوصه *èmboubèyé mèmsoucè*; — à Chiraz on dit, کمر *kèmèr*, a. قصبهٔ عقفا *qèsbèt 'èqfa*, pr. t. *qasbat 'aqfa*.

Sire, s. m. titre qu'on donne aux rois en leur parlant et en leur écrivant; les Persans emploient les phrases suivantes: قربانت شوم *qourban-èt chèvèm*, قربان *qourban*; — oui Sire, بلی قربان *bèli qourban*, بلی قربانت شوم *bèli qourban-èt chèvèm*.

Sirène, s. f., پری دریایی *pèriï dèriayi*, a. بنت البحر *bènt-oul-bèhr*.

Sirius, s. m. étoile de la constellation du grand Chien, a. شعری *chè'ra*, pr. t. *chi'ra*.

Sirop, s. m., a. شربت *chèrbèt*, pl. شروب *chouroub*; — sirop de roses, شربت گل سرخ *chèrbèté goulé sourkh*, pr. t. *chèrbèti guli sourkh*.

Siroter, v. a., اهسته اهسته آشامیدن *âhèstè-âhèstè âchamidèn*, چشیده چشیده آشامیدن *tchèchidè-tchèchidè âchamidèn*.

Sirtes ou **Syrtes**, s. f. sables mouvants, ریگ روان *rigué rèvan*.

Sis, **e**, adj., a. وقع *vaqè'*, pr. t. *vaqi'*.

Sison, s. m. plante, a. قرة العين *qourèt-ul-'èin*, pr. t. *qourat-ul-'aïn*.

Sistre, s. m. instrument de musique dont les anciens Egyptiens se servaient dans leurs cérémonies, باتره *batrè* (vieux) دايره *daïrè*, a. دفّ *dèff*, pl. دفوف *doufouf*.

Site, s. m., جا *dja*, جاى *djaï*, a. موقع *moouqè'*, pr. t. *mèvqi'*, pl. مواقع *mèvaqè'*, pr. t. *mèvaqi'*, موضع *moouzè'*, pr. t. *mèvzi'*, pl. مواضع *mèvazè'*, pr. t. *mèvazi'*.

Situation, s. f., جا *dja*, a. موقع *moouqè'*, pr. t. *mèvqi'*; — au fig., a. حال *hal*, حالت *halèt*; — la situation des affaires, حالت امور *halèté oumour*.

Situer, v. a., جا دادن *dja dadèn*, وضع كردن *vèz' kèrdèn*; — situé, e, وضع شده *vèz'-choudè*, جا داده شده *dja dadè-choudè*, a. موضوع *moouzou'* pr. t. *mèvzou'*, واقع *vaqè'*, pr. t. *vaqi'*.

Six, adj. num., شش *chèch*.

Sixain, s. m., a. شعر مسدس *chè'èré moucèddès*, pr. t. *chi'ri mucèddès*.

Sixième, adj. ord. des 2 g., ششم *chèchoum*, a. سادس *sadès*, pr. t. *sadis*; — la partie d'un tout, شش يك *chèch yèk*, a. سدس *souds*.

Sixièmement, adv., در ششم *dèr chèchoum*, a. سادسا *sadècèn*, pr. t. *sadicèn*.

Smille, s. f., marteau, تيشه *tichè*.

Smiller, v. a., با تيشه سوراخ كردن *ba tiché sourakh kèrdèn*, تيشه زدن *tichè zèdèn*.

Smyrne, nom de ville, ازمير *èzmir*, pr. t. *izmir*.

Sobre, adj. des 2 g., کم خوراك *kèm-khourak*, a. قليل الاكل *qèlil-oul-èkl*, pr. t. *qalil-ul-èkil*; — sobre en paroles, کم سخن *kèm-soukhèn*, کم حرفزن *kèm hèrf-zèn*, a. قليل الكلام *qèlil-oul-kèlam*, pr. t. *qalil-ul-kièlam*; — modéré, qui se contente de peu, a. اهل قناعت *èhlé qèna'èt*, pr. t. *ahli qana'at.*

Sobrement, adv., بکم خوراکی *bè-kèm-khouraki*, بقناعت *bè-qèna'èt.*

Sobriété, s. f., امساك در غذا *èmsak dèr ghèza*, a. قناعت *qèna'èt*, pr. t. *qana'at.*

Sobriquet, s. m., پاچنامه *patchnamè*, پاژنامه *pajnamè*, (vieux) a. لقب *lèqèb*, pr. t. *laqab.*

Soc, s. m., گاو آهن *gav-âhèn.*

Sociabilité, s. f., a. استعداد تمدن *èstè'èdadé tèmèddoun*, pr. t. *isti'dadi tèmèddun.*

Sociable, adj. des 2 g. انس پذیر *ouns-pèzir*, pr. t. *uns-pèzir*, الفت پذیر *oulfèt-pèzir*, pr. t. *ulfèt-pèzir*, قابل مدنیّت *qabèlé mèdèniyèt.*

Sociablement, adv., از روی حسن معاشرت *èz rouï heusné mou'âchèrèt.*

Social, e, adj., متعلّق بجماعت مردم *moutè'èllèq bè-djè-ma'èté mèrdoum*, pr. t. *mutè'alliq bè-djama'ati mèr-dum* مخصوص معاشرت مردم *mèkhçoucé mou'âchèrèté mèrdoum*, pr. t. *makhsouci mu'âcharati mèrdum.*

Société, s. f. assemblage d'hommes unis par la nature et les lois, a. مدنیّت *mèdèniyèt*, تمدّن *tèmèddoun*, pr. t. *tèmèddun*, اجتماع النّاس *èdjtèma'-oun-nas*, pr. t. *idj-tima'-un-nas*; — la société naturelle, a. اجتماع طبیعی

èdjtèma'é tèbi'i, pr. t. *idjtima'i tubi'i*; — réunion des hommes; leur commerce, leur vie en commun, آميزش مردم بهمديگر *âmizèché mèrdoum bè-hèm-diguèr*, a. معاشرت *mou'âchèrèt*, pr. t. *mu'âcharat*, الفت *oulfèt*, pr. t. *ulfèt*; — une société commerciale, انبازى *èmbazi*, شراكت تجارتى *chèrakèté tèdjarèti*, pr. t. *charakièti tidjarèti*; — compagnie de personnes qui s'assemblent pour la conversation, le jeu, etc., بزم *bèzm*, انجمن *èndjoumèn*, pr. t. *èndjumèn*, a. مجلس *mèdjlès*, pr. t. *mèdjlis*, pl. مجالس *mèdjalès*, pr. t. *mèdjalis*, جمعيّت *djèm'iyèt*; — faire, former une société, انبازى كردن *èmbazi kèrdèn*, انباز شدن *èmbaz choudèn*, شراكت كردن *chèrakèt kèrdèn*; — association de personnes réunies pour vivre selon les règles d'une institution ou d'un ordre religieux, گروه *guèrouh*, pr. t. *gurouh*, a. زمره *zomrè*, pr. t. *zumrè*, pl. زمرات *zomrat*, pr. t. *zumrat*, طايفه *taïfè*, pl. طوايف *tèvayèf*, pr. t. *tavaïf*, جمعيّت *djèm'iyèt*; — société, action d'accompagner, همراهى *hèm-rahi*, a. رفاقت *rèfaqèt*, pr. t. *rafaqat*; — faire société à quelqu'un, lui tenir compagnie, همراهى و رفاقت كردن *hèm-rahi-ou-rèfaqèt kèrdèn*, pr. t. *hèm-rahi-u-rafaqat kièrdèn*.

Socle, s. m., پايه *payè*.

Socque, s. m., پا افزار چوبين *pa-èfzaré tchoubïn*, كفش چوبين *kèfché tchoubïn*.

Socrate, nom prop., سقراط *sèqrat*.

Sodome, ville de Palestine, a. شهر لوط *chèhré lout*, pr. t. *chèhèri lot*.

Sodomie, s. f., بچه بازی *bètchè-baei*, a. لواطه لواط *lèvatè-lèvat.*

Sodomiste, s. m., بچه باز *bètchè-baz*, a. لوطی *louti*, سدومی *sodomi.*

Soeur, s. f., همشیره *hèm-chirè*, خواهر *khahèr*; — ma chère sœur, همشیرهٔ عزیز من *hèm chirèyé 'èzizé mèn*; — belle-sœur, sœur de l'épouse, خواهرزن *khahèr-zèn*, خازنه *khaznè*; — sœur du mari, خواهر شوهر *khahèré chououhèr*; — sœur, a. اخت *oukht*, pl. اخوات *èkhèvat*, pr. t. *akhvat.*

Sofa ou **Sopha**, s. m., نیم تخت *nim-tèkht*, a. صفه *sèffè*, pr. t. *soffa.*

Soi, pronom de la 3me personne, خود *khoud*, pr. t. *khod*, نفس خود *nèfsé khoud*, pr. t. *nèfsi khod*, خویش *khich*, خویشتن *khichtèn*; — chacun travaille pour soi, هر کس برای خود کار میکند *hèr kès bèraï khoud kar mikounèd*, هر کس در بند کار خویش است *hèr kès dèr bèndè-karé khich èst*; — à part soi, پیش خود *piché khoud* pr. t. *pichi khod*; — revenir à soi, بهوش باز آمدن *bè-houch baz âmèdèn*; — être chez soi, در خانهٔ خود بودن *dèr khanèyé khoud boudèn*, در منزل خود نشستن *dèr mènzèlé khoud nèchèstèn.*

Soie, s. f., ابریشم *èbrichoum*, pr. t. *ibrichum*, a. حریر *hèrir*, pr. t. *harir.*

Soierie, s. f., (marchandise), قماش ابریشمی *qoumaché èbrichoumi*; — (commerce), تجارت ابریشم *tèdjarèté èbrichoum*; — (fabrique), کارخانهٔ شعر بافی *karkhanèyé chè'èr-bafi.*

Soif, s. f., تشنگی *tèchnègui*, pr. t. *tichnègui*, a. عطش *'ètèch*, pr. t. *'atch*; — avoir soif, تشنه بودن *tèchnè boudèn*, pr. t. *tichnè boudèn*; — souffrir de la soif, درد بی آبی کشیدن *dèrdé bi âbi kèchidèn*, درد تشنگی کشیدن *dèrdé tèchnègui kèchidèn*, pr. t. *dèrdi tichnègui kièchidèn*; — étancher la soif, دفع تشنگی کردن *dèf'é tèchnègui kèrdèn*; — au fig. soif de richesse, a. حرص مال *hèrsé mal*, pr. t. *hirsi mal*; — soif de vengeance, حرص انتقام *hèrsé èntèqam*, pr. t. *hirsi întiqam*.

Soigner, v. a., پرستداری کردن *pèrèst-dari kèrdèn*, متوجّه شدن *moutèvèdjèh choudèn*, مقیّد بودن *mouqèiyèd boudèn*.

Soigneusement, adv., a. باهتمام *bè-èhtèmam*, pr. t. *bè-ihtimam*, بدقّت *bè-dèqqèt*, pr. t. *bè-diqqat*, بمواظبت *bè-mouvazèbèt*, pr. t. *bè-muvazibèt*.

Soigneux, euse, adj., a. با اهتمام *ba èhtèmam*, pr. t. *ba ihtimam*, با دقّت *ba dèqqèt*, pr. t. *ba diqqat*, a. کثیر الاهتمام *kècir-oul-èhtèmam*, pr. t. *kècir-ul-ihtimam*, مقیّد *mouqèiyèd*, pr. t. *muqaïyid*, مدقّق *moudèqqèq*, pr. t. *mudaqqiq*.

Soin, s. m., a. دقّت *dèqqèt*, pr. t. *diqqat*, اهتمام *èhtèmam*, pr. t. *ihtimam*, مواظبت *mouvazèbèt*, pr. t. *muvazibèt*, تقیّد *tèqèiyoud*, pr. t. *tèqaïyud*; — avoir soin, متوجّه *moutèvèdjèh choudèn*, pr. t. *mutèvèdjih choudèn*, اهتمام داشتن *èhtèmam dachtèn*; — employer ses soins, بذل سعی و اهتمام کردن *bèzlé sè'i-ou-èhtèmam kèrdèn*, اقدام کردن *èqdam kèrdèn*, pr. t. *iqdam kièrdèn*.

Soir, s. m. après midi, a. عصر *'èsr*, pr. t. *'asr*, مسا *mèça*; — ce soir, امروز عصری *èmrouz 'èsri*, pr. t. *imrouz 'asri*; — sur le soir, vers le soir, عصری *'èsri*, طرف عصر *tèrèfé 'èsr*, pr. t. *tarafi 'asr*.

Soirée, s. f. réunion, شب نشینی *chèb-nèchini*, pr. t. *chèb-nichini*.

Soit, conj., خواه *khah*; — soit qu'il parle, soit qu'il ne parle pas, خواه حرف بزند خواه حرف نزند *khah hèrf bè-zènèd khah hèrf nè-zènèd*; — soit! باشد *bachèd*.

Soixantaine, s. f., بقدر شصت دانه *bè-qèdré chèst danè*, بقدر شصت عدد *bè-qèdré chèst 'èdèd*, pr. t. *bè-qadri chast 'èdèd*.

Soixante, adj. num., شصت *chèst*, a. ستّون *sèttouné*, pr. t. *sittouné*.

Soixante-dix, adj. num., هفتاد *hèftad*, a. سبعون *sèb'ouné*.

Soixantième, adj. ord., شصتم *chèstoum*, a. ستّون *sèttouné*, pr. t. *sittounè*; — la soixantième partie d'un tout, شصت یك *chèst-yèk*.

Sol, s. m. monnaie V. Sou.

Sol, s. m. terrain, خاك *khak*, بوم *boum*, زمین *zèmīn*, a. ارض *èrz*, pr. t. *arz*, pl. اراضی *èrazi*, pr. t. *arazi*, تراب *tourab*.

Solaire, adj. des 2 g., افتابی *âftabi*, a. شمسی *chèmsi*, fém. شمسیّه *chèmsiyè*; — année solaire, سال شمسیّه *salé chèmsiyé*, a. سنهٔ شمسیّه *sènèyé chèmsiyè*, pr. t. *sènèï chèmsiyè*.

Solanum, s. m. plante, vulg. douce-amère, a. عنب الذیب *'ènèb-ouz-zib*.

Solbatu, e, adj., cheval qui a la sole du pied malade, a. ظالع *zalè'*, pr. t. *zali'*.

Solbature, s. f., a. ظلاع *soula'*.

Soldat, s. m., سرباز *sèr-baz*.

Soldatesque, adj. des 2 g., سربازی *sèr-bazi*, سرباز طور *sèr-baz-toour*.

Soldatesque, s. f. les simples soldats, سربازان *sèr-bazan*, a. نفرات عسكريّة *nèfèratè 'èskèriyè*, pr. t. *nèfèrati 'askèriyè*.

Solde, s. f. appointements, paye, a. مواجب *mèvadjèb*, pr. t. *mèvadjib*, علوفه *'ouloufè*; — payer la solde, مواجب دادن *mèvadjèb dadèn*; — complément, reste de compte, a. بقيّهٔ حساب *bèqiyèyé hèçab*, pr. t. *baqiyèï hiçab*, باقی *baqi*, بقيّهٔ دين *bèqiyèyé dèin*, pr. t. *baqiyèï dèin*, قصور *qouçour*.

Solder, v. a. payer ce qui est dû, مواجب دادن *mèvadjèb dadèn*, مواجب كارسازی كردن *mèvadjèb kar-sazi kèrdèn*; — en termes de commerce, بقيّهٔ حساب‌را كارسازی كردن *bèqiyèyé hèçab-ra kar-sazi kèrdèn*, pr. t. *baqiyèï hiçab-ra kiar-sazi kièrdèn*, بقيّهٔ دين‌را ادا كردن *bèqiyèyé dèin-ra èda kèrdèn*, قطع حساب كردن *qèt'é hèçab kèrdèn*, pr. t. *qat'i hiçab kièrdèn*; — soldé, e, قطع حساب شده *qèt'é hèçab choudè*, pr. t. *qat'i hiçab choudè*, حساب مفروق شده *hèçab mèfrouq choudè*.

Sole, s. f., espace de terrain ensemencé, زمين حايل *zèminé hayèl*, a. تحويل الارض *tèhvil-oul-èrz*, pr. t. *tahvil-ul-arz*; — le dessous du pied du cheval, زير سم

اسب *ziré soummé èsp*, a. صحن الحافر *sèhn-oul-hafèr*; — poisson, ماهی پهن *mahiï pèhn*, a. سمك موسى *sèmèké mouça.*

Solécisme, s. m., غلط در ترکیب کلام *ghèlèt dèr tèrkibé kèlam*, غلط نحوی *ghèlèté nèhvi.*

Soleil, s. m., خورشید *khourchid*, pr. t. *khorchid*, آفتاب *âftab*, pr. t. *âfitab*, a. شمس *chèms*, pl. شموس *choumous*, pr. t. *chumous*; — la lumière du soleil, نور آفتاب *nouré âftab*, pr. t. *nouri âfitab*, روشنایی آفتاب *roouchènayiï âftab*, ضیای آفتاب *ziaï âftab*, pr. t. *ziaï âfitab*, a. ضيا الشمس *zia-ouch-chèms*; — exposer au soleil, در آفتاب گذاشتن *dèr âftab gouzachtèn*; — éclipse de soleil, گرفتن آفتاب *guèrèftèné âftab*, pr. t. *guiriftèni âfitab*, a. کسوف *kouçouf*, pr. t. *kuçouf*; — soleil, fleur de tournesol, گل آفتابگردان *goulé âftab guèrdan*, pr. t. *guli âfitab-guirdan*, آفتاب پرست *âftab-pèrèst.*

Solennel, le, adj. avec pompe, با تشریفات *ba tèchrifat*, با شکوه *ba choukouh*, با جلال *ba djèlal*; — en termes de jurisprudence, synonyme de authentique, a. شرعی *chèr'i*, قانونی *qanouni*, صحیح *sèhih.*

Solennellement, adv. publiquement, آشکارا *âchkara*, آشکاره *âchkarè*, pr. t. *âchikiarè*; — avec pompe, با جلال و طنطنه *ba djèlal-ou-tèntènè*, با شکوه *ba choukouh*; — officiellement, a. رسماً *rèsmèn.*

Solennisation, s. f., a. رسوم و تشریفات *rouçoum-ou-tèchrifat*, pr. t. *ruçoum-u-tèchrifat.*

Solenniser, v. a., رسوم تشریفات را اجرا کردن *rouçoumé*

tèchrifat-ra èdjra kèrdèn, با تشريفات بجا آوردن *ba tèchrifat bè-dja âvourdèn*; — solenniser une fête, عيديرا با تشريفات گرفتن *'idi-ra ba tèchrifat guèrèftèn.*

Solennité, s. f., فر *fèr,* شكوه *choukouh,* pr. t. *chukiouh,* a. طنطنه *tèntènè,* pr. t. *tantana*; — réjouissance publique, جشن *djèchn.*

Solfège, s. m., كتابچهٔ رقوم علم موسيقى *kètabtchèyé rouqoumé 'èlmé mouciqi.*

Solfier, v. a., از روى رقوم موسيقى سراييدن *èz rouï rouqoumé mouciqi sèrayidèn.*

Solidaire, adj. des 2 g. qui rend plusieurs co-obligés caution les uns des autres, شريك كنندهٔ اشخاصى چند در كفالت مالى *chèrik-kounèndèyé èchkhaci tchènd dèr kèfalèté mali*; — qui a une obligation, كفيل بمال *kèfilé bè-mal,* a. كفيل بالمال *kèfil-bèl-mal,* pr. t. *kèfil bil-mal*; — obligés mutuellement, كفيل همديگر *kèfilé hèm-diguer.*

Solidairement, adv., بكفالت يكديگر *bè-kèfalèté yèk-diguèr,* متكفّل همديگر *moutèkèffèlé hèm-diguèr.*

Solidarité, s. f., شراكت در كفالت مالى *chèrakèt dèr kèfalèté mali,* كفالت در حقّ يكديگر *kèfalèt dèr hèqqé yèk-diguèr.*

Solide, adj. des 2 g. opposé à fluide, انبسته *èmbèstè,* سخت *sèkht,* pr. t. *sakht,* a. غليظ *ghèliz,* pr. t. *ghaliz,* صلب *soulb*; — qui résiste à l'action du temps, پايدار *païdar,* استوار *oustvar,* pr. t. *ustuvar,* با دوام *ba dèvam,* a. محكم *mouhkèm,* pr. t. *muhkièm,* مستحكم *moustèh-*

kèm, pr. t. *mustahkèm*, قـوى *qèvi*, pr. t. *qavi*, مـتـيـن *mètïn*; — au fig. raison solide, a. دليل قوى *dèlilé qèvi*, pr. t. *dèlili qavi*; — un esprit solide, a. عقل مـتـيـن *'èqlé mètïn*, pr. t. *'aqli mètïn*; — on dit: un homme solide, مرد بـا استخوانـى *mèrdé ba èstoukhani*, pr. t. *mèrdi ba ustoukhani*.

Solidement, adv., بـطـور اسـتـوار *bè-tooυré oustvar*, pr. t. *bè-tèvri ustuvar*, بطور مستحكم *bè-tooυré moustèhkèm*, استوار *oustvar*, pr. t. *ustuvar*, پايدار *païdar*, a. محكم *mouhkèm*, pr. t. *muhkièm*.

Solidifier, v. a., انبستـه كردن *èmbèstè kèrdèn*, غـلـيـظ گـردانـيـدن *ghèliz guèrdanidèn*, سـاخـت كـردن *sèkht kèrdèn*.

Solidité, s. f., پـايـدارى *païdari*, اسـتـوارى *oustvari*, a. اسـتـحـكـام *èstèhkam*, pr. t. *istihkiam*, قـوّت *qouvvèt*, صلابت *sèlabèt*.

Soliloque, s. m., سـخـنـى كه شخص خود با خود گويد *soukhèni ké chèkhs khoud ba khoud gouyèd*, pr. t. *sukhèni ki chakhs khod ba khod gouyèd*, a. كـلام المتكلّم بنفسه *kèlam-oul-moutèkèllèm bè-nèfsè-hè*, pr. t. *kèlam-èl-mutèkèllim bi-nèfsi-hi*.

Solipède, adj. des 2 g., دارنـده يـكـسـمّ *darèndèyé yèk soumm*.

Solitaire, adj. des 2 g., تـنـهـا نشين *tènha-nèchïn*, pr. t. *tènha-nichïn*, وحدت گزين *vèhdèt-gouzïn*, pr. t. *vahdèt-guzïn*, عـزلـت گزين *'èzlèt-gouzïn*, pr. t. *'azlèt-guzïn*, a. منزوى *mounzèvi*, pr. t. *munzavi*, منفرد *mounfèrèd*, pr. t. *munfèrid*; — lieu solitaire, جاى خلوت *djaï khèlvèt*,

pr. t. *djaï khalvèt*, بیغوله *bèighoulè*; — vie solitaire, تنها نشینی *tènha-nèchini*, pr. t. *tènha-nichini*, عزلت نشینی *'èzlèt-nèchini*, pr. t. *'azlèt-nichini*, a. تجرّد *tèdjèrroud*, pr. t. *tèdjèrrud*; — ver solitaire, ou ténia, کرم یکتا *kèrmé yèk-ta*, a. صفر *sèfèr*, pr. t. *safèr*, V. Ténia; — s. anachorète, عزلت نشین *'èzlèt-nèchīn*, pr. t. *'azlèt-nichīn*, خلوت نشین *khèlvèt-nèchīn*, pr. t. *khalvèt-nichīn*, a. زاهد *zahèd*, pr. t. *zahid*.

Solitairement, adv., تنها *tènha*, در تنهائی *dèr tènhayi*, a. منفرداً *mounfèrèdèn*, pr. t. *munfèridèn*.

Solitude, s. f., تنهائی *tènhayi*, خلوت نشینی *khèlvèt-nèchini*, a. انزوا *ènzèva*, pr. t. *ïnziva*, عزلت *'èzlèt*, pr. t. *'euzlèt*.

Solive, s. f., تیر بام خانه *tiré bamé khanè*, pr. t. *tiri bami khanè*, فرسب *fèrsèb*.

Soliveau, s. m., تیر کوچک *tiré koutchèk*, فرسب کوچك *fèrsèbé koutchèk*.

Sollicitation, s. f. action d'exciter, فژولش *foujoulèch*, فژولیدن *foujoulidèn*, a. تحریك *tèhrik*, pr. t. *tahrik*, ترغیب *tèrghib*, pr. t. *targhib*, pl. ترغیبات *tèrghibat*, pr. t. *targhibat*, تشویق *tèchviq*; — prière, demande pleine d'insistance, نیازمندی *niazmèndi*, خواهش *k hahèch*, a. رجا و التماس *rèdja-ou-èltèmas*, pr. t. *ridja-u-iltimas*, ابرام *èbram*, pr. t. *ibram*, استدعا *èstèd'â*, pr. t. *istid'â*, الحاح *èlhah*, pr. t. *ilhah*, pl. الحاحات *èlhahat*, pr. t. *ilhahat*; — soin qu'on prend pour le succès d'une affaire, تغلّا *tèghèlla*, a. سعی *sè'i*, pr. t. *sa'i*, اقدام *èqdam*, pr. t. *iqdam* et *iqtam*, اهتمام *èhtèmam*,

pr. t. *ihtimam*, جدّ و جهد *djèdd-ou-djèhd*, pr. t. *djidd-u-djèhd.*

Solliciter, v. a. exciter, فزوليدن *foujoulidèn*, il est vieux, تحريك كردن *tèhrik kèrdèn*, تشويق كردن *tèchviq kèrdèn*, ترغيب كردن *tèrghib kèrdèn*, pr. t. *targhib kièrdèn*; — demander avec insistance, بابرام خواهشمند شدن *bè-èbram khahèchmènd choudèn*, pr. t. *bè-ibram khahichmènd chudèn*, نيازمند شدن *niazmènd choudèn*, ابرام كردن *èbram kèrdèn*, pr. t. *ibram kièrdèn*, رجا و التماس كردن *rèdja-ou-èltèmas kèrdèn*, استدعا كردن *èstèd'â kèrdèn*, pr. t. *istid'â kièrdèn*; — agir pour le succès d'une affaire, تغلّا كردن *tèghèlla kèrdèn*, دست و پا زدن *dèst-ou-pa zèdèn*, سعى كردن *sè'i kèrdèn*, اقدام كردن *èqdam kèrdèn*, pr. t. *iqdam kièrdèn.*

Solliciteur, euse, s. qui sollicite, خواهش كننده *khahèch-kounèndè*, خواهان *khahan*, خواهشمند *khahèchmènd*, a. مستدعى *moustèd'i*, راجى *radji.*

Sollicitude, s. f., دلسوزى *dèl-souzi*, pr. t. *dil-souzi*, a. همّت *hèmmèt*, pr. t. *himmèt*, pl. همم *hèmèm*, pr. t. *himam*; — la sollicitude maternelle, دلسوزى مادر *dèl-souzïi madèr*, pr. t. *dil-souzïi madèr*, همّت مادرانه *hèmmètè madèranè*, pr. t. *himmèti madèranè.*

Solstice, s. m., a. تحويل شمس *tèhvilè chèms*, pr. t. *tahvili chèms.*

Solstical, e, adj., متعلّق بتحويل شمس *moutè'èllèq bè-tèhvilè chèms*, pr. t. *mutè'alliq bè-tahvili chèms*; — hauteur solsticale, ارتفاع آفتاب هنگام تحويل *èrtèfa'è âftab*

hèngamé tèhvil, pr. t. *irtifa'i âfitab hèngami tahvil.*

SOLUBILITÉ, s. f., گداز *goudaz*, a. انحلال *ènhèlal*, pr. t. *ïnhilal.*

SOLUBLE, adj. des 2 g. qui peut être résolu, گشودنی *gouchoudèni*, انحلال پذیر *ènhèlal-pèzir*, pr. t. *ïnhilal-pèzir*; — qui peut se fondre, آب شدنی *âb-choudèni*, گداز پذیر *goudaz-pèzir*, pr. t. *guduz-pèzir*, گداختنی *goudakhtèni*, a. ممکن الذوب *moumkèn-ouz-zooub*, pr. t. *mumkïn-uz-zèvb.*

SOLUTION, s. f. dénouement d'une difficulté, گشودگی *gouchoudègui*, گشوده شدن *gouchoudè choudèn*, a. حل *hèll*, pr. t. *hall*; — fin., résultat, a. نتیجه *nètidjè*; — en termes de chimie, گداز *goudaz*, گداخته شدن *goudakhtè choudèn*, a. تذویب *tèzvib*, ذوبان *zoouban*, pr. t. *zèvban*; — solution de continuité, séparation des parties, a. تفرق الاتّصال *tèfèrrouq-oul-èttèçal*, pr. t. *tèfèrruq-ul-ittiçal.*

SOLVABILITÉ, s. f., یارای ادای دین *yaraï èdaï dèïn*, pr. t. *yaraï idaï dèïn*, قدرت ادای دین *qoudrèté èdaï dèin*, pr. t. *qoudrèti idaï dèïn.*

SOLVABLE, adj. des 2 g., بادای دین توانا *bè-èdaï dèin tèvana*, pr. t. *bè-idaï dèïn touvana*, مقتدر بادای دین *mouqtèdèr bè-èdaï dèin.*

SOMATOLOGIE, s. f., traité des parties solides du corps humain, a. بحث عن احوال البدن *bèhs 'èn èhval-oul-bèdèn* pr. t. *bahs 'an ahval-ul-bèdèn.*

SOMBRE, adj. des 2 g., تاریك *tarik*, a. مظلم *mouzlèm*, pr. t. *mouzlim*; — nuit sombre, شب تاریک *chèbé tarik*;

— au fig. triste, اندوهكين *èndouhkïn* et *èndouhguïn*, غمگين *ghèmguïn*, a. مغموم *mèghmoum*, pr. t. *maghmoum*.

Sombrer, v. n., وارونه و غرق شدن كشتى *varounè-ou-ghèrq choudènè kèchti*.

Sommaire, s. m., a. مجمل *moudjmèl*, اجمال *èdjmal*, pr. t. *idjmal*, خلاصه *kholacè*, pr. t. *khoulaça*.

Sommaire, adj. des 2 g., كوتاه *koutah*, a. مختصر *moukhtècèr*. pr. t. *moukhtaçar*; — réponse sommaire, جواب كوتاه *djèvabé koutah*, a. جواب مختصر *djèvabé moukhtècèr*, pr. t. *djèvabi moukhtaçar*.

Sommairement, adv., بطور اختصار *bè-toouré èkhtèçar*, a. مختصراً *moukhtècèrèn*, pr. t. *moukhtaçarèn*, على طريق الاختصار *'èla tèriq-oul-èkhtèçar*, pr. t. *'ala tariq-ul-ikhtiçar*.

Sommation, s. f., a. acte par écrit, امر شرعى *èmré chèr'i*, pr. t. *èmri char'i*; — sommation respectueuse, a. تكليف *tèklif*; — cette place s'est rendue à la première sommation, اين قلعه در اوّل تكليف تسليم شد *ïn qèl'è dèr èvvèlé tèklif tèslim choud*.

Somme, s. f. charge, fardeau, بار *bar*, a. حموله *hèmoulè*, pr. t. *hamoulè*, حمل *hèml*, pr. t. *haml*, pl. احمال *èhmal*, pr. t. *ahmal*; — somme de blé, بار گندم *baré guèndoum*; — bête de somme, cheval, مال باركش *malé bar-kèch*, مال چارپادار *malé tchar-pa-dar*, ou مال چاروادار *malè tcharva-dar*.

Somme, s. f. quantité d'argent, a. مبلغ *mèblègh*, pr. t. *mèblagh*, pl. مبالغ *mèbalègh*, pr. t. *mèbaligh*; — une

somme de mille tomans, مبلغ هزار تومان *mèblèghé hèzar touman*; — adv. somme toute, en somme, حاصلش *hacèl-èch*, a. الحاصل *èl-hacèl*, pr. t. *èl-hacil*, خلاصه *khoulacè*.

Somme, s. m. sommeil, خواب *khab*, a. نوم *nooum*, pr. t. *nèvm*; — j'ai fait un bon somme, خوب خوابی کردم *khoub khabi kèrdèm*.

Sommeil, s. m., خواب *khub*, a. نوم *nooum*, pr. t. *nèvm*; — j'ai sommeil, خوابم میآید *khab-èm mi-âyèd*.

Sommeiller, v. n., ناویدن *nâvidèn*, پینکی کردن *pinèki kèrdèn*, vulg. چرت زدن *tchort zèdèn*.

Sommelier, ère, s., شربتدار *chèrbèt-dar*.

Sommellerie, s. f. lieu où on garde le vin, شربتخانه *chèrbèt-khanè*; — fonction. شربتداری *chèrbèt-dari*.

Sommer, v. a., قدغن کردن *qèdèghèn kèrdèn*, فرمایش کردن *fèrmayèch kèrdèn*, تکلیف کردن *tèklif kèrdèn*; — il l'a sommé de le payer, قدغن کرد پولش را بدهد *qèdèghèn kèrd poulèch-ra bè-dèhèd*; — envoyer un acte écrit de la part de la justice, رسماً اعلام کردن *rèsmèn è'èlam kèrdèn*.

Sommet, s. m., قلّه *qoullè*, سر *sèr*, کلّه *kèllè*, a. راس *rèès*; — le sommet de la montagne, سر کوه *sèré kouh*, قلّهٔ کوه *qoullèyé kouh*; — le sommet de la tête V. Sinciput.

Sommier, s. m., cheval de somme, اسب بارکش *èspé barkèch*, یابو *yabou*.

Sommier, s. m. sorte de matelas, V. Matelas.

Sommité, s. f., V. Sommet.

Somnambule, s. et adj. des 2 g., راه رونـدهٔ در خـواب *rah-rèvèndèyé dèr khab*, a. سيّار بالليل نـايماً *sèiyar bèl-lèil naïmèn*, pr. t. *sèiyar bil-lèil naïman*; — se dit aussi d'une personne endormie par le moyen du magnétisme, پريدار *pèri-dar*.

Somnambulisme, s. m. état du somnambule, حالت راه روندهٔ در خواب *halèté rah-rèvèndèyé dèr khab*.

Somnifère, adj. des 2 g., خـواب آور *khab-âvèr*, a. مـنـوّم *mounèvvèm*, pr. t. *munèvvim*, pl. منوّمات *mounèvvèmat*, pr. t. *munèvvimat*.

Somptuaire, adj. des 2 g. loi somptuaire, قـانـون حاوى بر ممانـعـت اسـراف مـردم *qanouné havi bèr moumanè'èté èsrafé mèrdoum*.

Somptueusement, adv., با دبدبه *ba dèbdèbè*, بـا كـرّ و فرّ *ba kèrr-ou-fèrr*, با جلال *ba djèlal*, با احتشام *ba èhtècham*, با دارات *ba darat*, a. بـالاحـتـشـام *bèl-èhtècham*, pr. t. *bil-ihticham*.

Somptueux, euse, adj., نمايان *nèmayan*, با جلال *ba djèlal*, با حشمت *ba hèchmèt*.

Somptuosité, s. f., فر *fèr*, كرّ و فرّ *kèrr-ou-fèrr*, دبدبه *dèb-dèbè*, دارات *darat*, a. عنوان *'ounvan*, حشمت *hèchmèt*, pr. t. *hachmèt*, احتشام *èhtècham*, pr. t. *ihticham*.

Son, sa, ses, pron. poss., او *ou*; — ce pronom s'exprime aussi par اش *èch* si le mot qui précède est terminé par un o et par, ش *èch*, si le mot est terminé par toute autre lettre — pour le pluriel on emploie les mots, شان *chan*, ايشان *ichan*, آنـهـا *ânha*; — exemple: sa maison, خانهٔ او *khanèyé ou*, خـانـه اش *khanè-èch*; —

son livre, کتاب او *kètabé ou*, pr. t. *kitabi ou*, کتابش *kètab-èch*; — son père, پدرش *pèdèr-èch*; — ses maisons, خانهای او ou خانههای او *khanèhaï ou*, خانههایش *khanèhaï-èch*, pr. t. *khanèhach*.

Son, s. m. bruit, آواز *âvaz*, آوازه *âvazè*, a. صدا *sèda*, pr. t. *sada*, صوت *soout*, pr. t. *savt*, pl. اصوات *èsvat*, pr. t. *asvat*.

Son, s. m. la partie la plus grossière du blé, سبوس *sèbous*, pr. t. *soubous*, نخاله *noukhalè*.

Sonde, s. f., a. بلده *bèlèdè*, بلد *bèlèd*; — jeter la sonde, بلده انداختن *bèlèdè èndakhtèn*; — en termes de chirurgie, سبار *sèbar*, a. میل *mil*, مسبار *mèsbar*, pr. t. *misbar*.

Sonder, v. a., بلده انداختن *bèlèdè èndakhtèn*, با بلده اندازه گرفتن *ba bèlèdè èndazè guèrèftèn*, pr. t. *ba bèlèdè èndazè guiriftèn*; — au fig., غور رسی کردن *ghoour-rèci kèrdèn*, تفتیش کردن *tèftich kèrdèn*; — en parlant d'une plaie, سبار انداختن *sèbar èndakhtèn*, میل انداختن *mil èndakhtèn*.

Sondeur, s. m., بلده انداز *bèlèdè-èndaz*.

Songe, s. m., گزر *gouzèr*, pr. t. *guzèr*, بوشاسب *bouchasb*, (ces deux mots sont vieux) خواب *khab*, a. رویا *rou'ya*, pl. روی *rouva*; — voir en songe, در خواب دیدن *dèr khab didèn*; — j'ai vu en songe, در خواب دیدم *dèr khab didèm*; — expliquer un songe, تعبیر خواب کردن *tè'èbiré khab kèrdèn*; — au fig. projet sans fondement, خیال بی پا *khialé bi pa*, a. خیال باطل *khialé batèl*, pr. t. *khayali batil*, pl. خیالات باطله *khialaté batèlè*, pr. t. *khayalati batilè*.

Songe-creux, s. m., مستغرق خیالات بیهوده *moustègh-règé khialaté bihoudè.*

Songe-malice, s. m., بدسگال *bèd-sègal.*

Songer, v. n. faire un songe, خواب دیدن *khab didèn*; — penser, اندیشیدن *èndichidèn*, فکر کردن *fèkr kèr-dèn*, در فکر بودن *dèr fèkr boudèn*; — avoir quelque vue, خیالی داشتن *khiali dachtèn*, نیت داشتن *niyèt dachtèn.*

Songeur, euse, s. qui raconte les songes, نقل کننده خواب *nèql-kounèndèyé khab.*

Sonna, s. f. recueil des traditions religieuses des musulmans sunnites, سنّة *sounnè*, pr. t. *sunnè.*

Sonnaille, s. f., زنگ *zèng*, a. جرس *djèrès.*

Sonnant, e, adj. en parlant d'une horloge, زنگزن *zèng-zèn*, زنگدار *zèng-dar*; — espèces sonnantes, پول نقد *poulé nèqd.*

Sonner, v. n. rendre un son, صدا کردن *sèda kèrdèn*, pr. t. *sada kièrdèn*; — v. a. tirer du son d'une cloche, ناقوس زدن *naqous zèdèn*; — sonner, dans le sens de appeler, آواز کردن *âvaz kèrdèn*, صدا کردن *sèda kèrdèn*, pr. t. *sada kièrdèn*; — sonner de la trompette, شیپور زدن *chèipour zèdèn*; — sonner la retraite, طبل انصراف زدن *tèblé ènsèraf zèdèn*, pr. t. *tabli ïnsiraf zèdèn*; — au fig. faire sonner bien haut une action, s'en vanter, بعیّوق رسانیدن *bè-'èiyouq rèçanidèn.*

Sonnerie, s. f. son de plusieur cloches qui sonnent ensemble, صدای ناقوسها *sèdaï naqous-ha*; — d'une montre, زنگ ساعت *zèngué sa'èt.*

SONNET, s. m., a. غزل *ghèzèl*, pr. t. *ghazèl*, pl. غزليات *ghèzèliat*, pr. t. *ghazèliat.*

SONNETTE, s. f., a. زنگ *zèng.*

SONNEUR, s. m., ناقوسزن *naqous-zèn.*

SONORE, adj. des 2 g. qui rend des sons, صدا كننده *sèda-kounèndè*, a. طنّان *tènnan*; — qui a un beau son, خوش صدا *khoch-sèda*, آواز صاف *âvazé saf*; — qui renvoie le son, عكس صدا انداز *'èksé sèda-èndaz*, عكس انداز صدا *'èks-èndazé sèda.*

SOPEUR, s. f., engourdissement voisin du sommeil et qui la précède, خواب آلودگی *khab-âloudègui*, a. سبات *sèbat*, pr. t. *sabat.*

SOPHISME, s. m., گفتار مغلطه آميز *goftaré mèghlètè-âmiz*, a. مغالطة *mèghalètèt.*

SOPHISTE, s. m., گوينده سخن مغلطه آميز *gouyèndèyé soukhèné mèghlètè-âmiz.*

SOPHISTICATION, s. f., دغلی *dèghèli*, a. زغل *zèghèl.*

SOPHISTIQUE, adj. des 2 g., مغلطه آميز *mèghlètè-âmiz.*

SOPHISTIQUER, v. a., دغلی كردن *dèghèli kèrdèn*, سخن مغلطه اميز گفتن *soukhèné mèghlètè-âmiz gouftèn.*

SOPHISTIQUERIE, s. f., (peu usité), مغلطه در سخن *mèghlètè dèr soukhèn*, a. مغالطة فی الكلام *moughalètèt fil-kèlam*, pr. t. *moughalatat fil-kièlam.*

SOPHISTIQUEUR, s. m., دغلی كننده *dèghèli-kounèndè*, گوينده سخن مغلطه آميز *gouyèndèyé soukhèné mèghlètè-âmiz.*

SOPORATIF, IVE, adj., خواب آور *khab-âvèr*, خواب آورنده

khab-âvèrèndè, a. منوّم *mounèvvèm*, pr. t. *munèvvim*, V. Soporifique.

Soporeux, euse, adj., سبات آور *soubat-âvèr*, a. مسبت *mousbèt*, pr. t. *mousbit*.

Soporifère, adj. des 2 g. V. Soporatif.

Soporifique, adj. des 2 g., خواب اور *khab-âvèr*, خواب آورنده *khab-âvèrèndè*, a. منوّم *mounèvvèm*, pr. t. *munèvvim*.

Sorbe, s. f. fruit du sorbier, a. غبيرا *ghèbira*, V. Corne.

Sorbet, s. m., a. شربت *chèrbèt*.

Sorbetière, s. f., moule à sorbet, قالب بستنى *qalèbé bèstèni*.

Sorbier, s. m. V. Cornier.

Sorcellerie, s. f., افسونگرى *èfsoun-guèri*, جادوگرى *djadou-guèri*.

Sorcier, ère, s., جادوگر *djadou-guèr*, پرى افساى *pèri-èfsaï*, پريخوان *pèri khan*, a. ساحر *sahèr*, pr. t. *sahir*, pl. ساحرين *sahèrïn*, pr. t. *sahirïn*, fémin. ساحره *sahèrè*, pr. t. *sahirè*.

Sordide, adj. des 2 g. vilain, sale, پليد *pèlid*, چركين *tchèrkïn*, ناپاك *na-pak*, مردار *mourdar*, a. كثيف *kècif*; — au fig. avare, سياهدست *siah-dèst*, a. بخيل *bèkhil*, pr. t. *bakhil*, خسيس *khècis*, pr. t. *khacis*.

Sordidement, adv., بسياهدستى *bè-siah-dèsti*, بخسّت *bè-khèssèt*.

Sordidité, s. f., سياهدستى *siah-dèsti*, a. خسّت *khèssèt*, pr. t. *khissèt*, خساست *khèçacèt*, pr. t. *khaçacèt*, بخل *boukhl*.

SORNETTE, s. f., حرف بیهوده *hèrfé bi-houdè*, سخن بی پا *soukhèné bi pa*, pr. t. *sukhèni bi pa*, a. ترّهات *tèrrèhat*, pr. t. *turrèhat*.

SORT, s. m. la destinée considérée comme cause des événements de la vie, اختر *èkhtèr*, pr. t. *akhtèr*, بخت *bèkht*, pr. t. *bakht*, a. طالع *talè'*, pr. t. *tali'*, فلك *fèlèk*, قضا *qèza*, pr. t. *qaza*; — se soumettre au sort, بحکم قضا تن در دادن *bè-heukmé qèza tèn dèr dadèn*, pr. t. *bè-hukmi qaza tèn dèr dadèn*; — sort, effet de la destinée, a. قسمت *qèsmèt*, pr. t. *qismèt*, نصیب *nècib*, pr. t. *nacib*; — sort, manière de décider une chose par le hasard, a. قرعه *qour'è*, pr. t. *gour'a*; — tiré au sort, قرعه انداختن *qour'è èndakhtèn*; — jeter un sort sur quelqu'un, افسونگری کردن *èfsoun-guèri kèrdèn*, نظر انداختن *nèzèr èndakhtèn*, pr. t. *nazar èndakhtèn*, جادویی کردن *djadouyi kèrdèn*.

SORTABLE, adj. des 2 g., شایان *chayan*, شایسته *chayèstè*, a. لایق *layèq*, pr. t. *laïq*, مناسب *mounacèb*, pr. t. *munacib*.

SORTE, s. f., جور *djoour*, pr. t. *djèvr*, گونه *gounè*, a. نوع *noou'*, pr. t. *nèv'*, pl. انواع *ènva'*, جنس *djèns*, pr. t. *djïns*, pl. اجناس *èdjnas*, مقوله *mèqoulè*, pr. t. *maqoulè*; — de cette sorte, از این جور *èz ïn djoour*, از این جنس *èz ïn djèns*, pr. t. *èz in djïns*; — de toute sorte, از هر جور *èz hèr djoour*; — manière, façon, a. طرز *tèrz*, pr. t. *tarz*; — une sorte de vêtement, یک طرز لباس *yèk tèrzé lèbas*; — en sorte que, de sorte que, بطوریکه *bè-toouri-ké*, بنوعیکه *bè-noou'i-ké*; — faire en sorte que, طوری

کـردن *toouri kèrdèn*, راهـش را پيـدا کـردن, *rah-èch-ra pèida kèrdèn.*

Sortie, s. f., بيرون آمدن *biroun âmèdèn*, بـيـرون رفتن *biroun rèftèn*, a. خـروج *khouroudj*; — c'est aujourd'hui ma première sortie, امروز اوّل بيرون آمدن من است *èmrouz èvvèl biroun âmèdèné mèn èst*; — l'entrée et la sortie des marchandises, a. دخـول و خـروج امتعه *doukhoul-ou-khouroudjé èmtè'è*, pr. t. *doukhoul-u-khouroudji èmti'a*, ادخـال و اخـراج امـتـعـه *èdkhal-ou-èkhradjé èmtè'è*, pr. t. *idkhal-u-ikhradji èmti'a*; — issue, راه بيرون آمدن *rahé biroun âmèdèn*, a. مخرج *mèkhrèdj*, pr. t. *makhrèdj*, pl. مخارج *mèkharèdj*, pr. t. *mèkharidj*.

Sortilège, s. m., افسونگری *èfsounguèri*, عزايم خوانی *'èzayèm-khani*, سحر *sèhr*, pr. t. *sihr* et *sihir*.

Sortir, v. n., بيرون امـدن *biroun âmèdèn*, بيرون رفتن *biroun rèftèn*; — sortir de la maison, از خـانـه بـيـرون آمدن *èz khanè biroun âmèdèn*, از خـانـه بيرون رفتن *èz khanè biroun rèftèn*; — faire sortir, بـيـرون کـردن *biroun kèrdèn*, اخـراج کردن *èkhradj kèrdèn*; — sorti, e, بيرون رفته *biroun-rèftè.*

Sortir, v. a., بيرون آوردن *biroun âvourdèn*, بـيـرون کـردن *biroun kèrdèn*, اخراج کردن *èkhradj kèrdèn*, pr. t. *ikhradj-kièrdèn.*

Sot, te, adj. et s., نـادان *na-dan*, گـول *goul* (peu usité) a. ابله *èblèh*, احـمـق *èhmèq*, pr. t. *ahmaq*, سـفـيـه *sèfih*, بهيم *bèhim.*

Sottement, adv., بنادانی *bè-na-dani*, باحماقـت *bè-hèmaqèt*, pr. t. *bè-hamaqat.*

Sottise, s. f., نادانی *na-dani*, ابلهی *èblèhi*, a. حماقت *hèmaqèt*, pr. t. *hamaqat*; — paroles qui annoncent un manque d'esprit et de jugement, سخن بی معنی *soukhèné bi mè'èni*, a. ترّه *tèrrè*, pr. t. *turrè*, pl. ترّهات *tèrrèhat*, pr. t. *turrèhat*; — impertinence, V. Injure.

Sou, s. m., پشیز *pèchiz*, پشیزه *pèchizè*, پول سیاه *poulé siah*.

Soubassement, s. m., دامن *damèn*, a. سدیل *sèdil*, تبلیطه *tèblitè*

Soubresaut, s. m., جهش *djèhèch*, جست و خیز *djèst-ou-khiz*, تکان *tèkan*, a. قحزة *qèhzèt*, pr. t. *qahzèt*, pl. قحزات *qèhzat*, pr. t. *qahzat*.

Soubreveste, s. f., نیم تنهٔ بی آستین *nim-tènèyé bi âstîn*, pr. t. *nim-tènèï bi âcitîn*.

Souche, s. f., بیخ درخت *bikhé dèrèkh*, بن درخت *bouné dèrèkht*, پای درخت *paï dèrèkht*; — au fig., sot V. Sot.

Souchet, s. m. terme de botanique, plante, زرد چوبه *zèrd-tchoubè*, a. سعد *sou'oud*.

Souci, s. m. fleur, گل جعفری *goulé djè'èfèri*.

Souci, s. m. soin avec inquiétude, اندیشه *èndichè*, a. همّ *hèmm*, pl. هموم *houmoum*, pr. t. *humoum*, غایله *ghaïlè*, pl. غوایل *ghèvayèl*, pr. t. *ghavaïl*; — chagrin, اندوه *èndouh*, a. غم *ghèm*, pr. t. *gham*, pl. غموم *ghoumoum*, غصّه *ghoussè*, قساوت *qèçavèt*, pr. t. *qaçavèt*; — avoir des soucis, du chagrin, اندوه داشتن *èndouh dachtèn*, اندوهکین بودن *èndouhkîn boudèn*, غصّه خوردن *ghoussè khourdèn*, pr. t. *ghoussè khordèn*.

SOUCIER, (SE), v. pron., در اندیشه بودن *dèr èndichè boudèn*, غصّه خوردن *ghoussè khourdèn*, در قید بودن *dèr qèid boudèn*; — je ne m'en soucie pas, غصّۀ اورا نمیخورم *ghoussèyé ou-ra nè-mi-khourèm*, در قیدش نیستم *dèr qèid-èch nistèm*, در بندش نیستم *dèr bènd-èch nistèm*.

SOUCIER, v. a., (tombé en désuétude), غمناك كردن *ghèmnak kèrdèn*.

SOUCIEUX, EUSE, adj., اندیشناك *èndichnak*, a. متفكّر *moutèfèkkèr*, pr. t. *mutèfèkkir*, مهموم *mèhmoum*, pr. t. *mahmoum*.

SOUCOUPE, s. f., زیر فنجان *ziré fèndjan*, نلبكی *nèlbèki*, a. ظرف *zèrf*, pr. t. *zarf*.

SOUDAIN, E, adj., ناگهانی *naguèhani*.

SOUDAIN, adv., ناگهان *naguèhan*, یك دفعه *yèk dèf'è*, همان‌دم *hèman-dèm*, a. فی‌الحال *fil-hal*, فی‌الفور *fil-foour*, pr. t. *fil-fèvr*, فوراً *foourèn*, pr. t. *fèvrèn*.

SOUDAINEMENT, adv., ناگهان *naguèhan*, a. علی الغفلة *'èlal-ghèflè*, pr. t. *'alal-ghaflè*, فجئةً *foudj'ètèn*, pr. t. *fudj'ètan*.

SOUDAINETÉ, s. f., ناگهانی *naguèhani*, a. فجئه *foudj'è*, pr. t. *fudj'è*.

SOUDAN, nom de pays, contrée de l'Afrique centrale, a. سودان *soudan*.

SOUDARD ou SOUDART, مرد جنگ آزموده *mèrdé djèng-âzmoudè*.

SOUDE, s. f. plante, اشنان *ouchnan*, le produit de cette plante, اشخار *èchkhar*, قلی *qèli*, pr. t. *qali*, قلیا *qèlia*,

pr. t. *qalia*, soude brute, قلیای قمّی *qèliaï goummi*, pr. t. *qaliaï qummi*.

Souder, v. a., لحیم کردن *lèhim kèrdèn*, لحم کردن *lèhèm kèrdèn*; — soudé, e, لحیم شده *lèhim-choudè*.

Soudiviser, v. a. V. **Subdiviser**.

Soudoyer, v. a. entretenir des gens de guerre, V. **Entretenir**, dans ce sens — détourner quelqu'un de son devoir, à prix d'argent, V. **Corrompre**.

Soudure, s. f. composition qui sert à souder, بوره *bourè*, کبد *kèbd*, کفشیر *kèfchir*, a. لحم *lèhèm* et *lèhim*, pr. t. *lèhim*; — endroit soudé, جای لحم *djaï lèhèm*; — travail de celui qui soude, لحم کاری *lèhèm-kari*, pr. t. *lèhim-kiari*.

Soufflage, s. m., فت *fout*, فوت *fout*, a. نفخ *nèfkh*, pr t. *nafkh*.

Souffle, s. m., دم *dèm*, فت ou فوت *fout*, باد دهان *badé dèhan*, a. نفخ *nèfkh*, pr. t. *nafkh*; — respiration, a. نفس *nèfès*; — le souffle du vent, وزیدن باد *vèzidèné bad*; — le souffle du zéphyr, نسیم باد صبا *nècimé badé sèba*, a. نسیم *nècim*.

Souffler, v. n., دمیدن *dèmidèn*, فت کردن *fout kèrdèn*, فوت کردن *fout kèrdèn*, دم زدن *dèm zèdèn*, نفخ کردن *nèfkh kèrdèn*, pr. t. *nafkh kièrdèn*; — en parlant du vent, وزیدن *vèzidèn*; — le vent du Nord souffle, باد شمال میوزد *badé chèmal mi-vèzèd*; — il souffle un vent frais, باد خنکی میوزد *badé khounouki mi-vèzèd*; — souffler, respirer, نفس کشیدن *nèfès kèchidèn*; — souffler aux oreilles, parler bas à l'oreille, آهسته

بگوش گفتن *âhèstè bè-gouch goftèn*; — v. a. souffler une chandelle, خاموش کردن *khamouch kèrdèn*, کشتن *kouchtèn*, چراغرا کشتن *tchèragh-ra kouchtèn*; — souffler le feu, آتشرا فت کردن *âtèch-ra fout kèrdèn*; — au fig. souffler, allumer le feu de la discorde, نایرهٔ نفاق و فتنه بر افروختن *naïrèyé nèfaq-ou-fètnè bèr èfroukhtèn*; — au figuré, enlever, گرفتن *guèrèftèn*, pr. t. *guiriftèn*, ربودن *rouboudèn*, pr. t. *ruboudèn*.

Soufflet, s. m. دمه *dèmè*, دم *dèm*, a. منفاخ *mènfakh*; — soufflet de forge, دم آهنگری *dèmé âhèn-guèri*, pr. t. *dèmi âhèn-guiri*; — coup du plat de la main, طپانچه *tèpantchè*, سیلی *sili*, سلّه *sèllè*, pr. t. *sillè*, a. لطمة *lètmèt*, pr. t. *latmèt*, pl. لطمات *lètmat*, pr. t. *latmat*; — donner un soufflet, سیلی زدن *sili zèdèn*, سلّه زدن *sèllè zèdèn*; — recevoir un soufflet, سیلی خوردن *sili khourdèn*, pr. t. *sili khordèn*.

Souffleter, v. a. V. **Soufflet**.

Souffleur, euse, s. qui souffle à quelqu'un ce qu'il doit dire, رسانندهٔ حرف بآواز خفی *rèçanèndèyé hèrf bè-âvazé khèfi*, pr. t. *rèçanèndèï harf bè-âvazi khafi*; — qui souffle en respirant avec peine, تنگنفس *tèng-nèfès*, a. بهیر *bèhir*, مبهور *mèbhour*, pr. t. *mabhour*; — qui souffle avec la bouche, دمزن *dèm-zèn*, فت کننده *fout-kounèndè*, a. نفّاخ *nèffakh*.

Souffrance, s. f., ناخوشی *na-khochi*, رنج *rèndj*, درد *dèrd*, a. محنت *mèhnèt*, pr. t. *mihnèt*, pl. محن *mèhèn*, pr. t. *mihèn*, زحمت *zèhmèt*, pr. t. *zahmèt*, pl. زحمات *zèhèmèt*, pr. t. *zahmat*; — en souffrance, se dit d'une

dette en retard, a. تأخیر *tè'èkhir*, تعویق *tè'èviq*, pr. t. *ta'viq*.

Souffrant, e, adj., دردناك *dèrdnak*, رنجور *rèndjour*, ناخوش *na-khoch*.

Souffre-douleur, s. m., زحمتكش *zèhmèt-kèch*, pr. t. *zahmèt-kièch*.

Souffreteux, euse, qui éprouve du malaise, بدحال *bèd-hal*; — qui souffre de la misère, بی چیز *bi tchiz*, بی نوا *bi nèva*, بی برگ و نوا *bi bèrg-ou-nèva*, بیچاره *bi-tcharè*.

Souffrir, v. n., رنجور بودن *rèndjour boudèn*, ناخوش بودن *na-khoch boudèn*, درد کشیدن *dèrd kèchidèn*, زحمت کشیدن *zèhmèt kèchidèn*, pr. t. *zahmèt kièchidèn*; — il a beaucoup souffert, خیلی درد کشید *khèili dèrd kèchid*, خیلی زحمت کشید *khèili zèhmèt kèchid*, pr. t. *khèili zahmèt kièchid*; — souffrir, être blessé dans sa modestie, dans ses affections etc., رنجیدن *rèndjidèn*, دل آزرده شدن *dèl-âzourdè choudèn*, pr. t. *dil-âzurdè choudèn*; — faire souffrir, tourmenter, رنجانیدن *rèndjanidèn*, اذیت کردن *èziyèt kèrdèn*; — occasionner la douleur, درد کردن *dèrd kèrdèn*, بر درد افزودن *bèr dèrd èfzoudèn*; — v. a. supporter, متحمل شدن *moutèhèmmèl choudèn*, تاب آوردن *tab âvourdèn*, تحمل کردن *tèhèmmoul kèrdèn*, طاقت آوردن *taqèt âvourdèn*, pr. t. *taqat âvourdèn*; — endurer, بصبر کشیدن *bè-sèbr kèchidèn*, pr. t. *bè-sabr kièchidèn*; — souffrir la douleur, دردرا بصبر کشیدن *dèrd-ra bè-sèbr kèchidèn*, pr. t. *dèrd-ra bè-sabr kièchidèn*;

— souffrir, tolérer, ne pas empêcher, روا داشتن *rèva dachtèn*, جایز داشتن *djaïz dachtèn*; — permettre, اذن دادن *èzn dadèn*; — souffrez que je vous dise, اذن بدهید خدمت شما عرض کنم *èzn bè dèhid khèd-mèté chouma 'èrz kounèm*; — admettre, قبول کردن *qèboul kèrdèn*, pr. t. *qaboul kièrdèn*; — cela ne souffre pas de doute, این قبول شبهه نمیکند *în qèboulé cheubhè nè-mi-kounèd.*

Soufre, s. m., کوگرد *kouguèrd*, pr. t. *kukurd*, a. کبریت *kèbrit*, pr. t. *kibrit.*

Soufrer, v. a., بکوگرد اندودن *bè-kouguèrd èndoudèn.*

Souhait, s. m., آرزو *ârzou*, a. تمنّی *tèmènna*, pl. تمنّیات *tèmènniat*; — à souhait, بر وفق مراد *bèr vèfqé mourad*; — faire des souhaits, آرزو کردن *ârzou kèrdèn*, آرزومند شدن *ârzoumènd choudèn.*

Souhaitable, adj. des 2 g., آرزو کردنی *ârzou-kèrdèni*, از خدا خواستنی *èz khouda khastèni.*

Souhaiter, v. a., آرزو کردن *ârzou kèrdèn*, از خدا خواستن *èz khouda khastèn*, pr. t. *èz khoda khastèn*; — souhaiter la fête, تبریک کردن *tèbrik kèrdèn*, مبارکبادی کردن *moubarèk-badi kèrdèn*, رسوم تبریک بجا آوردن *rouçoumé tèbrik bè-dja âvourdèn*; — je vous souhaite une bonne fête, عید شما مبارک باد *'idé chouma moubarèk bad*, عید شما مبارک *'idé chouma moubarèk*; — souhaiter du bien à quelqu'un, خیر کسی را خواستن *khèiré kèci-ra khastèn.*

Souiller, v. a., آلوده کردن *âloudè kèrdèn*, نجس کردن *nèdjès kèrdèn*, ملوّث کردن *moulèvvès kèrdèn*; — se

souiller, نجس شدن *nèdjès choudèn*, ملوّث شدن *moulèvvès choudèn*, آلوده شدن *âloudè choudèn*; — se souiller de boue, بگل آلوده شدن *bè-guèl âloudè choudèn*, pr. t. *bè-guil-âloudè choudèn*; — se souiller de sang, بخون آغشته شدن *bè-khoun âghouchtè choudèn*; — souillé, e, نجس شده *nèdjès-choudè*, a. ملوّث *moulèvvès*, دنس *dènès*, pr. t. *dènis*.

Souillon, s. m., (vulg.) پليد *pèlid*, چرك *tchèrk*, a. نجس *nèdjès*.

Souillure, s. f. tache, saleté, لكه *lèkè*, چرك *tchèrk*, a. لوث *loous*, pr. t. *lèvs*, دناست *dènacèt*; — au fig. ce qui est comparé à une souillure, a. كسر *kèsr*.

Soûl, e, adj. rassasié, سير *sir*; — ivre, مست *mèst*, a. سكران *sèkran*; — être soûl, مست بودن *mèst boudèn*.

Soulagement, s. m. diminution, a. تخفيف *tèkhfif*, pr. t. *takhfif*, خفّت *khèffèt*, pr. t. *khiffèt*; — un grand soulagement, a. تخفيف كلّى *tèkhfifè koulli*; — donner, apporter du soulagement, تخفيف دادن *tèkhfif dadèn*; — éprouver du soulagement, تخفيف پيدا كردن *tèkhfif pèida kèrdèn*.

Soulager, v. a., بار را كم كردن *bar-ra kèm kèrdèn*, تخفيف دادن *tèkhfif dadèn*, pr. t. *takhfif dadèn*; — en parlant d'une douleur, تسكين كردن *tèskïn kèrdèn*, pr. t. *taskïn kièrdèn*; — soulager la douleur de quelqu'un, درد كسى را تسكين كردن *dèrdé kèci-ra tèskïn kèrdèn*; — consoler, تسلّى دادن *tècèlli dadèn*, pr. t. *tèçalli dadèn*; — soulagé, e, سبكتر شده *sèbouktèr-choudè*, تخفيف يافته *tèkhfif-yaftè*, pr. t. *takhfif-yaftè*.

Soûlant, e, adj., qui rassasie, سیر کننده *sir-kounèndè*, a. مشبع *mouchbè'*, pr. t. *muchbi'*; — qui enivre, مست کننده *mèst-kounèndè.*

Soûlard, e, s., شرابخوار *chèrab-khar*, (vulg.) شرابخور *chèrab-khour*, دایم مست *daïm mèst.*

Soûler, v. a. rassasier, سیر کردن *sir kèrdèn*; — enivrer, مست کردن *mèst kèrdèn*; — se soûler, se rassasier, سیر شدن *sir choudèn*, خودرا سیر کردن *khoud-ra sir kèrdèn*, pr. t. *khod-ra sir kièrdèn*; — s'enivrer, مست شدن *mèst choudèn.*

Souleur, s. f. frayeur subite, هراس ناگهان *hèracé naguèhan.*

Soulèvement, s. m. soulèvement de cœur, بهم خوردن دل *bè-hèm khourdèné dèl*, pr. t. *bè-hèm khordèni dil*, منش گردا *mènèch-guèrda*, (vieux) a. غثیان *ghècian*, pr. t. *ghician*, جیشان نفس *djèichané nèfs*, pr. t. *djèichani nèfs*; — au fig. commencement d'une révolte, شورش *chourèch*, شوریدن خلق *chouridèné khèlq*, pr. t. *chouridèni khalq*, a. عصیان *'ècian*, pr. t. *'ician*; — le soulèvement des flots, بلند شدن امواج دریا *boulènd choudèné èmvadjé dèria.*

Soulever, v. a., بر داشتن *bèr dachtèn*, از زمین بر داشتن *èz zèmïn bèr dachtèn*, بلند کردن *boulènd kèrdèn*, pr. t. *bulènd kièrdèn*; — au fig. exciter à la révolte, خلقرا بشورش انگیختن *khèlq-ra bè-chourèch ènguikhtèn*, بفتنه و شورش تحریک کردن *bè-fètnè-ou-chourèch tèhrik kèrdèn*, pr. t. *bè-fitnè-u-chourèch-tèhrik kièrdèn*; — exciter l'indignation, بغضب آوردن *bè-ghèzèb âvourdèn*, pr.

t. *bè-ghazab âvurdèn* بهیجان آوردن *bè-hèyèdjan âvourdèn*; — se soulever, se lever, بلند شدن *boulènd choudèn*; — au fig. se révolter, علم عصیان بر افراشتن *'èlèmé 'ècian bèr èfrachtèn*, pr. t. *'alèmi 'ician bèr èfrachtèn*, عاصی شدن *'âci choudèn*, یاغی شدن *yaghi choudèn*; — soulever le cœur, بهم خوردن دل *bè-hèm khourdèné dèl*, pr. t. *bè-hèm khordèni dil*; — le cœur lui soulève, دلش بهم خورد *dèl-èch bè-hèm khourd*; — les flots se sont soulevés, امواج دریا بهیجان آمدند *èmvadjé dèria bè-hèyèdjan âmèdènd*; — soulevé, e, بر داشته شده *bèr-dachtè-choudè*, بلند شده *boulènd-choudè*, a. مرفوع *mèrfou'*; — révolté, علم عصیان بر افراشته *'èlèmé 'ècian bèr èfrachtè*, pr. t. *'alèmi 'ician bèr èfrachtè*, عاصی شده *'âci-choudè*.

Soulier, s. m., کفش *kèfch*, پا افزار *pa-èfzar*, موزه *mouzè*, پاپوش *papouch*.

Souligner, v. a., زیر لفظ خط کشیدن *ziré lèfz khètt kèchidèn*.

Soumettre, v. a. réduire sous sa puissance, زیر اطاعت آوردن *ziré èta'èt âvourdèn*, pr. t. *ziri ita'at âvourdèn*, بربقهٔ اطاعت در آوردن *bè-rèbqèyé èta'èt dèr âvourdèn*, pr. t. *bè-ribqaï ita'at dèr âvurdèn*, مطیع فرمان کردن *mouti'é fèrman kèrdèn*, pr. t. *mouti'i firman kièrdèn*, تابع کردن *tabè' kèrdèn*, pr. t. *tabi' kièrdèn*; — se soumettre, مطیع شدن *mouti' choudèn*, انقیاد کردن *ènqiad kèrdèn*, pr. t. *inqiad kièrdèn*, تابع شدن *tabè' choudèn*; — consentir قبول کردن *qèboul kèrdèn*, pr. t. *qaboul kièrdèn*, راضی شدن *razi choudèn*; — se ren-

dre, se conformer, تسليم شدن *tèslim choudèn*, امتثال كردن *èmtèçal kèrdèn*, pr. t. *imtiçal kièrdèn*; — soumis, e, باطاعت آمده *bè-èta'èt âmèdè*, فرمان بردار *fèrman-bèr-dar*, pr. t. *firman-bèr-dar*, a. مطيع *mouti'*, تابع *tabè'*, pr. t. *tabi'*, منقاد *mounqad*.

Soumis, e, adj., a. مطيع *mouti'*.

Soumission, s. f., فرمان برداری *fèrman-bèr-dari*, pr. t. *firman-bèr-dari*, a. اطاعت *èta'èt*, pr. t. *ita'at*, انقياد *ènqiad*, pr. t. *ïnqiad*.

Soumissionnaire, s. m., در عهده گيرنده *dèr 'euhdè guirèndè*.

Soumissionné, e, adj., offert, a. معروض *mè'èrouz*, pr. t. *ma'rouz*.

Soumissionner, v. a., بر عهدهٔ خود گرفتن *bèr 'euhdèyé khoud guèrèftèn*.

Soupape, s. f., زبانهٔ طولمبه *zèbanèyé touloumbè*.

Soupçon, s. m., بد گمانی *bèd-goumani*, a. سوٓ ظن *sou'é zènn*, pr. t. *sou'i zann*, شبهه *choubhè*, pr. t. *chubhè*; — simple conjecture, گمان *gouman*, a. ظن *zènn*, pr. t. *zann*, خيال *khial*, pr. t. *khayal*, احتمال *èhtèmal*, pr. t. *ihtimal*; — au fig. très-petite quantité, un soupçon, اندكی *èndèki*, جزی *djouz'i*.

Soupçonner, v. a., گمان بد بردن *goumané bèd bourdèn*, گمان بد كردن *goumané bèd kèrdèn*, بد گمان شدن *bèd-gouman choudèn*, سوٓظن كردن *sou'é zènn kèrdèn*, pr. t. *sou'i zann kièrdèn*, سوٓ ظن داشتن *sou'é zènn dachtèn*, pr. t. *sou'i zann dachtèn*; — former une simple conjecture, چنين دانستن *tchènïn danèstèn*, pr. t.

tchunīn danistèn, گمان داشتن *gouman dachtèn*, گمان کردن *gouman kèrdèn*, ظنّ کردن *zènn kèrdèn*, pr. t. *zann kièrdèn*, خیال کردن *khial kèrdèn*, pr. t. *khayal kièrdèn*, مظنّه داشتن *mèzènnè dachtèn*; — soupçonné, e, درحقّش سوءظنّ شده *dèr hèqq-èch sou'é zènn choudè*, pr. t. *dèr haqq-èch sou'i zann choudè*.

Soupçonneux, se, adj., بد گمان *bèd-gouman*, بد ظنّ *bèd-zènn*.

Soupe, s. f., شوربا *chourba*, آش *âch*.

Soupente, s. f. espèce d'entresol, de faux plancher, s. مطموره *mètmourè*.

Souper, v. n., شام خوردن *cham khourdèn*, pr. t. *cham khordèn*, طعام شب خوردن *tè'âmé chèb khourdèn*. pr. t. *ta'âmi chèb khordèn*.

Souper ou Soupé, s. m., شام *cham*, طعام شب *tè'âmé chèb*.

Soupeser, v. a., با دست تخمین وزن کردن *ba dèst tèkhminé vèzn kèrdèn*.

Soupeur, euse, s., خورندهٔ طعام شب *khourèndèyé tè'âmé chèb*.

Soupière, s. f., ظرف شوربا *zèrfé chourba*.

Soupir, s. m., آه *âh*; — faire des soupirs, pousser des soupirs, آه کشیدن *âh kèchidèn*; — le dernier soupir, دم آخر *dèmé âkhèr*, آخر نفس *âkhèr-nèfès*; — rendre le dernier soupir, آخر نفس را تسلیم کردن *âkhèr-nèfès-ra tèslim kèrdèn*, دم آخر کشیدن *dèmé âkhèr kèchidèn*.

Soupirail, s. m., بادگیر *bad-guir*, بادغد *badghèd*, بادغس *bad-ghès*.

Soupirant, s. m. amoureux, amant, a. عاشق *'âchèq*, pr. t. *'âchiq*, plur. عشاق *'ochchaq*.

Soupirer, v. n., آه كشيدن *âh kèchidèn*; — soupirer après quelque chose, désirer ardemment, آرزو داشتن *ârzou dachtèn*, آرزو كردن *ârzou kèrdèn*.

Souple, adj. des 2 g., نرم *nèrm*, a. ملايم *moulayèm*, pr. t. *mulaïm*, ليّن *lèiyîn*; — en parlant des personnes, چست *tchoust*, جلد *djèld*, a. سريع العطف *sèri'-oul-'ètf*, pr. t. *sèri'-ul-'atf*; — au fig. docile, نرم خو *nèrm-khou*, ملايم الطبع *moulayèm-out-tèb'*, pr. t. *mulaïm-ut-tab'*.

Souplesse, s. f., نرمى *nèrmi*, a. ملايمت *moulayèmèt*, pr. t. *mulaïmèt*; — flexibilité du corps chez les êtres animés, چستى *tchousti*, چيركى *tchirègui*, جلدى *djèldi*, چالاكى *tchalaki*, a. خفّة البدن *khèffèt-oul-bèdèn*, pr. t. *khiffèt-ul-bèdèn*; — docilité, نرم خوئى *nèrm-khouyi*, ملايمت مزاج *moulayèmèté mèzadj*, pr. t. *mulaïmèti mizadj*, a. ملايمة الطبع *moulayèmèt-out-tèb'*, pr. t. *mulaïmèt-ut-tab'*.

Source, s. f., چشمه *tchèchmè*, a. عين *'èin*, pr. t. *'aïn*, pl. عيون *'ouyoun*; — lieu d'où proviennent en abondance certaines choses, a. معدن *mè'èdèn*, pr. t. *ma'dèn*; — au fig. origine, cause, a. سبب *sèbèb*, منبع *mènbè'*, pr. t. *mènba'*, pl. منابع *mènabè'*, pr. t. *mènabi'*, منشأ *mènchè'*.

Sourcil, s. m., ابرو *èbrou*, pl. ابروان *èbrèvan*, ابروها *èbrou-ha*, a. حاجب *hadjèb*, pr. t. *hadjib*, pl. حواجب *hèvadjèb*, pr. t. *havadjib*.

Sourciller, v. n., ابروا حرکت دادن *èbrou-ra hèrèkèt dadèn*, pr. t. *èbrou-ra harèkièt dadèn*, ابـرو جنبانـيـدن *èbrou djoumbanidèn*.

Sourcilleux, se, adj. au fig. élevé, (se dit d'un mont) بلند *boulènd*, a. شاهق *chahèq*, pr. t. *chahiq*, مرتـفـع *mourtèfè'*, pr. t. *murtèfi'*.

Sourd, e, adj., شوا *chèva*, کلیاوه *kèliavè*, (vieux) کر *kèr*, a. اصـمّ *ècèmm*, pr. t. *açamm*; — il est sourd et muet, هم کر و هم لال است *hèm-kèr-ou-hèm-lal èst*; — faire le sourd, ou faire la sourde oreille, وا نمـود بکـری کـردن *va-nèmoud bè-kèri kèrdèn*, تصامم کردن *tèçamoum kèrdèn*, pr. t. *tèçamum kièrdèn*; — au fig. bruit sourd, آواز خفی *âvazé khèfi*, pr. t. *âvazi khafi*, a. صوت خفی *sooutè khèfi*, pr. t. *savti khafi*.

Sourdaud, e, s. et adj., fam. سنگین گوش *sènguïn-gouch*, گرانگوش *guèran-gouch*.

Sourdement, adv., بـآواز خـفـی *bè-âvazé khèfi*; — au fig. secrètement, بطور مخفی *bè-toouré mèkhfi*, در نهانی *dèr nèhani*, زیر پرده *ziré pèrdè*, a. خفیاً *khèfièn*, pr. t. *khafièn*.

Sourdine, s. f., آلـت کـم کننده صـدا *âlèté kèm-kounèndèyé sèda*.

Sourdre, v. n., از زیر زمین بیرون آمدن *èz ziré zèmïn biroun âmèdèn*; — au fig. sortir, résulter, نتیاجه بخـشـیـدن *nètidjè bèkhchidèn*.

Souriceau, s. m., بچهٔ موش *bètchèyé mouch*.

Souricière, s. f., تله *tèlè*, تلهٔ موش *tèlèyé mouch*.

Sourire ou Souris, s. m., نم خـنـده *nim-khèndè*, a. تبسّم *tèbèssoum*.

Sourire, v. n., نیم خنده کردن *nim-khèndè kèrdèn*, تبسّم کردن *tèbèssoum kèrdèn.*

Souris, s. m. V. **Sourire**, s. m.

Souris, s. f., موش *mouch*, a. فاره *farè*, pl. فیران *firan.*

Sournois, e, adj., دو روئی *dou-rouyi*, درونپوشیده *dèroun-pouchidè*, a. مبطن *moubtèn*, pr. t. *mubtïn.*

Sous, prép., در زیر *dèr zir*, زیر *zir*, a. تحت *tèht*, pr. t. *taht*; — sous votre autorité, زیر حکم شما *ziré heukmé chouma*, pr. t. *ziri hukmi chuma*; — sous l'eau, زیر آب *ziré âb*; — sous peu de temps, در اندك زمان *dèr èndèk zèman*, a. عنقریب *'ènqèrib*, pr. t. *'anqarib*; — sous main, زیر پرده *ziré pèrdè*, در نهانی *dèr nèhani*, pr. t. *dèr nihani*, پوشیده *pouchidè*; — sous ce rapport, در این باب *dèr ïn bab*, در این خصوص *dèr ïn khouçous*; — sous condition de.... بشرطیکه *bè-chèrti-ké*, pr. t. *bè-charti-ki*, مشروط براینکه *mèchrout bèr ïn-ké*; — sous prétexte, به بهانه *bè-bèhanè.*

Sous-affermer, V. **Sous-louer.**

Sous-bail, s. m., اجارهٔ از اجاره دار *èdjarèyé èz èdjarè-dar.*

Souscripteur, s. m., امضا کننده *èmza-kounèndè*, pr. t. *imza-kunèndè.*

Souscription, s. f., a. امضا *èmza*, pr. t. *imza.*

Souscrire, v. a., امضا کردن *èmza kèrdèn*, قبول کشیدن *qooul kèchidèn*; — souscrire à, قبول کردن *qèboul kèr-dèn*, pr. t. *qaboul-kièrdèn*, قبول داشتن *qèboul dachtèn*; — souscrit, e, امضا شده *èmza-choudè*, pr. t. *imza-chudè*, a. ممضی *mumza.*

Sous-cutané, e, adj., زیر پوست بدن *ziré pousté bèdèn*, زیر جلد بدن *zirè djèldé bèdèn*.

Sous-déléguer, V. **Subdéléguer**.

Sous-diacre, s. m., نایب شمّاس *nayèbé chèmmas*, pr. t. *naïbi chammas*.

Sous-directeur, s. m., وکیل ناظر *vèkilé nazèr*.

Sous-entendre, v. a., از قرینه فهمیدن *èz qèrinè fèhmidèn*, ضمناً فهم کردن *zèmnèn fèhm kèrdèn*.

Sous-entendu, s. m., a. معنی ضمنی *mè'ènii zèmni*, pr. t. *ma'naï zimni*; — terme de grammaire, a. لفظ مقدّر *lèfzé mouqèddèr*, pr. t. *lafzi mouqaddar*, معنی مستتر *mè'ènii moustètèr*, pr. t. *ma'naï mustètèr*.

Sous-entente, s. f., مقصود نهانی *mèqsoudé nèhani*, مراد مخفی *mouradé mèkhfi*.

Sous-ferme, s. f. V. **Sous-bail**.

Sous-fermer, v. a. V. **Sous-affermer**.

Sous-gouverneur, s. m., نایب حاکم *nayèbé hakèm*, pr. t. *naïbi-hakim*.

Sous-intendant, s. m., نایب ناظر *nayèbé nazèr*, pr. t. *naïbi nazir*.

Sous-lieutenant, s. m., نایب دوّم *nayèbé douvvoum*, pr. t. *naïbi duvvum*.

Sous-lieutenance, s. f., شغل نایب دوّم *choughlé nayèbé douvvoum*.

Sous-locataire, s. m., کرایه کننده از اجاره دار *kèrayè-kounèndè èz èdjarè-dar*, a. مستأجر مستأجر *moustè'èdjèré moustè'èdjèr*.

Sous-louer, v. a. donner à loyer une partie d'une maison

ou toute la maison déjà louée à un autre locataire, بعد از اجاره کردن بدیگری اجاره دادن *bè'èd èz èdjarè kèrdèn bè-diguèri èdjarè dadèn*; — prendre à loyer ce qui est déjà loué par un autre, از مستأجر اجاره کردن *èz moustè'èdjèr èdjarè kèrdèn*, pr. t. *èz mustè'djir idjarè kièrdèn.*

Soussigné, e, adj., امضا کننده *èmza-kounèndè*, pr. t. *imza-kunèndè*, a. واضع الامضا *vazè'-oul-èmza*, pr. t. *vazi'-ul-imza.*

Soussigner, v. a., امضا کردن *èmza kèrdèn.*

Soustraction, s. f. action de soustraire, دزدی *douzdi*, a. سرقت *sèrqèt*, pr. t. *sirqat*; — opération d'arithmétique, a. افراز *èfraz*, pr. t. *ifraz.*

Soustraire, v. a., دزدی کردن *douzdi kèrdèn*, سرقت کردن *sèrqèt kèrdèn*, pr. t. *sirqat kièrdèn*; — terme d'arithmétique, موضوع کردن *moouzou' kèrdèn*, pr. t. *mèvzou' kièrdèn*, افراز کردن *èfraz kèrdèn*, pr. t. *ifraz kièrdèn*; — se soustraire, échapper, در رفتن *dèr rèftèn*, خودرا خلاص کردن *khoud-ra khèlas kèrdèn*, رهیدن *rèhidèn.*

Soutane, s. f., لباس کشیش *lèbacé kèchich*, قبای کشیش *qèbaï kèchich.*

Soutenable, adj. des 2 g. qui se peut soutenir par de bonnes raisons, تأیید کردنی *tè'èyid-kèrdèni*, قابل تأیید *qabèlé tè'èyid*; — qui se peut endurer, تحمل کردنی *tèhèmmoul-kèrdèni*, تحملش ممکن *tèhèmmoul-èch moumkèn.*

Soutenant, s. m. qui soutient une thèse, a. مؤید مسئله *mou'èiyèdé mès'èlè*, pr. t. *mu'èiyidi mès'ilè.*

Soutènement, s. m., پشتیبان *pouchti-ban*, a. ضامن *zamèn*, pr. t. *zamïn*.

Soutenir, v. a., نگاهداشتن *nègah-dachtèn*, pr. t. *niguiah-dachtèn*; — appuyer, پشت دادن *poucht dadèn*; — protéger, حمایت کردن *hèmayèt kèrdèn*, pr. t. *himayèt kièrdèn*; — secourir, کومك کردن *keumèk kèrdèn*, اعانت کردن *è'ânèt kèrdèn*, pr. t. *i'ânèt kièrdèn*; — affirmer qu'une chose est vraie, تأیید کردن *tè'èyid kèrdèn*, تأکید کردن *tè'èkid kèrdèn*, pr. t. *ta'kid kièrdèn*; — résister, استادن *èstadèn*, pr. t. *istadèn*, تحمل کردن *tè-hèmmoul kèrdèn*, مقاومت کردن *mouqavèmèt kèrdèn*, pr. t. *muqavèmèt kièrdèn*; — se soutenir, se tenir sur ses jambes, بر سر پا استادن *bèr sèré pa èstadèn*; — se soutenir, s'empêcher mutuellement de tomber, همدیگررا نگاهداشتن *hèm-diguèr-ra nègah-dachtèn*; — soutenu, e, نگاهداشته شده *nègah-dachtè-choudè*, استوار *oust-var*, pr. t. *ustuvar*, a. محکم *mouhkèm*.

Souterrain, s. m., زیرزمین *zir-zèmïn*, سرداب *sèrdab*.

Souterrain, e, adj., زیر زمین *ziré zèmïn*.

Soutien, s. m., پشتیبان *pouchti-ban*, دستك *dèstèk*, a. ضامن *zamèn*, pr. t. *zamïn*.

Soutirage, s. m., ریزش از ظرفی بظرفی *rizèch èz zèrfi bè-zèrfi*.

Soutirer, v. a., شرابرا از خمی بخمی ریختن *chèrab-ra èz khoumi bè-khoumi rikhtèn*.

Souvenance, s. f., یاد *yad*, a. خاطر *khatèr*, pr. t. *khatir*.

Souvenir, s. m. V. **Souvenance**.

Souvenir, (se), v. pron., یاد داشتن *yad dachtèn*, در خاطر

داشتن *dèr khatèr dachtèn*, pr. t. *dèr khatir dachtèn*; — faire souvenir, بخاطر آوردن *bè-khatèr âvourdèn* اخطار كردن *èkhtar kèrdèn*, pr. t. *ikhtar kièrdèn*.

Souvent, adv., خيلى *khèili*, بسيار *bèciar*, pr. t. *biciar*, a. مكرّر *moukèrrèr*; — le plus souvent, a. اكثر اوقات *èksèré oouqat*, pr. t. *èksèri èvqat*.

Souverain, s. m., پادشاه *padchah*, pr. t. *padichah*, شاه *chah*, خسرو *khosrov*, خديو *khèdiv*, pr. t. *khidiv*, a. سلطان *soultan*, pl. سلاطين *sèlatïn*, ملك *mèlèk*, pr. t. *mèlik*, pl. ملوك *moulouk*.

Souverain, **e**, adj., از همه بالاتر *èz hèmè bala-tèr*, a. اعلا *è'èla*, pr. t. *a'la*; — qui a rapport à l'autorité suprême, پادشاهى *padchahi*, a. سلطانى *soultani*

Souverainement, adv., بطور اعلا *bè-toouré è'èla*, بحدّ كمال *bè-hèddé kèmal*; — juger souverainement, حكم قطعى دادن *hèukmé qèt'i dadèn*.

Souveraineté, s. f., a. قوّت حكومت *qouvvèté houkoumèt*, pr. t. *qouvvèti hukioumèt*, قوّة حكومت *qouvvèyé houkoumèt*, pr. t. *qouvvèï hukioumèt*, سلطنت *sèltènèt*, pr. t. *saltanèt*; — souveraineté absolue, a. حكومت مطلقة *hukoumèté moutlèqè*, pr. t. *hukioumèti moutlaqa*, حكومت بالاستقلال *houkoumèté bèl-èstèqlal*, pr. t. *hukioumèti bil-istiqlal*; — la souveraineté d'un prince, پادشاهى *padchahi*.

Soyeux, **se**, adj., نرم مثل ابريشم *nèrm mèslé èbrichoum*.

Spacieusement, adv., با وسعت *ba vous'èt*, بگشايش *bè-gouchayèch*.

Spacieux, euse, adj., پهن *pèhn,* گشاد *gouchad,* a. وسیع *vèci',* واسع *vacè',* pr. t. *vaci'.*

Spadassin, s. m., شمشیرزن *chèmchir-zèn.*

Spahi, s. m., سپاهی *sèpahi.*

Sparsile, adj. des 2 g., ستارهای پراکنده *sètarè-haï pèrakèndè.*

Spasme, s. m., تشنّج *tèchènnoudj,* pr. t. *tèchènnudj,* کشیدگی اعصاب *kèchidèguiï è'ècab,* a. اختلاج *èkhtèladj,* pr. t. *ikhtiladj.*

Spasmodique, adj. des 2 g., a. اختلاجی *èkhtèladji,* pr. t. *ikhtiladjii.*

Spasmologie, s. f., بحث در کیفیّت اختلاجات *bèhes dèr kèifiyètè èkhtèladjat.*

Spatule, s. f., مرهمکش *mèrhèmkèch,* a. مبلق *mèblèq,* pr. t. *miblaq.*

Spécial, e, adj., a. خاصّ *khass,* مخصوص *mèkhsous,* pr. t. *makhsous.*

Spécialement, adv., a. خصوصاً *khouçoucèn,* بخصوص *bèkhouçous,* علی الخصوص *'èlèl-khouçous,* pr. t. *'alal-khouçous,* خاصّةً *khassètèn.*

Spécialiser, v. a., مشخّص کردن *mouchèkhkhès kèrdèn,* pr. t. *muchakhkhas kièrdèn.*

Spécialité, s. f., a. خصوصیّت *khouçouciyèt,* خصوص *khouçous.*

Spécieusement, adv., مانند حقّ *manèndé hèqq,* pr. t. *manèndi haqq.*

Spécieux, euse, adj., حقّ مانند *hèqq-manènd,* pr. t. *haqq-manènd.*

Spécification, a., تخصيص *tèkhsis*, pr. t. *takhsis*, تعيين *tè'èyïn*, pr. t. *ta'yïn*.

Spécifier, v. a., مشخّص كردن *mouchèkhkhès kèrdèn*, تعيين كردن *tè'èyïn kèrdèn*.

Spécifique, adj. des 2 g., a. مخصوص *mèkhsous*, pr. t. *makhsous*, مختص *moukhtès*, pr. t. *moukhtas*.

Spécifiquement, adv., a. بالاختصاص *bèl-èkhtèçaa*, pr. t. *bil-ikhtiças*, مخصوصا *mèkhsoucèn*, pr. t. *makhsoucèn*.

Spécimen, s. m., نمونه *nèmounè*.

Spectacle, s. m., تماشا *tèmacha*, a. منظر *mènzèr*, pr. t. *manzèr*, منظره *mènzèrè*, pr. t. *manzarè*; — théâtre, تماشا خانه *tèmacha-khanè*.

Spectateur, trice, s., نگاهكننده *nègah-kounèndè*, تماشا كننده *tèmacha-kounèndè*, بيننده *binèndè*, a. ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir*, pl. نظّار *nouzzar*.

Spectre, s. m., a. طيف *tèïf*, ظلّ *zèll*, pr. t. *zill*, pl. ظلال *zèlal*, pr. t. *zilal*.

Spéculateur, trice, s., تدبير كننده *tèdbir-kounèndè*, a. مدبّر *moudèbbèr*, pr. t. *mudèbbir*.

Spéculation, s. f., a. مطالعه *moutalè'è*, pr. t. *moutala'a*, pl. مطالعات *moutalè'ât*, pr. t. *moutala'ât*, تأمّل *tè'èmmoul*; — spéculation des astres, a. ترصّد نجوم *tèrèssoudè noudjoum*. pr. t. *tèrèssudi nudjoum*.

Spéculer, v. n. méditer, انديشه كردن *èndichè kèrdèn*, مطالعه كردن *moutalè'è kèrdèn*, انديشيدن *èndichidèn*; — en parlant de politique, de commerce, etc., تدبير كردن *tèdbir kèrdèn*.

Spermatique, adj. des 2. g., a. نطفى *noutfi*; — vais-

seaux spermatiques, a. مجاری المنی *mèdjari-oul-mèni.*

Spermatologie, s. f., بـاحـث در كيفيّت مـنـی *bèhsé dèr kèifiyèté mèni*, a. بحث عن احوال المنی *bèhs 'èn èhval-oul-mèni.*

Sperme, s. m., a. منی *mèni*, نطفة *noutfè.*

Sphacèle, s. f., V. Gangrène.

Sphacélé, e, adj. V. Gangrené.

Sphère, s. f., a. كره *kourè*, pl. كرات *kourat*; — la sphère, ou globe terrestre, كرهٔ زمين *kourèyé zèmīn*, a. كرهٔ ارض *kourèyé èrz*, pr. t. *kurèï arz.*

Sphéricité, s. f., a. كريّت *kouriyèt.*

Sphérique, adj. des 2 g., گرد *guèrd*, گرده *guèrdè*, a. كروی *kourèvi.*

Sphériquement, adv., بـصـورت كـروی *bè-sourèté kourèvi*, pr. t. *bè-surèti kurèvi.*

Sphéroïde, s. m., جرم كره مانند *djèrmé kourè-manènd.*

Sphincter, s. m., a. عضلهٔ مضيّقه *'èzèlèyé mouzèiyèqè*, pr. t. *'azalèï mouzaïyiqa*; — le sphincter de la vessie, a. عضلهٔ مضيّقهٔ مثانه *'èzèlèyé mouzèiyèqèyé mèçanè*, pr. t. *'azalèï mouzaïyiqaï mèçanè.*

Sphinx, s. m., غول بيابانی *ghoulé biabani*, a. ابوالهول *èboul-hooul*, pr. t. *aboul-hèvl.*

Spinal, e, adj., a. صلبی *soulbi*; — le nerf spinal, a. عصب صلبی *'ècèbé soulbi*, pr. t. *'açabi soulbi.*

Spina-ventosa, s. m., a. سرطان غشاء مخی عظام *sèrètané ghècha'é moukhiï 'èzam.*

Spinelle, adj. et s., a. لعل *lè'èl*, pr. t. *la'l.*

Spiral, e, adj., پيچ وار *pitch-var.*

Spirale, s. f., a. خطّ حلزونى الشكل *khètté hèlzouni ouch-chèkl*, pr. t. *khatti halzouni-uch-chèkil.*

Spire, s. f., a. دورهٔ خطّ حلزونى *doourèyé khètté hèlzouni*, pr. t. *dèvrèï khatti halzouni.*

Spiritualisation, s. f., a. استحالهٔ الى الروح *èstèhalè èlar-rouh*, pr. t. *istihalè ilar-rouh.*

Spiritualiser, v. a., روحانى كردن *rouhani kèrdèn*, a. تحويل الى الروح *tèhvil èlar-rouh.*

Spiritualité, s. f., a. روحانيّت *rouhaniyèt.*

Spirituel, le, adj. incorporel, a. روحانى *rouhani*, روحى *rouhi*; — qui a de l'esprit, هوشمند *houchmènd*, زيرك *zirèk*, نكته دان *nouktè-dan*, a. ذكى *zèki*, عاقل *'âqèl*, pr. t. *'âqil.*

Spirituellement, adv. en esprit, از روى روحانيّت *èz rouï rouhaniyèt*, بطور روحانى *bè-tooure rouhani*, a. بالروح *bèr-rouh*, pr. t. *bir-rouh*; — avec esprit, بنكته دانى *bè-nouktè-dani*, از روى هوشمندى *èz rouï houchmèndi*, از روى ذكاوت *èz rouï zèkavèt.*

Spiritueux, se, adj., تند *tound*, pr. t. *tund*, پر جوهر *pour-djoouhèr.*

Splanchnique, adj. des 2 g., a. متعلّق بمعا *moutè'èllèq bè-mè'â.*

Splanchnologie, s. f., بحث در احوال معا *bèhsé dèr èh-valé mè'â.*

Spleen, s. m. dégoût de la vie, ماليخوليا *malikhoulia*, a. سودا *souda.*

Splendeur, s. f. éclat de lumière, درخشندگى *dèrèkh-chèndègui*, پرتو *pèrtov*; — beauté, a. رونق *roounèq*,

pr. t. *rèvnaq*; — pompe, magnificence, کوکبه *kooukèbè*, کرّ و فرّ *kèrr-ou-fèrr*, دبدبه *dèbdèbè*, دارات *darat*. شکوه *choukouh*, pr. t. *chukiouh*, a. عظمت *'èzèmèt*, pr. t. *'azamèt*, احتشام *èhtècham*, pr. t. *ihticham*, جلال *djèlal*, عنوان *'ounvan*.

Splendide, adj. des 2 g., با شکوه *ba choukouh*.

Splendidement, adv., با شکوه *ba choukouh*, با دبدبه *ba dèbdèbè*.

Splénique, adj. des 2 g., متعلّق بسپرز *moutè'èllèq bè-soupourz*, a. طحالی *tèhali*, pr. t. *tihali*; — artère splénique, a. شریان طحال *chèrèyané tèhal*, pr. t. *chèrèyani tihal*.

Spode, a. توتیا *toutia*.

Spoliateur, trice, s., برهنه کننده *bèrèhnè-kounèndè*, لخت کننده *loukht-kounèndè*.

Spoliation, s. f., دزدی *douzdi*, a. غصب *ghèsb*, pr. t. *ghasb*.

Spolier, v. a., برهنه کردن *bèrèhnè kèrdèn*, غصب کردن *ghèsb kèrdèn*.

Spongieux, se, adj., اسفنج وار *èsfèndj-var*, اسفنج گونه *èsfèndj-gounè*.

Spontané, e, adj., دلخواه *dèl-khah*, a. اختیاری *èkhtiari*, pr. t. *ikhtiari*; — mouvement spontané, a. حرکت اختیاریّه *hèrèkèté èkhtiariyè*, pr. t. *harèkièti ikhtiariyè*.

Spontanéité, s. f., a. اختیار *èkhtiar*, pr. t. *ikhtiar*.

Spontanément, adv., خود بخود *khoud-bè-khoud*, باختیار خود *bè-èkhtiaré khoud*, pr. t. *bè-ikhtiari khod*, بارادهٔ

خود *bè-èradèyé khoud*, pr. t. *bè-iradèï khod*, a. بالاختيار *bèl-èkhtiar*, pr. t. *bil-ikhtiar.*

Sporadique, adj. des 2 g., a. غير مسرى *ghèiré mousri*, pr. t. *ghaïri musri.*

Sputation, s. f., تفو *toufou.*

Squale, s. m., سگ ماهى *sèg·mahi.*

Squelette, s. m., بدن بى گوشت *bèdèné bi goucht*, استخوان بدن *èstoukhané bèdèn.*

Squine, **Esquine** ou **China**, racine médicinale, چوب چينى *tchoubé tchini*, pr. t. *tcheupi tchini.*

Squirre, s. m., terme de méd. tumeur, ورم سفت شده *vè-rèmé sèft-choudè.*

Squirreux, **se**, adj., سفت *sèft*, سخت *sèkht*, a. ذو صلابت *zou-sèlabèt*, pr. t. *zou-salabèt.*

Stabilité, s. f., پايدارى *paï-dari*, استوارى *oustvari*, a. استحكام *èstèhkam*, pr. t. *istihkiam.*

Stable, adj. des 2 g., پايدار *paï-dar*, استوار *oustvar*, a. مستحكم *moustèhkèm*, pr. t. *mustahkiam*; — durable, با دوام *ba dèvam.*

Stagnant, **e**, adj., يكجا مانده *yèk-dja-mandè*, a. راكد *ra-kèd*, pr. t. *rakid.*

Stagnation, s. f., يكجا ماندن *yèk-dja mandèn*, a. ركود *rèkoud*, pr. t. *rukioud.*

Stalle, s. f., صندلى *sèndèli*, كرسى *koursi.*

Stamboul, ville, t. a. اسلامبول *èslam-boul*, pr. t. *islam-bol*, استانبول *èstamboul*, pr. t. *istambol.*

Stance, s. f., a. انشودة *ènchoudèt*, pl. اناشيد *ènachid*, pr. t. *anachid.*

Staphisaigre, s. f. (vulg.) Herbe aux poux, plante, a. میبزج *mèvizèdj*, مویزك *mèvizèk*.

Staphylin, s. m., شپش حاصل *choupouché hacèl*, a. قمل *qoummèl*.

Stase, s. f. terme de méd., a. حبس *hèbs*, pr. t. *habs*, احتباس *èhtèbas*, pr. t. *ihtibas*; — stase du sang, immobilité du sang, a. احتباس الدم *èhtèbas-oud-dèm*, pr. t. *ihtibas-ud-dèm*.

Station, s. f. pause de peu de durée, لنك *lèng*, a. مكث *mèks*; — lieu ou l'on s'arrête, منزلگاه *mènzèl-gah*, a. منزل *mènzèl*, pr. t. *mènzil*, pl. منازل *mènazèl*, pr. t. *mènazil*.

Stationnaire, adj. des 2 g., یکجا استاده *yèk-dja-èstadè*, a. متوقّف *moutèvèqqèf*, pr. t. *mutèvaqqif*, ساکن *sakèn*, pr. t. *sakïn*.

Stationner, v. n., ماندن *mandèn*, متوقّف بودن *moutèvèqqèf boudèn*, مكث كردن *mèks kèrdèn*.

Statique, s. f., a. علم موازنة الاجسام *'èlmé mouvazènèt-oul-èdjsam*, pr. t. *'ilmi muvazènèt-ul-èdjsam*.

Statistique, s. f., وصف احوال مملكت *vèsfé èhvalé mèmlèkèt*, pr. t. *vasfi ahvali mèmlèkèt*, علم احوال مملكت *'èlmé èhvalé mèmlèkèt*, pr. t. *'ilmi ahvali mèmlèkèt*.

Statuaire, s. m., صنم تراش *sènèm-tèrach*.

Statue, s. f., صورت سنگی *sourètè sèngui*, a. صورت مجسّم *sourèté moudjèssèm*, pr. t. *sourèti mudjèssèm*, مجسّمه *moudjèssèmè*, صنم *sènèm*, pr. t. *sanam*, pl. اصنام *èsnam*, pr. t. *asnam*.

Statuer, v. a., قرار دادن *qèrar dadèn*, pr. t. *qarar dadèn*,

مقرّر کردن *mouqèrrèr kèrdèn*, مقرّر داشتن *mouqèrrèr dachtèn*; — statué, e, قرار داده شده *qèrar-dadè-choudè*, مقرّر شده *mouqèrrèr-choudè*.

Statu-quo, s. m., a. احوال حاليّه *èhvalé haliyè*, pr. t. *ahvali haliyè*, كماكان *kèmu-kan*, pr. t. *kama-kian*.

Stature, s. f., اندام *èndam*, a. قامت *qamèt*, قدّ *qèdd*, pr. t. *qadd*.

Statut, s. m., a. قانون *qanoun*, pl. قوانين *qèvanïn*, pr. t. *qavanïn*.

Stéganographie, s. f., علم نوشتن با حروف معهوده *'èlmé nèvèchtèn ba hourouf é mè'èhoudè*, pr. t. *'ilmi nivichtèn ba hurufi ma'houdè*.

Stellaire, adj. des 2 g., متعلّق بستارگان *moutè'èllèq bèsètarègan*, a. نجومى *noudjoumi*.

Stellionat, s. m. terme de droit, فروش غصبى *fèrouché ghèsbi*, pr. t. *furouchi ghasbi*, a. بيع غصبى *bèï'é ghèsbi*, pr. t. *bèï'i ghasbi*.

Stellionataire, s. des 2 g., فروشنده بدزدى *fèrouchèndè bè-douzdi*, a. البايع بالغصب *èlbayè'ou bèl-ghèsb*.

Sténographie, s. m., خطّ مختصر نويس *khèttè moukhtècèr-nèvis*.

Sténographie, s. f., اختصارنويسى *èkhtèçar-nèvici*, pr. t. *ikhtiçar-nèvici*.

Sténographique, adj. des 2 g., a. متعلّق بفنّ اختصار نويسى *moutè'èllèq bè-fènné èkhtèçar-nèvici*.

Stentor, voix de stentor, a. صداى شديد *sèdaï chèdid*, a. صوت شديد *sooutè chèdid*, pr. t. *sèvti chèdid*.

Steppe, s. f., دشت *dècht*, a. صحرا *sèhra*, pr. t. *sahra*.

Stéréographie, s. f., a. فنّ رسم مجسّمات *fènné rèsmé moudjèssèmat*, pr. t. *fènni rèsmi mudjèssèmat.*

Stéréométrie, s. f., a. فنّ تقطيع مجسّمات *fènné tèqti'é moudjèssèmat*, pr. t. *fènni taqti'i mudjèssèmat.*

Stérile, adj. des 2 g., بی حاصل *bi hacèl*, بی ثمر *bi sèmèr*, a. غیر مثمر *ghèiré mousmèr*, pr. t. *ghaïri musmir*; — arbre stérile, درخت بی حاصل *dèrèkhté bi hacèl*; — terre stérile, زمین بی حاصل *zèminé bi hacèl*; — sans résultat, بی حاصل *bi hacèl*, بی ثمر *bi cèmèr*; — en parlant d'une femme, استرون *èstèroun* (vieux) زن عاقره *zèné 'âqèrè*, زن عقیمه *zèné 'èqimé*; — année stérile, خشکسال *khochk sal*, سال قحطی *salé qèhti*; — esprit stérile, a. طبع عقیم *tèb'é 'èqim*, pr. t. *tab'i 'aqim.*

Stérilité, s. f., بی حاصلی *bi hacèli*, a. عقر *'ouqr.*

Sternum, s. m., لوحهٔ سینه *loouhèyé sinè.*

Sternuatoire, adj. des 2 g., عطسه آور *'ètsé-âvèr*, اشنوسه آور *èchnoucè-âvèr.*

Stigmate, s. m., آثار زخم *âçaré zèkhm.*

Stigmatiser, v. a., داغ کردن *dagh kèrdèn*; — au fig. blâmer, مذمّت کردن *mèzèmmèt kèrdèn*, نکوهش کردن *nèkouhèch kèrdèn.*

Stimulant, e, adj., انگیزنده *ènguizèndè*, a. محرّك *mouhèrrèk*, pr. t. *muharrik.*

Stimuler, v. a., انگیختن *ènguikhtèn*, تحریك کردن *tèhrik kèrdèn.*

Stimulus, s. m. terme de méd., a. دوای محرّك *dèvaï mouhèrrèq*, pr. t. *dèvaï muharrik.*

Stipendiaire, adj. des 2 g., مواجب خوار *mèvadjèb-khar*, a. موظّف *mouvèzzèf*, pr. t. *muvazzaf.*

Stipendier, v. a., مواجب دادن *mèvadjèb dadèn*, اجرت دادن *eudjrèt dadèn.*

Stipulant, e, adj., پیمان کننده *pèiman-kounèndè*, a. معاهد *mou'âhèd*, pr. t. *mou'âhid*, pl. معاهدين *mou'âhèdïn*, pr. t. *mou'âhidïn.*

Stipulation, s. f., پیمان *pèiman*, a. شرط *chèrt*, pr. t. *chart*, pl. شروط *chourout*, عهد *'èhd*, pr. t. *'ahd*, pl. عهود *'ouhoud.*

Stipuler, v. a., پیمان کردن *pèiman kèrdèn*, عهد بستن *'èhd bèstèn*, تعهّد کردن *tè'èhhoud kèrdèn*, شرط بستن *chèrt bèstèn.*

Stoïcien, e, adj., a. تابع مذهب رواقیّون *tabè'é mèzhèbé rèvaqiyoun*, pr. t. *tabi'i mèzhèbi rèvaqiyoun.*

Stoïcisme, s. m., a. مذهب حکمای رواقیّون *mèzhèbé houkèmaï rèvaqiyoun*, pr. t. *mèzhèbi hukèmaï rèvaqiyoun*; — au fig. fermeté, austérité, a. حالت رواقیّت *halèté rèvaqiyèt*, pr. t. *halèti rèvaqiyèt*, حال رواقیّت *halé rèvaqiyèt*, pr. t. *hali rèvaqiyèt*, عزم *'èzm*, pr. t. *'azm.*

Stoïque, adj. des 2 g., a. رواقیّونی *rèvaqiyouni.*

Stoïquement, adv., a. بطرز رواقیّون *bè-tèrzé rèvaqiyoun*, a. کارواقیّون *kèr-rèvaqiyoun.*

Stomacal, e, adj., a. مقوّی معده *mouqèvvïï mè'èdè*, a. مقوّی المعده *mouqèvvi-oul-mè'èdè*, pr. t. *muqavvi-ul-mi'dè.*

Stomachique, adj. des 2 g. qui fortifie l'estomac, V. **Stomacal.**

Storax ou **Styrax**, صمغ استرنک *sèmghé èstèrènèg*, صمغ

مردمكياه *sèmghé mèrdoum-guiah*, a. ميعت *mi'èt*, pr. t. *mi'at*; — liquide, ميعت روان *mi'èté rèvan*, pr. t. *mi'ati rèvan*, a. ميعت سايله *mi'èté saïlè*, pr. t. *mi'ati saïlè*; — arbre qui produit cette résine, استرنك *èstèrènèg*, مردمكياه *mèrdoum-guiah*, مهركياه *mèhr-guiah*, a. لبنى *loubnè*, pr. t. *lubna*.

STORE, s. m., پردهٔ پنجره *pèrdèyé pèndjèrè*.

STRABISME, s. m., كاجى مقله *kèdjiï mèqlè*, a. احول المقله *èhvèl-oul-mèqlè*, pr. t. *ahval-ul-maqla*.

STRAMONIUM, s. m. (vulg.) pomme épineuse, plante, تاتوره *tatourè*, a. شاجر جوز الماثل *chèdjèré djoouz-oul-macèl*, pr. t. *chèdjèri djèvz-ul-macil*.

STRANGULATION, s. f. V. ETRANGLER.

STRAS, s. m., الماس مصنوعى *èlmacé mèsnou'i*.

STRASSE, s. f. rebut de la soie, پس ماندهٔ ابريشم *pès-mandèyé èbrichoum*.

STRATAGÈME, s. m., فنّ جنك *fènné djèng*, حيله در جنك *hilè dèr djèng*; — au fig. finesse, زيركى *zirèki*, vulg. *zèrèngui*, رنك *rèng*, a. حيله *hilè*.

STRATÉGIE, s. f., a. فنّ محاربه *fènné mouharèbè*, pr. t. *fènni mouharèbè*.

STRATÉGIQUE, adj. des 2 g., متعلّق بفنّ جنك *moutè'èllèq bè-fènné djèng*.

STRATÉGISTE, s. m., دانندهٔ فنّ محاربه *danèndèyé fènné mouharèbè*.

STRATIFICATION, s. f., لاى بر لاى *laï bèr laï*.

STRATIFIER, v. a. terme de chimie, لاى بر لاى گذاشتن *laï bèr laï gouzachtèn*.

Stribord, s. m. V. **Tribord**.

Strict, **e**, adj., ساخت *sèkht*, a. اكيد *èkid*.

Strictement, adv., ساخت *sèkht*, بطور ساخت *bè-tooure sèkht*, a. اكيداً *èkidèn*.

Strident, **e**, adj. bruit strident, a. صداى شديد *sèdaï chèdid*.

Strié, **e**, adj., a. خطّ خطّ *khètt-khètt*, pr. t. *khatt-khatt*.

Stries, s. f. pl., a. خطّ *khètt*, pr. t. *khatt*, pl. خطوط *khoutout*.

Striures, s. f. pl. V. **Stries**.

Strophe, s. f., a. قطعه *qèt'è*, pr. t. *qit'a*, قطعات *qètè'ât*, pr. t. *qit'ât*.

Structure, s. f., ساخت *sakht*, a. هيئت *hèï'èt*, pr. t. *hiyèt*, وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'*, تركيب *tèrkib*.

Stuc, s. m., مرمر مصنوعى *mèrmèré mèsnou'i*.

Stucateur, s. m., مرمر مصنوعى ساز *mèrmèré mèsnou'i-saz*.

Studieusement, adv., با مطالعه *ba moutalè'è*, با دقّت *ba dèqqèt*.

Studieux, **se**, adj., اهتمام كننده *èhtèmam-kounèndè*, a, طالب *talèb*, pr. t. *talib*.

Stupéfactif, **ive**, adj., a. مخدّر *moukhèddèr*, pr. t. *mu-khaddir*.

Stupéfaction, s. f. terme de méd. engourdissement des membres, سستى *sousti*, pr. t. *susti*, كرخ *kèrèkh*, كرخت *kèrèkht*, a. خدر *khèdèr*, pr. t. *khadèr*, V. **Engourdissement** ; — étonnement extraordinaire, شگفت *chèguèft*, pr. t. *chiguift*, a. حيرت *hèirèt*, pr. t. *haïrèt*, تحيّر *tèhèiyour*, pr. t. *tèhaïyur*, بهت *bouht*, pr. t. *buht*.

Stupéfait, e, adj., مات *mat*, در شگفت *dèr chèguèft*, a. حیران *hèiran*, pr. t. *haïran*, متحیّر *moutèhèiyèr*, pr. t. *mutèhaïyir*, مبهوت *mèbhout*.

Stupéfiant, e, adj. مخدّر *moukhèddèr*, pr. t. *mukhaddir*.

Stupéfier, v. a. terme de méd. engourdir, کرخت آوردن *kèrèkht âvourdèn*, بی حسّ کردن *bi hèss kèrdèn*; — au fig. causer une grande surprise, مات کردن *mat kèrdèn*, در حیرت انداختن *dèr hèirèt èndakhtèn*, pr. t. *dèr haïrèt èndakhtèn*, بشگفت انداختن *bè-chèguèft èndakhtèn*, pr. t. *bè-chiguift èndakhtèn*, متحیّر کردن *moutèhèiyèr kèrdèn*, pr. t. *mutèhaïyir kièrdèn*, مبهوت کردن *mèbhout kèrdèn*; — stupéfié, e, étonné, در شگفت مانده *dèr chèguèft mandè*, a. حیران *hèiran*, pr. t. *haïran*.

Stupeur, s. f. terme de méd. engourdissement, کرخ *kèrèkh*, کرخت *kèrèkht*, a. خدر *khèdèr*, pr. t. *khadir*; — au fig. grande surprise, شگفت *chèguèft*, pr. t. *chiguift*, a. حیرت *hèirèt*, pr. t. *haïrèt*, تحیّر *tèhèiyour*, pr. t. *tèhaïyur*, بهت *bouht*, pr. t. *buht*.

Stupide, adj. des 2 g., نادان *na-dan*, تهی مغز *touhi-mèghz*, کوردل *kour-dèl*, کالیو *kaliv*, a. ابله *èblèh*, احمق *èhmèq*, pr. t. *ahmaq*, بلید *bèlid*.

Stupidement, adv., بنادانی *bè-na-dani*, ابلهانه *èblèhanè*, بحماقت *bè-hèmaqèt*.

Stupidité, s. f., نادانی *na-dani*, بی شعوری *bi chou'ouri*, کوردلی *kour-dèli*, ابلهی *èblèhi*, a. حماقت *hèmaqèt*, pr. t. *hamaqat*.

Style, s. m. sorte de poinçon, قلم آهنی *qèlèmé âhèni*; — aiguille d'un cadran solaire, عقربهٔ ساعت شمسی *'èqrèbèyé sa'èté chèmsi*; — au fig. manière d'écrire, a. انشا *èncha*, pr. t. *incha*; — on dit aussi en parlant du temps : nouveau style, بحسب تقویم جدید *bè-hècèbé tèqvimé djèdid*; — vieux style, بحسب تقویم عتیق *bè-hècèbé tèqvimé 'ètiq*.

Styler, v. a., آموختن *âmoukhtèn*, عادت دادن *'âdèt dadèn*; — stylé, e, آموخته *âmoukhtè*, آموخته شده *âmoukhtè-choudè*.

Stylet, s. m., دشنهٔ سه پهلو *dèchnèyé sè-pèhlou*.

Styptique, adj. et s., a. qui a la vertu de resserrer, قابض *qabèz*, pr. t. *qabiz*.

Su, s. m. connaissance d'une chose, علم *'èlm*, pr. t. *'ilm*, معرفت *mè'èrèfèt*, pr. t. *ma'rifèt*.

Suaire, s. m., a. کفن *kèfèn*, pl. اکفان *èkfan*.

Suant, e, adj., عرق کنان *'èrèq-kounan*, a. متعرّق *moutè'èrrèq*, pr. t. *mutè'arriq*.

Suave, adj. des 2 g., خوش *khoch*, d'un goût suave, خوش طعم *khoch-tè'èm*, pr. t. *khoch-ta'am*, خوش مزه *khoch-mèzè*, a. لذیذ *lèziz*.

Suavité, s. f., خوش مزه گی *khoch-mèzègui*, a. حلاوت *hèlavèt*, pr. t. *halavèt*, عذوبت *'ouzoubèt*; — mélodie pleine de suavité, آواز خوش *âvazé khoch*, لحن پر حلاوت *lèhné pour-hèlavèt*.

Subalterne, adj. et s. des 2 g., زیر دست *ziré dèst*, فرمان بر دار *fèrman-bèr-dar*, pr. t. *firman-bèr-dar*, فرمانبر *fèrman-bèr*, pr. t. *firman-bèr*, a. محکوم *mèhkoum*, pr. t.

mahkioum, تابع *tabè'*, pr. t. *tabi'*, تحت الحكم *tèht-oul-hèukm*, pr. t. *taht-èl-hukm*.

Subdélégation, s. f., a. توكيل *tooukil*, pr. t. *tèvkil*, وكالت *vèkalèt*, pr. t. *vèkialèt*.

Subdéléguer, v. a., وكيل كردن *vèkil kèrdèn*.

Subdélégué, e, s., a. وكيل *vèkil*, pl. وكلا *voukèla*, نايب *nayèb*, pr. t. *naïb*, pl. نوّاب *nèvvab*.

Subdiviser, v. a., چيزى تقسيم شدهرا دو باره تقسيم كردن *tchizi tèqsim-choudè-ra dou barè tèqsim kèrdèn*, تقسيم مكرّر *tèqsimé moukèrrèr*; — subdivisé, e, دو باره تقسيم شده *dou barè tèqsim-choudè*.

Subdivision, s. f., a. تقسيم مكرّر *tèqsimé moukèrrèr*, pr. t. *taqsimi mukièrrèr*.

Subintrante, adj. f. fièvre subintrante, a. حمّاء متّصلة النوبات *houmma'é mouttècèlèt-oun-nèvèbat*, pr. t. *hoummaï muttacilèt-un-nèvbat*.

Subir, v. a., كشيدن *kèchidèn*, مظهر شدن *mèzhèr choudèn*, متابعت كردن *moutabè'èt kèrdèn*; — subir un examen, مظهر امتحان شدن *mèzhèré èmtèhan choudèn*; — subir la question, شكنجه كشيدن *chèkèndjè kèchidèn*; — subir la loi du destin, بحكم قضا و قدر متابعت كردن *bè-heukmé qèza-ou-qèdèr moutabè'èt kèrdèn*.

Subit, e, adj., ناگهانى *naguèhani*, فورى *foouri*, a. فجئى *fèdj'i*.

Subitement, adv., ناگهان *naguèhan*, بيك ناگاه *bè-yèk nagah*, ناگاه *nagah*, pr. t. *naguiah*, a. فوراً *foourèn*, pr. t. *fèvrèn*, على الفور *'èlèl-foour*, pr. t. *'alèl-fèvr*, فجئةً *fèdj'ètèn*, pr. t. *fadj'atan*.

Subjectif, ive, adj. terme de gram., a. ابتدایی *èbtèdayi*, pr. t. *ibtidayi*; — qui a rapport au sujet, a. متعلّق باصل مادّه *moutè'èllèq bè-èslé maddè*.

Subjonctif, a., نصب *nèsb*, pr. t. *nasb*, بنا الفعل للنصب *bèna-oul-fè'èl lèn-nèsb*, pr. t. *bina-ul-fi'l lïn-nasb*.

Subjuguer, v. a., زیر فرمان خود کردن *ziré fèrmané khoud kèrdèn*, pr. t. *ziri firmani khod kièrdèn*, مقهور کردن *mèqhour kèrdèn*, مطیع کردن *mouti' kèrdèn*, ضبط کردن *zèbt kèrdèn*; — conquérir, فتح کردن *fèth kèrdèn*; — subjugué, e, بربقهٔ اطاعت در آورده شده *bè-rèbqèyé èta'èt dèr âvourdè choudè*, مطیع شده *mouti'-choudè*, a. محکوم *mèhkoum*, pr. t. *mahkioum*.

Sublimation, s. f., a. تصعید *tès'id*, pr. t. *tas'id*, تقطیر *tèqtir*, pr. t. *taqtir*.

Sublime, adj. des 2 g., بلند *boulènd*, a. عالی *'âli*, جلیل *djèlil*, سامی *sami*, رفیع *rèfi'*.

Sublime, s. m., بلندی *boulèndi*, a. علوّ *'oulouvv*, رفعت *rèf'èt*, pr. t. *rif'at*.

Sublimé, s. m., داراشکنه *darachkènè*.

Sublimement, adv., بطور عالی *bè-tooure 'âli*.

Sublimer, v. a., تصعید کردن *tès'id kèrdèn*, تقطیر کردن *tèqtir kèrdèn*.

Sublimité, s. f. علوّ *'oulouvv*, pr. t. *'uluvv*, ارتفاع *èrtèfa'*, pr. t. *irtifa'*, رفعت *rèf'èt*.

Sublingual, e, adj., زیر زبان *ziré zèban*, a. تحت اللسان *tèht-oul-lèçan*, pr. t. *taht-ul-liçan*.

Sublunaire, adj. des 2 g., a. بین الارض والقمر *bèin-oul-èrz-vèl-qèmèr*, pr. t. *bèin-ul-arz-vèl-qamar*.

Submerger, v. a., بآب فرو بردن *bè-âb fourou bourdèn*, غوته دادن *ghoutè dadèn*, غرق كردن *ghèrq kèrdèn*; — submergé, e, غوته خورده *ghoutè-khourdè*, غرق شده *ghèrq-choudè*.

Submersion, s. f., طغيان آب *toughiané âb*, سيلاب *sèilab*, a. غرقت *ghèrqèt*.

Subordination, s. f., a. اطاعت *èta'èt*, pr. t. *ita'at*, تبعيّت *tèbè'iyèt*, pr. t. *tabi'iyèt*.

Subordonnément, adv., بطور زيردستى *bè-toouré zir-dèsti*, a. تابعاً *tabè'èn*, pr. t. *tabi'èn*.

Subordonner, v. a., زير دست كردن *ziré dèst kèrdèn*, محكوم كردن *mèhkoum kèrdèn*, باطاعت آوردن *bè-ètaèt âvourdèn*; — en parlant des choses, منوط كردن *mènout kèrdèn*, تابع كردن *tabè' kèrdèn*; — subordonné, e, en sous ordre, زير دست *ziré dèst*, a. تابع *tabè'*, pr. t. *tabi'*, محكوم *mèhkoum*, pr. t. *mahkioum*; — qui dépend d'une chose, a. منوط *mènout*.

Suborner, v. a., گمراه كردن *gom-rah kèrdèn*, اغوا كردن *èghva kèrdèn*; — suborner une fille, دختريرا اغوا كردن *doukhtèri-ra èghva kèrdèn*; — suborné, e, گمراه شده *gom-rah-choudè*.

Suborneur, se, s., گمراه كننده *gom-rah-kounèndè*, اغوا كننده *èghva-kounèndè*.

Subrécargue, s. m., ناظر بار كشتى *nazèré baré kèchti*, pr. t. *naziri bari kèchti*.

Subreptice, adj. des 2 g., از روى اشتباه بدست آورده *èz rouï èchtèbah bè-dèst âvourdè*, بحيله تحصيل كرده *bè-hilè tèhsil-kèrdè*.

Subrepticement, adv., بالشتباهكاري *bè-èchtèbah-kari*, pr. t. *bè-ichtibah-kiari.*

Subrogation, s. f. action de subroger V. **Subroger.**

Subroger, v. a., وكيل كردن *vèkil kèrdèn*; — subrogé, e, a. وكيل *vèkil*, موكّل *mouvèkkèl*; — subrogé-tuteur, a. ناظر الوصي *nazèr-oul-vèci'*, pr. t. *nazir-ul-vaci'.*

Subséquemment, adv., پس از اين *pès èz ïn*, بعد از اين *bè'èd-èz-ïn*, a. بعده *bè'èdè-hou*, pr. t. *ba'dè-hou.*

Subséquent, e, adj., پسين *pècïn*, آينده *âyèndè.*

Subside, s. m., خراج *khèradj*, ماليات *maliat*, گزيت *guèzit*, a. تكليف *tèklif*, pl. تكاليف *tèkalif*, pr. t. *tèkialif*; — secours d'argent, a. اعانهٔ نقديّه *è'ânèyé nèqdiyè*, pr. t. *i'ânèi naqdiyè.*

Subsidiaire, adj. des 2 g. terme de prat., a. مؤكّد *mou'èk-kèd*, pr. t. *mu'èkkid*, مؤيّد *mou'èyèd*, pr. t. *mu'èyid*, مقوّى *mouqèvvi*, pr. t. *mouqavvi*, مساعد *mouça'èd*, pr. t. *muça'id.*

Subsidiairement, adv., در ثاني *dèr sani.*

Subsistance, s. f., گذران *gouzèran*, مايهٔ زندگاني *mayèyé zèndègani*, زاد *zad*, توشه *touchè*, a. رزق *rèzq*, pr. t. *rizq*, pl. ارزاق *èrzaq.*

Subsister, v. n., زيستن *zistèn*, جان باقى بودن *djan baqi boudèn*, موجود بودن *mooudjoud boudèn*, pr. t. *mèvdjoud boudèn*; — en parlant des lois, des coutumes, on emploie le mot, جارى *djari* ou باقى *baqi*; — cette loi subsiste encore, اين قانون هنوز جاريست *ïn qanoun hènouz djarist*; — pendant que les traités subsistent,

مادامیکه عهدنامه‌ها باقی اند *ma-dami-ké 'èhd-namè-ha baqi-ènd.*

Substance, s. f. terme de philosophie, être qui subsiste par lui même, a. جوهر *djoouhèr*, pr. t. *djèvhèr*; — substance spirituelle, a. جوهر روحانی *djoouhèré rouhani*, pr. t. *djèvhèri rouhani*; — substance corporelle. جوهر جسمانی *djoouhèré djèsmani*, pr. t. *djèvhèri djismani*; — se dit de toute sorte de matière, a. مادّه *maddè*, pl. موادّ *mèvadd*; — substance compacte, a. مادّهٔ کثیفه *maddèyé kècifè*, pr. t. *maddèï kècifè*; — substance liquide, مادّهٔ مائیّه *maddèyé maïyè*, pr. t. *maddèï maïyè*; — ce qu'il y a de meilleur, de plus succulent dans une chose, شیره *chirè*, a. زبده *zoubdè*, pr. t. *zubdè*; — en substance, خلاصهٔ کلام *khoulacèyé kèlam*, pr. t. *khoulacèï kièlam.*

Substantiel, le, adj. qui est nourrisant, مغزدار *mèghz-dar*, پرورنده *pèrvèrèndè*, پر قوّت *pour-qouvvèt*; — essentiel, a. جوهری *djoouhèri*, pr. t. *djèvhèri.*

Substantiellement, adv., بحیثیّت جوهر *bè-hèiciyèté djoouhèr*, a. من حیث الجوهر *mèn hèis-oul-djoouhèr*, pr. t. *mïn haïs-ul-djèvhèr.*

Substantif, s. m., a. اسم موصوف *èsmé moouçouf*, pr. t. *ismi mèvsouf.*

Substantivement, adv., مانند اسم موصوف *manèndé èsmé moouçouf.*

Substituer, v. a., بجایش دیگری گذاشتن *bè-djaï-èch diguèri gouzachtèn.*

Substitut, s. m., a. نایب *nayèb*, pr. t. *naïb*, وکیل *vèkil.*

Substitution, s. f., a. عوض *'èvèz*, pr. t. *'ivaz*, تبدیل *tèbdil*.

Subterfuge, s. m., گریز *gouriz*, راه گریز *rahé gouriz*, pr. t. *rahi guriz*.

Subtil, e, adj., باریک *barik*, نازك *nazèk*, pr. t. *nazik*, a. دقیق *dèqiq*, pr. t. *daqiq*; — qui pénètre promptement, a. سریع النفوذ *sèri'-oun-noufouz*; — au fig. très-adroit de la main, جلد دست *djèld-dèst*, چیره دست *tchiré-dèst*, a. خفیف الید *khèfif-oul-yèd*, pr. t. *khafif-ul-yèd*.

Subtilement, adv., مدققانه *moudèqqèqanè*, pr. t. *moudaqqiqanè*, a. دقیقاً *dèqiqèn*, pr. t. *daqiqan*.

Subtilisation, s. f., a. تصعید *tès'id*, pr. t. *tas'id*.

Subtiliser, v. a., باریك کردن *barik kèrdèn*, دقیق کردن *dèqiq kèrdèn*; — examiner minutieusement, تدقیق کردن *tèdqiq kèrdèn*; — attraper, tromper, گول زدن *goul zèdèn*, فریب دادن *fèrib dadèn*.

Subtilité, s. f., نازکی *nazèki*, باریکی *bariki*; — adresse, dextérité, جلد دستی *djèld-dèsti*, چیره دستی *tchirè-dèsti*, چستی *tchousti*; — ruse, a. حیله *hilè*; — raffinement, a. تدقیق *tèdqiq*, pr. t. *tadqiq*; — finesse, زیرکی *zirèki*, vulg. *zèrèngui*.

Subvenir, v. n., یاوری کردن *yavèri kèrdèn*, کمك کردن *keumèk kèrdèn*, امداد کردن *èmdad kèrdèn*, pr. t. *imdad kièrdèn*, اعانت کردن *è'ânèt kèrdèn*, pr. t. *i'ânèt kièrdèn*; — pourvoir à, suffire, رسیدن *rècidèn*, کفایت کردن *kèfayèt kèrdèn*, رسانیدن *rèçanidèn*.

Subvention, s. f., اعانت پولی *è'ânèté pouli*.

Subversif, ive, adj., مغشوش کننده *mèghchouch-kou-*

nèndè, خراب کننده *khèrab-kounèndè*, a. هادم *hadèm*, pr. t. *hadim*.

SUBVERSION, s. f., واژگونی کار *vajgounïi kar*, a. اغتشاش *èghtèchach*, pr. t. *ightichach*, اختلال *èkhtèlal*, pr. t. *ikhtilal*, انقلاب *ènqèlab*, pr. t. *ïnqilab*, انهدام *ènhèdam*, pr. t. *ïnhidam*.

SUBVERTIR, v. a., واژگون کردن *vajgoun kèrdèn*, زیر و زبر کردن *zir-ou-zèbèr kèrdèn*, مغشوش کردن *mèghchouch kèrdèn*, سرنگون کردن *sèr-nègoun kèrdèn*, pr. t. *sèr-nigoun kièrdèn*; — subverti, e, واژگون *vajgoun*, a. منکوس *mènkous*, pr. t. *mènkious*.

SUC, s. m., آب *âb*, a. ما *ma*, عصاره *'ouçarè*; — le suc de l'orange, آب نارنج *âbé narèndj*.

SUCCÉDER, v. n., بجای کسی نشستن *bè djaï kèci nèchèstèn*, جای کسی گرفتن *djaï kèci guèrèftèn*; — qui suit une autre chose, از پی آمدن *èz pèi âmèdèn*, تعاقب کردن *tè'âqoub kèrdèn*, تتابع کردن *tètabou' kèrdèn*; — recueillir l'héritage de quelqu'un par droit de parenté, وارث شدن *varès choudèn*.

SUCCÈS, s. m. résultat bon ou mauvais, نتیجه *nètidjè*, pl. نتایج *nètayèdj*, pr. t. *nètaïdj*; — heureuse issue, a. حسن نتیجه *heusné nètidjè*, pr. t. *husni nètidjè*; — grand succès, a. نتیجهٔ جلیله *nètidjèyè djèlilè*, pr. t. *nètidjèï djèlilè*.

SUCCESSEUR, s. m., جا نشین *dja-nèchïn*, a. خلف *khèlèf*, pr. t. *khalèf*, pl. اخلاف *èkhlaf*, pr. t. *akhlaf*; — héritier, a. وارث *varès*, pr. t. *varis*.

SUCCESSIF, IVE, adj., پی در پی *pèi-dèr-pèi*, a. متعاقب

moutè'âqèb, pr. t. *moutè'âqib*, متـــوالـــى *moutèvali*.

Succession, s. f., پـــى در پـــى بـودن *pèi-dèr-pèi boudèn*, a. تعاقب *tè'âqoub*, تـوالى *tèvali*; — hérédité, a. مـيـراث *miras*, تركه *tèrèkè*, متروكـات *mètroukat*, pr. t. *matroukiat*, مخلّفات *moukhèllèfat*, pr. t. *moukhallifat*.

Successivement, adv., پى در پى *pèi-dèr-pèi*, از عقب يكديگر *èz 'èqèbé yèk-diguèr*, a. متعاقبا *moutè'âqèbèn*, pr. t. *mutè'âqibèn*, متواليا *moutèvalièn*, متواتراً *moutèvatèrèn*, pr. t. *mutèvatirèn*.

Succin, s. m. ambre jaune, كهربا *kèh-rouba*.

Succinct, e, adj., كـوتـاه *koutah*, a. مختصر *moukhtècèr*, pr. t. *moukhtaçar*, مجمل *moudjmèl*.

Succinctement, adv., بـطور مختصر *bè-toouré moukhtècèr*, pr. t. *bè-tèvri moukhtaçar*, a. مختصراً *moukhtècèrèn*, pr. t. *moukhtaçarèn*, مجملاً *moudjmèlèn*, اجمالاً *èdjmalèn*, pr. t. *idjmalèn*, على وجه الاجمال *'èla vèdjh-oul-èdjmal*, pr. t. *'ala vèdjh-ul-idjmal*.

Succion, s. f. action de sucer, مـكـيـدگـى *mèkidègui*, a. مصّ *mèss*, pr. t. *mass*.

Succomber, v. n., وا ماندن *va mandèn*, تـاب نـيـاوردن *tab nè-yavourdèn*; — mourir, مردن *mourdèn*, وفـات كردن *vèfat kèrdèn*.

Succulent, e, adj., آبدار *âb-dar*.

Sucement, s. m. V. Succion.

Sucer, v. a., مكيدن *mèkidèn*, مزيدن *mèzidèn*.

Suceur, s. m., مكنده *mèkèndè*, a. مصّاص *mèssas*.

Suçoir, s. m., آلت مكيدن *âlèté mèkidèn*.

Suçon, s. m., a. موضع مصّ *moouzè'é mèss*, pr. t. *mèvzè'i mèss*.

Suçoter, v. a., کم و پیدرپی مکیدن *kèm vè pèi-dèr-pèi mèkidèn.*

Sucre, s. m. sucre non raffiné, شکر *chèkèr*; — sucre raffiné, قند *qènd*, pr. t. *qand*; — sucre candi, نبات *nèbat.*

Sucrer, v. a., قند ریختن *qènd rikhtèn*, قند گذاشتن *qènd gouzachtèn*; — sucré, e, قند ریخته *qènd-rikhtè.*

Sucrerie, s. f., کارخانهٔ قند سازی *kar-khanèyé qènd-sazi*; — au pl. sucreries, شیرینی *chirini.*

Sucrier, s. m., قنددان *qènd-dan.*

Sud, s. m., a. جنوب *djènoub.*

Sud-est, s. m., a. بین الجنوب والشرق *bèïn-oul-djènoub vèl-chèrq.*

Sudorifique, adj. des 2 g., خوی آور *khèi-âvèr*, عرق انگیز *'èrèq-ènguiz*, a. معرّق *mou'èrrèq*, pr. t. *mou'arriq.*

Sud-ouest, s. m., a. بین الجنوب والغرب *bèïn-oul-djènoub vèl-ghèrb.*

Suer, v. n., خوی ریختن *khèi rikhtèn*, عرق کردن *'èrèq kèrdèn.*

Sueur, s. f., خوی *khèi*, خو *khèv*, a. عرق *'èrèq*, pr. t. *'arq.*

Suffire, v. n., کافی بودن *kafi boudèn*, کفایت کردن *kèfayèt kèrdèn*; — cela suffit, این کافیست *ïn kafist*, این کفایت میکند *ïn kèfayèt mi-kounèd*; — cela ne suffit pas, این کافی نیست *in kafi nist.*

Suffisamment, adv., بقدر کفایت *bè-qèdré kèfayèt*, pr. t. *bè-qadri kièfayèt.*

Suffisance, s. f., a. کفایت *kèfayèt*; — capacité, a. قابلیّت *qabèliyèt*, pr. t. *qabiliyèt*, کفایت *kèfayèt*; — présomp-

tion, خـود پسندى *khoud pècèndi*, a. غـرور *ghourour.*

SUFFISANT, E, adj., a. كافى *kafi*, pr. t. *kiafi*, وافى *vafi*; — présomptueux, خود پسند *khoud-pècènd*, a. مغرور *mèghrour*, pr. t. *maghrour.*

SUFFOCANT, E, adj., خفه كننده *khèfè-kounèndè*, a. خانق *khanèq*, pr. t. *khaniq.*

SUFFOCATION, s. f., خفگى *khèfègui*, a. اختناق *èkhtènaq*, pr. t. *ikhtinaq.*

SUFFOQUER, v. a., خفه كردن *khèfè kèrdèn*; — v. n., خفه شدن *khèfè choudèn*; — suffoqué, e, خفه شده *khèfè-choudè.*

SUFFRAGE, s. m., a. رأى *rè'i*, pl. آرا *âra*; — à l'unanimité des suffrages, a. باتّفاق الرأى *bè-èttèfaq-our-rè'i*, pr. t. *bè-ittifaq-ur-rè'i*; — approbation, a. قبول *qèboul*, pr. t. *qaboul*, تحسين *tèhsîn*, pr. t. *tahsîn.*

SUGGÉRER, v. a., بذهن انداختن *bè-zèhn èndakhtèn*, القا كردن *èlqa kèrdèn.*

SUGGESTION, s. f., a. القا *èlqa*, pr. t. *ilqa*, اغوا *èghva*, pr. t. *ighva*, تلقين *tèlqîn.*

SUICIDE, s. m. action de se tuer, خودرا كشتن *khoud-ra kouchtèn*; — celui qui se tue, قـاتـل نفس خود *qatèlé nèfsé khoud.*

SUIE, s. f., دوده *doudè*, a. سناج *sènadj*, pr. t. *sinadj.*

SUIF, s. m., پيه *pih*, a. شحم *chèhm*, pr. t. *chahm.*

SUINT, s. m., خوى حيوانات *khèiï hèivanat*, عـرق حيوانات *'èrèqé hèivanat.*

SUINTEMENT, s. m., تراوش *tèravèch*, a. ترشّح *tèrèchchouh.*

SUINTER, v. n., تراويدن *tèravidèn*, تـراوش كـردن *tèravèch*

kèrdèn, ترشح كردن *tèrèchchouh kèrdèn*, شاريدن *cha-ridèn.*

Suite, s. f. cortège, همراهان *hèm-rahan*, a. اتباع *ètba'*; — ceux qui viennent après, پس آیندگان *pès âyèndègan*, a. معاقبين *mou'âqèbïn*, pr. t. *mou'âqibïn*; — continuation, a. تتمه *tètoummè*, ما بقى *ma-bèqi*, ما باقى *ma-baqi*; — enchaînement, a. سلسله *sèlsèlè*, pr. t. *silsili*, تسلسل *tècèlsoul*; — rangée, راسته *rastè*; — ordre, liaison, a. ربط *rèbt*, pr. t. *rabt*, رابطه *rabètè* pr. t. *ra-bita*; — effet d'un événement, résultat دنباله *doum-balè*, a. عاقبت *'âqèbèt*, pr. t. *'âqibèt*, نتيجه *nètidjè*; — à la suite, après, پس از اين *pès èz ïn*, بعد از اين *bè'èd èz ïn*, pr. t. *ba'd èz ïn*; — de suite, l'un après l'autre, سر پشت همديگر *sèré pouchté hèm-diguèr*; — dans l'ordre où les choses doivent être rangées, بترتيب *bè-tèrtib*; — de suite, tout de suite, sans retard, همين ساعت *hèmïn-sa'èt*, pr. t. *hèmïn-sa'at*, a. الان *èl-an*; — de suite, sans interruption, بى فاصله *bi facèlè*, a. بلا فاصله *bè-la facèlè*, pr. t. *bi-la facilè.*

Suivant, e, adj., پس از اين *pès èz ïn*, a. بعد *bè'èd*, pr. t. *ba'd*, ما بعد *ma-bè'èd*, pr. t. *ma-ba'd*; — le jour suivant, روز پس از اين *rouzé pès èz ïn*, روز بعد *rouzé bè'èd.*

Suivant, prépos., نظر به *nèzèr bè*; — suivant l'opinion d'un tel, نظر به اعتقاد فلانكس *nèzèr bè-è'tèqadé flan-kès.*

Suiver ou Suiffer, v. a. enduire de suif, پيه بكشتى ماليدن *pih bè-kèchti malidèn.*

Suivre, v. a., در پى رفتن *dèr pèi rèftèn*, از عقب رفتن *èz*

'èqèb rèftèn, از عقب آمدن *èz 'èqèb âmèdèn*; — aller après quelqu'un pour l'attraper, پشت سر کسی افتادن *pouchté sèré kèci ouftadèn*, تعاقب کردن *tè'âqoub kèrdèn*; — suivre son chemin, راه خودرا پیش گرفتن *rahé khoud-ra pich guèrèftèn*, pr. t. *rahi khod-ra pich guiriftèn*; — accompagner, همراه رفتن *hèm-rah rèftèn*; — suivre une affaire, در کاری مداومت کردن *dèr kari moudavèmèt kèrdèn*; — suivre l'exemple, suivre l'idée de quelqu'un, پیروی کردن *pèi-rèvi kèrdèn*, متابعت کردن *moutabè'èt kèrdèn*, pr. t. *mutabi'at kièrdèn*.

Sujet, te, s. soumis à une autorité, فرمانبردار *fèrman-bèrdar*, فرمانبر *fèrman-bèr*, a. رعیّت *rè'èyèt*, pr. t. *ra'iyèt*, pl. رعایا *rè'âya*, pr. t. *râ'ya* تبعه *tèbè'è*, pr. t. *taba'è*; — il signifie aussi une personne, مرد *mèrd*, a. آدم *âdèm*, شخص *chèkhs*, pr. t. *chakhs*; — mauvais sujet, مرد بد *mèrdé bèd*, شخص بد *chèkhsé bèd*; — cause, a. سبب *sèbèb*, وسیله *vècilè*, pl. وسایل *vèçayèl*, pr. t. *vèçaïl*; — matière, a. مادّه *maddè*.

Sujet, te, adj., مطیع فرمان *mouti'é fèrman*, a. محکوم *mèhkoum*, pr. t. *mahkioum*, تابع *tabè'*, pr. t. *tabi'*; — sujet par habitude, par nature, گرفتار *guèrèftar*, a. مبتلا *moubtèla*; — tout le monde est sujet à se tromper, هر کس قابل سهو و نسیان است *hèr kès qabèlé sèhv-ou-nècian-èst*.

Sujétion, s. f., زیر دستی *zir-dèsti*, فرمانبرداری *fèrman-bèr-dari*, a. محکومیّت *mèhkoumiyèt*, pr t. *mahkoumiyèt*.

Sulfate, s. m., a. توتیا *toutia*, زاج *zadj*.

Sulfure, s. m. sulfure d'arsenic, زرنیخ *zèrnikh*; — de mercure, شنجرف *chèndjèrf*.

Sulfureux, se, adj., بکوکرد آلوده *bè-kouguèrd âloudè*, کوکردی *kouguèrdi*.

Sulfurique, adj. des 2 g. acide sulfurique, جوهر کوکرد *djoouhèré kouguèrd*, pr. t. *djèvhèri kuguièrd*, روغن زاج *roougħèné zadj*.

Sultan, s. m., a. سلطان *soultan*, pr. t. *sultan*, pl. سلاطین *sèlatïn*.

Sumac, s. m., a. سمّاق *soummaq*.

Super, v. n. terme de marine, se boucher, بسته شدن *bèstè choudèn*.

Superbe, adj. des 2 g. orgueilleux, باد سر *bad-sèr*, با نخوت *ba nèkhvèt*, a. نفّاج *nèffadj*, متکبّر *moutèkèbbèr*, pr. t. *mutèkèbbir*, مغرور *mèghrour*, pr. t. *maghrour*; — magnifique, بسیار خوب *bèciar khoub*, خیلی با شکوه *khèili ba chèkouh*, a. اعلا *è'èla*, pr. t. *a'la*.

Superbe, s. f., orgueil, باد سری *bad-sèri*, a. نخوت *nèkhvèt*, pr. t. *nakhvèt*, تکبّر *tèkèbbour*, pr. t. *tèkièbbur*, کبر *kèbr*, pr. t. *kibr*.

Superbement, adv. avec orgueil, با نخوت *ba nèkhvèt*, به نخوت *bè-nèkhvèt*; — magnifiquement, بسیار خوب *bèciar khoub*, pr. t. *biciar khob*, در کمال شکوه *dèr kèmalé chèkouh*, pr. t. *dèr kèmali chukiouh*.

Supercherie, s. f., گول *goul*, فریب *fèrib*, رنگ *rèng*, a. غبن *ghèbn*, pr. t. *ghabn*, حیله *hilè*, pl. حیل *hièl*.

Superfétation, نطفه بر نطفه بسته شدن *noutfè bèr noutfè bèstè choudèn*.

Superficie, s. f., روى *rouï*, a. سطح *sèth*, pr. t. *sath*, pl. سطوح *soutouh*.

Superficiel, le, adj., a. سطحى *sèthi*, pr. t. *sathi*, ظاهرى *zahèri*, pr. t. *zahiri*.

Superficiellement, adv., a. سطحيا *sèthiyèn*, pr. t. *sathiyèn*, au fig. sans réfléchir, V. **Légèrement**.

Superfin, e, adj., بسيار خوب *bèciar khoub*, pr. t. *biciar khob*, فرد اعلا *fèrdé è'èla*, a. فوق الاعلا *foouq-oul-è'èla*, pr. t. *fèvq-ul-a'la*.

Superflu, e, adj., زيادتى *ziadèti*, زيادى *ziadi*, a. زايد *zayèd*, pr. t. *zaïd*, pl. زوايد *zèvayèd*, pr. t. *zavaïd*; — cela est superflu, اين زياديست *ïn ziad-ist*, اين زايد است *ïn zayèd-èst*; — inutile, بى مصرف *bi-mèsrèf*, بيهوده *bi-houdè*; — ce qui est de trop, زيادتى *ziadèti*, a. فضله *fèzlè*, pr. t. *fazlè*.

Superfluité, s. f., زيادتى *ziadèti*; — surabondance, فزونى *fouzouni*, انبوهى *èmbouhi*, a. كثرت *kèsrèt*.

Supérieur, e, adj. qui est au dessus, بالايى *balayi*, زبرين *zèbèrïn*, a. فوقانى *foouqani*, pr. t. *fèvqani*; — la partie supérieure, طرف بالائى *tèrèfé balayi*; — élevé, بلند *boulènd*, a. رفيع *rèfi'*, اعلا *è'èla*, pr. t. *a'la*, عالى *'âli*; — grade supérieur, جاه بلند *djahé boulènd*, منصب اعلا *mènsèbé è'èla*, منصب عالى *mènsèbé 'âli*; — être supérieur en nombre, بحسب عدد زياد بودن *hècèbé 'èdèd ziad boudèn*.

Supérieur, e, s., supérieur d'un couvent, سركرده *sèr-kèrdè*, ريش سفيد *rich-sèfid*, بزرگ *bouzourg*, a. رئس *rè'is*, pl. رؤسا *rouèça*.

Supérieurement, adv. d'une manière supérieure, برتر *bèr-tèr*, بهتر *bèh-tèr*; — très-bien, بسیار خوب *bèciar khoub*, در منتهای خوبی *dèr mountèhaï khoubi.*

Supériorité, s. f., برتری *bèr-tèri*, a. تفوّق *tèfèvvouq*, تفضّل *tèfèzzoul*, pr. t. *tèfazzul.*

Superlatif, ive, adj. terme de gram., a. اسم تفضیل *èsmé tèfzil*, pr. t. *ismi tafzil.*

Superlativement, adv., بدرجهٔ کمال *bè-dèrèdjèyé kèmal*, بطور اعلا *bè-toouré è'èla.*

Superposer, v. a., رو گذاشتن *rou gouzachtèn.*

Superpurgation, s. f., روش شکم بی اندازه *rèvèché chèkèm bi èndazè.*

Superstitieusement, adv., از روی تعصّب *èz rouï tè'èssoub*, از روی اعتقاد باطل *èz rouï è'ètèqadé batèl*, از روی جهلیّت *èz rouï djèhliyèt.*

Superstitieux, se, adj., a. مقیّد باعتقادات باطله *mouqèiyèdé bè-è'ètèqadaté batèlè*, a. متعصّب *moutè'èssèb*, pr. t. *mutè'assib.*

Superstition, s. f., a. تعصّب *tè'èssoub*, pr. t. *tè'assub*, اعتقاد باطل *è'ètèqadé batèl*, pr. t. *i'tiqadi batil*, جهلیّت *djèhliyèt.*

Supplanter, v. a., جای کسی را گرفتن *djaï kèci-ra guèrèftèn.*

Suppléant, e, adj., جا نشین *dja-nèchïn*, pr. t. *dja-nichïn*, a. وکیل *vèkil*, pl. وکلا *voukèla*, نایب *nayèb*, pr. t. *naïb*, pl. نوّاب *nèvvab.*

Suppléer, v. a. ajouter ce qui manque, کسرش را دادن *kèsr-èch-ra dadèn*, کسر را تکمیل کردن *kèsr-ra tèkmil*

kèrdèn; — suppléer quelqu'un, باجاى كسى نشستن *bè-djaï kèci nèchèstèn*, وكيل شدن *vèkil choudèn*; — v. n. réparer le manque, le défaut de quelque chose, تلافى شدن *tèlafi choudèn*; — suppléé, e, تكميل شده *tèkmil-choudè*, a. مكمّل *moukèmmèl*.

Supplément, s. m., a. تتمّه *tètèmmè*, pr. t. *tètimmè*.

Supplémentaire, adj. des 2 g., a. علاوه *'èlavé*, pr. t. *'ilavè*, ضميمه *zèmimè*, pr. t. *zamimè*.

Suppliant, e, adj., نيازمند *niazmènd*, التماس كننده *èltèmas-kounèndè*, a. متضرّع *moutèzèrrè'*, pr. t. *mutèzarri'*; — se dit de ceux qui présentent des requêtes, a. مستدعى *moustèd'i*, pr. t. *mustèd'i*.

Supplication, s. f., نياز *niaz*, a. رجا و التماس *rèdja-ou-èl-tèmas*.

Supplice, s. m., a. عقوبت *'ouqoubèt*, pl. عقوبات *'ouqoubat*, سياست *siacèt*; — vive douleur, درد *dèrd*, a. اذيّت *èzi-yèt*, عذاب *'èzab*, pr. t. *'azab*, وجع *vèdjè'*, pr. t. *vèdja'*.

Supplicier, v. a., سياست كردن *siacèt kèrdèn*, شرعاً بقتل رسانيدن *chèr'èn bè-qètl rèçanidèn*.

Supplier, v. a., نيازمند شدن *niazmènd choudèn*, باستكانت التماس كردن *bè-èstèkanèt èltèmas kèrdèn*, تضرّع كردن *tèzèrrou' kèrdèn*.

Supplique, s. f., عريضه *'èrizè*, p. t. عرضحال *'èrzè-hal*, pr. t. *'arzou hal*.

Support, s. m., پازير *pazir*, پايندان *payèndan*, پشتيبان *pouchti-ban*, a. مستند *moustènèd*, pr. t. *mustènid*, ضامن *zamèn*, pr. t. *zamïn*; — au fig. appui, aide, پشت پناه *pouchté pènah*.

Supportable, adj. des 2 g., تـاب آوردنـی *tab-âvourdèni*, ممکن تحمّل *moumkèné tèhèmmoul*, تحمّل کردنی *tè-hèmmoul-kèrdèni.*

Supportablement, adv., بطوریکه تحمّل توان کرد *bè-toou-ri-ké tèhèmmoul tèvan kèrd.*

Supporter, v. a. soutenir, نـگـاهـداشتن *nègah-dachtèn*, بر داشتن *bèr-dachtèn*; — endurer, تاب آوردن *tab âvour-dèn*, طـاقـت کـردن *taqèt kèrdèn*, pr. t. *taqat kièrdèn*, طاقت آوردن *taqèt âvourdèn*, متحمّل شدن *moutèhèm-mèl choudèn.*

Supposer, v. a., پـنـداشـتـن *poundachtèn*, pr. t. *pèndach-tèn*, فـرض کـردن *fèrz kèrdèn*; — supposons que.... فرض کنیم که *fèrz kounim ké*; — j'ai supposé que .... پـنـداشـتـم که *poundachtèm ké*, pr. t. *pèndachtèm ki*, خیال کردم که *khial kèrdèm ké.*

Supposition, s. f., a. فرض *fèrz*, pr. t. *farz*, قیاس *qias*; — par supposition, a. فرضاً *fèrzèn*, pr. t. *faraza*, بالـفـرض *bèl-fèrz*, pr. t. *bil-farz.*

Suppositoire, s. m., شاف *chaf.*

Suppression, s. f., بـر داشتن *bèr dachtèn*, a. رفع *rèf'*, دفع *dèf'*, ابطال *èbtal*, pr. t. *ibtal.*

Supprimer, v. a. empêcher de paraître, قدغن کردن *qèdè-ghèn kèrdèn*; — taire, passer sous silence, ذکـر نکردن *zèkr nè-kèrdèn*, pr. t. *zikr nè-kièrdèn*, نـگـفـتـن *nè-goftèn*; — retrancher, abolir, از مـیـان بـر داشـتـن *èz mian bèr dachtèn*, مـنـسـوخ کـردن *mènsoukh kèr-dèn*, مـوقـوف کـردن *moouqouf kèrdèn*, pr. t. *mèvqouf kièrdèn.*

Suppuratif, ive, adj., پزندهٔ ریم *pèzèndèyé rim*, a. مقیّح *mouqèiyèh*, pr. t. *muqaïyih*.

Suppuration, s. f., بهم رسیدن ریم *bè-hèm rècidèné rim*, a. تقیّح *tèqèiyouh*, pr. t. *tèqaïyuh*, تقرّح *tèqèrrouh*, pr. t. *tèqarruh*.

Suppurer, v. n., جاری شدن ریم *djari choudèné rim*, آمدن چرك *âmèdèné tchèrk*.

Supputation, s. f., شمار *choumar*, a. حساب *hèçab*, pr. t. *hiçab*.

Supputer, v. a., شمردن *choumourdèn*, حساب کردن *hèçab kèrdèn*; — supputé, e, شمرده شده *choumourdè-choudè*, حساب کرده شده *hèçab-kèrdè-choudè*, a. محسوب *mèh-soub*, pr. t. *mahsoub*.

Suprématie, s. f., برتری *bèr-tèri*, a. شرافت *chèrafèt*, تفوّق *tèfèvvouq*.

Suprême, adj. des 2 g., برترین *bèr-tèrïn*, a. اعلی *è'èla*, pr. t. *a'la*, عالی *'âli*, سامی *sami*, اعظم *è'èzèm*, pr. t. *a'zèm*; — ordre suprême, a. امر عالی *èmré 'âli*, pr. t. *èmri 'â'li*; — au suprême degré, به برترین درجه *bè-bèr-tèrïn dèrèdjè*.

Sur, e, adj. qui a un goût aigrelet, ترش‌مزه *tourch-mèzè*.

Sûr, e, adj., واخ *vakh*, (vieux) خاطر جمع *khatèr-djèm'*, یقینی *yèqini*, a. محقّق *mouhèqqèq*, pr. t. *mou-haqqaq*; — être sûr, خاطر جمع بودن *khatèr-djèm' boudèn*, یقین دانستن *yèqïn danèstèn*, pr. t. *yaqïn danistèn*; — qui a le pied sûr, پایش محکم *paï-èch meuhkèm*; — à qui on peut se fier, خاطر جمع *khatèr-djèm'*, p. t. شایان امنیّت *chayané èmniyèt*, pr. t. *cha-*

yani èmniyèt, a. امـيـن *èmïn*; — une personne sûre, شاخص امـيـن *chèkhsé èmïn*, pr. t. *chakhsi èmïn*; — chemin sûr, راه امن *rahé èmn*.

Sur, prépos. de lieu, بر *bèr*, روی *rouï*, بالا *bàla*, a. عـلـى *'èla*, pr. t. *'ala*; — sur terre, بر زمـيـن *bèr zèmïn*, روی زمین *rouï zèmïn*; — donner sur, avoir vue sur, مشرف بـودن *mouchrèf boudèn*; — prendre sur soi, گـردن گرفتن *guèrdèn guèrèftèn*, بر عهدۀ خود گرفتن *bèr 'euh-dèyé khoud guèrèftèn*; — sur ces entrefaites, در ايـن اثنا *dèr ïn èsna*.

Surabondamment, adv., افـزون *èfzoun*, انبوه *èmbouh*, بسيار *bèciar*, خيلی *khèili*, فراوان *fèravan*.

Surabondance, s. f., فـزونـی *fouzouni*, فراوانـی *fèravani*, بسياری *bèciari*, a. کثرت *kèsrèt*.

Surabondant, e, adj., انبوه *èmbouh*, بسيار *bèciar*, خـيـلـی *khèili*, فراوان *fèravan*, a. کثير *kècir*, متکاثر *moutèkacèr*, pr. t. *mutèkiacir*.

Surabonder, v. n., فـراوان بودن *fèravan boudèn*, pr. t. *fira-van boudèn*, بـسـيـار بودن *bèciar boudèn*, pr. t. *biciar boudèn*, انبوه بودن *èmbouh boudèn*.

Suracheter, v. a., acheter trop cher, گـران خـريـدن *guè-ran khèridèn*.

Surannation, s. f., (lettre de) terme de chancellerie, a. تجـديـد حکم *tèdjdidé heukm*, pr. t. *tèdjdidi hukm*.

Suranner, v. n., از يـکـسـال گـذشـتـن *èz yèk-sal gou-zèchtèn*.

Suranné, e, adj., ديرين *dirïn*, کهنه *kohnè*, a. عتيق *'ètiq*, pr. t. *'atiq*.

Sur-arbitre, s. m., a. حکم ثالث *hèkèmé salès*, pr. t. *hakèmi salis*.

Surate, s. m., chapitre du Coran, a. سوره *sourè*.

Surbaissé, e, adj., از وسط خمیده *èz vècèt khèmidè*.

Surbaissement, s. m., خمیدگی وسط *khèmidèguiï vècèt*.

Surcharge, s. f., سر بار *sèré bar*.

Surcharger, v. a., سر بار گذاشتن *sèré bar gouzachtèn*, بار را سنگین کردن *bar-ra sènguïn kèrdèn*, زیاد حمل کردن *ziad hèml kèrdèn*; — surchargé, e, بارش سنگین *bar-èch-sènguïn*, بارش زیاد است *bar-èch ziad-èst*.

Surchauffer, v. a., آهن‌را زیاد در آتش نگاهداشتن *âhèn-ra ziad dèr âtèch nègah-dachtèn*, اهن‌را سوزاندن *âhèn-ra souzandèn*.

Surchauffure, s. f., سوختگی آهن *soukhtèguiï âhèn*.

Surcroissance, s. f., گوشت زاید *gouchté zayèd*, a. لحم زاید *lèhmé zayèd*, pr. t. *louhoumi zaïd*.

Surcroît, s. m., زیادتی *ziadèti*, a. علاوه *'èlavè*, pr. t. *'ilavè*, ضمیمه *zèmimé*, pr. t. *zamimè*.

Surcroître, v. a., خیلی زیاد کردن *khèili ziad kèrdèn*.

Surdent, s. f., دندان زاید *dèndané zayèd*, a. سن زاید *sènné zayèd*, pr. t. *sinni zaïd*.

Surdité, s. f., کری *kèri*, pr. t. *kièri*, گرانگوشی *guèran-gouchi*, pr. t. *guiran-gouchi*, سنگینی گوش *sènguiniï gouch*, a. صمم *sèmèm*, pr. t. *samèm*.

Surdorer, v. a., دو باره مطلا کردن *dou barè mouttèla kèrdèn*.

Sureau, s. m., شبوقه *choubouqè*, خمان *khèman*.

Surelle ou **Surette**, oreille des prés, تـرشـك صاحـرايـى *tourchèké sèhrayi.*

Sûrement, adv., بدون بيم و خطر *bè-douné bim-ou-khètèr*, بامنيّت *bè-èmniyèt*; — avec certitude, بطور يقين *bè-toouré yèqîn*, a. يقيناً *yèqinèn*, pr. t. *yaqinèn*, فى الواقع *fil-vaqè'*, pr. t. *fil-vaqi'*.

Surenchère, s. f., افـزايـش قيمت *èfzayèché qèimèt*, pr. t. *èfzayichi qimèt.*

Surenchérir, v. n., بر قيمت افزودن *bèr qèimèt èfzoudèn.*

Surérogation, s. f., زيادى *ziadi*, زيادتى *ziadèti*, علاوه بر وجوب *'èlavè bèr voudjoub.*

Surérogatoire, adj. des 2 g., عـلاوه بـر وجـوب *'èlavè bèr voudjoub*, علاوه بر واجبهٔ ذمّت *'èlavè bèr vadjèbèyé zèmmèt*, a. زايد عـن الـواجـب *zayèd-'èn-oul-vadjèb*, pr. t. *zaïd-'an-ul-vadjib.*

Suret, **te**, adj. aigrelet, diminutif de sur, V. **Sur**.

Sûreté, s. f., عـدم بيـم و خـطـر *'èdèmé bïm-ou-khètèr*, a. امنيت *èmniyèt*, امن *èmn*; — lieu de sûreté, جاى امن *djaï èmn*; — mettre en lieu de sûreté, au fig. mettre en prison, بزندان انداختن *bè-zèndan èndakhtèn*, حبس كردن *hèbs kèrdèn.*

Surface, s. f., روى *rouï*, رو *rou*, a. سطح *sèth*, pr. t. *sath*, pl. سطوح *soutouh.*

Surfaire, v. a., گران گفتن *guèran goftèn*, علاوه بـر قيمت خواستن *'èlavè bèr qèimèt khastèn.*

Surfaix, s. m., زبرتنگ *zèbèr-tèng.*

Surgeon, s. m., رشتاك *rèchtak*, ستاك *sètak.*

Surgir, v. n. arriver, aborder, رسيدن *rècidèn*, واصل شدن

vacèl choudèn; — sortir, s'élever, پیدا شدن *pèida choudèn*, ظهور کردن *zouhour kèrdèn.*

Surhaussement, s. m. action de surhausser, V. Surhausser.

Surhausser, v. a. élever plus haut, بالاتر کردن *bala-tèr kèrdèn*, بلندتر کردن *boulènd-tèr kèrdèn*; — augmenter le prix, گرانتر کردن *guèran-tèr kèrdèn*, قیمت‌را زیاد کردن *qèimèt-ra ziud kèrdèn.*

Surhumain, e, adj., از حدّ بشر بیرون *èz hèddé bèchèr biroun.*

Surintendance, s. f., ناظر باشیگری *nazèr-bachi-guèri.*

Surintendant, e, s., ناظرباشی *nazèr-bachi.*

Surjet, s. m., لب‌دوزی *lèb-douzi*, ترکی‌دوزی *tourki-douzi.*

Surjeter, v. a., لب‌دوزی کردن *lèb-douzi kèrdèn*, ترکی‌دوزی کردن *tourki-douzi kèrdèn.*

Surlendemain, s. m., دو روز بعد *dou rouzé bè'èd*, دو روز دیگر *dou rouzé diguèr.*

Surmener, v. a., از پا انداختن *èz pa èndakhtèn*; — surmené, e, از پا انداخته شده *èz pa èndakhtè-choudè*, وا مانده *va-mandè*, از کار افتاده *èz kar ouftadè.*

Surmonter, v. a. monter au dessus, بالا رفتن *bala rèftèn*, بالا آمدن *bala âmèdèn*; — vaincre, dompter, فایق شدن *fayèq choudèn*, غالب آمدن *ghalèb âmèdèn*; — surpasser, پیش افتادن *pich ouftadèn*, مسابقت کردن *mouçabèqèt kèrdèn*; — surmonté, e, surmonté d'une croix, در سر آن یک خاچ *dèr sèré ân yèk khatch.*

Surmoût, s. m., شراب جوش نکرده *chèrabé djouch-nè-kèrdè.*

Surnager, v. n., بـر روی آب استـادن *bèr rouï âb èstudèn*, بر روی آب ماندن *bèr rouï âb mandèn.*

Surnaturel, le, adj., از حـدّ طبيعت خـارج *èz hèddé tèbi'èt kharèdj*, a. فوق الطبيعت *foouq-out-tèbi'èt*, pr. t. *fèvq-ut-tabi'at.*

Surnaturellement, adv., a. بطريق فوق الطبيعة *bè-tèriqé foouq-out-tèbi'èt.*

Surnom, s. m., پاژ نامه *paj-namè*, a. لقب *lèqèb*, pr. t. *laqab*, pl. القاب *èlqab*, كنيه *kouniyè.*

Surnommer, پاژ نامه سر كسي گذاشتن *paj-namè sèré kèci gouzachtèn*, لقب گذاشتن *lèqèb gouzachtèn*, pr. t. *laqab guzachtèn.*

Surnuméraire, adj. des 2 g., خارج از عدد معيّن *kharèdj èz 'èdèdé mou'èiyèn.*

Surpasser, v. a. être plus haut, بلندتر بودن *boulènd-tèr boudèn*; — au fig. être au dessus de quelqu'un, برتـر بودن *bèr-tèr boudèn*, گذشتن *gouzèchtèn*, برترى داشتن *bèr-tèri dachtèn*, تفوّق داشتن *tèfèvvouq dachtèn*, فايق بـودن *fayèq boudèn*; — étonner, در شگفت انـداختن *dèr chèguèft èndakhtèn*, حيران كـردن *hèiran kèrdèn*; — surpassé, e, گذشته *gouzèchtè.*

Surpayer, v. a., گران خريدن *guèran khèridèn.*

Surplis, s. m., جامهٔ نماز كشيش *djamèyé nèmazé kèchich.*

Surplomb, s. m., خميدگى *khèmidègui*, كاجى *kèdji.*

Surplomber, v. n., خميد بودن *khèmidè boudèn.*

Surplus, s. m., زيادتى *ziadèti*, زيادى *ziadi*, a. فضله *fèzlè*, pr. t. *fazlè*; — au surplus, عـلاوه بر اين *'èlavè bèr ïn*, از اين گذشته *èz ïn gouzèchtè.*

SURPRENANT, E, adj., حیرت انگیز *hèirèt-ènguiz*, a. عجیب *'èdjib*, pr. t. *'adjib*, غریب *ghèrib*, pr. t. *gharib*.

SURPRENDRE, v. a. prendre sur le fait, حین ارتکاب بامری گرفتن *hiné èrtèkabé bè-èmri guèrèftèn*, ناگهان گرفتن *naguèhan guèrèftèn*, pr. t. *naguihan guiriftèn*, غفلةً گرفتن *ghèflètèn guèrèftèn*; — abuser, tromper, گول زدن *goul zèdèn*, فریب دادن *fèrib dadèn*; — surprendre le secret de quelqu'un, راز کسی‌را کشف کردن *razé kèci-ra kèchf kèrdèn*; — étonner, حیران کردن *hèiran kèrdèn*, بحیرت انداختن *bè-hèirèt èndakhtèn*; — se laisser surprendre, گول خوردن *goul khourdèn*, pr. t. *goul khordèn*; — surpris, e, étonné, در شگفت مانده *dèr chèguèft mandè*, pr. t. *dèr chiguift mandè*, a. حیران *hèiran*, pr. t. *haïran*; — trompé, گول خورده *goul-khourdè*, pr. t. *goul-khordè*.

SURPRISE, s. f. action de surprendre, V. SURPRENDRE; — signifie aussi étonnement, شگفت *chèguèft*, a. حیرت *hèirèt*, pr. t. *haïrèt*.

SURSAUT, s. m., سراسیمه *sèracimè*; — s'éveiller en sursaut, سراسیمه از خواب بیدار شدن *sèracimè èz khab bidar choudèn*.

SURSÉANCE, s. f., a. مهلت *meuhlèt*, pr. t. *mihlèt*, تأخیر *tè'èkhir*, pr. t. *ta'khir*.

SURSEMER, v. a., بر تخم کاشته تخم دیگر کاشتن *bèr tokhmé kachtè tokhmé diguèr kachtèn*.

SURSEOIR, v. a., بتأخیر انداختن *bè-tè'èkhir èndakhtèn*, بعهدهٔ تأخیر انداختن *bè-'euhdèyé tè'èkhir èndakhtèn*.

SURSIS, s. m., a. مهلت *meuhlèt*, pr. t. *mihlèt*.

Surtaux, s. m., ازدیاد مالیات *èzdiadé maliat.*

Surtaxe, s. f., ضمیمهٔ مالیات *zèmimèyé maliat.*

Surtaxer, v. a., مالیاترا زیاد کردن *maliat-ra ziad kèrdèn.*

Surtout, adv., بویژه *bè-vijè*, با خصوص *ba khouçous*, a. خصوصاً *khoucoucèn*, pr. t. *khouçouça*, على الخصوص *'èlèl-khouçous*, pr. t. *'alal-khouçous.*

Surtout, s. m. habit de dessus, بالا پوش *bala-pouch.*

Surveillance, s. f., نگاه بانی *nègah-bani.*

Surveillant, e, نگاهبان *nègah-ban*, a. ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir.*

Surveiller, v. a., پاییدن *payidèn*, نگاهبانی کردن *nègah-bani kèrdèn.*

Survenance, s. f., a. ظهور غیر مترقب *zouhouré ghèiré moutèrèqqèb*, pr. t. *zouhouri ghaïri mutèraqqib.*

Survenant, e, adj., آیندهٔ بعد *âyèndèyé bè'èd.*

Survendre, v. a., گران فروختن *guèran fouroukhtèn*, pr. t. *guiran furoukhtèn.*

Survenir, v. n., پیدا شدن *pèida choudèn*, ظهور کردن *zouhour kèrdèn*; — survenu, e, پیدا شده *pèida-choudè*, ظهور کرده *zouhour-kèrdè.*

Survider, v. a., از رویش بر داشتن *èz rouï-èch bèr dachtèn.*

Survie, s. f., زنده بودن بعد از وفات دیگری *zèndè boudèné bè'èd èz vèfaté diguèri.*

Survivance, s. f., a. حق الاستخلاف على منصب المتوفى *hèqq-oul-èstèkhlaf 'èla mènsèb-oul-moutèvèffa*, pr. t. *haqq-ul-istikhlaf 'ala mansib-ul-mutèvèffa.*

Survivancier, s. m., a. ذو حق الاستخلاف على منصب المتوفى *zou hèqq-oul-èstèkhlaf 'èla mènsèb-oul-moutè-*

vèffa, pr. t. *zou haqq-ul-istikhlaf 'ala mansib-ul-mutèvèffa.*

Survivant, e, adj. et s., زنده مانده بعد از وفات دیگری *zèndè-mandè bè'èd èz vèfaté diguèri.*

Survivre, v. n., زنده ماندن بعد از فوت دیگری *zèndè man-dèn bè'èd èz foouté diguèri.*

Sus, prépos. sur, رو *rou*, بر *bèr*, a. علی *'èla*, pr. t. *'ala*; — en sus, علاوه بر این *'èlavè bèr în.*

Susceptibilité, s. f., زود رنجی *zoud-rèndji.*

Susceptible, adj. des 2 g. capable de recevoir certaine qualité, پذیر *pèzir*, a. قابل *qabèl*, pr. t. *qabil*, مستعد *moustè'èdd*; — la matière est susceptible de toutes sortes de formes, مادّه قابل اختلاف صور است *maddè qabèlé èkhtèlafé souvèr èst*; — susceptible d'améliora-tion, اصلاح پذیر *èslah-pèzir*; — qui est facile à of-fenser, زود رنج *zoud-rèndj.*

Susciter, v. a. faire naître, en parlant des hommes ex-traordinaires que Dieu envoie sur la terre, فرستادن *fouroustadèn*, pr. t. *firistadèn*, مبعوث کردن *mèb'ous kèrdèn*; — faire naître à quelqu'un des embarras, فراهم آوردن *fèrahèm âvourdèn.*

Suscription, s. f., سرنامه *sèr-namè*, ورنامه *vèr-namè*, a. عنوان *'ounvan.*

Susdit, e, adj , a. مزبور *mèzbour*, مذکور *mèzkour*, pr. t. *mèzkiour*, مرقوم *mèrqoum*, مشار الیه *mouchar-ilèih*, مومی الیه *mouma-ilèih*, معزّی الیه *mou'èzzi-ilèih.*

Suspect, e, adj., a. مشکوك *mèchkouk*, pr. t. *mèchkiouk*, مظنون *mèznoun*, pr. t. *maznoun.*

Suspecter, v. a., بـد گمـان بـردن *bèd-gouman bourdèn*, بـد گمان داشتن *bèd-gouman dachtèn*, شـبـهـه داشتن *choubhè dachtèn*; — suspecté, e, مظنون شده *mèznoun-choudè*, a. مظنون *mèznoun*, pr. t. *maznoun*.

Suspendre, v. a. soutenir en l'air, آويـاخـتـن *âvikhtèn*, معلّق كـردن *mou'èllèq kèrdèn*; — signifie aussi surseoir, différer, V. Surseoir et Différer; — suspendu, e, آويـاخـتـه *âvikhtè*, آويزان *âvizan*, a. معلّق *mou'èllèq*, pr. t. *mou'allaq*.

Suspens (en), adv., a. معوّق *mou'èvvèq*, pr. t. *mou'avvaq*.

Suspensif, ive, adj., a. باعـث الـتـأخير *ba'ès-out-tè'èkhir*, pr. t. *ba'is-ut-tè'èkhir*, موجب التأخير *mooudjèb-out-tè'èkhir*, pr. t. *moudjib-ut-tè'èkhir*, معوّق *mou'èvvèq*, pr. t. *mou'avviq*.

Suspension, s. f. action de suspendre, a. آويختن *âvikhtèn*, a. تعـلـيـق *tè'èliq*. pr. t. *ta'liq*; — état de ce qui est suspendu, آويختگى *âvikhtègui*; — cessation d'opération, a. تعويق *tè'èviq*, pr. t. *ta'viq*, تـأخير *tè'èkhir*; — support suspendu dans lequel on met une lampe, آويز *âviz*; — suspension d'armes, a. متاركه *moutarèkè*; interdiction pour un temps, a. منع موقّت *mèn'é mouvèqqèt*, pr. t. *mèn'i mouvaqqat*.

Suspensoir, s. m., صفن بند *sèfèn-bènd*.

Suspicion, s. f., بـدگمانـى *bèd-goumani*, a. سوء ظنّ *sou'é zènn*, pr. t. *sou'i zann*; — être en suspicion, بـمعـرض بـدگـمـانـى افتادن *bè-mè'èrèzé bèd-goumani ouftadèn*, در مـعـرض سـوء ظنّ مردم بودن *dèr mè'èrèzé sou'é zènné mèrdoum boudèn*.

Sustentation, s. f., پرورش *pèrvèrèch*, خوراك *khourak*, a. قوت *qout*.

Sustenter, v. a., پروردن *pèrvèrdèn*, پرورانیدن *pèrvèranidèn*, خوراك دادن *khourak dadèn*, غذا دادن *ghèza dadèn*.

Suture, s. f., درز كاسهٔ سر *dèrzé kacèyé sèr*.

Suzerain, **e**, adj., بزرگ *bouzourg*, آقا *âqa*, *âga*, a. متبوع *mètbou'*, pr. t. *matbou'*.

Suzeraineté, s. f., آقائی *âqayi*, pr. t. *âgayi*, a. متبوعیت *mètbou'iyèt*, pr. t. *matbou'iyèt*.

Svelte, adj. des 2 g., باریك *barık*, نازك اندام *nazèk-èndam*, p. t. نازك *nazèk*, pr. t. *nazik*, a. خفیف *khèfif*, pr. t. *khafif*; — une taille svelte, نازك اندام *nazèk èndam*, pr. t. *nazik èndam*.

Sycomore, s. m., انجیر آدم *èndjiré âdèm*. a. جمّیز *djèmmèyèz*, pr. t. *djèmmèïz*.

Sycophante, s. m. fourbe, menteur, نا درست *na-droust*, نابكار *na-bè-kar*, pr. t. *na-bè-kiar*; — délateur, a. نمّام *nèmmam*, غمّاز *ghèmmaz*, pr. t. *ghammaz*.

Syllabaire, s. m., كتاب الف با *kètabé èlèf-ba*.

Syllabe, s. f., a. جزء كلمه *djouz'é kèlèmè*, pr. t. *djuz'i kèlimè*, pl. اجزاء كلمه *èdjza'é kèlèmè*, pr. t. *èdjza'i kèlimè*.

Syllabique, adj. des 2 g., متعلّق باجزاء كلمات *moutè'èllèq bè-èdjza'é kèlèmat*.

Syllogisme, s. m., a. قیاس *qiyas*; — règles du syllogisme, قواعد قیاس *qèva'èdé qiyas*, pr. t. *qava'idi qiyas*.

Syllogistique, adj. des 2 g., a. قیاسی *qiyaci*.

Sylphe, s. m., پری *pèri*, a. جنّ *djènn*, pr. t. *djïnn*.

Symbole, s. m., نشانه *nèchanè*, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, علامت *'èlamèt*, pr. t. *'alamèt*, pl. علامات *'èlamat*, pr. t. *'alamat*, صورت *sourèt*, pl. صور *souvèr*; — les symboles sacrés, a. آيات المناسك المقدّسه *âyat-oul-mounacèk-oul-mouqèddècè*, pr. t. *âyat-èl-munacik-èl-mouqaddècè*; — formulaire qui contient les principaux articles de la foi, a. كتاب اصول دين *kètabé ouçoulé dîn*, pr. t. *kitabi ouçouli dîn*.

Symbolique, adj. des 2 g., a. مبيّن الصورت المثاليّه *moubèiyèn-ous-sourèt-oul-mèçalié*.

Symboliser, v. n., مناسبت داشتن *mounacèbèt dachtèn*, pr. t. *munacibèt dachtèn*.

Symétrie, s. f., a. قرينه *qèrinè*, pr. t. *qarinè*, a. تناسب *tènaçoub*, هندام *hèndam*.

Symétrique, adj. des 2 g., با قرينه *ba qèrinè*, a. متناسب *moutènacèb*, pr. t. *mutènacib*.

Symétriquement, adv., با قرينه *ba qèrinè*, بقرينه *bè-qèrinè*, a. بالتناسب *bèt-tènaçoub*, pr. t. *bit-tènaçub*.

Symétriser, v. n., قرينه بودن *qèrinè boudèn*, مناسب همديكر بودن *mounacèbé hèm-diguèr boudèn*.

Sympathie, s. f. rapport qui existe entre certains corps éloignés, a. امتزاج طبيعى *èmtèzadjè tèbi'i*, pr. t. *imtizadji tabi'i*; — penchant instinctif qui attire deux personnes l'une vers l'autre, ميل طبيعى *mèilé tèbi'i*, pr. t. *mèili tabi'i*, جذب محبّت *djèzbé mouhèbbèt*, pr. t. *djazbi mouhabbèt*, ميل و رغبت *mèil-ou-règhbèt*, pr. t. *mèil-u-raghbèt*.

Sympathique, adj. des 2 g., محبّت انگيز *mouhèbbèt-èn-*

guiz, دلربا *dèl-rouba*, a. جاذب *djazèb*, pr. t. *djazib*, جاذب القلوب *djazèb-oul-qouloub*, pr. t. *djazib-ul-qouloub.*

SYMPATHISER, v. n., امتزاج كردن *èmtèzadj kèrdèn*, با هم امتزاج كردن *ba hèm èmtèzadj kèrdèn*, pr. t. *ba hèm imtizadj kièrdèn.*

SYMPHONIE, s. f., فرودست *fèrou-dèst*, هم آهنگى *hèm-âhèngui.*

SYMPHONISTE, s. m., سازنده *sazèndè.*

SYMPHYSE, s. f., پيوندگاه استخوان *pèivènd-gahé èstoukhan.*

SYMPTOMATIQUE, adj. des 2 g., a. عارضى *'ârèzi*, pr. t. *ârizi.*

SYMPTÔME, s. m., علامت ناخوشى *'èlamèté na-khochi*; — au fig. indice, présage, نشانه *nèchanè*, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a. علامت *'èlamèt*, pr. t. *'alamèt*, pl. علامات *'èlamat*, pr. t. *'alamat*, اشاره *èchare*, pr. t. *icharè*, دليل *dèlil.*

SYNAGOGUE, s. f., معبد يهودان *mè'èbèdé yèhoudan*, معبد جهودان *mè'èbèdé djèhoudan.*

SYNALÈPHE, s. f. terme de gram., a. ادغام *èdgham*, pr. t. *idgham*, اجتماع كلمتين *èdjtèma'é kèlèmètèin*, pr. t. *idjtima'i kèlimètèin.*

SYNALLAGMATIQUE, adj. des 2 g., a. حاوى بتعهّد طرفين *havi bè-tè'èhhoudé tèrèfèin*, pr. t. *havi bè-tè'èhhudi tarafèin.*

SYNALLAGMATIQUEMENT, adj., a. بوجه تعهّد طرفين *bè-vèdjhé tè'èhhoudé tèrèfèin.*

Synarthrose, s. f. terme d'anat., بندگاه استخوان *bènd-gahé èstoukhan.*

Synchondrose, s. f. terme d'anat., a. ملتقی الغضروفین *moultèqi-oul-ghèzroufèin.*

Synchrone ou **Isochrone**, adj. des 2 g., هموقت *hèm-vèqt,* در وقت واحد وقوع یافته *dèr vèqté vahèd vouqou'-yaftè.*

Synchronisme, s. m., a. وقوع فی وقت واحد *vouqou' fi vèqté vahèd*, pr. t. *vuqou' fi vaqti vahid.*

Syncope, s. f. défaillance, بی خودی *bi khoudi,* غش *ghèch*; — tomber en syncope, بی خود افتادن *bi khoud ouftadèn,* غش کردن *ghèch kèrdèn*; — terme de gram., حذف *hèzf*, pr. t. *hazf.*

Syncoper, v. a., حذف کردن *hèzf kèrdèn*; — syncopé, e, حذف شده *hèzf-choudè.*

Syncrétisme, s. m., a. توافق مذاهب مختلفه *tèvafouqé mèzahèbé moukhtèlèfè*, pr t. *tèvafuqi mèzahibi moukhtèlifè.*

Syndic, s. m., a. وکیل *vèkil*, pl. وکلا *voukèla.*

Syndical, e, adj., a. وکیلی *vèkili.*

Syndicat, s. m., a. وکالت *vèkalèt*, pr. t. *vèkialèt.*

Synecdoque, s. f., terme de rhétorique. کنایه pr. t. *kè-nayè*, pr. t. *kinayè.*

Synévrose, s. f. terme d'anat., کرکرانك بندگاه استخوان *kèrguèranèké bènd-gahé èstoukhan.*

Synodal, e, adj., متعلّق بکنگاج کشیشان *moutè'èllèq bè-koungadjé kèchichan.*

Synode, s. m. مجلس کشیشان *mèdjlècé kèchichan,* اجلاس رهبانان *èdjlacé rouhbanan.*

Synonyme, adj. des 2 g., هم معنى *hèm-mè'èni*, pr. t. *hèm-ma'ana*, يك معنى *yèk-mè'èni*, a. مترادف المعنا *moutè-radèf-oul-mè'èna*, pr. t. *mutèradif-ul-ma'ana*; — s., a. لفظ مترادف *lèfzé moutèradèf* pr. t. *lafzi mutèra-dif*, pl. الفاظ مترادفه *èlfazé moutèradèfè*, pr. t. *èlfazi mutèradifè*.

Synonymie, s. f., هم معنى بودن الفاظ *hèm-mè'èni bou-dèné èlfaz*.

Synoptique, adj. des 2 g., فهرست محتوى بر اجمال مضامين *fèhrèsté mouhtèvi bèr èdjmalé mèzamïn*, pr. t. *fihristi muhtèvi bèr idjmali mazamïn*.

Synoque, adj. et s. f. terme de méd., fièvre continue, تب لازم *tèbé lazèm*, a. حمّا لازمه *houmma'é lazèmè*, pr. t. *houmma'i lazimè*.

Synovie, s. f. terme de méd., رطوبت لزجت *routoubèté lèzdjèt*, pr. t. *routoubèti lèzdjèt*.

Syntaxe, s. f., a. ترتيب كلمات *tèrtibé kèlèmat*, pr. t. *tèr-tibi kèlimat*, النحو *èn-nèhv*, نحو *nèhv*.

Synthèse, s. f. terme didactique,., فن انشاكرى *fènné èncha-guèri*, pr. t. *fènni ïncha-guiri*, فن ربط كلمات *fènné rèbté kèlèmat*, a. اصول تأليف *ouçoulé tè'èlif*, pr. t. *oçouli tè'èlif*; — terme de pharmacie, composition, a. تركيب *tèrkib*.

Synthétique, adj. des 2 g., a. تركيبى *tèrkibi*, تأليفى *tè'èlifi*.

Syphilis, s. f., كوفت *kouft*, a. آكله *âkèlè*.

Syphilitique, adj. des 2 g., كوفتى *koufti*.

Syriaque, adj., سريانى *souriani*, pr. t. *sèriani*.

Syrie, s. f. contrée, شامات *chamat*, برّ شام *bèrré cham*, a. شام *cham*.

Syrien, ne, adj., a. اهل شام *èhlé cham*, pr. t. *ahli cham*, شامی *chami*.

Systématique, adj. des 2 g., a. قاعدهٔ مقرّری *qa'èdèyé mouqèrrèri*.

Systématiquement, adv., از روی قاعدهٔ مقرّری *èz rouï qa'èdèyé mouqèrrèri*.

Système, s. m., a. قاعده *qa'èdè*, pr. t. *qa'idè*, pl. قواعد *qèva'èd*, pr. t. *qava'id*, اصول *ouçoul*, قرار *qèrar*, pr. t. *qarar*; — opinion, a. قیاس *qiyas*.

Systole, s. f. terme d'anat., a. حرکت انقباضیّه *hèrèkèté ènqèbaziyè*, pr. t. *harèkèti ïnqibaziyè*.

Syzygie, s. f. terme d'astron., a. تقارن و تقابل شمس و قمر *tèqaroun-ou-tèqaboulé chèms-ou-qèmèr*, pr. t. *tèqarun vè tèqabuli chèms-u-qamar*, اقتران شمس و قمر *èqtèrané chèms-ou-qèmèr*, pr. t. *iqtirani chèms-u-qamar*.

T

Ta, pron. poss. V. Ton.

Tabac, s. m., p. t. تونون، توتن *toutoun*, pr. t. *tutun*; — tabac de Chiraz, p. t. تنباکو *tèmbakou*; — p. t. tabac à priser, انفیّه *ènfiyè*; — marchand de tabac, توتونجی *toutoundji*, pr. t. *tutundji*.

Tabagie, s. f., جای مخصوص کشیدن چبوق و غلیان *djaï mèkhsoucé kèchidèné tchèbouq-ou-ghèlian*.

Tabarin, s. m. farceur, زنجکار *zèndj-kar*, a. مسخره *mèskhèrè*, pr. t. *maskhara*, مضحک *mouzhèk*,

pr. t. *mouzhik*, مــقــلّــد *mouqèllèd*, pr. t. *mouqallid*.

Tabarinage, s. m., زنج *zèndj*, مسخرگی *mèskhèrègui*, لاغ *lagh*.

Tabatière, s. f., انفيّه دان *ènfiyè-dan*.

Tabellion, s. m., نويسندهٔ دهاتی *nèvicèndèyé dèhati*.

Tabellionnage, s. m., شغل نويسندهٔ دهاتی *choughlé nèvicèndèyé dèhati*.

Tabernacle, s. m. خرگاه *khèrgah*, a. خيمه *khèimè*, pr. t. *khaïmè*, pl. خيمات *khèimat*, pr. t. *khaïmat*, خيام *khiam*.

Tabide, adj. des 2 g. terme de méd., بغايت لاغر *bè-ghayèt laghèr*, a. نحيف *nèhif*, pr. t. *nahif*.

Tabis, s. m., تافتهٔ موجدار *taftèyé mooudj-dar*, خارای موج موج *kharaï mooudj-mooudj*.

Tabiser, v. a., موجدار كردن *mooudj-dar kèrdèn*; — tabisé, e, موجدار *mooudj-dar*.

Tablature, s. f., دفتر خطّ موسيقی *dèftèré khèttlé mouciqi*, pr. t. *dèftèri khatti mouciqi*.

Table, s. f., ميز *miz*, a. t. سفره *soufrè*, pr. t. *sofra*, (en persan ce dernier mot est employé dans le sens de nappe); — table à manger, ميز سفره خانه *mizé soufrè-khanè*; — mettre la table, سفره انداختن *soufrè èndakhtèn*, (litt. jeter la nappe); — se mettre à table, سر سفره نشستن *sèré soufrè nèchèstèn*, pr. t. *sèri sofra nichèstèn*; — se lever de table, از سر سفره بر خواستن *èz sèré soufrè bèr khastèn*; — signifie aussi bonne ou mauvaise chère, خوراك *khourak*, pr. t. *khorak*, خوردنی *khourdèni*, pr. t. *khordèni*, a. طعام *tè'âm*, pr. t. *ta'âm*,

غذا *ghèza*, pr. t. *ghida*; — bonne table, خوراك خوب *khouraké khoub*, pr. t. *khoraki khob*, طعلم خوب *tè'âmi khoub*, pr. t. *ta'âmi khob*; — lame de métal, de pierre etc., تخته *tèkhtè*, pr. t. *takhta* a. لوح *loouh*, pr. t. *lèvh*, pl. الواح *èlvah*; — tables, les deux lames osseuses qui composent le crâne, هر دو پهلوی استخوان كاسهٔ سر *hèr dou pèhlouï èstoukhané kacèyé sèr*, a. جدران *djèdran*; — table d'un livre, a. فهرس *fèhrès*, pr. t. *fihris*, فهرست *fèhrèst*, pr. t. *fihrist*; — table astronomique, a. زيج *zidj*, pl. زايجه *zaïdjè*; — table de trictrac, تخته نرد *tèkhtè-nèrd*, pr. t. *takhta-nard*.

Tableau, s. m., نگار *nègar*, pr. t. *niguiar*, a. تصوير *tèsvir*, pr. t. *tasvir*, pl. تصويرات *tèsvirat*, pr. t. *tasvirat*, ou تصاوير *tèçavir*, نقش *nèqch*, pr. t. *naqch*, صورت *sourèt*, pl. صور *souvèr*; — au fig. représentation d'une chose, a. وصف *vèsf*, pr. t. *vasf*, بيان *bèyan*; — faire le tableau, le portrait d'une personne, la copie de quelque chose, وصف كردن *vèsf kèrdèn*, pr. t. *vasf kièrdèn*, بيان كردن *bèyan kèrdèn*.

Tabler, v. n. se dit au trictrac pour caser V. Caser; — au fig. compter sur, اعتماد كردن *è'ètèmad kèrdèn*, اميد داشتن *oumid dachtèn*.

Tabletier, ière, s., a. خرّاط *khèrrat*, pr. t. *kharrat*.

Tablette, s. f., تاخچه *takhtchè*, a. راف *raf*, pl. رفوف *roufouf*.

Tabletterie, s. f., تخته نرد سازى *tèkhtè-nèrd-sazi*, pr. t. *takhta-nard-sazi*.

TABLIER, s. m., پیش‌دامن *pich-damèn*, a. فوته *foutè*, pr. t. *fouta*.

TABLOIN, s. m., سکوی توپ *sèkouï toup*.

TABOURET, s. m., اسکملی *èskèmli*.

TAC, s. m. maladie des moutons, آبلهٔ گوسفندان *âbèlèyé gousfèndan*.

TACHE, s. f., لکه *lèkè*, a. شایبه *chaïbè*, pl. شوایب *chèvayèb*, pr. t. *chèvaïb*.

TÂCHE, s. f. ouvrage qu'on donne à faire, کار *kar*, a. عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl*; — donner une tâche à quelqu'un, بکسی کار دادن *bè-kèci kar dadèn*; — prendre à tâche, گردن گرفتن *guèrdèn guèrèftèn*, بعهده گرفتن *bè-'euhdè guèrèftèn*.

TACHER, v. a., faire une tache, salir, چرك كردن *tchèrk kèrdèn*, لکه دار کردن *lèkè-dar kèrdèn*, آلوده کردن *âloudè kèrdèn*; — taché, e, لکه شده *lèkè-choudè*; — au fig. blesser l'honneur, de quelqu'un, آلوده کردن *âloudè kèrdèn*, عرض کسی را هتك کردن *'èrzé kèci-ra hètk kèrdèn*; — se tacher, لکه دار شدن *lèkè-dar choudèn*.

TÂCHER, v. n. faire des efforts, کوشش کردن *kouchèch kèrdèn*, کوشیدن *kouchidèn*, دست و پا زدن *dèst-ou-pa zèdèn*, تغلّی کردن *tèghèlla kèrdèn*, چغیدن *tchèghidèn*, جدّ و جهد کردن *djèdd-ou-djèhd kèrdèn*, سعی کردن *sè'i kèrdèn*, pr. t. *sa'i kièrdèn*, اهتمام کردن *èhtèmam kèrdèn*, pr. t. *ihtimam kièrdèn*.

TACHETER, v. a., خال خال کردن *khal-khal kèrdèn*, خالدار کردن *khal-dar kèrdèn*, منقّط کردن *mounèqqèt kèrdèn*;

— tacheté, e, خال خال *khal-khal*, خالدار *khal-dar*, a. منقط *mounèqqèt*, pr. t. *munaqqat*.

Tachygraphe, s. m., اختصار نویس *èkhtèçar-nèvis*, pr. t. *ikhtiçar-nèvis*.

Tachygraphie, s. f., اختصار نویسی *èkhtèçar-nèvici*, زود نویسی *zoud-nèvici*.

Tacite, adj. des 2 g., a. ضمنی *zèmni*, pr. t. *zimni*.

Tacitement, adv., a. ضمنا *zèmnèn*, pr. t. *zimnèn*.

Taciturne, adj. des 2 g., کم حرفزن *kèm-hèrf-zèn*, pr. t. *kièm-harf-zèn*, خاموشی گزین *khamouchi-gouzīn*, a. ساکت *sakèt*, pr. t. *sakit*.

Taciturnité, s. f., خاموشی *khamouchi*, کم گویی *kèm-gouyi*, a. سکوت *soukout*, pr. t. *sukiout*.

Tact, s. m., پرواس *pèrvas*, a. لمس *lèms*, لامسه *lamècè*, pr. t. *lamiça*, قوهٔ لامسه *qouvvèyé lamècè*, pr. t. *gouvvèï lamiça*; — au fig. jugement fin, a. سلیقه *sèliqè*, pr. t. *saliqa*, مذاق *mèzaq*.

Tacticien, s. m., شخص ماهر در آراستن صفوف لشکر *chèkhsé mahèr dèr ârastèné soufoufé lèchkèr*.

Tactile, adj. des 2 g., پرواسیدنی *pèrvacidèni*, a. ممکن اللمس *moumkèn-oul-lèms*, pr. t. *mumkīn-ul-lèms*.

Tactique, s. f., فن صفوف آرائی *fènné soufouf-ârayi*, فن تصفیف لشکر *fènné tèsfifé lèchkèr*.

Taffetas, s. m., تافته *taftè*.

Tafia, s. m., عرق شکر *'èrèqé chèkèr*.

Taie, s. f., رویهٔ بالش *rouèyé balèch*, رویهٔ بالین *rouèyé balīn*; — tache, لکه *lèkè*.

Taillable, adj. des 2 g., خراجگذار *khèradj-gouzar*, ماليات بده *maliat-bèdè*.

Taillade, s. f., زخم *zèkhm*, a. جرح *djèrh*, pr. t. *djarh*, pl. جروح *djourouh*.

Taillader, v. a., بريدن *bouridèn*, قطع كردن *qèt' kèrdèn*, تكه كردن *tèkè kèrdèn*, شق كردن *chèqq kèrdèn*.

Taillanderie, s. f., آهنگرى *âhèn-guèri*.

Taillandier, s. m., آهنگر *âhèn-guèr*, a. حدّاد *hèddad*, pr. t. *haddad*.

Taillant, s. m., تيزنا *tizna*.

Taille, s. f. tranchant d'une épée, V. **Taillant**; — coupe, برش *bourèch*; — en parlant des pierres on emploie en turc et en persan le mot تراش *tèrach*; — la taille d'un diamant, تراش الماس *tèraché èlmas*; — la taille des arbres, پيرايش درختان *pirayèché dèrèkhtan*; — terme de chirurgie, opération de la pierre, در آوردن سنگ مثانه *dèr âvourdèné sèngué mèçanè*, a. خرق مثانه *khèrqé mèçanè*, pr. t. *kharqi mèçanè*; — structure du corps, اندام *èndam*, a. قدّ *qèdd*, pr. t. *qadd*, قامت *qamèt*; — terme de finances, ماليات *maliat*, گزيت *guèzit*, a. خراج *khèradj*, pr. t. *kharadj*.

Tailler, v. a. couper, بريدن *bouridèn*, قطع كردن *qèt' kèrdèn*; — en parlant de pierres ou de plumes, تراشيدن *tèrachidèn*, تراش كردن *tèrach kèrdèn*; — en parlant des arbres, شاخ درختان بريدن *chakhé dèrèkhtan bouridèn*, پيراستن درختان *pirastèné dèrèkhtan*; — tailler en morceaux, تكه تكه كردن *tèkè-tèkè kèrdèn*, pr. t. *tikè-tikè kièrdèn*; — taillé, e, بريده

bouridè, تـراشيـده *tèrachidè*, پيراسته *pirastè*; — bien taillé, bien fait, خوش اندام *khoch-èndam.*

Tailleur, s. m., درزى *dèrzi*, a. خـيّـاط *khèiyat*, pr. t. *khaïyat.*

Taillis, s. m., جنگل مخصوص بـرش درخـتـان *djènguèlé mèkhsoucé bourèché dèrèkhtan.*

Tailloir, s. m., تـخـتـهٔ گـوشـت بـرى *tèkhtèyé goucht-bouri.*

Taillon, s. m. impôt analogue à la taille, V. Taille dans ce sens.

Tain, s. m., جـيـوهٔ پشت آينـه *djivèyé pouchté âïnè*, ورق ارزيز *vèrèqé èrziz.*

Taire, v. a., نگفتن *nè-goftèn*, كتمان كردن *kètman kèrdèn*; — se taire, خاموش ماندن *khamouch mandèn*, خاموشى اختيار كردن *khamouchi èkhtiar kèrdèn*, سكوت كـردن *soukout kèrdèn*; — faire taire, اسـكـات كـردن *èskat kèrdèn.*

Taisson, s. m. blaireau V. Blaireau.

Talc, s. m., زرورق *zèrvèrèq*, a. طلق *tèlq*, pr. t. *tilq*, تلك *tèlk*, pr. t. *tilk.*

Talent, s. m. don de la nature, هنر *hounèr*, pr. t. *hunèr*, a. استعداد *èstè'èdad*, pr. t. *isti'dad*; — capacité, habileté, a. قـابليّت *qabèliyèt*, pr. t. *qabiliyèt*, معـرفـت *mè'èrèfèt*, pr. t. *ma'rifèt*, pl. مـعـارف *mè'ârèf*, pr. t. *mè'ârif.*

Talion, s. m., a. قصاص *qèças*, pr. t. *qiças*; — appliquer la peine du talion, قصاص كردن *qèças kèrdèn.*

Talisman, s. m., a. طلسم *tèlèsm*, pr. t. *tilism*, طـلاسم *tè-*

lacèm, pr. t. *talacim*, طلسمات *tèlèsmat*, pr. t. *tilismat.*

Talismanique, adj. des 2 g., a. طلسمی *tèlèsmi*, pr. t. *tilismi.*

Talle, s. f., رشتاك *rèchtak.*

Taller, v. n., رشتاك رويیدن *rouyidèné rèchtak.*

Talmud, s. m., a. تلمود *sèlmoud*, تلمود *tèlmoud*, pr. t. *tèlmud.*

Taloche, s. f., سلّه *sèllè*, pr. t. *sillè.*

Talon, s. m., شتالنك *chètalèng*, پاشنهٔ پا *pachnèyé pa*; — le talon d'une chaussure, پاشنهٔ كفش *pachnèyé kèfch*; — être sur les talons de quelqu'un, از كسی منفك نشدن *èz kèci mounfèkk nè-choudèn*; — tourner les talons, گریختن *gourikhtèn*, فرار كردن *fèrar kèrdèn*, pr. t. *firar kièrdèn.*

Talonner, v. a., از عقب كسی افتادن *èz 'èqèbé kèci ouftadèn*, پشت سر كسی رفتن *pouchté sèré kèci rèftèn*; — au fig. importuner, به تنك آوردن *bè-tèng âvourdèn*, بستوه آوردن *bè-soutouh âvourdèn.*

Talus, s. m., شیب *chib*, شیو *chiv*, سرازیری *sèra-ziri.*

Taluter, v. a. mettre en talus, شیب گونه ساختن *chibgounè sakhtèn.*

Tamarin, s. m., انبله *èmbèlè*, a. تمر *tèmr*, تمر هندی *tèmré hèndi*, pr. t. *tèmri hindi.*

Tamarinier, s. m., درخت تمر *dèrèkhté tèmr.*

Tambour, s. m., تبیره *tèbirè*, تبیر *tèbir*, كوس *kous*, دهل *douhoul*, pr. t. *duhul*, a. طبل *tèbl*, pr. t. *tabl*, pl. طبول *touboul*, ou اطبال *ètbal*, pr. t. *atbal*; — battre le tam-

bour, دهل زدن *douhoul zèdèn*, pr. t. *duhul zèdèn*, طبل زدن *tèbl zèdèn*; — signifie aussi celui qui bat le tambour, طبل زن *tèbl-zèn*, تبیره زن *tèbirè-zèn*, دهل زن *douhoul-zèn*; — tambour de basque, دایره *daïrè*, a. دفّ *dèff*, pl. دفوف *doufouf*, pr. t. *dufouf*.

Tambourin, s. m., تنبك *toumbèk*, a. کوبه *koubè*.

Tambouriner, v. n., طبل زدن *tèbl zèdèn*, دهل زدن *douhoul zèdèn*.

Tambourineur, s. m., تنبکزن *toumbèk-zèn*, دهل زن *douhoul-zèn*.

Tamis, s. m., گرمه بیز *guèrmè-biz*, پرویزن *pèrvizèn*; — gros tamis, crible, غلبیر *ghèlbir*, a. غربال *ghèrbal*, pr. t. *ghirbal*, pl. غرابیل *ghèrabil*, pr. t. *gharabil*.

Tamiser, v. a., بیاختن *bikhtèn*, الك کردن *èlèk kèrdèn*.

Tampon, s. m., ربوسه *roubouçè*, سربند *sèr-bènd*.

Tamponner, v. a., سربند گذاشتن *sèr-bènd gouzachtèn*, سرش گرفتن *sèrèch guèrèftèn*; — tamponné, e, سرش گرفته شده *sèrèch-guèrèftè-choudè*, سرش بسته شده *sèrèch-bèstè-choudè*.

Tam-tam, s. m., a. زلّ *zèll*, pr. t. *zill*.

Tan, s. m., پوست درخت بلوط نرم کرده *pousté dèrèkht bèlout nèrm-kèrdè*.

Tanaisie, s. f. nom de plante, herbe aux vers, خولنجان *khoulèndjan*.

Tancer, v. a., نکوهش کردن *nèkouhèch kèrdèn*, سرزنش کردن *sèr-zènèch kèrdèn*.

Tandis que, pendant que, prépos., مادامیکه *ma-dami-ké*, هنگامیکه *hèngami-ké*.

TANDOUR, s. m., تنور *tènour.*

TANGAGE, s. m., حرکت کشتی از چپ براست و بر عکس *hèrèkèté kèchti èz tchèp bè-rast vè bèr 'èks.*

TANGENTE, s. f., a. خطّ ملاقی *khètté moulaqi*, pr. t. *khatti mulaqi.*

TANGUER, v. n., terme de marine, حرکت کردن کشتی از چپ براست و بر عکس *hèrèkèt kèrdèné kèchti èz tchèp bè-rast vè bèr 'èks.*

TANIÈRE, s. f., غال *ghal*, a. غار *ghar*, مغاره *mègharè*, pr. t. *magharè*, جحر *djèhr*, pr. t. *djahr*, pl. اجحار *èdjhar*, pr. t. *adjhar.*

TANNER, v. a., پیراستن پوست *pirastèné poust*, دبّاغی کردن *dèbbaghi kèrdèn*; — tanné, e, پیراسته *pirastè*, دباغت کرده *dèbaghèt-kèrdè*; — tanner au fig. ennuyer, (terme familier), به تنگ آوردن *bè-tèng âvourdèn*, بیزار کردن *bi-zar kèrdèn.*

TANNERIE, s. f., دبّاغخانه *dèbbagh-khanè.*

TANNEUR, s. m., پوست پیرا *poust-pira*, a. دبّاغ *dèbbagh*, pl. دبّاغین *dèbbaghïn.*

TANT, adv., این قدر *ïn qèdr*, pr. t. *ïn qadr*, چندین *tchèndïn*, چندان *tchèndan*; — il a tant d'amis que...., این قدر دوست دارد که *ïn qèdr doust darèd ké*; — aussi longtems que ..... tant que je vivrai, تا زنده ام *ta zèndè-èm*, مادامیکه زنده ام *ma-dami-ké zèndè-èm*; — quelque, هر قدر *hèr qèdr*, pr. t. *hèr qadr*; — pour tant qu'il soit petit, هر قدر کوچک باشد *hèr qèdr koutchèk bachèd*; — tant s'en faut, خیلی مانده *khèili mandè*; — pour tant que ce soit, هرچندکه *hèr-tchènd-*

ké; — tant que je pourrai, هر قدر بتوانم *hèr qèdr bè-tèvanèm*; — tant soit peu, اندکی *èndèki.*

TANTE, s. f., sœur du père, خواهر پدر *khahèré pèdèr*, a. عمّه *'èmmè*, pr. t. *'ammè*, pl. عمّات *'èmmat*, pr. t. *'ammat*; — sœur de la mère, خواهر مادر *khahèré madèr*, a. خاله *khalè.*

TANTÔT, adv., یکدقیقهٔ دیگر *yèk dèqiqèyé diguèr*, یکدقیقهٔ بعد از این *yèk dèqiqèyé bè'èd èz ïn*, pr. t. *yèk daqiqèï ba'd èz ïn*, a. الان *èlan*; — depuis peu, اندکی قبل از این *èndèki qèbl èz ïn*; — tantôt, conj. گاه *gah*, pr. t *guiah*, a. بعضاً *bè'èzèn*, pr. t. *ba'zèn*; — il est tantôt d'un avis tantôt d'un autre, رایش گاه این طور است گاه آن طور *rè'èï-èch gah ïn toour-èst gah ân toour*, pr. t. *ra'ï-èch guiah ïn tèvr-èst guiah ân tèvr.*

TAON, s. m., خرمگس *khèr-mèguès.*

TAPAGE, s. m., خروش *khourouch*, هنگامه *hèngamè*; — faire du tapage, هنگامه بر پا کردن *hèngamè bèr pa kèrdèn.*

TAPAGEUR, EUSE, s., هنگامه انگیز *hèngamè-ènguiz.*

TAPE, s. f., زنشی *zènèchi*, سیلی *sili*, سلّه *sèllè*, pr. t. *sillè.*

TAPER, v. a , زدن *zèdèn*; — enfoncer en frappant, سپختن *soupoukhtèn.*

TAPINOIS, (EN), پنهان *pounhan*, pr. t. *pènhan*, در خفیه *dèr khoufiyè.*

TAPIR, (SE), خودرا طپاندن *khoud-ra tèpandèn*, پنهان شدن *pounhan choudèn*; — tapi, e, خودرا طپانده *khoud-ra-tèpandè*, پنهان شده *pounhan-choudè.*

Tapis, s. m., t. p. قالی *qali*, خالی *khali*, pr. t. *hali*, a. فرش *fèrch*; — petit tapis, قالیچه *qalitchè*, pr. t. *qalidjè* ou *halidjè*, a. سجاده *sèdjdjadè*; — au fig. mettre sur le tapis, بمیان آوردن *bè-mian âvourdèn*.

Tapisser, v. a. orner de tapisserie, بدیوار کاغذ چسپاندن *bè-divar kaghèz tchèspandèn*; — tapissé, e, کاغذ چسپانده *kaghèz-tchèspandè*.

Tapisserie, s. f. travail à l'aiguille, سوزندوزی *souzèndouzi*.

Tapissier, ière, s., سازندهٔ اسباب خانه *sazèndèyé èsbabé khanè*.

Tapoter, v. a., آهسته آهسته زدن *âhèstè-âhèstè zèdèn*.

Taquin, e, adj., a. لجوج *lèdjoudj*, pr. t. *ludjoudj*, مناکف *mounakèf*.

Taquiner, v. a., سر بسر گذاشتن *sèr bè-sèr gouzachtèn*, لجاجت کردن *lèdjadjèt kèrdèn*.

Taquinerie, s. f., a. لجاجت *lèdjadjèt*.

Tarabuster, v. a., درد سر دادن *dèrdé sèr dadèn*.

Taraud, s. m., میل بزرگ جهت ساختن مهرهٔ پیچ *milé bouzourg djèhèté sakhtèné mèuhrèyé pitch*.

Tarauder, v. a., سوراخ کردن مهرهٔ پیچ *sourakh kèrdèné mèuhrèyé pitch*.

Tard, adv. de temps, دیر *dir*, دیر وقت *dir vèqt*; — il est tard, دیر است *dir-èst*; — arriver tard, venir tard, دیر آمدن *dir âmèdèn*, دیر رسیدن *dir rècidèn*.

Tarder, v. n., mettre du retard, دیر کردن *dir kèrdèn*; — v. impers. désirer ardemment., il me tarde, دلم میخواهد *dèl-èm mi-khahèd*.

Tardif, ive, adj., دیر آینده *dir-âyèndè*, دیر کننده *dir-kounèndè*, پس از وقت *pès èz vèqt.*

Tardivement, adv., دیر *dir.*

Tardiveté, s. f. terme de jardinage, دیر رسیدن محصول *dir rècidèné mèhsoul.*

Tare, s. f. déchet, défaut d'une marchandise, کاست *kast*, pr. t. *kiast*, کاهش *kahèch*, pr. t. *kiahèch*, a. کسر *kèsr*, نقصان *nouqsan*, pr. t. *noqsan.*

Taré, e, adj., a. خراب *khèrab*, pr. t. *kharab*, ضایع *zayè'*, pr. t. *zayi'*, معیوب *mè'èyoub*, pr. t. *ma'youb*; — en parlant des personnes, بد نام *bèd-nam*, a. مذموم *mèzmoum.*

Tarentule, s. f., a. رتیل *routèil*, رتیلا *routèila.*

Tarer, v. a., کم آوردن *kèm âvourdèn*, کسر آوردن *kèsr âvourdèn*; — peser, کشیدن *kèchidèn*, سنجیدن *sèndjidèn.*

Targette, s. f., چفت *tchèft*, چفت در *tchèft-dèr.*

Targuer, (se), se prévaloir de, مفاخرت کردن *moufakhèrèt kèrdèn.*

Tarière, s. f., grosse vrille, مته *mètè*, a. مثقب *mèsqèb*, pr. t. *masqab.*

Tarif, s. m., بار نامه *bar-namè*, بار نامج *bar-namèdj*, a. تعریفه *tè'èrifè*, pr. t. *ta'rifè*; — le tarif de la douane, بارنامهٔ گمرك *bar-namèyé goumrouk.*

Tarifer, v. a., بارنامه نوشتن *bar-namé nèvèchtèn.*

Tarir, v. a., خشك كردن *khochk kèrdèn*, تمام کردن *tèmam kèrdèn*; — v. n., خشك شدن *khochk choudèn*, تمام شدن *tèmam choudèn*; — tari, e, خشك

شده *khochk-choudè*, تمام شده *tèmam-choudè*.

Tarissable, adj. des 2 g., خشك شدنى *khochk-choudèni*, تمام شدنى *tèmam-choudèni*, a. ممكن الانفاد *moumkèn-oul-ènfad*, pr. t. *mumkïn-ul-ïnfad*.

Tarissement, s. m., خشك شدن *khochk choudèn*, تمام شدن *tèmam choudèn*, a. انفاد *ènfad*, pr. t. *ïnfad*.

Taroupe, s. f., poil entre les sourcils, موى مابين ابروان *mouï ma-bèiné èbrèvan*.

Tarse, s. m. V. Cou-de-pied.

Tartane, s. f., كشتى كوچك *kèchtiï koutchèk*.

Tartare, s. m. enfer. (terme poétique), دوزخ *douzèkh*, a. جهنّم *djèhènnèm*.

Tartare, adj. des 2 g. habitant de la Tartarie, تتر *tètèr*, تاتار *tatar*

Tartareux, euse, adj., درد آلود *dourd-âloud*, دردى *dourdi*.

Tartarie, s. f., nom de pays, تاتارستان *tatarèstan*, pr. t. *tataristan*.

Tarte, s. f., نان روغنى *nané roougheni*.

Tartelette, s. f. V. Tarte.

Tartre, s. m., درد *dourd*.

Tartufe, s. m., رياكار *ria-kar*, a. متعابد *moutè'âbèd*, pr. t. *mutè'âbid*.

Tas, s. m., توده *toudè*, a. كومه *koumè*, pl. اكوام *èkvam*; — mettre en tas, توده كردن *toudè kèrdèn*; — en parlant de fleurs, de blé, etc. on emploie le mot, خرمن *khèrmèn*.

Tasse, s. f. vase qui sert à boire, پياله *pialè*; — à thé et à café, فنجان *fèndjan*, pr. t. *fïndjan*.

Tasseau, s. m., پازیر *pa-zir.*

Tasser, v. a., توده کردن *toudè kèrdèn,* جمع کردن *djèm' kèrdèn,* روی هم گذاشتن *rouï hèm gouzachtèn,* خرمن کردن *khèrmèn kèrdèn;* — se tasser, en parlant d'une construction, s'affaisser, نشستن *nèchèstèn,* فرود آمدن *fouroud âmèdèn;* — v. n. terme de jardinage, زیاد شدن *ziad choudèn.*

Tâter, v. a., toucher, palper, دست زدن *dèst zèdèn,* دست مالیدن *dèst malidèn,* پرواسیدن *pèrvacidèn,* لمس کردن *lèms kèrdèn,* لامسه کردن *lamècè kèrdèn;* — goûter quelque chose, چشیدن *tchèchidèn;* — au fig. essayer, تجربه کردن *tèdjroubè kèrdèn,* امتحان کردن *èmtèhan kèrdèn.*

Tâteur, euse, s. au fig. irrésolu, سست رأی *soust rè'i,* a. متردّد *moutèrèddèd,* pr. t. *mutèrèddid.*

Tatillon, ne, adj., پاپی جزّیات *pa-pèiyé djouz'iat.*

Tatillonnage, s. m., بیهوده جوئی *bihoudè-djouyi,* هرزه جوئی *hèrzè-djouyi.*

Tatillonner, v. n., پاپی چیزهای بیهوده شدن *pa-pèiyé tchiz-haï bihoudè choudèn.*

Tâtons, (à) marcher à tâtons. V. Tâtonner; — au fig. avec doute, بتردید *bè-tèrdid.*

Tâtonnement, s. m., برنج *bèrèndj,* a. تعییس *tè'èyis,* pr. t. *ta'yis.*

Tâtonner, v. n. chercher dans l'obscurité, برنجانه جستجو کردن *bèrèndjanè djoustè-djou kèrdèn,* در تاریکی جستجو کردن *dèr tariki djoustè-djou kèrdèn;* — marcher dans l'obscurité, à tâtons, برنجانه راه رفتن

bèrèndjanè rah rèftèn, در تاریکی راه رفتن *dèr tariki rah rèftèn;* — être irrésolu, تردید کردن *tèrdid kèrdèn.*

Tatouage, s. m., خالکوبی *khal-koubi,* a. توشیم *toouchim,* pr. t. *tèvchim.*

Tatouer, v. a., خال کوبیدن *khal koubidèn;* — tatoué, e, خال کوبیده *khal-koubidè,* a. موشّم *mouvèchchèm.*

Taudis, s. m., خانهٔ ادبار *khanèyé èdbar.*

Taupe, s. f., موش گور *mouché gour.*

Taupière, s. f., تلهٔ موش گور *tèlèyé mouché gour.*

Taure, s. f., jeune vache, ماده گاو نا زاییده *madè-gavé na-zaïdè,* a. عاجلة *'èdjlèt,* pr. t. *'idjlèt.*

Taureau, s. m., گاو نر *gavé nèr,* a. ثور *soour,* pr. t. *sèvr,* pl. ثیران *siran.*

Tautochrone, adj. des 2 g., هموقت *hèm-vèqt,* در یک وقت وقوع یافته *dèr yèk vèqt vouqou'-yaftè.*

Tautochronisme, s. m., یکوقتی *yèk-vèqti,* a. وحدت الوقت *vèhdèt-oul-vèqt.*

Tautologie, s. f., a. تکریر معنی *tèkriré mè'èni,* pr. t. *tèk-riri ma'na.*

Taux, s. m., نرخ *nèrkh,* pr. t. *narkh,* بها *bèha,* a. قیمت *qèimèt,* pr. t. *qimèt,* فئات *fiat.*

Taveler, v. a., خالخال کردن *khal-khal kèrdèn;* — tavelé, e, خالدار *khal-dar,* خالخال *khal-khal.*

Tavelure, s. f., خالخال بودن *khal-khal boudèn.*

Taverne, s. f., میخانه *mèi-khanè,* میکده *mèi-kèdè,* خمخانه *khoum-khanè,* خرابات *khèrabat,* pr. t. *khara-bat,* a. خمّاره *khoummarè.*

Tavernier, s. m., میفروش *mèi-fourouch*, شیرجی *chirèdji*, میخانه‌جی *mèi-khanèdji*.

Taxation, s. f. action de taxer. V. **Taxer**.

Taxe, s. f. prix réglé, نرخ معیّن *nèrkhé mou'èiyèn*, نرخ *nèrkh*, pr. t. *narkh*, بها *bèha*.

Taxer, v. a., نرخ گذاشتن *nèrkh gouzachtèn*, قیمت را معیّن کردن *qèimèt-ra mou'èiyèn kèrdèn*, pr. t. *qimèt-ra mu'aïyèn kièrdèn*; — imposer, مالیات بر گردن کسی گذاشتن *maliat bèr guèrdèné kèci gouzachtèn*, وجه مالیات مقرّر داشتن *vèdjhé maliat mouqèrrèr dachtèn*; — accuser, اسناد دادن *èsnad dadèn*, pr. t. *isnad dadèn*; — se taxer. V. **Cotiser (se)**.

Te, pron. pers. V. **Tu**.

Technique, adj. des 2 g., a. اصطلاحی *èstèlahi*, pr. t. *istilahi*; — mot technique, لفظ اصطلاحی *lèfzé èstèlahi*, pr. t. *lafzi istilahi*.

Technologie, s. f., شرح و بیان اصطلاحات *chèrh-ou-bèyané èstèlahat*, pr. t. *chèrh-u-bèyani istilahat*.

Te deum, s. m., نماز تشکّر *nèmazé tèchèkkour*.

Tégument, s. m., پوش *pouch*, a. غشا *ghècha*, pr. t. *ghicha*, pl. اغشیه *èghchiè*, pr. t. *aghchiè*.

Teigne, s. f., کچلی *kètchèli*.

Teigneux, euse, adj., کچل *kètchèl*.

Teindre, v. a., رنگ کردن *rèng kèrdèn*, رنگ زدن *rèng zèdèn*; — teint, e, رنگ کرده *rèng-kèrdè*.

Teint, s. m. manière de teindre, رنگریزی *rèng-rizi*; — coloris du visage, رنگرو *rèngue-rou*, a. لون الوجه *looun-oul-vèdjh*, pr. t. *lèvn-ul-vèdjh*.

Teinte, s. f., رنگ *rèng*, pr. t. *rènk*, a. لون *looun*, pr. t. *lèon*, pl. الوان *èlvan*.

Teinture, s. f., رنگ *rèng*, pr. t. *rènk*, a. صبغ *sèbgh*, pr. t. *sibgh*, صباغ *sèbagh*, pr. t. *sibagh*.

Teinturier, ière, s., رنگريز *rèng-riz*, a. صبّاغ *sèbbagh*, pr. t. *sabbagh*.

Tel, le, adj. semblable, مانند این *manèndé in*, این گونه *in gounè*, این طور *in toour*, pr. t. *in tèvr*, مثل این *mèslé in*; — de telles choses, این گونه چیزها *in gounè tchiz-ha*; — un tel homme, این طور آدم *in toour âdèm*, pr. t. *in tèvr âdèm*; — tel que, marquant le rapport de ressemblance des choses dont on parle, مانند *ma-nènd*, a. مثل *mèsl*, pr. t. *misl*; — un homme tel que lui, مرد مانند او *mèrdé manèndé ou*; — tel que, marquant le degré de la grandeur, de la force etc., بحدّی که *bè hèddi ké*, این قدر که *in qèdr ké*; — il a une telle mémoire que, بحدّی حافظه دارد که *bè-hèddi hafèzè darèd ké*; — tel, telle; un tel, une telle, فلان *felan*, pr. t. *fulan*; — telle chose, فلان چیز *felan tchiz*, pr. t. *fulan tchiz*; — telle personne, un tel, une telle, فلان کس *felan kès*, pr. t. *fulan kiès*; — tel quel, همین طور *hèmïn toour*, pr. t. *hèmïn tèvr*; -- tel quel, بهمین صورت *bè-hèmïn sourèt*.

Télégraphe, s. m., تلغراف *tèlèghraf*, تلگراف *tèlègraf*.

Télescope, s. m., دوربین بزرگ *dour-biné bouzourg*.

Télescopique, adj. des 2 g., با دوربین بزرگ دیدنی *ba dourbiné bouzourg didèni*.

Tellement, adv., بنوعی *bè-noou'i*, بطوری *bè-toouri*,

pr. t. *bè-tèvri*, بتحكّى *bè-hèddi*, بوجهى *bè-vèdjhi*; — tellement que, بنوعيكه *bè-noou'i-ké*, بطوريكه *bè-toouri-ké*.

Téméraire, adj. des 2 g., بى پروا *bi pèrva*, a. متهوّر *moutèhèvvèr*, pr. t. *mutèhèvvir*; — audacieux, گستاخ *goustakh*, pr. t. *kustakh*, a. جسور *djèçour*.

Témérairement, adv., به بى پروائى *bè bi pèrvayi*, باجسارت *bè-djèçarèt*, بتهوّر *bè-tèhèvvour*.

Témérité, s. f., بى پروائى *bi pèrvayi*, a. تهوّر *tèhèvvour*, جسارت *djèçarèt*.

Témoignage, s. m. rapport sur un fait, گواهى *guèvahi*, a. شهادت *chèhadèt*; — faux témoignage, گواهى كاذب *guèvahiï kazèb*, شهادت دروغ *chèhadèté dourough*, a. شهادت كاذبه *chèhadèté kazèbè*, pr. t. *chèhadèti kiazibè*; — de conscience, گواهى دل *guèvahiï dèl*; — preuve, marque de quelque chose, نشانه *nèchanè*, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a. دليل *dèlil*, pl. دلايل *dèlayèl*, pr. t. *dèlaïl*; — manifestation, a. اظهار *èzhar*, pr. t. *izhar*; — témoignage d'amitié, اظهار دوستى *èzharé dousti*.

Témoigner, v. a. servir de témoin, گواهى دادن *guèvahi dadèn*, شهادت دادن *chèhadèt dadèn*, شهادت كردن *chèhadèt kèrdèn*; — marquer, faire connaître, اظهار كردن *èzhar kèrdèn*, pr. t. *izhar kièrdèn*; — témoigner de la joie, اظهار شادى كردن *èzharé chadi kèrdèn*; — de l'amitié, اظهار دوستى كردن *èzharé dousti kèrdèn*.

Témoin, s. m., گواه *guèvah*, a. شاهد *chahèd*, pr. t. *chahid*, pl. شهود *chouhoud*; — témoin suspect, a. شاهد منظون

chahèdé mènzoun, pr. t. *chahidi mènzoun*; — faux témoin, گواه دروغ *guèvahé dourough*, a. شاهد كاذب *chahèdé kazèb*, pr. t. *chahidi kiazib*; — prendre à témoin, شاهد گرفتن *chahèd guèrèftèn*; — servir de témoin, شاهد بودن *chahèd boudèn*.

TEMPE, s. f., ميانهٔ چشم و گوش *mianèyé tchèchm-ou-gouch*, a. صدغ *soudgh*, pl. اصداغ *èsdagh*, pr. t. *astagh*.

TEMPÉRAMENT, s. m., a. مزاج *mèzadj*, pr. t. *mizadj*, pl. امزجه *èmzèdjè*, pr. t. *èmzidjè*; — en matière d'affaires, adoucissement, a. سهولت *souhoulèt*, تعديل *tè'èdil*, pr. t. *ta'dil*.

TEMPÉRANCE, s. f., a. اعتدال *è'ètèdal*, pr. t. *i'tidal*.

TEMPÉRATURE, s. f., پناد *pènad*, inusité dans la conversation, a. هوا *hèva*, pr. t. *hava*.

TEMPÉRER, v. a., بحدّ اعتدال آوردن *bè-hèddé è'ètèdal âvourdèn*, معتدل كردن *meu'eutèdèl kèrdèn*, pr. t. *mu'tèdil kièrdèn*; — tempéré, e, a. معتدل *meu'eutèdèl*, pr. t. *mu'tèdil*.

TEMPÊTE, s. f., تندباد *tound-bad*, كولاك *koulak*, طوفان *toufan*.

TEMPÊTER, v. n., كجخلقى كردن *kèdj-khoulqi kèrdèn*, هنگامه كردن *hèngamè kèrdèn*.

TEMPLE, s. m., عبادتگاه *'èbadèt-gah*, pr. t. *'ibadèt-guiah*, a. معبد *mè'èbèd*, pr. t. *ma'bid*, pl. معابد *mè'âbèd*, pr. t. *mè'âbid*.

TEMPORAIRE, adj. des 2 g., a. موقّت *mouvèqqèt*, pr. t. *mouvaqqat*, موقّتى *mouvèqqèti*, pr. t. *mouvaqqati*.

, adv., a. موقّتاً mouvèqqètèn, pr. t. mou-

., a. متعلّق بصدغ moutè'èllèq bè-soudgh.
dghi.
lj., a. دنـيـوى dounièvi, pr. t. dunièvi,
- les biens temporels, مال دنيا malé dou-
اموال èmvalé dounièviyè, pr. t. èmvali du-

, adv., بحسب امر دنيوى bè-hècèbé èmré

s. f., a. تأخير tè'èkhir, تـعـويـق tè'èviq,

., گذرانـدن وقـت gouzèrandèné vèqt,
بتأخ bè-tè'èkhir èndakhtèn, بعهدهٔ تعويق
uhdèyé tè'èviq gouzachtèn.
m., تأخيـر كننده tè'èkhir-kounèndè, a.
hèl, pr. t. mumèhhil.
هنگ hèngam, a. وقـت vèqt, pr. t. vaqt ou
اوقـ oouqat, pr. t. èvqat, زمـان zèman, pl.
ازمان èzman, حين hïn ; — un long temps,
ané dèraz, pr. t. zèmani diraz, a. زمـان
é mèdid, pr. t. zèmani mèdid ; — le temps
زمـان گذ zèmané gouzèchtè ; — le temps
زمان zèmané âyèndè ; — en peu de temps,
در ا dèr èndèk zèman ; — avec le temps,
mourouré zèman ; — de temps en temps,
ah, pr. t. guiah-guiah, گاه وقت gah vèqt,
aqit ; — peu de temps après, اندك مدّت

بعد از این *èndèk mouddèt bè'èd èz in*; — perdre son temps, le temps, وقترا از دست دادن *vèqt-ra èz dèst dadèn*, وقترا ضایع کردن *vèqt-ra zayè' kèrdèn*; — je n'ai pas le temps, وقت ندارم *vèqt nè-darèm*, فرصت ندارم *fèrsèt nè-darèm*, pr. t. *foursat nè-darèm*; — ce n'est pas le temps, وقتش نیست *vèqt-èch nist*; — ce n'est plus le temps, وقتش گذشته است *vèqt-èch gouzèchtè-èst*; — au fig. tuer le temps, se distraire, وقترا گذرانیدن *vèqt-ra gouzèranidèn*; — délai, a. مهلت *meuhlèt*; — occasion, a. فرصت *fèrsèt*, pr. t. *foursat*; — saison, a. موسم *moouсèm*, pr. t. *mèvcim*; — le temps, l'air, la température, a. هوا *hèva*, pr. t. *hava*; — le temps est beau, هوا خوب است *hèva khoub-èst*, pr. t. *hava khob-èst*; — mauvais temps, هوای بد *hèvaï bèd*; — temps froid, هوای سرد *hèvaï sèrd*; — terme de grammaire, le temps présent, a. زمان حال *zèmané hal*, pr. t. *zèmani hal*; — le temps passé, زمان ماضی *zèmané mazi*, pr. t. *zèmani mazi*; — le temps futur, مستقبل *moustèqbèl*, pr. t. *mustaqbil*; — à temps, a. بموقع *bè moouqè'*, بوقت *bè-vèqt*, pr. t. *bè-vaqit*; — en même temps, در یك وقت *dèr yèk vèqt*, همان وقت *hèman vèqt*; — de tout temps, همیشه *hèmichè*, همه وقت *hèmè vèqt*, هر وقت *hèr vèqt*, pr. t. *hèr vaqit*, a. دایماً *daïmèn*, pr. t. *daïma*; — de temps à autre, بعضی اوقات *bè'èzi oouqat*, pr. t. *ba'zi èvqat*; — en temps et lieu, بوقتش *bè-vèqt-èch*, در وقت و جای مناسب *dèr vèqt vè djaï mounacèb*; — en temps de guerre, هنگام جنگ *hèngamé djèng*, در اثنای جنگ *dèr èsnaï djèng*;

— en temps de paix, هنكام مصالحه *hèngamé mouçalèhè.*

Tenable, adj. des 2 g. terme de guerre, شيان محافظت *chayané mouhafèzèt*, محافظت كردنى *mouhafèzèt-kèrdèni*, a. ممكن المحافظه *moumkèn-oul-mouhafèzè*, pr. t. *mumkïn-ul-mouhafaza*; — où l'on peut se tenir, qu'on peut supporter, تحمّل كردنى *tèhèmmoul-kèrdèni*, pr. t. *tèhèmmul-kièrdèni*. a. ممكن القرار *moumkèn-oul-qèrar*, pr. t. *mumkïn-ul-qarar.*

Tenace, adj. des 2 g. visqueux, adhérent, چسپنده *tchèspèndè*, a. لازق *lazèq*, pr. t. *laziq*; — au fig. avare, تنكدست *tèng-dèst*, سيه دست *sièh-dèst*, a. خسيس *khècis*, pr. t. *khacis*, بخيل *bèkhil*, pr. t. *bakhil.*

Ténacité, s. f., چسپندكى *tchèspèndègui*, دوسيدكى *doucidègui*, a. لزوق *louzouq*; — avarice, سيه دستى *sièh-dèsti*, a. بخل *boukhl*, خساست *khèçacèt*, pr. t. *khaçacèt*, خسّت *khèssèt*, pr. t. *khissèt.*

Tenaille, s. f., انبور *èmbour*, a. كلبتان *kèlbètan*, كلبتين *kèlbètèïn.*

Tenancier, ière, s. m. propriétaire, صاحب ملك *sahabé moulk.*

Tenant, s. m., a. مدافع *moudafè'*, pr. t. *mudafi'*, pl. مدافعين *moudafè'ïn*; — au fig. qui défend une personne, حمايت كننده *hèmayèt-kounèndè*, a. حامى *hami*; — les tenants et aboutissants, a. ملحقات *moulhèqat*, pr. t. *mulhaqat*, تعلّقات *tè'èllouqat*, pr. t. *tè'alluqat.*

Tendance, s. f., كرايش *guèrayèch*, a. ارتجاح *èrtèdjah*, pr. t. *irtidjah*, ميل *mèil.*

Tendant, e, adj., a. مـــايـــل *mayèl*, pr. t. *maïl*, راجــع *radjè'*, pr. t. *radji'*, مــنـــاجــرّ *moundjèrr*, pr. t. *mundjirr*.

Tendineux, euse, adj., پیدار *pèi-dar*, متعلّق به پی *moutè'èllèq bè-pèi*.

Tendon, s. m., پــی *pèi*, a. عــصــب *'ècèb*, pr. t. *'açab*, pl. اعصاب *è'èçab*, pr. t. *a'çab*.

Tendre, adj. des 2 g., نرم *nèrm*, a. ملايم *moulayèm*, pr. t. *mulaïm*, ليّن *lèiyïn*; — jeune, frais, تازه *tazè*; — tendre jeunesse, عنفوان جــوانی *'ounfèvané djèvani*, pr. t. *'unfèvani djuvani*, اوّل جوانی *èvvèlé djèvani*, pr. t. *èvvèli djuvani*, عنفوان شــبـاب *'ounfèvané chèbab*, pr. t. *'unfèvani chèbab*; — humain, مهربان *mèhrèban*, pr. t. *mihruban*, a. شـفـيـق *chèfiq*; — propre à émouvoir, رقّت انگیز *rèqqèt-ènguiz*, pr. t. *riqqat-ènguiz*.

Tendre, v. a. bander, tirer, کشیدن *kèchidèn*, زه کــردن *zèh kèrdèn*; — tendre l'arc, کمان‌را زه کردن *kèman-ra zèh kèrdèn*; — tendre, allonger la main, دســت‌را دراز کردن *dèst-ra dèraz kèrdèn*; — tendre la main signifie aussi mendier, گدایی کردن *guèdayi kèrdèn*; — étendre un tapis, فرش کردن *fèrch kèrdèn*, فرش گسترانیدن *fèrch goustèranidèn*; — tendre un piège, un filet, دام نـــهـــادن *dam nèhadèn*; — tendre les bras, در اغــوش کشیدن *dèr âghouch kèchidèn*; — tendu, e, کشیـده شده *kèchidè-choudè*.

Tendre, v. n. tendre à, گــراییدن *guèrayidèn*, میل کــردن *mèil kèrdèn*, مــایــل بــودن *mayèl boudèn*, منجرّ شــدن *moundjèrr choudèn*.

Tendrement, adv., بمهربانی *bè-mèhrèbani*, pr. t. *bè-mihrubani*, مشفقانه *mouchfèqanè*, pr. t. *muchfiqanè*; — aimer tendrement, مشفقانه دوست داشتن *mouchfèqanè doust dachtèn*, از دل دوست داشتن *èz dèl doust dachtèn*, pr. t. *èz dil doust dachtèn.*

Tendresse, s. f., مهربانی *mèhrèbani*, مهر *mèhr*, a. محبّت *mouhèbbèt*, pr. t. *muhabbèt*, شفقت *chèfèqèt*, pr. t. *chèfaqat*, رقّت *rèqqèt*, pr. t. *riqqat.*

Tendreté, s. f., نرمی *nèrmi*, a. ملايمت *moulayèmèt*, pr. t. *mulaïmèt*, نعومت *nou'oumèt*; — en parlant des fruits, a. طراوت *tèravèt.*

Tendron, s. m., jeune pousse d'arbre, شاخهٔ نورسته *chakhèyé noou-rèstè*, a. نهال *nèhal*, au fig. une jeune fille, (terme familier) V. Fille.

Ténèbres, s. f., pl. تاریکی *tariki*, تیرگی *tirègui*, a. ظلمت *zoulmèt*, pr. t. *zulmèt*, pl. ظلمات *zoulèmat*, pr. t. *zulmat*; — les ténèbres de la nuit, تاریکی شب *tarikiï chèb.*

Ténébreux, euse, adj., تاریك *tarik*, تار *tar*, تیره *tirè*, a. مظلم *mouzlèm*, pr. t. *mouzlim*; — au fig. mélancolique, اندوهكين *èndouhkïn*; — qui cache des intentions criminelles, بد درون *bèd dèroun*, بد انديش *bèd-èndich.*

Tenesme, s. m., (terme de méd.), پيچ شكم *pitché chèkèm*, a. زحير *zèhir*, pr. t. *zahir.*

Teneur, s. f., a. مضمون *mèzmoun*, pr. t. *muzmoun*, pl. مضامين *mèzamïn*; — s. m. teneur de livres, نويسنده *nèvicèndè.*

s. m., کرم یکتا *kèrmé yèk-ta*, a. صفور *sèfour*, pr. t.
ır.

v. a., در دست داشتن *dèr dèst dachtèn*, نگاهداشتن
ıh-dachtèn, pr. t. *niguiah-dachtèn*, گرفتن *guèrèftèn*,
t. *guiriftèn*; — tenez bien cela, tenez cela ferme,
اینرا محکم نگاهدارید *în-ra meuhkèm nègah-darid*,
اینرا خوب بگیرید *în-ra khoub be-guirid*; — avoir en
ossession, در تصرّف داشتن *dèr tècèrrouf dachtèn*,
t. *dèr tèçarruf dachtèn*, مالک بودن *malèk boudèn*,
t. *malik boudèn*; — tenir de quelqu'un, lui ressem-
, شبیه بودن *chèbih boudèn*; — contenir, گرفتن
rèftèn, pr. t. *guiriftèn*, گنجانیدن *goundjanidèn*;
garder, حفظ کردن *hèfz kèrdèn*, پاس داشتن *pas*
htèn; — tenir sa parole, سر حرف خود استادن
hèrfé khoud èstadèn, pr. t. *sèri harfi khod istadèn*;
tenir tête, مقاومت کردن *mouqavèmèt kèrdèn*, مقابله
ک *mouqabèlè kèrdèn*; — tenir bon, پا بر جا بودن
bèr dja boudèn, قوی استادن *qèvi èstadèn*, pr. t. *qavi*
dèn; — se tenir à quelque chose, چسپیدن *tchès-*
èn; — se tenir sur ses gardes, حذر کردن *hèzèr*
dèn, خودرا پاییدن *khoud-ra payidèn*; — être tenu,
مجبور بودن *mèdjbour boudèn*.

, IVE, adj., کشنده *kèchèndè*.

ON, s. f., کشیدگی *kèchidègui*, تنجیدگی *tèndjidè-*
, a. تمدّد *tèmèddoud*.

NT, E, adj., شوق انگیز *choouq-ènguiz*, pr. t. *chèvq-*
uiz, آرزو انگیز *ârzou-ènguiz*, a. مشوّق *mouchèvvèq*,
t. *muchèvviq*.

Tentateur, trice, s., اغوا کننده *èghva-kounèndè*, a. مشوق *mouchèvvèq*, pr. t. *muchèvviq* ; — en parlant du démon, a. وسواس *vèsvas*, الوسواس *èl-vèsvas*.

Tentation, s. f. sollicitation au mal, a. تسويل *tèsvil*, وسوسه *vèsvècè*, اغراء نفس *èghra'é nèfs*, pr. t. *ighraï nèfs*, اغوا *èghva*, pr. t. *ighva* ; — tentation du démon, a. تسويلات شيطان *tèsvilaté chèitan*, pr. t. *tèsvilati chèitan* ; — désir passager, آرزو *ârzou*, a. شوق *choouq*, pr. t. *chèvq*, رغبت *règhbèt*, pr. t. *raghbèt*.

Tentative, s. f., آزمايش *âzmayèch*, a. تجربه *tèdjroubè*, امتحان *èmtèhan*, pr. t. *imtihan*, اقدام *èqdam*, pr. t. *iqdam*, سعى *sè'i* ; — faire une tentative, چيزيرا آزمودن *tchizi-ra âzmoudèn*, بكارى اقدام كردن *bè-kari èqdam kèrdèn*.

Tente, s. f., خرگاه *khèrgah*, چادر *tchadèr*, pr. t. *tchadir*, خيمه *khèimè*, pr. t. *khaïmè*, pl. خيم *khièm* ; — tendre, dresser une tente, چادر زدن *tchadèr zèdèn*.

Tenter, v. a. éprouver, آزمودن *âzmoudèn*, آزمايش كردن *âzmayèch kèrdèn*, تجربه كردن *tèdjroubè kèrdèn*, اقدام كردن *èqdam kèrdèn* ; — solliciter au mal, اغوا كردن *èghva kèrdèn* ; — donner envie, بميل آوردن *bè-mèil âvourdèn*, بهوس آوردن *bè-hèvès âvourdèn*, تشويق كردن *tèchviq kèrdèn* ; — être tenté, اغوا شدن *èghva choudèn* ; — être tenté, avoir envie, دل خواستن *dèl khastèn*, هوس داشتن *hèvès dachtèn*, ميل داشتن *mèil dachtèn*, آرزو داشتن *ârzou dachtèn*.

Tenture, s. f. étoffe qui couvre les murs, قماش ديوار *goumaché divar*.

, s. f. séance, durée d'une assemblée, انعقاد هنگام مجلس *hèngamé èn'èqadé mèdjlès*, pr. t *hèngami ïn'i-li mèdjlis*, a. مدت قيام مجلس *mouddèté qiyamé djlès*, pr. t. *muddèti qiyami mèdjlis*; — tenue d'une sonne, maintien, a. وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'*, طرز *tèrz*, t. *tarz*, هيئت *hèi'èt*; — manière d'être vêtu; — une belle tenue, خوب رختى پوشيده است *khoub-hti pouchidè èst*, pr. t. *khob-rakhti pouchidè-èst*; — n'a pas de tenue, variable, بى قرار *bi qèrar*.

E, adj., باريك *barik*, نازك *nazèk*, a. رقيق *rèqiq*, pr. t. *iq*.

É, s. f., نازكى *nazèki*, باريكى *bariki*, a. رقّت *rèq-* pr. t. *riqqat*.

NTHINE, s. f., صمغ خارخسك *sèmghé kharkhècèk*, صمغ خنجك *sèmghé khèndjèk*, زنج خنجك *zèndjé ndjèk*, a. صمغ البطم *sèmgh-oul-boutm*, pr. t. *samgh-outm*.

NTHE, s. m. arbre à résine, خارخسك *kharkhècèk*, درخت خنجك *dèrèkhté khèndjèk*, a. شجر البطم *chè--oul-boutm*.

ATION, شكافتن پوست درخت *chèkaftèné pousté kht*.

ERSATION, s. f., سرهمبندى *sèr-hèm-bèndi*, a. تعلّل *loul*, pr. t. *tè'allul*.

ERSER, v. n., سرهمبندى كردن *sèr-hèm-bèndi dèn*.

s. m., انجام *èndjam*, a. انتها *èntèha*, pr. t. *ïntiha*, نهايت *nèhayèt*. pr. t. *nihayèt*, pl. نهايات *nèhayat*, pr.

t. *nihayat*, غايت *ghayèt*, آخر *âkhèr*, pr. t. *âkhir*; — le terme de la vie, انجام زندگانی *èndjamé zèndègani*, آخر عمر *âkhèré 'eumr*; — échéance, سر وعده *sèré vè'èdè*, pr. t. *sèri va'dè*, a. وعده *vè'èdè*, pr. t. *va'dè*; — en parlant d'une somme due au bout d'un terme, a. قسط *qèst*, pr. t. *qist*, pl. تقاسيط *tèqacit*; — temps, moment, a. وقت *vèqt*, pr. t. *vaqt*, ou *vaqit*; — avant terme, (se dit d'un enfant né avant le temps) پيش از وقت *pich èz vèqt*; — après terme, بعد از وقتش *bè'èd èz vèqt-èch*; — terme, locution, façon de parler a. لفظ *lèfz*, pr. t. *lafz*, اصطلاح *èstèlah*, pr. t *istilah*, pl. اصطلاحات *èstèlahat*, pr. t. *istilahat*.

Terminaison, s. f., a. آخر كلمه *âkhèré kèlèmè*, pr. t. *âkhiri kèlèmè*.

Terminer, v. a. limiter, حد گذاشتن *hèdd gouzachtèn*, محدود كردن *mèhdoud kèrdèn*; — achever, finir, تمام كردن *tèmam kèrdèn*, pr. t. *tamam kièrdèn*, بانجام رسانيدن *bè-èndjam rèçanidèn*, صورت انجام دادن *sourèté èndjam dadèn*, باتمام رسانيدن *bè-ètmam rèçanidèn*, ختم كردن *khètm kèrdèn*; — terminer le discours, ختم كلام كردن *khètmé kèlam kèrdèn*; — se terminer, تمام شدن *tèmam choudèn*, بانجام رسيدن *bè-èndjam rècidèn*, صورت انجام پذيرفتن *sourèté èndjam pèzirouftèn*; — terminé, e, تمام شده *tèmam-choudè*, صورت انجام پذيرفته *sourèté èndjam pèzirouftè*; — c'est une affaire terminée, كاريست تمام شده *karist tèmam-choudè*, pr. t. *kiarist tamam-choudè*.

Ternaire, adj. des 2 g., a. ثلاثی *sèlaci*.

Terne, adj. des 2 g. qui a peu d'éclat, تیره *tirè*, تار *tar*, بی جلا *bi djèla.*

Ternir, v. a. rendre obscur, تیره کردن *tirè kèrdèn*, تار کردن *tar kèrdèn*, سیه فام کردن *sièh-fam kèrdèn*; — ôter le lustre d'une chose, جلارا بر داشتن *djèla-ra bèr-dachtèn*; — au fig. ternir la réputation, بدنام کردن *bèd-nam kèrdèn*; — se ternir, تیره شدن *tirè choudèn*, تار شدن *tar choudèn*; — terni, e, تیره شده *tirè-choudè.*

Ternissure, s. f., تیرگی *tirègui.*

Terrage, s. m., حقّ زمین *hèqqé zèmïn*, a. حقّ الارض *hèqq-oul-èrz*, pr. t. *haqq-ul-arz.*

Terrain, s. m., زمین *zèmïn*, خاك *khak*, a. ارض *èrz*, pr. t. *arz*, pl. اراضی *èrazi*; — espace, میدان *mèidan*, a. عرصه *èrsè*, pr. t. *arsa*; — gagner du terrain, پیش رفت کردن *pich-rèft kèrdèn*, ترقّی کردن *tèrèqqi kèrdèn*, pr. t. *tèraqqi kièrdèn*; — reconnaître le terrain, استمزاج کردن *èstèmzadj kèrdèn.*

Terral, s. m., a. ریح البرّ *rih-oul-bèrr.*

Terrasse, s. f., d'une maison, بام *bam*, پشت بام *pouchté bam*, پشتبام *pouchtè-bam*; — d'un jardin, a. سطح *sèth*, pr. t. *sath.*

Terrasser, v. a. mettre de la terre contre un mur, بخاك انباشتن *bè-khak èmbachtèn*, خاك ریختن *khak rikhtèn.*

Terrasser, v. a. jeter de force par terre, بزمین انداختن *bè-zèmïn èndakhtèn*, بزمین زدن *bè-zèmïn zèdèn*; — au fig. consterner, بشگفت انداختن *bè-chèguèft èndakh-tèn*, مبهوت کردن *mèbhout kèrdèn*; — terrassé, e, con-

sterné, در شگفت مانده *dèr chèguèft mandè*, a. مبهوت *mèbhout*; — renversé, بزمین زده شده *bè-zèmîn zèdè-choudè*.

Terrassier, s. m., خاك كش *khak-kèch*.

Terre, s. f., زمین *zèmîn*, خاك *khak*, a. ارض *èrz*, pr. t. *arz*, pl. اراضی *èrazi*, تراب *tourab*; — domaine, a. ملك *moulk*; — continent, خشكی *khochki*, a. برّ *bèrr*; — par mer et par terre, از راه آب و راه خشكی *èz rahé âb-ou-rahé khochki*, a. بحراً و برّاً *bèhrèn vè bèrrèn*; — les armées de terre, a. عساكر برّیّه *'èçakèré bèrriyè*, pr. t. *'açakiri bèrriyè*; — les armées de mer, عساكر بحریّه *'èçakèré bèhriyè*, pr. t. *'açakiri bahriyè*; — le monde, دنیا *dounia*, pr. t. *dunia*, a. عالم *'âlèm*; — toute la terre, tous les hommes, جمیع مردم *djèmi'é mèrdoum*, a. كلّ عالم *koullé 'âlèm*, pr. t. *kulli 'âlèm*.

Terreau, s. m., كوت *kout*, خاكروبه *khak-roubè*; — dans le Ghilan, چرم *tchèrm*.

Terre-noix, s. f. plante, بلبوس *bèlbous*, a. بصل الزیر *bèsl-ouz-zir*, pr. t. *basl-èz-zir*.

Terre-plein s. m., سدّی بخاك انباشته *sèddi bè-khak èmbachtè*.

Terrer, (se), v. pron., زیر خاك نهان شدن *ziré khak nè-han choudèn*.

Terrestre, adj. des 2 g., خاكی *khaki*, a. برّی *bèrri*, ارضی *èrzi*, pr. t. *arzi*; — animaux terrestres, a. حیوانات ارضیّه *hèivanaté èrziyè*, pr. t. *haïvanati arziyè*; — le Paradis terrestre, باغ ارم *baghé èrèm*, a. عدن

'èdèn, pr. t. *'adèn*; — se dit par opposition à spirituel, a. دنيوى *dounièvi*, pr. t. *dunièvi.*

TERREUR, s. f., ترس شديد *tèrsé chèdid*, هراس *hèras*, a. خوف *khoouf*, pr. t. *khavf*, هول *hooul*, pr. t. *hèvl*, سهم *sèhm.*

TERREUX, EUSE, adj., خاك آلود *khak-âloud*, باخاك آلوده *bè-khak âloudè*; — goût terreux, مزهٔ خاك *mèzèyé khak.*

TERRIBLE, adj. des 2 g., هراس انگيز *hèras-ènguiz*, هولناك *hooulnak*, pr. t. *hèvilnak*, a. هايل *hayèl*, pr. t. *haïl*, مهيب *mouhib*, pr. t. *muhib.*

TERRIBLEMENT, adv., مهيبانه *mouhibanè*, بصورت هايله *bè-sourèté hayèlè*, a. هايلاً *hayèlèn*, pr. t. *haïlèn.*

TERRIEN, NE, s., دارندهٔ ملك *darèndèyé moulk*, صاحب ملك *sahèbé moulk.*

TERRIER, s. m., سوراخ در زمين *sourakh dèr zèmïn.*

TERRIFIER, v. a. causer de la terreur, ترسانيدن *tèrsanidèn*, هراسان كردن *hèraçan kèrdèn*; — terrifié, e, هراسان *hèraçan.*

TERRINE, s. f., طشت گلى *tèchté guèli*, تغاره *tègharè*, تغار *tèghar.*

TERRITOIRE, s. m., خاك *khak*, ديار *diar*, a. ناحيه *nahiè*, pl. نواحى *nèvahi*, مملكت *mèmlèkèt*, pl. ممالك *mèmalèk*, pr. t. *mèmalik*, بلد *bèlèd*, pl. بلدان *bouldan*; — le territoire français, خاك فرانسه *khaké fransè.*

TERRITORIAL, E, adj., a. مملكتى *mèmlèkèti*, متعلّق بمملكت *moutè'èllèq bè-mèmlèkèt.*

TERROIR, s. m., زمين *zèmïn*, خاك *khak*, a. تراب *tourab*, ارض *èrz*, pr. t. *arz.*

TERRORISME, s. m., بیدادی حکومت *bi-dadiï houkoumèt*, a. ظلم حکومت *zoulmé houkoumèt*, pr. t. *zulmi hukioumèt*, ظلم حکومتی *zulmé houkoumèti*, pr. t. *zulmi hukioumèti.*

TERTRE, s. m., پشته *pouchtè*, a. تل *tèll*, pl. تلال *tèlal.*

TES, adj. pos. V. TON.

TESSON, s. m. V. TÊT.

TESTACÉ, E, adj., صدفدار *sèdèf-dar*, صدفی *sèdèfi.*

TESTAMENT, s. m., وصیّت نامه *vèciyèt-namè*, a. وصیّت *vèciyèt*, pr. t. *vaciyèt*, pl. وصایا *vèçaya*, pr. t. *vaçaya*; faire un testament, وصیّت کردن *vèciyèt kèrdèn.*

TESTAMENTAIRE, adj. des 2 g., مندرج در وصیّت نامه *moundèrèdjé dèr vèciyèt-namè.*

TESTATEUR, TRICE, s., وصیّت کننده *vèciyèt-kounèndè.*

TESTER, v. n., وصیّت کردن *vèciyèt kèrdèn.*

TESTICULE, s. m., خایه *khayè*, a. خصیهٔ *khèciièt*, pr. t. *khiciièt*, pl. خصی *khouça.*

TESTIMONIAL, E, adj., گواهی دهنده *guèvahi-dèhèndè.*

TÊT, s. m., tesson, تکهٔ کوزهٔ شکسته *tèkèyé kouzèyé chèkèstè.*

TÉTANOS, s. m., گزاز *gouzaz*, تشنج اعضا *touroundjé è'èza*, pr. t. *turundji a'za.*

TÊTARD, s. m., غوك بچه *ghouk-bètchè*, بچهٔ وزق *bètchèyé vèzèq.*

TÊTE, s. f., سر *sèr*, کلّه *kèllè*, a. رأس *rè'ès*, pr. t. *ra's*, pl. رؤس *rou'ous*; — couper la tête, سر بریدن *sèr bouridèn*, سر از تن جدا کردن *sèr èz tèn djèda kèrdèn*; — au fig. rompre la tête, casser la tête, importuner, درد سر آوردن *dèrdé sèr âvourdèn*; — tête, esprit, entendement, هوش

houch, a. عقل *'èql*, pr. t. *'aql*; — perdre la tête, گیج شدن *guidj choudèn*; — relever la tête, se révolter, سرکشی کردن *sèr-kèchi kèrdèn*; — tenir tête à quelqu'un, lui résister, مقاومت کردن *mouqavèmèt kèrdèn*; — au fig. le premier, a. اوّل *èvvèl*.

Tête à tête, adv. seul à seul, en particulier, a. در خلوت *dèr khèlvèt*, pr. t. *dèr khalvèt*.

Tête-à-tête, s. m. entretien de deux personnes, a. خلوت *khèlvèt*, pr. t. *khalvèt*, اختلا *èkhtèla*, pr. t. *ikhtila*.

Téter, v. a., شیر خوردن *chir khourdèn*; — donner à téter, شیر دادن *chir dadèn*.

Têtière, s. f., کلگی دهنه *kèllèguiï dèhènè*.

Tétin, s. m., لولهٔ پستان *loulèyé pèstan*, سر پستان *sèré pèstan*.

Tétine, s. f. mamelle, pis, V. Mamelle.

Téton, s. m., پستان *pèstan*, a. ثدی *sèdi*, pl. اثدی *èsdi*.

Tétraèdre, s. m., شکل چهار زاویه *chèklé tchèhar zaviyè*.

Tétragone adj. des 2 g., چهار گوشه‌ئی *tchèhar-gouchèyi*.

Tette, s. f., bout de la mamelle des animaux, سر پستان حیوانات *sèré pèstané hèivanat*.

Têtu, e, adj., لجوج *lèdjoudj*, معاند *mou'ânèd*, pr. t. *mou'ânid*.

Texte, s. m., a. متن *mètn*, pl. متون *moutoun*, نصّ *nèss*, pr. t. *nass*; — le texte d'un livre, a. متن کتاب *mètné kètab*, pr. t. *mètni kitab*, نسخه *nouskhè*.

Textile, adj. des 2 g., تابیدنی *tabidèni*, تابش پذیر *tab-èch-pèzir*.

Textuel, le, adj., a. متنی *mètni*, نصّی *nèssi*, pr. t. *nassi*.

Textuellement, adv., a. مطابق متن *moutabèqé mètn*, pr. t. *moutabiqi mètn*, لفظاً بلفظ *lèfzèn bè-lèfz*, pr. t. *lafzèn bè-lafz.*

Texture, s. f. action de tisser, بافتكى *baftègui*, a. نسج *nèsdj*, انتساج *èntèçadj*, pr. t. *ïntiçadj*; — au fig. liaison des différentes parties d'un poème, d'un ouvrage d'esprit, a. ربط *rèbt*, pr. t. *rabt*, ربط كلمات *rèbté kèlèmat*, pr. t. *rabti kèlèmat.*

Thaumaturge, s. m., a. صاحب كرامت *sahèbé kèramèt.*

Thé, s. m., چاى *tchaï*; — prendre du thé, چاى خوردن *tchaï khourdèn.*

Théâtral, e, adj., مخصوص تماشا خانه *mèkhsoucé tèmacha-khanè.*

Théâtre, s m., تماشا خانه *tèmacha-khanè*, تماشا كاه *tèmacha-gah*, تياترو *tiatro*; — au fig. théâtre de la guerre, ميدان جنك *mèidané djèng*, ميدان محاربه *mèidané mouharèbè*, pr. t. *mèidani mouharèbè.*

Théière, s. f., قورى *qouri.*

Thébaïde, s. f. province d'Egypte, a. صعيد مصر *sè'idé mèsr*, pr. t. *sa'idi misr.*

Théisme, s. m., اعتقاد بخدا و بس *è'tèqadé bè-khoudu ou-bès.*

Théiste, s. m., معتقد باخدا و بس *mou'outèqèdé bè-khouda ou-bès.*

Thème, s. m. ce qu'on se propose de démontrer ou de traiter, sujet, a. مطلب *mètlèb*, pr. t. *matlèb*, مسئله *mès'èlè*, كلام موضوع *kèlamé moouzou'*, pr. t. *kèlami*

mèvzou'; — texte qu'on donne aux écoliers pour le traduire dans une autre langue, درس ترجمه *dèrsé tèrdjoumè.*

Théocratie, a. سلطنت من جانب الله *sèltènèté mèn djanèb-oullah*, pr. t. *saltanat mïn djanib-ullah.*

Théocratique, a. متعلّق بسلطنت من جانب اللّه *moutè'èllèq bè-sèltènèté mèn djanèb-oullah*, pr. t. *mutè'alliq bè-saltanèti mïn djanib-ullah.*

Théodicée, s. f., عدالت خدائى *'èdalèté khoudayi*, a. عدالت الله *'èdalèt-oullah*, pr. t. *'adalèt-ullah.*

Théologal, s. m., a. مدرّس العلم الهى *moudèrrès-oul-'èlmé èlahi*, pr. t. *mudèrris-èl-'ilmi ilahi.*

Théologie, s. f., a. علم الهى *'èlmé èlahi*, pr. t. *'ilmi ilahi.*

Théologien, s. m., a. اهل علم الهى *èhlé 'èlmé èlahi*, pr. t. *èhli 'ilmi ilahi*, ارباب علم الهى *èrbabé 'èlmé èlahi*, pr. t. *èrbabi 'ilmi ilahi.*

Théologique, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم الهى *moutè'èllèq bè-'èlmé èlahi*, pr. t. *mutè'alliq bè-'ilmi ilahi.*

Théologiquement, adv., از روى قاعدهٔ علم الهى *èz rouï qa'èdèyé 'èlmé èlahi.*

Théorème, s. m., a. قضيه *qèziè*, pr. t. *qaziè*, pl. قضايا *qèzaya*, pr. t. *qazaya.*

Théoricien, s. m., a. ارباب علم نظرى *èrbabé 'èlmé nèzèri*, pr. t. *èrbabi 'ilmi nazari.*

Théorie, s. f., a. علم نظرى *'èlmé nèzèri*, pr. t. *'ilmi nazari*; — art militaire, principes de la tactique des manœuvres, علم صفوف ارائى *'èlmé soufouf-ârayi*, علم تعليم سپاه *'èlmé tè'èlimé sèpah*, pr. t. *'ilmi ta'limi si-*

pah, a. اصول تعليم عساكر *ouçoulé tè'èlimé 'èçakèr*, pr. t. *ouçouli ta'limi 'açakir*.

Théorique, adj. des 2 g., a. نظرى *nèzèri*, pr. t. *nazari*.

Théoriquement, adv., از روى قاعدهٔ علم نظرى *èz roui qa'èdèyé 'èlmé nèzèri*.

Thérapeutique, s. f., a. علم معالجه *'èlmé mou'âlèdjè*, pr. t. *'ilmi mou'âlidjè*.

Thériacal, e, adj., ترياك آلود *triak-âloud*.

Thériaque, s. f., ترياك *triak*, a. ترياق *triaq*, pr. t. *tèriaq*.

Thermal, e, adj. eau thermale, آب گرم معدنى *âbé guèrmé mè'èdèni*.

Thermantique, adj., گرم كننده *guèrm-kounèndè*, a. مسخّن *moucèkhkhèn*, pr. t. *mouçakhkhin*.

Thermes, s. m., pl. گرمابهها *guèrm-abèha*, a. حمّامات *hèmmamat*.

Thermomètre, s. m., درجهٔ هوا *dèrèdjèyé hèva*.

Thésauriser, v. n., پول جمع كردن *poul djèm' kèrdèn*, پول اندوختن *poul èndoukhtèn*

Thèse, s. f., a. مطلب *mètlèb*, pr. t. *matlab*, pl. مطالب *mètalèb*, pr. t. *mètalib*, مسئله *mès'èlè*, pl. مسائل *mèçayèl*, pr. t. *mèçaïl*.

Théurgie, s. f., پرى خوانى *pèri-khani*, افسونگرى *èfsoun-guèri*, a. سحر *sèhr*, pr. t. *sihr*.

Thorachique, adj. des 2 g., سودمند سينه *soudmèndé sinè*.

Thorax, s. m., سينه *sinè*, a. صدر *sèdr*, pr. t. *sadr*, pl. صدور *soudour*.

Thrombus, s. m., ورم در محلّ فصد *vèrèm dèr mèhèllé fèsd*.

HUYA, s. m., a. شاجر الحيات *chèdjèr-oul-hèyat.*
HYM, s. m., اوشه *ouchè*, a. سعتر *sè'ètèr*, pr. t. *sa'tèr.*
IARE, s. f., افسر *èfsèr*, دیهیم *dèihim*, تاج *tadj*, a. اكليل *èklil*, pr. t. *iklil.*
IBIA, s. m., استخوان ساق پا *èstoukhané saqé pa.*
IBIAL, E, adj., متعلق باستخوان ساق پا *moutè'èllèq bè-èstoukhané saqé pa.*
IC, s. m. mouvement convulsif d'un membre, حرکت بی اختیاری عضو *hèrèkèté bi èkhtiarïï 'ouzv*; — habitude mauvaise, عادت بدی *'âdèté bèdi.*
IÈDE, adj. des 2 g., نیم گرم *nim-guèrm*; — eau tiède, آب نیم گرم *âbé nim-guèrm*; — au fig. qui manque d'ardeur, سست *soust*, شل *choul*, a. فاتر *fatèr*, pr. t. *fatir.*
IÈDEMENT, adv., بسستی *bè-sousti.*
IÉDEUR, s. f., نیم گرمی *nim-guèrmi*; — au fig. سستی *sousti*, a. فتور *foutour.*
IÉDIR, v. n., نیم گرم شدن *nim-guèrm choudèn*; — tiédi, e, نیم گرم *nim-guèrm*, نیم گرم شده *nim-guèrm-choudè.*
IEN, NE, pron. possessif relatif, le tien, la tienne, مال تو *malé tou.*
ERCE, s. f. terme de mathém., شصت یک ثانیه *chèst-yèk-saniè.*
ERCELET, s. m., نرینهٔ مرغان شکاری *nèrinèyé mourghané chèkari.*
ERCEMENT, s. m., افزایش ثلث قیمت بر قیمت معیّن *èfzayèché soulsé qèimèt bèr qèimèté mou'èiyèn.*

TIERCER, v. n., ثلث قيمت بر قيمت معيّن افزودن *soulsè qèimèt bèr qèimèté mou'èiyèn èfzoudèn.*

TIERS, s. m., سه يك *sè-yèk*, a. ثلث *souls*; — personne qui sert d'intermédiaire entre deux autres, a. ثالث *salès*, pr. t. *salis*; — le tiers et le quart, toutes sortes de personnes et de choses, a. عمر و زيد *'èmr-ou-zèid*, pr. t. *'amr-u-zèid.*

TIERS, TIERCE, adj., سيوم *sèyoum*, a. ثالث *salès*, pr. t. *salis.*

TIGE, s. f., تنهٔ درخت *tènèyé dèrèkht*, a. بدن الشجر *bèdèn-ouch-chèdjèr*; — en parlant des plantes on emploie le mot arabe, ساق *saq*; — l'arbre, la plante ellemême, درخت *dèrèkht*, a. شجر *chèdjèr*, pl. اشجار *èchdjar.*

TIGRE, TIGRESSE, s., پلنگ *pèlèng*, a. نمر *nèmèr.*

TIGRE, grand fleuve d'Asie, a. دجله *dèdjlè.*

TIGRÉ, E, adj., خالدار *khal-dar*, خالخال *khal-khal.*

TILLAC, s. m. terme de marine, بالاخانهٔ كشتى *bala-khanèyé kèchti.*

TILLE, s. f., رشتهٔ زيرفون *rèchtèyé zirfoun.*

TILLER, TEILLER, v. a., شاهدانهرا از هم وا كردن *chahdanè-ra èz hèm va kèrdèn.*

TILLEUL, s. m., la fleur, زيرفون *zirfoun*, زيرقون *zirqoun*; — l'arbre, درخت زيرفون *dèrèkhté zirfoun.*

TIMBALE, s. f. tambour à l'usage de la cavalerie, نقاره *nèqarè*, a. كوس *kous*, دبداب *dèbdab*; — gobelet, a. كاسه *kacè*, pr. t. *kiacè.*

TIMBALIER, s. m., نقاره زن *nèqarè-zèn.*

Timbre, s. m. sorte de cloche sur la quelle frappe un marteau, زنگ *zèng*; — le timbre d'une horloge, زنگ ساعت *zèngué sa'èt*; — le son même du timbre, صدای زنگ *sèdaï zèng*; — marque, نشان *nèchan*, مهر *meuhr*, مهر کاغذ پست *meuhré kaghèzé post*, تمبر *timbr*.

Timbrer, v. a., مهر زدن *meuhr zèdèn*; — timbré, e, مهر زده *meuhr-zèdè*; — timbré, (terme familier) atteint de folie, دیوانه *divanè*.

Timbreur, s. m., مهر زن *meuhr-zèn*.

Timide, adj. des 2 g. qui manque de hardiesse, شرمدار *chèrm-dar*, شرمنده *chèrmèndè*, a. محجوب *mèhdjoub*, pr. t. *mahdjoub*; — craintif, واهمه ناك *vahèmènak*, ترسنده *tèrsèndè*, غردل *ghèrdèl*, ترسا *tèrsa*, vulg. ترسو *tèrsou*, a. جبان *djèban*, vulg. جبون *djèboun*, خایف *khayèf*, pr. t. *khaïf*.

Timidement, adv., بشرمندگی *bè-chèrmèndègui*, محجوبانه *mèhdjoubanè*, a. بالحیا *bèl-hèya*, pr. t. *bil-haya*.

Timidité, شرمندگی *chèrmèndègui*, شرم *chèrm*, شرمساری *chèrm-sari*, a. حیا *hèya*, pr. t. *haya*, حجاب *hèdjab*, pr. t. *hidjab*.

Timon, s. m., مالبند *mal-bènd*; — terme de marine, barre du gouvernail, دستهٔ سکّان کشتی *dèstèyé soukkané kèchti*.

Timonier, s. m., مباشر سکّان کشتی *moubachèré soukkané kèchti*; — se dit aussi des chevaux d'attelage, اسب گردونه *èspé guèrdounè*, اسب کالسکه *èspé kalèskè*.

Timoré, e, adj., خدا ترس *khouda-tèrs*, a. اهل تقوی *èhlé tèqva*, pr. t. *èhli taqva*.

Tine, s. f., راویه چوبین *ravièyé tchoubïn.*

Tinette, s. f., تغار چوبین *tègharé tchoubïn.*

Tintamarre, s. m., هنگامه *hèngamè*, غلغله *ghoulghoulè*, a. ولوله *vèlvèlè.*

Tintement, s. m. son des cloches, صدای ناقوس *sèdaï naqous*; — tintement d'oreille, طنیدن گوش *tènidèné gouch*, a. طنین الاذن *tènïn-oul-ouzn.*

Tinter, v. a., آهسته ناقوس زدن *âhèstè naqous zèdèn*; — v. n. en parlant de l'oreille, V. **Tintement**, dans sa deuxième acception.

Tintouin, s. m. bourdonnement dans les oreilles V. **Tintement**; — au fig. inquiétude, تشویش قلب *tèchvichè qèlb*, a. اضطراب *èztèrab*, pr. t. *iztirab.*

Tique, s. f., parasite des chiens, کنه *kènè*, a. نارد *narèd*, pr. t. *narid*, قراد *qèrad*, pr. t. *qirad*, pl. قردان *qèrdan*, pr. t. *qirdan.*

Tiquer, v. n. avoir un tic, V. **Tic.**

Tiqueté, e, adj., خالدار *khal-dar*, a. منقّط *mounèqqèt*, pr. t. *mounaqqat.*

Tir, s. m., تیر اندازی *tir-èndazi*, a. رمی *rèmi.*

Tirade, s. f., a. قطعه *qèt'è*, pr. t. *qit'a*, pl. قطعات *qèt'ât*, pr. t. *qit'ât.*

Tirage, s. m., کشیدن *kèchidèn*, a. جرّ *djèrr*, pr. t. *djirr.*

Tiraillement, s. m. action de tirailler, V. **Tirailler**; — tiraillement d'entraille, پیچ شکم *pitché chèkèm*; — d'esprit, سرگردانی *sèr-guèrdani*, a. تذبذب عقل *tèzèbzoubé 'èql*, pr. t. *tèzèbzubi 'aql*; — se dit de l'absence

d'accord dans les affaires, کشاکش *kècha-kèch*, کش و مکش *kèch-ou-mèkèch.*

TIRAILLER, v. a., این طرف و آن طرف کشیدن *in tèrèf-ou-ân tèrèf kèchidèn*; — v. n. tirer des coups de fusil sans ordre et sans résultat, بیهوده تیر انداختن *bi-houdè tir èndakhtèn.*

TIRAILLERIE, s. f., تیر اندازی بیهوده *tir-èndazïi bi-houdè.*

TIRAILLEUR, s. m. qui tire sans résultat, (peu usité dans ce sens) تفنگ انداز بیهوده *toufèng-èndazé bi-houdè*; — soldat détaché en avant de l'armée pour tirailler isolément, تفنگچی پیش رو لشکر *toufèngtchïi pich-rové lèchkèr.*

TIRANT, s. m. cordon de bourse, بند کیسه *bèndé kicè*; — de soulier, بند کفش *bèndé kèfch*; — de botte, دستک چکمه *dèstèké tchèkmè.*

TIRASSE, s. f., دام *dam.*

TIRASSER, v. a., با دام صید مرغ کردن *ba dam sèidé mourgh kèrdèn.*

TIRE, s. f. voler à tire d'aile, یک سر پریدن *yèk sèr pèridèn.*

TIRE-BALLE, s. m. terme de chirurgie, کلبتین جرّاحی *kèlbètèiné djèrrahi*; — instrument pour tirer la balle d'un fusil, گلوله کش *gouloulè-kèch.*

TIRE-BOTTE, s. m., چکمه کن *tchèkmè-kèn*, چکمه کش *tchèk-mè-kèch.*

TIRE-BOUCHON, s. m., پیچ بطری *pitché boutri.*

TIRE-BOURRE, s. m., پیچ سر سنبه *pitché sèré soumbè.*

TIRE-LIGNE, s. m., آلت خطّ کشی *âlèté khètt-kèchi.*

Tire-lire, s. m., قلك *qoulèk.*

Tirer, v. a., کشیدن *kèchidèn*, جرّ کردن *djèrr kèrdèn*; — au fig. tirer le diable par la queue, به تنگی گذران کردن *bè-tèngui gouzèran kèrdèn*, عسرت خرجی کشیدن *'ousrèté khèrdji kèchidèn*; — tirer au clair, en parlant d'une affaire, وارسی کردن *va-rèci kèrdèn*, تحقیق کردن *tèhqiq kèrdèn*, pr. t. *tahqiq kièrdèn*; — en parlant de vin ou de toute autre boisson, صاف کردن *saf kèrdèn*; — tirer d'embarras, خلاص کردن *khèlas kèrdèn*, pr. t. *khilas kièrdèn*; — tirer vengeance, انتقام کشیدن *èntèqam kèchidèn*, pr. t. *intiqam kèchidèn*; — retirer d'un endroit, بیرون آوردن *biroun âvourdèn*, در آوردن *dèr âvourdèn*; — tirer une traite, une lettre de change, برات کشیدن *bèrat kèchidèn*; — tirer le canon, توپ انداختن *toup èndakhtèn*; — tirer des coups de fusil, تفنگ انداختن *toufèng èndakhtèn*; — se tirer d'affaire, se tirer d'embarras, خلاص شدن *khèlas choudèn*, pr. t. *khilas choudèn*; — tiré, e, کشیده شده *kèchidè-choudè*, کشیده *kèchidè.*

Tiret, s. m., بند کاغذ *bèndé kaghèz*; — trait d'union, خطّ وصل *khètté vèsl*, a. خطّ الوصل *khètt-oul-vèsl*, pr. t. *khatt-ul-vasl.*

Tireur, s. m., تفنگ انداز *toufèng-èndaz*; — qui tire une traite, کشندۀ برات *kèchèndèyé bèrat*; — tireur d'or, p. t. سیم کش *sim-kèch*, صرمه کش *sèrmè-kèch.*

Tiroir, s. m., خانه کش *khanè-kèch.*

Tisane, s. f., جوشنده *djouchèndè.*

, s. m., تكيۀ هيزم نيم سوخته *tèkèyé hizoumé nim-*
ikhtè.
NER, v. n , آتش‌را بهم زدن *âtèch-ra bè-hèm zèdèn.*
NIER, s. m., آتشکش *âtèch-kèch.*
RE, s. m., بافتکی *baftègui.*
, v. a., بافتن *baftèn,* جولاهی کردن *djoulahi kèrdèn,*
نسج کر *nèsdj kèrdèn*; — tissé, e, بافته *baftè,* بافته
ش *baftè-choudè.*
RAND, s. m., شعرباف *chè'èr-baf,* جولاه *djoulah,* بافنده
fèndè.
RANDERIE, s. f., شعربافی *chè'èr-bafi,* جولاهی *djoulahi,*
نساجة *nèssadjèt.*
s. m., بافته *baftè,* a. نسیج *nècidj.*
RE, s. f., بافتکی *baftègui,* بافت *baft,* a. نسج *nèsdj;*
en parlant de la tissure, des développements, d'un
cours, a. ربط *rèbt,* رابطه *rabètè,* انتساق *èntèçaq,* pr.
intiçaq.
MALE, s. m. plante, شبرم *chèbrèm,* dans le dialecte
Chiraz : گاو بنطونك *gav-bèntounèk,* a. يتوع *yètou',*
t. *yatou',* pl. يتوعات *yètou'ât.*
LANT, E, adj., جهنده *djèhèndè,* a. هيّاج *hèiyadj.*
LATION, s. f., a. هيجان *hèyèdjan.*
LER, v. a. chatouiller V. CHATOUILLER ; — v. n.
rouver un mouvement de titillation, متهزّز بودن
outèhèzzèz boudèn.
, s. m. titre d'un livre, بر نامه *bèr namè,* سر نوشت
r-nèvècht, pr. t. *sèr-nivicht,* a. عنوان *'ounvan,* عنوان
کتا *'ounvané kètab,* pr. t. *'unvani kitab*; — qualité,

nom de dignité, a. لقب *lèqèb*, pr. t. *laqab*, pl. القاب *èlqab*; — acte qui établit un droit, a. سند *sènèd*, pl. سندات *sènèdat*, حجّت *heudjdjèt*, pl. حجج *houdjèdj*; — à titre de.... adv., باسم *bè-èsm*, pr. t. *bè-ism*, بعنوان *bè-'ounvan*; — à juste titre, à bon titre, بسزاوارى *bè-sèzavari*, باستحقاق *bè-èstèhqaq*.

Titrer, v. a., لقب دادن *lèqèb dadèn*, ملقّب كردن *moulèqqèb kèrdèn*; — titré, e, a. ملقّب *moulèqqèb*, pr. t. *moulaqqab*, صاحب لقب *sahèbé lèqèb*, pr. t. *sahibi laqab*.

Titubation, s. f., چميدگى *tchèmidègui*, a. ارتجاج *èrtèdjadj*, pr. t. *irtidjadj*.

Titulaire, adj. des 2 g., دارندهٔ منصب *darèndèyé mènsèb*, صاحب منصب *sahèb-mènsèb*.

Tocsin, s. m., ناقوس مصيبت *naqoucé moucibèt*.

Toi, pron. person. de la 2me personne, V. **Tu**.

Toile, s. f. toile de lin, پارچهٔ كتان *partchèyé kètan*; — toile de coton, چلوارى *tchèlvari*; — toile grossière, كرباس *kèrbas*; — toile écrue, كتان ناشور *kètané nachour*; — toile cirée, a. مشمّع *mouchèmmè'*, pr. t. *muchèmma'*; — toile, rideau qui cache la scène dans un théâtre, پرده *pèrdè*; — toile d'araignée, تار عنكبوت *taré ènkèbout*.

Toileries, s. f. pl. marchandises de toile, امتعهٔ بزّازى *èmtè'èyé bèzzazi*.

Toilette, s. f. tout ce qui sert à une femme pour se parer, اسباب تزيين زنان *èsbabé tèzyiné zènan*.

Toilier, **ière**, celui qui vend la toile. a. بزّاز *bèzzaz*; —

celui qui fabrique la toile, بافندهٔ قماش بزّازی *bafèndèyé qoumaché bèzzazi*, a. نسّاج البز *nèssadj-oul-bèz*, قمّاش *qoummach.*

Toise, s. f., گز *guèz*, a. ذراع *zèra'*, vulg. *zèr'*, pr. t. *zira'*, pl. اذرع *èzrè'*, pr. t. *èzra'*.

Toiser, v. a., گز کردن *guèz kèrdèn*, ذراع کردن *zèra' kèrdèn*, vulg. *zèr' kèrdèn*.

Toiseur, s. m., گز کننده *guèz-kounèndè*.

Toison, s. f., laine d'un mouton, پشم گوسفند *pèchmé gousfènd*.

Toit, s. m., پوش خانه *pouché khanè*, بام خانه *bamé khanè*, a. سقف *sèqf*, pr. t. *saqf*.

Tôle, s. f., تختهٔ آهنی *tèkhtèyé âhèni*, صحیفهٔ آهنی *sèhifèyé âhèni*.

Tolérable, adj. des 2 g., تاب آوردنی *tab-âvourdèni*, تحمّل کردنی *tèhèmmoul-kèrdèni*, pr. t. *tèhammul-kièrdèni*, a. قابل تحمّل *qabèlé tèhèmmoul*, pr. t. *qabili tèhammul*, ممکن التحمّل *moumkèn-out-tèhèmmul*, pr. t. *mumkïn-ut-tèhammul.*

Tolérablement, adv., بقدریکه طاقت توان آورد *bè-qèdri-ké taqèt tèvan âvourd*, بقدر امکان تحمّل *bè-qèdré èmkané tèhèmmoul.*

Tolérance, s. f., a. تحمّل *tèhèmmoul*, pr. t. *tèhammul*, مسامحه *mouçamèhè*, pr. t. *muçamèha*, اغماض *èghmaz*, pr. t. *ighmaz*, مساهله *mouçahèlè*.

Tolérant, e, adj., تحمّل کننده *tèhèmmoul-kounèndè*, با تحمّل *ba tèhèmmoul*, a. متحمّل *moutèhèmmèl*, pr. t. *mutèhammil*, مسامح *mouçamèh*,

pr. t. *muçamih*, مساهل *mouçahèl*, pr. t. *muçahil.*

TOLÉRANTISME, s. m., رخصت باجراى اديان مختلفه *roukhsèté bè-èdjraï èdiané moukhtèlèfè*, pr. t. *roukhsati bèidjraï èdiani mukhtalifè.*

TOLÉRER, v. a., روا داشتن *rèva dachten*, مسامحه كردن *mouçamèhè kèrdèn*, اغماض كردن *èghmaz kèrdèn*, pr. t. *ighmaz kièrdèn.*

TOMATE, s. f., بادنجان فرنكى *badèndjané frèngui.*

TOMBE, s. f., سنك روى قبر *sèngué roui qèbr*, a. حجر القبر *hèdjèr-oul-qèbr*, pr. t. *hadjèr-ul-qabr.*

TOMBEAU, s. m., كور *gour*, فرجامكاه *fèrdjam-gah*, a. قبر *qèbr*, pr. t. *qabr*, pl. قبور *qoubour*, تربه *tourbè*, pl. ترب *tourèb*, pr. t. *tourab*; — au fig. la mort, مرك *mèrg*, a. ممات *mèmat*, موت *moout*, pr. t. *mèvt.*

TOMBÉE, s. f., à la tombée de la nuit, a. طرف عصر *tèrèfé 'èsr.*

TOMBELIER, s. m., خاكروبه كش با عرّاده *khak-roubè-kèché ba 'èrradè.*

TOMBER, v. n., افتادن *ouftadèn*, زمين خوردن *zèmïn khourdèn*, pr. t. *zèmïn khordèn*; — tomber en ruines, خراب شدن *khèrab choudèn*, منهدم شدن *mounhèdèm choudèn*; — tomber malade, ناخوش شدن *na-khoch choudèn*; — au fig. tomber d'accord, متّفق الرأى شدن *mouttèfèq-our-rè'i choudèn*, يك قول شدن *yèk-qooul choudèn*; — déchoir, از اعتبار افتادن *èz è'ètèbar ouftadèn*, pr. t. *èz i'tibar uftadèn*; — en parlant de la neige ou de la pluie qui tombe, باريدن *baridèn*; — tomber dans la misère, dans la pauvreté, بى نوا شدن

bi nèva choudèn; — tomber aux pieds de quelqu'un, بپای کسی افتادن *bè-paï kèci ouftadèn*; — tomber sur l'ennemi, هجوم کردن *houdjoum kèrdèn*; — faire tomber, زمین انداختن *zèmïn èndakhtèn*, بزمین افکندن *bè-zèmïn èfkèndèn*; — tombé, e, افتاده *ouftadè*, a. مسقوط *mèsqout*.

Tombereau, s. m., عرّادهٔ خاکروبه کشی *'èrradèyé khakroubè-kèchi*.

Tome, s. m. volume, a. جلد *djèld*, pr. t. *djild*, pl. جلود *djouloud*.

Ton, adj. possessif, m. — fém. ta, pl. tes., se rend par un kesrè (voyelle) à la fin du mot qui précède cet adjectif, exemple: ton livre, کتاب تو *kètabé tou*, pr. t. *kitabi tou*, ton père, پدر تو *pèdèré tou*, pr. t. *pèdèri tou*; — lorsque le substantif est terminé par un ا (èléf) le kesré est changé en ی (ya); lorsqu'il est terminé par un ه (hè) le kesrè est représenté par un ء (èléf hèmzè) exemple: ta maison, خانهٔ تو *khanèyé tou*, pr. t. *khanèï tou*, ton palais, سرای تو *sèraï tou*.

Ton, s. m., پردهٔ آواز *pèrdèyé âvaz*, پرده *pèrdè*; — la voix elle-même, آواز *âvaz*, a. صوت *soout*, pr. t. *savt*; — manière de parler, a. طرز کلام *tèrzé kèlam*, pr. t. *tèrzi kèlam*, وضع کلام *vèz'é kèlam*, pr. t. *vaz'i kèlam*; — manière, procédé, a. طور *toour*, pr. t. *tavr*, pl. اطوار *ètvar*, pr. t. *atvar*; — mauvais ton, اطوار بد *ètvaré bèd*, a. اطوار قبیحه *ètvaré qèbihè*, pr. t. *atvari qabiha*; — en terme de médecine, degré de force a. قوّت *qouvvèt*.

TONDEUR, EUSE, s., پشم چین *pèchm-tchin*, a. جزّاز *djèzzaz*, pr. t. *djazzaz.*

TONDRE, v. a., پشم چیدن *pèchm tchidèn*, پشم بریدن *pèchm bouridèn*; — tondu, e, پشم بر چیده *pèchm bèr tchidè*, a. مجزوز *mèdjzouz.*

TONIQUE, adj. et s., قوّت بخش *qouvvèt-bèkhch*, a. مقوّی *mouqèvvi*, pr. t. *mouqavvi*, pl. مقوّیات *mouqèvviyat*, pr. t. *mouqavviyat.*

TONNAGE, s. m., گنجایش کشتی *goundjayèché kèchti.*

TONNANT, E, adj., غرنده *ghourèndè*, غریوان *ghèrivan*, a. راعد *ra'èd*, pr. t. *ra'id.*

TONNE, s. f., پیپ بزرگ *pipé bouzourg.*

TONNEAU, s. m., چلیك *tchèlik*, پیپ *pip*; — un tonneau de vin, یك پیپ شراب *yèk pipé chèrab.*

TONNELER, v. a., با دام صید کردن *ba dam sèid kèrdèn.*

TONNELEUR, s. m., دام انداز *dam-èndaz.*

TONNELIER, s. m., چلیکساز *tchèlik-saz*, پیپ ساز *pip-saz.*

TONNELLERIE, s. f., پیپ سازی *pip-sazi*; — lieu où l'on fabrique les tonneaux, کار خانهٔ پیپ سازی *kar-khanèyé pip-sazi.*

TONNER, v. n., صدا کردن تندر *sèda kèrdèné toundèr*, غریدن رعد *ghouridèné rè'èd.*

TONNERRE, s. m., تندر *toundèr* ou *toundour*, a. رعد *rè'èd*, pr. t. *ra'd*, pl. رعود *rou'oud*; — l'endroit d'une arme à feu où l'on met la poudre, خزینه *khèzinè*, pr. t. *khazinè*; — la foudre, a. صاعقه *sa'èqè*, pr. t. *sa'iqa.*

TONSURE, s. f., تراش موی سر *tèrachė mouï sèr.*

TONSURER, v. a., موی سر تراشیدن *mouï sèr tèrachidèn.*

Tonte, s. f., action de tondre les moutons, بریدن پشم گوسفندان *bouridèné pèchmé gousfèndan*, a. جزّة *djèz-zèt*; — faire la tonte, بریدن پشم گوسفندان *bouridèné pèchmé gousfèndan*; — la tonte, époque où l'on tond les troupeaux, موسم بریدن پشم گوسفندان *mooucèmé bouridèné pèchmé gousfèndan*; — laine qu'on tire de la tonte, پشم *pèchm*, a. جزازة *djèzazèt*.

Tonture, s. f., تراشهٔ ماهوت *tèrachèyé mahout.*

Topaze, s. f., a. زبرجد *zèbèrdjèd.*

Toper, v. n., (familier) consentir, گرویدن *guèrèvidèn*, قبول کردن *qèboul kèrdèn.*

Topinambour, s. m., سیب زمینی ایرانی *sib-zèminiï irani.*

Topique, s. m., a. مرهم *mèrhèm.*

Topographie, s. f., وصف چهگونگی مکان *vèsfé tchè-gounèguiï mèkan*, a. وصف احوال مکان *vèsfé èhvalé mèkan*, pr. t. *vasfi ahvali mèkian*, وصف الامکنه *vèsf-oul-èm-kènè*, pr. t. *vasf-ul-èmkinè.*

Topographique, adj. des 2 g., متعلّق بوصف چهگونگی مکان *moutè'èllèq bè-vèsfé tchè-gounèguiï mèkan.*

Toque, s. f., طاقی *taqi.*

Toqué, adj., سفیه *sèfih.*

Torche, s. f., a. مشعل *mèch'èl*, مشعله *mèch'èlè*, pr t. *mèch'alè*, pl. مشاعل *mècha'èl*, pr. t. *mècha'il.*

Torche-nez, s. m. terme de manège, corde qui serre le nez du cheval, لواشه *lèvachè.*

Torcher, v. a., پاك کردن *pak kèrdèn.*

Torchère, s. f., شمعدان ادبار *chèm'è-dané èdbar.*

Torchis, s. m., کاهگل *kah-guèl*, a. سیاع *sia'.*

Torchon, s. m., دستمال آشپزی *dèst-malé âch-pèzi.*

Tordage, s. m., تابندگی *tabèndègui.*

Tordeur, euse, s., تابنده *tabèndè.*

Tordre, v. a., تاب دادن *tab dadèn,* شکنج دادن *chèkèndj dadèn,* تابیدن *tabidèn,* پیچ دادن *pitch dadèn*; — tordu, e, تابیده شده *tabidè-choudè,* تاب خورده *tab-khourdè,* تابیده *tabidè.*

Tormentille, s. f. plante, هفت برگه *hèft-bèrguè.*

Toron, s. m., لای ریسمان *laï risman.*

Torpeur, s. f., بی حسّی *bi hèssi,* کرخت *kèrèkht,* کرخ *kèrèkh,* a. خدر *khèdèr,* pr. t. *khadèr.*

Torpille, s. f., a. رعاد *rè'âd,* pr. t. *ra'âd.*

Torréfaction, s. f. action de torréfier, V. Torréfier.

Torréfier, v. a., بو دادن *bou dadèn*; — torréfié, e, بو داده *bou-dadè.*

Torrent, s. m., سیلاب *sèil-âb,* a. سیل *sèil,* pl. سیول *souyoul.*

Torride, adj. des 2 g. zone torride, a. منطقهٔ حارّه *mèntèqèyé harrè,* pr. t. *mïntaqaï harrè.*

Tors, e, adj., تنکجیده *tèndjidè,* پیچیده *pitchidè,* تاب خورده *tab-khourdè.* a. ملتوی *moultèvi.*

Torser, v. a., terme d'archit., پیچ دادن *pitch dadèn.*

Tort, s. m. ce qui est contraire à la justice, نا حقّ *na-hèqq,* pr. t. *na-haqq*; — il a tort, حرفش نا حقّ است *hèrf-èch na-hèqq-èst,* حقّ ندارد *hèqq nè-darèd*; — faute, گناه *gounah,* بزه *bèzè,* a. تقصیر *tèqsir,* pr. t. *taqsir,* خطا *khèta,* pr. t. *khata*; — mettre quelqu'un dans son tort, کسی‌را مقصّر کردن *kèci-ra mouqèssèr kèrdèn,*

:. *kièci-ra mouqassar kièrdèn*; — lésion, dommage, *zian*, a. ضرر *zèrèr*, pr. t. *zarar*, مضرّت *mèzèrrèt*, t. *mazarrèt*, خسارت *khèçarèt*, pr. t. *khaçarèt*; — e tort, faire du tort, ضرر زدن *zèrèr zèdèn*, pr. t. ır *zèdèn*, متضرّر کردن *moutèzèrrèr kèrdèn*; — ɔuver du tort, زیان کردن *zian kèrdèn*, ضرر کردن ·r *kèrdèn* pr. t. *zarar kièrdèn*; — à tort, ناحق *hèqq* pr. t. *na-haqq*.

OLIS, s. m., درد گردن *dèrdé guèrdèn*; — adj. qui a ·ou de travers, کج گردن *kèdj-guèrdèn*.

ıLAGE, s. m., پیچیدگی سخن *pitchidèguiï soukhèn*.

ıLEMENT, s. m., پیچیدگی *pitchidègui*, پیچش :*hèch*.

LLER, v. a., پیچیدن *pitchidèn*, پیچاندن *pitchan*-ı, پیچ دادن *pitch dadèn*, تابیدن *tabidèn*, تاب دادن *dadèn*; — tortiller les cheveux, گیسورا تاب دادن :*çou-ra tab dadèn*; — au fig. v. n. chercher des subfuges, راه گریز جستن *rahé gouriz djoustèn*; — se ·tiller, بر خود پیچیدن *bèr khoud pitchidèn*.

ONNAIRE, adj. des 2 g., a. جبری *djèbri*; — s. urreau, میر غضب *mir-ghèzèb*, a. جلّاد *djèllad*.

ıs, s. m., نخها بهم تابیده *nèkh-ha bè-hèm tabidè*, a. مر *mèrirè*, pl. مراریر *mèrarir*.

υ, E, adj., کج *kèdj*, خمیده *khèmidè*, a. معوّج *mou'èv-dj*, pr. t. *mou'avvadj*; — chemin tortu, راه کج *rahé* ·*dj*; — au fig. esprit tortu, کج رأی *kèdj-rè'i*, pr. t. ıèdj-ra'i.

UE, s. f., لاك پشت *lak-poucht*, سنگ پشت *sèng*-

poucht, كاسه پشت *kacè-poucht,* چلچله *tchèltchèlè,* كشف *kèchèf* a. سلحفا *soulahfa,* pl. سلاحف *sèlahèf,* pr. t. *sèlahif.*

Tortuer, v. a., كج كردن *kèdj kèrdèn,* معوّج كردن *mou'èvvèdj kèrdèn*; — se tortuer, كج شدن *kèdj choudèn*; — tortué, e, كج شده *kèdj-choudè,* كج *kèdj,* a. معوّج *mou'èvvèdj,* pr. t. *mou'avvadj,* منحني *mounhèni,* pr. t. *munhani.*

Tortueusement, adv., بطور كج *bè-tooure kèdj,* a. معوّجاً *mou'èvvèdjèn.*

Tortueux, euse, adj., كج *kèdj,* پيچيده *pitchidè,* a. معوّج *mou'èvvèdj.*

Tortuosité, s. f., پيچيدگى *pitchidègui,* پيچش *pitchèch,* a. حويّت *hèviyèt,* pr. t. *haviyèt.*

Torture, s. f., شكنجه *chèkèndjè,* pr. t. *chikièndjè,* اشكنجه *èchkèndjè*; — appliquer la torture, شكنجه كردن *chèkèndjè kèrdèn*; — être mis à la torture, شكنجه شدن *chèkèndjè choudèn,* شكنجه كشيدن *chèkèndjè kèchidèn.*

Torturer, v. a. faire éprouver la torture, شكنجه كردن *chèkèndjè kèrdèn*; — tourmenter, اذيّت كردن *èziyèt kèrdèn,* آزار دادن *âzar dadèn.*

Toste ou Toast, s. m. porter un toast à quelqu'un, بسلامتى كسى خوردن *bè-sèlamètiï kèci khourdèn.*

Toster ou Toaster, v. a. porter un toast, V. Toste.

Tôt, adv., زود *zoud,* a. عجلةً *'èdjèlètèn,* pr. t. *'idjalètèn,* سريعاً *sèri'èn,* pr. t. *sari'èn*; — de bonne heure, زود *zoud*; — bientôt, زود *zoud,* a. عنقريب *'ènqèrib,* pr. t.

'anqarib; — aussitôt que, sitôt que, همانکه *hèman-ké*, همانکه‌میکه *hèman-dèmi-ké*, تا *ta*; — aussitôt que j'en reçus la nouvelle, همانکه خبرش بمن رسید *hèman-ké khèbèr-èch bè-mèn rècid*, تا خبرش بمن رسید *ta khèbèr-èch bè-mèn rècid.*

Total, s. m., همه *hèmè*, a. جمله *djoumlè*, pr. t. *djumlè*, مجموع *mèdjmou'*; — prenez le total, le tout, همه را بر دارید *hèmè-ra bèr darid*, همه را بگیرید *hèmè-ra bèguirid*; — le total d'une somme, a. جمع *djèm'*.

Total, e, adj., درست *droust*, pr. t. *drust*, بی کم و زیاد *bi kèm-ou-ziad*, a. تمام *tèmam*, pr. t. *tamam*, تامّ *tamm*, کامل *kamèl*, pr. t. *kiamil.*

Totalement, adv., همه *hèmè*, بکلّی *bè-koulli*, a. کاملاً *kamèlèn*, pr. t. *kiamilèn*, جملةً *djoumlètèn*, مجموعاً *mèdjmou'èn*, کلّیاً *koullièn.*

Totalité, s. f., همه‌گی *hèmègui*, a. مجموع *mèdjmou'*, کلّیت *koulliyèt.*

Toton, s. m. espèce de dé à jouer,, مهره *meuhrè.*

Touage, s. m. terme de marine, action de touer, V. Touer.

Touaille, s. f., رو پاککن *rou-pak-koun.*

Touchant, prép. sur, concernant, در باب *dèr bab*, در خصوص *dèr khouçous.*

Touchant, e, adj., دلسوزنده *dèl-souzèndè*, pr. t. *dil-souzèndè*, رقّت انگیز *rèqqèt-ènguiz*, دلسوز *dèl-souz*, تأثیر کننده *tè'ècir-kounèndè*, a. مؤثّر القلب *mou'èssèr-oul-qèlb*, pr. t. *mu'èssir-ul-qalb.*

Touche, s. f., پرده *pèrdè*; — les touches d'un orgue,

پرده هاى ارغنون *pèrdè-haï èrghènoun*; — pierre de touche, سنگ محك *sèngué mèhèkk*, a. محك *mèhèkk*, pr. t. *mahakk*.

Toucher, v. a., دست زدن *dèst zèdèn*, دست سودن *dèst soudèn*, پرواسيدن *pèrvacidèn*, برماسيدن *bèrmacidèn*, لمس كردن *lèms kèrdèn*, لامسه كردن *lamècè kèrdèn*, مس كردن *mèss kèrdèn*; — toucher de l'argent, پول گرفتن *poul guèrèftèn*, pr. t. *poul guiriftèn*; — en parlant d'un instrument, زدن *zèdèn*; — toucher de l'orgue, ارغنون زدن *èrghènoun zèdèn*; — émouvoir. برقت آوردن *bè-rèqqèt âvourdèn*, بقلب تأثير كردن *bè-qèlb tè'ècir kèrdèn*, pr. t. *bè-qalb ta'cir kièrdèn*; — concerner, دخل داشتن *dèkhl dachtèn*; — cela ne me touche en rien, اين بهيچ وجه بمن دخل ندارد *în bè-hitch vèdjh bè-mèn dèkhl nè-darèd*; — être touché, متأثّر شدن *moutè'èssèr choudèn*; — touché, e, دست زده شده *dèst-zèdè-choudè*; — touché de compassion, برقت آمده *bè-rèqqèt âmèdè*, متأثّر شده *moutè'èssèr-choudè*, a. متأثّر *moutè'èssèr*, pr. t. *mutè'èssir*, متأثّر البال *moutè'èssèr-oul-bal*, pr. t. *mutè'èssir-ul-bal*.

Toucher, s. m., پرواس *pèrvas*, برماس *bèrmas*, a. لمس *lèms*, لامسه *lamècè*, pr. t. *lamicè*, قوّهٔ لامسه *qouvvèyé lamècè*, pr. t. *qouvvèï lamicè*.

Toue, s. f., زورق *zoourèq*, ناوه *navè*; — action de touer, V. **Touer**.

Touer, v. a., terme de marine, با ريسمان كشتى كشيدن *ba risman kèchti kèchidèn*, بقوّت بازو كشتى كشيدن *bè-qouvvètè bazou kèchti kèchidèn*.

Touffe, s. f., دسته *dèstè*, a. جثيل *djècil*; — une touffe d'herbes, يكدستهٔ گياه *yèk dèstèyé guiah.*

Touffer, v. a., دسته دسته كردن *dèstè-dèstè kèrdèn*; — v. n., دسته دسته شدن *dèstè-dèstè choudèn.*

Touffeur, s. f. vapeur, بخار گرما *boukharé guèrma*, بخار گرماى هوا *boukharé guèrmaï hèva.*

Touffu, **e**, adj., پر شاخ و برگ *pour chakh-ou-bèrg*; — épais, bien garni, توى هم *touï-hèm*, a. جثيل *djècil*; — un bois touffu, جنگل پر درخت *djènguèlé pour dèrèkht*; — barbe touffue, ريش پر موى *riché pour mouï*, ريش پر مو *riché pour mou.*

Toug ou **Touc**, s. m., queue de cheval au bout d'une pique, پرچم *pèrtchèm.*

Toujours, adv. de temps, هميشه *hèmichè*, همواره *hèm-varè*, پيوسته *pèivèstè*, a. دايما *daïmèn*; — en attendant, néanmoins, با اين همه *ba ïn hèmè*, با وصف اين *ba vèsfé ïn*, a. مع هذا *mè'-hèza*, pr. t. *ma'-haza.*

Toupet, s. m. touffe de cheveux au sommet de la tête, كاكل *kakoul*, pr. t. *kiakul*; — au fig. avoir du toupet, جسارت داشتن *djèçarèt dachtèn.*

Toupie, s. f., باد افراه *bad-èfrah*, فرموك *fèrmouk*, چرخوك *tchèrkhouk*, بادبر *bad-bour*, خذروف *khèzrouf*, pr. t. *khazrouf*, pl. خذاريف *khèzarif*, pr. t. *khazarif.*

Toupiller, v. n., مانندِ فرموك چرخ خوردن *manèndé fèrmouk tchèrkh khourdèn.*

Tour, s. f., a. برج *bourdj*, pl. بروج *bouroudj*; — tour de Babel, برج نمرود *bourdjé nèmroud*, pr. t. *bordji nèmroud.*

Tour, s. m., گردش *guèrdèch*, pr. t. *guirdèch*, a. دور *doour*, pr. t. *dèvr*; — le tour du soleil, گردش آفتاب *guèrdèché âftab*, pr. t. *guirdèchi âfitab*; — circonférence, a. دور *doour*, pr. t. *dèvr*, دوره *dooure*, pr. t. *dèvrè*; — le tour de la ville, دور شهر *doouré chèhr*, pr. t. *dèvri chèhèr*; — tour de promenade, گردش *guèrdèch*; — trait de ruse, رنگ *rèng*, بازی *bazi*, گول *goul*; — jouer un mauvais tour, بازی دادن *bazi dadèn*, رنگی زدن *rèngui zèdèn*; — à tour de bras, بزور بازو *bè-zouré bazou*; — tour de force, زور بازی *zour-bazi*; — tour d'escamoteur, tour de gobelet, حقّه بازی *hoqqè-bazi*, pr. t. *hoqqa-bazi*; — rang successif, a. نوبت *nooubèt*, pr. t. *nèvbèt*, نوبه *nooubè*, pr. t. *nèvbè*; — ce n'est pas mon tour, نوبهٔ من نیست *nooubèyé mèn nist*; — tour à tour, نوبه بنوبه *nooubè bè-nooubè*, بنوبه *bè-nooubè*, pr. t. *bè-nèvbè*, a. بالمناوبه *bèl-mounavèbè*, pr. t. *bil-munavèbè*; — un tour, instrument du tourneur, چرخك *tchèrkhèk*.

Tourbe, s. f. terre combustible, خس و خاشك پوسیده *khès-ou-khachaké poucidè*.

Tourbe, s. f. multitude de menu peuple, a. عوام الناس *'èvam-oun-nas*, pr. t. *'avam-un-nas*.

Tourbillon, s. m., گردباد *guèrdè-bad*, سنگدوله *sèng-doulè*; — masse d'eau qui tournoie avec violence, گرداب *guèrd-âb*.

Tourdille, adj. des 2 g., gris tourdille, تیره رنگ *tirè-rèng*, تیره فام *tirè-fam*.

Tourelle, s. f., برج کوچك *bourdjé koutchèk*.

Tourment, s. m. douleur corporelle, درد *dèrd*, a. وجع *vèdjè'*, pr. t. *vèdja'*; — torture, شكنجه *chèkèndjè*, pr. t. *chikièndjè*, اشكنجه *èchkèndjè*, a. عقوبت *'ouqoubèt*; — mauvais traitement, آزار *âzar*, a. اذيّت *èziyèt*; — grande peine d'esprit, اندوه *èndouh*, a. الم *èlèm*, pl. آلام *âlam*, غصّه *ghoussè*.

Tourmentant, e, adj., اذيّت كننده *èziyèt-kounèndè*, زحمت دهنده *zèhmèt-dèhèndè*.

Tourmenter, v. a., آزار كردن *âzar kèrdèn*, آزار دادن *âzar dadèn*, اذيّت كردن *èziyèt kèrdèn*; — importuner, زحمت دادن *zèhmèt dadèn*, pr. t. *zahmèt dadèn*; — se tourmenter, اضطراب كردن *èztèrab kèrdèn*, pr. t. *iztirab kièrdèn*; — s'inquiéter, s'affliger, غصّه خوردن *ghoussè khourdèn*, pr. t. *ghoussè khordèn*.

Tournailler, v. n., (familier) چرخ خوردن *tchèrkh khourdèn*.

Tournant, e, adj., گردان *guèrdan*, a. دوّار *dèvvar*.

Tournant, s. m., گوشه كوچه *gouchèyé koutchè*, چم كوچه *tchèmé koutchè*; — lieu où l'eau tourne toujours, گرداب *guèrd-âb*.

Tourne-broche, s. m., سيخ چرخی *sikhé tchèrkhi*.

Tournée, s. f., گردش *guèrdèch*, pr. t. *guirdèch*, a. دور *doour*, pr. t. *dèvr*.

Tourner, v. a, گردانيدن *guèrdanidèn*, pr. t. *guirdanidèn*, گرداندن *guèrdandèn*, pr. t. *guirdandèn*, چرخانيدن *tchèrkhanidèn*, چرخاندن *tchèrkhandèn*; — tourner le dos à quelqu'un, پشت بكسی كردن *poucht bè-kèci kèrdèn*; — tourner le dos, prendre la fuite, گريختن

gourikhtèn, فرار کردن *fèrar kèrdèn*, pr. t. *firar kièrdèn* ; — tourner bride, بر گشتن *bèr guèchtèn*, مراجعت کردن *mouradjè'èt kèrdèn* ; — changer, تغییر صورت کردن *tèghyiré sourèt kèrdèn* ; — tourner quelqu'un en ridicule, ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn* ; — v. n., چرخ خوردن *tchèrkh khourdèn*, گردش کردن *guèrdèch kèrdèn*, گردیدن *guèrdidèn* ; — se tourner vers quelqu'un, رو بکسی برگردانیدن *vou bè-kèci bèr-guèrdanidèn*, توجّه بکسی کردن *tèvèddjouh bè-kèci kèrdèn* ; — arranger d'une certaine manière les pensées, les expressions d'un ouvrage d'esprit, آراستن *ârastèn*, تلفیق کردن *tèlfiq kèrdèn* ; — en parlant du lait qui tourne, qui aigrit, بریدن *bouridèn* ; — tourné, e, بر گردانیده *bèr guèrdanidè*, بر گشته *bèr guèchtè* ; — tourné, décomposé, بریده *bouridè*, خراب شده *khèrab-choudè* ; — bien tourné, e, خوش اندام *khoch-èndam*.

Tournesol, s. m., آفتاب گردان *âftab-guèrdan*.

Tourneur, s. m., a. خرّاط *khèrrat*.

Tournevis, s. m., آچار *âtchar*.

Tourniquet, s. m., چرخ گردان *tchèrkhé guèrdan*.

Tournoi, s. m., جشن *djèchn*.

Tournoiement, s. m., گردش *guèrdèch*, چرخ خوردن *tchèrkh khourdèn* ; — tournoiement de tête, گیج شدن سر *guidj choudèné sèr*.

Tournoyer, v. n., چرخ خوردن *tchèrkh khourdèn*, گردیدن *guèrdidèn* ; — biaiser, chercher des détours, راه گریز جستن *rahé gouriz djoustèn*, بهانه جستن *bèhanè djoustèn*.

Tournure, s. f., اندام *èndam*, قواره *qèvarè*, a. شكل *chèkl*, pr. t. *chèkil.*

Tourte, s. f., t. p. بورك *beurèk.*

Tourtereau, s. m., a. بچهٔ قمری *bètchèyé qoumri.*

Tourterelle, s. f., a. قمری *qoumri*, قمريه *qoumriè*, pl. قماری *qoumari.*

Toussaint, s. f., عيد اوليا *'idé ooulia*, pr. t. *'idi èvlia.*

Tousser, v. n., سرفه كردن *sourfè kèrdèn*, vulg. *soulfè kèrdèn.*

Tousseur, euse, s., سرفه كننده *sourfè-kounèndè.*

Tout, e, adj., همه *hèmè*, a. مجموع *mèdjmou'*, جميع *djèmi'*, جمله *djoumlè*, pr. t. *djumlè*, كافّه *kaffè*, pr. t. *kiaffè*, كلّ *koull*; — tout l'univers, a. كلّ عالم *koullé 'âlèm*, pr. t. *kulli 'âlèm*; — tout le monde, همه كس *hèmè kès*; — tout le jour, از صبح تا شام *èz soubh ta cham*; — tout homme, هر مردی *hèr mèrdi*, هر آدمی *hèr âdèmi*; — tout de bon, از روی حقيقت *èz rouï hèqiqèt*, a. جدّاً *djèddèn*, pr. t. *djiddèn*; — toute espèce, هر جنس *hèr djèns*, pr. t. *hèr djïns*, a. انواع *ènva'*; — tout à coup, يكدفعه *yèk-dèf'è*, pr. t. *yèk dèf'a*, ناگهان *naguèhan*, a. دفعةً *dèf'ètèn*, pr. t. *dèf'atèn*; — tout à fait, a. بكلّى *bè-koulli*, a. بالكلّيه *bèl-koulliyè*, pr. t. *bil-kulliyè*; — tout à l'heure, tout de suite, همين ساعت *hèmïn-sa'èt*, a. حالا *hala*, الآن *èl'an*; — tout au plus, همين اگر باشد *hèmïn èguèr bachèd*, منتهايش *mountèhaï-èch*; — tout au moins, هيچ نباشد *hitch nè-bachèd*; — tout, encore que, هر چند *hèr-tchènd*, هر قدر *hèr-qèdr*; — tout riche qu'il est, هر چند

هر قدر دولتمند است *hèr-tchènd dooulètmènd-èst*, هر قدر دولتمند باشد *hèr-qèdr dooulètmènd bachèd*, pr. t. *hèr-qadr dèvlètmènd bachèd*; — pas du tout, point, هیچ *hitch*; — en tout, a. جمعاً *djèm'èn*; — c'est tout un, یکیست *yèkist*; — après tout, با این همه *ba in hèmè*.

Tout, s. m., a. کل *koull*, pr. t. *kull*; — le tout est plus grand que la partie, a. الکلّ اعظم من الجزء *èl-koull è'èzèm mèn-èl-djuz'*, pr. t. *èl-kull a'zam min-èl-djuz'*.

Tout, adv. entièrement, a. بکلّی *bè koulli*, a. بالکلّیة *bèl-koulliyè*, pr. t. *bil-kulliyè*, تماماً *tèmamèn*, کلّیةً *koul-liyètèn*, pr. t. *kullièten*; — il est tout malade, بکلّی ناخوش است *bè-koulli na-khoch-èst*; — tout doucement, آهسته آهسته *âhèstè-âhèstè*.

Toutefois, adv., ولی *vèli*, با این همه *ba in hèmè*, با وصف این *ba vèsfé in*, با وجود این *ba voudjoudé in*, a. مع هذا *mè'-hèza*, pr. t. *ma'-haza*, مع ذلك *mè'-zèlèk*, pr. t. *ma'-zalik*. لکن *lèkèn*, pr. t. *lakin*.

Toutenague, s. f. substance métallique, a. خارصینی *kharsini*.

Toute-puissance, s. f., a. قدرت مطلقه *qoudrèté moutlèqè*, pr. t. *qoudrèti moutlaqa*.

Tout-puissant, adj. V. Puissant, s. le Tout-Puissant, خدا *khouda*, a. اللّه *allah*.

Toux, s. f., سرفه *sourfè*, vulg. *soulfè*, a. سعال *sou'âl*.

Toxique, s. m., زهر *zèhr*, pr. t. *zèhir*, a. سمّ *sèmm*, pl. سموم *soumoum*.

Tracas, s. m., آشوب *âchoub*, شلوغ *choulough*, خرخشه *khèrkhèchè*, غرغرشه *ghèrghèrchè*.

Tracasser, v. a., زحمت دادن *zèhmèt dadèn*, pr. t. *zahmèt dadèn*, آزار کردن *âzar kèrdèn*; — v. n. et se tracasser, v. pron., بی جا دست و پا زدن *bi dja dèst-ou-pa zèdèn*, عبث خودرا بزحمت انداختن *'èbès khoud-ra bè-zèhmèt èndakhtèn*.

Tracasserie, s. f. chicane, mauvaise difficulté, شلوق کاری *choulouq-kari*, pr. t. *chulouq-kiari*, آشوبکاری *âchoub-kari*, مغشوش کاری *mèghchouch-kari*, a. اخلال *èkhlal*, pr. t. *ikhlal*.

Tracassier, e, adj., آشوب انگیز *âchoub-ènguiz*, ستیزنده *sètizèndè*, a. منافق *mounafèq*, pr. t. *munafiq*.

Trace, s. f. vestige qu'un homme ou un animal laisse à l'endroit où il a passé, رد پا *rèdé pa*, نقش پا *nèqché pa*, a. اثر القدم *ècèr-oul-qèdèm*, pr. t. *ècèr-ul-qadèm*; — marque qui reste de quelque chose, a. اثر *ècèr*, pl. اثار *açar*.

Tracé, s. m. trait d'un plan, d'un ouvrage d'art, نیرنگ *nèirèng*, گزار *gouzar*, a. طرح *tèrh*, pr. t. *tarh*, رسم *rèsm*.

Tracement, s. m. action de tracer, a. ترسیم *tèrsim*.

Tracer, v. a. tirer des lignes, خط کشیدن *khètt kèchidèn*; — tracer un plan, طرح انداختن *tèrh èndakhtèn*, طرح کشیدن *tèrh kèchidèn*; — au fig. tracer le chemin à quelqu'un, راه نمایی کردن *rah-nèmayi kèrdèn*; — tracer, ouvrir un chemin, راه وا کردن *rah va kèrdèn*.

Trachée ou **Trachée-artère**, s. f., a. قصبة الریه *qècèbèt-our-riyè*, pr. t. *qaçabèt-ur-riyè*.

Traçoir, s. m., آلت خطّ کشی *âlèté khètt-kèchi*, pr. t. *âlèti khatt-kièchi.*

Traction, s. f., a. جذب *djèzb.*

Tradition, s. f. action par laquelle on livre quelque chose à quelqu'un, دادن *dadèn*, a. تسليم *tèslim*; — voie par laquelle les faits se transmettent oralement d'âge en âge, a. نقل *nèql*, pr. t. *naql*, روايت *rèvayèt*, pr. t. *rivayèt*; — chose transmise oralement, بروايت رسيده *bè-rèvayèt rècidè*, روايتى *rèvayèti*, مسموعى *mèsmou'i.*

Traditionnel, le, adj., مبنى بر روايت *mèbni bèr rèvayèt*, a. نقلى *nèqli*, pr. t. *naqli.*

Traditionnellement. adv., بحسب روايت *bè-hècèbé rèvayèt*, از روى روايت *èz rouï rèvayèt.*

Traducteur, trice, s., ترجمه كننده *tèrdjoumé-kounèndè*, a. مترجم *moutèrdjèm*, pr. t. *mutèrdjim*, pl. مترجمين *moutèrdjèmïn*, pr. t. *mutèrdjimïn.*

Traduction, s. f., a. ترجمه *tèrdjoumè*, pr. t. *tèrdjemè.*

Traduire, v. a. faire passer d'une langue dans une autre, ترجمه كردن *tèrdjoumè kèrdèn*; — terme de palais, transférer d'un lieu dans un autre, از جاى بجاى ديگر بردن *èz djaï bè-djaï diguèr bourdèn*, نقل كردن *nèql kèrdèn*, pr. t. *naql kièrdèn*; — faire comparaître, حاضر كردن *hazèr kèrdèn*, pr. t. *hazir kièrdèn* احضار كردن *èhzar kèrdèn*; — traduire en justice, بمحكمه كشيدن *bè-mèhkèmè kèchidèn*, در محكمه حاضر كردن *dèr mèhkèmè hazèr kèrdèn.*

Traduisible, adj. des 2 g., ترجمه پذير *tèrdjoumè-pèzir*,

ممکن ترجمه کردن *moumkèné tèrdjoumè kèrdèn*, قابل ترجمه *qabèlé tèrdjoumè*, a. ممکن الترجمه *moumkèn-out-tèrdjoumè*, pr. t. *mumkïn-ut-tèrdjemè.*

Trafic, s. m., داد و ستد *dad-ou-sètèd*, pr. t. *dad-u-sitèd*, a. معامله *mou'âmèlè*, pl. معاملات *mou'âmèlat*, تجارت *tèdjarèt*, pr. t. *tidjarèt*, بیع و شرا *bèi-ou-chèra*, pr. t. *bèi-u-chira.*

Trafiquant, s. m., سوداگر *soouda-guèr*, بازرگان *bazèrgan*, pr t. *bazèrguian*, a. تاجر *tadjèr*, pr. t. *tadjir*, pl. تجار *touddjar.*

Trafiquer, v. n., داد و ستد کردن *dad-ou-sètèd kèrdèn*, pr. t. *dad-u-sitèd kièrdèn*, تجارت کردن *tèdjarèt kèrdèn*; — v. a. trafiquer des lettres de change, معاملهٔ برات کردن *mou'âmèlèyé bèrat kèrdèn.*

Tragacanthe, s. f. plante, کتیره *kètirè*, a. قتاد *qètad*, pr. t. *qatad.*

Tragédie, s. f., داستان رقت انگیز *dastané rèqqèt-ènguiz*, تعزیه *tè'èziè.*

Tragi-comédie, s. f., داستان مصایب و هزلیات آمیز *dastané mèçayèb-ou-hèzliat-âmiz*, a. حکایت مخلوطة بالمصایب و الهزلیات *hèkayèt mèkhloutèt bèl-mèçayèb vèl-hèzliyat*, pr. t. *hikiayèt makhloutat bil-mèçaïb vèl-hèzliyat.*

Tragique, adj. des 2 g., متعلق بداستان فاجعه *moutè'èl-lèq bè-dastané fadjè'è*; — au fig. funeste, malheureux, ماتم انگیز *matèm-ènguiz*, مصیبتی *moucibèti*, a. مؤلم *mou'oulèm*, pr. t. *mu'ulim.*

Tragiquement, adv., فاجع انگیزانه *fèdjè'-ènguizanè.*

Trahir, v. a., خیانت کردن *khianèt kèrdèn*; — trahir

ses sentiments, sa promesse, بی وفائی کردن *bi vèfayi kèrdèn*, نقض پیمان کردن *nèqzé pèiman kèrdèn*; — trahir un secret, le secret, رازرا فاش کردن *raz-ra fach kèrdèn*; — trahir son secret, راز خودرا فاش کردن *razé khoud-ra fach kèrdèn.*

Trahison, s. f., خاینی *khayini*, a. خیانت *khianèt.*

Traille, s. f., کلک *kèlèk*, a. صال *sal.*

Train, s. m. allure des chevaux, راه *rah*, رفتار *rèftar*, روش *rèvèch*; — le train de ce cheval est agréable, راه این اسب خوب است *rahé ïn èsp khoub-èst*; — aller bon train, تند راه رفتن *tound rah rèftèn*; — suite de valets, دستگاه جلال *dèst-gahé djèlal*, a. خیل و حشم *khèil-ou-hèchèm*, pr. t. *khaïl-u-hachèm*; — train d'artillerie, توپخانه *toup-khanè*, pr. t. *top-khanè*; — mettre en train, آغاز کردن *âghaz kèrdèn*, شروع کردن *chourou' kèrdèn*; — être en train, سر دماغ بودن *sèré dèmagh boudèn*; — je ne suis pas en train, دمغ ندارم *dèmagh nè-darèm*; — être en train de, در کار بودن *dèr kar boudèn*; — par extension, bruit, هنگامه *hèngamè*, غرغرشه *ghèrghèrchè*; — cours, état des choses, a. حالت *halèt*, حال *hal*; — le train des affaires, حالت امور *halèté oumour*, pr. t. *halèti oumour.*

Traînant, e, adj., بزمین کشان *bè-zèmïn kèchan*; — au fig. discours trainant, سخن سست و دراز *soukhèné-soust-ou-dèraz.*

Traîneau, s m., لغز گردونه *lèghz-guèrdounè*, سورتمه *sour-tèmè.*

Traîner, v. a. tirer après soi, کشیدن *kèchidèn*; — trai-

ner en longueur, طول دادن *toul dadèn*; — v. n. pendre jusqu'à terre, بزمین خوردن *bè-zèmïn khourdèn*; — se prolonger, طول کشیدن *toul kèchidèn*, بطول انجامیدن *bè-toul èndjamidèn*; — se traîner, خودرا کشیدن *khoud-ra kèchidèn.*

Traîneur, s. m., عقب مانده *'èqèb-mandè.*

Traire, v. a., دوشیدن *douchidèn.*

Trait, s. m. toute arme qui se lance avec la main ou se tire avec un arc, تیر *tir*; — javelot, جرید *djèrid*, pr. t. *djirid*, a. سهم *sèhm*, pl. سهام *sèham*; — décocher, lancer un trait, تیر انداختن *tir èndakhtèn*; — cheval de trait, اسب کالسکه *èspé kalèskè*; — d'un trait, یکدفعه *yèk-dèf'è*, pr. t. *yèk-dèf'a*, بیک دفعه *bè-yèk dèfè*, pr. t. *bè-yèk dèf'a*; — ligne tracée avec une plume, خطّ کشیده *khètté kèchidè*, a. خطّ *khètt*, pr. t. *khatt*, pl. خطوط *khoutout*; — au fig. action, کار *kar*, pr. t. *kiur*, a. عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl*; — ce n'est pas un trait d'ami, این کار دوست نیست *ïn karé doust nist*; — trait d'esprit, a. نکته *noukté*, pr. t. *nuktè*, pl. نکات *noukat*, pr. t. *nukiat*; — rapport, avoir trait à .... دخل داشتن *dèkhl dachtèn*, تعلّق داشتن *tè'èl-louq dachtèn.*

Traitable, adj. des 2 g., شیرین کار *chirïn-kar*, خوشمعامله *khoch-mou'âmèlè*, خوشرفتار *khoch-rèftar.*

Traitant, s. m., تحویلدار *tèhvil-dar*, a. ملتزم *moultèzèm*, pr. t. *multèzim*, pl. ملتزمین *moultèzèmïn*, pr. t. *multèzimïn.*

Traite, s. f. étendue de chemin que fait un voyageur

sans s'arrêter, a. منزل *mènzèl*, pr. t. *mènzil*, pl. منازل *mènazèl*, pr. t. *mènazil*; — aller tout d'une traite, از جای بجای یک منزل کردن *èz djaï bè-djaï yèk mènzèl kèrdèn*; — transport des marchandises, a. نقل امتعه *nèqlé èmtè'è*, pr. t. *naqli èmti'a*; — lettre de change, برات *bèrat*.

Traité, s. m. ouvrage où l'on traite de quelque science, a. رساله *rèçalè*, pr. t. *riçalè*; — convention faite entre des souverains ou des états, عهد نامه *'èhd-namè*, pr. t. *'ahd-namè*, a. عهد *'èhd*, pr. t. *'ahd*, معاهده *mou'âhèdè*, pr. t. *mu'âhidè*, pl. معاهدات *mou'âhèdat*; — traité de commerce, معاهدهٔ تجارتی *mou'âhèdèyé tèdjarèti*, pr. t. *mu'âhidèï tidjarèti*, عهد نامهٔ تجارت *'èhd-namèyé tèdjarèt*, pr. t. *'ahd-namèï tidjarèt*; — traité de paix, عهد نامهٔ مصالحه *'èhd-namèyé mouçalèhè*; — traité entre particuliers, شرطنامچه *chèrt-namtchè*, a. مقاوله *mouqavèlè*, pl. مقاولات *mouqavèlat*.

Traitement, s. m. manière d'agir avec quelqu'un, رفتار *rèftar*, a. معامله *mou'âmèlè*, pl. معاملات *mou'âmèlat*, سلوك *soulouk*; — bon traitement, رفتار خوب *rèftaré khoub*, pr. t. *rèftari khob*, a. حسن سلوك *heusné soulouk*, pr. t. *husni sulouk*, حسن معامله *heusné mou'âmèlè*, pr. t. *husni mou'âmèlè*; — appointements, a. مواجب *mèvadjèb*, pr. t. *mèvadjib*, علوفه *'ouloufè*, وظيفه *vèzifè*, pr. t. *vazifè*, pl. وظايف *vèzayèf*, pr. t. *vazaïf*; — en parlant des malades, تيمار *timar*, (peu usité), a. معالجه *mou'âlèdjè*, pl. معالجات *mou'âlèdjat*, مداوا *moudava*, pr. t. *mudava*.

Traiter, v. a. discuter, بحث کردن *bèhs kèrdèn*; — traiter un sujet, در سر مادّهٔ بحث کردن *dèr sèré mad-dèï bèhs kèrdèn*; — être en pourparlers, en négociations, گفتگو کردن *goftè-gou kèrdèn*, گفت و شنود کردن *goft-ou-chenoud kèrdèn*, مذاکره کردن *mouzakèrè kèr-dèn*; — agir avec quelqu'un, رفتار کردن *rèftar kèrdèn*, سلوك کردن *soulouk kèrdèn*; — bien traiter, درست رفتار کردن *droust rèftar kèrdèn*; — en parlant des malades, معالجه کردن *mou'âlèdjè kèrdèn*, مداوا کردن *moudava kèrdèn*; — donner à manger, مهمان کردن *mèhman kèrdèn*.

Traiteur, s. m., مهمانخانه دار *mèhman-khanè-dar*, pr. t. *mihman-khanè-dar*.

Traître, **esse**, s., خیانتکار *khianèt-kar*, a. خاین *khayèn*, pr. t. *khaïn*; — se dit des actions de trahison, خیانت آمیز *khianèt-âmiz*; — un procédé bien traître, حرکت خیانت آمیز *hèrèkèté khianèt-âmiz*; — en traître, V. Traîtreusement.

Traîtreusement, adv., از روی خیانت *èz rouï khianèt*, با خیانت *ba khianèt*, a. خیانةً *khianètèn*.

Trajet, s. m., a. مسافت *mèçafèt*.

Tramail, s. m. sorte de filet pour prendre du poisson, دام ماهی گیری *damé mahi-guiri*.

Trame, s. f., پود *poud*, پوده *poudè*, a. لحمه *louhmè*; — au fig. complot, a. فتنه *fètnè*, pr. t. *fitnè*, فساد *fèçad*, V. Complot.

Tramer, v. a. passer la trame entre les fils tendus sur le métier, پود راندن *poud randèn*, پود انداختن *poud*

èndakhtèn; — au fig., فتنه انگیختن *fètnè ènguikhtèn*, تار فتنه بافتن *taré fètnè baftèn*, pr. t. *tari fitnè baftèn*.

Tramontane, s. f., باد شمال *badé chèmal*, a. ریح شمال *rihé chèmal*, pr. t. *rihi chimal*; — l'étoile du nord, ستارهٔ شمال *sètarèyé chèmal*; — fig. perdre la tramontane, گیج شدن *guidj chouden*.

Tranchant, s. m., تیزنا *tizna*; — épée à deux tranchants, شمشیر دو دم *chèmchiré dou-dèm*.

Tranchant, e, adj., برنده *bourèndè*, برّا *bourra*, تیز *tiz*, a قاطع *qatè'*, pr. t. *qati'*; — au fig. argument tranchant, a. برهان قاطع *bourhané qatè'*, pr. t. *bourhani qati'*; — des raisons tranchantes, دلایل قاطعه *dèlayèlé qatè'è*, pr. t. *dèlaïli qati'è*.

Tranche, s. f., قاچ *qadj*, a. شرحه *chèrhè*, pl. شرایح *chèrayèh*, pr. t. *chèraïh*.

Tranchée, s. f., مار پیچ *mar-pitch*, a. خندق *khèndèq*, pr. t. *khandaq*, pl. خنادق *khènadèq*, pr. t. *khanadiq*; — ouvrir, faire une tranchée, مار پیچ کندن *mar pitch kèndèn*; — entrer dans la tranchée, توی مار پیچ رفتن *touï mar-pitch rèftèn*; — douleur dans les entrailles, پیچ شکم *pitché chèkèm*, pr. t. *pitchi chikièm*, a. تقضیع *tèqzi'*, pr. t. *taqzi'*.

Tranchefile, s. f., بند شیرازهٔ کتاب *bèndé chirazèyé kètab*.

Tranchelard, s. m., کارد آشپزی *kardé âch-pèzi*.

Tranche-montagne, s. m. fanfaron, V. **Fanfaron**.

Trancher, v. a., بریدن *bouridèn*, قطع کردن *qèt' kèrdèn*; — trancher une difficulté, مشکلیرا حلّ کردن *mouch-*

kèli-ra hèll kèrdèn; — décider, قطع کردن *qèt' kèrdèn*, فصل کردن *fèsl kèrdèn*; — trancher court, سخن را کوتاه کردن *soukhèn-ra koutah kèrdèn*; — au fig. trancher du .... contrefaire, imiter, تقلید کردن *tèqlid kèrdèn*.

Tranchet, s. m., نشگرده *nèchguèrdè*.

Tranchoir, s. m. V. **Tailloir**.

Tranquille, adj. des 2 g., آرام *âram*, آسوده *âçoudè*, a. راحت *rahèt*, pr. t. *rahat*, ساکن *sakèn*, pr. t. *sakïn*; — c'est un enfant tranquille, طفلیست آرام *tèflist âram*; — la mer était tranquille, دریا ساکن بود *dèria sakèn boud*.

Tranquillement, adv., آسوده *âçoudè*, باستراحت *bè èstèrahèt*, pr. t. *bè-istirahat*, بآسودگی *bè âçoudègui*, a. بالاستراحت *bèl-èstèrahèt*, pr. t. *bil-istirahat*, مستریحاً *moustèrihèn*.

Tranquillisant, e, adj., آسوده کننده *âçoudè-kounèndè*, باعث آسودگی *ba'ècé âçoudègui*, آرامبخش *âram-bèkhch*, a. مسکن *moucèkkèn*, pr. t. *mucèkkïn*.

Tranquilliser, v. a., آرام دادن *âram dadèn*, آرام کردن *âram kèrdèn*, آسایش دادن *âçayèch dadèn*, آسوده کردن *âçoudè kèrdèn*, تسکین کردن *tèskïn kèrdèn*, راحت کردن *rahèt kèrdèn*; — tranquilliser l'esprit, خاطر جمع کردن *khatèr-djèm' kèrdèn*, آسوده خاطر کردن *âçoudè-khatèr kèrdèn*, مطمین کردن *moutmèyèn kèrdèn*; — se tranquilliser, آرام گرفتن *âram guèrèftèn*, آرامیدن *âramidèn*, آسوده شدن *âcoudè choudèn*, تسکین یافتن *tèskïn yaftèn*; — tranquillisé, e, آرام گرفته *âram-guèrèftè*,

آرامیده *âramidè*, آسوده شده *âçoudè-choudè*, تسکین یافته *tèskïn-yaftè*; — être tranquillisé, V. se Tranquilliser.

Tranquillité, s. f., آرامش *âramèch*, آرامی *ârami*, آسایش *âçayèch*, آسودگی *âçoudègui*, a. راحت *rahèt*, pr. t. *rahat*, سکون *soukoun*, pr. t. *sukioun*, سکونت *soukounèt*, pr. t. *sukiounèt*; — tranquillité de l'âme, de l'esprit, a. خاطر جمعی *khatèr-djèm'i*, a. اطمینان خاطر *ètminané khatèr*, pr. t. *itminani khatir*, اطمینان قلب *ètminané qèlb*, pr. t. *itminani qalb*.

Transaction, s. f. acte par lequel on transige sur un différend, مصالحه نامچه *mouçalèhè-namtchè*; — dans un sens plus étendu, se dit des relations d'intérêt entre les hommes, a. مقاوله *mouqavèlè*, pl. مقاولات *mouqavèlat*.

Transborder, v. a., از کشتی بکشتی دیگر نقل کردن *èz kèchti bè-kèchtiï diguèr nèql kèrdèn*.

Transcendance, s. f., برتری *bèrtèri*, a. تفوّق *tèfèvvouq*, مزیّت *mèziyèt*, فضیلت *fèzilèt*, pr. t. *fazilèt*.

Transcendant, e, adj., برتر *bèrtèr*, برترین *bèrtèrïn*, a. اعلا *è'èla*, pr. t. *a'la*, فایق *fayèq*, pr. t. *faïq*, افضل *èfzèl*; — esprit transcendant, برترین عقل *bèrtèriné 'èql*, a. عقل فایق *'èqlé fayèq*, pr. t. *'aqli faïq*.

Transcription, s. f. action de transcrire, V. Transcription.

Transcrire, v. a., سواد بر داشتن *sèvad bèr dachtèn*, نسخه بر داشتن *nouskhè bèr dachtèn*, صورت بر داشتن *sourèt bèr dachtèn*; — transcrit, e, صورتش برداشته شده *sou-*

rèt-èch bèr dachtè-choudè, a. مستنسخ *moustènsèkh*, pr. t. *mustansakh*.

'**Transe**, s. f., ترس *tèrs*, هراس *hèras*, a. سهم *sèhm*, هول *hooul*, pr. t. *hèvl*, اضطراب *èztèrab*, pr. t. *iztirab*.

Transférer, v. a., بردن *bourdèn*, نقل کردن *nèql kèrdèn*; transféré, e, برده شده *bourdè-choudè*, نقل کرده شده *nèql-kèrdè-choudè*, a. منقول *mènqoul*.

Transfert, s. m., a. حواله *hèvalè*, pr. t. *havalè*.

Transfiguration, s. f. ce mot n'est usité que dans cette expression: la Transfiguration de Jésus-Christ, a. تجلّی حضرت عیسی *tèdjèllii hèzrèté 'iça*, pr. t. *tèdjèllii hazrèti 'iça*.

Transformation, s. f., a. تغییر ترکیب *tèghyiré tèrkib*, pr. t. *taghyiri tèrkib*, تبدیل صورت *tèbdilé sourèt*, استحاله *èstèhalè*, pr. t. *istihalè*.

Transformer, v. a., تغییر دادن *tèghyir dadèn*, بصورت دیگر در آوردن *bè-sourèté diguèr dèr âvourdèn*; — se transformer, تغییر یافتن *tèghyir yaftèn*, بصورت دیگر در آمدن *bè-sourèté diguèr dèr âmèdèn*; — transformé, e, تغییر داده شده *tèghyir-dadè-choudè*, تغییر یافته *tèghyir-yaftè*.

Transfuge, s. m. گریزنده *gourizèndè*, گریزان *gourizan*, a. فراری *fèrari*, pr. t. *firari*.

Transfuser, v. a., از ظرفی بظرف دیگر ریختن *èz zèrfi bè-zèrfé diguèr rikhtèn*; — transfuser le sang, خون را از بدنی به بدن دیگر افراغ کردن *khoun-ra èz bèdèni bè-bèdèné diguèr èfragh kèrdèn*.

Transfusion, s. f. action de transfuser, V. **Transfuser**.

Transgresser, v. a., تجاوز کردن *tèdjavouz kèrdèn*, pr. t. *tèdjavuz kierdèn*, بر خلاف حرکت کردن *bèr khèlaf hèrèkèt kèrdèn.*

Transgresseur, s. m., تجاوز کننده *tèdjavouz-kounèndè*, خلاف کننده *khèlaf-kounèndè.*

Transgression, s. f., a. حرکت خلاف *hèrèkèté khèlaf*, pr. t. *harèkièti khilaf*, حرکت خلاف قانون *hèrèkèté khèlafé qanoun*, pr. t. *harèkièti khilafi qanoun*, حرکت مخالفه *hèrèkèté moukhalèfè*, pr. t. *harèkièti moukhalifè*, تجاوز *tèdjavouz.*

Transiger, v. n., بمصالحه گذراندن *bè-mouçalèhè gouzèrandèn.*

Transir, v. a. saisir de froid, سرد کردن *sèrd kèrdèn*; — au fig. transir, saisir de peur, ترساندن *tèrsandèn*; — v. n. être saisi de froid, سرما خوردن *sèrma khourdèn*, یخ شدن *yèkh choudèn*, سرد بودن *sèrd boudèn*; — transi, e, سرما خورده *sèrma-khourdè*, pr. t. *sèrma-khordè*, یخ کرده *yèkh-kèrdè*; — transi de peur, ترسان *tèrsan*, هراسان *hèraçan.*

Transit, s. m., گذر مال تجارت *gouzèré malé tèdjarèt*, a. مرور اموال *mourouré èmval*, pr. t. *murouri èmval.*

Transitif, ive, terme de grammaire, a. متعدّی *moutè'èddi*, pr. t. *mutè'addi*; — verbe transitif, a. فعل متعدّی *fè'èlé moutè'èddi*, pr. t. *fi'li mutè'addi.*

Transition, s. f., وصل میان کلام *vèslé miané kèlam*, a. وصل ما بین الکلام *vèsl ma-bèin-oul-kèlam*; — au fig. passage d'un état de chose à un autre, a. تبدیل صورت احوال *tèbdilé sourèté èhval*, pr. t. *tèbdili sourèti ahval.*

Transitoire, adj. des 2 g., نا پایدار *na-paï-dar*, بی دوام *bi dèvam*, a. سریع المرور *sèri'-oul-mourour*.

Translateur, s. m. V. **Traducteur**.

Translation, s. f., بردن *bourdèn*, a. نقل *nèql*, pr. t. *naql*.

Transmettre, v. a. céder, دادن *dadèn*, واگذار کردن *va-gouzar kèrdèn*, منتقل کردن *mountèqèl kèrdèn*, pr. t. *muntaqil kièrdèn*; — faire passer, envoyer, رسانیدن *rèçanidèn*, فرستادن *fouroustadèn*, pr. t. *firistadèn*; — transmis, e, منتقل شده *mountèqèl-choudè*, a. مفروغ *mèfrough*, منتقل *mountèqèl*, pr. t. *muntaqil*.

Transmigration, s. f., t. p. کوچ *koutch*, pr. t. *gueutch*, a. رحلت *rèhlèt*, pr. t. *rihlèt*; — transmigration des âmes, V. **Métempsycose**.

Transmissible, adj. des 2 g., انتقال‌پذیر *èntèqal-pèzir*, pr. t. *ïntiqal-pèzir*, قابل انتقال *qabèlé èntèqal* pr. t. *qabili ïntiqal*, a. ممکن الانتقال *moumkèn-oul-èntèqal*, pr. t. *mumkïn-ul-ïntiqal*, ممکن الفراغ *moumkèn-oul-fèragh*, pr. t. *mumkïn-ul-firagh*.

Transmission, s. f., واگذار *va-gouzar*, a. انتقال *èntèqal*, pr. t. *ïntiqal*, فراغت *fèraghèt*, pr. t. *firaghat*.

Transmuable, adj. des 2 g., تغییر پذیر *tèghyir-pèzir* a,. ممکن الاستحاله *moumkèn-oul-èstèhalè*, pr. t. *mumkïn-ul-istihalè*.

Transmuer, v. a., تغییر دادن *tèghyir dadèn*, منقلب کردن *mounqèlèb kèrdèn*, تحویل کردن *tèhvil kèrdèn*; — transmué, e, تغییر کرده *tèghyir-kèrdè*, منقلب شده *mounqèlèb-choudè*, a. متحوّل *moutèhèvvèl*, pr. t. *mutèhavvil*.

Transmutabilité, s. f., a. قابلیّت تحوّل *qabèliyèté tèhèvvoul*, a. قابلیّت التحوّل *qabèliyèt-out-tèhèvvoul*, pr. t. *qabiliyèt-ut-tèhavvul.*

Transmutation, s. f., منقلب شدن *moungèlèb choudèn*, a. استحاله *èstèhalè*, pr. t. *istihalè.*

Transoxiane nom de pays, contrée de l'Asie centrale, ما ورا النهر *ma-vèra-oun-nèhr.*

Transparence, s. f., روشنائی *roouchènayi*, a. شفف *choufèf*, شفوف *choufouf*, شفّ *chèff.*

Transparent, s. m., a. مسطر *mèstèr.*

Transparent, e, adj., روشن *roouchèn*, a. شفّاف *chèffaf.*

Transpercer, v. a., سفتن *souftèn*, سوراخ کردن *sourakh kèrdèn* ou سنبیدن *soumbidèn*, ثقب کردن *sèqb kèrdèn*; — transpercé, e, سوراخ شده *sourakh-choudè*, سفته شده *souftè-choudè*, a. مثقوب *mèsqoub.*

Transpirable, adj. des 2 g., قابل خوی ریختن *qabèlé khèi rikhtèn*, قابل عرق کردن *qabèlé 'èrèq kèrdèn*, a. ممکن الانفضاج *moumkèn-oul-ènfèzadj*, pr. t. *mumkïn-ul-ïnfizadj.*

Transpiration, s. f., خوی *khèi*, a. عرق *'èrèq*, pr. t. *'araq*, انفضاج *ènfèzadj*, pr. t. *ïnfizadj.*

Transpirer, v. n., عرق کردن *'èrèq kèrdèn*, خوی ریختن *khèi rikhtèn*; — au fig., se divulguer, شیوع یافتن *chouyou' yaftèn*, شنیده شدن *chènidè choudèn*, بروز امدن *bè-rouz âmèdèn.*

Transplantation, s. f., نشا *nècha*, vulg. وا نشا *va-nècha.*

Transplanter, v. a., نشا کردن *nècha kèrdèn*, vulg. وانشا کردن *va-nècha kèrdèn*, نشاندن *nèchandèn*, نشاختن

nèchakhtèn; — se dit du transport des personnes d'un pays dans un autre, كوچانيدن *koutchanidèn*; — se transplanter, كوچ كردن *koutch kèrdèn*, رحلت كردن *rèhlèt kèrdèn*.

TRANSPORT, s. m., بردن *bourdèn*, a. نقل *nèql*, pr. t. *naql*; — cession juridique, a. حواله *hèvalè*, pr. t. *havalè*, انتقال *èntèqal*, pr. t. *ïntiqal*, فراغ *fèragh*, pr. t. *firagh*; — au fig. mouvement passionné, a. هيجان *hèyèdjan*, pr. t. *hèïdjan*, هزهزه *hèzhèzè*; — transport de joie, هيجان شادى و سرور *hèyèdjané chadi-ou-sourour*, a. هيجان سرور و نشاط *hèyèdjané sourour-ou-nèchat*, pr. t. *hèïdjani surour-u-nichat*; — de colère, a. هيجان غضب *hèyèdjané ghèzèb*, pr. t. *hèïdjani ghazab*; — délire, a. هذيان *hèzian*.

TRANSPORTER, v. a., بردن *bourdèn*, حمل و نقل كردن *hèml-ou-nèql kèrdèn*; — en parlant de déménagement des effets que l'on transporte, بردن *bourdèn*, كوچ كردن *koutch kèrdèn*; — se transporter, خودرا رسانيدن *khoud-ra rèçanidèn*, رفتن *rèftèn*; — transporter, céder juridiquement, منتقل كردن *mountèqèl kèrdèn*; — au fig. transporter de colère, بغضب آوردن *bè-ghèzèb âvourdèn*; — être transporté de colère, بشدّت كجخلق شدن *bè-chèddèt kèdj-khoulq choudèn*, بغضب آمدن *bè-ghèzèb âmèdèn*; — transporté, e, حمل و نقل شده *hèml-ou-nèql choudè*, a. منقول *mènqoul*; — transporté juridiquement, منتقل شده *mountèqèl-choudè*.

TRANSPOSER, v. a., پس و پيش گذاشتن *pès-ou-pich gou-*

zachtèn, جایش‌را عوض کردن *djaï-èch-ra 'èvèz kèrdèn.*

Transposition, s. f., عوض شدن جا *'èvèz choudèné dja*, a. تبدیل محلّ *tèbdilé mèhèll*, pr. t. *tèbdili mahall*; — terme de grammaire, a. اختلال نظم کلام *èkhtèlalé nèzmé kèlam*, pr. t. *ikhtilali nazmi kièlam.*

Transsubstantiation, s. f., a. استحالهٔ جوهر *èstèhalèyé djoouhèr*, pr. t. *istihalèï djèvhèr.*

Transsubstantier, v. a. (peu usité), منقلب کردن جوهر باجوهر دیگر *moungèlèb kèrdèné djoouhèr bè-djoouhèré diguèr*, تحویل جوهر کردن *tèhvilé djoouhèr kèrdèn.*

Transsudation, s. f., تراوش *tèravèch*, a. ترشّح *tèrèchchouh.*

Transsuder, v. n., تراویدن *tèravidèn*, تراوش کردن *tèravèch kèrdèn*, ترشّح کردن *tèrèchchouh kèrdèn.*

Transvaser, v. a., از ظرفی بظرف دیگر ریختن *èz zèrfi bè-zèrfé diguèr rikhtèn* ou خالی کردن *khali kèrdèn*; — transvasé, e, از ظرفی به ظرف دیگر ریخته شده *èz zèrfi bè-zèrfé diguèr rikhtè-choudè.*

Transversal, e, adj., خمیده *khèmidè*, کج *kèdj*, a. منحرف *mounhèrèf*, pr. t. *munharif.*

Transversalement, adv., کجواری *kèdj-vari*, a. منحرفاً *mounhèrèfèn*, pr. t. *munharifèn.*

Trapèze, s. m., a. شبیه بالمنحرف *chèbih bèl-mounhèrèf*, pr. t. *chèbih bil-munharif.*

Trappe, s. f. espèce de porte, دروانه *dèrvanè*, دریچه *dèritchè*; — piège, تله *tèlè.*

Trapu, e, adj., تنومند *tènoumènd*, کوتاه و گنده *koutah-ou-goundè.*

Traque, s. f., جرگه *djèrguè*, a. حصر *hèsr*, pr. t. *hasr.*

Traquer, v. a., جرگه کردن *djèrguè kèrdèn*; — traqué, e, میان جرگه افتاده *miané djèrguè ouftadè*, محاصره شده *mouhacèrè-choudè*, اطرافش گرفته *ètraf-èch-guè-rèftè*, a. محصور *mèhsour*, pr. t. *mahsour*.

Traquet, s. m., تله *tèlè*.

Traqueur, s. m., رانندهٔ شکار *ranèndèyé chèkar*, pr. t. *ranèndèï chikiar*.

Travade, s. f. terme de marine, تند باد دریا *tound-badé dèria*.

Travail, s. m. ouvrage, کار *kar*, a. عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl*, شغل *choughl*; — travaux militaires, a. ابنیهٔ حربیه *èbniyèyé hèrbiyè*, pr. t. *èbniyèï harbiyè*.

Travailler, v. n., کار کردن *kar kèrdèn*, عمل کردن *'èmèl kèrdèn*; — travaillé, e, کار کرده شده *kar-kèrdè-choudè*, a. مصنوع *mèsnou'*, pr. t. *masnou'*.

Travailleur, euse, s., کارپرداز *kar-pèrdaz*, کارکننده *kar-kounèndè*, کارکن *kar-koun*, a. عامل *'âmèl*, pr. t. *'âmil*, مجد *moudjèdd*, pr. t. *mudjidd*.

Travée, s. f., فاصلهٔ میان دو تیر *facèlèyé mianè dou tir*.

Travers, s. m. étendue d'un corps considéré selon sa largeur, پهنا *pèhna*, a. عرض *'èrz*, pr. t. *'arz*; — biais, irrégularité d'un lieu, کجی *kèdji*, قناس *qènas*; — au fig. irrégularité d'esprit, défaut, کجی عقل *kèdjiï 'èql*, خبط دماغ *khèbté dèmagh*; — en travers, a. عرضاً *'èrzèn*, pr. t. *'arzèn*; — en travers, obliquement, کج *kèdj*, a. منحرفاً *mounhèrèfèn*, pr. t. *munharifèn*; — de travers, de côté, کج *kèdj*; — de travers, à contre-sens, وارونه *varounè*, a. معکوساً *mè'èkoucèn*, pr. t. *ma'-*

kioucèn; — il a l'esprit de travers, عقلش کج است *'èql-èch kèdj-èst*; — à travers, از میان *èz mian.*

Traversable, adj. des 2 g., a. ممکن العبور *moumkèn-oul-'oubour*, pr. t. *mumkïn-ul-'oubour.*

Traverse, s. f., توفالہ *toufalè*, فرواز *fèrvaz*; — chemin de traverse, کور جادّه *kour-djaddè*; — au fig. obstacle a. مانع *manè'*, pr. t. *mani'*, pl. موانع *mèvanè'*, pr. t. *mèvani'.*

Traversée, s. f., سفر دریا *sèfèré dèria.*

Traverser, v. a., گذشتن *gouzèchtèn*, ردّ شدن *rèdd choudèn*, عبور کردن *'oubour kèrdèn*; — traverser, être en travers de quelque chose, از میان گذشتن *èz mian gouzèchtèn*; — la route qui traverse la forêt, راهی که از میان جنگل میگذرد *rahi ké èz miané djènguèl migouzèrèd*; — percer, نفوذ کردن *noufouz kèrdèn*; — au fig. susciter des obstacles, مانع شدن *manè' choudèn*, pr. t. *mani' choudèn.*

Traversin, s. m., بالین *balïn.*

Travestir, v. a., تبدیل لباس کردن *tèbdilé lèbas kèrdèn*; — travestir une pensée, un sens, معنیرا برعکس بیان کردن *mè'èni-ra bèr 'èks bèyan kèrdèn*, معنیرا دیگر گونه تعبیر کردن *mè'èni-ra diguèr gounè tè'èbir kèrdèn*; — se travestir, تبدیل لباس کردن *tèbdilé lèbas kèrdèn*, رخت دیگر پوشیدن *rèkhté diguèr pouchidèn*; — travesti, e, تبدیل لباس کرده *tèbdilé lèbas kèrdè*, pr. t. *tèbdili libas kièrdè.*

Travestissement, s. m., a. تبدیل لباس *tèbdilé lèbas*, pr. t. *tèbdili libas.*

Trayon, s. m., V. **Tette**.

Trébucher, v. n., لغزیدن پا *lèghzidèné pa*; — tomber, افتادن *ouftadèn*, زمین خوردن *zèmïn khourdèn*, pr. t. *zèmïn khordèn.*

Trébuchet, s. m. piège, تله *tèlè*; — petite balance pour peser les monnaies, مثقال ترازو *mèsqal-tèrazou.*

Trèfle, s. m. plante, سه برگه *sè-bèrguè*, شبدر *chèbdèr*, a. رطبه *rètèbè.*

Treillage, s. m., چپر *tchèpèr.*

Treillager, v. a., چپر بستن *tchèpèr bèstèn*, چپر زدن *tchèpèr zèdèn.*

Treillageur, s. m., چپر بند *tchèpèr-bènd.*

Treille, s. f., دار بست *dar-bèst*, جفته *djouftè*, a. عریشه *'èrichè*, pr. t. *'arichè*; — le jus de la treille, le vin, آب انگور *âbé èngour*, باده *badè*, می *mèi*, a. شراب *chèrab*, pr. t. *charab.*

Treillis, s. m., غلبکن *ghèlbèkèn*, غلبیکن *ghèlbikèn*, پنجرهٔ مشبّك *pèndjèrèyé mouchèbbèk*, قفس *qèfès*, a. خیش *khèich*, pr. t. *khich*, مشبّك *mouchèbbèk.*

Treillisser, v. a., غلبکن گذاشتن *ghèlbèkèn gouzachtèn*, شبکه گذاشتن *chèbèkè gouzachtèn*; — treillissé, e, غلبکندار *ghèlbèkèn-dar*, a. مشبّك *mouchèbbèk.*

Treize, adj. num., سیزده *siz-dè*, a. ثلاثة عشر *sèlacèt-'èchèr*, pr. t. *salacèt-'achèr.*

Treizième, adj. ordinal, سیزدهم *siz-dèhoum*, a. ثالث عشر *salès-'èchèr*, pr. t. *salis-'achèr*; — s. la treizième partie, سیزده یک *siz-dè-yèk.*

Tremblant, e, adj., لرزان *lèrzan*, a. مرتعد *mourtè'èd*, pr.

t. *murtè'id*, مرتعش *mourtè'èch*, pr. t. *murtè'ich*.

Tremble, s. m. arbre, تبریزی برگ لرزان *tèbrizii bèrg-lèrzan*.

Tremblement, s. m., لرز *lèrz*, لرزش *lèrzèch*, لرزه *lèrzè*, a. ارتعاش *èrtè'âch*, pr. t. *irti'âch*, رعشه *rè'èchè*, pr. t. *ra'chè*; — tremblement de terre, حرکت زمین *hèrè-kèté zèmïn*, a. زلزله *zèzèlè*, pl. زلازل *zèlazoul*.

Trembler, v. n., لرزیدن *lèrzidèn*, لرزه کردن *lèrzè kèrdèn*, نویدن *nèvidèn*; — trembler de froid, از سرما لرزیدن *èz sèrma lèrzidèn*; — faire trembler, لرزانیدن *lèrza-nidèn*; — v. a. trembler la fièvre, لرزش تب داشتن *lèr-zèché tèb dachtèn*.

Trembleur, euse, adj. qui tremble, لرزنده *lèrzèndè*; — qui a peur, بی دل *bi dèl*, بی زهره *bi zèhrè*, غردل *ghèr-dèl*, ترسنده *tèrsèndè*, واهمناك *vahèmènak*, a. خوّیف *khèvvif*, pr. t. *khavvif*, خایف *khaïf*.

Tremblotant, e, adj, لرزان *lèrzan*.

Trembloter, v. n., لرزیدن *lèrzidèn*.

Trémie, s. f., دول *doul*.

Trémoussement, s. m., جنبش *djoumbèch*.

Trémousser, (se), جنبیدن *djoumbidèn*, تکان خوردن *tè-kan khourdèn*; — au fig. se donner beaucoup de mouvement, دست و پا زدن *dèst-ou-pa zèdèn*, تلاش کردن *tèlach kèrdèn*, تقلّا کردن *tèqèlla kèrdèn*.

Trempe, s. f., آب دادن آهن *âb dadèn âhèn*, آب دادن *âb dadèn*.

Tremper, v. a., خیساندن *khiçandèn*, خیسانیدن *khiça-nidèn*, فرغاریدن *fèrgharidèn*; — v. n., خیسیدن *khi-*

cidèn; — trempé, e, خیسیده *khicidè*; — trempé de sueur, a. غرق عرق *ghèrqé 'èrèq.*

Trentaine, s. f., بقدر سی دانه *bè-qèdré si danè.*

Trente, adj. num., سی *si*, a. ثلاثون *sèlaçoun.*

Trentième, adj. ordinal, سی‌ام *sioum*; — s. la trentième partie, سی یك *si-yèk.*

Trépan, s. m., پرماه جرّاحی *pèrmahé djèrrahi*, متهٔ جرّاحی *mètèhé djèrrahi.*

Trépaner, v. a., سوراخ کردن استخوان *sourakh kèrdèn èstoukhan.*

Trépas, s. m., مرگ *mèrg*, تسلیم جان *tèslimé djan*, a. موت *moout*, pr. t. *mèvt*, اجل *èdjèl.*

Trépasser, v. n., مردن *mourdèn*, فوت شدن *foout choudèn*, وفات کردن *vèfat kèrdèn*; — trépassé, e, مرده *mourdè*, وفات کرده *vèfat-kèrdè*, a. متوفّی *moutèvèffa*, میّت *mèiyit.*

Trépidation, s. f., لرزش *lèrzèch*, لرزه *lèrzè*, a. ارتعاد *èr-tè'âd*, pr. t. *irti'âd.*

Trépied, s. m., سه پایه *sè-payè.*

Trépignement, s. m. action de trépigner, V. **Trépigner.**

Trépigner, v. n., پا بزمین زدن *pa bè-zèmïn zèdèn.*

Très, adv., خیلی *khèili*, بسیار *bèciar*, سخت *sèkht*; — très-froid, خیلی سرد *khèili sèrd*, سخت سرد *sèkht sèrd*; — très-difficile, خیلی مشکل *khèili mouchkèl*; — le Très-haut, a. حقّ تعالی *hèqq-tè'âla*, pr. t. *haqq-ta'âla.*

Trésor, s. m., گنجینه *guèndjinè*, a. خزینه *khèzinè*, pr. t. *khazinè*, خزانه *khèzanè*, pl. خزاین *khèzayèn*, pr. t.

khazaïn; — trésor royal, خزينهٔ همايون *khèzinèyé houmayoun*, pr. t. *khazinèï humayoun*; — trésors, au pl. grandes richesses, دولت بسيار *dooulèté bèciar*; — un trésor caché sous terre, a. دفينه *dèfinè*, pl. دفاين *dèfayèn*, pr. t. *dèfaïn*.

TRÉSORERIE, s. f., خزينهٔ دولت *khèzinèyé doouléèt*, pr. t. *khazinèï dèvlèt*.

TRÉSORIER, s. m., a. معيّر الممالك *mou'èiyèr-oul-mèmalèk*, p. t. خزينه دار *khèzinè-dar*, pr. t. *khazinè-dar*.

TRESSAILLEMENT, s. m., تپش دل et طپش دل *tèpèché dèl*, تپ *tèp*, تپاك دل *tèpaké dèl*, a. اهتزاز القلب *èhtèzaz-oul-qèlb*, pr. t. *ihtizaz-ul-qalb*, اضطراب القلب *èztèrab-oul-qèlb*, pr. t. *iztirab-ul-qalb*.

TRESSAILLIR, v. n., تپيدن دل ou طپيدن دل *tèpidèné dèl*, اهتزاز كردن *èhtèzaz kèrdèn*.

TRESSE, s. f. de cheveux, گيسوى بهم بافته *guiçouï bè-hèm baftè*, گيسوى تابيده *guiçouï tabidè*, a. ضفيره *zèfirè*, pl. ضفاير *zèfayèr*; — tresse de soie, ابريشم بهم تابيده *èbrichoum bè-hèm tabidè*.

TRESSER, v. a., تابيدن *tabidèn*, تاب دادن *tab dadèn*, تافتن *taftèn*, a. ضفر *zèfr*, pr. t. *zafr*; — tressé, e, تابيده *tabidè*, تافته *taftè*, a. مضفور *mèzfoour*, pr. t. *mazfour*.

TRESSEUR, EUSE, s., تابنده *tabèndè*, گيسو تاب *guiçou-tab*.

TRESSOIR, s. m., آلت تابيدن زلف *âlèté tabidèné zoulf*.

TRÉTEAU, s. m., چهار پايه *tchèhar-payè*, چار پايه *tchar-payè*.

Treuil, s. m., a. آلت جرّ اثقال *âlèté djèrré èsqal*, a. مربعة *mèrbè'èt*, pr. t. *mirba'at.*

Trève, s. f., a. متاركه *moutarèkè*, ترك *tèrk.*

Triage, s. m., ورچيدگی *vèrtchidègui*, بر گزيدگی *bèr gou-zidègui*, a. انتخاب *èntèkhab*, pr. t. *ïntikhab*; — faire le triage, ورچيدن *vèrtchidèn*, انتخاب كردن *èntèkhab kèrdèn.*

Triangle, s. m., شكل سه گوشه *chèklé sè-gouchè*, a. شكل مثلّث الزوايا *chèklé moucèllès-ouz-zèvaya*, pr. t. *chèkli mucèllès-uz-zèvaya.*

Triangulaire, adj. des 2 g., سه گوشه‌يی *sè-gouchèyi*, a. مثلّث الزوايا *moucèllès-ouz-zèvaya.*

Tribade, s. f., طبق‌زن *tèbèq-zèn*, سعتر باز *sè'ètèr-baz*, a. سحّاقة *sèhhaqèt*, pr. t. *sahhaqat*, سحيقة *sèhiqèt*, pr. t. *sahiqat.*

Tribord, s. m., طرف راست كشتی *tèrèfé rasté kèchti*, a. ميمنة السفينه *mèimènèt-ous-sèfinè.*

Tribu, s. f., t. ايل *il*, pl. ايلات *ilat*, قبيله *qèbilè*, pr. t. *qa-bilè*, pl. قبايل *qèbayèl*, pr. t. *qabaïl.*

Tribulation, s. f., سختی *sèkhti*, a. شدّت *chèddèt*, pr. t. *chiddèt*, محنت *mèhnèt*, pr. t. *mihnèt*, pl. محن *mè-hèn*, pr. t. *mihèn.*

Tribule, s. f. plante, تلخه *tèlkhè.*

Tribun, s. m., ريش‌سفيد قبيله *rich-sèfidé qèbilè*, a. نقيب الناس *nèqib-oun-nas*, pr. t. *naqib-un-nas*, نقيب *nèqib*, pr. t. *naqib.*

Tribunal, s. m., a. محكمه *mèhkèmè*, pl. محاكم *mèha-kèm*, pr. t. *mèhakim.*

Tribunat, s. m., a. نقابت *nèqabèt*, pr. t. *naqabèt.*

Tribune, s. f., افراز *èfraz*, a. منبر *mèmbèr*, pl. منابر *mènabèr*, pr. t. *mènabir.*

Tribut, s. m., مالیات *maliat*, گزیت *guèzit*, باژ *baj*, باج *badj*, a. خراج *khèradj*, pr. t. *kharadj*, جزیه *djèzié*, تکلیف *tèklif*, pl. تکالیف *tèkalif*, pr. t. *tèkialif.*

Tributaire, s. m., مالیات بده *maliat-bèdè*, خراجگذار *khèradj-gouzar.*

Tricher, v. n., در قمار دغلی کردن *dèr qoumar dèghèli kèrdèn*; — tromper en général, گول زدن *goul zèdèn*, فریب دادن *fèrib dadèn*, مغبون کردن *mèghboun kèrdèn.*

Tricherie, s. f., دغلی در بازی *dèghèli dèr bazi*; — au fig. tromperie, فریب *fèrib.*

Tricheur, se, s., دغلی کننده *dèghèli-kounèndè*, a. دغل *dèghèl*, دغول *doughoul.*

Tricoises, s. f. pl., کلبتین نعلبندی *kèlbètèiné nè'èlbèndi.*

Tricolore, adj. des 2 g., سه رنگی *sè-rèngui.*

Tricot, s. m. sorte de tissu, بافت *baft*; — baton gros et court, چوب کوتاه و گنده *tchoubé koutah-ou-goundè.*

Tricotage, s. m., بافکاری *baf-kari*, بافندگی *bafèndègui.*

Tricoter, v. a., بافتن *baftèn*, بافکاری کردن *baf-kari-kèrdèn*; — tricoté, e, بافته *baftè*, بافته شده *baftè-choudè.*

Tricoteur, euse, s., بافنده *bafèndè*, جوراب باف *djourab-baf*, بافکار *baf-kar.*

Trictrac, s. m., تخته نرد *tèkhtè-nèrd*, pr. t. *takhta-nèrd*, نرد بازی *nèrd-bazi.*

Tride, adj. des 2 g., چالاك *tchalak*, چست *tchoust*, t. p. چابك *tchabouk*, pr. t. *tchapouk*, a. سريع *sèri'*.

Trident, s. m., گاو سر سه شاخه *gav-sèré sè-chukhè*.

Triennal, e, adj., سه سالهيى *sè-salèyi*.

Triennalité, s. f., مدّت سه سال *mouddèté sè sal*.

Trier, v. a., ورچيدن *vèrtchidèn*, بر گزيدن *bèr gouzidèn*, انتخاب كردن *èntèkhab kèrdèn*; — trié, e, ورچيده شده *vèrtchidè-choudè*, a. منتخب *mountèkhèb*, pr. t. *muntakhab*.

Trieur, euse, s., ورچيننده *vèrtchinèndè*.

Trifolium, s. m. plante, سه برگه *sè-bèrguè*.

Trigaud, e, adj. (familier), a. دغل *dèghèl*, حيله باز *hilè-baz*, حيله كار *hilè-kar*, pr. t. *hilè-kiar*, a. مكّار *mèkkar*, pr. t. *mèkkiar*, ختّال *khèttal*.

Trigauder, v. n., دغلى كردن *dèghèli kèrdèn*, حيله كردن *hilè kèrdèn*.

Trigauderie, s. f., a. دغلى *dèghèli*, a. حيله *hilè*.

Trigonométrie, s. f., علم مساحت مثلّثات *'èlmé mèçahèté moucèllèçat*, a. علم مساحة المثلّثات *'èlmé mèçahèt-oul-moucèllèçat*, pr. t. *'ilmi mèçahat-ul-mucèllèçat*.

Trigonométrique, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم مساحت مثلّثات *moutè'èllèq bè-èlmé mèçahèté moucèllèçat*.

Trigonométriquement, adv., از روى قاعدهٔ علم مساحت مثلّثات *èz rouï qa'èdèyé 'èlmé mèçahèté moucèllèçat*.

Trilatéral, e, adj., سه پهلو *sè-pèhlou*, a. مثلّث الاضلاع *moucèllès-oul-èzla'*, pr. t. *mucèllis-ul-azla'*.

Trimballer, v. a., همه جا همراه خود بردن *hèmè dja hèmrahé khoud bourdèn*.

Trimer, v. n., دویدن *dèvidèn*, بعجله رفتن *bé-'èdjèllè rèftèn.*

Trimestre, s. m., سه ماهه *sè-mahè.*

Trimestriel, le, adj., سه ماهی *sè-mahi*, مدت سه ماه *mouddèté sè mah.*

Tringle, s. f., میل پرده *milé pèrdè.*

Tringler, v. a., با ریسمانکار خطّ کشیدن *ba risman-kar khètt kèchidèn.*

Trinité, s. f., a. تثلیث *tèslis.*

Trinquer, v. n., با هم آشامیدن *ba hèm âchamidèn*, با هم شراب خوردن *ba hèm chèrab khourdèn.*

Trio, s. m. d'instruments, نوازندگی سه نفری *nèvazèndè-guiï sè-nèfèri*, خوانندگی سه نفری *khanèndèguiï sè-nèfèri.*

Triolet, s. m., a. شعر مثمّن *chè'èré moucèmmèn*, pr. t. *chi'ri mucèmmèn.*

Triomphal, e, adj., فیروزی نشان *firouzi-nèchan*, ظفرنمون *zèfèr-nèmoun*, a. نصری *nèsri.*

Triomphalement, adv., بفیروزمندی *bè-firouzmèndi*, مظفّرانه *mouzèfférané*, a. مظفّراً *mouzèffèrèn*, pr. t. *mouzaffirèn.*

Triomphant, e, adj., فیروزمند *firouzmènd*, a. مظفّر *mouzèffèr*, pr. t. *mozaffer*, منصور *mènsour*, غالب *ghalèb*, pr. t. *ghalib*; — être triomphant, منصور و مظفّر بودن *mènsour-ou-mouzèffèr boudèn.*

Triomphateur, s. et adj. m., فیروزمند *firouzmènd*, فتح کننده *fèth-kounèndè*, a. فاتح *fatèh*, pr. t. *fatih*, غازی *ghazi*, pl. غزات *ghouzat.*

Triomphe, s. m. honneur accordé au vainqueur, تشریفات ظفر نشان *tèchrifaté zèfèr-nèchan*, کوکبۀ نصرت نمون *kooukèbèyé nousrèt-nèmoun*; — victoire, فیروزی *firouzi*, a. فتح *fèth*, pl. فتوحات *foutouhat*, نصرت *nousrèt*, ظفر *zèfèr*, pr. t. *zafèr*, غزا *ghèza*, pr. t. *ghaza*, pl. غزوات *ghèzèvat*, pr. t. *ghazavat*, غلبه *ghèlèbè*, pr. t. *ghalèbè*.

Triompher, v. n., فیروزمند شدن *firouzmènd choudèn*, فتح کردن *fèth kèrdèn*, ظفر یافتن *zèfèr yaftèn*, نصرت کردن *nousrèt kèrdèn*, غالب آمدن *ghalèb âmèdèn*, غلبه کردن *ghèlèbè kèrdèn*.

Tripaille, s. f. V. **Tripe**.

Tripe, s. f., شکنبه *chèkèmbè*, pr. t. *chikèmbè*, اشکنبه *èchkèmbè*, pr. t. *ichkèmbè*.

Triperie, s. f., بازار شکنبه فروشی *bazaré chèkèmbè-fourouchi*.

Tripier, **ère**, s., شکنبه فروش *chèkèmbè-fourouch*.

Triple, adj. des 2 g., سه طبقه *sè tèbèqè*, سه قدّ *sè qèdd*; — une maison à triple étage, عمارت سه طبقه *'èmarèté sè tèbèqè*; — s., سه چندان *sè tchèndan*, سه این قدر *sè ïn qèdr*.

Triplement, adv., سه چندان *sè tchèndan*.

Tripler, v. a., سه چندان کردن *sè tchèndan kèrdèn*; — v. n., سه چندان شدن *sè tchèndan choudèn*; — triplé, e, سه چندان شده *sè tchèndan choudè*.

Triplicité, s. f., سه تایی *sè-tayi*, a. اثلاث *èslas*, تثلیث *tèslis*.

Tripoli, nom de ville, a. طرابلس *tèraboulous*.

Tripoli, s. m., گرد سنباده *guèrdé soumbadè*, گرد جلا *guèrdé djèla*.

Tripot, s. m., قمار خانه *qoumar-khanè*.

Tripotage, s. m., آمیزش نا مربوط *âmizèché na-mèrbout*.

Tripoter, v. n., بهم زدن *bè-hèm zèdèn*, مخلوط کردن *mèkhlout kèrdèn*.

Tripotier, **ère**, s., اخلاط کننده *èkhlat-kounèndè*.

Trique, s. f., چوب گنده *tchoubé goundè*, جندره *djèndèrè*.

Trisaïeul, s. m., پدر نیای بزرگ *pèdèré niaï bouzourg*, a. جدّ ثالث *djèddé salès*, pr. t. *djèddi salis*.

Trisaïeule, s. f., مادر نیای بزرگ *madèré niaï bouzourg*, a. جدّة ثالثه *djèddèyé salècè*, pr. t. *djiddèï salicè*.

Trisection, s. f., انقطاع چیزی بسه گوشه *ènqèta'é tchizi bè-sè gouchè*.

Trissyllabe, adj. des 2 g., سه هجائی *sè-hèdjayi*.

Triste, adj. des 2 g., دلتنگ *dèl-tèng*, اندوهگین *èndouh-kïn*, غمناك *ghèmnak*, a. ملول *mèloul*, محزون *mèhzoun*, pr. t. *mahzoun*; — qui chagrine, qui fait de la peine, حزن انگیز *heuzn-ènguiz*, a. محزن *mouhzèn*, pr. t. *mouhzïn*.

Tristement, adv., باحزن و ملال *bè-heuzn-ou-mèlal*, a. محزوناً *mèhzounèn*, pr. t. *mahzounèn*.

Tristesse, s. f., اندوه *èndouh*, a. حزن *heuzn*, pr. t. *huzn*, ملال *mèlal*, ملالت *mèlatèt*; — tomber dans la tristesse, ملول شدن *mèloul choudèn*, اندوهگین شدن *èn-douhkïn choudèn*.

Triturable, adj. des 2 g., نرم شدنی *nèrm-choudèni*.

Trituration, s. f., نرم شدن *nèrm choudèn*, گرد شدن *guèrd choudèn*, a. ساحق *sèhq*, pr. t. *sahq*.

Triturer, v. a., نرم كردن *nèrm kèrdèn*, نرم كوبيدن *nèrm koubidèn*.

Triumvir, s. m., يكى از سه حاكم *yèki èz sè hakèm*.

Triumvirat, s. m., اتّحاد سه حاكم *èttèhadé sè hakèm*.

Triviaire, adj. m. un chemin triviaire, محلّ تفريق شدن سه راه *mèhèllé tèfriq choudèné sè rah*.

Trivial, **e**, adj., a. عوامى *'èvami*, a. عامّى *'âmmi*.

Trivialement, adv., عوامانه *'èvamanè*.

Trivialité, s. f., a. عامّيّة *'âmmiyèt*, عواميّت *'èvamiyèt*, pr. t. *'avamiyèt*.

Troc, s. m., t. p. دگش *dèguèch*, pr. t. *dèich*, a. مبادله *moubadèlè*, معاوضه *mou'âvèzè*; — faire un troc, دگش كردن *dèguèch kèrdèn*, pr. t. *dèyich kèrdèn*, معاوضه كردن *mou'âvèzè kèrdèn*.

Trocart, s. m., نيشتر جرّاحى *nichtèré djèrrahi*, a. مبطّة *moubèttèt*.

Trochanter, s. m. terme d'anat., a. حركَكة *hèrkèkèt*, pr. t. *harkèkèt*, pl. حراكيك *hèrakik*, pr. t. *karakik*.

Trochet, s. m., خوشه *khochè*, a. قطف *qètf*, pr. t. *qitf*, pl. قطوف *qoutouf*.

Trochisques, s. m. pl., a. حبّ *hèbb*, pr. t. *habb*, قرص *qours*.

Troglodytes, s. m. pl. habitants des grottes, غار نشينان *ghar-nèchinan*.

Trogne, s. f., صورت گنده *sourèté goundè*.

Trognon, s. m., هسته دان *hèstè-dan*.

Trois, adj. num. des 2 g., سه *sè*, a. ثلاثه *sèlacè*.

Troisième, adj. ord. des 2 g., سيم *sèyoum*, a. ثالث *salès*, pr. t. *salis*; — s., سه يك *sè-yèk*.

Troisièmement, adv., سيمين *sèyoumîn*, a. ثالثاً *salècèn*, pr. t. *salicèn*.

Trois-mâts, s m., كشتى سه ديركى *kèchtii sè dirèki*.

Trôler, v. a., بى جا هر طرف بردن *bi dja hèr tèrèf bourdèn*; — v. n. courir çà et là, اين طرف و آن طرف رفتن *în tèrèf-ou-ân tèrèf rèftèn*, ايـن طـرف و آن طـرف گشتن *în tèrèf-ou-ân tèrèf guèchtèn*.

Trombe, s. f., ديوباد *div-bad*, گردباد *guèrd-bad*, گردباده *guèrd-badè*.

Tromblon, s. m., زرناى بزرگ *zournaï bouzourg*.

Trombonne, s. f., زرناى نظام *zournaï nèzam*.

Trompe, s. f. instrument, زرنـا *zourna*, a. بـوق *bouq*, pl. ابـواق *èbvaq*; — partie du museau de l'éléphant, a. خـرطـوم *khèrtoum*, خـورطـم *khourtoum*, pr. t. *khortoum*.

Tromper, v. a., فريفتن *fèriftèn*, فـريـب دادن *fèrib dadèn*, گـول زدن *goul-zèdèn*, مغبون كـردن *mèghboun kèrdèn*, كـنـبـوريـدن *kèmbouridèn*; — tromper la vigilance de quelqu'un, غـافل كردن *ghafèl kèrdèn*; — se tromper, سهو كردن *sèhv kèrdèn*, اشتباه كـردن *èchtèbah kèrdèn*, pr. t. *ichtibah kièrdèn*, مشتبه شدن *mouchtèbèh choudèn*, pr. t. *mouchtèbih choudèn*, خبط كـردن *khèbt kèrdèn*, غلط كردن *ghèlèt kèrdèn*, pr. t. *ghalat kièrdèn*; — être trompé, se laisser tromper, گـول خـوردن *goul khourdèn*, pr. t. *goul khordèn*, مغبون شدن *mèghboun*

choudèn, فریفته شدن *feriftè choudèn*, فریب خوردن *fè-rib khourdèn*; — trompé, e, فریفته *fèriftè*, گول خورده *goul-khourdè*, فریب خورده *fèrib-khourdè*, مغبون شده *meghboun-choudè*, a. مغبون *mèghboun*, pr. t. *maghboun*.

Tromperie, s. f., فریب *fèrib*, فریبندگی *fèribèndègui*, کنبوره *kèmbourè*, دمدمه *dèmdèmè*, a. خدیعه *khèdi'è*, pr. t. *khadi'a*, غبن *ghèbn*, pr. t. *ghabn*.

Trompette, s. f., شیپور *chèipour*.

Trompetter, v. a. publier, جهار کشیدن *djèhar kèchidèn*, vulg. جار کشیدن *djar kèchidèn*, بصدای شیپور اعلام کردن *bè-sèdaï chèipour è'èlam kèrdèn*.

Trompetteur, s. m., a. عضلة الفنيك *'èzèlèt-oul-fènik*.

Trompette, s. m. celui qui joue de la trompette, شیپورزن *chèipour-zèn*.

Trompeur, euse, adj. et s., چاپلوس *tchapelous*, pr. t. *tchaplous*, فریب دهنده *fèrib-dèhèndè*, فریبنده *fèri-bèndè*, a. خادع *khadè'*, pr. t. *khadi'*, مکّار *mèkkar*, pr. t. *mèkkiar*.

Tronc, s. m., تنه *tènè*, a. جذل *djèzl*, pl. جذال *djèzal*, ساق *saq*; — le tronc d'un arbre, تنهٔ درخت *tènèyé dèrèkht*.

Tronçon, s. m., تکه *tèkè*, pr. t. *tikè*, پارچه *partchè*, pr. t. *partcha*.

Tronçonner, v. a., تکه تکه کردن *tèkè-tèkè kèrdèn*, لخت لخت بریدن *lèkht-lèkht bouridèn*.

Trône, s. m., اورنگ *oourèng*, pr. t. *èvrèng*, تخت *tèkht*, pr. t. *takht*, a. سریر *sèrir*, pl. اسرّة *ècèrrèt*, اریکه *èrikè*,

pl. ارایك *èrayèk*, pr. t. *araïk*; — le trône royal, تخت پادشاهی *tèkhté padèchahi*, pr. t. *takhti padichahi*, تخت سلطنت *tèkhté sèltènèt*, pr. t. *takhti saltanèt.*

Tronquer, v. a. couper, بریدن *bouridèn*; — mutiler, en parlant des statues, شکستن *chèkèstèn*; — en parlant des ouvrages d'esprit dont on retranche des passages, کم کردن *kèm kèrdèn*, ناقص کردن *naqès kèrdèn*; — tronqué, e, ناقص شده *naqès-choudè*, بریده شده *bouridè-choudè*, a. مقطوع *mèqtou'*, pr. t. *maqtou'* ناقص *naqès*, pr. t. *naqis.*

Trop, adv., پر *pour*, خیلی *khèili*, a. زیاد *ziad*; — ce n'est pas trop loin, پر دور نیست *pour dour nist*, زیاد دور نیست *ziad dour nist*; — c'est trop, این زیاد است *ïn ziad-èst*, زیاد است *ziad-èst.*

Trope, s. f., a. مجاز *mèdjaz*, صورت مجاز *sourèté mèdjaz*, pr. t. *sourèti mèdjaz.*

Trophée, s. m. dépouille d'un ennemi vaincu, a. غنیمت *ghènimèt*, pr. t. *ghanimèt*, pl. غنایم *ghènayèm*, pr. t. *ghanaïm*; — assemblage d'armes, a. علامت فتح *'èlamèté fèth*, pr. t. *'alamèti fèth*; — victoire, a. فتح *fèth*, pl. فتوح *foutouh*, فتوحات *foutouhat*; — au fig. faire trophée d'une chose, en tirer vanité, فخر کردن *fèkhr kèrdèn.*

Tropique, s. m., a. دایرة الانقلاب *daïrèt-oul-ènqèlab*, pr. t. *daïrèt-ul-ïnqilab*, مدار الانقلاب *mèdar-oul-ènqèlab*, pr. t. *mèdar-ul-ïnqilab*; — le Tropique du Cancer, a. مدار سرطان *mèdaré sèrètan*, pr. t. *mèdari sèrètan*; — du

Capricorne, مدار جدی *mèdaré djèdi*, pr. t. *mèdari djèdi*.

Troquer, v. a., دگش کردن *dèguèch kèrdèn*, pr. t. *dèyich kièrdèn*, عوض کردن *'èvèz kèrdèn*, معاوضه کردن *mou'âvèzè kèrdèn*, pr. t. *mu'âvizè kièrdèn*.

Troqueur, euse, s., معاوضه کننده *mou'âvèzè-kounèndè*.

Trot, s. m., چهار نعل *tchèhar-nè'èl*, چار نعل *tchar-nè'èl*, pr. t. *tchar-na'l*.

Trotte, s. f. (populaire), راه *rah*; — il y a une bonne trotte d'ici, از اینجا معقول راهیست *èz ïn-dja mè'èqoul rah-ist*.

Trotter, v. n., چار نعل رفتن *tchar-nè'èl rèftèn*.

Trotteur, s. m., اسب چار نعل رو *èspé tchar-nè'èl-roou*, pr. t. *èspi tchar-na'l-rèv*.

Trottoir, s. m., راه پیادگان *rahé piadègan*.

Trou, s. m., سوراخ *sourakh*, a. ثقب *sèqb*, pr. t. *saqb*, pl. ثقوب *souqoub*; — faire un trou, سوراخ کردن *sourakh kèrdèn*; — boucher un trou, سوراخ گرفتن *sourakh guèrèftèn*.

Troubadour, s. m., شعر خوان *chè'èr-khan*.

Trouble, adj. des 2 g., آلوده *âloudè*, نا صاف *na-saf*.

Trouble, s. m. confusion, désordre, مغشوشی *mèghchouchi*, شلوغ *choulough*, آشوب *âchoub*, a. اختلال *èkhtèlal*, pr. t. *ikhtilal*, اغتشاش *èghtèchach*, pr. t. *ightichach*.

Trouble-fête, s. m., مخلّ *moukhèll*, pr. t. *moukhill*.

Troubler, v. a. rendre trouble, آلوده کردن *âloudè kèrdèn*, ناصاف کردن *na-saf kèrdèn*; — apporter du désordre, شلوغ کردن *choulough kèrdèn*, مغشوش کردن *mègh-*

chouch kèrdèn; — inquiéter, tourmenter, زحمت دادن *zèhmèt dadèn*, pr. t. *zahmèt dadèn*, متعرّض شدن *moutè'èrrèz choudèn*; — causer des troubles, فتنه بر پا کردن *fètnè bèr pa kèrdèn*, pr. t. *fitnè bèr pa kièrdèn*, فتنه بر انگیختن *fètnè bèr ènguikhtèn*; — interrompre, مختلّ شدن *moukhèll choudèn*; — agiter, مضطرب کردن *mouztèrèb kèrdèn*; — se troubler, devenir trouble, نا صاف شدن *na-saf choudèn*; — s'intimider, سر گردان شدن *sèr-guèrdan choudèn*, گیج شدن *guidj choudèn*; — troublé, e, ناصاف *na-saf*; — en désordre, شلوغ *choulough*, a. مغشوش *mèghchouch*, pr. t. *maghchouch*, مختلّ *moukhtèll*, pr. t. *moukhtill*; — agité, e, مضطرب *mouztèrèb*, pr. t. *mouztarib*.

Trouée, s. f., گذرگاه میان جنگل *gouzèr-gahé miané djènguèl*.

Trouer, v. a., سوراخ کردن *sourakh kèrdèn*, ثقب کردن *sèqb kèrdèn*.

Troupe, s. f., گروه *guèrouh*, pr. t. *gourouh*, a. فوج *fooudj*, pr. t. *fèvdj*, pl. افواج *èfvadj*; — une troupe de voleurs, یک گروه دزد *yèk guèrouhé douzd*; — gens de guerre armée, قشون *qouchoun*, سپاه *sèpah*, pr. t. *sipah*, لشکر *lèchkèr*, a. عسکر *'èskèr*, pr. t. *'askièr*, pl. عساکر *'èçakèr*, pr. t. *'açakir*.

Troupeau, s. m., گله *guèlè*, گلّه *guèllè*, رمه *rèmè*, کوپاره *kouparè*; — un troupeau de moutons, یك گلهٔ گوسفند *yèk guèlèyé gousfènd*.

Trousse, s. f. faisceau de plusieurs choses liées ensemble, دسته *dèstè*, پشت واره *poucht-varè*, a. حزمة *housmèt*;

— trousse de chirurgien, جزودان جرّاحی *djouzv-dané djèrrahi*, جزوکش جـرّاحی *djouzv-kèché djèrrahi*; — en trousse, en croupe derrière un cavalier, ترك *tèrk*.

Trousseau, s. m. nippes et hardes qu'on donne aux filles en les établissant, a. جـهـاز *djèhaz*, pr. t. *djihaz*, pl. اجهزه *èdjhèzè*; — un trousseau de clefs, یکدستهٔ کلید *yèk dèstèyé klid*.

Trousse-queue, s. m., بند دمّ اسب *bèndé doummé èsp*.

Trousse-quin, s. m. derrière de la selle, کوههٔ پشت زین *kouhèyé pouchté zïn*.

Trousser, v. a., ذیـل رخـترا بلند کـردن *zèilé rèkht-ra boulènd kèrdèn*, ذیل رخـت را بـرچـیـدن *zèilé rèkht-ra bèr tchidèn*; — on dit dans un sens obcène : trousser un femme, تـنـبـان زنیرا کندن *toumbané zèni-ra kèndèn*.

Troussis, s. m., چین *tchïn*, شکن *chèkèn*, شکنج *chèkèndj*, pr. t. *chikièndj*.

Trouvaille, s. f., باد آور *bad-âvèr*, a. لقط *lèqèt*, pr. t. *laqat*, لقطه *lèqètè*, pr. t. *laqata*.

Trouver, v. a., پیدا کردن *pèida kèrdèn*, جستن *djoustèn*, *djustèn*, یافتن *yaftèn*, — inventer, ایجـاد کردن *idjad kèrdèn*, اخـتـراع کـردن *èkhtèra' kèrdèn*, pr. t. *ikhtira' kièrdèn*; — trouver bon, approuver, مـنـاسـب دیدن *mounacèb didèn*, pr. t. *munacib didèn*; — trouver, estimer, juger, دیدن *didèn*, دانـسـتـن *danèstèn*, pr. t. *danistèn*; — je trouve cela bien, ou, que cela est bien, من اینرا خوب میدانم *mèn ïn-ra khoub mi-danèm*, ou مـن اینرا خوب میبینم *mèn ïn-ra khoub mi-binèm*;

— aller trouver quelqu'un, پیش کسی رفتن *piché kèci rèftèn*; — se trouver en quelque endroit, بودن *boudèn*, حاضر بودن *hazèr boudèn*; — se trouver bien de quelqu'un ou de quelque chose, خشنود بودن *khochnoud boudèn*; — se trouver mal, ضعف کردن *zè'èf kèrdèn*; — il se trouve que . . . ., چنان شد که *tchènan choud ké*, معلوم شد که *mè'èloum choud ké*; — trouvé, e, پیدا شده *pèida-choudè*; — enfant trouvé, بچهٔ کو *bètchèyé gou*, a. لقیط *lèqit*.

TRUAND, E, s., مرد بی سر و پا *mèrdé bi sèr-ou-pa*.

TRUANDER, v. n. (peu usité), گدایی کردن *guèdayi kèrdèn*, بدریوزه رفتن *bè-dèriouzè rèftèn*.

TRUANDERIE, s. f., گدایی *guèdayi*, دریوزه *dèriouzè*.

TRUBLE, ou TROUBLE, s. f. sorte de filet, دام ماهیگیری *damé mahi-guiri*.

TRUCHEMAN ou TRUCHEMENT, s. m., a. ترجمان *terdjouman*, مترجم *moutèrdjèm*, pr. t. *mutèrdjim*.

TRUCHER, v. n. V. TRUANDER.

TRUCHEUR, SE, s., گدا *guèda*.

TRUELLE, s. f., انداوه *èndavè*, اندابه *èndabè*, ماله *malè*, pr. t. *mala*.

TRUELLÉE, s. f., بقدر یك انداوه *bè-qèdré yèk èndavè*.

TRUFFE, s. f., دنبلان *doumbèlan*.

TRUFFER, v. a., بدنبلان آکندن *bè-doumbèlan âkèndèn*.

TRUFFIÈRE, s. f., دنبلانزار *doumbèlan-zar*.

TRUIE, s. f., مدینهٔ خوك *mèdinèyé khouk*, مادهٔ خوك *madè-khouk*.

TRUITE, s. f., t. p. قزل آله *qèzèl âlè*, pr. t. *qizil âla*.

[T]UITÉ, E, adj., خالخال *khal-khal.*

[T]UMEAU, s. m. espace entre deux fenêtres, فاصلۀ میان دو پنجره *facèlèyé miané dou pèndjèrè*; — le jarret d'un bœuf, پشت زانوی گاو *pouchté zanouï gav.*

[T]U, TE; TOI, pron. de la seconde personne des 2 g., تو *tou.* tu se rend en persan par un ی placé à la fin du verbe. Le pronom تو *tou*, précède toujours le verbe, exemple: آمدی *âmèdi*, tu es venu, میدانی *mi-dani*, tu sais, tu le sais, ou تو آمدی *tou âmèdi*, tu es venu, toi, tu es venu, تو میدانی *tou mi-dani*, tu sais, tu le sais. Comme on le voit, on peut, dans les verbes, conserver ou supprimer le pronom تو *tou.* Quand le verbe est terminé par un ا ou ajoute à ce ی pronom un ء èléf-hèmzè, qui le double, exemple: میائی *mi-âyi*, tu viens; — te, à l'accusatif en persan se rend par تورا *tou-ra* précédant le verbe, ou par un ت placé, soit à la fin de l'adjectif ou du substantif qui entre dans la composition d'un verbe actif ou neutre, soit à la fin du verbe, exemple: je t'aime, تورا دوست میدارم *tou-ra doust mi-darèm*, ou دارم *darèm*, دوستت میدارم *doust-èt mi-darèm*, ou دارم *darèm*, دوست میدارمت *doust mi-darèm-èt*, ou دارمت *darèm-èt*; — je t'ai dit, je te l'ai dit تورا گفتم *tou-ra goftèm*, گفتمت *goftèm-èt*. Cependant, بتو *bè-tou*, à toi, comme régime indirect, est plus usité, بتو گفتم *bè-tou goftèm*, je t'ai dit, je te l'ai dit; — بتو دادم *bè-tou dadèm*, je t'ai donné, je te l'ai donné.

Tuable, adj. des 2 g., کشتنی *kouchtèni*, قابل کشتن *qabèlé kouchtèn.*

Tuant, e, adj. fatigant, بستوه آورنده *bè-soutouh âvèrèndè*, زحمت دهنده *zèhmèt-dèhèndè*, زیاد مزاحم *ziad mouzahèm.*

Tube, s. m., انبوبه *èmboubè*, لوله *loulè.*

Tubercule, s. m. excroissance qui survient à la racine des plantes, گره *guèrèh.*

Tubéreuse, s. f. plante qui vient d'un oignon, گل پیازی *goulé piazi.*

Tubérosité, s. f., بر آمدگی *bèr âmèdègui*, آماس *âmas*, a. ورم *vèrèm*, pl. اورام *oouram*, pr. t. *èvram.*

Tubuleux, euse, adj., انبوبه دار *èmboubè-dar.*

Tubulure, s. f. petit tube, V. **Tube.**

Tudesque, adj. des 2 g., نمسوی *nèmsèvi.*

Tuer, v. a., کشتن *kouchtèn*, قتل کردن *qètl kèrdèn*, pr. t. *qatl kièrdèn*; — se tuer, خودرا کشتن *khoud-ra kouchtèn*, خودرا تلف کردن *khoud-ra tèlèf kèrdèn*; — on dit: tuer le temps, وقترا گذرانیدن *vèqt-ra gouzèranidèn*, گذرانیدن وقت *gouzèranidèné vèqt*, pr. t. *guzèranidèni vaqit*; — tuer, fatiguer excessivement, بستوه آوردن *bè-soutouh âvourdèn*, کشتن *kouchtèn*; — tué, e, کشته شده *kouchtè-choudè*, a. مقتول *mèqtoul*, pr. t. *maqtoul*; — crier à tue-tête, فریاد کردن *fèriad kèrdèn*, فغان کردن *fèghan kèrdèn*, pr. t. *fighan kièraèn.*

Tuerie, s. f., خونریزی *khoun-rizi*, a. قتل عام *qètlé 'âm*, pr. t. *qatli 'âm*; — lieu où on tue les animaux, سلخخانه

sèlèkh-khanè, a. مذبحه *mèzbèhè*, pr. t. *mazbaha*, V. ABATTOIR.

TUEUR, s. m., کشنده *kouchèndè*, a. قاتل *qatèl*, pr. t. *qatil*, قتال *qèttal*.

TUF, s. m., خاك سفيد *khaké sèfid*.

TUILE, s. f., سفال *soufal*.

TUILEAU, s. m., ريزۀ سفال *rizèyé soufal*.

TUILERIE, s. f., كورۀ سفالپزى *kourèyé soufal-pèzi*.

TUILIER, s. m., سفالپز *soufal-pèz*.

TULIPE, s. f. fleur, لاله *lalè*.

TULLE, s. m., تور *tour*.

TUMÉFACTION, s. f., بر امدگى *bèr âmèdègui*, آماس *âmas*, آماه *âmah*, شيش *chich*, ورم *vèrèm*, pl. اورام *oouram*, pr. t. *èvram*, انتفاخ *èntèfakh*, pr. t. *ïntifakh*.

TUMÉFIER, v. a., آماس در آوردن *âmas dèr âvourdèn*, آماسيدن *âmacidèn*; — se tuméfier, آماس كردن *âmas kèrdèn*, ورم كردن *vèrèm kèrdèn*, باد كردن *bad kèrdèn*; — tuméfié, e, باد كرده *bad-kèrdè*, آماس كرده *âmas-kèrdè*, a. منتفخ *mountèfèkh*, pr. t. *muntèfikh*.

TUMEUR, s. f., آماس *âmas*, a. ورم *vèrèm*, pl. اورام *oouram*, pr. t. *èvram*.

TUMULAIRE, adj. des 2 g., قبرستانى *qèbrèstani*.

TUMULTE, s. m., هنگامه *hèngamè*, نوفه *noufè*, شورش *chourèch*, غلغله *ghoulghoulè*, آشوب *âchoub*, a. دغدغه *dèghdèghè*, pr. t. *daghdagha*; — en tumulte, بآشوب تمام *bè-âchoubé tèmam*.

TUMULTUAIRE, adj. des 2 g., شلوغ *choulough*; — une as-

semblée tumultuaire ou mieux, tumultueuse, مجلس شلوغ *mèdjlècé choulough.*

Tumultuairement, adv., ou mieux, Tumultueusement, شلوغ *choulough,* بشور و غوغا *bè-chour-ou-ghoougha.*

Tumultueusement, adv. V. Tumultuairement.

Tumultueux, euse, adj. V. Tumultuaire.

Tumulus, s. m., علامت گور *'èlamèté gour,* نوش قبر *looouché qèbr.*

Tunique, s. f., نیم تنه *nim-tènè;* — par analogie vêtement de femme et d'homme, کمر چین *kèmèr-tchin,* کولجه *koulèdjè,* pr. t. *koulidjè,* قبا *qèba,* pr. t. *qaba;* — terme de chirurgie, pellicule, membrane, پرده *pèrdè,* a. غشا *ghècha,* pr. t. *ghicha,* pl. اغشیه *èghchiè,* pr. t. *aghchiè.*

Tuorbe, s. m., a. طنبور *tèmbour,* pr. t. *tambour,* pl. طنابیر *tènabir.*

Turban, s. m., دستار *dèstar,* a. عمامه *'èmamè,* pr. t. *'imamè,* pl. عمایم *'èmayèm,* pr. t. *'amaïm.*

Turbot, s. m., سپر ماهی *sèpèr-mahi.*

Turbulemment, adv., بعربده جویی *bè-'èrbèdè-djouyi,* بفتنه جویی *bè-fètnè-djouyi.*

Turbulence, s. f., عربده جویی *'èrbèdè-djouyi,* فتنه انگیزی *fètnè-ènguizi.*

Turbulent, e, adj., عربده جوی *'èrbèdè-djouï,* فتنه انگیز *fètnè ènguiz,* فتنه جوی *fètnè-djouï.*

Turc, s. m., a. ترك *tourk,* pr. t. *turk,* pl. اتراك *ètrak.* Pour désigner les turcs de Constantinople on emploie le mot, عثمانلو *'osmanlou,* pr. t. *'osmanlu.*

Turc, turque, adj., ترکی *tourki;* — la langue turque,

زبان ترکی *zèbané tourki* ; — parler turc, ترکی حرف زدن *tourki hèrf zèdèn.*

Turcie, s. f., بندآب *bèndé âb*, سدّ آب *sèddé âb*, چل *tchèl*, a. سدّ *sèdd.*

Turcoman, a. ترکمن *tourkmèn*, pr. t. *turkmèn*, pl. تراکمه *tèrakèmè*, pr. t. *tèrakimè.*

Turgescence, s. f., آماس *âmas*, باد *bad*, a. تنفیخ *tènfikh*, نفخة *nèfkhèt*, pr. t. *nafkhat.*

Turgescent, e, adj., نفخ کننده *nèfkh-kounèndè*, باد کننده *bad-kounèndè.*

Turlupinade, s. f. (familier), هرزگی *hèrzègui*, بی مزگی *bi mèzègui.*

Turlupiner, v. n., هرزگی کردن *hèrzègui kèrdèn*, بی مزگی کردن *bi mèzègui kèrdèn*, یاوه گفتن *yavè goftèn* ; — v. a. tourner en ridicule, ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn*, تمسخر کردن *tèmèskhour kèrdèn*, pr. t. *tèmèskhor kièrdèn.*

Turneps, s. m. espèce de gros navet, شلغم گنده *chèlghèmé goundè.*

Turpitude, s, f., رسوایی *rousvayi*, a. افتضاح *èftèzah*, pr. t. *iftizah*, قباحت *qèbahèt*, pr. t. *qabahat.*

Turquestan, ou **Turkestan**, contrée de la grande Tartarie, ترکستان *tourkèstan*, pr. t. *turkistan.*

Turquie, l'empire turc, خاك عثمانلو *khaké 'osmanlou*, مملکت عثمانلو *memlèkèté 'osmanlou.*

Turquoise, s. f., فیروزه *firouzè*, پیروزه *pirouzè.*

Tutélaire, adj. des 2 g., نگهبان *nèguèh-ban*, نگاهبان *nègah-ban*, pr. t. *niguiah-ban*, پاسدار *pas-dar*, نگاهدار

nègah-dar, a. حامی *hami*, حافظ *hafèz*, pr. t. *hafiz*, pl. حافظون *hafèzoun*.

TUTELLE, s. f., a. وکالت *vèkalèt*, pr. t. *vèkialèt*, ولایت *vèlayèt*, pr. t. *vilayèt*.

TUTEUR, TRICE, s., a. وکیل *vèkil*, ولی *vèli*, وصی *vèci*.

TUTIE, s. f. oxyde de zinc, سنگ توتیا *sèngué toutia*, a. توتیا *toutia*, حجر التوتیا *hèdjèr-out-toutia*, pr. t. *hadjèr-ut-toutia*.

TUTOIEMENT, s. m., خطاب بلفظ تو *khètabé bè-lèfzé tou*.

TUTOYER, v. a., بلفظ تو خطاب کردن *bè-lèfzé tou khètab kèrdèn*, تو گفتن *tou goftèn*.

TUYAU, s. m., انبوبه *èmboubè*, لوله *loulè*, pr. t. *lulè*.

TYMPAN, s. m., پردهٔ گوش *pèrdèyé gouch*, a. صحنا *sèhna*, pr t. *sahna*.

TYMPANISER, v. a. décrier quelqu'un hautement, رسوای عالم کردن *rousvaï 'âlèm kèrdèn*, علانیةً رسوا کردن *'èlaniyètèn rousva kèrdèn*; — tympanisé, e, رسوای عالم شده *rousvaï 'âlèm choudè*.

TYMPANITE, s. f., a. استسقاء یابس *èstèqaé yabès*, pr. t. *istisqaï yabis*, استسقاء ریحی *èstèsqaé rihi*, pr. t. *istisqaï rihi*.

TYMPANON, s. m., صنطور *sèntour*, pr. t. *santour*; — jouer dn tympanon, صنطور زدن *sèntour zèdèn*.

TYPE, s. m. figure originale, اصل صورتش *èslé sourèt-èch*, صورت اصلی *sourèté èsli*.

TYPHON, s. m., V. TROMBE.

TYPHUS, s. m., a. محرقه *mouhrèqè*.

Typographe, s. m., چاپ کننده *tchap-kounèndè*, بصمه زن *bèsmè-zèn.*

Typographie, s. f., فنّ چاپ کردن *fènné tchap kèrdèn*, a. فنّ طباعة *fènné tèba'èt*, pr. t. *fènni tèba'at*; — établissement d'imprimerie, بصمه خانه *bèsmè-khanè*, pr. t. *basma-khanè.*

Typographique, adj. des 2 g., چاپی *tchapi*, بصمهٔی *bèsmèyi.*

Tyran, s. m. se disait chez les Anciens de celui qui usurpait la puissance souveraine, غصب کننده تخت سلطنت *ghèsb-kounèndèyé tèkhté sèltènèt*; — se dit aujourd'hui de celui qui gouverne avec injustice, بیدادگر *bidad-guèr*, ستمکار *sètèm-kar*, pr. t. *sitèm-kiar*, ظلمکار *zoulm-kar*, pr. t. *zulm-kiar*, a. ظالم *zalèm*, pr. t. *zalim*, pl. ظلمه *zèlèmè*, غدّار *ghèddar*, pr. t. *ghaddar*, جبّار *djèbbar*, pl. جابره *djabèrè*, جبابرة *djabèrèt.*

Tyrannie, s. f., بیدادگری *bidad-guèri*, ستمکاری *sètèm-kari*, pr. t. *sitèm-kiari*, a. ظلم *zoulm*, جور *djoour*, pr. t. *djèvr*, ستم *sètèm*, pr. t. *sitèm*, جبر *djèbr*, تعدّی *tè'èddi*, pr. t. *tè'addi.*

Tyranniquement, adv., به بیدادگری *bè-bidad-guèri*, جبّارانه *djèbbaranè*, بستمکاری *bè-sètèm-kari*, بظلم و تعدّی *bè-zoulm-ou-tè'èddi*, از روی بیدادگری *èz rouï bidad-guèri*, a. ظلماً *zoulmèn*, جبراً *djèbrèn*, جوراً *djoourèn*, pr. t. *djèvrèn.*

Tyrannique, adj. des 2 g., a. جبری *djèbri*, ظلمی *zoulmi.*

Tyranniser, v. a., بیدادگری کردن *bidad-guèri kèrdèn*,

ظلم كردن *zoulm kèrdèn*, تعدّی کردن *tè'èddi kèrdèn*, pr. t. *tè'addi kièrdèn*, جبر کردن *djèbr kèrdèn*, ستم کردن *sètèm kèrdèn*, pr. t. *sitèm kièrdèn*; — **tyrannisé, e**, a. مظلوم *mèzloum*, pr. t. *mazloum*.

U

Ubiquité, s. f., همه جا موجود بودن *hèmè dja mooudjoud boudèn*, a. حیثیّت *hèiciyèt*.

Ukase, s. m., حکم امپراطور روسیه *heukmé èmpèratouré rouciyè*.

Ulcération, s. f., پیدا شدن زخم *pèida choudèné zèkhm*, a. تقرّح *tèqèrrouh*, pr. t. *tèqarruh*.

Ulcère, s. m., زخم *zèkhm*, ریش *riçh*, a. قرحة *qèrhèt*, pr. t. *qarhat*, pl. قروح *qourouh*.

Ulcérer, v. a., زخم کردن *zèkhm kèrdèn*; — **ulcéré, e**, زخمدار شده *zèkhm-dar-choudè*, زخمدار *zèkhm-dar*, a. مقروح *mèqrouh*, pr. t. *maqrouh* — au fig. V. Fâché, Irrité.

Ulcéreux, euse, adj. de la nature de l'ulcère, مانند زخم *manèndé zèkhm*, از جنس زخم *èz djènsé zèkhm*; — qui est couvert d'ulcères, پر زخم *pour zèkhm*.

Uléma, Ouléma, s. m. pl., a. علما *'ouléma*.

Ultérieur, e, adj. qui est au delà, par opposition à citérieur, آن طرف *ân tèrèf*, pr. t. *ân taraf*, آن سمت *ân sèmt*; — qui vient après, بعد از این *bè'èd èz ïn*, pr. t. *ba'd èz ïn*, پس از این *pès èz ïn*, a. مؤخّر *mou'èkhkhèr*, pr. t. *mou'akhkhar*.

Ultérieurement, adv. au delà, outre ce qui a été dit ou

fait, علاوه بر این *'èlavè bèr ïn*; — postérieurement, ensuite, پس از این *pès èz ïn*, بعد از این *bè'èd èz ïn*, a. من بعد *mèn bè'èd*, pr. t. *mïn ba'd*, بعد *bè'èd*, pr. t. *ba'd*.

Ultimatum, s. m., سخن آخر *soukhènè âkhèr*, حرف آخر *hèrfé âkhèr*, a. آخر الكلام *âkhèr-oul-kèlam*.

Ultramontain, e, adj., آن طرف کوه *ân tèrèfé kouh*.

Un, Une, adj. num., یك *yèk*, یکی *yèki*, a. واحد *vahèd*, pr. t. *vahid*, fém. واحده *vahèdèt*, pr. t. *vèhdèt*; — Dieu est un, خدا یکیست *khouda yèkist*, خدا واحد است *khouda vahèd-èst*; — c'est tout un, یکیست *yèkist*, تفاوت ندارد *tèfavout nè-darèd*; — un à un, یك یك *yèk-yèk*; — les uns et les autres, همه *hèmè*, a. مجموع *mèdjmou'*.

Unanime, adj. des 2 g., یکزبان *yèk-zèban*, یکدل *yèk-dèl*, pr. t. *yèk-dil*, a. متفق القول *mouttèfèq-oul-qooul*, pr. t. *muttèfiq-ul-qavl*, متفق الرأی *mouttèfèq-our-rè'i*, pr. t. *muttèfiq-ur-rè'i*.

Unanimement, adv., یکزبان *yèk-zèban*, a. بالاتّفاق *bèl-èttèfaq*, pr. t. *bil-ittifaq*.

Unanimité, s. f., یکزبانی *yèk-zèbani*, همزبانی *hèm-zèbani*.

Uni, e, adj. égal, هموار *hèm-var*, a. مستوی *moustèvi*; — sans ornement, ساده *sadè*; — en parlant des personnes qui sont liées d'amitié, de sentiment, جور *djour*, بهم پیوسته *bè-hèm pèivèstè*.

Unième, adj. ord. ne s'emploie qu'avec les nombre vingt, trente, quarante, etc. vingt-et-unième, بیست و یکم *bist-ou-yèkoum*.

Unification, s. f., بهم پیوستکی *bè-hèm pèivèstègui*, یکی شدن *yèki choudèn*, a. وصل *vèsl*, pr. t. *vasl.*

Unifier, v. a., یکی کردن *yèki kèrdèn.*

Uniforme, adj. des 2 g., یکسان *yèk-san*, یکشکل *yèk-chèkl*, a. مساوی *mouçavi*, متساوی *moutèçavi.*

Uniforme, s. m., رخت نظام *rèkhté nèzam*, رخت رسمی *rèkhté rèsmi*, لباس رسمی *lèbacé rèsmi*, a. البسهٔ رسمیّه *èbècèyé rèsmiyè*, pr. t. *èlbicèï rèsmiyè*, le mot *rèsmi*, ou *rèsmiyè* n'est employé que pour officiel, ou uniforme civil.

Uniformément, adv., بیك اسلوب *bè-yèk ousloub*, بیك نورد *bè-yèk nèvèrd*, بیك ترکیب *bè-yèk tèrkib*, a. علی السویّه *'èlès-sèviyè*, pr. t. *'alas-sèviyè.*

Uniformité, s. f., یکسانی *yèk-sani*, مناسبت بهمدیکر *mounacèbèté bè-hèm-diguèr*, a. مساوات *mouçavat.*

Uniment, adv., هموار *hèm-var*; — simplement, ساده *sadè*; — sans façon, بی تکلیفانه *bi tèklifanè*, بی تکلیف *bi tèklif.*

Union, s. f. jonction, بهم پیوستکی *bè-hèm pèivèstègui*, پیوستکی *pèivèstègui*, a. اتّصال *èttèçal*, pr. t. *ittiçal*; — accord, یکجهتی *yèk-djèhèti*, a. اتّحاد *èttèhad*, pr. t. *ittihad*, اتّفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq.*

Unique, adj des 2 g., یکانه *yèganè*, pr. t. *yèguianè*, a. واحد *vahèd*, pr. t. *vahid*, وحید *vèhid*; — fils unique, پسر یکانه *pècèré yèganè*, ولد یکانه *vèlèdé yèganè*, pr. t. *vèlèdi yèguianè.*

Uniquement, adv., همان تنها *hèman tènha*, همین تنها *hèmïn tènha*, a. محضاً *mèhzèn*, pr. t. *mahzèn*, محض

mèhz, pr. t. *mahz*, مخصوص *mèkhsous*, pr. t. *makhsous*; — je suis venu uniquement pour toi, همین تنها برای تو آمدم *hèmïn tènha bèraï tou âmèdèn*, محض از برای تو آمدم *mèhz èz bèraï tou âmèdèm.*

Unir, v. a. joindre ensemble, بهم پیوستن, *bè-hèm pèivèstèn*, بهم وصل کردن *bè-hèm vèsl kèrdèn*, ملحق کردن *moulhèq kèrdèn*; — s'unir, s'associer, یکپیمان شدن *yèk-pèiman choudèn*, یکجهت شدن *yèk-djèhèt choudèn*, متفق شدن *moultèfèq choudèn*; — s'unir d'amitié, رابطهٔ دوستی پیدا کردن *rabètèyé dousti pèida kèrdèn*, دوست شدن *doust choudèn*; — unir, ôter les inégalités, هموار کردن *hèm-var kèrdèn*; — uni, e, joint, بهم پیوسته *bè-hèm pèivèstè*, وصل شده *vèsl-choudè*, a. ملحق *moulhèq*, pr. t. *mulhaq*; — aplani, هموار شده *hèm-var-choudè*, هموار *hèm var*, a. مستوی *moustèvi*; — qui n'a aucun ornement, ساده *sadè.*

Unisson, s. m., یك آهنگی *yèk-âhèngui*, یکپرده *yèk-pèrdè*, a. وحدة الاصوات *vèhdèt-oul-èsvat*, pr. t. *vahdèt-ul-èsvat*; — au sens moral, commun accord, a. اتّفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq*; — à l'unisson, a. بالاتّفاق *bèl-èttèfaq*, pr. t. *bil-ittifaq.*

Unitaire, s. et adj., a. موحّد *mouvèhhèd*, pr. t. *muvahhid*, pl موحّدین *mouvèhhèdïn*, pr. t. *muvahhidïn.*

Unité, s. f., یگانگی *yèganègui*, یکی بودن *yèki boudèn*, a. وحدت *vèhdèt*, pr. t. *vahdèt*, وحدانیّت *vèhdaniyèt*, pr. t. *vahdaniyèt*, احدیّت *èhèdiyèt*, pr. t. *ahadiyèt*; — principe du nombre, یك *yèk*, a. احد *èhèd*, pr. t. *ahad*, pl. احاد *èhad*, pr. t. *ahad.*

Unitif, ive, adj. (peu usité) qui unit, يكى كننده *yèki-kounèndè*; — terme de dévotion, qui unit par le pur amour, état unitif, a. حالت اهل السلوك *halèté èhl ous-selouk*, pr. t. *halèti-èhl us-sulouk*, حالت موحّدين *ha-lèté mouvèhhèdîn*, pr. t. *halèti muvahhidîn*.

Univalve, adj., يكصدفى *yèk-sèdèfi*, a. ذو صدف الواحد *zou sèdèf-oul-vahèd*, pr. t. *zou sadèf-ul-vahid*.

Univers, s. m., گيتى *guiti*, جهان *djèhan*, pr. t. *djihan*, دنيا *dounia*, عالم *'âlèm*, pl. عوالم *'èvalèm*, pr. t. *'avalim*, عالمين *'âlèmîn*; — les parties de l'univers, a. اقطار عالم *èqtaré 'âlèm*, pr. t. *aqtari 'âlem*.

Universalité, s. f., a. عموم *'oumoum*, عموميّت *'oumoumi-yèt*; — l'universalité des êtres, عموميّت موجودات *'oumoumiyèté mooudjoudat*, pr. t. *'oumoumiyèti mèv-djoudat*, عموم موجدات *'oumoumé mooudjoudat*, pr. t. *'oumoumi mèvdjoudat*.

Universaux, s. pl., a. كلّيّات *koulliat*.

Universel, le, adj., a. عمومى *'oumoumi*, عامّ *'âmm*; — famine universelle, a. قحط عامّ *qèhté 'âmm*, pr. t. *qahti 'âmm*; — avoir l'approbation universelle, مظهر تحسين عمّه شدن *mèzhèré tèhsîn 'âmmè choudèn*; — un homme universel, qui embrasse tout, a. كلّ *koull*, pr. t. *kull*; — science universelle, علم كلّ *'èlmé koull*, pr. t. *'ilmi kull*.

Universellement, adv., a. عموماً *'oumoumèn*, على العموم *'èlèl-'oumoum*.

Universitaire, adj. des 2 g., a. متعلّق بدار الفنون *mou-*

tè'èllèq bè-dar-oul-founoun, pr. t. *mutè'alliq bè-darl-ul-funoun.*

Université, s. f., دبستان *dèbèstan*, a. مدرسه *mèdrècè*, دار العلوم *dar oul-'ouloum*, دار الفنون *dar-oul-founoun.*

Univocation, s. f., a. عمومیّت الاسم *'oumoumiyèt-oul-èsm*, pr. t. *'oumoumiyèt-ul-ism.*

Univoque, adj. des 2 g., a. اسم عامّ *èsmé 'âmm*, pr. t. *ismi 'âmm.*

Uranographie, s. f., وصف کیفیّت آسمان *vèsfé kèifiyèté âsman*, a. وصف السما *vèsf-ous-sèma*, pr. t. *vasf-us-sèma.*

Uranomètre, s. m., a. مقیاس الکواکب *mèqias-oul-kèvakèb*, pr. t. *maqias-ul-kèvakib.*

Uranométrie, s. f., علم مساحت ستارگان *'èlmé mèçahèté sètarègan*, علم مساحت کواکب *'èlmé mèçahèté kèvakèb.*

Urbain, e, adj., شهری *chèhri.*

Urbanité, s. f., a. ادب *èdèb*, معقولیّت *mè'èqouliyèt*, pr. t. *ma'qouliyèt.*

Ure, s m. taureau sauvage, گاو کوهی *gavé kouhi*, گوزن *guèvèzn*, a. ثور جبلی *sèvré djebeli*, pr. t. *sèvri djèbèli.*

Uretère, s. m., a. مجرای کلیه *mèdjraï koulié*, حالب *ha-lèb*, pr. t. *halib.*

Urètre, s. m., a. مجرای بول *mèdjraï booul*, pr. t. *mèdjraï bèvl*, مخرج بول *mèkhrèdjé booul*, pr. t. *makhrèdji bèvl.*

Urgence, s. f., a. ضرورت *zèrourèt*, pr. t. *zarourèt*, لزوم *lou-zoum*, لزومیّت *louzoumiyèt.*

Urgent, e, adj., a. ضروری *zèrouri*, pr. t. *zarouri*, واجب *vadjèb*, pr. t. *vadjib*, لازم *lazèm*, pr. t. *lazim*, ضرور *zèrour*, pr. t. *zarour*; — affaire urgente, کار ضروری *karé zèrouri*, کار واجب *karé vadjèb*.

Urinaire, adj. des 2 g., a. بولی *boouli*, pr. t. *bèvli*; — canal urinaire, ou mieux, canal de l'urètre, a. مجرای بول *mèdjraï booul*.

Urinal, s. m., شاشدان *chach-dan*, بولدان *booul-dan*, a. قاروره *qarourè*.

Urine, s. f., شاش *chach*, کمیز *koumiz*, pr. t. *guèmiz*, پیشاب *pich-âb*, a. بول *booul*, pr. t. *bèvl*, pl. ابوال *èbval*.

Uriner, v. n., شاش کردن *chach kèrdèn*, شاشیدن *chachidèn*, پیشاب کردن *pich-âb kèrdèn*, بول کردن *booul kèrdèn*, زهرآب ریختن *zèhr-âb rikhtèn*.

Urineux, euse, adj., پیشابی *pich-âbi*, a. بولی *boouli*, pr. t. *bèvli*.

Urique, adj. des 2 g., پیشابی *pich-âbi*, a. بولی *boouli*, pr. t. *bèvli*; — acide urique, a. جوهر بولی *djoouhèré boouli*, pr. t. *djèvhèri bèvli*.

Urne, s. f., a. ظرف *zèrf*, pr. t. *zarf*, pl. ظروف *zourouf*, a. قوانس *qèvanès*, pr. t. *qavanis*.

Us, s. m., pl. آیین *âyin*, a. عادت *'âdèt*, رسم *rèsm*, pl. رسوم *rouçoum*, معتاد *meu'eutad*, pr. t. *mu'tad*.

Usage, s. m. action et manière d'user d'une chose, بکار بردن *bè-kar bourdèn*, a. استعمال *èstè'èmal*, pr. t. *isti'mal*; — coutume, V. Us.

Usager, s. m., دارندۀ حق استعمال *darèndèyé hèqqé èstè'èmal*.

Usance, s. f. terme pour le payement, مهلت اداى پول *meuhlèté èdaï poul*, مهلت *meuhlèt*, pr. t. *mihlèt*, وعده *vè'èdè*, pr. t. *va'dè*; — ce délai est quelquefois de trente jours.

User, v. n. faire usage, بكار بردن *bè-kar bourdèn*, بمصرف رسانيدن *bè-mèsrèf rèçanidèn*, استعمال كردن *èstè'èmal kèrdèn*, pr. t. *isti'mal kièrdèn*; — user d'un mot, لفظى را استعمال كردن *lèfzi-ra èstè'èmal kèrdèn*; — en user (bien ou mal) avec quelqu'un, در حقّ كسى رفتار كردن *dèr hèqqé kèci rèftar kèrdèn*, در حقّ كسى سلوك كردن *dèr hèqqé kèci soulouk kèrdèn*, ou حركت كردن *hèrèkèt kèrdèn*; — en user librement, بى تكليفانه حركت كردن *bi tèklifanè hèrèkèt kèrdèn*; — consommer, بمصرف رسانيدن *bè-mèsrèf rèçanidèn*, مصروف داشتن *mèsrouf dachtèn*, مصرف كردن *mèsrèf kèrdèn*; — j'ai usé beaucoup de bois, خيلى هيزم بمصرف رسانيدم *khèili hizoum bè-mèsrèf rèçanidèm*; — détériorer les choses à force de s'en servir, كهنه كردن *keuhnè kèrdèn*, pr. t. *kohnè kièrdèn*, مندرس كردن *moundèrès kèrdèn*; — s'user, كهنه شدن *keuhnè choudèn*; — diminuer par le frottement, فرسوده شدن *fèrsoudè choudèn*; — le marbre s'use, مرمر فرسوده ميشود *mèrmèr fèrsoudè mi chèvèd*; — usé, e, مستعمل شده *moustè'èmèl choudè*, كهنه شده *keuhnè-choudè*, كهنه *keuhnè*, pr. t. *kohnè*, a. مستعمل *moustè'èmèl*, *musta'mèl*; — usé par le frottement, فرسوده شده *fèrsoudè-choudè*, فرسوده *fèrsoudè*.

User, s. m., a. استعمال *èstè'èmal*, pr. t. *isti'mal*, V. **Usage**.

Usine, s. f., کارخانه *kar-khanè*, pr. t. *kiar-khané.*

Usité, e, adj., a. مستعمل *moustè'èmèl*, pr. t. *musta'mèl*; — ce mot n'est pas usité, این لفظ مستعمل نیست *in lèfz moustè'èmèl nist*, این لفظ استعمال نمیشود *in lèfz èstè'èmal nè-mi-chèvèd.*

Ustensile, s. m., اسباب خانه *èsbabé khanè*; — de cuisine, اسباب آشپزخانه *èsbabé âch-pèz-khanè*, اسباب مطبخ *èsbabé mètbèkh.*

Ustion, s. f. action de brûler, سوزش *souzèch*, a. حرق *hèrq*, pr. t. *harq.*

Usuel, le, adj., متداول *moutèdavèl*, pr. t. *mutèdavil*, متعارف *moutè'ârèf*, pr. t. *mutè'ârif*, عادی *'âdi*; — langage usuel, زبان متعارف *zèbané moutè'ârèf*, زبان متداول *zèbané moutèdavèl*, a. لسان متداول *lèçané moutèdavèl*, لسان عادی *lèçané 'âdi.*

Usuellement, adv., a. عادتاً *'âdètèn*; — cela se dit usuellement, این سخن عادتاً گفته میشود *in soukhèn 'âdètèn goftè mi-chèvèd.*

Usufructuaire, adj. des 2 g., a. استحقاق محصولی *èstèhqaqé mèhsouli*, pr. t. *istihqaqi mahsouli.*

Usufruit, s. m., a. استحقاق اخذ محصول *èstèhqaqé èkhzé mèhsoul*, pr. t. *istihqaqi akhzi mahsoul.*

Usufruitier, ère, a. صاحب حاصل *sahèbé hacèl*, pr. t. *sahibi hacil*, صاحب محصول *sahèbé mèhsoul*, pr. t. *sahibi mahsoul.*

Usuraire, adj. des 2 g., ربا آمیز *rèba-âmiz*, متضمّن ربا *moutèzèmmèné rèba.*

Usure, s. f., a. ربا *rèba*, pr. t. *riba*, ربح *rèbh*, pr. t. *ribh*;

— accroître son bien par l'usure, بوسيلهٔ ربا دولت افزودن *bè-vècilèyé rèba dooulèt èfzoudèn*, بوسيلهٔ ربا دولت زياد كردن *bè-vècilèyé rèba dooulèt ziad kèrdèn*; — rendre avec usure, rendre ou prendre en bien ou en mal au delà ou le double de ce qu'on a reçu, دو چندان كردن *dou tchèndan kèrdèn*, — usure, dépérissement par suite de l'usage, كهنه شدن *keuhnè choudèn*; — diminution de l'épaisseur par suite du frottement, فرسوده شدن *fèrsoudè choudèn*.

Usurier, ère, s., رباخوار *rèba-khar*, رباخور *rèba-khour*, حرامخوار *hèram-khar*, a. معامل بالربا *mou'âmèlé bèr-rèba*, pr. t. *mou'âmili bir-riba*.

Usurpateur, trice, s., غصب كننده *ghèsb-kounèndè*, a. غاصب *ghacèb*, pr. t. *ghacib*, pl. غاصبون *ghacèboun*, pr. t. *ghaciboun*.

Usurpation, s. f., a. غصب *ghèsb*, pr. t. *ghasb*.

Usurper, v. a., ربودن *roubоudèn*, بزور گرفتن *bè-zour guèrèftèn*, غصب كردن *ghèsb kèrdèn*; — usurpé, e, غصب شده *ghèsb-choudè*, a. مغصوب *mèghsoub*, pr. t. *maghsoub*.

Utérin, e, adj., از يك مادر و پدر ديگر *èz yèk madèr-ou-pèdèré diguèr*.

Utérus, s. m. matrice, بچه دان *bètchè-dan*, a. رحم *rèhèm*, pr. t. *rahim*.

Utile, adj. des 2 g., سودمند *soudmènd*, با فايده *ba faïdè*, با مصرف *ba mèsrèf*, a. نافع *nafè'*, pr. t. *nafi'*, مفيد *moufid*.

Utilement, adv., سودمنداند *soudmèndanè*, با فایده *ba faïdè*.

Utiliser, v. a., بکار بردن *bè-kar bourdèn*, بمصرف رسانیدن *bè-mèsrèf rèçanidèn*; — s'utiliser, با مصرف شدن *ba mèsrèf choudèn*, خودرا بمصرف رسانیدن *khoudra bè-mèsrèf rèçanidèn*.

Utilité, سود *soud*, a. فایده *faïdè*, pl. فواید *fèvayèd*, pr. t. *fèvaïd*, نفع *nèf'*, منفعت *mènfè'èt*, pr. t. *mènfa'at*, pl. منافع *mènafè'*, pr. t. *mènafi'*.

Utopie, s. f., a. خیال باطل *khialé batèl*, pr. t. *khayali batil*, فکر باطل *fèkré batèl*, pr. t. *fikri batil*, pl. افکار باطله *èfkaré batèlè*, pr. t. *èfkiari batilè*.

Uvée, s. f., a. طبقهٔ عنبیّه *tèbèqèyé 'ènèbiyè*, pr. t. *tabaqaï 'anèbiyè*.

V

Va, impératif du verbe aller., s'emploie adverbialement dans le sens de soit, volontiers, باشد *bachèd*.

Vacance, s. f., خالی ماندن *khali mandèn*, محلول ماندن *mèhloul mandèn*, a. محلولیّت *mèhlouliyèt*.

Vacances, s. f. pl., a. تعطیل *tè'ètil*, pr. t. *ta'til*, وقت تعطیل *vèqtè tè'ètil*, pr. t. *vaqti ta'til*,; — un jour de vacances, روز تعطیل *rouzé tè'ètil*.

Vacant, e, adj., تهی *touhi*, pr. t. *tèhi*, a. خالی *khali*; — une chambre vacante, یک اوطاق خالی *yèk outaqé khali*; — en parlant des places, des dignités on emploie de préférence le mot, a. محلول *mèhloul*, pr. t. *mahloul*; — le Saint-Siège était vacant, مسند حضرت

پاپ محلول بود *mèsnèdé hèzrèté pap mèhloul boud*, pr. t. *mèsnèdi hazrèti pap mahloul boud.*

Vacarme, s. m., هنگامه *hèngamè*, غلغله *ghoulghoulè*, داد و فریاد *dad-ou-fèriad*, آشوب *âchoub*, a. عربده *'èrbèdè*, pr. t. *'arbèdè.*

Vacation, s. f. espace de temps que des personnes publiques emploient à quelque affaire, مدّت کار کردن *mouddèté kar kèrdèn*, مدّت مشغوليّت *mouddèté mèchghouliyèt*, a. ايّام الشغل *èiyam-ouch-choughl*; — vacations au pl. cessation des séances des gens de justice, a. تعطيل *tè'ètil*, pr. t. *ta'til.*

Vaccin, s. m., آبلهٔ گاو *âbèlèyé gav*, آبله *âbèlè*, a. جدرى بقرى *djèdèriï bèqèri*, pr. t. *djèdèriï baqari.*

Vaccine, s. f. maladie particulière aux vaches V. **Vaccin**; — procédé pour inoculer le vaccin, آبله کوبی *âbèlè-koubi*, a. تلقيح جدرى بقرى *tèlqihé djèdèriï bèqèri*, pr. t. *tèlqihi djèdèriï baqari.*

Vaccination, s. f., inoculation de la vaccine V. **Vaccine.**

Vacciner, v. a., ابله کوبيدن *âbèlè koubidèn.*

Vache, s. f., ماده گاو *madè-gav*, گاو *gav*, a. بقرة *bèqèrèt*, ou *bèqèrè*, pr. t. *baqara*, pl. بقرات *bèqèrat*, pr. t. *baqarat*; — traire les vaches, گاوهارا دوشيدن *gav-ha-ra douchidèn.*

Vacher, ère, s., گاوبان *gav-ban.*

Vacherie, s. f., طويلهٔ گاوان *tèvilèyé gavan.*

Vacillant, e, adj., لرزان *lèrzan*, تزلزل کنان *tèzèlzoul kounan*; — au fig. irrésolu, a. مترّدد *moutèrèddèd*, pr. t. *mutèrèddid*, متردّد الرأى *moutèrèddèd-our-rè'i*, pr. t. *mu-*

tèrèddid-ur-rè'i, متذبذب *moutèzèbzèb*, pr. t. *mutèzèbzib*.

VACILLATION, s. f., لرزش *lèrzèch*, جنبش *djoumbèch*, a. تزلزل *tèzèlzoul*, زعزعة *zè'èzè'è*, pr. t. *za'za'a*, نوسان *noousan*, pr. t. *nèvsan*; — la vacillation d'une barque, جنبش زورق *djooumbèché zoourèq*; — au fig. irrésolution, بی قراری رأی *bi qèrarii rè'i*, a. تردد *tèrèddoud*, تردید *tèrdid*, تذبذب *tèzèbzoub*.

VACILLER, v. n., لرزیدن *lèrzidèn*, جنبیدن *djoumbidèn*. زعزعة کردن *zè'èzè'è kèrdèn*, تزلزل کردن *tèzèlzoul kèrdèn*, تزعزع کردن *tèzè'zou' kèrdèn*; — au fig. être irrésolu, تردید داشتن *tèrdid dachtèn*, تردید کردن *tèrdid kèrdèn*, متذبذب بودن *moutèzèbzèb boudèn*.

VACUITÉ, s. f., خالی بودن *khali boudèn*, a. خلو *khèlv*, pr. t. *khilv*.

VAGABOND, E, s. et adj., ولگرد *vèl-guèrd*, یاوه تاز *yavè-taz*, آواره *âvarè*.

VAGABONDAGE, s. m., آوارگی *âvarègui*, بی کاری *bi kari*, سرسری *sèrsèri*, ولگردی *vèl-guèrdi*.

VAGABONDER, v. n., ول گردیدن *vèl guèrdidèn*, آواره گشتن *âvarè guèchtèn*.

VAGIN, s. m. terme d'anat., a. کس *kous*, pl. اکساس *èksas*, مبهل *mèbhèl*, pr. t. *mèbhil*.

VAGISSEMENT, s. m., فریاد کودکان نو زائیده *fèriadé koudèkané noou-zaïdè*.

VAGUE, s. f., کوهۀ آب *kouhèyé âb*, a. موج *mooudj*, pr. t. *mèvdj*, pl. امواج *èmvadj*.

VAGUE, adj. des 2 g. indéterminé, indéfini, نا محدود *na-*

mèhdoud, a. غیر معیّن *ghèiré mou'èiyèn*, pr t. *ghaïri mou'aïèn*, غیر محدود *ghèiré mèhdoud*, pr. t. *ghaïri mahdoud*; — espace vague, a. مسافت غیر محدوده *mèçafèté ghèiré mèhdoudè*, pr. t. *mèçafèti ghaïri mahdoudè*; — au fig. qui n'a point d'objet déterminé, a. مجهول *mèdjhoul*, مبهم *moubhèm*.

Vague, s. m. grand espace vide, a. خلا *khèla*, pr. t. *khala*; — le vague de l'air, خلای هوا *khèlaï hèva*, pr. t. *khalaï hava*; — incertitude, manque de précision, a. ابهام *èbham*, pr. t. *ibham*; — il y a du vague dans son discours, سخنش ابهام دارد *soukhèn-èch èbham darèd*, سخنش مبهم است *soukhèn-èch moubhèm-èst*.

Vaguement, adv., بطور مبهم *bè-toouré moubhèm*, مبهم گونه *moubhèm-gounè*, مبهم *moubhèm*.

Vaguer, v. n., آواره گردیدن *âvarè guèrdidèn*, بیهوده گشتن *bi-houdè guèchtèn*.

Vaillamment, adv., دلیرانه *dèliranè*, بدلآوری *bè-dèl-âvèri*, بهادرانه *bèhadèranè*, با شجاعت *ba chèdja'èt*, با جلادت *ba djèladèt*.

Vaillance, s. f., بهادری *bèhadèri*, دلیری *dèliri*, دل آوری *dèl âvèri*, a. شجاعت *chèdja'èt*, pr. t. *chadja'at*, غیرت *ghèirèt*, pr. t. *ghaïrèt*, جلادت *djèladèt*.

Vaillant, s. m. fonds, capital, سرمایه *sèr-mayè*, (peu usité); — adv. il n'a pas un sou vaillant, یك پول سرمایه ندارد *yèk poul sèr-mayè nè-darèd*.

Vaillant, e, adj., دلیر *dèlır*, دلآور *dèl-âvèr*, بهادر *bèhadèr*, a. شجاع *choudja'*.

Vain, e, adj. inutile, بی سود *bi soud*, بـــی فایده *bi faïdè*, بی جا *bi dja*, بیهوده *bi-houdè*, بی حـــاصل *bi hacèl*, a. عبث *'èbès*, pr. t. *'abès*; — faire de vains efforts, کوشش بـــی فـــایـــده کـــردن *kouchèché bi faïdé kèrdèn*, بی جـــا کـــوشش کردن *bi dja kouchèch kèrdèn*; — sans fondement, chimérique, بی پا *bi pa*, a. باطل *batèl*, pr. t. *batil*; — pensée vaine, خیال بی پـــا *khialé bi pa*, فکر بی پا *fèkré bi pa*, pr. t. *fikri bi pa*, a. فکر باطل *fèkré batèl*, pr. t. *fikri batil*; — orgueilleux, پندار *poundar*, pr. t. *pèndar*, خـــود پسند *khoud-pècènd*, pr. t. *khod-pècènd*, a. مغرور *mèghrour*, pr. t. *maghrour*, متـــکـــبّـــر *moutèkèbbèr*, pr. t. *mutèkèbbir*, عـــاجـــب النفس *'oudjb-oun-nèfs*; — en vain, adv., بـــی جـــا *bi dja*, بیـــهـــوده *bi-houdè*, a. عبث *'èbès*, pr. t. *'abès*.

Vaincre, v. a., شکست دادن *chèkèst dadèn*, غـــالب آمدن *ghalèb âmèdèn*, غلبه کردن *ghèlèbè kèrdèn*, فایق شدن *fayèq choudèn*; — vaincu, e, شـــکـــســـت خـــورده *chèkèst-khourdè*, مغلوب شده *mèghloub-choudè*, a. مغلوب *mèghloub*, pr. t. *maghloub*.

Vainement, adv. en vain V. Vain.

Vainqueur, s. m., فیروزمند *firouzmènd*, a. فاتح *fatèh*, pr. t. *fatih*, غـــالب *ghalèb*, pr. t. *ghalib*, غازی *ghazi*.

Vaisseau, s. m. vase quelconque, a. ظرف *zèrf*, pr. t. *zarf*, pl. ظروف *zourouf*; — vaisseau de bois, ظـرف چـــوبین *zèrfé tchoubïn*; — bâtiment pour naviguer, کشتـــی *kèchti*, a. سـفـیـنـة *sèfinèt*, سـفـیـنـه *sèfinè*, pl. سفین *sefïn*, et سـفـن *soufoun*, pr. t. *sufun*; — vaisseau de guerre, کـشـتـی جـنـگـی *kèchtiï djèngui*; — vaisseau

à trois ponts, جهاز جنگی سه طبقه *djèhazé djènguiï sètèbèqè*; — se dit aussi des veines et des artères, رگ *règ*, a. عرق *'èrq*, pr. t. *'irq*, pl. عروق *'ourouq*, وعا *vè'â*, pl. اوعیّة *èv'ièt*.

Vaisselle, s. f., اسباب سفره *èsbabé soufrè*, ظروف سفره *zouroufé soufrè*, اسباب میز *èsbabé miz*.

Val, pl. vaux s. m. vieux mot, on dit plutôt vallée, V. **Vallée**.

Valable, adj. des 2 g., a. معتبر *meu'eutèbèr*, pr. t. *mu'tèbèr*, شرعاً مقبول *chèr'èn mèqboul*, pr. t. *chèr'èn maqboul*, مقبول *mèqboul*, pr. t. *maqboul*.

Valablement, adv., a. بطور معتبر *bè-tooure meu'eutèbèr*, موافق شرع *mouvafèqé chèr'*.

Valachie, ancienne province de la Turquie, افلاق *èflaq*, pr. t. *iflaq*.

Valériane, s. f., فو *fouv*, vulg. سنبل کوهی *soumboulé kouhi*.

Valet, s. m., نوکر *nooukèr*, چاکر *tchakèr*, p. t. خدمتکار *khèdmèt-kar*, pr. t. *khizmèt-kiar*, a. خادم *khadèm*, pr. t. *khadim*, pl. خدّام *khouddam*, خدمه *khèdèmè*, pr. t. *khadimè*; — pour appeler les domestique, en persan on dit, بچه‌ها *bètchè-ha*.

Valetage, s. m., چاکری *tchakèri*, نوکری *nooukèri*.

Valetaille, s. f., بچه‌ها *bètchè-ha*, نوکرها *nooukèr-ha*.

Valeter, v. n. être d'une assiduité servile, خواری کردن *khari kèrdèn*; — faire des courses désagréables pour quelqu'un, دوندگی کردن *dèvèndègui kèrdèn*.

Valétudinaire, adj. des 2 g., بیمارنك *bi-mar-nak*, ناخوش

احوال *na-khoch-èhval*, بی مزاج *bi mèzadj*, a. ضعيف المزاج *zè'if-oul-mèzadj*, pr. t. *za'if-ul-mizadj*, عليل *'èlil*, pr. t. *'alil*.

Valeur, s. f., ارزش *èrzèch*, بها *bèha*, a. قيمت *qèimèt*, pr. t. *qimèt*, ثمن *sèmèn*; — d'une grande valeur, گران بها *guèran-bèha*, pr. t. *guiran-bèha*, a. ذيقيمت *zi-qèimèt*, pr. t. *zi-qimèt*; — attacher de la valeur, معتبر دانستن *meu'eutèbèr danèstèn*; — bravoure, courage, V. **Bravoure** et **Courage**.

Valeureusement, adv. V. **Vaillamment**.

Valeureux, euse, adj. V. **Vaillant**.

Validation, s. f. action de valider, V. **Valider**.

Valide, adj. des 2 g. en parlant des personnes, sain, en bonne santé, تندرست *tèn-droust*, a. سالم *salèm*, pr. t. *salim*, صحيح المزاج *sèhih-oul-mèzadj*, pr. t. *sahih-ul-mizadj*; — valable, a. معتبر *meu'eutèbèr*, pr. t. *mu'tèbèr*, شرعی *chèr'i*, موافق شرع *mouvafèqé chèr'*, pr. t. *muvafiqi chèr'*.

Validement, adv., a. شرعاً *chèr'èn*.

Valider, v. a., معتبر كردن *meu'eutèbèr kèrdèn*, شرعی كردن *chèr'i kèrdèn*, صحّه گذاشتن *sèhhè gouzachtèn*; — validé, e, معتبر شده *meu'eutèbèr-choudè*, شرعی شده *chèr'i-choudè*.

Validité, s. f., شرعی بودن *chèr'i boudèn*.

Valise, s. f., جامه دان *djamè-dan*.

Vallée, s. f., دره *dèrè*, a. وهد *vèhd*, pl. وهدان *vouhdan*, et اوهد *oouhoud*, pr. t. *èvhud*, وهده *vèhdè*, pl. وهاد *vèhad*, pr. t. *vihad*, وادی *vadi*, pl. اوديه *ooudiè*, pr. t. *èvdiè*.

s. m., درۀ کوچک dèrèyé koutchèk.
v. n., ارزیدن èrzidèn, ارزش داشتن èrzèch dach-
— combien cela vaut-il? این چند میارزد ïn
ıd mi-èrzèd, این چند ارزش دارد ïn tchènd èrzèch
d, قیمت این چه چیز است qèimèté ïn tchè tchiz-
— cela vaut dix francs, این ده فرنک میارزد ïn dè
k mi-èrzèd; — cela ne vaut rien, این بهیچ نمیارزد
-hitch nè-mi-èrzèd; — cela n'en vaut pas la peine,
این بزحمتش نمی ïn bè-zèhmèt-èch nè-mi-èrzèd; —
ıut mieux, بهتر است bèhtèr-èst, اولی است ooulast;
aire valoir une terre, زراعت کردن zèra'èt kèrdèn,
سر حاصل آو sèré hacèl âvourdèn; — se faire va-
, se vanter, خود نمایی کردن khoud-nèmayi kèrdèn,
د مفاخرت moufakhèrèt kèrdèn; — à valoir sur...
محسوب mèhsoubèn, pr. t. mahsoubèn; — valoir, v.
apporter, مداخل داشتن mèdakhèl dachtèn, حاصل
آو hacèl âvourdèn.

s. f., رقص بالمداوره rèqsé bèl-moudavèrè, pr. t.
si bil-mudavèrè.

ɛ, v. n., بالمداوره رقص کردن bèl-moudavèrè rèqs
dèn.

, s. f. plus value, افزایش بر قیمت اصلی èfzayèché
qèimèté èsli, a. فضل ثمن معیّن fèzlé sèmèné mou-
èn, pr. t. fazli sèmèni mou'aïyèn.

, s. f., V. Écaille.

le, s. f. membrane, پرده pèrdè, a. غشا ghècha, pr.
hicha

re, s. m. être chimérique, غول بیابان ghoulé biaban,

pr. t. *ghouli biyaban*; — au fig. celui qui s'enrichit par des gains illicites, ربا خور *rèba-khour*, رشوت خور *rouch-vèt-khour.*

Van, s. m., سگو *sègou*, هید *hid*, چك *tchèk*; — dans le Khoraçan, چار شاخ *tchar-chakh*, a. مدری *mèdri*, مفقله *mèfqèlè*, pr. t. *mèfqalè*.

Vanille, s. f., ونیل *vènil*, وانلیا *vanilia*.

Vanillier, s. m., درخت ونیل *dèrèkhté vènil.*

Vanité, s. f. inutilité, بی مصرفی *bi mèsrèfi*, بیهودگی *bi-houdègui*, پوچ بودن *poutch boudèn*, a. بطلان *bout-lan*, بطل *boutl*, pl. اباطیل *èbatil*; — amour-propre fondé sur des objets frivoles, پنداری *poundari*, خود پسندی *khoud-pècèndi*, خود بینی *khoud-bini*; — faire vanité, tirer vanité, مفاخرت کردن *moufakhèrèt kèrdèn.*

Vaniteux, euse, adj. et s., خود پسند *khoud-pècènd*, pr. t. *khod-pècènd*, خود بین *khoud-bïn*, a. مغرور *mègh-rour*, pr. t. *maghrour.*

Vanne, s. f., درزاده *dèrzadè*, a. ترعه *tèr'è*, pr. t. *tèr'a.*

Vanneau, s. m. oiseau, خروس کولی *khourous-kouli.*

Vanner, v. a., غلّه را بباد دادن *ghèllè-ra bè-bad dadèn*, غلّه را از کاه جدا کردن *ghèllè-ra èz kah djèda kèrdèn*; — vanné, e, از کاه جدا شده *èz kah djèda-choudè*, a. مفقول *mèfqoul.*

Vannerie, s. f., سبد بافی *sèbèd-bafi*, زنبیل بافی *zèmbil-bafi.*

Vannette, s. f., سبدِ جهت باد دادن جو *sèbèdé djèhèté bad dadèné djoou.*

ɪ, s. m., سگوزن *sègou-zèn*, a. فقّال *fèqqal*, pr. t. *ɪl.*

ɪ, s. m., سبد باف *sèbèd-baf.*

ɪ, s. m., لنگهٔ در *lènguèyé dèr*; — les vantaux e porte, هر دو لنگهٔ در *hèr dou lènguèyé dèr.*

.D, E, adj., بادپر *bad-pèr*, بادپرّان *bad-pèrran*, بادبر *bèr*, لافزن *laf-zèn.*

ɪ, v. a., ستودن *sètoudèn*, تعریف کردن *tè'èrif kèr-* مدح کردن *mèdh kèrdèn*; — se vanter, خودستایی ک *khoud-sètayi kèrdèn*, خودرا مدح کردن *khoud-ra 'h kèrdèn*; — se vanter de.... se glorifier, مفاخرت ک *moufakhèrèt kèrdèn*, تفاخر کردن *tèfakhour kèrdèn.*

RIE, s. f., خودستایی *khoud-sètayi*, لافزنی *laf-zèni*, ف *laf*, بادبری *bad-bèri.*

IR, s. f., a. بخار *boukhar*, pl. ابخره *èbkhèrè*, pr. t. *:hirè*; — la force de la vapeur, a. قوّت بخار *gou-é boukhar*, pr. t. *gouvvèti boukhar*; — bateau à peur, کشتی بخار *kèchtii boukhar.*

REUX, EUSE, adj., تار *tar*, ابر *èbr.*

RISATION, s. f., بخار شدن *boukhar choudèn.*

RISER, v. a., بخار کردن *boukhar kèrdèn*, به بخار منقلب کرد *bè-boukhar moungèlèb kèrdèn*; — vapo-sé, e, بخار شده *boukhar-choudè.*

JER, v. n. être vacant, خالی بودن *khali boudèn*, محلول بودن *mèhloul boudèn*; — en parlant des tribu-aux, être en vacance, تعطیل کردن *tè'ètil kèrdèn*; — lonner son temps à quelque chose, مشغول بودن *mèch-houl boudèn.*

Varenne, s. f., زمین غیر مزروع *zèminé ghèiré mèzrou'*.

Variabilité, s. f., اختلاف پذیری *èkhtèlaf-pèziri*, بی ثباتی *bi soubati*.

Variable, adj. des 2 g., اختلاف پذیر *èkhtèlaf-pèzir*, تغییر پذیر *tèghyir-pèzir*, بی ثبات *bi soubat*.

Variant, e, adj. V. **Variable**.

Variante, diverses leçons d'un même texte, s. f., a. صور مختلفه *souvèré moukhtèlèfè*, pr. t. *sivèri moukhtèlifè*, عبارات مختلفه *'èbaraté moukhtèlèfè*, pr. t. *'ibarati moukhtèlifè*.

Variation, s. f., اختلاف پذیری *èkhtèlaf-pèziri*, a. تبدّل *tèbèddoul*, pr. t. *tèbèddul*, pl. تبدّلات *tèbèddoulat*, تحوّل *tèhèvvoul*, pr. t. *tèhavvul*, pl. تحوّلات *tèhèvvoulat*, pr. t. *tèhavvulat*.

Varice, s. f., آماس رگ *âmacé règ*, a. غدّة رخوة *ghouddèté rèkhvèt*, pr. t. *ghouddèti rakhvèt*.

Varicelle, s. f., سرخچه *sourkhtchè*, سرخیزه *sèrkhizè*, سرخیژه *sèrkhijè*.

Varicocèle, s. f., a. ورم الصفن *vèrèm-ous-soufoun*.

Varier, v. a. گوناگون کردن *gouna-goun kèrdèn*, رنگارنگ کردن *rènga-rèng kèrdèn*, مختلف کردن *moukhtèlèf kèrdèn*; — v. n., تغییر یافتن *tèghyir yaftèn*, تغییر کردن *tèghyir kèrdèn*; — varié, e, گوناگون *gouna-goun*, p. t. گونه گونه *gounè-gounè*, pr. t. *guiounè-guiounè*, a. مختلف *moukhtèlèf*, pr. t. *moukhtèlif*, متنوّع *moutènèvvè'*, pr. t. *mutènèvvi'*; — des fleurs variées, گلهای گوناگون *goul-haï gouna-goun*, a. ازهار متنوّعه *èzharé moutènèvvè'è*, pr. t. *èzhari mutènèvvi'è*.

Variété, s. f., رنگارنگ بودن *rènga-rèng boudèn*, a. تنوّع *tènèvvou'*; — variété de figures, a. تنوّع صور *tènèvvou'é souvèr*, pr. t. *tènèvvu'i sivèr*; — variétés littéraires, a. مجموعهٔ علميّه *mèdjmou'èyé 'èlmiyè*, pr. t. *madjmou'aï 'ilmiyè*.

Variole, s. f. petite vérole, آبله *âbèlè*, a. جدری *djèdèri*, pr. t. *djèdri*.

Variolique, adj. des 2 g., متعلّق بآبله *mo'tè'èllèq bè-âbèlè*.

Variqueux, euse, adj. گرهدار *guèrèh-dar*, غدّه دار *ghoud-dè-dar*, a. ذو غدّه *zou-ghouddè*.

Varlope, s. f. grand rabot, رندهٔ بزرگ *rèndèyé bouzourg*.

Vasculaire, Vasculeux, euse, adj., a. كثير التجاويف *kècir-oul-djèvayèf*, pr. t. *kècir-ul-djèvaïf*.

Vase, s. m. vaisseau, pot, a. ظرف *zèrf*, pr. t. *zarf*, pl. ظروف *zourouf*; — un vase d'or, ظرفى از طلا *zèrfi èz tèla*, ظرف زرّين *zèrfé zèrrïn*.

Vase, s. f. bourbe, لجن *lèdjèn*, غليژن *ghèlijèn*, a. غريل *ghèril*, pr. t. *gharil*.

Vaseux, euse, adj., پر لجن *pour lèdjèn*.

Vasistas, s. m. petite partie d'une porte ou d'une fenêtre qui s'ouvre à volonté, دريچه *dèritchè*.

Vassal, e, s. pl. vassaux, فرمانبردار *fèrman-bèr-dar*, تابع *tabè'*, pr. t. *tabi'*, pl. تابعين *tabè'ïn*, pr. t. *tabi'ïn*, محكوم *mèhkoum*, pr. t. *mahkioum*.

Vasselage, s. m., فرمانبرداری *fèrman-bèr-dari*, فرمانبری *fèrman-bèri*, a. محكوميّت *mèhkoumiyèt*, pr. t. *mahkioumiyèt*.

Vaste, adj. des 2 g., پهن *pèhn*, a. وسیع *vèci'*, واسع *vacè'*, pr. t. *vaci'*.

Vatican, s. m., درب خانهٔ حضرت پاپ *dèrb-khanèyé hèzrèté pap*.

Vau-de-route, (à) adv., بشتاب *bè-chètab*, شتابان *chètaban*.

Vaudeville, s. m. pièce de théâtre, V. **Comédie**.

Vau-l'eau, (à) adv., سرازیر *sèra-zir*, سراپایین *sèra-payïn*.

Vaurien, **ne**, s., نابکار *na-bè-kar*, نادرست *na-droust*, ناپاك *na-pak*; — un vaurien, مرد نادرست *mèrdé na-droust*, مرد نادرستی *mèrdé na-drousti*.

Vautour, s. m., کرکس *kèrkès*, a. نسر *nèsr*, pl. انسر *ènsour*.

Vautrer (se), v. pron., غلطیدن *ghèltidèn*; — se vautrer dans la boue, توی گل غلطیدن *touï guèl ghèltidèn*; — se vautrer dans le vice, غرق فسق و فجور شدن *ghèrqé fèsq-ou-foudjour choudèn*.

Veau, s. m., گوساله *gouçalè*, a. عجل *'èdjl*, pr. t. *'idjl*, pl. عجول *'oudjoul*; — viande de veau, گوشت گوساله *gouchté gouçalè*.

Véda, s. m. livre sacré de l'Inde, کتاب دینی هندوان *kitabé dinïi hèndèvan*.

Vedette, s. f., قراول سواره *qèravoulé sèvarè*, دیدهبان سواره *didè-bané sèvarè*.

Végétable, adj. des 2 g., روئیدنی *rouyidèni*.

Végétal, **e**, s. m., گیاه *guiah*, روینده *rouyèndè*, a. نابت *nabèt*, pr. t. *nabit*, pl. نوابت *nèvabèt*, pr. t. *nèvabit*.

Végétal, **e**, adj., از جنس گیاه *èz djènsé guiah*, pr. t. *èz*

djïnsi guiah, a. نباتی *nèbati*, pr. t. *nabati*, نباتیه *nèbatiyè*, pr. t. *nabatiyè*; — vertu végétale, a. خاصیّت نباتیه *khaciyèté nèbatiyè*, pr. t. *khaciyèti nabatiyè*; — matières végétales, a. موادّ نباتیه *mèvaddé nèbatiyè*, pr. t. *mèvaddi nabatiyè*.

Végétant, e, adj., روینده *rouyèndè*, a. نامی *nami*.

Végétatif, ive, adj., رویاننده *rouyanèndè*, a. منبت *mounbèt*, pr. t. *munbit*.

Végétation, s. f., رویندگی *rouyèndègui*, a. نبت *nèbt*, نمو *noumouvv*.

Végéter, v. n., روئیدن *rouyidèn*, رستن *roustèn*, نمو کردن *noumouvv kèrdèn*.

Véhémence, s. f., تندی *toundi*, a. شدّت *chèddèt*, pr. t. *chiddèt*, حدّت *hèddèt*, pr. t. *hiddèt*.

Véhément, e, adj., تند مزاج *tound-mèzadj*, a. شدید *chèdid*.

Véhémentement, adv., تند *tound*, بشدّت *bè-chèddèt*, pr. t. *bè-chiddèt*.

Véhicule, s. m. voiture en général, گردونه *guèrdounè*, (vieux) کالسکه *kalèskè*, t. p. عرابه *'èrabè*, pr. t. *'araba*; — terme didactique, ce qui sert à conduire, a. سایق *sayèq*, pr. t. *saïq*; — fig. ce qui prépare, ce qui aide, a. مدار سهولت *mèdaré souhoulèt*, pr. t. *mèdari souhoulèt*, اسباب سهولت *èsbabé souhoulèt*, pr. t. *èsbabi souhoulèt*.

Veille. s. f., بی خوابی *bi khabi*, شب پیمائی *chèb-pèimayi*, بیداری *bidari*; — la veille, le jour précédent, روز پیش *rouzé pich*, روز قبل *rouzé qèbl*.

Veillée, s. f., شب نشینی *chèb-nèchini.*

Veiller, v. n., بیدار بودن *bidar boudèn,* بی خوابی کشیدن *bi khabi kèchidèn,* شب نشینی کردن *chèb-nèchini kèrdèn.*

Veilleur, s. m., شب‌نشین *chèb-nèchïn.*

Veilleuse, s. f., چراغ شب سوز *tchèraghé chèb-souz.*

Veine, s. f., رگ *règ,* a. عرق *'èrq,* pr. t. *'irq.* pl. عروق *'ourouq.*

Veiné, e, adj., رگ رگ *règ-règ.*

Veineux, euse, adj., رگدار *règ-dar,* a. كثير العروق *kècir-oul-'ourouq.*

Vélar, s. m. plante, a. تودری *toudèri.*

Vêler, v. n., زایدن گاو *zaïdèné gav.*

Vélin, s. m., پوست گوساله *pousté gouçalè,* a. رق *rèqq,* pr. t. *raqq,* رق العجل *rèqq-oul-'èdjl,* pr. t. *raqq-ul-'idjl;* — papier vélin, كاغذ مهره دار *kaghèzé meuhrè dar.*

Velléité, s. f., خیال بی پا *khialé bi pa,* ارادهٔ بی مآل *èradèyé bi mè'al.*

Véloce, adj. des 2 g., تند گردش *tound-guèrdèch,* a. سریع السیر *sèri'-ous-sèir.*

Vélocité, s. f., تندی گردش *toundiï guèrdèch,* a. سرعت *sour'èt,* pr. t. *sur'at.*

Velours, s. m., مخمل *mèkhmèl,* a. قطیفه *qètifè,* pr. t. *qatifè,* pl. قطایف *qètayèf,* pr. t. *qataïf,* خمیلة *khèmilèt,* pr. t. *khamilèt.*

Velouté, e, adj. qui a l'aspect du velours, مخمل مانند *mèkhmèl-manènd;* — qui est doux au toucher comme

le velours, مثل مخمل نرم *mèslé mèkhmèl nèrm*, a. ملايم *moulayèm*, pr. t. *mulaïm*; — qui n'est point de velours mais qui a des fleurs faites en velours, گل مخملی دار *goulé mèkhmèli-dar*.

Velouté, s. m. galon fabriqué comme le velours, گلابتون مخملی *goulabètouné mèkhmèli*; — douceur, finesse du duvet qui couvre certains fruits ou certaines membranes, a. لطافت *lètafèt*, نزاکت *nèzakèt*; — le velouté de la pêche, نزاکت پوست هلو *nèzakèté pousté houlou*.

Velouter, v. a., مخمل مانند کردن *mèkhmèl-manènd kèrdèn*, مخمل نما کردن *mèkhmèl-nèma kèrdèn*.

Velte, s. f., پیمانهٔ شراب *pèimanèyé chèrab*

Velter, v. a., پیمانه کردن *pèimanè kèrdèn*.

Velu, e, adj., مودار *mou-dar*, پر موی *pour mouï*.

Venaison, s. f., گوشت شکار *gouchté chèkar*.

Vénal, e, adj. qui est susceptible d'être vendu, فروختنی *fouroukhtèni*; — valeur vénale, prix marchand, بهای رایج *bèhaï rayèdj*, قیمت بازار *qèimèté bazar*; — qui met à prix sa conscience, sa plume, etc., رشوت خور *rèchvèt-khour*, a. مرتشی *mourtèchi*.

Vénalement, adv., a. برشوت *bè-rèchvèt*, با رشوت *ba rèchvèt*.

Vénalité, s. f., رشوتخوری *rèchvèt-khouri*, رشوتگیری *rèchvèt-guiri*, a. ارتشا *èrtècha*, pr. t. *irticha*.

Venant, e, adj., آینده *âyèndè*; — allant et venant, آمد شدگان *âmèd-choudègan*, آینده و رونده *âyèndè-ou rèvèndè*.

Vendable, adj. des 2 g., فروختنی *fouroukhtèni*, قابل

فروختن *qabèlé fouroukhtèn*, a. ممكن البيع *moumkèn-oul-bèi'*, pr. t. *mumkïn-ul-bèi.*

Vendange, s. f., انگور چينى *èngour-tchini*; — vendanges, au pluriel, موسم انگور چينى *mooucèmé èngour-tchini.*

Vendanger, v. a., انگور چيدن *èngour tchidèn.*

Vendangeur, euse, s., انگورچين *èngour-tchïn*, a. قطّاف *qèttaf*, pr. t. *qattaf.*

Vendeur, euse, s. terme de pratique, fém., venderesse, فروشنده *fourouchèndè*, فروش *fourouch*, a. بايع *bayè'*, pr. t. *baï'*; — le vendeur et l'acheteur, فروشنده و خريدار *fourouchèndè-ou-khèridar*; — vendeur de fruits, ميوه فروش *mivè-fourouch.*

Vendition, s. f. V. **Vente.**

Vendre, v. a., فروختن *fouroukhtèn*; — vendre cher, گران فروختن *guèran fouroukhtèn*; — à bon marché, ارزان فروختن *èrzan fouroukhtèn*; — vendu, e, فروخته شده *fouroukhtè-choudè.*

Vendredi, s. m., روز جمعه *rouzé djoum'è*, a. جمعه *djoum'è*, pr. t. *djum'a*, يوم الجمعه *yooum-oul-djoum'è*, pr. t. *yèvm-ul-djum'a.*

Vénéfice, s. m. empoisonnement avec sortilège, a. تسميم بالسحر *tèsmïm-bès-sèhr*, pr. t. *tèsmim-bis-sihr.*

Vénéneux, euse, adj., زهر آلود *zèhr-âloud*, زهرناك *zèhrnak.*

Vénérable, adj. des 2 g., شايستهٔ آزرم *chayèstèyé âzèrm*, شايان حرمت *chayané heurmèt*, a. واجب الاحترام *vadjèb-oul-èhtèram*, pr. t. *vadjib-ul-ihtiram.*

Vénération, s. f., آزرم *âzèrm*, a. حرمت *heurmèt*, احترام

èhtèram, pr. t. *ihtiram*, توقير *toouqir*, pr. t. *tèvqir*, تبجيل *tèbdjil*; — grande vénération, a. كمال حرمت *kèmalé heurmèt*, pr. t. *kièmali heurmèt*.

Vénérer, v. a., آزرم گذاشتن *âzèrm gouzachtèn*, حرمت كردن *heurmet kèrdèn*, محترم داشتن *meuhtèrèm dachtèn*, احترام كردن *èhtèram kèrdèn*; — vénéré, e, a. محترم *meuhtèrèm*, pr. t. *muhtèrèm*, مبجل *mubèddjèl*, pr. t. *mubèddjil*.

Vénerie, s. f., فن شكار با طولهٔ شكاری *fènné chèkar ba toulèyé chèkari*, a. فن الصيد بالكلاب *fènn-ous-sèid-bèl-kèlab*, pr. t. *fènn-us-saïd-bil-kilab*.

Vénérien, ne, adj. plaisir vénérien, a. لذت جماع *lèzzèté djèma'*, pr. t. *lizzèti djima'*; — ce mot est aussi synonyme de syphilitique., mal vénérien, ناخوشی كوفت *na-khochiï kouft*.

Venette, s. f. peur, ترس *tèrs*, هراس *hèras*, واهمه *vahèmè*; — avoir la venette, واهمه داشتن *vahèmè dachtèn*; — donner la venette, ترسانيدن *tèrsanidèn*.

Veneur, s. m., تازيبان *tazi-ban*; — grand veneur, صيّاد باشی *sèiyad-bachi*.

Vengeance, s. f., كينه خواهی *kinè-khahi*, a. انتقام *èntèqam*, pr. t. *ïntiqam*; — tirer vengeance, انتقام كشيدن *èntèqam kèchidèn*.

Venger, v. a., انتقام كشيدن *èntèqam kèchidèn*; — se venger, on emploie en Persan et en Turc les mêmes mots qui précédent; — vengé, e, انتقام كشيده *èntèqam-kèchidè*.

Vengeur, Vengeresse, s. f., انتقامكش *èntèqam-kèch*, انتقام

کشنده *èntèqam-kèchèndè*, کینه خواه *kinè-khah*, a. منتقم *mountèqèm*, pr. t. *muntaqim*.

VÉNIEL, LE, adj. qui peut être pardonné, پوزش پذیر *pouzèch-pèzir*, قابل عفو *qabèlé 'èfv*; — se dit d'une faute légère, خطای جزئی *khètaï djouz'i*.

VENIMEUX, EUSE, adj., زهر آلود *zèhr-âloud*, زهرناك *zèhrnak*, a. سامّ *samm*, سامّة *sammèt*.

VENIN, s. m., زهر *zèhr*, pr. t. *zèhir*, a. سمّ *sèmm*, pl. سموم *soumoum*; — venin mortel, زهر کشنده *zèhré kouchèndè*, زهر قاتل *zèhré qatèl*, a. سمّ قاتل *sèmmé qatèl*, pr. t. *sèmmi qatil*; — au fig. haine cachée, کینهٔ درون *kinèyé dèroun*.

VENIR, v. n., آمدن *âmèdèn*; — viens, بیا *bia*, pr. t. *beya*; — il viendra, میاید *mi-âyèd*, خواهد آمد *khahèd âmèd*; — arriver, v. ce mot; — venir, survenir, en parlant des choses qui arrivent fortuitement, ظهور کردن *zouhour kèrdèn*, pr. t. *zuhour kièrdèn*, وقوع یافتن *vouqou' yaftèn*, بظهور رسیدن *bè-zouhour rècidèn*; — il vint une tempête, طوفانی بظهور رسید *toufani bè-zouhour rècid*, ou پیوست *pèivèst*; — échoir, revenir, رسیدن *rècidèn*; — dériver, مشتق شدن *mouchtèq choudèn*; — ce mot vient de l'arabe, این لفظ از عربی مشتق است *in lèfz èz 'èrèbi mouchtèq-èst*; — croître, être produit, بعمل آمدن *bè-'èmèl âmèdèn*; — tel arbre ne vient pas dans ce pays, فلان درخت در این مملکت بعمل نمیاید *flan dèrèkht dèr ïn mèmlèkèt bè-'èmèl nèmi-âyèd*; — venir à l'esprit, بخاطر رسیدن *bè-khatèr rècidèn*; — venir au monde, بدنیا آمدن *bè-dounia*

âmèdèn; — venir à bout de.... از عهده بر آمدن *èz 'euhdè bèr âmèdèn*, باانجام رسانیدن *bè-èndjam rèça-nidèn*, بمقصود رسیدن *bè-mèqsoud rècidèn*; — venir de.... a. حالا *hala*, الان *èl'an*; — il vient de partir, حالا رفت *hala rèft*, الان راه افتاد *èl'an rah ouftad*, ou الان روانه شد *èlan rèvanè choud*; — le temps à venir, زمان آینده *zèmané âyèndè*, — venu, e, آمده *âmèdè*; — soyez le bienvenu, خوش آمدید *khoch âmèdid*, صفا آوردید *sèfa âvourdid*.

Vent, s. m., باد *bad*, a. ریح *rih*, pl. ریاح *riah*; — vent du nord, باد شمال *badé chèmal*; — froid, باد سرد *badé sèrd*; — le vent souffle, باد میوزد *bad mi-vèzèd*; — lâcher un vent, بادی صادر کردن *badi sadèr kèrdèn*, تیزی زدن *tizi zèdèn*, گوزیدن *gouzidèn*.

Vente, s. f., فروش *fourouch*, a. بیع *bèi'*; — vente volontaire, a. بیع اختیاری *bèi'é èkhtiari*, pr. t. *bèi'i ikhtiari*; — forcée, بیع جبری *bèi'é djèbri*, pr. t. *bèi'i djèbri*; — frauduleuse, بیع فاسد *bèi'é facèd*, pr. t. *bèi'i facid*; — nulle, بیع باطل *bèi'é batèl*, pr. t. *bèi'i batil*; — mettre en vente, برای فروش وضع کردن *bèraï fourouch vèz' kèrdèn*, a. عرض للبیع *'èrz lèl-bèi'*, pr. t. *'arz lil-bèi'*; — lieu où l'on vend, بازار *bazar*.

Venter, v. n., وزیدن *vèzidèn*, وزیدن باد *vèzidèné bad*, a. هبوب *houboub*.

Venteux, euse, adj. sujet aux vents, پر باد *pour bad*, a. کثیر الریاح *kècir-our-riah*; — qui cause des vents, باد آورنده *bad-âvèrèndè* a. مولّد ریاح *mouvèllèdé riah*, pr. t. *muvèllidi riah*.

Ventilateur, s. m., بادغس *bad-ghès*, بادهنج *badhèndj*, p. t. بادگیر *bad-guir*.

Ventosité, s. f., باد *bad*, a. ريح *rih*, pl. رياح *riah*, mieux ريحيّت *rihiyèt*.

Ventouse, s. f. instrument de chirurgie, كوپه *koupè*, a. محاجم *mouhdjèm*, pl. محاجمات *mouhdjèmat*; — appliquer des ventouses, V. **Ventouser**; — ouverture pratiquée dans un conduit, a. منفذ *mènfèz*.

Ventouser, v. a., حجامت كردن *hèdjamèt kèrdèn*; — ventousé, e, حجامت شده *hèdjamèt-choudè*, a. محجوم *mèhdjoum*, pr. t. *mahdjoum*.

Ventre, s. m., شكم *chèkèm*, pr. t. *chikièm*, قرن *qèrn*, pr. t. *qarn*, قارن *qarèn*, a. بطن *bètn*, pr. t. *batn*, pl. بطون *boutoun*; — mal de ventre, درد شكم *dèrdé chèkèm*; — bas-ventre, زير شكم *ziré chèkèm*, a. اسفل البطن *èsfèl-oul-bètn*.

Ventrée, s. f., بچههای يك شكم *bètchè-haï yèk chèkèm*, a. نتاج واحده *nètadjé vahèdè*, pr. t. *nitadji vahidè*.

Ventricule, s. m. terme d'anat., a. جوف *djoouf*, pr. t. *djèf*, pl. اجواف *èdjvaf*; — les ventricules du cerveau, a. اجواف دماغ *èdjvafé dèmagh*, pr. t. *èdjvafi dimagh*, du cœur, اجواف قلب *èdjvafé qèlb*, pr. t. *èdjvafi qalb*

Ventrière, s. f., زيرتنگ *zèbèr-tèng*, a. نسع *nès'*, pr. t. *nas'*, pl. انساع *ènsa'*, pr. t. *insa'*.

Ventrouiller, (se) v. pron. V. **Vautrer (se)**.

Ventru, e, adj., شكم گنده *chèkèm-goundè*.

Venue, s. f., آمدن *âmèdèn*, a. ورود *vouroud*, pr. t. *vouroud*,

وصول *vouçoul*; — après votre venue, بعد از آمدن شما *bè'èd èz âmèdèné chouma*; — allées et venues, آمد و رفت, *âmèd ou-rèft*, آمد شد *âmèd-choud*, a. ایاب و ذهاب *èyab-ou-zèhab*, pr. t. *èyab-u-zèhab*.

Vénus, s. f. planète, ناهید *nahid*, a. زهره *zeuhrè*, pr. t. *zohrè*; — déesse de la beauté, ربّ النوع حسن *rèbb-oun-noou'é heusn*, pr. t. *rèbb-un nèv'i husn*.

Vêpres, s. f. pl. نماز عصر *nèmazé 'èsr*.

Ver, s. m., کرم *kèrm*, a. دود *doud*, pl. دیدان *didan*, ver solitaire V. **Ténia**; — ver qui ronge le bois, رونده‌جو *rèvèndjou*, کرم چوب *kèrmé tchoub*; — qui ronge les étoffes, بید *bid*; — qui ronge les grains, سیسك *sicèk*, سیسرو *sisrou*, سیسرك *sicèrèk*, سوسه *soucè*; — ver luisant, شب چراغك *chèb-tchèraghèk*.

Véracité, s. f., راستی *rasti*, a. صدق *sèdq*, pr. t. *sidq*, حقیقت *hèqiqèt*, pr. t. *haqiqat*.

Verbal, **e**, adj. terme de gram., a. فعلی *fè'èli*, pr. t. *fi'li*; — adjectif verbal, a. صفت فعلیّه *sèfèté fè'èliyè*, pr. t. *sifati fi'liyè*; — qui n'est que de vive voix, زبانی *zèbani*, لسانی *lèçani*, pr. t. *liçani*, شفاهی *chèfahi*, pr. t. *chifahi*.

Verbalement, adv., زبانی *zèbani*, a. شفاهاً *chèfahèn*, pr. t. *chifahèn*, لساناً *lèçanèn*, pr. t. *liçanèn*.

Verbaliser, v. n. dire des raisons ou des faits pour les faire mettre dans un procès-verbal, تقریر کلام کردن *tèqriré kèlam kèrdèn*, بیان واقعه کردن *bèyané vaqè'è kèrdèn*; — dresser un procès-verbal, کیفیّت واقعه را تحریر کردن *kèifiyèté vaqè'è-ra tèhrir kèrdèn*.

Verbe, s. m., a. فعل *fè'èl*, pr. t. *fi'l*, pl. افعال *èf'âl*; — verbe actif ou transitif, فعل متعدّى *fè'èlé moutè'èddi*, pr. t. *fi'li mutè'addi*, فعل معلوم *fè'èlé mè'èloum*, pr. t. *fi'li ma'loum*, ou فعل معروف *fè'èlé mè'èrouf*, pr t. *fi'li ma'rouf*; — verbe neutre, فعل لازم *fè'èlé lazèm*, pr. t. *fi'li lazim*; — verbe passif, فعل ماجهول *fè'èlé mèdjhoul*, pr. t. *fi'li mèdjhoul*; — verbe régulier, فعل قياسى *fè'èlé qiaci*, pr. t. *fi'li qiyaci*; — verbe irrégulier, فعل غير قياسى *fè'èlé ghèiré qiaci*, pr. t. *fi'li ghaïri qiyaci*; — ton de voix, آواز *âvaz*; — parole, a. كلام *kèlam*; — en termes de théologie, la seconde personne de la Sainte-Trinité, a. كلام اللّه *kèlam-oullah*, كلام ازلى *kèlamé èzèli*, pr. t. *kèlami èzèli*.

Verbération, s. f., a. مصادمة الهوا *mouçadèmèt-oul-hèva*, pr. t. *muçadèmet-ul-hava*.

Verbeux, euse, adj., پر گو *pour gou*, بسيار حرفزن *bèciar hèrf-zèn*, a. كثير الكلام *kècir-oul-kèlam*.

Verbiage, s. m., جفنگ *djèfèng*, حرف مفت *hèrfé mouft*, ياوه گوئى *yavè-gouyi*, حرف بيهوده *hèrfé bi-houdè*, چرند پرند *tchèrènd-pèrènd*, a. هذيان *hèzian*, خلطيات *khèltiyat*.

Verbiager, v. n., (peu usité) جفنگ گفتن *djèfèng goftèn*, ياوه گفتن *yavè goftèn*, حرف بيهوده زدن *hèrfé bi-houdè zèdèn*.

Verbiageur, se, adj., ياوه گو *yavè-gou*, حرف مفت زن *hèrfé mouft-zèn*.

Verbosité, s. f., پر گوئى *pour-gouyi*, a. كثرت الكلام *kèsrèt-oul-kèlam*.

RE, adj. des 2 g., مایل برنگ سبز mayèl bè-rèngué
.
ET, TE, adj. un peu vert., اندك سبز èndèk sèbz; — arlant d'un vin un peu acide, ترش مزه tourch-mèzè; jui a encore de la vigueur, هنوز نیرومند hènouz umènd.
: ou VERT-DE-GRIS, زنگار zèngar, pr. t. zènguiar, a. زنجار zèndjar.
JR, s. f. la sève des plantes, V. SÈVE; — acidité, ترش مزگی tourch-mèzègui, a. حموضیّة houmouziyèt; — erdeur du vin, ترشمزگی شراب tourch-mèzèguiï chè-; — vigueur, jeunesse, نیرومندی niroumèndi, جوانی djèvani, a. طراوت tèravèt.
ER, s. m., مباشر جنگل moubachèré djènguèl.
R, v. a., سبز رنگ کردن sèbz-rèng kèrdèn, رنگ سبز زدن rèngué sèbz zèdèn; — v. n. devenir vert, سبز شدن sèbz choudèn; — verdi, e, سبز شده z-choudè, a. مخضّر moukhèzzèr, pr. t. mou-zzar.
OYANT, E, adj., سبز sèbz, سبز و خرّم sèbz-ou-khourrèm, خضر khezèr, pr. t. khazir.
OYER, v. n. V. VERDIR, v. n.
URE, s. f. herbes, feuilles quand elle sont vertes, سبزه sèbzè; — lieu plein de verdure, سبزه زار sèbzè-zar; se dit des plantes potagères, سبزی sèbzi, pl. سبزیات bziat, pl. سبزوات sèbzèvat.
UX, EUSE, adj., کرمدار kèrm-dar, کرم خورده kèrm-hourdè; — au fig. défectueux, عیبدار 'èib-dar, a.

سقیم *sèqim*, pr. t. *saqim*, معیوب *mè'èyoub*, pr. t. *ma'youb*.

Verge, s. f., چوب *tchoub*, دست چوب *dèst-tchoub*; — la verge de Moïse, a. عصا موسی *'èça'é mouça*, pr. t. *'açaï mouça*; — battre, frapper de verges, چوب زدن *tchoub zèdèn*; — la verge, کیر *kir*, a. ذکر *zèkèr*.

Vergé, e, adj. se dit des étoffes dont la couleur ou le tissu n'est pas uni, نا هموار *na-hèm-var*, خطّ خطّ *khètt-khètt*.

Verger, s. m., باغ درختان میوه دار *baghé dèrèkhtané mi-vè-dar*.

Verger, v. a. mesurer avec la verge, جریب کردن *djèrib kèrdèn*.

Vergeter, v. a., با ضرب چوب از گرد پاك کردن *ba zèrbé tchoub èz guèrd pak kèrdèn*.

Vergettes, s. f. pl., ماهوت پاك کن *mahout pak-koun*.

Verglas, s. m., باران نرم یخ کرده *barané nèrm yèkh-kèrdè*, یخ نازك *yèkhé nazouk*.

Vergne, ou **Aune**, s m. nom d'arbre, بشاجیر *bouchdjir*, a. نبع *nèb'*, pr. t. *nab'*.

Vergogne, s. f., شرم *chèrm*, شرمندگی *chèrmèndègui*, a. حیا *hèya*, pr. t. *haya*, عار *'âr*.

Vergue, s. f., دیرك بادبان *dirèké bad-ban*.

Véricle, s. f., سنگ مصنوعی *sèngué mèsnou'i*.

Véridicité, s. f., راستی *rasti*, a. صدق *sèdq*, pr. t. *sidq*.

Véridique, adj. des 2 g. qui dit la vérité, راستگو *rast-gou*, a. صادق القول *sadèq-oul-qooul*, pr. t. *sadiq-ul-qavl*; — conforme à la vérité, V. **Vrai**.

Vérificateur, s. m., رسیدگی کننده *rècidègui-kounèndè.*

Vérification, s. f., رسیدگی *rècidègui*, غور رسی *ghoour-rèci*, a. تحقیق *tèhqiq*, pr. t. *tahqiq.*

Vérifier, v. a. s'assurer si une chose est vraie, رسیدن *rèciden*, وا رسی کردن *va-rèci kèrdèn*, رسیدگی کردن *rècidègui kèrdèn*, غور رسی کردن *ghoour-rèci kèrdèn*, تحقیق کردن *tèhqiq kèrdèn*; — démontrer la vérité, اثبات حقیقت کردن *èsbaté hèqiqèt kèrdèn*; — vérifié, e, وا رسی کرده شده *va-rèci kèrdè-choudè*, a. محقّق *mouhèqqèq*, pr. t. *mouhaqqaq*, متحقّق *moutèhèqqèq*, pr. t. *moutèhaqqaq.*

Vérin, s. m., a. اسباب جرّ اثقال *èsbabé djèrré èsqal*, pr. t. *èsbabi djèrri èsqal.*

Véritable, adj. des 2 g. conforme à la vérité, راست *rast*, a. حقیقی *hèqiqi*, pr. t. *haqiqi*, صحیح *sèhih*, pr. t. *sahih*; — qui n'est pas falsifié, a. اصل *èsl*, pr. t. *asl*; — véridique dans ses paroles, a. صادق القول *sadèq-oul-qooul*, pr. t. *sadiq-ul-qavl*; — un véritable ami, دوست حقیقی *dousté hèqiqi*, a. محبّ صادق *mouhèbbé sadèq*, pr. t. *mouhibbi sadiq.*

Véritablement, adv., راست *rast*, از روی حقیقت *èz rouï hèqiqèt*, a. بالصدق *bès-sèdq*, pr. t. *bis-sidq*, بالصحّه *bès-sèhhè*, pr. t. *bis-sihha.*

Vérité, s. f., راستی *rasti*, a. حقیقت *hèqiqèt*, pr. t. *haqiqat*, صحّت *sèhhèt*, pr. t. *sihhat*; — c'est la vérité toute pure, حقیقت محض است *hèqiqèté mèhz-èst.*

Verjus, s. m. raisin vert, غوره *ghourè*; — suc de raisins non mûrs, آب غوره *âbé ghourè.*

Verjuté, e, adj., ترشمزه *tourch-mèzè.*

Vermeil, s. m., نقرهٔ مطلّا *nouqrèyé moutèlla.*

Vermeil, le, adj., گلگون *goul-goun*, pr. t. *gul-guioun*, لعل گون *lè'èl-goun*, pr. t. *la'l-guioun.*

Vermicelle, s. m., رشتهٔ فرنگی *rèchtèyé frèngui.*

Vermicellier, s. m., رشته ساز *rèchtè-saz.*

Vermiculaire, adj. des 2 g., کرم مانند *kèrm-manènd*, a. دودی *doudi.*

Vermiforme, adj. des 2 g., بترکیب کرم *bè-tèrkibé kèrm*, a. دودی الشکل *doudi-ouch-chèkl.*

Vermifuge, adj. des 2 g., دوای کرمکش *dèvaï kèrm-kouch*, a. دافع الصفار *dafè'-ous-sèfar*, pr. t. *dafi'-us-safar.*

Vermillon, s. m. cinabre, زنجرف *zèndjèrf*, شنجرف *chèndjèrf*; — couleur vive qu'on en tire, رنگ شنجرف *rèngué chèndjèrf*; — se dit pour vermeil, V. **Vermeil.**

Vermillonner ou **Vermiller**, v. n., از زیر خاک کرم در آوردن *èz ziré khak kèrm dèr âvourdèn*; — peindre en vermillon, رنگ شنجرف زدن *rèngué chèndjèrf zèdèn.*

Vermine, s. f., شپش *choupouch*, a. قمل *qèml*, pr. t. *qaml*; — au fig. gens de mauvaise vie, a. حشرات الناس *hèchèrat-oun-nas*, pr. t. *hachèrat-un-nas.*

Vermisseau, s. m., کرم ریزه *kèrmé rizè.*

Vermouler, (se), v., کرم خورده شدن *kèrm-khourdè choudèn.*

Vermoulu, e, adj., کرم خورده *kèrm-khourdè.*

Vermoulure, s. f., اثر کرم *ècèré kèrm*, اثـر اکـل کـرم *ècèré èklé kèrm.*

Vermout, s. m., شراب افسنتین *chèrabé èfsèntïn.*

Vernal, e, adj., بـهـاری *bèhari*, a. ربیعی *rèbi'yi*, V. Printanier.

Vernir, v. a., روغن زدن *roough̀èn zèdèn*, جـلا دادن *djèla dadèn.*

Vernis, s. m., روغن کمان *roouġhèné kèman*, سندر *sèndèr*, سنـدره *sèndèrè*, سنـدروس *sèndèrous*, a. سمّان *sèmman*; — enduit vitrifiable qu'on applique sur les poteries, لعاب کاشی *lou'âbé kachi*, a. لعاب *lou'âb.*

Vernisser, v. a., لـعـاب زدن *lou'âb zèdèn*; — vernissé, e, لعاب زده *lou'âb-zèdè.*

Vernisseur, s. m., جلاگر *djèla-guèr*, لعابزن *lou'âb-zèn.*

Vernissure, s. f., لعابزنی *lou'âb-zèni*, جلاگری *djèla-guèri.*

Vérole, s, f. nom vulgaire de la syphilis, کوفـت *kouft*, ناخوشی کوفت *na-khochiï kouft*; — petite-vérole, V. Variole; — marqué de la petite-vérole, آبـلـه دار *âbèlè-dar.*

Vérolé, e, adj., کوفتی *koufti.*

Vérolique, adj. des 2 g., متعلّق بنـاخـوشی کوفت *moutè'èllèq bè-nakhochiï kouft.*

Véronique, s. f. plante, درمنه *dèrmènè*, a. شیح *chih.*

Verrat, s. m., خوك نر *khouk-nèr.*

Verre, s. m. corps transparent, آبگینه *âb-guinè*, شـیـشـه *chichè*, a. زجـاج *zèdjadj*, pr. t. *zidjadj*; — vase pour boire, استکان *èstèkan*, (tiré du russe), پـیـالـه *pialè*, a. قدح *qèdèh*, pr. t. *qadèh.*

Verrerie, s. f., شیشه گر خانه *chichè-guèr-khanè*, کارخانهٔ شیشه گری *kar-khanèyé chichè-guèri*; — art de faire le verre, شیشه گری *chichè-guèri*.

Verrier, s. m., شیشه گر *chichè-guèr*, a. زجاجی *zèdjadji*, pr. t. *zidjadji*, pl. زجاجیّون *zèdjadjiyoun*, pr. t. *zidjadjiyoun*.

Verroterie, s. f., خر مهره *khèr-meuhrè*.

Verrou, s. m., پراوند آهنی *pèravèndé âhèni*, کلون *kouloun*.

Verrouiller, v. a., کلون کردن *kouloun kèrdèn*, پراوند کشیدن *pèravènd kèchidèn*; — verouillé, e, با پراوند بسته *ba pèravènd bèstè*.

Verrue, s. f., گندمه *goundoumè*, ازخ *èjoukh*, پالو *palou*, گوك *gouk*, a. ثولول *souloul*, pl. ثالیل *sèèlil*, pr. t. *sèalil*.

Vers, s. m., a. شعر *chè'èr*, pr. t. *chi'r*, pl. اشعار *èch'âr*, نظم *nèzm*, pr. t. *nazm*, بیت *bèit*, pl. ابیات *èbiat*.

Vers, prép. de lieu, سوی *souï*, a. طرف *tèrèf*, pr. t. *taraf*, جانب *djanèb*, pr. t. *djanib*; — vers la ville, سوی شهر *souï chèkr*, طرف شهر *tèrèfé chèhr*; — ver lui, سوی او *souï ou*, بسوی او *bè-souï ou*; — vers le nord, سوی شمال *souï chèmal*; — prép. de temps, vers le soir, طرف عصری *tèrèfé 'èsri*.

Versant, e, adj., زود افتان *zoud-ouftan*.

Versatile, adj. des 2 g., بی ثبات *bi soubat*, بی استقامت مزاج *bi èstèqamèté mèzadj*, a. متلوّن المزاج *moutèlèvvèn-oul-mèzadj*, pr. t. *mutèlèvvïn-ul-mizadj*.

Versatilité, s. f., بی ثباتی *bi soubati*, بی قراری *bi qèrari*, a. تلوّن *tèlèvvoun*.

Verse, (à) adv. il pleut à verse, بشدّت میبارد *bè-chèddèt mi-barèd.*

Verseau, s. m. onzième signe du Zodiaque, برج دلو *bourdjé dèlv*, دلو *dèlv.*

Versement, s. m., کارسازی تنخواه *kar-sazii tènkhah.*

Verser, v. a., ریختن *rikhtèn*, افراغ کردن *èfragh kèrdèn*; — verser le sang, خون ریختن *khoun rikhtèn*, خون ریزی کردن *khoun-rizi kèrdèn*; — verser son sang, sacrifier sa vie, فدای جان کردن *fèdaï djan kèrdèn*; — verser des fonds, سرمایه گذاشتن *sèr-mayè gouzachtèn*; — verser de l'or, زر افشانی کردن *zèr-èfchani kèrdèn*, زر افشاندن *zèr èfchandèn*; — v. n., به پهلو افتادن *bè-pèhlou ouftadèn*, افتادن *ouftadèn*; — versé, e, ریخته شده *rikhtè-choudè*; — en parlant d'un voiture, افتاده *ouftadè*, به پهلو افتاده *bè-pèhlou ouftadè*; — s'emploie adjectivement, با وقوف *ba vouqouf*, آزموده *âzmoudè*, آشنا *âchèna*, pr. t. *âchina*, a. واقف *vaqèf*, pr. t. *vaqif.*

Verset, s. m., a. آیه *âyè*, آیة *âyèt*, pl. آیات *âyat.*

Versificateur, s. m., نظم پرداز *nèzm-pèrdaz*, شعرگو *chè'èr-gou*, a. شاعر *cha'èr*, pr. t. *cha'ir*, pl. شعراء *chou'èra'*, pr. t. *chou'ara'*, ناظم شعر *nazèmé chè'èr*, pr. t. *nazimi chi'r.*

Versification, s. f., شعرگوئی *chè'èr-gouyi*, علم عروض *'èlmé 'èrouz*; — les règles de la versification, a. قواعد نظم *qèva'èdé nèzm*, pr. t. *qava'idi nazm.*

Versifier, v. n., شعر گفتن *chè'èr goftèn*; — versifié, نظم شده *nèzm-choudè*, a. منظوم *mènzoum*, pr. t. *manzoum.*

Version, s. f., a. ترجمه *tèrdjoumè.*

Verso, s. m., پشت ورق *pouchté vèrèq*, پشت صحیفه *pouchté sèhifè*.

Vert, s. m., رنگ سبز *rèngué sèbz*, a. لون اخضر *looumé èkhzèr*, pr. t. *lèvni akhzèr*; — herbe qu'on fait manger aux chevaux, خصیل *khècil*, علف تر *'èlèfé tèr*; — vert d'émeraude, رنگ زمرد *rèngué zoumouroud*.

Vert, e, adj., سبز *sèbz*, سبز رنگ *sèbz-rèng*, سبز فام *sèbz-fam*, a. اخضر *èkhzèr*, pr. t. *akhzèr*; — en parlant du bois, تر *tèr*; — du bois vert, هیزم تر *hizoumé tèr*; — en parlant des fruits qui ne sont pas mûrs, نارس *narès*, خام *kham*; — des fruits verts, میوه‌های نارس *mivè-haï narès*, میوه‌های خام *mivè-haï kham*; — au fig. réponse verte, جواب سخت *djèvabé sèkht*.

Vertébral, e, adj., متعلق بمهرهٔ پشت *moutè'èllèq bè-meuhrèyé poucht*, a. فقری *fèqèri*, pr. t. *faqari*.

Vertèbre, s. f., مهرهٔ پشت *meuhrèyé poucht*, استوی *oustouvi*, a. فقرة *fèqrèt*, pr. t. *fiqrèt*, فقره *fèqrè*, pr. t. *fiqrè*, pl. فقرات *fèqrat*, pr. t. *fiqrat*.

Vertement, adv., a. بشدت *bè-chèddèt*, سخت *sèkht*, a. شدیداً *chèdidèn*, بالشدت *bèch-chèddèt*, pr. t. *bich-chiddèt*.

Vertical, e, adj., a. عمودی *'èmoudi*, pr. t. *'amoudi*, منتصب *mountècèb*, pr. t. *muntacib*.

Verticalement, adv., a. عموداً *'èmoudèn*, pr. t. *'amoudèn*, منتصباً *mountècèbèn*, pr. t. *muntaçabèn*.

Verticillé, e, adj., حلقه دار *hèlqè-dar*, حلقه حلقه *hèlqè-hèlqè*.

Vertige, s. m., کیجی *guidji*, a. دوار *dèvar*; — il a des

ges, گیج است *guidj-èst* ou گیج است سرش *sèr-guidj-èst*, سر گشته است *sèr-guèchtè-èst*; — égarement, folie, دیوانگی *divanègui*, a. جنون *djenoun*, *djunoun*.

neux, euse, adj. qui occasionne des vertiges, گیج کننده *guidj-kounèndè*; — sujet aux vertiges, peu en ce sens سرسامی *sèrsami*, آسیون *âcioun*.

), s. m. fantaisie ridicule, caprice, رومی خوئی *roumi-khouyi*, هوس بیهوده *hèvècé bi-houdè*, a. مراق *meraq*.

s. f. disposition de l'âme qui porte à faire le bien et à fuir le mal, a. فضیلت *fèzilèt*, pr. t. *fazilèt*, pl. فضائل *fèzayèl*, pr. t. *fazaïl*; — la vertu morale, a. فضیلت اخلاق *fèzilèté èkhlaq*, pr. t. *fazilèti akhlaq*; vertu sublime, a. فضیلت عالیّه *fèzilèté 'âliyè*, pr. t. *fazilèti 'âliyè*, فضیلت جلیله *fèzilèté djèlilè*, pr. t. *fazilèti djèlilè*; — c'est un homme de grande vertu, مردیست صاحب فضیلت کاملّه *mèrdist sahèbé fèzilèté kamèlè*; — chasteté, پاکدامنی *pak-damèni*, a. عفّت *'iffèt*, pr. t. *'iffèt*, عصمت *'èsmèt*, pr. t. *'ismèt*; — qualité qui rend propre à produire un effet, a. خاصیّت *khaciyèt*, pl. خصایص *khèçayès*, pr. t. *khaçaïs*; — cette plante a une grande vertu, خاصیّت این گیاه خیلیست *khaciyèté ïn guiah khèilist*; — en vertu de... (locution prépositive) en conséquence, a. بحسب *bè-hècèbé*, باقتضای *bè-èqtèzaï*, بموجب *bè-mooudjèbé*, a. حسب *hèsb*, pr. t. *hasb*, *hisb*; — en vertu de l'ordre de..., بحسب فرمایش *bè-hècèbé fèrmayèch*, بموجب

فرمان *bè-mooudjèbé fèrman*, a. حسب الحكم *hèsb-oul-heukm*, pr. t. *hasb-ul-hukm*.

Vertueusement, adv. en parlant de la vertu des femmes, a با عفت *ba 'èffèt*, بعفت *bè-'èffèt*, با عصمت *ba 'èsmèt*; — en parlant de la vertu des hommes, de leur droiture, on emploie les mots arabes, صلاح *sèlah*, pr. t. *salah*, صواب *sèvab*, pr. t. *savab*; — se conduire vertueusement, از روی صلاح و صواب حرکت کردن *èz rouï sèlah-ou-sèvab hèrèkèt kèrdèn*.

Vertueux, euse, adj., پاکدامن *pak-damèn*, پاکنهاد *pak-nèhad*, a. اهل صلاح *èhlé sèlah*, pr. t. *èhli salah*, اهل صواب *èhlé sèvab*, pr. t. *èhli savab*, صالح *salèh*, pr. t. *salih*, pl. صلحا *soulèha*; — femme vertueuse, با عفت *ba 'èffèt*, با عصمت *ba 'èsmèt*, a. عفيفه *'èfifè*, pr. t. *'afifè*.

Verve, s. f., a. حميّت *hèmiyèt*, pr. t. *hamiyèt*, حميّت طبع *hèmiyèté tèb'*, pr. t. *hamiyèti tab'*; — verve poétique, حميّت طبع شعريّه *hèmiyèté tèb'é chè'èriyè*, pr. t. *hamiyèti tab'i chi'riyè*, طبع شعر *tèb'é chè'èr*, pr. t. *tab'i chi'r*.

Verveine, s. f. fleur, شاه پسند *chah-pècènd*, شاپسند *chapècènd*, برابران *bèrabran*, سطاريون *sètarioun*, ce dernier mot est pris du grec.

Verveux, euse, adj. plein de verve, a. با حميّت *ba hèmiyèt*.

Verveux, s. m., دام ماهيگيری *damé mahi-guiri*.

Vesce, s. f., کسنك *kèsnèk*, کرسنه *kèrsènè*, ارونس *èrounès*, (pris du grec) بارسطاريون *barèstarioun*, (pris du grec)

a. رعى الحمام *rè'i-oul-hèmam*, pr. t. *ra'i-ul-hamam.*

Vesceron, s. m., كرسنهٔ دشتى *kersènèyé dèchti.*

Vésical, e, a. متعلّق بمثانه *moutè'èllèq bè-mèçanè.*

Vésicatoire, s. m., ضماد خردل *zèmadé khèrdèl.*

Vésicule, s. f., توبره *toubrè*, a. نفطه *nèftè*, pr. t. *nèfta*; — la vésicule du fiel, توبرهٔ زهره *toubrèyé zèhrè*, كيسهٔ زهره *kicèyé zèhrè*, a. نفطهٔ مراره *nèftèyé mèrarè*, pr. t. *nèftaï mèrarè.*

Vesse, s. f., چس *tchos*, تس *tès*, گوز بى صدا *gouzé bi sèda*, a. فسا *fèça.*

Vesse-de-loup, s. m., سماروغ *sèmarough.*

Vesser, v. n., تس كردن *tès kèrdèn*, تسيدن *tèciden*, چس كردن *tchos kèrdèn.*

Vesseur, euse, s., بسيار تس كننده *bèciar tès-kounèndè*, a. فسّا *fèssa.*

Vessie, s. f., شاشدان *chach-dan*, آبدان *âb-dan*, a. مثانه *mèçanè.*

Vestale, s. f., بشيزهٔ عفيفه *bèchizèyé 'èfifè*, a. مخدّره *moukhèddèrè*, pr. t. *moukhaddèrè*, pl. مخدّرات *moukhèddèrat.*

Veste, s. f., نيم تنه *nim-tènè*, پشتك *pouchtèk*, a. ردا *rèda.*

Vestiaire, s. m., جامه خانه *djamè-khanè*, صندوق خانه *sèndouq-khanè.*

Vestibule, s. m., كفشكن *kèfch-kèn*, واليز *valiz*, a. دهليز *dèhliz*, pl. دهاليز *dèhaliz.*

Vestige, s. m. empreinte du pied, نشان *nèchan*, رد پا *rèdé pa*, اثر پا *ècèré pa*, a. اثر *ècèr*, pl. اثار *açar*; —

reste, trace d'anciens édifices, indice, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a. اثر *ècèr*, pl. اثار *açar*.

VÊTEMENT, s. m., رخت *rèkht*, جامه *djamè*, پوشندگی *pouchèndègui*, پوشا *poucha*, a. لباس *lèbas*, pr. t. *libas*, pl. البسه *èlbècè*, ثوب *sooub*, pr. t. *sèvb*, pl. اثواب *èsvab*, ثیاب *siab*, کسوه *kèsvè*, pr. t. *kisvè*, pl. کسی *kouça*.

VÉTÉRAN, s. m., دیرینه *dirinè*, a. قدیم *qèdim*, pr. t. *qadim*, عتیق *'ètiq*, pr. t. *'atiq* ; — un vétéran de l'armée, سرباز قدیم *sèr-bazé qèdim*.

VÉTÉRANCE, s. f., خدمات دیرینهٔ سپاهیان *khèdèmaté dirinèyé sèpahian*.

VÉTÉRINAIRE, s. m., a. بیطار *bèitar*, vulg. *bèital* ; — adj. qui a pour but la guérison des animaux domestiques, منسوب به بیطاری *mènsoub bè-bèitari*, متعلّق به بیطاری *moutè'èllèq bè-bèitari*, a. بیطاری *bèitari* ; — art vétérinaire, بیطاری *bèitari*.

VÉTILLARD, E, s., بیهوده کار *bi-houdè-kar*, هرزه کار *hèrzè-kar*.

VÉTILLE, s. f., کار بیهوده *karé bi-houdè*, چیزی پوچ *tchizi poutch*, چیزی لغو *tchizi lèghv*, a. لغو *lèghv*, pr. t. *laghv*, pl. لغویات *lèghviat*, pr. t. *laghviat*.

VÉTILLER, v. n. s'amuser à des vétilles, مشغول لغویات شدن *mèchghoulé lèghviat choudèn* ; — faire des difficultés sur des petites choses, عبث عبث کارها مشکل کردن *'èbès-'èbès kar-ra mouchkèl kèrdèn*.

VÉTILLEUR, EUSE, s. V. VÉTILLARD.

VÉTILLEUX, EUSE, adj. qui demande beaucoup d'attention, a. دقیق *dèqiq*, pr. t. *daqiq* ; — en parlant des per-

sonnes, qui entrent dans les plus petits détails, a. مدقّق *moudèqqèq*, pr. t. *moudaqqiq* ; — qui s'arrête à des vétilles, V. Vétillard.

Vêtir, v. a. donner des habits à quelqu'un, رخت دادن *rèkht dadèn*, لباس دادن *lèbas dadèn* ; — vêtir les pauvres, بفقرا رخت دادن *bè-fouqèra rèkht dadèn* ; — se vêtir, رخت پوشیدن *rèkht pouchidèn* ; — vêtu, e, رخت پوشیده *rèkht-pouchidè*, a. ملبوس *mèlbous*.

Véto, s. m., قبول نكردم *qèboul nè-darèm*.

Vétusté, s. f., كهنگی *keuhnègui*, فرسودگی *fèrsoudègui*.

Veuf, veuve adj. et s., بیوه *bivè*, a. ارمل *èrmèl*, pr. t. *èrmil*, féminin, ارمله *èrmèlè*, pr. t. *èrmilè*, pl. ارامل *èramèl*, pr. t. *èramil* ; — une veuve, بیوه زن *bivè-zèn* ; — au fig. privé de ... a. محروم *mèhroum*, pr. t. *mahroum*.

Veule, adj. des 2 g., شل *choul*, سست *soust*, pr. t. *soust*, a. رخو *rèkhv*, pr. t. *rakhv*.

Veuvage, s. m., بیوگی *bivègui*.

Vexateur, trice, ستم پیشه *sètèm-pichè*, اذیت كننده *èziyèt-kounèndè*.

Vexation, s. f., بی حسابی *bi hèçabi*, ستمكاری *sètèm-kari*, بیدادگری *bi-dad-guèri*, a. اذیّت *èziyèt*, جفا *djèfa*, تعدّی *tè'èddi*, pr. t. *tè'addi*, pl. تعدّیات *tè'èddiat*, pr. t. *tè'addiat*, ظلم *zoulm*, مظلمه *mèzlèmèt*, pl. مظالم *mèzalèm*, pr. t. *mèzalim*, ستم *sètèm*, pr. t. *sitèm*.

Vexatoire, adj. des 2 g., ستم آمیز *sètèm-âmiz*, اذیّت رسان *èziyèt-rèçan*, a. ظلمی *zoulmi*.

Vexer, v. a. faire injustement de la peine, بی حسابی

کـردن *bi hèçabi kèrdèn*, بیداد گری کردن *bi-dad-guèri kèrdèn*, ستم کردن *sètèm kèrdèn*, ظلم کردن *zoulm kèrdèn*, تـعـدّی کـردن *tè'èddi kèrdèn*; — contrarier, رنجانیدن *rèndjanidèn*, رنجیده خاطر کردن *rèndjidè-khatèr kèrdèn*; — se vexer, رنـجـیـدن *rèndjidèn*, رنـجـیـده خـاطر شدن *rèndjidè-khatèr choudèn*; — vexé, e, qui a subi des injustices, سـتـم دیده *sètèm-didè*, مظلوم شده *mèzloum-choudè*, a. مـظـلوم *mèzloum*, pr. t. *mazloum*; — fâché, رنجیده *rèndjidè*.

Viable, adj des 2 g., زنـده مـانـدنی *zèndè-mandèni*, a. قابل حیات *qabèlé hèyat*, pr. t. *qabili hayat*.

Viager, ère, adj. a. مادام الحیات *ma-dam-oul-hèyat*, pr. t. *ma-dam-ul-hayat*.

Viande, s. f., گوشت *goucht*, a. لحم *lèhm*, pr. t. *lahm*, pl. لحوم *louhoum*.

Viatique, s. m. provision de voyage, تـوشه *touchè*, پـروازه *pèrvazè*, زاد راه *zadé rah*; — argent qu'on donne pour un voyage, خـرج راه *khèrdjé rah*; — (peu usité dans ces deux sens); — sacrement de l'Eucharistie, a. قربان مـقـدّس *qourbané mouqèddès*, pr. t. *qourbani mouqaddas*.

Vibord, s. m., دیوار بالای کشتی *divaré balaï kèchti*.

Vibrant, e, adj., لرزان *lèrzan*, لرزنده *lèrzèndè*, a. مـتـمـوّر *moutèmèvvèr*, pr. t. *mutèmèvvir*, مـتـنـوّس *moutènèvvès*, pr. t. *mutènèvvis*.

Vibration, s. f., لرزش *lèrzèch*, a. تـمـوّر *tèmèvvour*, نـوسان *noousan*, pr. t. *nèvsan*, هزهزه *hèzhèzè*.

Vibrer, v. n., لـرزیـدن *lèrzidèn*, مـتـمـوّر شـدن *moutè-*

mèvvèr choudèn, متنفّس شدن *moutènèvvès choudèn.*

Vicaire, s. m., جا نشين *dja-nèchïn*, a. نايب *nayèb*, pr. t. *naïb*, pl. نوّاب *nèvvab*, وكيل *vèkil*, pl. وكلا *voukèla*, pr. t. *vukèla*; — vicaire général, a. وكيل مطلق *vèkilé moutlèq*, pr. t. *vèkili moutlaq*, نايب مطلق *nayèbé moutlèq*, pr. t. *naïbi moutlaq.*

Vicairie, s. f. (moins usité que vicariat), جا نشينى *dja-nèchini*, a. نيابت *niabèt*, وكالت *vèkalèt*, pr. t. *vèkialèt.*

Vicarial, e, adj., مخصوص جا نشينى *mèkhsoucé dja-nèchini*, متعلّق به نيابت *moutè'èllèq bè-niabèt.*

Vicariat, s. m. V. **Vicairie.**

Vicarier, v. n., نيابت كردن *niabèt kèrdèn.*

Vice, s. m., a. عيب *'èib*, pr. t. *'aïb*, pl. عيوب *'ouyoub*, نقص *nèqs*, pr. t. *naqs*, قصور *qouçour*, نقصان *nouqsan*; — disposition habituelle au mal, تبـاهكارى *tèbah-kari*, بدكارى *bèd-kari*; — débauche, عيّاشى *'èiyachi*, a. فسق و فجور *fèsq-ou-foudjour*, pr. t. *fisq-u-fudjour.*

Vice-amiral, s. m., نايب دريابگى *nayèbé dèria-bègui.*

Vice-chancelier, s. m., نايب دفتردار *nayèbé dèftèr-dar.*

Vice-consul, s. m., نايب قونسول *nayèbé qonsoul.*

Vice-consulat, s. m., نيابت قونسولكرى *niabèté qonsoul-guèri.*

Vice-président, s. m., a. وكيل رئس *vèkilé rè'is.*

Vice-roi, s. m., جا نشين *dja-nèchin*, نايب شاه *nayèbé chah*, a. نايب السلطان *nayèb-ous-soultan*, pr. t. *naïb-us-soultan.*

Vice-royauté, s. f., جا نشينى *dja-nèchini*, a. نيابت سلطنت *niabèté sèltènèt*, pr. t. *niabèti saltanèt.*

Vice-versâ, loc. adv., و بر عكس *vè bèr 'èks*, a. بالمقابله *bèl-mouqabèlè*, pr. t. *bil-mouqabèlè*.

Vicier, v. a., تباه كردن *tèbuh kèrdèn*, خراب كردن *khè-rab kèrdèn*, ضايع كردن *zayè' kèrdèn*, فاسد كردن *facèd kèrdèn*, معيوب كردن *mè'èyoub kèrdèn*; — rendre nul, باطل كردن *batèl kèrdèn*, منسوخ كردن *mènsoukh kèrdèn*; — vicié, e, فاسد شده *facèd-choudè*, ضايع شده *zayè'-choudè*, a. فاسد *facèd*, pr. t. *facid*.

Vicieusement, adv., بطور معيوب *bè-tooure mè'èyoub*, a. معيوباً *mè'èyoubèn*, pr. t. *ma'youbèn*.

Vicieux, euse, adj., عيب دار *'èib-dar*, a. معيوب *mè'èyoub*, pr. t. *ma'youb*, سقيم *sèqim*, pr. t. *saqim*.

Vicinal, e, adj. pl. Vicinaux, qui est proche, همسايه *hèm-sayè*, همجوار *hèm-djèvar*, مجاور *moudjavèr*, pr. t. *mudjavir*; — chemin vicinal, راه ما بين دهات *rahé ma-bèiné dèhat*.

Vicissitude, s. f., a. تغيير حالات *tèghèiyouré halat*, pr. t. *tèghaïyuri halat*, pl. تغييرات حالات *tèghèiyouraté halat*, pr. t. *tèghaïyurati halat*, تبدل *tèbèddoul*, pl. تبدلات *tèbèddoulat*, دوران حالات *doourané halat*, pr. t. *dèvrani halat*, انقلاب *ènqèlab*, pr. t. *ïnqilab*, pl. انقلابات *ènqèlabat*, pr. t. *inqilabat*; — les vicissitudes du temps, a. تبدلات زمان *tèbèddoulaté zèman*, pr. t. *tè-bèddulati zèman*; — du monde, انقلابات دنيا *ènqèla-baté dounia*, انقلاب كار جهان *ènqèlabé karé djèhan*, a. انقلابات دهريه *ènqèlabaté dèhriyè*, pr. t. *ïnqilabati dèh-riyè*; — instabilité des choses humaines, عدم ثبات كار

بی وفائی امور جهان *'èdèmé sèbaté karé dounia*, عدم ثبات کار دنیا
bi vèfayiï oumouré djèhan.

Victime, s. f., a. قربان *qourban*, pl. قرابین *qèrabïn*, pr. t. *qarabïn*, ذبیحه *zèbihè*, pr. t. *zabihè*, pl. ذبایح *zèbayèh*, pr. t. *zabaïh*; — le sang des victimes, خون قرابین *khouné qèrabïn*, a. دم قرابین *dèmé qèrabïn*, pr. t. *dèmi qarabïn.*

Victimer, v. a. (peu usité), فدا کردن *fèda kèrdèn*; — se victimer, خویشتن‌را فدا کردن *khichtèn-ra fèda kèrdèn*, فدای نفس خویش کردن *fèdaï nèfsé khich kèrdèn.*

Victoire, s. f., فیروزی *firouzi*, a. فتح *fèth*, pl. فتوحات *foutouhat*, نصرت *nousrèt*, ظفر *zèfèr*, pr. t. *zafèr*; — remporter la victoire, فیروزمند شدن *firouzmènd choudèn*, فتح کردن *fèth kèrdèn*, ظفر یافتن *zèfèr yaftèn*, شکست دادن *chèkèst dadèn*, غالب آمدن *ghalèb âmèdèn*, غلبه کردن *ghèlèbè kèrdèn.*

Victorieusement, adv., فیروزمندانه *firouzmèndanè*, به نصرت *bè-nousrèt*, a. مظفّراً *mouzèffèrèn*, pr. t. *mouzaffirèn*, منصوراً *mènsourèn.*

Victorieux, euse, adj., فیروزمند *firouzmènd*, a. مظفّر *mouzèffèr*, pr. t. *mouzaffèr*, منصور *mènsour*, pr. t. *mansour*, غالب *ghalèb*, pr. t. *ghalib*, فاتح *fatèh*, pr. t. *fatih*, غازی *ghazi*, ناصر *nacèr*, pr. t. *nacir.*

Victuaille, s. f., خوراك *khourak*, خوردنی *khourdèni*, a. رزق *rèzq*, pr. t. *rizq*, pl. ارزاق *èrzaq.*

Vidange, s. f., خالی کردن *khali kèrdèn*, a. تخلیه *tèkhliè*, pr. t. *takhliè.*

Vidangeur, s. m., خالی کنندهٔ مبرز *khali-kounèndèyé mèbrèz*, چندال *tchèndal*, کومش *koumèch*.

Vide, adj. des 2 g., تهی *touhi*, a. خالی *khali*.

Vide, s. m., a. خلا *khèla*; — le vide absolu est impossible, خلاءِ محض محال است *khèlaï mèhz mèhal-èst*; — à vide, تهی *touhi*, a. خالیاً *khalièn*.

Vider, v. a., خالی کردن *khali kèrdèn*, تخلیه کردن *tèkh-liè kèrdèn*, تهی کردن *touhi kèrdèn*; — vidé, e, خالی شده *khali-choudè*, a. خالی *khali*.

Vidimer, v. a. certifier qu'une copie est conforme à l'original, با اصلش تطبیق کردن *ba èsl-èch tètbiq kèrdèn*; — vidimé, e, با اصلش تطبیق شده *ba èsl-èch tètbiq-choudè*.

Vidimus, s. m., صحّه *sèhhè*, صحّ *sahh*.

Viduité, s. f. veuvage, V. **Veuvage**.

Vie, s. f., زندگی *zèndègui*, جان *djan*, a. حیات *hèyat*, pr. t. *hayat*; — renoncer à la vie, ترك زندگی کردن *tèrké zèndègui kèrdèn*, ترك حیات کردن *tèrké hèyat kèrdèn*; — sauver la vie à quelqu'un, جان کسی را خلاص کردن *djané kèci-ra khèlas kèrdèn*; — perdre la vie, مردن *mourdèn*, وفات کردن *vèfat kèrdèn*; — exposer, hasarder sa vie, جان خود را بمعرض مخاطره انداختن *djané khoud-ra bè-mè'èrèzé moukhatèrè èn-dakhtèn*; — demander la vie, امان خواستن *èman khas-tèn*; — sans vie, بی جان *bi djan*; — vie, l'espace de temps depuis la naissance jusqu'à la mort, زندگانی *zèndègani*, a. عمر *'eumr*, pr. t. *'umr* ou *'eumur*, pl اعمار *è'èmar*, pr. t. *a'mar*; — la durée de la vie, a. مدّت

عمر *mouddèté 'eumr*; — la fin de la vie, a. آخر عمر *âkhèré 'eumr*, pr. t. *âkhiri 'eumur*; — donner sa vie, جان فدا کردن *djan fèda kèrdèn*; — l'autre vie, آن دنيا *ân dounia*, a. آخرت *âkhèrèt*; — nourriture, subsistance, گذران *gouzèran*, a. قوت *qout*, معاش *mè'âch*, کفاف معاش *kèfafé mè'âch*, pr. t. *kèfafi mè'âch*; — gagner sa vie, کسب کفاف معاش کردن *kèsbé kèfafé mè'âch kèrdèn*; — conduite, رفتار *rèftar*, a. سلوك *soulouk*; — une vie sage, سلوك عاقلانه *soulouké 'âqèlanè*, pr. t. *sulouki 'âqilanè*; — la manière de vivre, گذران *gouzèran*, a. تعيّش *tè'èiyouch*, pr. t. *tè'aïyuch*; — eau de vie, a. عرق *'èrèq*, pr. t. *'araq*.

Vieil, **vieux**, fém. **vieille**, adj., پير *pir*, سال خورده *sal-khourdè*, کهنه سال *keuhnè-sal*, a. مسنّ *moucènn*, pr. t. *moucinn*; — il est fort vieux, خيلى پير است *khèili pir-èst*; — vieil ami, دوست ديرينه *dousté dirinè*, دوست قديم *dousté qèdim*; — la vieille mode, a. طرز قديم *tèrzé qèdim*, pr. t. *tarzi qadim*; — de vieux titres, a. سندات عتيقه *sènèdaté 'ètiqè*, pr. t. *sènèdati 'atiqa*.

Vieillard, s. m., پير فرتوت *piré fèrtout*, مرد کهنه سال *mèrdé keuhnè-sal*, زادخور *zad-khour*, a. شيخ *chèikh*, pl. شيوخ *chouyoukh*.

Vieillerie, s. f., رخت و پخت کهنه *rèkht-ou-pèkhté keuhnè*.

Vieillesse, s. f., پيرى *piri*, ايّام پيرى *èiyamé piri*, a. شيخوخة *cheikhoukhèt*.

Vieillir, v. n., پير شدن *pir choudèn*, مسن شدن *mou-*

cènn choudèn; — v. a., پیر کردن *pir kèrdèn*; — vieilli, e, پیر شده *pir-choudè*.

VIEILLISSEMENT, s. m., حالت پیری *halèté piri*, a. شیخوخة *chèikhoukhèt*.

VIELLE, s. f. instrument de musique, ششتا *chèch-ta*, تنبور *tèmbour*, a. طنبور *tènbour*.

VIELLER, v. n. (peu usité), ششتا زدن *chèch-ta zèdèn*, تنبور زدن *tèmbour zèdèn*.

VIELLEUR, EUSE, تنبورزن *tèmbour-zèn*.

VIERGE, s. f., دوشیزه *douchizè*, دختر باکره *doukhtèré bakèrè*, a. بکر *bèkr*, pr. t. *bikr*, *bikir*, pl. ابکار *èbkar*, pr. t. *èbkiar*, باکره *bakèrè*, pr. t. *bakirè*, pl. بواکر *bèvakèr*, pr. t. *bèvakir*; — la Sainte-Vierge, a. حضرت مریم *hèzrèté mèrièm*, pr. t. *hazrèti mèrièm*; — ce mot est aussi adjectif: elle est encore vierge, هنوز بکر است *hènouz bèkr-èst*, هنوز باکره است *hènouz bakèrè-èst*; — pur, sans mélange, پاك *pak*, a. خالص *khalès*, pr. t. *khalis*.

VIEUX, adj. m. V. VIEIL.

VIF, IVE, adj. qui est en vie, زنده *zèndè*, a. حيّ *hèï*, pr. t. *haï*; — qui a beaucoup de vigueur, چست *tchoust*, چلاك *tchalak*, چاپك *tchapouk*, تیز مزاج *tiz-mèzadj*, pr. t. *tız-mizadj*; — regard vif, نگاه تیز *nègahé tiz*, نظر تیز *nèzèré tiz*; — propos vifs, حرفهای سخت *hèrf-haï sèkht*; — vif, qui fait une forte impression, تند *tound*, سخت *sèkht*, a. شدید *chèdid*; — une vive douleur, درد شدید *dèrdé chèdid*, a. وجع شدید *vèdjè'é chèdid*, pr. t. *vèdja'i chèdid*; — chaux-vive, آهك ناكشته *âhèké na-kouchtè*; — vif-argent,

سیماب *sim-âb*, جیوه *djivè*, a. زیبق *zèibèq*, pr. t. *zibaq*, ou *zibiq*.

Vigie, s. f., دیدبان کشتی *didè-bané kèchti*, دیدهبان *didè-ban* ; — être en vigie, دیده بانی کردن *didè-bani kèrdèn*.

Vigilamment, adv., بهوشیاری *bè-houchiari*, بانتباه *bè-èntèbah*, به بصیرت *bè-bècirèt*.

Vigilance, s. f., هوشیاری *houchiari*, a. انتباه *èntèbah*, pr. t. *ïntibah*, بصیرت *bècirèt*, pr. t. *bacirèt*, تیقّظ *tèyèqqouz*, pr. t. *tèyaqqouz*.

Vigilant, e, adj., هوشیار *houchiar*, a. متیقّظ *moutèyèqqèz*, pr. t. *mutèyaqqiz*, بصیر *bècir*, pr. t. *bacir*, متنبّه *moutènèbbèh*, pr. t. *mutènèbbih*.

Vigile, s. f., روز عرفه *rouzé 'èrèfè*, a. عرفه *'èrèfè*, pr. t. *'arèfè*, a. یوم عرفه *yooumé 'èrèfè*, pr. t. *yèvmi 'arèfè*.

Vigne, s. f., درخت انگور *dèrèkhté èngour*, تاك *tak*, رز *rèz*, a. کرم *kerm*, pr. t. *kierm*, pl. کروم *keuroum*, pr. t. *kiuroum* ; — feuille de vigne, برگ تاك *bèrgué tak*.

Vigneron, s. m., رزبان *rèz-ban*, باغبان *bagh-ban*.

Vignette, s. f., a. تصویر کتاب *tèsviré kètab*.

Vignoble, s. m., انگورستان *èngourèstan*, تاکستان *takèstan*.

Vigoureusement, adv., باقوّت *ba qouvvèt*, a. قویاً *qèviyèn*, pr. t. *qaviyèn*.

Vigoureux, euse, adj., نیرومند *niroumènd*, پر زور *pourzour*, زورمند *zourmènd*, a. صاحب قوّت *sahèbé qouvvèt*, a. قوی *qèvi*, pr. t. *qavi*.

Vigueur, s. f., نیرو *nirou*, توانائی *tèvanayi*, زور *zour*, a. قوّت *qouvvèt*.

Vil, e, adj., فرومایه *fourou-mayè*, خوار *khar*, پست *pèst*, a. رذیل *rèzil*, دنی *dèni*.

Vilain, e, adj. qui ne plait pas à la vue, بد *bèd*, زشت *zècht*; — c'est une vilaine chose, بد چیزیست *bèd tchizist*; — vilain temps, هوای بد *hèvaï bèd*, بدهوای *bèd-hèvaï*; — vilain chemin, راه بد *rahé bèd*; — vilaine action, کار بد *karé bèd*, a. فعل شنیع *fè'èlé chèni'*, pr. t. *fi'li chèni'*; — avare, تنگدست *tèng-dèst*, a. خسیس *khècis*, pr. t. *khacis*, بخیل *bèkhil*, pr. t. *bakhil*; — s., جمری *djoumri*, مردار *mourdar*, pr. t. *murdar*.

Vilainement, adv., بطور بد *bè-toouré bèd*, بطور زشت *bè-toouré zècht*, بطرز بد *bè-tèrzé bèd*; — sordidement, به خسّت *bè-khèssèt*.

Vilbrequin, s. m., مته *mètè*, بهرمه *bèhrèmè*, a. مثقب *mèsqèb*, pr. t. *misqab*.

Vilement, adv., بفرومایگی *bè-fourou-mayègui*, a. سفیلاً *sèfilèn*.

Vilenie, s. f. ordure, saleté, خس و خاشاک *khès-ou-khachak*, a. نجاست *nèdjacèt*, کناسه *kounacè*, کناسة *kounacèt*; — parole injurieuse, دشنام *douchnam*, حرف نا سزا *hèrfé na-sèza*, a. فحش *feuhch*, pr. t. *fouhch* et *fahch*, pl. فحوش *fouhouch*; — action basse et vile, a. عمل قبیح *'èmèlé qèbih*, pr. t. *'amèli qabih*; — avarice, تنگدستی *tèng-dèsti*, a. خساست *khèçacèt*, pr. t. *khaçacèt*, خسّت *khèssèt*, pr. t. *khissèt*.

Vileté, s. f. bas prix d'une chose, ارزانی *èrzani*, کم قیمتی *kèm-qèimèti*; — peu d'importance d'une chose, بی قدری *bi qèdri*, a. عدم قابلیت *'èdèmé qabèliyèt*, pr. t. *'adèmi qabiliyèt*.

Vilipender, v. a., خوار کردن *khar kèrdèn*, تحقیر کردن *tèhqir kèrdèn*, رذیل کردن *rèzil kèrdèn*; — se vilipender, se dire mutuellement des injures, همدیگر را دشنام دادن *hèm-diguèr-ra douchnam dadèn*.

Village, s. m., ده *dèh*, pl. دهات *dèhat*, a. قریه *qèriè*, pr. t. *qariè*, pl. قرا *qoura*.

Villageois, e, adj., دهقان *dèhqan*, دهقانی *dèhqani*, دهاتی *dèhati*.

Villanelle, s. f., شعر دهات *chè'èré dèhat*, شعر دهاتی *chè'èré dèhati*.

Ville, s. f., شهر *chèhr*, pr. t. *chèhir*, a. مدینه *mèdinè*, pl. مداین *mèdayèn*, pr. t. *mèdaïn*, بلده *bèlèdè*, pl. بلاد *bèlad* et بلدان *bouldan*; — petite ville, قصبه *qècèbè*, pr. t. *qaçaba*.

Villette, s. f., شهر کوچك *chèhré koutchèk*, a. قصبه *qècèbè*, pr. t. *qaçaba*.

Vin, s. m., می *mèi*, باده *badè*, (poét) دختر رز *doukhtèré rèz*, a. شراب *chèrab*, pr. t. *charab*, خمر *khèmr*, pr. t. *khamr*; — du vin blanc, شراب سفید *chèrabé sèfid*; mettre de l'eau dans son vin, توی شراب آب ریختن *touï chèrab âb rikhtèn*; — au fig. se modérer, آرام گرفتن *âram guèrèftèn*, تسکین یافتن *tèskïn yaftèn*.

Vinaigre, s. m., سرکه *sèrkè*, pr. t. *sirkè*, a. خلّ *khèll*, pr. t. *khall*.

Vinaigrer, v. a., سرکه ریختن *sèrkè rikhtèn*, سرکه قاتی کردن *sèrkè qati kèrdèn*; — vinaigré, e, سرکه ریخته *sèrkè-rikhtè*, توی سرکه پرورده *touï sèrkè pèrvèrdè*.

Vinaigrette, s. f., خوراك سرکهئی *khourakè sèrkèyi*.

Vinaigrier, s. m. qui vend ou qui fait du vinaigre, سرکه ساز *sèrkè-saz*, سرکه فروش *sèrkè-fourouch*; — petit vase à mettre le vinaigre, سرکه دان *sèrkè-dan*, pr. t. *sirkiè-dan*.

Vindicatif, ive, adj. qui aime à se venger, کینه خواه *kinè-khah*, کینه جو *kinè-djou*, انتقام کش *èntèqam-kèch*, a. منتقم *mountèqèm*, pr. t. *muntaqim*; — qui ne pardonne pas, کینه دار *kinè-dar*.

Vindicte, s. f., a. مکافات *moukafat*, pr. t. *mukiafat*, قصاص *qèças*, pr. t. *qaças*.

Vinée, s. f., a. حاصل شراب *hacèlé chèrab*.

Vineux, e, adj. se dit du vin qui a beaucoup de force, پر قوّت *pour qouvvèt*, تند *tound*, نشأ دار *nèchè'-dar*; — qui a le goût ou l'odeur du vin, دارندهٔ مزهٔ شراب *darèndèyé mèzèyé chèrab*, بوی شرابدار *bouï chèrab-dar*; — qui a la couleur du vin, برنگ شراب *bè-rèngué chèrab*.

Vingt, adj. num., بیست *bist*, a. عشرون *'èchrounè*, pr. t. *'ichrounè*, عشرین *'èchrinè*, pr. t. *'ichrinè*.

Vingtaine, s. f., بقدر بیست عدد *bè-qèdré bist 'èdèd*, بقدر بیست دانه *bè-qèdré bist danè*.

Vingtième, adj. ord. des 2 g., بیستم *bistoum*; — s. la vingtième partie, بیست یك *bist-yèk*.

Viol, s. m. action de violer V. **Violer**.

Violacé, e, adj., مایل برنگ بنفشه *mayèl bè-rèngué bènèfchè.*

Violat, adj. m. sirop violat, شربت بنفشه *chèrbèté bènèfchè.*

Violateur, trice, s., شکن *chèkèn*, شکننده *chèkènèndè*, نقض کننده *nèqz-kounèndè*, a. ناقض *naqèz*, pr. t. *naqiz*; — les violateurs des lois, نقض کنندگان ارکان قانون *nèqz-kounèndègané èrkané qanoun*; — violateur des traités, عهد شکن *'èhd-chèkèn*, a. ناقض عهد و میثاق *naqèzé 'èhd-ou-miçaq*, pr. t. *naqizi 'ahd-u-miçaq*.

Violation, s. f., شکستن *chèkèstèn*, a. نقض *nèqz*, pr. t. *naqz*; — la violation des traités, شکستن پیمان *chèkèstèné pèiman*, a. نقض عهود *nèqzé 'ouhoud*, pr. t. *naqzi 'ouhoud.*

Violâtre, adj. des 2 g., مایل برنگ بنفشه *mayèl bè-rèngué bènèfchè.*

Viole, s. f., کمانچهٔ بزرگ *kèmantchèyé bouzourg.*

Violement, s. m. V. **Violation.**

Violemment, adv., پر زور *pour-zour*, سخت *sèkht*, بزور *bè-zour*, a. بشدت *bè-chèddèt*, بحدت *bè-hèddèt*, a. شدیداً *chèdidèn.*

Violence, s. f., زور *zour*, pr. t. *zor*, a. شدت *chèddèt*, pr. t. *chiddèt*; — la violence du vent, زور باد *zouré bad*, شدت باد *chèddèté bad*; — la force dont on use contre quelqu'un, زور *zour*, pr. t. *zor*, a. جبر *djèbr*; — prendre par violence, بزور گرفتن *bè-zour guèrèftèn*, بـه جبر گرفتن *bè-djèbr guèrèftèn*, جبراً گرفتن *djèbrèn*

guèrèftèn; — faire violence, user de violence, زور كردن *zour kèrdèn*, جبر كردن *djèbr kèrdèn*.

Violent, e, adj., سخت *sèkht*, پر زور *pour-zour*, تند *tound*, a. شديد *chèdid*; — vent violent, باد پر زور *badé pour zour*, باد تند *badé tound*, a. ريح شديد *rihé chèdid*, pr. t. *rihi chèdid*; — en parlant des personnes, emporté, colère, تند مزاج *tound-mèzadj*, تند خو *tound-khou*, كجخلق *kèdj-khoulq*, تيز مزاج *tiz-mèzadj*, pr. t. *tiz-mizadj*.

Violenter, v. a., زور كردن *zour kèrdèn*, جبر كردن *djèbr kèrdèn*; — violenté, e, مجبور شده *mèdjbour-choudè*, a. مجبور *mèdjbour*.

Violer, v. a., شكستن *chèkèstèn*, نقض كردن *nèqz kèrdèn*, عدول كردن *'oudoul kèrdèn*, خلاف كردن *khèlaf kèrdèn*; — violer les lois, نقض قانون كردن *nèqzé qanoun kèrdèn*, خلاف قانون حركت كردن *khèlafé qanoun hèrèkèt kèrdèn*; — violer un serment, son serment, سوگند شكستن *soouguèrd chèkèstèn*, از سوگند عدول كردن *èz soouguènd 'oudoul kèrdèn*; — violer les traités, نقض عهد كردن *nèqzé 'èhd kèrdèn*, پيمان شكستن *pèiman chèkèstèn*; — violer les limites d'un pays, بزور از سر حدّ مملكتى تجاوز كردن *bè-zour èz sèr-hèddé mèmlèkèti tèdjavouz kèrdèn*; — violer une femme ou une fille, زنى يا دخترىرا بزور تصرّف كردن *zèni ya doukhtèri-ra bè-zour tècèrrouf kèrdèn*; — violé, e, شكسته *chèkèstè*, نقض شده *nèqz-choudè*.

Violet, te, adj., بنفشه رنگ *bènèfchè-rèng* — s. m., رنگ بنفشه *rèngué bènèfchè*.

Violette, s. f., بنفشه *bènèfchè.*

Violier, s. m., شب بوی زرد *chèb-bouï zèrd.*

Violon, s. m., کمان *kèman*, کمانچه *kèmantchè*; — jouer du violon, کمانچه زدن *kèmantchè zèdèn*; — prison contiguë à un corps de garde, زندان *zèndan*, حبس خانه *hèbs-khanè*, a. حبس *hèbs*, pr. t. *habs*; — on l'a mis au violon, حبسش کردند *hèbs-èch kèrdènd.*

Violoncelle, s. m., کمانچۀ گنده *kèmantchèyé goundè.*

Violoniste, s. m., کمانچه زن *kèmantchè-zèn.*

Vipère, s. f., تیر *tir*, تیر مار *tir-mar*, a. افعی *èf'i*, pr. t. *èf'a*, pl. افاعی *èfa'i*, pr. t. *èfa'â*; — au fig. langue de vipère, بد زبان *bèd-zèban*, زهر زبان *zèhr-zèban.*

Vipéreau, s. m., تیر بچه *tir-bètchè.*

Vipérine, ou langue de bouc, s. f., a. لسان التیس *lèçan-out-tèis*, pr. t. *liçan-ut-tèis.*

Virago, s. f., زن مانند مرد *zèné manèndé mèrd*, زن مردآسا *zèné mèrd-âça.*

Virement, s. m. terme de banque, a. تقاصّ الدین *tèqass-oud-dèin*; — terme de marine, virement de bord, بر گرداندن کشتی *bèr guèrdandèné kèchti.*

Virer, v. n. aller en tournant, گردیدن *guèrdidèn*, چرخ خوردن *tchèrkh khourdèn*; — terme de marine, virer de bord, کشتی را بر گردانیدن *kèchti-ra bèr guèrdanidèn*; — au fig. v. a. virer et tourner quelqu'un, lui faire dire ce qu'il cache, جویا شدن *djouya choudèn*, استمزاج کردن *èstèmzadj kèrdèn.*

Virevolte, s. f., چرخاندن اسب *tchèrkhandèné èsp.*

Virginal, e, adj., دختری *doukhtèri*, دوشیزه گی *douchi-*

zègui, a. بکری *bèkri*, pr. t. *bikri*, بکریّه *bèkriyè*, pr. t. *bikriyè*; — pudeur virginale, حیای دختری *hèyaï doukhtèri.*

Virginité, s. f., دوشیزگی *douchizègui*, دختری *doukhtèri*, a. بکارت *bèkarèt*, pr. t. *bèkiarèt.*

Virgule, s. f., نشان فاصله *nèchané facèlè.*

Viril, e, adj. qui appartient à l'homme, مردی *mèrdi*, مردانه *mèrdanè*, a. رجولی *rèdjouli*, pr. t. *radjouli*, ذکری *zèkèri*; — sexe viril, مردان *mèrdan*; a. اهل ذکور *èhlé zoukour*, pr. t. *èhli zukiour*, رجال *rèdjal*; — l'âge viril, سنّ مردانگی *sènné mèrdanègui*, a. سنّ رجولیّت *sènné rèdjouliyèt*, pr. t. *sinni radjouliyèt*; — membre viril, کیر *kir*, آلت مردی *âlèté mèrdi*, a. آلت رجولیّت *âlèté rèdjouliyèt*, pr. t. *âlèti radjouliyèt*, ذکر *zèkèr*, pl. ذکور *zoukour*, pr. t. *zukiour*; — au fig. ferme, vaillant, مردانه *mèrdanè*; — action virile, کار مردانه *karé mèrdanè*; — courage viril, جرأت مردانه *djour'èté mèrdanè*, pr. t. *djour'ati mèrdanè.*

Virilement, adv., مردانه *mèrdanè.*

Virilité, s. f., مردی *mèrdi*, a. رجولیّت *rèdjouliyèt*, pr. t. *radjouliyèt.*

Virole, s. f., برازبان *bèrazban*, برازوان *bèrazvan.*

Virtualité, s. f., a. کینونة بالقوّه *kèinounèté bèl-qouvvè*, pr. t. *kèinounèti bil-qouvvè.*

Virtuel, le, adj., a. کاین بالقوّه *kayèné bèl-qouvvè*, pr. t. *kiayini bil-qouvvè*; — chaleur virtuelle, a. حرارت بالقوّه *hèrarèté bèl-qouvvè*, pr. t. *hararèti bil-qouvvè*; — in-

tention virtuelle, a. ارادهٔ بالقوه *èradèyé bèl-qouvvè*, pr. t. *iradèï bil-qouvvè.*

Virtuellement, adv., a., بالقوّه *bèl-qouvvè*, pr. t. *bil-qouvvè.*

Virtuose, s. des 2 g., هنرمند *hounèrmènd*, a. صاحب معرفت *sahèbé mè'èrèfèt*, pr. t. *sahibi ma'rifèt.*

Virulence, s. f., زهر آلودگی *zèhr-âloudègui*, a. سمّيّت *sèmmiyèt.*

Virulent, e. adj., زهر دار *zèhr-dar*, زهر الود *zèhr-âloud*, a. ذو سمّيّت *zou-sèmmiyèt.*

Virus, s. m., زهر *zèhr*, pr. t. *zèhir*, a. سمّ *sèmm.*

Vis, s. f., پیچ *pitch*, a. لولب *looulèb*, pr. t. *lèvlèb*, pl. لوالب *lèvalèb*, pr. t. *lèvalib.*

Visa, s. m., a. صحّ *sèhh*, pr. t. *sahh*, امضا *èmza*, pr. t. *imza.*

Visage, s. m., روی *rouï*, رو *rou*, سیما *sima*, چهره *tchèhrè*, a. وجه *vèdjh*, pl. وجوه *voudjouh*, صورت *sourèt*; — beau visage, روی زیبا *rouï ziba*, خوش صورت *khoch-sourèt.*

Vis-a-vis, adv., رو برو *rou-bè-rou*; — vis-à-vis de . . ., رو برو *rou-bè-rou.*

Viscéral, e, adj. terme d'anat., متعلّق برودهها *moutè'èllèq bè-roudè-ha*, a. احشائی *èhchaï*, pr. t. *ahchaï*, مختصّ بجوايف النفس *moukhtèss bè-djèvayèf-oun-nèfs*, pr. t. *moukhtass bè-djèvaïf-un-nèfs.*

Viscère, s. m., روده *roudè*, a. حشی *hècha*, pr. t. *hacha*, pl. احشا *èhcha*, pr. t. *ahcha*, جايفة النفس *djayèfèt-oun-nèfs*, pl. جوايف النفس *djèvayèf-oun-nèfs*, pr. t. *djèvaïf-un-nèfs.*

Visée, s. f., دید *did*, قراول روی *qèravoul-rèvi*; — au fig. changer de visée, ارادۀ خودرا تغییر دادن *èradèyé khoud-ra tèghyir dadèn.*

Viser, v. n., قراول رفتن *qèravoul rèftèn*, دید رفتن *did rèftèn*, نشانه کرفتن *nèchanè guèrèftèn*; — avoir en vue, مقصود داشتن *mèqsoud dachtèn*, منظور داشتن *mènzour dachtèn.*

Viser, v. a. mettre son visa, صحّ کذاشتن *sèhh gouzachtèn*, امضا کردن *èmza kèrdèn*; — visé, e, امضا شده *èmza-choudè*, صحّ کذاشته شده *sèhh-gouzachtè-choudè.*

Visibilité, s. f., امکان دیده شدن *èmkanè didè choudèn*, قابلیّت پدیدار بودن *qabèliyèté pèdidar boudèn*, a. قابلیّت عیان *qabèliyèté 'èyan*, pr. t. *qabiliyèti 'ayan.*

Visible, adj. des 2 g. qui peut être vu, دیده میشود *didè-mi-chèvèd*, پیدا میشود *pèida-mi-chèvèd*; — évident, پدید *pèdid*, پدیدار *pèdidar*, نمودار *nèmou-dar*, نمایان *nèmayan*, آشکار *âchkar*, پیدا *pèida*, a. واضح *vazèh*, pr. t. *vazih*, ظاهر *zahèr*, pr. t. *zahir*, عیان *'èyan*, pr. t. *'ayan*; — cela est visible, این پیدا است *in pèidast* این پدیدار است *in pèdidar-èst*, این واضح است *in vazèh-èst.*

Visiblement, adv., آشکار *âchkar*, بطور محسوس *bè-toouré mèhsous*, a. عیاناً *'èyanèn*, pr. t. *'ayanèn*; — manifestement, évidemment, آشکارا *âchkara*, بطور نمایان *bè-toouré nèmayan*, a. ظاهراً *zahèrèn*, pr. t. *zahirèn*, واضحاً *vazèhèn*, pr. t. *vazihèn.*

Visière, s. f., آفتابگردان کلاه *âftab-guèrdané koulah*, آفتابگیر *âftab-guir*; — (familier) la vue, دیده *didè*, چشم *tchèchm*, a. بصر *bècèr*; — visière trouble, چشم تار *tchèchmé tar*; — au fig. il a la visière courte, il a peu de sagacité, عقلش کم است *'èql-èch kèm-èst*, عقل درستی ندارد *'èqlé drousti nè-darèd*; — petit bouton au bout d'une arme à feu pour viser, دید تفنگ *didé toufèng*.

Vision, s. f. action de voir, بینائی *binayi*, a. نظر *nèzèr*, pr. t. *nazar*; — terme de théologie, مشاهدهٔ خدا *mouchahèdèyé khouda*, a. طلعة الوجه الله *tèl'èt-oul-vèdjh-oullah*, pr. t. *tal'at-ul-vèdjh-ullah*; — révélation faite aux prophètes, a. وحی *vèhi*, pr. t. *vahi*; — chimère, image vaine, a. خیال *khial*, pr. t. *khayal*, pl. خیالات *khialat*, pr. t. *khayalat*, خیال باطل *khialé batèl*, pr. t. *khayali batil*, pl. خیالات باطله *khialaté batèlè*, pr. t. *khayalati batilè*.

Visionnaire, adj. et s. des 2 g., a. مجذوب *mèdjzoûb*, pl. مجذوبین *mèdjzoubïn*; — au fig. qui a des idées folles, گرفتار خیلات باطله *guèrèftaré khialaté batèlè*, دیوانه *divanè*.

Visir, s. m., a. وزیر *vèzir*, pl. وزرا *vouzèra*, pr. t. *vuzèra*, V. Vizir.

Visitation, s. f., روز زیارت حضرت مریم *rouzé ziarèté hèzrèté mèrièm*.

Visite, s. f., دیدن *didèn*, a. زیارت *ziarèt*, pl. زیارات *ziarat*; — visite officielle, دیدن رسمی *didèné rèsmi*, a. زیارت رسمیّه *ziarèté rèsmiyè*, pr. t. *ziarèti rèsmiyè*; —

faire une visite, دیدن کردن *didèn kèrdèn*; — rendre une visite qu'on a reçue, باز دید کردن *baz-did kèrdèn*, باز دید رفتن *baz did rèftèn*; — recevoir des visites, مهمان پذیرائی کردن *mèhman-pèzirayi kèrdèn*; — j'ai beaucoup de visites, خیلی مهمان دارم *khèili mèhman darèm*; — perquisition, recherche, جستجو *djoustè-djou*, پژوهش *pèjouhèch*, a. تفتیش *teftich*, کشف *kèchf*, تفحص *tèfèhho .s.*

Visiter, v. a. aller voir quelqu'un, دیدن کردن *didèn kèrdèn*, بدیدن رفتن *bè-didèn rèftèn*; — faire un examen وارسی کردن *va-rèci kèrdèn*, رسیدن *rècidèn*; — visiter un malade, عیادت مریض کردن *'èyadèté mèriz kèrdèn*; — ou simplement, عیادت کردن *'èyadèt kèrdèn*.

Visiteur, s. m., پژوهنده *pèjouhèndè*, تفحص کننده *tèfèhhous-kounèndè*, a. مفتش *moufèttèch*, pr. t. *mufèttich*; — celui qui est en visite, qui passe son temps à en faire, زیاد دیدن کننده *ziad didèn-kounèndè*.

Vison-visu, locut. adv. fam., رو برو *rou-bè-rou*.

Visqueux, euse, adj. V. Gluant.

Visser, v. a., پیچ زدن *pitch zèdèn*, با پیچ محکم کردن *ba pitch meuhkèm kèrdèn*.

Visuel, le, adj., متعلق بدیده *moutè'èllèq bè-didè*, منسوب بچشم *mènsoubé bè-tchèchm*, a. بصری *bècèri*.

Vital, e, adj. qui appartient à la vie, متعلق بزندگی *moutè'èllèq bè-zèndègui*, a. حیوانی *hèivani*, pr. t. *haïvani*; — qui sert à conserver la vie, a. ممد حیات

moumèddé hèyat, pr. t. *mumiddi hayat*; — principe vital, مايۀ زندگى *mayèyé zèndègui*.

Vitalité, s. f., زنده بودن *zèndè boudèn*, زيست *zist*, a. حيات *hèyat*, pr. t. *hayat*.

Vite, adj. des 2 g., تيز پاى *tiz-paï*, سبك پاى *sèbouk-paï*, تيز دو *tiz-doou*, باد پاى *bud-paï*, باد پيما *bad-pèima*, a. سريع السير *sèri'-ous-sèir*.

Vite, adv., زود *zoud*, تند *tound*, جلد *djèld*, بشتاب *bè-chètab*, a. سريعا *sèri'èn*; — aller vite, زود رفتن *zoud rèftèn*. تند رفتن *tound rèftèn*.

Vitement, adv. fam., بزودى *bè-zoudi*, با سرعت *ba sour'èt*, شتابان *chètaban*, a سريعا *sèrièn*.

Vitesse, s. f., زودى *zoudi*, تندى *toundi*, چابكى *tchabouki*, شتاب *chètab*, a. سرعت *sour'èt*, pr. t. *sur'at*; — agir avec vitesse, تند حركت كردن *tound hèrèkèt kèrdèn*; — avec la plus grande vitesse, a. در كمال سرعت *dèr kèmalé sour'èt*.

Vitrage, s. m., شيشههاى پنجره *chichè-haï pèndjèrè*.

Vitraux, s. m. pl. جامهاى بزرگ پنجرۀ كليسا *djam-haï bouzourgué pèndjèrèyé kliça*.

Vitre, s. f., شيشۀ پنجره *chichèyé pèndjèrè*, جام پنجره *djamé pèndjèrè*.

Vitrer, v. a., شيشه انداختن *chichè èndakhtèn*, گذاشتن *gouzachtèn*; — vitrer une fenêtre, به پنجره شيشه انداختن *bè-pèndjèrè chichè èndakhtèn*.

Vitrerie, s. f., fabrication de vitres, شيشهگرى *chichèguèri*; — commerce de vitres, شيشه فروشى *chichè-fourouchi*, جام فروشى *djam-fourouchi*.

Vitrescible, adj. des 2 g., V. **Vitrifiable**.

Vitreux, euse, adj., شیشه مانند *chichè-manènd*, شیشه وار *chichè-var*, شیشه گونه *chichè-gounè*.

Vitrier, s. m., جامساز *djam-saz*, شیشه گر *chichè-guèr*, a. زجّاج *zèddjadj*.

Vitrifiable, adj. des 2 g., قابل شیشه شدن *qabèlé chichè choudèn*, قابل منقلب شدن به شیشه *qabèlé mounqèlèb choudèné bè-chichè*.

Vitrification, s. f., منقلب شدن بشیشه *mounqèlèb choudèné bè-chichè*, شیشه شدن *chichè choudèn*, a. تزجّج *tèzèddjoudj*.

Vitrifier, v. a., بشیشه گردانیدن *bè-chichè guèrdanidèn*, به شیشه منقلب کردن *bè-chichè mounqèlèb kèrdèn*, به شیشه استحاله کردن *bè-chichè èstèhalè kèrdèn*; — se vitrifier, شیشه شدن *chichè choudèn*, بشیشه منقلب شدن *bè-chichè mounqèlèb choudèn*; — vitrifié, e, شیشه شده *chichè-choudè*.

Vitriol, s. m. couperose, زاگ *zag*, زاگ سیاه *zagué siah*; a. زاج *zadj*, pl. زاجات *zadjat*.

Vitriolé, e, adj., بزاج آمیخته *bè-zadj âmikhtè*, a. زاجی *zadji*; — eau vitriolée, آب بزاج آمیخته *âbé bè-zadj âmikhtè*.

Vitriolique, adj. des 2 g., a. زاجی *zadji*.

Vivace, adj. des 2 g., دراز عمر *dèraz'-eumr*, a. طویل العمر *tèvil-oul-'eumr*; — en parlant des plantes, qui durent longtemps, با دوام *ba dèvam*.

Vivacité, s. f., جلدی *djèldi*, چستی *tchousti*, چابکی *tchabouki*, a. جولان الطبع *djèvèlan-out-tèb'*, pr. t. *djè-*

vèlan-ut-tab'; — de l'esprit, تيزى عقل *tizii 'èql*; — ardeur, گرميّت *guèrmiyèt*, a. حدّت *hèddèt*, pr. t. *hiddèt*, شدّت *chèddèt*, pr. t. *chiddèt*; — dans la vivacité du discours, حين گرميّت صحبت *hiné guèrmiyèté seuhbèt.*

Vivandier, ère, s., چيز فروش در اوردو *tchiz-fourouch dèr ourdou.*

Vivant, e, adj., زنده *zèndè*, جاندار *djan-dar*, a. ذوى الحياة *zouï-oul-hèyat*, pr. t. *zèvi-ul-hayat*, حيّ *hèï*, pr. t. *haï*; — de son vivant, وقتيكه زنده بود *vèqti-ké zèndè boud*, در حياتش *dèr hèyat-èch*; — s. les vivants, زندهها *zèndè-ha*; — un bon vivant, مرد خوش طبع *mèrdé khoch-tèb'*, a. اهل ذوق *èhlé zoouq*, pr. t. *èhli zèvq.*

Vivat, s. m. interjection, زنده بادا *zèndè bada*, آبرون *âbroun*, a. حياك اللّه *hèyak-oullah.*

Vivement, adv., تند *tound*, سخت *sèkht*, بشدّت *bè-chèddèt*, a. قويًّا *qèviyèn*, pr. t. *qaviyèn*, شديدًا *chèdidèn*, اكيدًا *èkidèn.*

Vivier, s. m., حوض جهت نگاهداشتن ماهى *hoouzé djèhèté nègah-dachtèné mahi.*

Vivifiant, e, adj., جان بخشا *djan-bèkhcha*, جان دهنده *djan-dèhèndè*, زنده كننده *zèndè-kounèndè.*

Vivification, s. f., حياة بخشى *hèyat-bèkhchi*, a. احيا *èhya*, pr. t. *ihya.*

Vivifier, v. a., زنده كردن *zèndè kèrdèn*, روح بخشيدن *rouh bèkhchidèn*, احيا كردن *èhya kèrdèn.*

Vivoter, v. n., بمضايقه گذران كردن *bè-mouzaïqè gouzè-*

ran kèrdèn, بعسرت گذران کردن *bè-'ousrèt gouzèran kèrdèn*, بـه تـنـگـی گذران کـردن *bè-tèngui gouzèran kèrdèn.*

Vivre, v. n., زندگی کردن *zèndègui kèrdèn*, زندگانی کردن *zèndègani kèrdèn*, زیست کردن *zizt kèrdèn*, زیستن *zistèn*, عمر کردن *'eumr kèrdèn*, عمر بسر بردن *'eumr bè-sèr bourdèn*; — vivre, soutenir sa vie par les aliments, گذران کردن *gouzèran kèrdèn*, گذرانیدن *gouzèranidèn*; — vivre avec économie, باداره گذران کردن *bè-èdarè gouzèran kèrdèn*; — vivre en ville, در شـهـر مقیم بودن *dèr chèhr mouqim boudèn*, در شـهـر نشستن *dèr chèhr nèchèstèn*, در شهر عـمـر بسر بـردن *dèr chèhr 'eumr bè-sèr bourdèn.*

Vivre, s. m. nourriture, خوردنی *khourdèni*, خوراك *khourak*, a. قـوت *qout*, ذخـیـره *zèkhirè*; — vivres, au pl. provisions de bouche, توشه *touchè*, a. ذخیره *zèkhirè*, pr. t. *zakhirè*, pl. ذخایر *zèkhayèr*, pr. t. *zakhaïr*, رزق *rèzq*, pr. t. *rizq*, pl. ارزاق *èrzaq.*

Vizir s. m., a. وزیـر *vèzir*, pl. وزرا *vouzèra*, pr. t. *vuzèra*; — le Grand-Vizir, a. صـدر اعـظـم *sèdré-è'èzèm*, pr. t. *sadri-a'zam.*

Viziriat, s. m., a. وزارت *vèzarèt*, Grand-Viziriat, صـدارت عـظـمـی *sèdarèté 'ouzma*, pr. t. *sadarèti 'uzma*, وزارت عظمی *vèzarèté 'ouzma*, pr. t. *vèzarèti 'uzma.*

Vocabulaire, s. m., a. لـغـت مـخـتـصـر *loughèté moukhtècèr.*

Vocabuliste, s. m., لغت مختصر نـویس *loughèté moukhtècèr nèvis.*

Vocal, e, adj., آوازی *âvazi*, a. صوتی *soouti*, pr. t. *savti*; — musique vocale, موسیقی آوازی *mouciqiï âvazi*, a. موسیقی بالصوت *mouciqi bès-soout*, pr. t. *mouciqi bis-savt*.

Vocatif, s. m. terme de gram., a. ندا *nèda*, pr. t. *nida*, حرف ندا *hèrfé nèda*, pr. t. *harfi nida*.

Vocation, s. f. mouvement intérieur par lequel Dieu appelle une personne à quelque genre de vie, a. ارشاد الهی *èrchadé èlahi*, pr. t. *irchadi ilahi*; — inclination pour un état, a. میل طبیعی *mèilé tèbi'i*, pr. t. *mèili tabi'i*.

Vociférération, s. f., داد و فریاد *dad-ou-fèriad*, فغان *fèghan*, a. صیاحات *sèihat*, pr. t. *saïhat*.

Vociférer, v. n., داد و فریاد کردن *dad-ou-fèriad kèrdèn*, فغان کردن *fèghan kèrdèn*.

Vœu, s. m. promesse faite à Dieu, offrande, a. نذر *nèzr*, pl. نذور *nouzour*; — rompre son vœu, le violer, نقض نذر کردن *nèqzé nèzr kèrdèn*; — souhait, a. دعا *do'â*, pr. t. *dou'â*, pl. ادعیه *èd'iyè*; — faire des vœux, دعا کردن *do'â kèrdèn*; — vœux désirs, خواهش *khahèch*, دلخواهی *dèl-khahi*, a. مرادات *mouradat*, مقصود *mèqsoud*, pr. t. *maqsoud*; — exaucer, remplir les vœux de quelqu'un, خواهش کسی را بجا آوردن *khahèché kèci-ra bè-dja âvourdèn*, مقصود کسی را بجا اوردن *mèqsoudé kèci-ra bè-dja âvourdèn*.

Vogue, s. f. crédit, réputation, a. رواج *rèvadj*, شهرت *cheuhrèt*, اشتهار *èchtèhar*, pr. t. *ichtihar*, اعتبار *è'tèbar*, pr. t. *i'tibar*; — il, ou elle est en vogue,

رواج دارد *rèvadj darèd,* شـــهـــرت دارد *cheuhrèt darèd.*

Voguer, v. n. être poussé sur l'eau à force de rames, پیش رفتن زورق بزور پارو *pich rèftèné zoourèq bè-zouré parou;* — ramer, پـــارو کـشـیـدن *parou kèchidèn,* به روی آب روان شدن کشیدن *fèh kèchidèn;* — naviguer, روی آب روان شدن *rouï âb rèvan choudèn,* روی دریا گردش کردن *rouï dèria guèrdèch kèrdèn.*

Vogueur, s. m. (devenu vieux) V. **Rameur.**

Voici, prép., ایــنـــك *inèk;* — le voici qui vient, ایــنـك میآیـد *inèk mi-âyèd.*

Voie, s. f., جاده *djadè,* راه *rah,* a. طـریـق *tèriq,* pr. t. *tariq,* pl. طرق *tourouq,* جادّه *djaddè,* pl. جـوادّ *djèvadd;* — aller par la voie de terre, از راه خشکی رفتن *èz rahé khochki rèftèn;* — par la voie de mer, از راه آب رفـتـن *èz rahé âb rèftèn,* از راه دریا رفتن *èz rahé dèria rèftèn;* — voie-lactée, V. **Lacté;** — mettre sur la voie, راه نـمـائـی کـردن *rah-nèmayi kèrdèn;* — au fig. moyen dont on se sert, a. وسیله *vècilè,* pl. وسـایـل *vèçayèl,* pr. t. *vèçaïl,* واسطه *vacètè,* pr. t. *vacita,* pl. وسایط *vèçayèt,* pr. t. *vèçaït.*

Voilà, prép., این است *in-èst,* اینك *inèk.*

Voile, s. m. pièce d'étoffe pour couvrir quelque chose, رو پـوش *rou-pouch,* پـــرده *pèrdè,* a. خـدر *khèdr,* pr. t. *khidr,* pl. خـدور *khoudour;* — voile dont les femmes se couvrent le visage, رو بنده *rou-bèndè,* a. نقاب *nèqab,* pr. t. *niqab,* بـــرقـــع *bourqè',* pr. t. *burqa';* — voile de visage que portent les femmes, سر پوشه *sèr-pouchè,* سروز *sèr-vèz,* روبـوسه *roubroucè,* a. مقـنـعـه *mèqnè'è,* pr. t.

miqna'a, مقنعة *mèqnè'èt*, pr. t. *miqna'at*; — prétexte, بهانه *bèhanè*.

Voile, s. f., بادبان کشتی *bad-bané kèchti*, بادبان *bad-ban*, a. شراع *chèra'*, pr. t. *chira'*, pl. اشرعة *èchèr'èt*, pr. t. *èchir'at*; — mettre à la voile, بادبانگشای عزیمت شدن *bad-ban-gouchaï 'èzimèt choudèn*.

Voiler, v. a. couvrir d'un voile, رو پوشیدن *rou pouchidèn*, رو پوش انداختن *rou-pouch èndakhtèn*, ستر کردن *sètr kèrdèn*, پوشیدن *pouchidèn*; — au fig. cacher, déguiser, نهان داشتن *nèhan dachtèn*, زیر پرده داشتن *ziré pèrdè dachtèn*, ستر کردن *sètr kèrdèn*, کتمان کردن *kètman kèrdèn*; — se voiler, رو گرفتن *rou guèrèftèn*; — voilé, e, رو گرفته *rou-guèrèftè*, رو پوشیده *rou-pouchidè*.

Voilerie, s. f., محل بادباندوزی *mèhèllé bad-ban-douzi*.

Voilier, s. m. qui racommode les voiles, بادباندوز *bad-ban-douz*; — bon voilier, bâtiment qui va vite, کشتی تیز رو *kèchtiï tiz-roou*, کشتی تیز سیر *kèchtiï tiz-sèir*; — mauvais voilier, کشتی کند رو *kèchtiï kound-roou*.

Voilure, s. f., بادبانهای کشتی *bad-ban-haï kèchti*; — fabrication de voiles, بادبانبافی *bad-ban-bafi*; — art de placer les voiles, فنّ بادبانکشی *fènné bad-ban-kèchi*.

Voir, v. a., دیدن *didèn*, مشاهده کردن *mouchahèdè kèrdèn*, رؤیت کردن *rou'ouyèt kèrdèn*; — voir de loin, (au propre) از دور دیدن *èz dour didèn*; — au fig. être prévoyant, بصیر بودن *bècir boudèn*, ذکی بودن *zèki boudèn*; — avoir vue sur, donner sur, مشرف بودن *mouchrèf boudèn*; — cette maison voit sur le jardin,

این خانه بباغ مشرف است *ïn khanè bè-bagh mouchrèf-èst*; — voir d'un bon œil, بنظر التفات نگاه کردن *bè-nèzèré èltèfat nègah kèrdèn*, التفات داشتن *èltèfat dachtèn*; — c'est une chose à voir, چیزیست دیدنی *tchizist didèni*; — voir, s'informer, جویا شدن *djouya choudèn*, خبر گرفتن *khèbèr guèrèftèn*; — vu, e, دیده شده *didè-choudè*, a. منظور *mènzour*, pr. t. *manzour*; — vu que, زیرا *zira*, زیرا که *zira-ké*, جهت اینکه *djèhèté ïn-ké*; — au vu et au su de tout le monde, در حضور جمیع مردم *dèr houzouré djèmi'é mèrdoum*, a. علی ملا الناس *'èla mèla'-oun-nas*, pr. t. *'ala mèla'-un-nas*.

Voire, adv., a. حتّی *hètta*, pr. t. *hatta*.

Voierie, s. f. lieu où l'on porte les immondices, شلته *chèltè*, a. مزبله *mèzbèlè*, pr. t. *mèzbulè*.

Voisin, ine, adj., نزدیك *nèzdik*, همسایه *hèm-sayè*; — la maison voisine, خانهٔ همسایه *khanèyé hèm-sayè*.

Voisin, ine, s., همسایه *hèm-sayè*, pl. همسایگان *hèm-sayègan*, a. جار *djar*, pl. جیران *djèiran*, pr. t. *djiran*.

Voisinage, s. m. les voisins, همسایه‌ها *hèm-sayè-ha*, همسایگان *hèm-sayègan*; — proximité, نزدیکی *nèzdiki*, a. قرب *qourb*, قربیّت *qourbiyèt*, مجاورة *moudjavèrèt*, pr. t. *mudjavirèt*, جوار *djèvar*, pr. t. *djivar*.

Voisiner, v. n., با همسایگان آمیزش کردن *ba hèm-sayègan âmizèch kèrdèn*, با همسایگان معاشرت کردن *ba hèm-sayègan mou'âchèrèt kèrdèn*.

Voiture, s. f. qui sert à transporter des marchandises, گردونه *guèrdounè*, عرّادهٔ بارکش *'èrradèyé bar-kèch*; —

qui sert à transporter des personnes, كالسكه *kalèskè*, (tiré du russe), — p. t. عرابه *'èrabè*, pr. t. *'araba*, a. عجلة *èdjlèt*, pr. t. *'idjlèt*, pl. اعجال *è'èdjal*, pr. t. *a'djal*.

Voiturer, v. a., با عرابه حمل و نقل كردن *ba 'èrabè hèml-ou-nèql kèrdèn*, با كالسكه از جاى بجاى بردن *ba kalèskè èz djaï bè-djaï bourdèn*.

Voiturier, s. m., عرابه كش *'èrabè-kèch*, كالسكه چى *kalèskètchi*, a. عرابه جى *'èrabèdji*, pr. t. *'arabadji*.

Voiturin, s. m. V. **Voiturier**.

Voix, s. f., آواز *âvaz*, a. صدا *sèda*, pr. t. *sada*, صوت *soout*, pr. t. *savt*, pl. اصوات *èssat*; — une belle voix, آواز خوب *âvazé khoub*, آواز خوش *âvazé khoch*; — de vive voix, زبانى *zèbani*, a. شفاها *chèfahèn*, pr. t. *chifahèn*, لسانا *lèçanèn*, pr. t. *liçanèn*; — parler à haute voix, بلند حرفزدن *boulènd hèrf-zèdèn*; — suffrage, opinion, a. رأى *rè'i*, pl. آرا *âra*; — donner sa voix, رأى خودرا گفتن *rè'i khoud-ra goftèn*; — la voix du peuple est la voix de Dieu, a. لسان الخلق لسان الحق *lèçan-oul-khèlq lèçan-oul-hèqq*, pr. t. *liçan-ul-khalq liçan-ul-haqq*.

Vol, s. m. mouvement de l'oiseau qui se soutient dans l'air, پريدن *pèridèn*, پرواز *pèrvaz*, a. طيران *tèïran*, pr. t. *taïran*.

Vol, s. m. action de celui qui dérobe, دزدى *douzdi*, a. سرقت *sèrqèt*, pr. t. *sirqat*; — vol de grand chemin, رهزنى *rèh-zèni*.

Volable, adj. des 2 g., دزديدنى *douzdidèni*, دزديدنش

ممكن السرقت *douzdidèn-èch-moumkèn*, a. ممكن السرقت *moumkèn-ous-sèrqèt*, pr. t. *mumkïn-us-sirqat.*

Volage, adj. des 2 g., ده دله *dèh-dèlè*, بی استقامت مزاج *bi èstèqamèté mèzadj*, a. هوائی *hèvayi*, pr. t. *havayi*, عدیم التمکین *'èdim-out-tèmkïn.*

Volaille, s. f., مرغان خانگی *mourghané khanègui*, ماکیان خانگی *maguiané khanègui.*

Volant, e, adj., پرنده *pèrèndè*, پرآور *pèr-âvèr*, a. طایر *taïr*, طیّار *tèiyar*, pr. t. *taïyar*; — pont-volant, تخته پل *tèkhtè-poul.*

Volatil, e, adj., در هوا مستحیل شونده *dèr hèva moustèhil chèvèndè*, بهوا متصاعد شونده *bè hèva moutèça'èd-chèvèndè.*

Volatile, s. m. qui vole, V. **Volant.**

Volatilisation, s. f., بخار شدن *boukhar choudèn*, در هوا مستحیل شدن *dèr hèva moustèhil choudèn*, متصاعد شدن بهوا *moutèça'èd choudèné bè-hèva*, a. تصعید *tès'id*, pr. t. *tas'id.*

Volatiliser, v. a., در هوا مستحیل کردن *dèr hèva moustèhil kèrdèn*, منقلب به بخار کردن *mounqèlèb bè-boukhar kèrdèn*, به بخار استحاله کردن *bè-boukhar èstèhalè kèrdèn*; — se volatiliser, بخار شدن *boukhar choudèn*, در هوا مستحیل شدن *dèr hèva moustèhil choudèn*, بهوا پریدن *bè-hèva pèridèn*; — volatilisé, e, بهوا پریده *bè-hèva pèridè*, در هوا مستحیل شده *dèr hèva moustèhil-choudè*, a. مستحیل الی البخار *moustèhil èlal-boukhar*, pr. t. *moustahil ilal-boukhar.*

Volatilité, s. f., قابلیّت بخار شدن *qabèliyèté boukhar choudèn.*

Volcan, s. m., کوه آتشفشان *kouhé âtèch-fèchan*, a. طور النار *tour-oun-nar*, جبل النار *djèbèl-oun-nar*; — au fig. imagination vive, آتش پاره *âtèch-parè*, آتش مزاج *âtèch-mèzadj*, pr. t. *âtèch-mizadj.*

Volcanique, adj. des 2 g. qui appartient aux volcans, منسوب بکوه آتشفشان *mènsoub bè-kouhé âtèch-fèchan*; — des produits volcaniques, اجزای کوه آتشفشان *èdjzaï kouhé âtèch-fèchan*, a. اجزاء جبال ناریّه *èdjza'é djèbalé nariyè*, pr. t. *èdjzaï djèbali nariyè.*

Volée, s. f. vol d'un oiseau, پرواز *pèrvaz*, a. طیر *tèir*, طیران *tèiran*; — dès la première volée, در پرواز اوّل *dèr pèrvazé èvvèl*; — bande d'oiseaux, گروه *guèrouh*, گلّه *guèllè*, جغاله *djèghalè*, a. سرب *sèrb*, pr. t. *sirb*, pl. اسراب *èsrab*; — une volée de pigeons, یك گروه کبوتر *yèk guèrouhé kèboutèr*, یك جغالهٔ کبوتر *yèk djèghalèyé kèboutèr*; — rang, پایه *payè*, a. رتبه *routbè*, pr. t. *rutbè*; — une personne de haute volée, شخص بلند پایه *chèkhsé boulènd-payè*; — une volée de coups de bâton, کوتك مضبوطی *keutèké mèzbouti*; — il fait tout à la volée, هرکاری میکند بی اندیشه میکند *hèr kari mi-kounèd bi èndichè mi-kounèd.*

Voler, v. n., پرواز کردن *pèrvaz kèrdèn*, پریدن *pèridèn*, طیران کردن *tèiran kèrdèn.*

Voler, v. a., دزدیدن *douzdidèn*, دزدی کردن *douzdi kèrdèn*, سرقت کردن *sèrqèt kèrdèn*; — voler sur les

grands chemins, رهزنی کردن *rèh-zèni kèrdèn*, قطع طریق کردن *qèt'é tèriq kèrdèn*; — volé, e, دزدیده *douzdidè*, دزدیده شده *douzdidè-choudè*, a. مسروق *mèsrouq*; — au féminin et au pluriel, مسروقه *mèsrouqè*.

Volereau, s. m., دزدك *douzdèk*, دزد کوچک *douzdé koutchèk*.

Volerie, s. f. terme de fauconnerie, t. p. شکار قوش *chèkaré qouch*, شکار با قوش *chèkaré ba qouch*.

Volerie, s. f., دزدی *douzdi*, a. سرقت *sèrqèt*, pr. t. *sirqat*.

Volet, s. m., درواچه *dèrvatchè*, لنگهٔ پنجره *lènguèyé pèndjèrè*; — pigeonnier, کبوتر خانه *kèboutèr-khanè*.

Voleter, v. n., جسته جسته پریدن *djèstè-djèstè pèridèn*.

Voleur, euse, s., دزد *douzd*, a. سارق *sarèq*, pr. t. *sariq*, pl. سرّاق *sèrraq*; — voleuse, a. سارقه *sarèqè*; — voleur de grand chemin, رهزن *rèh-zèn*, a. قاطع الطریق *qatè'-out-tèriq*, pr. t. *qati'-ut-tariq*, pl. قطّاع الطریق *goutta'-out-tèriq*, pr. t. *goutta'-ut-tariq*.

Volière, s. f., پرنده خانه *pèrèndè-khanè*, قفس مرغان *qèfècé mourghan*, کوفجان *koufdjan*.

Volige, s. f., تختهٔ نازك *tèkhtèyé nazèk*.

Volition, s. f., a. جزم الاراده *djèzm-oul-èradè*, pr. t. *djèzm-ul-iradè*.

Volontaire, adj. des 2 g., a. اختیاری *èkhtiari*, pr. t. *ikhtiari*, اختیاریه *èkhtiariyè*, pr. t. *ikhtiariyè*; — mouvement volontaire, a. حرکت اختیاریه *hèrèkèté èkhtiariyè*, pr. t. *harèkèti ikhtiariyè*; — s. un volontaire, دوطلب *doou-tèlèb*, سرباز دو طلب *sèr-bazé doou-tèlèb*.

Volontairement, adv., دلخواه *dèl-khah*, باختیار *bè-èkh-tiar*, باحسن اختیار *bè-heusné èkhtiar*, باختیار خود *bè-èkhtiaré khoud.*

Volonté, s. f. faculté par laquelle on veut, a. قوّة ارادة *qouvvèté èradèt*, pr. t. *qouvvèti iradèt*, قوّة اراده *qouv-vèyé èradè*, pr. t. *qouvvèï iradè*, مشيت *mèchiyèt*; — la Volonté Éternelle, celle de Dieu, a. مشيّت ازليّه *mèchiyèté èzèliyè*, pr. t. *mèchiyèti èzèliyè*; — acte de volonté, a. ارادت *èradèt*, pr. t. *iradèt*, اراده *èradè*, pr. t. *iradè*; — ce qu'on veut qui soit fait, خواهش *khahèch*, دلخواهی *dèl-khahi*, دلخواه *dèl-khah*, خاطر خواه *khatèr-khah*, pr. t. *khatir-khah*, a. مراد *mourad*, pr. t. *murad*, مقصود *mèqsoud*, pr. t. *maqsoud*, مطلوب *mètloub*, pr. t. *matloub*, pl. مطلوبات *mètloubat*, pr. t. *matloubat*, مرام *mèram*; — bonne volonté, a. حسن نيّت *heusné niyèt*, pr. t. *husni niyèt*; — à volonté, loc. adv. quand on veut, هر وقت بخواهد *hèr vèqt bè-khahèd*, pl. هر وقت بخواهند *hèr vèqt bè-kha-hènd.*

Volontiers, adv., از روی میل *èz rouï mèil*, برغبت *bè-règh-bèt*, از روی دل *èz rouï dèl*, از روی صفای دل *èz rouï sèfaï dèl*; — il fait cela volontiers, این کاررا از روی میل میکند *ïn kar-ra èz rouï mèil mi-kounèd*; — volontiers, dans le sens de: je le ferai avec plaisir, بچشم *bè-tchèchm*, چشم *tchèchm*, a. بالرأس والعين *bèr-rè'ès-vèl-'èin*, pr. t. *bir-ras-vèl-'aïn.*

Volte, s. f., چرخاندن اسب *tchèrkhandèné èsp*, باجولان آوردن اسب *bè-djèvèlan âvourdèné èsp.*

Volte-face, s. f. faire volte-face, بطرف دشمن رو گردان شدن *bè-tèrèfé douchmèn rou-guèrdan choudèn.*

Voltigement, s. m., پرواز *pèrvaz*, a. هومان *hoouman*, pr. t. *havman*; — le voltigement d'un papillon, پرواز پروانه *pèrvazé pèrvanè*, این طرف و آن طرف پرواز کردن پروانه *ïn tèrèf-ou-ân tèrèf pèrvaz kèrdèné pèrvanè.*

Voltiger, v. n., بهر سو پرواز کردن *bè-hèr sou pèrvaz kèrdèn*; — en parlant d'un étendard qui voltige au vent, حرکت کردن *hèrèkèt kèrdèn*, اهتزاز کردن *èhtèzaz kèrdèn*; — courir à cheval ça et là, اسب را بهر سو تاختن *èsp-ra bè-hèr sou takhtèn*; — faire des tours de force sur une corde tendue, رسن بازی کردن *rècèn-bazi kèrdèn.*

Voltigeur, s. m., رسنباز *rècèn-baz.*

Volubilis, s. m., گل نیلوفر *goulé niloufèr*, a. نیلوفر *niloufèr.*

Volubilité, s. f. facilité de se mouvoir ou d'être mû dans un mouvement de rotation, سهولت چرخیدن *souhoulèté tchèrkhidèn*, تندی چرخ *toundiï tchèrkh*, a. سرعت حرکت *sour'èté hèrèkèt*, pr. t. *sur'ati harèkièt*; — au fig. articulation nette et rapide, ترزبانی *tèrzèbani*, سلاست زبان *sèlacèté zèban*, a. سلاسة اللسان *sèlacèt-oul-lèçan*, pr. t. *sèlacèt-ul-liçan.*

Volume, s. m., بزرگی *bouzourgui*, a. حجم *hèdjm*, pr. t. *hadjam*, ضخامت *zèkhamèt*, pr. t. *zakhamèt*, جسامت *djèçamèt*; — d'un grand volume et d'un petit poids, a. کثیر الحجم و خفیف الوزن *kècir-oul-hèdjm vè khèfif-oul-vèzn*, pr. t. *kècir-ul-hadjam vè khafif-ul-vèzn*;

— livre, a. جلد *djèld*, pr. t. *djild*, pl. جلود *djèloud*, pr. t. *djuloud*.

Volumineux, euse, adj., بزرگ *bouzourg*, a. كبير الحجم *kèbir-oul-hèdjm*, pr. t. *kèbir-ul-hadjam*, ضخيم *zèkhim*, pr. t. *zakhim*, جسيم *djècim*.

Volupté, s. f., a. لذت *lèzzèt*, حظ *hèzz*, pr. t. *hazz*, ذوق *zoouq*, pr. t. *zèvq*; — plaisir des sens, a. شهوت *chèhvèt*, pl. شهوات *chèhvat*.

Voluptueusement, adv., با لذت *ba lèzzèt*, بذوق *bè-zoouq*; — en parlant des sens, از روی شهوت *èz rouï chèhvèt*.

Voluptueux, euse, adj., شهوت پرست *chèhvèt-pèrèst*.

Volvulus, s. m. douleur des intestins, قولنج التوائی *qoulèndjé èltèvayi*, a. قولنج الامعا *qoulèndj-ul-èm'â*.

Vomer, s. m. terme d'anat., استخوان وسط بینی *èstoukhané vècèté bini*, a. قصبة الانف *qèsbèt-oul-ounf*, pr. t. *qasbat-ul-unf*.

Vomique, s. f. amas de pus dans les viscères, آماس شش *âmacé chouch*, ورم شش *vèrèmé chouch*, a. ورم فی الريه *vèrèm fir-riè*.

Vomique, adj. noix vomique, كچوله *koutchoulè*, اذاراقی *èzaraqi*, dans le Mazandaran: كلاج دارو *kèladj-darou*, a. خانق الكلب *khanèq-oul-kèlb*, pr. t. *khaniq-ul-kèlb*, قاتل الكلب *qatèl-oul-kèlb*, pr. t. *qatil-ul-kèlb*.

Vomir, v. a., قی كردن *qèi kèrdèn*, استفراغ كردن *èstèfragh kèrdèn*, هراش كردن *hèrach kèrdèn*.

Vomissement, s. m., هراش *hèrach*, a. قی *qèi*, pr. t. *qaï*, استفراغ *èstèfragh*, pr. t. *istifragh*.

Vomitif, ive, adj., قی آورنده *qèi-âvèrèndè*, a. مقيئ *mou-*

qèiyi, pr. t. *mouqaïyi*; — s., دوای قـــی *dèvaï qèi*, a. مقیّئ *mouqèiyi*, pr. t. *mouqaïyi*.

VORACE, adj. des 2 g., بسیار خوار *bèciar-khar*, بسیار خور *bèciar-khour*, حـریـص در خوراك *hèris dèr khourak*, a. اکول *èkoul*, pr. t. *èkioul*.

VORACITÉ, s. f., حـــرص در خـــوراك *hèrs dèr khourak*, a. نهامت *nèhamèt*, شره *chèrè*.

VOTANT, s. m., رای دهنده *rè'i-dèhèndè*.

VOTATION, s. f. action de voter, V. VOTER.

VOTER, v. n., رأی خودرا اظهار داشتن *rè'i khoud-ra èzhar dachtèn*, رأی خودرا گفتن *rè'i khoud-ra goftèn*.

VOTIF, IVE, adj., متعلّق بنذر *moutè'èllèq bè-nèzr*, a. نذری *nèzri*.

VOTRE, adj. possessif des 2 g., خـودتـان *khoudètan*, شما *chouma*; — votre livre, کـتـاب شـمـا *kètabé chouma*, کتاب خودتان *kètabé khoudètan*; — le vôtre, مال شما *malé chouma*, مال خودتان *malé khoudètan*; — les vôtres, مال شما *malé chouma*.

VOUER, v. a. consacrer à Dieu, بـخــدا وقـف کـردن *bè-khouda vèqf kèrdèn*; — promettre par vœu, نذر کردن *nèzr kèrdèn*; — promettre d'une manière particulière, عهد کـردن *'èhd kèrdèn*; — vouer ses services à quelqu'un, بکسی عهد خـدمت کردن *bè-kèci 'èhdé khèdmèt kèrdèn*; — voué, e, voué à Dieu, بخدا وقف شده *bè-khouda vèqf-choudè*; — promis par vœu, نذر شده *nèzr-choudè*, a. منذور *mènzour*; — promis d'une manière particulière, عهد شده *'èhd-choudè*, a. مـعـهـود *mè'èhoud*, pr. t. *ma'houd*.

Vouloir, v. a., خواستن *khastèn*; — je veux partir aujourd'hui, امروز میخواهم بروم *èmrouz mi-khahèm bè-rèvèm*, امروز میخواهم عزیمت کنم *èmrouz mi-khahèm 'èzimèt kounèm*, امروز میخواهم عزیمت بکنم *èmrouz mi-khahèm 'èzimèt be-kounèm*; — ordonner, commander, exiger avec autorité, فرمودن *fèrmoudèn*, حکم کردن *heukm kèrdèn*; — Dieu le veut, خدا میفرماید *khouda mi-fèrmayèd*, حکم خداست *heukmé khoudast*; — désirer, خواهش داشتن *khahèch dachtèn*, آرزو داشتن *ârzou dachtèn*; — Dieu le veuille! خدا بخواهد *khouda be-khahèd*; — vouloir du bien à quelqu'un, خیر کسیرا خواستن *khèiré kèci-ra khastèn*; — que veut dire cela? این یعنی چه *ïn yè'èni tchè*, این چه معنی دارد *ïn tchè mè'èni darèd*.

Vouloir, s. m., خواهش *khahèch*, a. اراده *èradè*, pr. t. *iradè*, مرام *mèram*, pr. t. *maram*.

Vous, pron. person. pl., شما *chouma*.

Voussoir ou **Vousseau**, s. m., سنگ گنبد *sèngué goumbèd*.

Voussure, s. f., خمیدگی گنبد *khèmidèguiï goumbèd*, a. قوسیّت *qoouciyèt*, pr. t. *qavsiyèt*.

Voûte, s. f., گنبد *goumbèd*, طاق *taq*, a. قبّه *qoubbè*, pl. قبب *qoubèb*; — au fig. la voûte du ciel, گنبد ازرق *goumbèdé èzrèq*, گنبد تیز رو *goumbèdé tiz-roou*, گنبد لاجورد *goumbèdé ladjvèrd*, pr. t. *kumbèdi ladjivèrd*, قبّهٔ نیلگون فلك *qoubbèyé nil-gouné fèlèk*, pr. t. *qoubbèï nil-guiouni fèlèk*.

Voûter, v. a., طاق بستن *taq bèstèn*, گنبدی ساختن

goumbèdi sakhten; — se voûter, en parlant des personnes, خمیده پشت شدن *khèmidè-poucht choudèn*, دو لای شدن *dou laï choudèn*; — voûté, e, گنبدی *goumbèdi*, a. مقبّب *mouqèbbèb*; — en parlant des personnes, خمیده پشت *khèmidè-poucht*, دو لای شده *dou laï choudè*.

Voyage, s. m., a. سفر *sèfèr*, pl. اسفار *èsfar*, سیاحت *siahèt*, pr. t. *siahat*; — voyage par mer, سفر دریا *sèfèré dèria*; — bon voyage, je vous souhaite un bon voyage, سفر شما بخیر *sèfèré chouma bè-khèir*; — être en voyage, در سفر بودن *dèr sèfèr boudèn*; — voyage, relation de voyage, سیاحتنامه *siahèt-namè*, pr. t. *siahat-namè*, a. رسالهٔ سیاحت *rèçalèyé siahèt*, pr. t. *riçalèï siahat*; — au fig. voyage de l'autre monde, a. سفر آخرت *sèfèré âkhèrèt*, pr. t. *sèfèri âkhirèt*.

Voyager, v. n., سفر کردن *sèfèr kèrdèn*, سفر رفتن *sèfèr rèftèn*, سیاحت کردن *siahèt kèrdèn*; — voyager par mer, سفر دریا کردن *sèfèré dèria kèrdèn*, از راه دریا رفتن *èz rahé dèria rèftèn*; — par terre, در خشکی سفر کردن *dèr khochki sèfèr kèrdèn*, از راه خشکی رفتن *èz rahé khochki rèftèn*.

Voyageur, euse, s., سیاحت کننده *siahèt-kounèndè*, a. مسافر *mouçafèr*, pr. t. *muçafir*, pl. مسافرین *mouçafèrïn*, pr. t. *muçafirïn*, سیّاح *sèiyah*, pl. سیّاحین *sèiyahïn*, سافر *safèr*, pr. t. *safir*, pl. سفّار *sèffar*, pr. t. *saffar*.

Voyant, e, adj., نمایان *nèmayan*.

Voyelle, s. f., a. pl. اعراب *è'èrab*, pr. t. *i'rab*, حرکه *hèrèkè*, pr. t. *harèkiè*, pl. حرکات *hèrèkat*, pr. t. *harèkiat*.

Voyer, s. m., مباشر راهها *moubachèré rah-ha*, a. ناظر الطرق *nazèr-out-tourouq*, pr. t. *nazir-ut-tourouq*.

Vrai, e, adj., راست *rast*, a. صحيح *sèhih*, pr. t. *sahih*, مقرون بصدق *mèqrouné bè-sèdq*, pr. t. *maqrouni bè-sidq*; — est-ce vrai? آیا راست است *âya rast-èst*; — vrai, réel, a. اصل *èsl*, pr. t. *asl*, *acil*, خالص *khalès*, pr. t. *khalis*; — de l'or vrai, طلای اصل *tèlaï èsl*, اصل طلا *èsl-tèla*; — les vrais amis, دوستان حقیقی *doustané hèqiqi*; — la vraie cause, اصل سببش *èsl sèbèb-èch*.

Vrai, s. m., راستی *rasti*, a. حقّ *hèqq*, pr. t. *haqq*, صحّت *sèhhèt*, pr. t. *sihhat*, حقیقت *hèqiqèt*, pr. t. *haqiqat*, صدق *sèdq*, pr. t. *sidq*; — voilà le vrai, راستیش این است *rastich* ou *rasti-èch ïn-èst*, حقیقتش این است *hèqiqèt-èch ïn-èst*; — à vrai dire...., حقّش این است که *hèqq-èch ïn-èst ké*, a. حقیقت *hèqiqèt*, pr. t. *haqiqat*.

Vraiment, adv., راستی *rasti*, از روی حقیقت *èz rouï hèqiqèt*, a. حقیقةً *hèqiqètèn*, pr. t. *haqiqatèn*, فی الحقیقة *fil-hèqiqèt*, pr. t. *fil-haqiqat*, حقیقت *hèqiqèt*, pr. t. *haqiqat*; — est-ce vraiment comme cela, آیا راستی این طور است *âya rasti ïn toour-èst*, آیا حقیقت این طور است *âya hèqiqèt ïn toour-èst*.

Vraisemblable, adj. des 2 g., راست مانند *rast-manènd*, a. غالب الاحتمال *ghalèb-oul-èhtèmal*, pr. t. *ghalib-ul-ihtimal*, محتمل *mouhtèmèl*, pr. t. *mouhtèmil*.

Vraisemblablement, adv., گویا *gouya*, a. غالباً *ghalèbèn*, pr. t. *qaliba*, ظاهراً *zahèrèn*; — vraisemblable-

ment il viendra aujourd'hui, گويا امروز بيآيد *gouya èmrouz bi-âyèd*, ظاهرا امروز ميآيد *zahèrèn èmrouz mi-âyèd*, ظاهرا امروز خواهد آمد *zahèrèn èmrouz khahèd âmèd.*

Vraisemblance, s. f., راستی مانند *rasti-manènd*, a. احتمال *èhtèmal*, pr. t. *ihtimal*, جواز عقلی *djèvazé 'èqli*, pr. t. *djivazi 'aqli*, احتمال عقلی *èhtèmalé 'èqli*, pr. t. *ihtimali 'aqli.*

Vrille, s. f., مته *mètè*, بهرمه *bèhrèmè*, a. مثقب *mèsqèb*, pr. t. *misqab.*

Vue, s. f. faculté par laquelle on voit, celui des cinq sens par lequel on aperçoit les objets, بينائی *binayi*, a. بصر *bècèr*, قوّهٔ باصره *qouvvèyé bacèrè*, pr. t. *qouvvèti bacirè*, قوّة باصره *qouvvèté bacèrè*, pr. t. *qouvvèti bacirè*; — l'organe de la vue, ديده *didè*, چشم *tchèchm*, a. عين *'èin*, pr. t. *'aïn*, pl. عيون *ouyoun*, نظر *nèzèr*, pr. t. *nazar*; — jeter la vue sur quelque chose, بچيزی چشم افكندن *bè-tchizi tchèchm èfkèndèn*, چيزيرا نگاه كردن *tchizi-ra nègah kèrdèn*; — être perdu de vue, از نظر غايب شدن *èz nèzèr ghayèb choudèn*, نا پديد شدن *na-pèdid choudèn*; — but, objet, projet, a. مرام *mèram*, قصد *qèsd*, pr. t. *qasd*, مقصود *mèqsoud*, pr. t. *maqsoud*, غرض *ghèrèz*, pr. t. *gharèz*, نيّت *niyèt*; — je n'ai point d'autres vues que celle-là, بغير از اين غرضی ندارم *bè-ghèir èz ïn ghèrèzi nèdarèm*; — au fig., a. ملاحظه *moulahèzè*, pr. t. *mulahaza*, pl. ملاحظات *moulahèzat*, pr. t. *mulahazat*, فكر *fèkr*, pr. t. *fikr*, pl. افكار *èfkar*, pr. t. *èfkiar*; — gran-

des vues, a. افكار عاليّه *èfkaré 'âliè*, pr. t. *èfkiari 'âliè*, ملاحظات جليله *moulahèzaté djèlilè*, pr. t. *mulahazati djèlilè*; — vues profondes, ملاحظات عميقه *moulahèzaté 'èmiqè*, pr. t. *mulahazati 'amiqa*; — vues bornées, ملاحظات محدوده *moulahèzaté mèhdoudè*, pr. t. *mulahazati mahdoudè*; — point de vue, نظرگاه *nèzèr-gah*, pr. t. *nazar-guiah*; — longue-vue, lunette d'approche, دور بين *dour-bïn*. pr. t. vulg. *dourbun*.

Vulgaire, s. m., a. خلق *khèlq*, pr. t. *khalq*, عوامّ الناس *'èvamm-oun-nas*, pr. t. *'avamm-un-nas*.

Vulgaire, adj. des 2 g., a. عوامى *'èvami*; — expression vulgaire, عبارت عوامى *'èbarèté 'èvami*.

Vulgairement, adv., عوامانه *èvamanè*, بطور عوام *bè-tooure 'èvam*.

Vulgarité, s. f., a. عواميّت *'èvamiyèt*, pr. t. *'avamiyèt*.

Vulnérable, adj. des 2 g., زخم پذير *zèkhm-pèzir*, قابل زخم خوردن *qabèlé zèkhm khourdèn*, a. ممكن الجرح *moumkèn-oul-djèrh*, pr. t. *mumkïn-ul-djèrh*.

Vulnéraire, adj. des 2 g., نافع زخم *nafè'é zèkhm*, التيام كننده زخم *èltiam-kounèndèyé zèkhm*.

Vulve, s. f., عورت زن *'oourèté zèn*, a. ومـاج *vèmadj*, pr. t. *vimadj*, وماح *vèmah*, pr. t. *vimah*, فرج *fèrdj*.

Vulvite, s. f., a. ورم فرج *vèrèmé fèrdj*, pr. t. *vèrèmi fèrdj*.

X

Xanthium, s. m. plante, a. شربين *chèrbïn*.

Xénélasie, s. f., ممانعت از سكنى اجنبى *moumanè'èt èz souknaï èdjnèbi*.

Xénie, s. f. don, présent, یرمغان *yèrmèghan*, ارمغان *èrmèghan*, a. هدیّه *hèdiyè*, pl. هدایا *hèdaya*.

Xiphias, s. m., t. p. قلجماهی *qlidj-mahi*.

Xiphoïde, adj. des 2 g. qui a la forme d'une épée, سیخ ماننذ *sikh-manènd*; — s. m. terme d'anat. partie inférieure du sternum, a. رهابه *rèhabè*, pr. t. *rahabè*, pl. رهاب *rèhab*, pr. t. *rahab*, لسان الكلب *lèçan-oul-kèlb*, pr. t. *liçan-ul-kèlb*.

Xilon, s. m. arbre, درخت پنبه *dèrèkhté pèmbè*.

Y

Y, adv., آنجا *ân-dja*, pr. t. *ôn-dja*, در آنجا *dèr ân-dja*; — voulez-vous y aller? میخواهید آنجا بروید *mi-khahid ân-dja bè-rèvid*; — y, à cela, بآن *bè-ân*, pr. t. *bè-ôn*; — j'y répondrai, بآن جواب خواهم داد *bè-ân djèvab khahèm dad*; — si c'est une réponse écrite, بآن جواب خواهم نوشت *bè-ân djèvab khahèm nèvècht*.

Yacht, s. m., کشتی کوچك *kèchtiï koutchèk*, کشتی بادبانی و پارو کشی *kèchtiï bad-bani vè parou-kèchi*.

Yalotechnicien, s. m., شیشه گر *chihè-guèr*, a. زجاجی *zèdjadji*, pr. t. *zidjadji*, pl. زجاجیّون *zèdjadjiyoun*, pr. t. *zidjadjiyoun*.

Yalotechnie, s. f., فنّ شیشه گری *fènné chichè-guèri*.

Yatagan, s. m., خنجر *khèndjèr*.

Yèble, s. m. V. **Hièble**.

Yeuse, s. f., درخت بلوط همیشه سبز *dèrèkhté bèlouté hèmichè sèbz*, سندیان *sèndian*.

Yeux, s. m. pl. d'Œil, چشم *tchèchm*, دیده *didè*, دیدگان

didègan, a. عيون *'ouyoun*, pl. de عين *'èin*, pr. t. *'aïn*.

YOLE, s. f., سندل *sèndèl*.

Z

ZAGAIE, s. f. sorte de javelot, جريد *djèrid*; — lancer la zagaie, جريد انداختن *djèrid èndakhtèn*.

ZACHARIE, nom prope, a. زكريا *zèkèriya*.

ZAÏM, s. m. soldat turc, سرباز عثمانلو *sèr-bazé 'osmènlou*, a. زعيم *zè'im*, pr. t. *za'im*, pl. زعما *zou'èma*.

ZAIN, adj. m. en parlant d'un cheval, يك رنگ *yèk-rèng*, a. بهيم *bèhim*.

ZÈBRE, s. m., قاتر دشتى *qatèré dèchti*, a. زرد *zèrd*.

ZÉBRÉ, E, adj., راه راه *rah-rah*, خطّ خطّ *khètt-khètt*.

ZÉBRER, v. a., خطّ خطّ كردن *khètt-khètt kèrdèn*.

ZÉBRURE, s. f., خطوط روى پوست *khoutouté roui poust*.

ZÉBU, s. m. taureau d'Afrique ou d'Asie, ورزاو *vèrzav*, نرينهٔ گاو *nèrinèyé gah*, a. ثور *sèvr*, pl. ثيران *siran*.

ZÉDOAIRE, s. f., ماه پروين *mah-pèrvïn*, زدوار *zèdvar*, زرنباد *zeuroun-bad*, زرنب *zèrnèb*, a. جدوار *djèdvar*.

ZÉLATEUR, TRICE, s., غيرتكش *ghèirèt-kèch*, با حميّت *ba hèmiyèt*, a. حمى *hèmi*, pr. t. *hami*.

ZÈLE, s. m., غيرتكشى *ghèirèt-kèchi*, a. غيرت *ghèirèt*, pr. t. *ghaïrèt*, حميّت *hèmiyèt*, pr. t. *hamiyèt*; — zèle religieux, pour la foi, a. غيرت دينيّه *ghèirèté diniyè*, pr. t. *ghaïrèti diniyè*; — pour la patrie, a. غيرت وطن *ghèirèté vètèn*, pr. t. *ghaïrèti vatan*.

ZÉLÉ, E, adj., با غيرت *ba ghèirèt*.

Zend, e, adj., زبانِ زند *zèbané zènd.*

Zend-avesta, s. m., زند *zènd*, زنداستا *zèndasta*, زندوستا *zèndousta.*

Zendik, s. m. athée, qui ne croit pas à la vie future, a. زنديق *zèndiq.*

Zénith, s. m., a. سمت الرأس *sèmt-our-rè'ès*; — le zénith et le nadir, سمت الرأس و سمت القدم *sèmt-our-rè'ès-ou-sèmt-oul-qèdèm*, pr. t. *sèmt-ur-rè'ès-u-sèmt-ul-qadèm.*

Zéphyr, s. m., باد صبا *badé sèba*, a. نسيم *nècim.*

Zéro, s. m., a. سفر *sèfr*, pr. t. *sifr.*

Zest, s. m. fam. être entre le zist et le zest, incertain, دو دله بودن *dou dèlè boudèn*, ترديد داشتن *tèrdid dachtèn*; — ni bon ni mauvais, ميانه *mianè*, نه خوب و نه بد *nè khoub-ou-nè bèd*, a. وسط *vècèt.*

Zeste, s. m. cloison dans l'intérieur des noix qui sépare la chair en quatre, پردهای درون گردو *pèrdèhaï dèrouné guèrdou*; — pellicule très-mince qu'on enlève de la peau d'un citron, سر پوست ليمو *sèré pousté limou*, روى پوست ليمو *rouï pousté limou.*

Zibeline, s. f., a. سمّور *sèmmour.*

Zibeth, s. m. civette d'Asie, زباد *zèbad.*

Zig-zag, s. m., پيچش *pitchèch*, پيچيدگى *pitchidègui*, a. شكل معرّج *chèklé mou'èrrèdj*, pr. t. *chèkli mou'arradj.*

Zinc, s. m., روى *rouï.*

Zinzolin, s. m., رنگ بنفشه مايل بسرخى *rèngué bènèfchè mayèl bè-sourkhi.*

Zist, s. m. V. **Zest**.

Zizanie, s. f., a. نفاق *nèfaq*, pr. t. *nifaq*.

Zodiacal, e, adj., متعلّق بمنطقهٔ بروج *moutè'èllèq bè-mèntèqèyé bouroudj*, a. متعلّق بمنطقة البروج *moutè'èllèq bè-mèntèqèt-oul-bouroudj*, pr. t. *mutè'alliq bè-mïntaqat-oul-bouroudj*.

Zodiaque, s. m., a. منطقة البروج *mèntèqèt-oul-bouroudj*, pr. t. *mïntaqat-ul-bouroudj*, فلك البروج *fèlèk-oul-bouroudj*.

Zone, s. f., a. منطقة *mentèqè*, pr. t. *mïntaqa*; — la zone torride, a. منطقهٔ محترقه *mèntèqèyé mouhtèrèqè*, pr. t. *mïntaqaï mouhtèriqa*; — la zone glaciale, منطقهٔ منجمده *mèntèqèyé moundjèmèdè*, pr. t. *mïntaqaï mundjèmidè*.

Zoographie, s. f. description des animaux, a. وصف احوال الحيوانات *vèsfé èhval-oul-hèivanat*, pr. t. *vasfi ahval-ul-haïvanat*.

Zoogonie, s. f., a. علم تناسل حيوانات *'èlmé tènaçoulé hèivanat*, pr. t. *'ilmi tènaçuli haïvanat*.

Zoologie, s. f., a. علم وصف الحيوانات *'èlmé-vèsf-oul-hèivànat*, pr. t. *'ilmi-vasf-ul-haïvanat*, علم الطبايع الحيوانات *'èlm-out-tèbayè'-oul-hèivanat*, pr. t. *'ilm-ut-tèbaï'-ul-haïvanat*.

Zoophyte, s. m., حيوانكياه *hèivan-guiah*, a. نابت بين النبات والحيوانات *nabèt bèin-oun-nèbat vèl-hèivanat*, pr. t. *nabit bèin-un-nèbat vèl-haïvanat*.

Zootomie, s. f., a. تشريح حيوانات *tèchrihé hèivanat*, pr. t. *tèchrihi haïvanat*.

Zoroastre, nom propre, زردشت *zèrdoucht*, زرتشت *zèrtoucht*, زرادشت *zèradoucht*.

Zoroastrien, enne, adj. et s., زردشتی *zèrdouchti*, زند خوان *zènd-khan*, زند باف *zènd-baf*.

Zymologie, s. f., بحث عن الاختمار *bèhs-'en-oul-èhtèmar*, pr. t. *bahs-'an-ul-ihtimar*.

Zythum, s. m., آبجو *âbé-djoou*, a. جعه *djè'è*.

FIN DU DICTIONNAIRE FRANÇAIS-PERSAN.

